

Naslov

Vrijednosti Kur'ana i njegovih sura

DTP

Jasmin Latifović

Suad Latifović

Autor

Kadrija Murić

Štampa

Aj Graf Matbaa, Skoplje

Izdavač

Autor

Prvo izdanje

Recenzenti

dr. Almir Fatić

prof. Dževad Hot

Tiraž

1000

Jezička obrada

Prof. Adem Redžić

Skoplje, 1433. h.g./ 2012. godine

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

297.18

MURIĆ, Kadrija

Vrijednosti Kur'ana i njegovih sura / Kadrija Murić. - Skopje:

K. Murić, 2012. - 515 стр. ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Библиографија: стр. 394-399

ISBN 978-608-65422-0-7

a) Кур'ан

COBISS.MK-ID 90824458

Kadrija Murić

Vrijednosti Kur'ana i njegovih sura

RECENZIJA

Sa osvajanjem svoje političke slobode krajem XX. stoljeća muslimanski narodi na Balkanskom poluotoku započeli su osvajanje i svoje vjerske slobode. Ponovno vjersko buđenje i vraćanje islamskom identitetu prvenstveno podrazumijeva svestrano upoznavanje sa izvorima islama: Kur'anom i Sunnetom, kao neraskidivim elementima islamskog vjerovanja i življenja. Nakon brojnih žrtava, agresija i genocida nad bošnjačkim narodom u Bosni i Hercegovini, Sandžaku, Makedoniji i Kosovu, intenzivnije vjersko osvješćivanje ovog miroljubivog muslimanskog naroda popraćeno je bogatom izdavačkom produkcijom vjerske literature. Od završetka agresije na Bosnu i Hercegovinu 1995. god. pa do danas na bosanskom jeziku pojavila su se djela od kapitalne važnosti, kao što su, npr., novi prijevodi Kur'ana, kompletni prijevodi Buharijeve i Tirmizijeve zbirke hadisa, prijevodi značajnih djela islamskih klasika itd. Ova činjenica ohrabruje i predstavlja golem doprinos vjerskoj obnovi sadašnje i nadolazećih generacija Bošnjaka. Također veliki je broj djela prevedenih ili napisanih o Kur'anu, njegovim značenjima i porukama. Ta djela su od posebne važnosti jer nas upoznaju sa učenjima naše Knjige koja je izvor naše snage, ugleda, ponosa, identiteta i kontinuiteta na "vjetrovitim" balkanskim prostorima. Jedan broj takvih djela napisali su, i dalje pišu, naši bošnjački autori, alimi, muderrisi i intelektualci, čime značajno doprinose i kontinuiraju višestoljetnu intelektualnu tradiciju tumačenja i izučavanja Kur'ana na prostorima Balkana. Tim bošnjačkim autorima, na našu radost, evo pridružuje se i jedan mlađi autor, Kadrija Murić, imam u Skoplju (Makedonija) i, također, vanredni student Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu. Dakle, uza svoj aktivni imamski rad među Bošnjacima u Makedoniji te studije na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, Kadrija Murić je smogao snage za jedno intelektualno pregnuće predstavljeno ovim rukopisom. Rukopis pod naslovom *Vrijednosti Kur'ana i njegovih sura* naslanja se na brojnu literaturu o Kur'anu i drugim granama islamske nauke na bosanskom jeziku. Autor time pokazuje svoju upućenost u referentne izvore kao i šire bibliografsko obzorje. Ono što je posebnost ovoga rukopisa jeste da autor na jednome mjestu kompilira veliki broj "vrednota i istina Kur'ana" iskazanih riječima: Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, tabi'ina, muslimanskih i nemuslimankih učenjaka. Samo ovaj

segment autorova rada ovaj rukopis preporučuje za objavljivanje i pomno iščitavanje. No ovome segmentu rukopisa prethode poglavlja o: imenima, svojstvima i autentičnosti Kur'ana kroz njegove mudžize, koje su detaljno i opširno izložene zajedno sa brojnim podacima, činjenicama, najnovijim naučnim spoznajama te impresijama nemuslimanskih znanstvenika o autentičnosti Kur'ana. Posljednje poglavlje kazuje o vrijednosti kur'anskih sura na način kako se o njima tradira u relevantnim tefsirskim i hadiskim djelima. Nema sumnje da je autor Kadrija Murić uložio ogroman kompilatorski napor i angažman u sastavljanju ovoga rukopisa. Dakako, to je umnogome zasjenilo njegovu originalnu misao, ali imajući na umu relevantnost ponuđenog sadržaja prezentiranog na naučan i izvorima vjeran način, ovaj rukopis svesrdno preporučujem za objavljivanje.

10. Ramazan 1432h. 10. August 2011 g
Dr. Almir Fatić, docent na Fakultetu
islamskih nauka u Sarajevu

RECENZIJA

„Zaista ovaj Kur'an vodi najspravnijem Putu i radost donosi vjernicima koji rade dobra djela da im zbilja pripada nagrada velika.“¹ Mnogo je studija napisanih o Kur'anu i njegovim naukama, o njegovoj gramatici, nadnaravnosti, o pravilima njegovog čitanja, pravilima ponašanja prema njemu ili po njemu, toliko ih je da je možda jedan ljudski život nedovoljan da se pročitaju i studiozno, sa razmišljanjem promatraju. No ono što je karakteristično za svaku novu knjigu koja govori i studira Kur'an jeste da je to neka nova studija i drugačiji aspekt gledanja u odnosu na predhodna djela. Kur'an je toliko bogat sam po sebi da su ljudska pera siromašna da otkriju sve tajne i dočaraju nam sve mogućnosti koje nam ovaj Allahov govor pruža zato i kažemo da svako novo djelo donosi nešto novo i povezuje nam niti koje smo možda vidjeli ali nismo znali da ih sastavimo. Djelo vrijednosti Kur'ana i njegovih sura je takve prirode ono je nova studija sa drugačijim konceptom i različitim pristupom u odnosu na sve prethodne knjige, to je djelo u kojem na jednom mjestu nalazimo odgovor o Kur'anu, o njegovim imenima, vrijednostima, svojstvima, nadnaravnostima, fascinantnim podacima koji su hiljadu četiristo i trideset godina čekali trenutak da budu otkriveni i tajili su svoj značaj od mnogih koji su pokušavali dokučiti šta oni zapravo znače. I ovo djelo svakako neće, kao i nijedno drugo, potpuno objasniti i otkriti nam sve tajne koje Božija knjiga skriva u sebi ona je samo korak ka dugom putovanju, ona je samo zvijezda na nebeskom sazviježđu koja će nam baciti tračak svjetlosti kako da postanemo bolji, kako da postanemo kvalitetniji kako da ispunimo duhovne praznine i ojačamo svoje ubjedjenje da na ovom svijetu nismo slučajno, niti smo ostavljeni slučaju, već imamo vodič koji vodi najspravnijem Putu, imamo kodeks ponašanja koji donosi radost vjernicima onima koji čine dobra djela, pa molim dragog Allaha da i ovo djelo upiše u naša dobra djela počevši od onog ko ga je napisao, pomogao da se objavi, svakog ko ga je pročitao i od njegove poruke pouku primio. „**Kad bi more za riječ Gospodara moga mastilo bilo, more bi presahnulo prije nego bi Riječi Gospodara moga nestalo.**“²

9. Zul Hidždže 1432h Oktobar, 2011 g
Dževad Hot. Skoplje

---

¹ Isra, 9.

² Kehf, 109.

UVOD

Kur'an je oduvijek kroz historiju bio fenomen kontinuiranog izučavanja, proučavanja i pokušaj otkrivanja njegovih tajni i čudesa koje u sebi sadrži i skriva. U današnje savremeno doba brojni su oni koji pišu i štampaju na hiljade knjiga timačeći Kur'an, međutim, i dalje nisu u stanju iscrpiti Kur'anske istine i vrijednosti koje je Allah, dž.š., u Svojoj objavi dostavio čovječanstvu. Kur'an je knjiga za kojom se učenjaci povode i nastoje da otkriju njene tajne. Ali kad god učenjaci pomisle da su otkrili nešto od nje i razjasnili nešto što ona skriva u sebi, odjenom se ona uzvisi iznad njihovih otkrića sa mnogim drugim vrijednostima i istinama. Tako da oni koji nastoje otkriti njene tajne, shvate samo koliko su od nje udaljeni sa svom današnjom tehnologijom i vrhunskim dostignućima. Ipak su na samom početku otkrivanja i tumačenja Allahove, dž.š., riječi koja je ispred njih iako je objavljena prije četrnaest vijekova. O tome Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže: „**Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten?**”³ Namjera mi je da ovim Kur'anskim vrijednostima i čudesima koje su opisane u sljedećim poglavljima pokušam probuditi kod svih ljudi, bili oni muslimani ili ne, osjećaj o njenom isčitavanju, proučavanju i prije svega osjećaj da treba raditi i koncipirati svoj život po njenim uputama i shvatiti dužnosti koje imamo prema Allahovoј Knjizi koja nam je najveći prioritet i emanet nad svim emanetima do Sudnjega dana. Djelo koje je pred vama bavi se opisivanjem i objašnjavanjem Kur'anskih vrijednosti i istina. O Vrijednostima Kur'ana naveli smo riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., ashaba, tabi'inu, islamske uleme i neislamskih naučnika, od kojih su neki primili Islam. Neke Kur'anske sure su spomenute po vrijednostima u opisu govora Muhammeda, s.a.v.s., i govora ashaba. Ostale sure su spomenute po specifičnom tumačenju koje je protkano u samome tekstu sure, što samo po sebi čini ovo djelo posebnim. Ovo je još jedan od mnogih poziva ljudskome rodu da se povrate Allahovoј Knjizi i da o njenim istinama razmisle i dohvate se rada po njenim ajetima. Kur'anska riječ je dovela do vrhunca svjetske povijesti one koji su je čvrsto slijedili prije nas; Ashabe, tabi'ine i one poslije njih, da im se Uzvišeni Allah svima smiluje. I dovela do kraha sve one koji su je

---

³ Fussilet, 53.

zabacili za leđa i zanemarili ono čime su bili zaduženi. Allah, dž.š., to objašnjava u Kur'anu kad kaže: „**A Mi smo već slične vama uništili, pa ima li koga ko bi pouku primio?!**“⁴

„**Zar ovima nije jasno koliko smo Mi prije njih naroda uništili, po čijim oni nastambama hodaju? To su, zaista, dokazi, pa zašto neće da čuju?**“⁵ Allahov Poslanik, s.a.v.s, se obratio Uzvišenome Gospodaru za one koji se udaljavaju i zapostavljaju Kur'an. Muhammed s.a.v.s., se na takve požalio svome Gospodaru rekavši: „**Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!**“⁶ Takve osobe, kada se uči Kur'an, su bezosjećajne, pričaju i okreću glave, kako ga ne bi slušali. Ovo su samo neke od mnogih vrsta zapostavljanja Kur'ana. U zapostavljanje Kur'ana spada i nerazmišljanje i nerad po njemu i davanje prednosti nečem manje vrijednjem: igri, pjesmi, zabavi, besposličarenju, gubljenju vremena, prekomjernom govoru ili bilo kojem drugom vidu zapostavljanja. U današnje savremeno doba je slušanje nemoralne muzike jedan od mnogobrojnih uzroka zapostavljanja i zanemarivanja Kur'ana. Naime raširenost i raznovrsnost niskomoralne muzike i ljubav prema grijehu koje je Muhammedov, s.a.v.s., ummet uvelikо prihvatio predstavlja opasnu prepreku muslimanskom srcu da suštinski i svojski prihvati Allahovu, dž.š., riječ. Mnoštvo nemoralno obučenih pjevačica i pjevača, pjesama punih kufra, širka i nemoralna koje su muslimani mahom prihvatali i drže ih ponekad kao idole koje obožavaju, predstavljaju teški grijeh i ozbiljan problem. Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U mom ummetu bit će ljudi koji će dozvoljavati blud, svilu, alkohol i muzičke instrumente.**“⁷ Ebu Hanife, r.a., o muzici kaže: „Slušanje muzike je zabranjeno i grijeh prema Allahu, dž.š.“⁸ Ovi grijesi kontinuirano razaraju islamsku ličnost i postavljaju opasnu barijeru između čovjeka i njegovog Stvoritelja. Uticajem ovih poroka muslimanska ličnost je rastrgnuta u tminama harama, slijedeњa muzike i strasti koju je prihvatio kao način života s jedne strane, i nemoćnost shvatanja Allahove riječi sa druge strane. Uzrok tog stanja je zulum i griješnje koje je musliman samome sebi natovario. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na tu opasnost upozorio kada je

⁴ Kamer, 51.

⁵ Sedžde, 26.

⁶ Furkan, 30

⁷ Buhari 5590, Ebu Davud, 3407, Ibn Madže, 3263, Ibn Hibban u Sahihu, 6754.

⁸ Ruhul me’ani, 21/68-69. Slično navodi i Vehid Abdusselam Bali, Zaštita od džina i šejtana, 324, 401.

rekao u jednom hadisu kojeg prenosi Sehl ibn Sa'd, r.a., koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Nastupiće pred kraj dunjaluka: propadanje u zemlju, bacanje kamenja sa nebesa i pretvaranje ljudskih likova u životinjske.' A kada će to biti o Allahov Poslaniče - upitaše. 'Kada se pojave muzički instrumenti i pjevačice' - odgovori on.“⁹ Ibn Kajim El Dževzi objašnjavajući pogubnost slušanja muzike kaže: „Ne može u srcu vjernika skupa biti mjesta za ljubav prema slušanju Kur'ana i ljubav prema slušanju muzike.“ Ovo je još jedna poruka muslimanima da Kur'an prihvate svojski, a ne samo da ga se sjećaju kada su neke prigode tradicionalnog karaktera u pitanju. Pa i to je dobro ali ne i dovoljno jer odsustvuje iskrena pobuda o oživljavanju Kur'ana koja je jedna od najvećih mahana muslimana današnjice. Prenosi se da je El Hasen ibn Alij, r.a., rekao: „Vaši predhodnici vidjeli su Kur'an kao pisma od Svoga Gospodara. Oni su noću o tim pismima razmišljali, a danju za njima tragali.“¹⁰ Mnogi su primjeri o tome kako treba shvatiti i postaviti se prema Allahovoј Knjizi kojom smo počašćeni kao posljednji ummet. Pa se navodi da je Hasan El Basri rekao: „Tražite slast u tri stvari: namazu, zikru i učenju Kur'ana, pa ako je ne nađete znajte da su vam vrata zatvorena.“¹¹ Imam En Nevevi prenosi od jednog pobožnjaka, Ibrahima El Havvasa, da je rekao: „Pet stvari su lijek za srce: Učenje Kur'ana s razmišljanjem, neprejedenje, noćni namaz, dove u praskozorje i druženju s bogobojaznim.“¹²

Takođe se od En Nehevija prenosi da je rekao: „Onaj ko uči Kur'an treba biti skrušen, razmišljati o značenjima kur'anskih ajeta kao i biti ponizan pred Allahom, dž.š. To je ono što se od njega traži. Na taj način njegova će se prsa raširiti, a srce će mu se ispuniti svjetлом, a primjeri su za to toliko mnogobrojni da ih je nemoguće pobrojati. Postoji mnogo ispravnih predhodnika koji su po svu noć ili veći dio noći ponavljali jedan ajet, razmišljajući o tom ajetu. Mnogi od njih padali su u nesvijest, a neki su od toga i umirali.“¹³ Kada bi ljudi znali kolika je vrijednost učenja Kur'ana ne bi se odvajali od njega, to nam bolje pojašnjava Ibnu Salah kada je rekao: „Učenje Kur'ana počast je kojom je Allah odlikovao ljudе. Navodi se da melekima nešto slično nije dato i da oni predano nastoje slušati Kur'an od ljudi.“¹⁴ Prenosi se da je Allahov Poslanik,

⁹ Ibn Madže, 2/1350, Taberani, Sahihul džamius sagir 3/216 i Medžmeuz-zevaid 8/10.

¹⁰ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

¹¹ Medaridžus-salikin, 2/424.

¹² Nevevi u „El Ezkaru“, Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

¹³ Nevevi u „El Ezkaru.“

¹⁴ El Itkan fi ulumil Kur'an, Es Sujuti, 1/291

s.a.v.s., rekao: „U Allahovo uvažavanje ulazi počast osjedjelog muslimana učača Kur'ana koji ne pretjeruje niti ga zapostavlja te počast pravednog vladara.“¹⁵ Abdullah ibn Mes'ud, r.a., o ovome kaže: „Ko zavoli Kur'an on voli Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s.“¹⁶ U predanju od Ebu Umame El Bahilija se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah neće kaznit srce koje spozna Kur'an.“¹⁷ Ibn Kajjim El Dževzi opisujući lijek za zapostavljanje i odbacivanje Kur'ana veli: „Neka učač izbjegava zapreke shvatanja Kur'ana. Naprimjer, da mu šejtan dočara da nije pravilno proučio određeni harf iz njegovog ishodišta – mahredža. Tako ga učač počne ponavljati i svoj interes odvrati od shvatanja značenja ajeta. U to ulazi i da učač bude ustrajan u grijehu, ili da posjeduje osobine oholosti, slijedeća strasti. Sve je to uzrok tame i hrđanja srca, kao što ogledalo može zahrđati i biti spriječeno da prikaže sliku u stvarnom liku. Srce je poput ogledala, a strasti poput hrđe. Značenja Kur'ana su poput slika koje se vide u ogledalu. Opuštanje srca odvraćanjem strasti je poput čistoće ogledala.“¹⁸ Ashab Muaz ibn Džebel, r.a., je rekao: „Nestaće Kur'an u grudima ljudi kao što se odjelo pohaba, ostari i izdere, pa će ljudi učiti Kur'an, ne nalazeći pri tome nikavu slast ni uživanje.“ Allahov Poslanik, s.a.v.s., poučio je ummet o onome šta čisti srca i na taj način ashabe stimulisao na uzastopno iščitavanje i proučavanje Kur'ana kada je jednom kazao: „Zaista ljudska srca hrđaju koa što hrđa željezo. Neko upita: 'Kako se ona čiste, Allahov Poslaniče?' 'Učenjem Kur'ana i sjećanjem na smrt', odgovori on.“¹⁹ El Hasen ibn Zijad prenosi od Ebu Hanife, r.a., da je rekao: „Ko prouči Kur'an dvaput godišnje izvršio je svoju dužnost prema njemu, jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pred Džibrilom, a.s., u godini u kojoj je preselio proučio Kur'an dvaput.“²⁰ Ibn Kajjim El Dževzi u „El Fevaidu“ malo opširnije opisuje stanja u koja se može naći onaj ko se posveti Kur'anu, pa kaže: „Ako razmisliš o Kur'anu čuvajući ga od iskrivljenja i mišljenja apologetičara i ideja raznih tumača, Kur'an će te dovesti na stepen koji svjedoči Vječnog Vladara iznad sedam nebesa na Svom prijestolju, Koji upravlja robovima, naređuje i zabranjuje, šalje poslanike, spušta knjige, Koji je zadovoljan, Ljutit, nagrađuje i kažnjava, daje i sprečava, podiže i ponižava, umanjuje i uzdiže, vidi i čuje s nebesa, zna sve tajno i javno, čini što hoće, opisan je svakim savršenstvom, lišen svake mahane, ne pomakne se nijedan atom, niti nešto manje, osim Njegovom dozvolom,

¹⁵ Ebu Davud, 4843. Albani kaže da je sahih.

¹⁶ Et Taberani u „Kebiru“, 8658; El Hejsemi u „El Medžme'u“, 7/165.

¹⁷ Darimi, 3319, 2/524.

¹⁸ Minhadžul-kasidin, Ibn Kajjim El Dževzi.

¹⁹ Bejheki.

²⁰ El Burhan fi ulumil Kur'an, 1/471.

niti padne list sa grane osim s Njegovim znanjem, kod Njega se niko ne može zalagati osim Njegovim odobrenjem, Njegovi robovi osim Njega nemaju drugog zaštitnika ili posrednika.”²¹

Nema bolje upute bez Allahove upute, niti ima jasnijeg putokaza bez Kur'ana časnog, niti ima ljepših životnih staza od onih kojima je kročio naš Poslanik, s.a.v.s. To je čast koju možemo shvatiti samo ako se naslađujemo ajetima iz Allahove Knjige i to potom pretočimo u način življenja po receputu najboljeg od svih poslanika i vjerovjesnika, poslanika Muhammeda, s.a.v.s. Kome je data najbolja objava koja je vodilja, putokaz i kodeks djelovanja čovječanstva do Sudnjega dana. Allahu Uzvišeni daj nam snage da budemo od onih robova Tvojih koji se stalno navraćaju na Kur'an kao žedni rob na slatkovodni bunar, kad god se napije nestane žeđi i duša se umiri. Daruj nas nagradom Kevsera i Firdevsa u društvu Muhammeda, s.a.v.s., šehida, iskrenih i dobrih ljudi. Tvojom milošću i oprostom, o Milostivi, od milostivih Najmilostiviji.

Sićušni Allahov rob, muhtač Allahove milosti.

22. Rebiul Ahir. 1432 h. 27. Mart. 2011 g.

Kadrija Murić

---

²¹ El Fevaid, Ibn Kajjim el Dževzij, str. 71.

KUR'ANSKE VRIJEDNOSTI I BLAGODATI SU NAJVEĆI DAR ČOVJEČANSTVU

Ova tema jeste neiscrpni izvor otkrivanja, tumačenja i rasprava kojom se islamska ulema vijekovima bavi. Kur'an je Kelamullah-Allahov, dž.s., govor i mudžiza-nadnaravno djelo, čudo. Ovo saznanje je podstaklo brojne istraživače i mufesire, tokom historije da krenu putem njegovog proučavanja i tumačenja. Njegove vrijednosti su neopisive, riječ njegovu, slast i ljepotu može osjetiti samo onaj ko u njeg iskreno vjeruje, koji živi sa njegovim propisima i korača njegovim stazama kojima nema kraja, žudeći da njegov život bude rad po Kur'anu koji će ga odvesti do Dženneta. Kur'an posjeduje tako perfektну strukturu i vrijednost, da učenjake koji ga istražuju, iz dana u dan iznenađuje svojim neopisivo dubokim mudrostima i naučnim informacijama, koje su zadirile mnoge neislamske naučnike koji nisu mogli a da ne priznaju njegovu superiornost. Da bi kasnije prihvatajući Kur'an kao nepobitan dokaz nebeske istine mnogi od njih izjavili svoj prelazak na Islam. Kur'an je učenjacima poput skrivenog blaga, što ga više traže sve više im se otkriva i čini nedohvatljivim, to je ustvari knjiga Božanskog porijekla, koja ni u kom slučaju ne sliči ljudskim manjkavim djelima. Kur'an nema zaplet, sadržaj i rasplet, on je enigma kojom će čovječanstvo tragati do Sudnjeg dana, a pravu plaću za trud neće dobiti osim na Dan obračuna kao nagradu Uzvišenoga Gospodara koji obilnu nagradu daje kakvu ljudska pamet ne može zamisliti ni u najdubljoj maštiji.

Allah Uzvišeni hvali Svoj časni Kur'an time što za njeg kaže da upućuje na najispravniji put i najjasniji pravac, obveseljavajući s njim vjernike koji rade dobra djela da će dobiti veliku nagradu na Sudnjem danu kada im ona bude najpotrebnija. O tome Uzvišeni u Kur'anu kaže:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلّٰتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ
أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا.

„Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.“²²

Gospodar svijetova opisuje da je Njegova časna Knjiga vodilja čovječanstvu kroz život, uputsvo i koncept o načinu boravka na zemlji,

---

²² Isra,9.

da ne bi lutali u tminama. A Kur'anom će steći i milost kojim se postiže uspjeh na dunjaluku i zarađuje Džennet. Samo ako ispune uslov; a to je da čvrsto u Allaha, dž.š., vjeruju i da se na Njega oslanjaju. Na to upućuju riječi Allaha, dž.š.:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلِيَسْتَحِيُوا
لِي وَلِيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ.

„A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na pravom putu.”²³

هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقَنُونَ.

„Ovaj Kur'an je putokaz ljudima i uputstvo i milost onima koji čvrsto vjeruju.”²⁴

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا.

“Mi Kur'an pun mudrosti objavljujemo, i na istinit način se on objavljuje. A tebe smo poslali samo zato da radosne vijesti donosiš i da opominješ.”²⁵

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ.

„Mi tebi objavljujemo Knjigu da bi im objasnio ono oko čega se razilaze, i da bude vjernicima uputa i milost.”²⁶

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مَّنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ.

„Ovaj Kur'an je prava uputa, a one koji ne vjeruju u dokaze Gospodara svoga čeka patnja nesnosna.”²⁷

²³ Bekare, 186.

²⁴ Džasije, 20.

²⁵ Isra, 105.

²⁶ Nahl, 64.

²⁷ Džasije, 11.

Pripadnici ummeta Kur'ana ponosno koračaju uzdignutih glava zato što ih je Allah, dž.š., uputio na pravu istinu i dao im najbolju objavu koju nisu imali drugi narodi. On Uzvišeni nam govori kako je data posebna čast Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim sljedbenicima zbog Kur'anskih istina. I to da će oni odgovarati na Sudnjem danu za taj emanet koji im je bio povjeren, kako su se prema njemu ponašali, dali su svoj život uskladili po njegovim propisima, ili su slijedili nešto drugo mimo njega. Pa zbog toga je u Kur'anu rečeno:

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ.

„Kur'an je, zaista, čast tebi i narodu tvome; odgovaraćete vi.“²⁸

Navodi se u tefsirima da „zikr“-opomena ovdje znači: „šeref“-čast. Ovo mišljenje pored Abdullahe ibn Abbasa, r.a., zastupaju i drugi. Odabralo ga je Ibn Džerir, te nikad ništa drugo nije htio reći.

Navodi se hadis sa senedom do Muavije, r.a., koji kaže: „Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: 'Uistinu, niko neće proturiječiti njima (Kurejšijama) oko ove stvari (Kur'ana), a da ga Allah neće poniziti i osramotiti, sve dok budu vjeru održavali.'“²⁹

A značenje ovog hadisa jeste da je Kur'an čast njima, zato što je objavljen na njihovom jeziku. Oni njega razumiju bolje nego iko drugi, zato trebaju biti ti koji će ga prihvatići čvrše nego bilo koji drugi narod, i najdosljednije sprovesti ono što se u njemu nalaže. Upravo takvi su bili njihovi prvaci i najčasniji među njima, iskreni muhadžiri, koji Mekku napustiše praznih ruku, ništa nisu imali, ništa nisu ponijeli, osim svjetlo imana u srcima, naši prethodnici, u svemu prvi, te njima slični, i ostali koji ih slijediše.

وَآتَاكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِن تَعْدُوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُرُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ.

„I daje vam svega onoga što od Njega tražite, i ako biste Allahove blagodati brojali, ne biste ih nabrojali. - Čovjek je, uisitnu, nepravedan i nezahvalan.“³⁰

²⁸ Zuhurf, 44.

²⁹ Buhari, Tirmizi.

³⁰ Ibrahim, 34.

Uzvišeni izvještava o nemoći robova da izbroje blagodati a kamoli da se na njima nazahvaljuju, kako to kaže Talk ibn Habib: „Allahova je istina teška da bi je ljudi mogli obuhvatiti, obujmiti, a Allahovih je blagodati mnogo da bi ih ljudi mogli nabrojati. Zato osvičite i omrkujte kajući se.“

U tom smislu je sam Poslanik, s.a.v.s., upućivao dove Uzvišenome Allahu u vidu zahvalnosti na blagodatima, a jedna od tih mnogobrojnih dova je i sljedeća: „**Gospodaru, Tebi pripada zahvala, i nikada Ti se ne možemo nazahvaljivati, a od te je zahvale naš Gospodar potpuno nezavisan.**“³¹

Prenosi se od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je čovjeku koji je proučio: „**Rabbena ve lekel hamdu, hamden kesiren tajjiben mubareken fihi**“, „**Gospodaru naš, Tebi hvala, mnoga I iskrena hvala, puna dobra I blagoslovljena**“, rekao: „**Vidio sam trideset I nekoliko meleka kako hitaju koji će te rijeći prvi zapisati.**“³²

U sljedećem ajetu Allah Uzvišeni objavljuje o tome kako su ovozemski darovi nemoćni da opišu riječi Njegove kao objašnjenje za ono čim je ummet darovan. To je ujedno i počast čovječanstvu kakvu do prije objavljuvanja Kur'ana nije imao. Najbolji pokazatelj su sljedeće riječi Vladaoca i Stvaraoca tih blagodati:

فُلَّوْ لَكَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتٍ رَبِّيْ لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنَفَّدَ كَلِمَاتُ رَبِّيْ
وَلَوْ جَهْنَمَ بِمِثْلِهِ مَدَدًا.

„Reci: 'Kad bi more bilo mastilo da se ispišu riječi Gospodara mog, more bi presahlo, ali ne i riječi Gospodara mog, pa i kad bismo se pomogli još jednim sličnim.'“³³

Uzvišeni kaže: O Muhammede, reci: Kada bi morska voda bila mastilo za pero kojim bi se ispisivale Allahove, dž.š., riječi, Njegove mudrosti i Njegovi ajeti, koji Ga dokazuju, presahlo bi more prije nego bi se takva knjiga ispisala, „**pa i kad bismo se pomogli još jednim sličnim**“, tj. kada bi dodali još jedno more i nastavili tako beskrajno dodavati, ne bi presahle Allahove, dž.š., riječi. Nadalje se daje još preciznije pojašnjenje koje se slikovito opisuje u sljedećem ajetu:

³¹ Buhari.

³² Buhari.

³³ Kehf, 109.

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْخُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.

„Da su sva stabla na Zemlji pisaljke, a da se u more, kad presahne, ulije još sedam mora, ne bi se ispisale Allahove riječi; Allah je, uistinu, silan i mudar.“³⁴

Ibn Kesir kaže: „Kada bi se od svih stabala na Zemlji napravila pera, a more učinilo mastilom sa dodatkom od još sedam mora i još mnogo više od toga i time pisale Božije riječi o Njegovoj veličini, svojstvima i uzvišenosti, slomila bi se ta pera, mora bi presušila. Zašto je naš Gospodar, kao što to On veli, iznad onog što mi kažemo.“

Katade je o ovome ajetu rekao: „Objavljen je nakon što su mušrici rekli: 'Ovaj govor se skoro iscrpio', na što je Uzvišeni rekao: 'Da su sva stabla na Zemlji pisaljke, a da se u more, kad presahne, ulije još sedam mora, ne bi se ispisale Allahove riječi; Allah je, uistinu, silan i mudar.'“³⁵

Od Abdullaha ibn Abbasa se prenosi da je rekao: „Ovaj ajet je objavljen kao odgovor židovima; njihovi rabini su rekli Resulullahu s.a.v.s., u Medini: „Muhammed, jesli li vidio svoj govor: **„Vama je dato samo malo znanja.“** Da li se tim misli na nas ili na tvoj narod.“ Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **„Oba.“** Rekli su: „Zar nisi saopćio ono što ti je objavljeno da je nama dat Tevrat u kome se nalazi objašnjenje za svaku stvar?“ Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **„To je u Allahovom znanju vrlo malo, a kod vas je to ono što vam je dovoljno.“**³⁶ Allah, dž.š., je o onom što su ga pitali objavio sljedeće: **„Da su sva stabla na Zemlji pisaljke...“**³⁷

وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ.

„Ako vi budete brojili Allahove blagodati, nećete ih nabrojati - Allah, uistinu, prašta i milostiv je.“³⁸

Gospodar kosmosa Veličanstveni je objavio i pojasnio svome Poslaniku, s.a.v.s., u hadisi-kudsiju balogadi koje su date ummetu, i upozorio na iste

³⁴ Lukman, 27.

³⁵ Lukman, 27.

³⁶ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

³⁷ Lukman, 27.

³⁸ Nahl, 18.

ukoliko ih se ne budu pridržavali svojom srdžbom i kaznom. Pa je tu poruku prenio Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji kaže: „**Allah Uzvišeni kaže: „Čovječe, dao sam ti mnogobrojne blagodati. Ti ih sve ne možeš ni nabrojati ni na njima zahvaliti. Između ostalog dao sam ti dva oka da njima gledaš. Dao sam ti dva kapka na njima, pa gledaj očima ono što sam ti dozvolio, a ako šta vidiš što sam ti zabranio, zatvori ih kapcima. Dao sam ti jezik i usnu šupljinu kao njegov zatvarač. Zato jezikom govori ono što sam ti dozvolio. Ako naideš na nešto što sam ti zabranio zatvori njome jezik. Dao sam ti spolni organ i pokrivač da ga pokrivaš. Koristi svoj spolni organ samo za ono što sam ti dozvolio, a ako naideš na nešto što sam ti zabranio, pokrij ga! Čovječe, ti nećeš moći podnijeti Moju srdžbu i izdržati Moju kaznu!**“³⁹

Bilježi se od Muavije, r.a., da je rekao: „Zatekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednu grupu ljudi okupljenih u halki u džamiji, pa je upitao: „**Šta je to što vas je okupilo u ovu halku?**“ „Okupili smo se radi zikra, radi zahvale Allahu na blagodatima i radi upute koju nam je dostavio“, odgovoriše. „**Sada mi dođe Džibril, a.s., i obavijesti me da se s vama Uzvišeni Allah ponosi pred melekima**“, reče Poslanik, s.a.v.s.“⁴⁰

Ibn Džerir kaže: „Uzvišeni Allah, dž.š., prašta kada neko od vas malo zahvaljuje, ako se pokaje i priklanja pokornosti Njemu, pokorava Mu se i slijedi ono čime je On zadovoljan. On je prema vama milostiv, neće vas kazniti nakon što Mu se vratite i pokajete.“

U Kur'anu su najljepše upute za sve one koji tragaju za znanjem i savršenstvom, on je nenadmašivi i sveobuhvatni kodeks do Sudnjega dana. Kur'an je staza kristalno čistih i jasnih ciljeva, čuvar, upućivač i spasioc čovječanstva. Njegovim čudima i istinama se nikad duše ma koliko se hranile njime ne mogu zasiliti. On je stalna inspiracija za mudrace, povjerljivi prijatelj pobožnima i utjeha nesrećnima. Kur'an je blagodat Gospodara svijetova, najljepša riječ koja je protekla iz riznice Arša, najboljem poslaniku Muhammedu, s.a.v.s., najboljem ummetu i najbolji je put do Dženneta.

---

³⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

⁴⁰ Muslim, Tirmizi.

IMENA KUR'ANA

Objavu koju je Allah Uzvišeni dostavio Muhammedu s.a.v.s., nazvao je sa nekoliko imena, ukazujući time na njenu širinu i sveobuhvatnost koju u sebi sadrži. Prenosi se da je Ebul Fadil rekao: „Allah, dž.š., je svoju knjigu nazvao sa deset imena, ona su: Kur'an, Furkan⁴¹, Knjiga, Objava, Uputa, Svjetlost, Milost, Lijek, Duh i Opomena.“⁴² Pored navedenih deset imena navodimo i ostala imena Kur'ana, koja su u njegovom tekstu sadržana:

Kelam – Govor, Riječ

وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَا مَأْمَنَهُ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ.

„Ako te neki od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštiti da bi saslušao **Allahove riječi**, a potom ga otpremi na mjesto pouzdano za njega. To zato što oni pripadaju narodu koji ne zna.“⁴³

Alijjun – Uzvišen, Izvrstan, Cijenjen

وَإِنَّهُ فِي أُمّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَّیٗ حَكِيمٌ.

„A on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, **cijenjen** i pun mudrosti.“⁴⁴

Ruh – Duh, Duša, Udahnuće⁴⁵

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا.

⁴¹ Rastavljač istine od neistine.

⁴² Neki mufessiri spominju i do 55 imena Kur'ana, shodno kriterijumima kojima su se služili prilikom određivanja i nabranja.

⁴³ Tevbe, 6.

⁴⁴ Zuhurf, 4.

⁴⁵ Rekao je Hafiz Ibn Kesir tumačeći ovaj ajet „**udahnuće**“, da je to Kur'an.

„Na takav način Mi i tebi objavljujemo udahnuće.“⁴⁶

Zikr - Opomena

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْذُكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ.

„...A tebi objavljujemo Opomenu da bi objasnio ljudima...“⁴⁷

Kur'an - Kur'an

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلّٰٓئِيْقَوْمُ.

„Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu.“⁴⁸

Kitab - Knjiga

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرٌ كُمْ.

„Mi vam Knjigu objavljujemo u kojoj je slava vaša.“⁴⁹

Furkan - Knjiga koja rastavlja istinu od neistine

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ.

„Neka je uzvišen Onaj koji robu Svome objavljuje Furkan.“⁵⁰

Tenzil - Spuštanje, Objava

وَإِنَّهُ لَتَنزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

⁴⁶ Šura, 52.

⁴⁷ Nahl, 44.

⁴⁸ Isra, 9.

⁴⁹ Enbija, 10.

⁵⁰ Furkan, 1.

„I Kur'an je sigurno **objava** Gospodara svjetova.“⁵¹

Mev'iza - Pouka

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ.

„O ljudi, već vam je stigla **pouka** od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.“⁵²

Šifa' - Lijek, Ozdravljenje

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ.

„O ljudi, već vam je stigla pouka od Gospodara vašeg i **lijek** za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.“⁵³

Huden - Uputa, Vodič

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مَّنْ رُّجِزَ أَلِيمٌ.

„Ovaj Kur'an je prava **uputu**, a one koji ne vjeruju u dokaze Gospodara svoga čeka patnja nesnosna.“⁵⁴

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا أَهْلَدَى آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهْقًا

„I mi smo, čim smo **uputu** (Kur'an) čuli, u nj povjerovali; a ko u Gospodara svoga vjeruje, ni štete ni nepravde ne treba da se boji.“⁵⁵

⁵¹ Šu'ara, 192.

⁵² Junus, 57.

⁵³ Junus, 57.

⁵⁴ Džasije, 45.

⁵⁵ Džinn, 13.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلّٰتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ
أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا.

„Ovaj Kur'an **upućuje** jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.“⁵⁶

Hikmet - Mudrost

ذَلِكَ مِمَّا أُوحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقِي فِي
جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا.

„To je **mudrost** koju ti Gospodar tvoj objavljuje. I ne dodaj Allahu drugog boga da ne bi u džehennem bio bačen, prekoren i od milosti Njegove udaljen.“⁵⁷

وَإِنَّهُ فِي أُمّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَّیٌ حَكِيمٌ.

„A on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, cijenjen i pun **mudrosti**.“⁵⁸

Rahmet - Milost

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُم مَّوْعِظَةً مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءً لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ.

„O ljudi, već vam je stigla pouka od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i **milost** vjernicima.“⁵⁹

⁵⁶ Isra, 9.

⁵⁷ Isra, 39.

⁵⁸ Zuhurf, 4.

⁵⁹ Junus, 57.

Hajr - Dobro (misli se na Kur'an)

وَلْتُكُن مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَا هُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

„I neka među vama bude onih koji će na **dobro** pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati, - oni će šta žele postići.“⁶⁰

El Bejan - Objasnjenje

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمُوعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ.

„To je **objasnjenje** svima ljudima i putokaz i pouka onima koji se Allaha boje.“⁶¹

Ni'met - Blagodat

وَأَمَّا بِنْعَمَةِ رَبِّكَ فَهَدٍ.

„I o **blagodati** Gospodara svoga kazuj!“⁶²

En Nur - Svjetlo, Sjaj

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءُكُمْ بُرْهَانٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا.

„O ljudi, dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo jasnu **Svjetlost**.“⁶³

الَّذِينَ يَتَّسِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأَمِيَّ الَّذِي يَحِدُّونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ
وَالإِنجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَا هُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحَلِّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ

⁶⁰ Ali Imran, 104.

⁶¹ Ali Imran, 138.

⁶² Duha, 11.

⁶³ Nisa, 174.

عَلَيْهِمُ الْحَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

„Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati ni da čita ni da piše, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvraćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti, koji će ih tereta i teškoča koje su oni imali oslobođiti. Zato će oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - postići ono što budu željeli.“⁶⁴

El Haqq – Istina, Istinitost, Ispravnost

إِنَّ هَذَا هُوَ الْقَصَصُ الْحُقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ هُوَ الْعَرِيزُ الْحَكِيمُ.

„To je, zaista, **istinito** kazivanje i nema boga osim Allaha! - a Allah je, doista, Silan i Mudar.“⁶⁵

وَقُلْ جَاءَ الْحُقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ رَهْوًا.

„I reci: Došla je **istina**, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!“⁶⁶

Hablullah - Allahovo uže (misli se na Kur'an)

وَاعْتَصِمُوا بِجَبَلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَالَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْرَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَاعَ حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا كَذِلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهَتَّدُونَ.

„Svi se čvrsto **Allahova užeta** držite i nikako se ne razjedinjujte! I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugma neprijatelji, pa je On složio srca vaša i vi ste postali, milošću Njegovom, prijatelji; i bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On nje

⁶⁴ A'raf, 157.

⁶⁵ Ali Imran, 62.

⁶⁶ Isra, 81.

spasio. Tako vam Allah objašnjava Svoje dokaze, da biste na pravom putu istrajali.”⁶⁷

Muhejmin – Čuvar, Zaštitnik, Koji bdije

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحُقْقِ مُصَدِّقاً لِّمَا بَيْنَ يَدِيهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَمِّمٌ عَلَيْهِ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ إِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَسْبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ بَعْدِنَا مِنْكُمْ شِرْعَةٌ وَمِنْهَا جَأَ وَلَفَ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لَّيْلَوْكُمْ فِي مَا آتَكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبَّئُكُمْ إِمَّا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ.

„A tebi objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrdi knjige prije nje objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali, On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu cete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti.”⁶⁸

Siratun Mustekim – Pravi put

وَإِنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَبَعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَاعِدُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَقَوَّنَ.

„I doista, ovo je **pravi put** moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova; - eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.”⁶⁹

⁶⁷ Ali Imran, 103.

⁶⁸ Maide, 48.

⁶⁹ Enam, 153.

Kajjim – Ispravan, Istinit, Vjerodostojan

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوْجَا. قَيِّمًا لِّيُنذِرَ بِأَسَّا
شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّهُمْ أَجْرًا
حَسَنًا.

„Hvaljen neka je Allah koji Svome robu objavljuje Knjigu, i to ne iskrivljenu, nego **ispravnu**, da teškom kaznom, koju će On dati, opomene, a da vjernike koji čine dobra djela divnom nagradom obraduje.“⁷⁰

Kavlun – Govor, Riječ, Izjava

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ.

„Kur'an je, doista, **govor** koji rastavlja istinu od neistine.“⁷¹

Faslun – Razdvajanje, Rastavljanje

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ.

„Kur'an je, doista, **govor** koji **rastavlja** istinu od neistine.“⁷²

Nebe – Vijest, Novost, Izveštaj

عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ.

„O vijesti velikoj.“⁷³

⁷⁰ Kehf, 1-2.

⁷¹ Tarik, 13.

⁷² Tarik, 13.

⁷³ Nebe, 2.

Ahsenul hadisi – Najljepši govor

اللَّهُ نَرَأَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَاكِّهًا مَثَانِيَ تَقْسِيرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشُونَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلَ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ.

„Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na pravi put neće moći uputiti.“⁷⁴

Mutešabih – Muđusobno sličan, Jednoobrazan

اللَّهُ نَرَأَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَاكِّهًا مَثَانِيَ تَقْسِيرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشُونَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلَ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ.

„Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na pravi put neće moći uputiti.“⁷⁵

⁷⁴ Zumer, 23.

⁷⁵ Zumer, 23.

Mesanin –istih, Nešto što se ponavlja

اللَّهُ نَرَأَ أَحْسَنَ الْحَدِيثَ كِتَابًا مُتَشَاكِهً مَثَابِي تَقْشِعُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلَ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ.

„Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke **ponavlaju**, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na pravi put neće moći uputiti.“⁷⁶

Vahjun – Objava, Obznanja, Nadahnuće, Inspiracija

فُلُونَ إِنَّمَا أَنذِرْكُمْ بِالْوَحْيٍ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ.

„Reci: „Ja vas opominjem **Objavom!**“ - ali, gluhi ne čuju poziv kad se opominju.“⁷⁷

Arabijjun – Arapski

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ.

„Objavljujemo je kao Kur'an na **arapskom** jeziku da biste razumjeli.“⁷⁸

⁷⁶ Zumer, 23.

⁷⁷ Enbija, 45.

⁷⁸ Jusuf, 2.

Besairun – Pogled, Dokaz

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَتْنَاكُمْ مَا يُوحَى إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ هَذَا
بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلنَّاسِ يُؤْمِنُونَ.

„Kad im nijedan ajet ne donešeš, oni govore: 'Zašto ga sam ne izmisliš!' - Reci: 'Ja slijedim samo ono što mi Gospodar moj objavljuje. Ovo su jasni **dokazi** od Gospodara vašeg i uputstvo i milost za ljude koji vjeruju.'“⁷⁹

Bejan – Jasnost, Objasnjenje, Očevidnost

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ.

„To je **objasnjenje** svim ljudima i putokaz i pouka onima koji se Allaha boje.“⁸⁰

Ilm – Znanje, Poznavanje, Spoznaja objave

وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبْغُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ
قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ.

„I kada bi ti onima kojima je data Knjiga sve dokaze donio, oni opet ne bi prihvatali tvoju Kiblu, a ni ti nećeš prihvatići njihovu Kiblu, niti će iko od njih prihvatići ičiju Kiblu. A ako bi se ti za njihovim željama poveo, kada ti je već došla **Objava**, tada bi ti sigurno nepravedan bio.“⁸¹

⁷⁹ A'raf, 203.

⁸⁰ Ali Imran, 138.

⁸¹ Bekare, 145.

Adžeben – Divljenje, Čuđenje

فُلَانْ أُوْحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفْرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا.

„Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džinova prisluškivalo i reklo: „Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva **divljenje**, slušali.“⁸²

El 'urvetul vuska – Najčvršća veza

لَا إِكْرَاهٌ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرُ بِالظَّاغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ.

„U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti - pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha - drži se za **najčvršću vezu**, koja se neće prekinuti. - A Allah sve čuje i zna.“⁸³

Sidkun – Istina, Istinizost, Iskrenost

وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدْقَ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ.

„A onaj koji donosi **istinu** i oni koji u nju vjeruju, oni su bogobojazni.“⁸⁴

Adlun – Pravda, Pravičnost

وَتَمَتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا لَا مُبَدِّلٌ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

„Riječi Gospodara tvoga su vrhunac istine i **pravde**; Njegove riječi niko ne može promijeniti i On sve čuje i sve zna..⁸⁵

⁸² Džinn, 1.

⁸³ Bekare, 256.

⁸⁴ Zumer, 33.

⁸⁵ En'am, 115.

Emrun – Naredba, Odredba, Propis, Zapovijed

ذَلِكَ أَمْرٌ اللَّهُ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرُ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعَظِّمْ لَهُ أَجْرًا.

„To su, eto, Allahovi propisi, koje vam On objavljuje. A onome ko se bude Allaha bojao - On će preko ružnih postupaka njegovih preći i još mu veliku nagradu dati.“⁸⁶

Munadin – telal, Izvikivač, Onaj koji doziva

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًّا يُنَادِي إِلِإِيمَانَ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكَفْرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ.

„Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva u vjeru; „Vjerujte u Gospodara vašeg!“ - i mi smo mu se odazvali. Gospodaru naš, oprosti nam grijeha naše i pređi preko rđavih postupaka naših, i učini da poslije smrti budemo s onima dobrima.“⁸⁷

Bušra – Radosna vijest

فُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجَهَرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ يِاْدُنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ.

„Reci: „Ko je neprijatelj Džibrilu? a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an - koji potvrđuje da su i prijašnje objave istinite - kao putokaz i radosnu vijest vjernicima.“⁸⁸

Nezir – Opominjač, Opomena

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ.

⁸⁶ Talak, 5.

⁸⁷ Ali Imran, 193.

⁸⁸ Bekare, 97.

„Vijesnik radosnih vijesti i opomena, - pa opet većina njih glavu okreće, neće ni da čuje.“⁸⁹

Aziz – Ugledan, Poštovan, Cijenjen, Nedostizan, Zaštićen

إِنَّ الَّذِينَ لَفْرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ.

„Oni koji ne vjeruju u Kur'an, pošto im je objavljen... A on je, zaista, knjiga cijenjena.“⁹⁰

Belagun – Saopćenje, Vijest, Objava, Obznana

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلَيُنذَرُوا بِهِ وَلَعَلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلَيَذَّكَرُ أُولُوا الْأَبْيَابِ.

„Ovo je obznana ljudima i da njome budu opomenuti i da znaju da je samo On jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku!“⁹¹

Kasas – Kazivanje, Pričanje

نَحْنُ نَقْصُ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ إِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ.

„Objavljajući ti ovaj Kur'an, Mi tebi o najljepšim kazivanjima pričamo iako prije njega nisi doista ništa znao.“⁹²

Suhufun – Stranica, List, Novina

فِي صُحْفٍ مُكَرَّمَةً. مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةً.

„Na listovima su cijenjenim uzvišenim, čistim.“⁹³

⁸⁹ Fussilet, 4.

⁹⁰ Fussilet, 41.

⁹¹ Ibrahim, 52.

⁹² Jusuf, 3.

⁹³ Abese, 13-14.

Mukrremetun – Poštovan, Cijenjen

فِي صُحْفٍ مُّكَرَّمَةً. مَرْفُوعَةٌ مُّطَهَّرَةٌ.

„Na listovima su **cijenjenim** uzvišenim, čistim.“⁹⁴

Merfuatun – Uzdignut, Uzvišen

فِي صُحْفٍ مُّكَرَّمَةً. مَرْفُوعَةٌ مُّطَهَّرَةٌ.

„Na listovima su **cijenjenim** uzvišenim, čistim.“⁹⁵

Muthheretun –Očišćen, Neokaljan

فِي صُحْفٍ مُّكَرَّمَةً. مَرْفُوعَةٌ مُّطَهَّرَةٌ

„Na listovima su **cijenjenim** uzvišenim, čistim.“^{96 97}

SVOJSTVA KUR'ANA

Pored svojih imena Kur'an ima i svoje atribute i specifikume, kojima je opisan u svom vlastitom tekstu. Ta svojstva imaju široku upotrebu i značaj u životu muslimana i kao vlastite vrijednosti po kojima su spomenuta. Od njih ćemo nавести samo neka najpoznatija svojstva i karakteristike:

---

⁹⁴ Abese, 13-14.

⁹⁵ Abese, 13-14.

⁹⁶ Abese, 13-14.

⁹⁷ Više informacija o imenima Kur'ana pogledaj u poznatom tefsirskom djelu „El Itkan fi ulumul Kur'an“ čiji je autor Dželaluddin Es Sujuti, umro 911.h. godine.

"*Kitabun mubin*" - Jasna Knjiga izražena najljepšim jezikom

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُتُبْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ.

"O sljedbenici Knjige, došao vam je poslanik Naš da vam ukaže na mnogo šta, što vi iz Knjige krijete, i preko čega će i preći. A od Allaha vam dolazi svjetlost i **Knjiga jasna**."⁹⁸

وَعِنْهُ مَقَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ
مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي
كِتَابٍ مُبِينٍ.

"U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On zna, i On jedini zna šta je na kopnu i šta je u moru, i nijedan list ne opadne, a da On za nj ne zna; i nema zrna u tminama Zemlje niti ičeg svježeg niti ičeg suhog, ničeg što nije u **jasnoj Knjizi**.⁹⁹

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا
عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْرِبُ عَنْ رِيلَكَ مِنْ مُنْقَالٍ دَرَّةً فِي الْأَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ.

"Što god ti važno činio, i što god iz Kur'ana kazivao, i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate. Gospodaru tvome ništa nije skriveno ni na Zemlji ni na nebu, ni koliko trun jedan, i ne postoji ništa, ni manje ni veće od toga, što nije u **Knjizi jasnoj**.¹⁰⁰

⁹⁸ Maide, 15.

⁹⁹ En'am, 59.

¹⁰⁰ Junus, 61.

وَمَا مِنْ دَآبَةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقْرَهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلُّهُ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ.

„Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti. Sve to ima u **jasnoj Knjizi**.¹⁰¹

طَسْ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ.

„Ta-sin. Ovo su ajeti Kur'ana i **Knjige jasne**.¹⁰²

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ.

„Nema ničeg skrivenog ni na nebu ni na Zemlji, a da nije u **Knjizi jasnoj**.¹⁰³

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتَأْتِينَنَّكُمْ عَالِمُ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ.

„A nevjernici govore: 'Čas oživljjenja nam neće doći!' Reci: 'Hoće, tako mi Gospodara moga, koji zna i ono što je skriveno, zacijelo će vam doći.' - Njemu ne može ništa, ni trunčica jedna ni na nebesima ni na Zemlji, izmaći, i ne postoji ništa, ni manje ni veće od toga, što nije u **jasnoj Knjizi**.¹⁰⁴

"*Kur'anun kerim*" - Kur'an plemeniti, Kur'an časni

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ.

„On je, zaista, **Kur'an plemeniti**.¹⁰⁵

¹⁰¹ Hud, 6.

¹⁰² Neml, 1.

¹⁰³ Neml, 75.

¹⁰⁴ Sebe, 3.

¹⁰⁵ Vakia, 77.

"**Kur'anun medžid**" - Kur'an veličanstveni

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ.

„A ovo je **Kur'an veličanstveni**.“¹⁰⁶

قُرْآنٌ الْمَجِيدٍ.

„**Kaf.** Tako Mi **Kur'ana veličanstvenog**.“¹⁰⁷

"**Kur'an el hakim**" - Kur'an mudri

وَالْقُرْآنُ الْحَكِيمُ.

„Tako Mi **Kur'ana mudrog**.“¹⁰⁸

"**Kur'ani ziz-zikr**" - Kur'an slavni

صُورٌ وَالْقُدَّسِيُّ ذِي الدُّكْرِ.

„**Sad.** Tako Mi **Kur'ana slavnog**.“¹⁰⁹

"**Kur'anul 'azim**" - Kur'an uzvišeni i moćni

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ.

„Mi smo ti objavili sedam ajeta, koji se ponavlja, i **Kur'an uzvišeni** ti objavljujemo.“¹¹⁰

¹⁰⁶ Burudž, 21.

¹⁰⁷ Kaf, 1.

¹⁰⁸ Ja sin, 2.

¹⁰⁹ Sad, 1.

¹¹⁰ Hidžr, 87.

"*Suhufun Mutahheretun*" - Listove (*Kur'an*) čiste

رَسُولٌ مِّنَ الَّهِ يَتْلُو صُحْفًا مُّطَهَّرًا.

„Od Allaha Poslanik koji čita listove čiste.“¹¹¹

"*Mubarek*" - *Kur'an blagoslovljeni i beričetni*

وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقٌ لِّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْفُرْقَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا
وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ.

„A ova Knjiga, koju objavljujemo, **blagoslovljena** je, ona potvrđuje onu prije nje da opominješ Mekku i ostali svijet. A oni koji u onaj svijet vjeruju - vjeruju i u nju i o molitvama svojim brigu brinu.“¹¹²

وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ.

„A ova Knjiga koju objavljujemo jeste **blagoslovljena**, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam se milost ukazala.“¹¹³

وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ.

„A i ovaj *Kur'an* je **blagoslovljena** pouka koju objavljujemo, pa zar da ga vi poričete?“¹¹⁴

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَّهٌ مُبَارَكٌ لَّيَدَّبُرُوا آيَاتِهِ وَلَيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ.

„Knjiga koju ti objavljujemo **blagoslovljena** je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili.“¹¹⁵

¹¹¹ Bejjine, 2.

¹¹² En'am, 92.

¹¹³ En'am, 155.

¹¹⁴ Enbija, 50.

¹¹⁵ Sad, 29.

AUTENTIČNOST KUR'ANA

Jedna od najbitnijih stvari koju svi muslimani svijeta moraju znati jeste: „Čvrsto vjerovanje i ubjedjenje da je Kur'an Objava od Allaha, dž.š., Knjiga u koju nema nikakve sumnje, koja je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došla sa nepobitnim dokazima preko meleka Džibrila, na potpuno autentičan¹¹⁶ način te da je čitanje i slušanje Kur'ana ibadet.“¹¹⁷ Ta fenomenologija i potreba se najčešće pojavljuje kada nemuslimanski orijentalisti i ostali neprijatelji islama počinju pisati o Kur'anu i Kur'anskim naukama. Vođeni neprijateljskim namjerama i ciljevima okrenutim protiv svega što je islamsko. Ti neprijatelji islama rijetko pristupaju realnom prikazu istinitosti Kur'ana kakva jeste. Njihove teze o islamu i Kur'anu su najčešće zamršene, zagonetne, ispreturane, teško shvatljive i neprihvatljive, shodno njihovim namjerama. Oni ne štede ni sredstva ni ljudstva da bi tu svoju nakanu ostvarili, pogotovo u ovo savremeno doba, kada svim sredstvima, i mas medijima pokušavaju prikazati Islam kao religiju kojom diriguju fundamentalisti i ekstremisti, da bi na kraju došli do terorista. Ta kampanja o iskriviljavanju i pomućivanju slike islama je počela odavno. Očigledno je da veliki zamah uzima u današnje vrijeme. Najčešće se koriste medije i pisana djela ljudi koji su dobro proučili Islam, koji u neislamskom svijetu važe za autoritete i baze informacija o islamu, koji dobro znaju gdje se muslimani međusobno razilaze i o kojim pitanjima imaju različite stavove i mišljenja. Oni dobro znaju gdje je ummet najranjiviji pa tu i udaraju služeći se raznim spletkama i podvalama. Orijentalisti kao logistika pomenutih aktivnosti, to vješto koriste i pokušavaju da prodube jaz među muslimanima i pomute redove ummeta koji su ionako krhkki. Pišući o Islamu i Kur'anu pozivajući se na velike islamske autoritete kako bi smisao njihovih riječi protumačili u svoju korist. Citirajući rečenice islamske uleme koje su izvukli iz originalnog konteksta upotrebljavajući ih kao argumenat za svoje devijantne

---

¹¹⁶ Autentičan, je riječ grčkoga porijekla koja ima značenje; istinitosti, pravičnosti, izvornosti, vjerodstojnosti i tačnosti. Vidi: Rječnik stranih riječi, Dr. Bratoljub Klaić, Zagreb, 1951, 67, str.

¹¹⁷ Ove retke, ustvari, pišemo samo kako bi dali što precizniji i bolji odgovor onima koji hoće dovesti u pitanje istinitost Kur'ana. Onima koji Kur'an pripisuju Muhammedu, s.a.v.s., tj. nevjernicima. Zato mi njima odgovaramo na ovaj način, putem očiglednih i nepobitnih dokaza na koje oni nemaju adekvatnog prigovora.

stavove. Ne libe se čak da napišu stotine staranica hvaleći Islam da bi usput ubacili samo nekoliko suprotnih teza i stavova pokazivajući ih kao izvorno islamsko učenje sa kojim hoće da pomute srž i suštinu Islam-a. Lukavo i neumorno rade na tom dugoročnom planu postavljenom i definisanom kao cilj još u davnim Krstaškim ratovima vođenim protiv muslimana. Zadnji krikovi tog neprijateljstava prema muslimanima se ogledaju u crtaju karikatura sa likom Muhammeda, s.a.v.s., na ponižavajući način, i izjava pape Benedikta XVI, koji islam predstavlja terorističkom vjerom, kao i palenje određenih stranica iz Kur'ana, od strane nekih bolesnih kršćana u Americi. Istaknuta islamska ulema se svemu ovome energično suprostavila uručivši brojne protestne note svima onima koji necivilizovano, nekulturno i neljudski pokušavaju okaljati svetinje Islam-a. Nadalje islamska ulema upozorava da pisana djela nemuslimana čitamo pretpazljivo i sa velikom pozornošću. Takva djela orijentalista i ostalih nemuslimanskih pisaca ne smijemo nikako davati na čitanje onim muslimanima koji u dovoljnoj mjeri ne poznaju islamske propise, da im se ne bi pomutilo i ono malo znanja koje posjeduju o islamu. Ta njihova djela na kraju završavaju sa negiranjem Kur'ana kao Allahove, dž.š., riječi i islama kao ispravne vjere. Za ilustraciju i mjeru predostrožnosti navećemo nekoliko takvih orijentalista i prikazati njihove stavove o Kur'anu i islamu. Da bi na taj način upozorili muslimane da se ubuduće klone takvih knjiga, ili ako ih čitaju, neka budu oprezni i da dobro provjere njihov sadržaj i namjeru pitajući učenu islamsku ulemu o njihovim ciljevima. Naime orijentaliste Schwally i Jeffery poriču Allahovo, dž.š. porijeklo Kur'ana i stoje na stanovištu da je on Muhammedovo, s.a.v.s., djelo što je netačno, absurdno i neshvatljivo. Jedan drugi orijentalista pod imenom Richard Bell u svojoj takozvanoj knjizi „Porijeklo islama u njegovoj kršćanskoj sredini“ u drugom poglavlju te knjige govori da je Kur'an knjiga koju je Muhammed, s.a.v.s., napisao ili sastavio. Wansbrough u svom djelu „Qur'anic studies“ koje je štampano u Oxfordu 1977 godine, je jedan od orijentalista koji ide dotle da kaže da je Kur'an kakvog danas imamo nastao u III stoljeću po hidžri. Njegovu tezu odbacuju i sami orijentalisti smatrajući je naivnom. Zatim A. T. Welch za Kur'an kaže: „Muslimanski sveti tekst koji sadrži objave koje je izrecitovao Muhammed i koji je sačuvan u određenoj, pisanoj formi.“ Lahko uočavamo da je njihov cilj da poreknu Božanski karakter Kur'ana i Kur'ansku autentičnost i da je pripisuju Muhamedu s.a.v.s., tj. čovjeku.

Walter Beltz u svojoj knjizi nazvanoj „Mitologija Kur'ana“, već sa samim naslovom šalje neprijatne signale muslimanima. Nikako ne mogu biti mit i Kur'an zajedno u jednom naslovu. Mit je riječ grčkoga porijekla i označava: priču ili predajno vjerovanje starih naroda o porijeklu svijeta, prirodnim pojavama, raznoraznim bogovima i legendarnim herojima. Takođe mit predstavlja: bajke, ljudske priče, nevjerodstojne i čudesne prikaze i nagađanja vezana za neke davne povijesne događaje.¹¹⁸ Akademik Dr. Enes Karić je ovo davno demantovao riječima: „Mit i Kur'an ne mogu zajedno, kur'anska kazivanja istinita su sama po sebi a mit i po sadržaju i definiciji posljedica je ljudske želje za kakvim-takvim objašnjenjem života, smrti, vječnosti, svijeta.“¹¹⁹ U samom uvodu knjige Walter Beltz ističe: „...Kur'anu - onoj knjizi koju je arapski prorok¹²⁰ Muhammed sastavio početkom sedmog stoljeća n.e.“ Na drugom mjestu on ponovo napada božanski karakter Kur'ana kad kaže: „Naime, kad je Muhammed sastavio Kur'an...“ Zatim opet kaže: „Kur'an je, prema tradiciji, Muhammed stvorio u otprilike dvadeset godina.“ Jasno se da uočiti da mu je cilj da prikaže „svoju priču“ o Kur'anu i Islamu, dajući poneke korisne informacije, ali ipak u kontekstu prvobitnoga cilja, napadanje temelja islama, tj. Kur'ana.

Od tih neprijatelja Islama je i Alfred Guillaume koji u svojoj knjizi „Islam“ govori o Islamu kao religiji, pravu i Muhammedanstvu, u kojoj jasno pokazuje svakom čitaocu njegovu zlu namjeru. A to je poricanje i iskrivljavanje jasne slike o islamu i poricanje samoga imena vjere kada upotrebljava izraz „Muhammedanstvo“, kao ime vjere umjesto izraza „Islam.“ Nikako se ne može koristiti izraz „Muhammedanstvo“, kada je riječ o Islamu. Jer Muhammed, s.a.v.s., nije osnivač nikakve vjere da bi se ona nazvala njegovim imenom. Islam je objavljen od Allaha, dž.š., Gospodara kosmosa, koji je, kako stoji u Kur'anu, pravu vjeru još od vremena prvih poslanika nazvao imenom ISLAM. To je još jedna od mnogih podvala koje čine kršćani i ostali. Islam je ime jedinstvene vjere koju Allah, dž.š., priznaje i u Kur'anu je na mnogim mjestima naziva tim

¹¹⁸ Rječnik stranih riječi, Dr. Bratoljub Klaić, Zagreb, 1951, 456 str.

¹¹⁹ Glasnik, 3 (Mart), Sarajevo, 1982, 355 str.

¹²⁰ Riječ "prorok" je kršćnska podvala na superiornu i nenadmašnu ličnost Allahova Poslanika Muhammeda, s.a.v.s. On nije bio nikakav proricatelj sudbine niti gatar, nego Allahov, dž.š., miljenik, najbolji čovjek i posljednji Poslanik, kome je objavljen Kur'an. Što se tiče budućnosti znao je samo ono što mu je Allah, dž.š., objavio.

imenom. Evo ajeta u kojima je naša čista i ispravna vjera nazvana imenom Islam:

„Allahu je prava vjera jedino - *islam*. a podvojili su se oni kojima je data Knjiga baš onda kada im je došlo saznanje, i to iz međusobne zavisnosti. A sa onima koji u Allahove riječi ne budu vjerovali Allah će se brzo obračunati.“¹²¹

„Ako se oni budu prepirali s tobom, reci: 'Ja se samo Allahu pokoravam, a i oni koji me slijede.' I reci onima kojima je data Knjiga i neukima: 'Primite *islam*!' Ako prime *islam*, onda su na pravom putu. A ako odbiju, tvoje je jedino da pozivaš. - A Allah dobro vidi robove Svoje.“¹²²

„A onaj koji želi neku drugu vjeru osim *islama*, neće mu biti primljena, i on će na onom svijetu nastradati.“¹²³

„Zabranjuje vam se strv, i krv, i svinjsko meso, i ono što je zaklano u nečije drugo, a ne u Allahovo ime, i što je udavljen i ubijeno; i što je strmoglavljen - i rogom ubodeno, ili od zvijeri načeto - osim ako ste ga preklali - i što je na žrtvenicima žrtvovano, i zabranjuje vam se gatanje strelicama. To je porok! - Danas su nevjernici izgubili svaku nadu da ćete vi otpasti od svoje vjere, zato se ne bojte njih - već se bojte Mene. Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam *islam* bude vjera. - A onome ko bude primoran - kad hara glad, bez namjere da učini grijeh, Allah će oprostiti i samilostan biti.“¹²⁴

„Onome koga Allah želi da uputi - On srce njegovo prema *islamu* raspoloži, a onome koga želi da u zabludi ostavi - On srce njegovo stegne i umornim učini kao da čini napor da na nebo uzleti. Eto, tako Allah one koji ne vjeruju bez podrške ostavi.“¹²⁵

„Licemjeri se zaklinju Allahom da nisu govorili, a sigurno su govorili nevjerničke riječi i pokazali da su nevjernici, nakon što su javno

¹²¹ Ali Imran, 19.

¹²² Ali Imran, 20.

¹²³ Ali Imran, 85.

¹²⁴ Maide, 3.

¹²⁵ En'am, 125.

islam bili primili, i htjeli su da učine ono što nisu uspjeli. A prigovaraju samo zato što su ih Allah, iz obilja Svoga, i Poslanik Njegov imućnim učinili. Pa ako se pokaju, biće im dobro; a ako glave okrenu, Allah će ih i na ovom i na onom svijetu na muke nesnosne staviti, a na Zemlji ni zaštitnika ni pomagača neće imati.”¹²⁶

„Zar je isti onaj čije je srce Allah učinio sklonim *islamu*, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga? Teško onima čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah, oni su u pravoj zabludi!”¹²⁷

„Oni ti prebacuju što su primili *islam*. Reci: 'Ne prebacujte mi što ste islam primili; naprotiv, Allah je vama milost podario time što vas je u pravu vjeru uputio, ako iskreno govorite.'”¹²⁸

„I ima nas muslimana, a ima nas zalatalih; oni koji *islam* prihvate pravi put su izabrali.”¹²⁹

Alfred Guillaume posvjećuje mnoge godine u studiranju i izučavanju islama, kojeg moglo bi se reći dobro poznaje. On se ponekad usuđuje da neosetno ali podmuklo napadne Kur'an, kad kaže da Muhammed, s.a.v.s., neke stvari praktično uzima iz kršćanstva kao izvor svoga ubjedjenja kad kaže: „Razvojom propovedništva Muhammedovog sve više i više se zajmi od ovog izvora (u predhodnim rečenicama je naveo da je to Stari zavjet), jer u suri nazvanoj Josif (Jusuf) on pokazuje da je upoznat ne samo sa razvojom i karijerom ovog patrijarha (poslanika) kao što je iznesena u knjizi „Postanak“ (poglavlje iz Starog zavjeta), nego i sa kasnijim jevrejskim razvitkom ove priče.“ U svojim napadima na Kur'an on iznosi nezamislive laži navodeći njegove devijantne stavove: „Forma Kur'ana je uzeta ili iz grčkih ili iz semitskih izvora.“ Međutim islamski učenjaci su vrlo oprezni i na vrijeme upozoravaju na ovakve neprijateljske nasrtaje na Kur'an.

Profesor hebrejskog jezika na Kraljevskom univerzitetu u Rijadu, dr. Muhammed Husejn ukazao je na namjerne greške u prijevodu Kur'ana na hebrejski jezik koji se pojavio 2005 godine. Naime, riječ je o petom po redu prijevodu Kur'ana na hebrejski jezik. Autor najnovijeg prijevoda je

¹²⁶ Tevbe, 74.

¹²⁷ Zumer, 22.

¹²⁸ Hudžurat, 17.

¹²⁹ Džinn, 14.

profesor arapskog jezika na Univerzitetu u Tel Avivu, dr. Uri Rubin, koji u fusnotama prijevoda namjerno iskrivljuje značenje Kur'anskih ajeta. U predgovoru ovog prijevoda dr. Uri Rubin priznaje da mu je cilj da dokaže stepen uticaja Tevrata na Kur'an. I da dokaže da se Muhammed, s.a.v.s., tokom svojih trgovачkih putovanja sastajao sa jevrejima i od njih učio. Nijedan pisani, niti bilo koji drugi izvor ne govori o susretima Muhammeda, s.a.v.s., sa jevrejima radi spoznaje bilo kakve vrste vjerovanja i ideologije. Više je nego očigledno da se ovdje radi o još jednoj ciljanoj podvali jevrejskih orijentalista s namjerom da iskrive i pomute čiste i jasne puteve Kur'ana. Poznati učenjak XX stoljeća Ebul A'la El Mevdudi odgađa i najmanji djelić sumnje u autentični tekst Kur'ana ističući slijedeće: „Kur'ani koje danas muslimani diljem svijeta čitaju, proučavaju i po njima organiziraju svoje življenje, ne razlikuju se od prvog primjerka, službeno redaktiranog za hilafeta Ebu Bekra, ravno prije hiljadu i četiri stotine godina. Svima koji sumnjaju i poriču pouzdanost metoda memoriranja hifzun fis-suduri i registriracije - pisanja kitabetun fis-suturi, koje su primjenjene u procesu silaženja Objave velikodušno preporučujemo da kupe jedan primjerak Kur'ana u nekoj od knjižnica Zapadne Afrike te da ga podvrgnu verbalnoj provjeri jednom od hafiza, iz sasvim drugog kraja svijeta, naprimjer Jave, i ako biste pritom ustanovili makar i jednu nedosljednost, smatraće se da ste autori najvećeg povijesnog otkrića.“

Kada sagledamo vrijeme i okolnosti u kojem je Muhammed, s.a.v.s., živio i način kako je Kur'an u tom vremenu pisan i čuvan, koji je kao takav, ostao nepromjenjen do današnjih dana. Samo po sebi predstavlja vrhunac preciznosti i nepovredivosti u očuvanju originalnog teksta Kur'ana. Taj fenomen nam opisuje dr. Nerkez Smailagić na slijedeći način: „Pismenosti je bilo vrlo malo u Mekki, a u Medini je bila ograničena iako u stalnom porastu. Sam Poslanik, s.a.v.s., nije bio pismen „**Ti prije nje nijednu knjigu nisi čitao, a nisi je ni desnom rukom svojom pisao; inače, posumnjali bi oni što laži govore.**“¹³⁰ Papir i ostala sredstva za čuvanje zabilježbi, koja mi danas poznamo, u normalnim uvjetima nisu se mogla nabaviti u Središnjoj Arabiji ranog sedmog stoljeća. Uprkos tome, učinjena su najtemeljitija i najkritičnija istraživanja, koja su sproveli orijentalisti Zapada koji su ustanovili da je Kur'an, od riječi do riječi, onakav kakvog ga je Muhammed, s.a.v.s., predao svijetu kad mu je došla Objava.“ Muhammed, s.a.v.s., prije

---

¹³⁰ Ankebut, 48.

objave Kur'ana je Allahovom, dž.š., mudrošću bio oslobođen ljudskoga učenja i poučavanja bilo kakvih ideologija i ideooloških uticaja. Njegov razum ostao je čist i nepomućen od tadašnjih devijantnih tumačenja vjere uopće. On je ostao nepismen sa aspekta ograničenog ljudskog tumačenja vjere i nauke u tom vremenu. To je bio najbolji metod pripreme Muhammeda, s.a.v.s., od strane Allaha, dž.š., kako bi prihvatio učenje koje će nadmašiti svaku ljudsku maštu i znanje. Sa početkom objave pa nadalje njega je poučavao Gospodar svjetova Allah, dž.š., takođe i jedan od najcenjenijih meleka-Džibril, a.s., Muhammed, s.a.v.s., je primajući Kur'an učio 23 godine od Allaha, dž.š., i zapamtio kompletan tekst Kur'ana. To je najbolji način sticanja znanja, jer ga je učio Stvoritelj univerzuma. To je najbolje objašnjenje zbog čega on nikada nijednu knjigu nije čitao niti je išta svojom rukom napisao. Muhammeda, s.a.v.s., je Allah, dž.š., sačuvao svih iskvarenih učenja kako bi prvo što će kasnije za vrijeme objave primiti bile same Allahove, dž.š., riječi, koje su vrhunac mudrosti i savršenosti. Kada je Muhammed, s.a.v.s., zasijao svjetлом Kur'ana njegov fizički izgled, moral i govor su postali još snažniji i uticajniji da bi sa lahkoćom pobjedio ili pridobio u Islam svakog onog ko bi se usudio da umanji vrijednost Allahove, dž.š., riječi koja mu se objavljuje. Zato i nije čudo što je posvijest zabilježila najveće i najčudnije podvige i najmudrije riječi upravo od Muhammeda, s.a.v.s., čovjeka čiji su moral i govor osvjetljavali sve oko sebe riječima čudesnog Kur'ana. Zato se čitav nemuslimanski svijet i dan danas pita: kako je moguće da jedan nepismeni čovjek poput Muhammeda, s.a.v.s., podigne arapska plemena sa dna svjetske civilizacije na put ka osvajanju svijeta na naučnom i ideoološkom planu?!!! Da bi kasnije i sami priznali da to ne može niko učiniti, osim čovjek koji je pomognut od neke „više sile“, tj. od Allaha, dž.š. A Allah, dž.š., je upravo Kur'anom uzdigao Arape koji su kasnije osvojili svijet, vladajući od Španije do Indije - na tri kontinenta. To što je Muhammed, s.a.v.s., bio nepismen jedan je od glavnih dokaza protiv svih onih koji kažu da je upravo on autor Kur'ana.

Uzvišeni Allah nam je još davno u Kur'anu objavio ajete o neskrivenim namjerama i ciljevima jevreja i kršćana. U jednom od tih ajeta se kaže:

وَلَن تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَبْعَثِ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ
الْهُدَى وَإِنِّي أَتَبْعَثُ أَهْوَاءَهُم بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ
وَلِيٌّ وَلَا نَصِيرٌ.

„Ni Jevreji, ni kršćani neće biti tobom zadovoljni sve dok ne prihvatiš vjeru njihovu. Reci: Allahov put je jedini pravi put! A ako bi se ti poveo sa željama njihovim, nakon Objave koja ti dolazi, od Allaha te niko ne bi mogao zaštiti niti odbraniti.“¹³¹

Jevreji i kršćani nastaviti će sa borbom i spletkarenjem, sve dok te Muhammede ne odvoje od ovog poziva, dok ne napustiš ovu istinu, dok ne podeš sa njima ostavljajući istinu a prihvatiš se zablude, širka, kufra i njihovog lošeg poimanja na kojem su vijekovima. Međutim, „...Reci: Allahov put je jedini pravi put...!“ Kratko i sažeto, Allahov put je jedini pravi put, Allahova uputa je jedina uputa koja će opstati, sve drugo je stranputica i laž. Mnogobrojni dokazi poslanstva su samo potvrda ove univerzalne istine, koja ne priznaje slijedeće niskih strasti, pustih želja i iluzija u kojim te pozivaju. Oni nemaju nikakve nade, niti ti mogu ponuditi nešto osim svog varljivog dunjalučkog života i stranputice u koju lutaju.

Sami tekst Kur'ana nam govori da Muhammed s.a.v.s., nije ni slutio da će upravo on biti očekivani izabranik koji će prenositi govor Allaha, dž.s.: „**Ti nisi očekivao da će ti Knjiga biti objavljenja, ali, ona ti je objavljenja kao milost Gospodara tvoga; zato nikako ne budi nevjernicima saučesnik!**“¹³² Što samo po sebi govori da Muhammed, s.a.v.s., nije imao nikakvog udjela u objavi Kur'ana. Slijedeći ajeti nam daju jasnu argumentaciju o tome da nijedna riječ niti slovo iz Kur'ana nije Muhammedovo, s.a.v.s., djelo. Na prijedlog nevjernika da Poslanik, s.a.v.s., izmisli od sebe riječi ili da izmijeni tekst objave, on je njima odgovorio ajetima Uzvišenog Allaha: „**Kad im nijedan ajet ne donešeš, oni govore: „Zašto ga sam ne izmisliš!“ - Reci: „Ja slijedim samo ono što mi Gospodar moj objavljuje.**“¹³³ „A kad im se kazuju ajeti Naši, koji su jasni, onda govore oni koji ne vjeruju da će pred Nas stati: 'Donesi ti kakav drugi Kur'an ili ga izmijeni!' - Reci: 'Nezamislivo je da ga ja sam od sebe mijenjam, ja slijedim samo ono što mi se

¹³¹ Bekare, 120.

¹³² Kasas, 86.

¹³³ A'ruf, 203.

objavljuje.”¹³⁴ Muhammed, s.a.v.s., im je kazao: „Ja ne mogu samoinicijativno ništa mijenjati, na to jedino pravo ima Uzvišeni Allah, Koji radi šta hoće i čija se volja ispunjava. Ja jedino prenosim Poruku, a vi znate da vam ja govorim istinu, jer sam odrastao među vama i vi znate moje porijeklo i moju čestitost. Nikada nikome od vas nisam lagao, pa kako bih mogao lagati Uzvišenog Allaha, Kojem pripada moć da svakome da ono što mu pripada, korist ili štetu. Njegova moć je iznad svega i On je Poznavalac svega.“¹³⁵

Ovog se pravila Muhammed, s.a.v.s., čitavog svoga života držao, što je samo po sebi dokaz da on nije autor Kur'ana. Prije svega muslimani su ubjeđeni u nepovredivost Kur'anskog teksta jer sami Gospodar svjetova garantuje svojim govorom da je Kur'an zaštićen od bilo kakvih devijacija i promjena. O tome Allah, dž.š., veli: „Oni koji ne vjeruju u Kur'an, pošto im je objavljen... A on je, zaista, knjiga zaštićena, laž joj je strana, bilo s koje strane, ona je Objava od Mudroga i hvale dostojnoga.“¹³⁶

Što se tiče mišljenja orijentalista na bivšim „Yu“ prostorima, ona su identična sa onim koje smo već naveli, tj. i oni poriču božije porijeklo Kur'ana. Najpoznatiji koji su pisali o Kur'anu i njegovim definicijama su: dr. Sulejman Grozdanić, dr. Darko Tanasković, Danijel Bučan, Vuko Pavićević i drugi. I oni kao i ostali neprijatelji islama negiraju Allahovo, dž.š., porijeklo Kur'ana časnog. Da se Kur'anu treba prilaziti isključivo korišćenjem islamske literature govorи i stav J. J. G. Jansena koji daje jednu moglo bi se reći realnu ali sasvim kratku definiciju Kur'ana kad kaže: „Kur'an je istinska riječ Božija, kako svi muslimani vjeruju tokom vjekova.“ Šire o ovoj problematici prelistati knjigu od prof. dr. Enesa Karića, pod naslovom „Uvod u tefsirske znanosti“ izdata u Sarajevu, 1997 godine od 17-26 strane. O Autentičnosti Allahove Objave govore mnogobrojni ajeti i sura, kao i hadisi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji su nepobitan dokaz kojeg нико do Sudnjeg dana neće moći povrgnuti sumnji a kamoli poreći. Sve ove neosnovane tvrdnje orijentalista i ostalih nemuslimanskih naučnika potući ćemo navođenjem brojnih istinitih argumenata iz Kur'ana i sunneta. Uzvišeni Allah o tome kaže:

---

¹³⁴ Junus, 15.

¹³⁵ Ibn Kesir u "Mudžize Muhammeda a.s.", 14.

¹³⁶ Fussilet, 41-42.

لَكِنَّ اللَّهُ يَشْهُدُ إِمَّا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهُدُونَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا.

„Allah svjedoči da je istina ono što ti objavljuje, objavljuje ono što On jedini zna, a i meleki svjedoče; - a dovoljan je Allah kao svjedok.“¹³⁷

„Allah svjedoči da je istina ono što ti objavljuje“, tj. ako ne vjeruje u tebe onaj koji ne vjeruje od onih koji te niječu i suprotstavljaju ti se, ipak Allah svjedoči za tebe da si ti Njegov Poslanik, kome je poslao Knjigu, a to je časni Kur'an. I stoga kaže: „objavljuje ono što On jedini zna“, tj. u njemu je Njegovo Znanje o jasnim dokazima, uputi, razdvajaju dobra i zla, u šta želi uputiti Svoje robe, kao i ono čime je Allah zadovoljan i ono što voli. U njemu je znanje o nepoznatom (gajbu) iz prošlosti i budućnosti i u njemu su spomenuta Njegova uzvišena, sveta svojstva koja ne zna niti Poslanik, s.a.v.s., niti omiljeni melek, ako ga Allah tome ne nauči.

Prenosi se od Ata ibn As Saiba: „Poučavao me Ebu Abdurahman Es Sulemij Kur'anu i kad mu je jedan od nas učio Kur'an, rekao je: „Dobio si znanje od Allaha i nema niko danas bolji od tebe osim onoga koji bolje od tebe postupa.“¹³⁸ Zatim je proučio ajet Uzvišenog Allaha: „objavljuje ono što On jedini zna, a i meleki svjedoče; - a dovoljan je Allah kao svjedok“, A Uzvišeni Allah kaže: „a i meleki svjedoče“, tj. iskreno o onome što je tebi došlo, što ti je objavljeno i spušteno tebi uz Allahovo svjedočenje o tome. „a dovoljan je Allah kao svjedok.“ Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ušla je grupa jevreja, pa im je on rekao: „Ja znam, tako mi Allaha, da vi znate da sam ja Allahov Poslanik!“ A oni su rekli: „Mi to ne znamo!“ - pa je Allah, Uzvišeni i Moćni, objavio: „Allah svjedoči da je istina ono što ti objavljuje, objavljuje ono što On jedini zna...“¹³⁹¹⁴⁰

إِنَّا نَحْنُ نَرْتَلِنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ.

„Mi, uistinu, objavljujemo Kur'an i Mi ćemo ga zaista sačuvati.“¹⁴¹

¹³⁷ Nisa, 166.

¹³⁸ Ibn Ebi Hatim.

¹³⁹ Nisa, 166.

¹⁴⁰ Muhammed ibn Ishak.

¹⁴¹ Hidžr, 9.

Sasvim je jasno da je Allah, dž.š., uzeo u obavezu čuvanje Kur'ana od preinaka i promjena i to je ono što ovim ajetom Uzvišeni Allah želi kazati. Riječi „...i Mi ćemo ga zaista sačuvati“, daju garanciju i ulijevaju sigurnost za Allahovu, dž.š., potvrdu čuvanja Kur'anskog teksta od bilo kakvih iskrivljavanja. Kur'an će ostati trajno sačuvan, neće doživjeti promjene, njega neće snaći apokrifnost. Kur'an će ljudi voditi ka istini Allahovom, dž.š., brigom i pažnjom, prkoseći svim vrstama zabluda. Jer su ranije objave pretrpjele brojna iskrivljavanja ljudskoga karaktera. Još jedna vrlo važna poruka ovog ajeta jeste i to što se hoće staviti do znanja ljudima i džinnima da je Allah, dž.š., Sebe obavezao da će sačuvati Kur'an od bilo kakvih devijacija, oduzimanja ili dodavanja u originalnom objavljenom tekstu, kako u formalnom tako i u suštinskom smislu. Uprkos brojnim pokušajima njegovih preinaka i iskrivljavanja, od početka objave Kur'ana do danas je prošlo 14 stoljeća a Kur'an je i dalje, prkoseći neprijateljima, ostao potpuno isti. To je najbolji pokazatelj i dokaz da će tako do Sudnjeg dana i ostati, jer njega čuva Najmoćniji i Najmudriji Allah, dž.š., potvrdu da Kur'anska objava nije djelo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ili ashaba kako to optužuju orijentalisti kako u Evropi tako i šire jest i slučaj kada se melek Džibril pojavljuje Muhammedu, s.a.v.s., u društvu ashaba i uči ga kako da poredi ajete i sure u Kur'anu. Da bi se na taj način sami ashabi koji su u tom momentu bili prisutni, uvjerili i bili svjedoci da je to isključivo djelo Gospodara svjetova koji istančano precizno i strogo pazi i čuva Svoju riječ koju Objavljuje Poslaniku, s.a.v.s., kao potvrdu i ohrabrenje o istinitosti Kur'ana i Muhammedovog, s.a.v.s. poslanstva. Ashabi su bili zadivljeni preciznošću Kur'anske selektivnosti te su jedni drugima prenosili i prepričavali taj događaj. Kako se prenosi od Osmana ibn Ebil Asa, r.a., koji kaže da je sjedio u prisustvu Muhammeda, s.a.v.s., kada mu je došla objava o rasporedu ajeta: „**Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.**“¹⁴² Pa je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „**Dođe mi Džibril a.s. i naredi mi da ovaj ajet stavim na ovo mjesto ove sure.**“¹⁴³

Ništa od Objave nije ostavljeno, a da se ne spomene Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sa takvom preciznošću i ponavljanjem od strane Džibrila a.s., tako da mu je učio Kur'an na nekoliko načina, dokazujući mu na taj način sveobuhvatnost i svestranstvo Kur'ana, što nije bio slučaj

¹⁴² Nahl, 90.

¹⁴³ Subhi Salih „Mebahis fi 'ulumul Kur'an“-koji kaže da je sahih.

sa ranijim objavama. Naredni događaj govori o tome da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., o susretu sa Džibrilom, a.s., rekao: „**Džibril mi je učio na jednom dijelektu, pa sam mu ponovio, tražio sam da poveća, pa je povećao, tako da je završio na sedam dijalekata.**“¹⁴⁴

Zatim se bilježi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., sreo Džibrila, a.s., kod Ahdžaril Mera¹⁴⁵ pa mu je rekao: „**Poslan sam nepismenom ummetu, među njima su djeca, sluge, starci i nemoćni. Džibril je rekao: 'Učite Kur'an na sedam narečja!'**“¹⁴⁶

Slijedeći nepobitni dokaz o autentičnosti i ispravnosti Kur'ana, kao Allahovog, dž.š., govora i porijekla, je specifični i samo Kur'antu svojstveni način objave kojeg opisuje Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad nam govori: „**Ponekad mi dolazi Objava poput zvonjenja zvona. To mi je najteži način Objave, i kada se prekine zvonjenje, ja bih potpuno upamlio ono što mi je Džibril kazao. Ponekad mi se opet melek ukaže u vidu čovjeka. On bi mi govorio a ja pamtio šta mi kaže.**“¹⁴⁷

Zatim provjera Poslanikovog, s.a.v.s., znanja i vještine¹⁴⁸ učenja Kur'ana, te njegovog percepciranja na pamet, je specijalni zadatak u specijalno vrijeme od strane meleka Džibrila, a.s. Da u određeni vremenski interval po naređenju Uzvišenog Allaha u toku jedne godine posjeti Muhammeda, s.a.v.s., i preslušava ga kako uči Kur'an. To je još jedan od brojnih argumenata o istinitosti Kur'ana. To se spominje u jednoj prilici kada su Aiša i Fatima, r.a., supruga i kćerka Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekle: „Božiji Poslanik, s.a.v.s., nam je povjerio tajnu: „**Džibril se sa mnom svake godine sastajao radi obnavljanja Kur'ana. Dolazio mi je dvaput godišnje.**“¹⁴⁹

Zatim se o tome prenosi od El Hasena ibn Zijada da je Ebu Hanife, r.a., rekao: „Ko prouči Kur'an dvaput godišnje izvršio je svoju dužnost prema njemu, jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pred Džibrilom, a.s., u godini u kojoj je preselio proučio Kur'an dva puta.“¹⁵⁰

---

¹⁴⁴ Buhari, Muslim.

¹⁴⁵ Mjesto u blizini Kuba'a u predgrađu Medine.

¹⁴⁶ Ahmed.

¹⁴⁷ Buhari.

¹⁴⁸ Tedžvida-pravilnog izgovaranja kur'anskog teksta.

¹⁴⁹ Buhari.

¹⁵⁰ El Burhan fi ulumul Kur'an 1/471.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحَذَّرُهُمْ ذِكْرًا. فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْنَ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكُمْ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زَدْنِي عِلْمًا.

„I, eto, tako Mi Kur'an na arapskom jeziku objavljujemo i u njemu prijetnje ponavljam da bi se oni grijeha klonili ili da bi ih na poslušnost pobudio. Neka je uzvišen Allah, Vladar Istiniti! I ne žuri s čitanjem Kur'ana prije nego što ti se objavljinjanje njegovo ne završi, i reci: 'Gospodaru moj, Ti znanje moje povećaj!'”¹⁵¹

S obzirom da će Dan povratka i nadoknade za dobro i zlo neminovno doći, Mi Kur'an objavljujemo kao radost i opomenu na jasnom i čistom arapskom jeziku u kome nema zbrke niti zamršenosti, što je dokaz za direktno Allahovo, dž.š., bdijenje nad objavom. „I u njemu prijetnje ponavljam da bi se oni grijeha klonili“, tj. da bi ostavili grijšeњe, zabranjena i bestidna djela i postupke, „ili da bi ih na poslušnost pobudio“, tj. na pokornost i vršenje dobrih djela. „Neka je uzvišen Allah, Vladar Istiniti!“, tj. Čist je i visoko iznad svega Vladar Istiniti u svom obećanju, prijetnji, slanju Poslanika, Džennetu, Džehennemu, a sve što je od Njega - istina je. Po svojoj pravdi, Allah, dž.š., neće kazniti nikoga prije opomene, slanja poslanika i mogućnost pravdanja, tako da niko neće imati primjedbe ni sumnje. Uzvišeni kaže: „I ne žuri s čitanjem Kur'ana prije nego što ti se objavljinjanje njegovo završi“, kao što su Njegove riječi:

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلْ بِهِ . إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ . فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ .
لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلْ بِهِ . إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ . فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ .
لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلْ بِهِ . إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ . فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ .

„Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamatio. Mi smo dužni da ga saberemo da bi ga ti učio. A kada ga čitamo, ti prati čitanje njegovo, a poslije, Mi smo dužni da ga objasnimo.“¹⁵² Uzvišeni Allah kaže: „I ne žuri sa čitanjem Kur'ana prije nego što ti se objavljinjanje njegovo završi“, tj. ti šuti, pa kada ti melek završi njegovo čitanje, onda ti čitaj. „Mi smo dužni da ga saberemo“, to znači da je sabiranje kao i čuvanje Kur'ana Allah, dž.š., uzeo za obavezu i dužnost

¹⁵¹ Ta Ha, 113-114.

¹⁵² Kijame, 16-19.

koju je sebi postavio što dokazuje stalnu Allahovu nadzornost nad objavom.

وَإِنَّهُ لَتَنزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ. نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ. عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ
الْمُنذِرِينَ. بِلِسَانٍ عَرَبِيًّا مُّبِينٍ.

„I Kur'an je sigurno objava Gospodara svjetova. Donosi ga povjerljivi Džibril. Na srce tvoje, da opominješ. Na jasnom arapskom jeziku.“¹⁵³ Kur'an kojeg ti je objavio, spustio ga je u tvoje srce ispravnog bez ikakvih dodataka i nedostataka, da opominješ njim o neizbjegnosti Allahove, dž.š., odmazde prema svima onima koji Mu se suprotstave i zaniječu Ga, te da njim istovremeno obraduješ vjernike, one koji ga slijede. Objavili smo Kur'an na čistom, književnom, potpuno jasnom, i sveobuhvatnom, tačnom arapskom jeziku da bude nesumnjivo uvjerljiv i jasan, za siguran uspjeh i pobjedu utemeljen kao argument i dokaz koji vodi ka jasnom cilju i odredištu.

Prenosi se od Ibrahima Et Tejmija, a ovaj od svoga oca i kaže: „Kad je Poslanik, s.a.v.s., bio jednog jako kišovitog dana sa svojim ashabima, upitao ih je: **‘Šta mislite o ovom oblaku?’** Oni rekoše: ‘Divno li je to što se on sve više gomila!’ A on upita: **‘A šta mislite o njegovom teretu kojim je napunjen?’** Oni odgovoriše: ‘Kako je divno to što je on sve moćniji!’ On opet upita: **‘A šta mislite o njegovom toku i protjecanju?’** Odgovoriše: ‘Kako je divno to što je on sve crniji!’ On opet upita: **‘A šta mislite o njegovom kružnom obrtanju?’** A oni rekoše: ‘Kako je divno to što se sve više okreće!’ A on opet upita: **‘A šta mislite o njegovoj munji - sijevanju?’** A oni rekoše: ‘On se potpuno cijepa.’ A on reče: **‘Životnost, svježina, ako Bog da!’,** pa ga ovaj čovjek upita: ‘O Božiji poslaniče, sa svojim ocem I svojom majkom, kako je divno biti jasan I otvoren. Nisam ideo nikoga ko se jasnije izražava od tebe’, pa on reče: **‘Ja imam pravo, jer je Allah, dž.š., objavio Kur'an na mome jeziku’**, a Allah, d.š., kaže: „na jasnom arapskom jeziku.“¹⁵⁴

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا.

¹⁵³ Šu'ara, 192-195.

¹⁵⁴ Šu'ara, 195. Ovo predanje prenosi Ibn Ebi Hatim.

„A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti.“¹⁵⁵

Allah Uzvišeni naređuje da se razmatra Kur'an i razumiju njegova značenja, a zabranjuje da se okrene od njega, da se zapostavi njegovo razumijevanje i jasni izrazi, ukazujući da u njemu nema proturječnosti, nesklada i suprotnosti budući da je to istina objavljena od Istine. Zatim kaže: „**Jer, da je on od nekog drugog, a ne od Allaha.**“, tj. da je od nekoga drugog mimo Allaha, kako tvrde idolopoklonici i licemjeri u tajnosti, u njemu bi našli brojne suprotnosti. To znači da je on čist od proturječnosti, jer je od Allaha, što ukazuju i riječi: „**Oni koji su dobro u nauku upućeni govore: 'Mi vjerujemo u njih, sve je od Gospodara našeg!'**“¹⁵⁶ To znači: i jasni i nejasni ajeti istiniti su, pa zato nejasne objašnjavajte pomoću jasnih i bit ćeće na Pravom putu. Međutim, oni koji su pristrani, oni jasne ajete objašnjavaju pomoću nejasnih, pa lutaju.

أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ. وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا
وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلٌ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

„...Kur'an objavljuje Gospodar tvoj istinito, zato ti ne sumnjaj nikako! Riječi Gospodara tvoga su vrhunac istine i pravde; Njegove riječi niko ne može promijeniti i On sve čuje i sve zna.“¹⁵⁷

Ovo je obavještenje da je Kur'an uistinu objavljen od Gospodara njegova. Moć vjere islama proističe iz ove istine. Muhammed, s.a.v.s., nije ni najmanje sumnjaо, uprkos spletki, napada i negiranja koja je doživljavaо. Allahova riječ je ispunjena, njoj nema izmjene djelovanjem bilo koga od stvorenja bez obzira kakve god spletke učinili. Riječ Silnoga Allaha vrhunac je istine i pravde. Prema tome, ne preostaje pravo nikome da kaže bilo šta o doktrini, koncepciji, osnovi, principu, vrijednosti ili mjerilu Kur'ana. Nije preostalo pravo nikome da kaže bilo šta o zakonu i sudstvu, niti da prigovara Njegovom суду niti da se usudi na to. Ljudi ne govore niti poznaju istinu, niti ukazuju na to osim u slučaju kada je preuzmu iz jedinog sigurnog, uvjerljivog i kristalno istinski čistog izvora, a to je Allahova knjiga-Kur'an.

¹⁵⁵ Nisa, 82.

¹⁵⁶ Ali Imran, 7.

¹⁵⁷ En'am, 114-115.

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ.

„Ovo je Knjiga, u koju nema nikakve sumnje.“¹⁵⁸

Dakle, sve što je On rekao istina je u koju sumnje nema i sve što je On naredio pravda je poslije koje ne postoji ljepša pravda, a sve što Allah, dž.š., zabranjuje je zbog njihovog dobra, jer On nešto zabranjuje zbog njegove štetnosti. Kur'anski tekst je uravnotežen bez drastičnih skokova od jedne krajnosti ka suprotnoj, prihvatljive za ljude zdravoga rasuđivanja. To je Objava mudra jer dolazi od Allaha koji je o svemu obavješten i koji svaku stvar zna Njegovim Božanskim sveobuhvatnim znanjem. Sasvim prilagodljivog koji osvaja ljudska srca i čisti ih od natruna širka, kufra, nifaka i zuluma.

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَيْرٌ بَصِيرٌ.

„A ono što iz Knjige objavljujemo sušta je istina, ona potvrđuje da su istinite i one prije nje. - Allah, zaista, o robovima Svojim sve zna i On sve vidi.“¹⁵⁹

Allah, dž.š., objavljuje Muhammedu, s.a.v.s., brojne historijske činjenice i događaje, kojima ispravlja neistine i iznosi istinu na površinu. To su neki događaji koje ljudi prije objave Kur'ana nisu pouzdano znali. Kur'an je tim kazivanjima ispravio prijašnje knjige koje je Allah, dž.š., objavio a monasi i svećenici ih iskrivili. Ta zbivanja iz prošlosti i mnoge istinite najave u budućnosti govore da je Kur'an istina i da nikako nije djelo Muhammedovo, s.a.v.s. Postoje mnoge podjele i klasifikacije Kur'anskih ajeta sa aspekta njihovog vremenskog događaja i opštih zbivanja. Međutim, ovdje ćemo se zadovoljiti sa nabrazanjem nekih ajeta koji su nepobitan dokaz da je Kur'an istina, tako što ćemo određeni Kur'anski govor podjeliti u pet kategorija:

1. Kur'anski govor o događajima u dalekoj prošlosti;
2. Kur'anski govor o događajima u bliskoj prošlosti;
3. Kur'anski govor o događajima za života Muhammeda, s.a.v.s.;
4. Kur'anski govor o događajima u bliskoj budućnosti;
5. Kur'anski govor o događajima u dalekoj budućnosti.

¹⁵⁸ Bekare, 2.

¹⁵⁹ Fatir, 31

Prva i druga kategorija Kur'anskog govora su primjeri koji opisuju događaje o dalekoj i bliskoj prošlosti. Ovdje navodimo neke najčešće upotrebljivane forme Kur'anskih izraza koji govore o onome što se dešavalo drevnim civilizacijama. Naime, naići ćete na brojne ajete u kojima se Muhammedu, s.a.v.s. kaže: „**Ti nisi bio...**“, „**Ti nisi bio...**“ kao i „**Zar nisi čuo...**“, „**Zar nisi čuo...**“, sve sa ciljem da saznamo da Muhammed, s.a.v.s., o tim događajima pravu istinu nije znao dok ga o tome nije obavjestio Silni Gospodar svjetova riječima:

TI NISI BIO...

„**Ti nisi bio** među njima kada su pera svoja od trske pobacali da bi vidjeli koji će se od njih o Merjemi brinuti.“¹⁶⁰

„**A ti nisi bio** s njima kada su se oni odlučili, i kada su onako lukavi bili.“¹⁶¹

„**Ti nisi bio** na zapadnoj strani kada smo Musau poslanstvo povjerili, a nisi bio ni njegov savremenik.“¹⁶²

„**Ti nisi bio** među stanovnicima Medjena da im kazuješ riječi Naše, nego ti Mi o njima kazujemo vijesti.“¹⁶³

„**Ti nisi bio** pored brda kad smo Musaa pozvali, ali Mi smo te poslali kao milost Gospodara tvoga da opominješ ljude kojima prije tebe nije došao niko ko bi ih opomenuo, da bi se opametili.“¹⁶⁴

---

¹⁶⁰ Ali Imran, 44.

¹⁶¹ Jusuf, 102.

¹⁶² Kasas, 44.

¹⁶³ Kasas, 45.

¹⁶⁴ Kasas, 46.

ZAR NISI ČUO...

„**Zar nisi čuo** o onima koji su iz straha od smrti iz zemlje svoje pobjegli.“¹⁶⁵

„**Zar nisi čuo** za onoga koji se sa Ibrahimom o njegovu Gospodaru prepirao.“¹⁶⁶

„**Zar nisi čuo** da su prvaci sinova Israилovih poslije Musaa svom vjerovjesniku rekli.“¹⁶⁷

„**Zar nisi čuo** šta je sa vlasnicima slona Gospodar tvoj uradio!“¹⁶⁸

Ovo i ne treba posebno komentarisati i dokazivati, čitav svijet zna, i muslimani i oni koji to nisu, da Muhammed, s.a.v.s., prije objave Kur'ana o ovim događajima nije ništa pouzdano znao. Tek nakon objave ovih i ostalih ajeta on je od Allaha, dž.š., dobio istinite informacije koje je prenosio svojim ashabima i ostalim ljudima. Brojna istraživanja naučnika historijskih lokaliteta koji su prostorno potpuno tačno u Kur'anu evidentirani pokazuju zapanjujuću istinitost Kur'anskih opisa. Naučnici su se u svojim israživanjima fokusirali na određena mjesta i regije koji su u Kur'anu spomenuti kao prebivališta ovih i ostalih poslanika i njihovih naroda. Mnogi lokaliteti su pronađeni i otkriveni, njihove građevine i razni predmeti potpuno odgovaraju Kur'anskom opisu i svjedoče o nepobitnoj istini koja je došla od Gospodara svjetova. Sinajska Gora, Brdo Tur i tjelo faraona Merneptaha koje je nađeno baš na onom mjestu gdje se i udavio goneći Musaa, a.s., i vjernike. Njegovo tijelo je prenešeno u Kairski muzej, to je dokaz iz Musaovog, a.s., vremena. O tome Allah, dž.š., kaže: „**Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe, ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama.**“¹⁶⁹ Biblija i nauka su hiljadama godina tvrdile da je tijelo Musaovog a.s., faraona potopljeno i da nije sačuvano. Kur'an tvrdi suprotno, da je tijelo upravo tog faraona kao znamenje i dokaz istinite Allahove dž.š., riječi spašeno. Danas je to

---

¹⁶⁵ Bekare, 243.

¹⁶⁶ Bekare, 258.

¹⁶⁷ Bekare, 246.

¹⁶⁸ Fil, 1.

¹⁶⁹ Junus, 92.

nauka potvrdila i tijelo Merneptaha sa puno pijeska u glavi, nalazi se u Egipatskom nacionalnom muzeju u Kairu. Dr. Moris Bikaj 1975. godine izvršio je detaljan pregled faraonove mumije, koja je donesena u Kairo. Njegovi nalazi su ga potakli da napiše u čuđenju: „Oni koji traže među modernim podacima dokaz za svete knjige, naći će sjajnu ilustraciju Kur'anskih ajeta, koji se bave faraonovim tijelom, posjetom hale kraljevskih mumija egipatskog muzeja u Kairu.“

Časni Hram-Kaba i Mekami Ibrahim su dokaz Ibrahimovog, a.s., vremena. To je potvrđeno slijedećim ajetom: „**I učinili smo Hram utocištem i sigurnim mjestom ljudima. Neka vam mjesto na kojem je stajao Ibrahim bude prostor iza koga čete molitvu obavljati! I Ibrahimu i Ismailu smo naredili: Hram Moj očistite za one koji ga budu obilazili, koju budu tu boravili i koji budu molitvu obavljali.**“¹⁷⁰ Časna Kaba i Mekami Ibrahim koji su i dan danas na istom mjestu najbolji su svjedok Kur'anske istine i nepovrijedivosti. Nakon ovoga, o ovom fenomenu suvišno je navoditi ostale dokaze.

Treća kategorija jesu istinita Kur'anska dešavanja za života Muhammeda, s.a.v.s., o nekim neobičnim događajima o kojima je Muhammed, s.a.v.s., obavještavao ashabe i ostale. To su specifični događaji i argumenti koji su bili tako jasni i očigledni da su Muhammedu, s.a.v.s., o njima, pored muslimana, posvedočili čak i brojni nemuslimani.

ISRA I MI'RADŽ

Jedan od tih događaja je i Isra i Mi'radž, koji se zbio 621 godine, noć u kojoj je Muhammed, s.a.v.s., doživio uzdignuće u najviše sfere. Kur'an o tome kaže:

سُبْحَانَ اللَّهِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيَلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى
 الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

---

¹⁷⁰ Bekare, 125.

"Uzvišen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Mesdžid-Harama u Mesdžid-Aksa, čiju smo okolinu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. On, uistinu, sve čuje i sve vidi."¹⁷¹ Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: **'U noći u kojoj se dogodio Isra osvanuo sam u Mekki. Uplašio sam se znajući da će zbog toga biti u laž ugonjen.'** Ostao je izolovan, tužan. Pored njega je prošao Allahov neprijatelj Ebu Džehl, sjeo pored njega i ismijavajućim tonom, zapitao ga: 'Je li se to što dogodilo?' Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'Da.' On je zapitao: 'A šta to?' Odgovorio je: **'Sinoć sam bio uzdignut.'** Upitao je: 'Gdje?' Odgovorio je: **'U Bejtul-Makdis.'** Ebu Džehl reče: 'Zatim si osvanuo među nama?!' Odgovorio je: **'Da.'** Ebu Džehl nije ga pokušavao demantovati plašeći se da Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne zanijeće svoj govor kada mu pozove narod, pa ga je upitao: 'Šta misliš da pozoveš svoj narod da li bi im ispričao ovo što si meni ispričao?' Poslanik, s.a.v.s., rekao je: **'Da.'** Ebu Džehl je pozvao: 'O potomci Ka'ba ibn Lua'ja!' Došli su mu u skupinama i sjedali pored njih dvojice. Ebu Džehl reče: 'Ispričaj svome narodu ono što si meni ispričao.' Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Doista sam sinoć bio uzdignut.'** Upitali su: 'Gdje?' Odgovorio je: **'Do Bejtul-Makdisa.'** Primijetili su: 'Zatim si osvanuo među nama?!' Odgovorio je: **'Da.'** Tada neki zaplijeskaše rukama a neki staviše ruku na glavu izražavajući na taj način čuđenje. 'Možeš li nam opisati Mesdžid?' - upitaše. Među njima je bilo onih koji su putovali u to mjesto i vidjeli taj Mesdžid. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: **'Opisivao sam ga dok mi neki detalj nije postao nejasan, pa mi je donesen Mesdžid blizu i stavljén ispred kuće Akila u koji sam gledao i tako ga opisivao.'** Narod je uzviknuo: 'Što se tiče opisa, tako nam Allaha, pogodio je!'"¹⁷²

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: **'Kada sam bio u hidžru pored Kabe, sjećam se da su me Kurejšije ispitivale o mom noćnom putovanju. Pitali su me o detaljima Bejtul-Makdisa u koje nisam bio siguran, pa sam se izuzetno zabrinuo, tako da se toliko nisam nikada ranije zabrinuo, pa mi ga je Allah predstavio tako da sam gledao u njega. Ništa me nisu zapitali a da ih o tome nisam obavijestio i našao sam se u društvu Allahovih vjerovjesnika. Musa, a.s., klanjao je a bio je snažan i čvrst kao da je od ljudi iz plemena Šenue. Isa, a.s., klanjao je dok mu je**

¹⁷¹ Isra, 1.

¹⁷² Ahmed.

najsličniji od ljudi bio Urve ibn Mes'ud Es Sekafi. Ibrahim, a.s., klanjao je a najsličniji od ljudi mu je vaš drug - tj. Alejhisselam lično - pa se približilo vrijeme namaza te sam ih ja predvodio u namazu. Kada sam završio rečeno mi je: 'Muhammed, ovo je Malik, čuvar Džehennema.' 'Okrenuo sam se njemu, a on mi je selam nazvao.'¹⁷³ Allah, dž.š., je pomogao svoga Poslanika, s.a.v.s., da ljudima bolje opiše događaj kojeg zdrav razum ne može shvatiti. Naime, kako je bilo u tom vremenu, kada se sporo putovalo pomoću deva i konja, moguće da se za tren oka Muhammed s.a.v.s., nađe u Jerusalem i klanja namaz kao imam svim poslanicima? Kako je moguće da on za jednu noć pređe sedam nebesa, vidi Džennet i Džehennem, razgovara sa Allahom, dž.š., na Aršu i nakon svega toga osvane u Mekki? Ko će mu na tome povjerovati bez dokaza? Ljudi su tražili konkretan opis Mesdžidul Aksa, jer je među njima bilo trgovaca i onih koji su dobro poznavali izgled tog hrama. Nakon tačnog opisa Mesdžidul Aksa, srca vjernika su se još više učvrstila u vjeri, dok su nevjernici priznali istiniti opis kojeg im je Muhammed, s.a.v.s., dao. Ovo ostaje urezano u historiji kao zbivanje koje ni najluči protivnici Muhammeda, s.a.v.s., nisu bili u stanju pobiti. Jasan dokaz da je Kur'an Objava od Svemoćnog i Mudrog Allaha.

RASPUKNUĆE MJESECA

Još jedno neobično zbivanje nam dokazuje nedokučivost superiorne Allahove, dž.š., riječi, koju niko nije bio u stanju ni pojmiti da će se desiti. Zbivanje raspuknuća Mjeseca koje se desilo u Mekki, kada su Kurejšije tražile od Muhammeda, s.a.v.s., da im pokaže neki znak i dokaz istinitosti i iskrenosti njegovog poslanstva. Kur'an o tome kaže:

اَفْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَ الْقَمَرُ . وَإِنْ يَرُوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌ .
وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقِرٌ .

„Bliži se čas i Mjesec se raspolutio!, a oni, uvijek kada vide dokaz, okreću se i govore: 'Čarolija neprestana! Oni ne vjeruju i povode se za prohtjevima svojim, a sve je već određeno.'“¹⁷⁴

¹⁷³ Muslim.

¹⁷⁴ Kamer, 1-3.

O ovome se slaže ulema, da je polovljenje Mjeseca istiniti događaj u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., te da je to bila jedna od velikih mu'džiza. Sejjid Qutb o ovom događaju kaže: „Predaje o raspolućivanju Mjeseca i viđenje Arapa tako raspolućenog Mjeseca su mutevatir predaje, predaje neprekidnim nizom prenosilaca. Sve se one slažu u potvrdi ovog događaja, samo se razlikuju u predaji načina pojave, podrobno i sažeto.“ Bilježi se od Enesa ibn Malika, koji je rekao: „Da su mekkelije tražili od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da im pokaže neki dokaz svoga poslanstva, pa im je on pokazao na Mjesec kako se polovi na dva dijela, tako da su mogli vidjeti brdo Hira između polovica.“¹⁷⁵

Prenosi se od Abdullaха ibn Omera tumačenje o riječima Uzvišenog: „**Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio**“, tako što je rekao: „To se zbilo u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s. Tada se raspolovio Mjesec na dva dijela, od kojih je jedan dio bio ispred brda, a drugi s druge strane brda, a onda se Poslanik, s.a.v.s., obrati Allahu, dž.š., riječima: „**Moj Allahu budi mi svjedok.**“¹⁷⁶

Navodi se od Abdullaха ibn Mes'uda, koji je rekao: „Dok smo bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Mini, Mjesec se raspolovio na dva dijela, pa je jedan dio bio iza brda a drugi ispred tog brda, i Poslanik, s.a.v.s. nam reče: „**Budite svjedoci.**“¹⁷⁷

Takođe se navodi od Abdullaха ibn Mes'uda, koji kaže: „Raspolovio se Mjesec u Mekki, od koga su nastale dvije polovice, a kjafiri mekkanskog plemena Kurejš rekoše: 'Ovo je čarolija kojom vas je opčinio Ibn Ebi Kabše.'¹⁷⁸ Sačekajte ove koji su sada na putu, pa ako i oni budu vidjeli ono što ste i vi onda je Muhammed iskren. A ako ne budu vidjeli ono što i vi, znajte da vas je opčinio time. Nakon što su pristigli ljudi sa puta, i to sa svake strane, rekoše da su i oni vidjeli kako se Mjesec raspolutio.“¹⁷⁹

Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže: „Raspuknuo se Mjesec u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je bila jedna polovina na jednom, a druga na drugom brdu, te su neki ljudi rekli: 'Muhammed nas je opčarao!' Drugi rekoše: 'Ako je mogao opčarati nas, nije mogao opčarati sve ljude koji su to vidjeli.'“¹⁸⁰

¹⁷⁵ Buhari.

¹⁷⁶ Muslim, Tirmizi.

¹⁷⁷ Buhari, Muslim, a ovo je verzija Musimova.

¹⁷⁸ Tj. Muhammed, s.a.v.s.

¹⁷⁹ Bejheki, Ibn Džerir.

¹⁸⁰ Tirmizi, Ahmed, Ibn Hibban.

Čuveni savremeni alim današnjice dr. Zaglul En Nedždžar je o ovoj fenomenologiji raspuknuća mjeseca rekao slijedeće: „Na mjesecu postoji rascijep od vrha do dna koji se ne uočava sa Zemlje. Kada su naučnici vidjeli snimke ovog rascijepa rekli su da je to nemoguće, osim u slučaju da se Mjesec nekada u prošlosti razdvojio, a potom sastavio.“

Kada je dr. Zaglul En Nedždžar jedne prilike održao predavanje na medicinskom fakultetu Univerziteta Kartez u Zapadnoj Britaniji. Na kraju predavanja, dr. Zaglul En Nedždžar kaže: "Ustao je mladić muslimanske vjere i pitao: 'Profesore, da li u prvim ajetima sure El Kamer vidite naučnu nadnaravnost Kur'ana?' Rekao sam mu: 'Ja tu ne vidim nikakvu naučnu nadnaravnost, jer se ova mudžiza desila Božijem Poslaniku, s.a.v.s., a mudžize se naučno ne mogu tumačiti, zato što one izlaze iz domena svih zakona tako da ih nauka ne može tumačiti... 'Potom je ustao čovjek po imenu Davud Musa Bilkok i rekao: 'Profesore, ja sam jedan od onih koji su primili islam zbog ovog ajeta i hoćete li mi dozvoliti da ja nešto kažem?' Rekao sam mu, svakao. On je započeo besedu: 'Moje ime je Davud Musa Bilkok. Predsjednik sam islamske britanske partije. Odrastao sam u strogo katoličkoj porodici koja me je usmjerila ka proučavanju teologije. Od svoje 18 godine sam vršio komparaciju religija. čitao sam o budizmu, hinduizmu, konfučionizmu itd. I jednom prilikom sam sreo mladića muslimana koji me je upitao: 'Zašto ne čitaš o islamu?' 'A šta da čitam o islamu, odgovorio sam.' Rekao mi je: 'Čitaj Kur'an.' Poklonio mi je jedan primjerak Kur'ana. Došao sam kući i bio nestrpljiv da vidim šta ima u njemu. Volja je bila Božija da, prvo što sam pročitao, bili su ajeti sure El Kamer. Rekao sam sebi: 'Ovo je nemoguće. Nelogično je da se Mjesec rascijepi, a da se potom spoji.' Ovi ajeti bili su uzrok da prestanem sa čitanjem Kur'ana. Ali, Allah, dž.š. je znao moju iskernost u traganju za istinom. Uključio sam TV i gledao emisiju engleskog voditelja Jamesa Barka, sa tri američka astronoma. On ih je kritikovao što se stotine miliona dolara godišnje utroše na naučna ispitivanja, jer kad bi se taj novac investirao u izgradnji, cijela Zemlja bi se mogla izgraditi. Oni su branili svoj stav govoreći da ta tehnologija modernizuje agrokulturu, ekonomiju, medicinu, usavršava ljudski život i da zato nije uzaludno trošenje novca. Međutim, tokom razgovora spomenuli su putovanje čovjeka na Mjesec, njegovo ispitivanje i iznos materijalnih troškova. Iznijeli su podatak da jedan ovakav naučni poduhvat o ispitivanju Mjeseca iziskuje više od 100 000 miliona dolara. Barku se kosa naježila od tolike svote utrošenog novca, optužujući ih da je to samo zbog toga da bi se američka zastava

vihorila na površini Mjeseca. Oni su se pravdali govoreći da to nije jedini cilj, već da su izučavali unutarnju konstrukciju Mjeseca. James Bark je upitao: 'Zašto ste to izučavali i kakve to ima vrijednosti?' Astronomi su odgovorili: 'Kada bi uložili još toliko novca da ubijedimo ljude u njenu istinitost, ne bismo uspjeli. Mjesec se nekada rascijepio, a potom ponovo sastavio.' Kada sam ovo čuo skočio sam sa stolice i rekao: 'Pa to je fenomen o kome Kur'an govori! A ovi ludaci troše toliki novac da bi potvrdili vjerovanje muslimana.' Moć i istinitost Kur'anskog govora su svi posvjedočili, i muslimani i nemuslimani, koji su vidjeli raspuknuće Mjeseca. U Kur'anu su korištene najpreciznije formulacije, kako u ostalim kontekstima, tako i u kontekstu iznošenja podataka vezanih za kosmos. Zar ovo nije neoboriv argumenat onima koji sumnjaju u perfekciju i tačnost Kur'ana, da je to objava Gospodara svih svjetova?!

Četvrta kategorija su događaji o Kur'anskom govoru koji će se dogoditi u bliskoj budućnosti.

NAJAVA POBJEDE NA BEDRU

Ova najava je došla u slijedećem Kur'anskom ajetu:

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلَّونَ الدُّبُرَ.

„**Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati!**“¹⁸¹ Sura El Kamer je objavljena u mekkanskom periodu, u vremenu kada su muslimani bili slabi, siromašni i malobrojni. Prenosi se da je čak i neustaršivi Omer, r.a., rekao: „Koja je to skupina koja će izgubiti od nas, kada mi nismo u stanju da zaštitimo ni vlastite živote, a kamo li naše porodice.“ Ovim ajetom je objavljeno o tada moćnijoj skupini mušrika da će ih u skoru budućnost pobjediti oni koji su na Allahovom dž.š., putu. U to vrijeme je bilo neshvatljivo da šaćica potlačenih muslimana trijumfuje nad mnogo moćnjom silom mušrika. Poznato je da ovaj ajet govori o bitci na Bedru koja se još nije dogodila. Naime, 2 godine nakon hidžre, 624. desila se bitka na Bedru. Navodi se slijedeći događaj od

---

¹⁸¹ Kamer, 45.

Abdullah ibn Abbasa, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao kad je bio u šatoru za vrijeme same bitke na Bedru: „**Obraćam Ti se i molim za Tvoje obećanje i obavezu. Allahu moj, ako budeš htio, nećeš biti poslije današnjeg dana obožavan na Zemlji.**“ Tada ga Ebu Bekr, r.a., uze za ruke i reče: „Smiri se, o Allahov Poslaniče, već si dosta tražio od svoga Gospodara.“ Zatim je Poslanik, s.a.v.s., izišao, obučen u pancir, i rekao: „**Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati! Međutim, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je užasniji i gorči.**“¹⁸² Prenosi se od Ikrimea da je rekao: "Pošto je objavljeno: 'Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati!' Omer, r.a., je rekao: 'Koji će to skup biti poražen?'... Zatim je Omer, r.a., rekao: 'Kad je bio Dan Bedra, vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.vs., kako uskače u oklop govoreći: 'Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati!' Tada sam shvatio značenje tog ajeta."¹⁸³ Konačni ishod ove bitke bio je totalni poraz mušrika, tako se obistinilo ono što se nekad smatralo neshvatljivim. Allah, dž.š., je potvrđio da je Kur'ansko najavljivanje ovog događaja sama istina.

PROPAST VELIDA IBN MUGIRE

U kontekstu sa gornjim ajetima spominje se jedan od najlučih neprijatelja islama i muslimana. Čovjek koji je u to doba bio svima dobro poznat zbog njegove oholosti, uobraženosti, nadmenosti i inada, zvao se Velid ibn Mugire. Njegovo pogano ime naravno Allah, dž.š. ne spominje u Kur'anu, ali se pouzdano zna da se u slijedećem ajetu o njemu govori. Allah, dž.š., o Velidu ibn Mugiri kaže:

سَنِيمُهُ عَلَى الْخَرْطُومِ.

„**Na nos ćemo Mi njemu biljeg utisnuti!**“¹⁸⁴ Ovdje Kur'an precizno najavljuje da će on biti ubijen udarcem u nos. Zapitajmo se zar može postojati veća preciznost u opisu? Nekoliko godina poslije objavlјivanje

¹⁸² Kamer, 45. Ovo navode Buhari i Nesai na više mesta. Vidi više u Tefsirima Sejjida Qutba i Ibn Kesira kada tumače navedeni ajet spomenute sure.

¹⁸³ Ibn Ebi Hatim.

¹⁸⁴ Kalem, 16.

ovih ajeta dolazi do bitke na Bedru. U bitci su na sve strane letjele odsječene glave, ruke, noge, prsti, oklopi, odjeća, sablje, koplja itd. Nevjernici su poraženi kao zečevi bježali ostavljajući za sobom desetine mrtvih i ranjenih saboraca. Nakon bitke na bojištu našli su i Velida ibn Mugiru kako leži mrtav, a na nosu mu velika rana od udarca koji ga je usmrtio. Ko je to bio u stanju predviditi i kazati precizno mjesto i ranu od koje će poginuti neki čovjek? Ko je to u stanju tačno kazati šta se može desiti nakon sahat vremena... Niko drugi do Allah Svemoćni i Veliki!!! I čije su riječi od Kur'anskih istinitije?!

PROPAST EBU LEHEBA

Muhammedu s.a.v.s., je na samom početku objavljena sura, koju je on javno proučio okupljenim mekkelijama, koja govori o njegovom amidži i njegovoj supruzi da će oboje ući u vatru.

تَبَّثْ يَدَا أَيْ لَهِبٍ وَتَبَّ. مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ. سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ
لَهِبٍ. وَامْرَأَةٌ حَمَّالَةُ الْحَطَبِ. فِي جَيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَسَدٍ.

„Neka propadne Ebu Leheb, i propao je!
neće mu biti od koristi blago njegovo, a ni ono što je stekao,
ući će on sigurno u vatru rasplamsalu,
i žena njegova koja spletkari;
o vratu njenu biće uže od ličine usukane!“¹⁸⁵

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izasao jednog jutra u Bathu (dolinu Mekke), popeo se na brdo i počeo dozivati. Oko njega su se okupili Kurejševiči pa im je rekao: „Šta mislite, kad bi vam rekao da će vas neprijatelj, jutros ili večeras napasti, bi li mi povjerovali?“ 'Bismo', odgovorili su. 'Ja vas onda, samo, prije teške patnje opominjem', rekao je. Na to je Ebu Leheb rekao: 'Propao dabogda, zar si nas zbog toga skupio?' Na ovo je Allah, dž.š. objavio: 'Neka propadne Ebu Leheb, i propao je!'”¹⁸⁶

¹⁸⁵ Leheb, 1-5.

¹⁸⁶ Buhari.

Nakon ovog javnog proglaša o konačnom statusu Ebu Leheb je sasvim komotno mogao otići, makar i licemjerno, pred muslimane izgovoriti šehadet sve sa ciljem da opovrgne Kur'anske najave, i svijetu pokaže da je Muhammed s.a.v.s., uistinu lažljivac. Nije bilo lako, ni najmanje, tačno predvidjeti da će baš Ebu Leheb umrijeti kao nevjernik, jer je mnogo ljudi neprijatelja islama poput Halida ibn Velida, Amra ibn El Asa, Omera ibn El Hataba i Ebu Sufjana kasnije prihvatalo Islam. Pa kako je onda moguće obavjestiti ljude da će Ebu Leheb ostati nevjernik i da nikada neće primiti Islam, pa makar kao licemjer i da će umrijeti kao nevjernik!? Međutim, tu je odluku donio Onaj koji zna svačije misli, Onaj kome ništa ni na nebesima ni na Zemlji skriveno nije, Onaj koji unaprijed potanko zna šta će ko od ljudi odlučivati u svom životu, Onaj koji je apsolutni Vladar Silni, Mudri i Svemoćni Allah, Tvorac kosmosa veličanstvenog. Onaj koji je objavio Kur'an, pouzdano je znao da Ebu Lehebu nikada neće ni na um pasti da misli i razmišlja o tome da pokuša derogirati Kur'an. Svemoćni i Mudri Allah je jednostavno znao da će Ebu Leheb umrijeti kao nevjernik, mnogobožac. Učenjaci, takođe, kažu da se u suri Leheb krije mu'džiza i nepobitni dokaz o istinitosti Muhammedovog, s.a.v.s., poslanstva, jer mu je objavom ovog poglavљa dato do znanja da su Ebu Leheb i njegova žena nesretnici i da nikada ni srcem ni jezikom, ni javno ni tajno, neće povjerovati. Ovo je još jedan od mnogih dokaza da je Kur'an istina. Zar niste čuli Allahove, dž.š., riječi:

“Zar oni ne znaju da Allah zna ono što oni u sebi kriju i ono o čemu se sašaptavaju i da je Allah značac svega skrivenog.”¹⁸⁷

“Gospodaru tvome ništa nije skriveno ni na Zemlji ni na nebu, ni koliko trun jedan.”¹⁸⁸

„I Allaha se bojte, jer Allahu, doista, nije skriveno ništa.”¹⁸⁹

„I bojte se Allaha, jer Allah zna svačije misli.”¹⁹⁰

„Allahu su, uistinu, poznate svačije misli.”¹⁹¹

---

¹⁸⁷ Tevbe, 78.

¹⁸⁸ Junus, 61.

¹⁸⁹ Ahzab, 55.

¹⁹⁰ Maide, 7.

¹⁹¹ Lukman, 23.

OSVAJANJE MEKKE

Slijedeći ajet je od onih ajeta koji su predstavljali veliko iskušenje za vjernike:

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولُهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَمِينٌ
مُلْحِثِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا.

„Allah će obistiniti san Poslanika Svoga da čete doista u Časni Hram uči sigurni - ako Allah bude htio - neki obrijanih glava, a neki podrezanih kosa, bez straha. On je znao ono što vi niste znali...“¹⁹²

Naime, Allahov Poslanik, s.a.v.s., u snu je bio ulazi u Mekku i čini tavaf oko Kabe. Svoj san je ispričao ashabima dok je još bio u Medini. Te su tom namjerom krenuli i došli do Hudebjije, niko od prisutnih nije sumnjao da se ispunjenje ovog sna neće dogoditi baš te godine, ali im nije bilo dozvoljeno te godine da obave hadždž. Pošto se sve završilo kako se završilo, te sporazum koji se sklopio u mjesecu Zul Kade, 6 godine po hidžri tačnije 12. februara, 628. godine, zahtijevao da se ove godine muslimani moraju vratiti svojim kućama, te da će im tek naredne godine biti dozvoljeno da uđu u Mekku. U dušama pojedinih ashaba pojavilo se ogorčenje. Tako je Omer, r.a., o tome pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: „Zar nam nisi rekao da ćemo doći do Kabe i tavaf oko nje činiti?“ A Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori: **‘Ja sam to uistinu rekao, ali jesam li ti ja rekao da će to biti baš ove godine?’** Omer, r.a., reče: ‘Nisi,’ a Allahov Poslanik, s.a.v.s., tad mu potvrdi: **‘Ti ćeš uistinu biti kod Kabe i tavaf oko nje činiti.’**¹⁹³ Slijedeće 7 godine po hidžri ili 629. godine, Muhammed, s.a.v.s., kreće sa dvije hiljade naoružanih muslimana da obavi dužnost hadždža. U Batni Jadžedžu, osam milja pred Mekkom, hadžije su odložili oružje i pješke ušli u grad nenaoružani, predvođeni Muhammedom, s.a.v.s., koji je jahao na svojoj kamili. Hadžiski obredi u Mekki trajali su tri dana, četvrtog dana prije mraka krenuli su prema Medini, jer je ugovor na Hudjebiji tako zahtijevao. Tako se potvrdila Kur'anska vijest i san Allahovog Poslanika, s.a.v.s., se ispunio, vjernici su sasvim spokojno bez ikakvih poteškoća i incidenata obavili Hadždž i Umru. Na ovaj način obistinio se san

¹⁹² Feth, 27.

¹⁹³ Ibn Kesir „Tefsir Kur'an'a.“

Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je bio najavljen istinitim Kur'anskim riječima: „**Allah će obistiniti san Poslanika Svoga da čete doista u Časni Hram ući sigurni**”, i ostvarilo se Allahovo, dž.š., obećanje. Osvajanje Mekke uslijedilo je godinu dana poslije ovog ulaska i Allahova vjera je pobijedila u Mekki, zatim i na cijelom Arabijskom poluotoku. Muhammed s.a.v.s. je 20. Ramazana 8. godine po hidžri ili 02. Januara. 630. godine, ušao trijumfalno, bez borbe, sa 10 000 ashaba u Mekki učeći suru El Feth. Prenosi se od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao je u Mekku a oko Bejtullah je bilo 360 kipova, pa ih je počeo udarati štapom koji je držao u svojoj ruci govoreći: **“I reci: Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!”**¹⁹⁴

Takođe se prenosi od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Na dan osvojenja Mekke, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u Mekku ušao na svojoj jahaćoj životinji, i tako učinio tavaf, dok su se svuda oko Kabe nalazili kipovi optočeni olovom. On je u njih upirao motkom koju je držao u ruci i pri tom govorio: **“I reci: Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!”**¹⁹⁵ U kojeg god je kipa uprao u lice, on se je srušio na potiljak, a u kojeg god je upro u potiljak, on se srušio na lice! Na kraju nijedan nije ostao uspravno.”¹⁹⁶ Ovo je bila prijetnja i obećanje nevjernicima Kurejša, došla je istina od Uzvišenog Allaha, u što nema nikakve sumnje, a to je ono što je objavljeno od Kur'ana, imana i korisnog znanja, a nestale su njihove laži. Laž nema sigurnosti niti opstanka uz istinu koja od Allaha Veličanstvenog dolazi. To je bio zadnji dan širka i kufra u Mekki. Nakon osvajanja ovog bezbjednog grada, Muhammed, s.a.v.s., i ashabi uspostavljaju TEVHID, koji će ostati u Mekki do dana Sudnjega, kufr i širk se u njega više nikada neće vratiti. Neka je Hvaljen i Slavljen Allah, Najljepši Stvoritelj u čije riječi nema nikakve sumnje!!

---

¹⁹⁴ Isra, 81. Predanje bilježe Buhari Muslim, Tirmizi, Nesai, Abdurrezzak.

¹⁹⁵ Isra, 81.

¹⁹⁶ Ibn Hišam „Poslanikov životopis”, 228 str.

ZAŠTIĆENI POSLANIK

U ranom periodu širenja islama ashabi su čuvali Allahova Poslanika, s.a.v.s., sve dok nije objavljen ajet:

وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ...

„...Allah će te od ljudi štititi...“¹⁹⁷ Uzvišeni Allah je objavio: „...Allah će te od ljudi štititi...“, tj. ti dostavi Moju poslanicu, a Ja će te čuvati od ljudi, pomoći te i podržati protiv tvojih neprijatelja i dati ti pobedu nad njima, ne strahuj i ne žalosti se, jer niko od njih nikavo ti zlo neće moći nanijeti. Prije objave ovog ajeta Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je čuvan od ashaba. Prenosi se od Aiše, r.a., koja je kazivala, da Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne noći nije spavao, a ona je bila pored njega, pa ga je upitala: „Šta je s tobom, Allahov Poslaniče?“ Odgovorio je: **‘Kamo sreće da ima neki dobar čovjek među mojim drugovima da me čuva večeras.’** I dok smo tako bili, čula sam zveket oružja. On je upitao: **‘Ko je to?’** Javio se S'ad ibn Malik. Upitao ga je: **‘Šta te je dovelo?’** Odgovorio je: **‘Došao sam da te čuvam, Allahov Poslaniče.’** Pa sam čula hrkanje Allahova Poslanika, s.a.v.s., u snu.”¹⁹⁸ Navodi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuvan dok nije objavljen ovaj ajet: **‘...Allah će te od ljudi štititi...’**, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., podigao glavu ispod svoda i rekao: **‘Ljudi, razidite se, Allah Uzvišeni će nas čuvati.’**¹⁹⁹ Prenosi se od Aiše,, r.a., da je rekla: „Poslanika, s.a.v.s., je noću čuvala straža dok nije objavljen ovaj ajet. Kada je objavljen ovaj ajet, raspustio je stražu i rekao: **‘O ljudi, razidite se! Allah mi je obećao da će me čuvati!’**²⁰⁰ Prenosi se od Ismeta ibn Malika El Hatemija koji kaže: „Imali smo noću stražu kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., dok nije objavljen: **‘...Allah će te od ljudi štititi...’**, pa je čuvanje straže napušteno.”²⁰¹

Prenosi se od Mudžahida da je rekao: „Ebu Talib je uvijek u pratnji Allahova Poslanika, s.a.v.s., slao ljudi koji su ga čuvali sve dok nije objavljen: **‘...Allah će te od ljudi štititi...’**“ Tada je Allahov Poslanik,

¹⁹⁷ Maide, 67.

¹⁹⁸ Ahmed.

¹⁹⁹ Buhari, Muslim.

²⁰⁰ Tirmizi, Hakim. Ovaj hadis prenosi još i Taberani od Ebu Se'ida El Hudrija.

²⁰¹ Ibn Merdevjeh.

s.a.v.s., rekao svome amidži da nema potrebe da ga više štite, jer je Allah njegov zaštitnik od ljudi.”²⁰²

Među najupečatljivije primjere ove istine spada i onaj nevjerovatni položaj u kome se, u Bitci na Hunejnu, našao Allahov Poslanik, s.a.v.s., sam u okruženju neprijatelja, kada su se muslimani dali u bijeg, dok je on sa svojom mazgom jurišao na nerijatelja, a Abbas ibn Abdulmuttalib joj zatezao ular, u želji da je odvrati od srljanja na neprijatelja. Kad su sa svih strana idolopoklonci opkružili Allahova Poslanika, s.a.v.s., nije ni pomiclao da pokuša pobjeći ili da ustukne, nego je, kao da im se nudi, sišao sa mazge i počeo vikati: „**Ja sam vjerovjesnik, a ne lažov! Ja sam Ibn Muttalibov potomak!**”²⁰³ U Knjigama životopisa Muhammeda, s.a.v.s., i u brojnim ostalim djelima, dobro je poznato da je bilo brojnih pokušaja ubistva, otmice, atentata, trovanja i sličnih ataka na njegovu ličnost. Međutim, ni jedan od ovih pokušaja nije uspio, upravo zbog garancije koju je Allah, dž.š., dao Muhammedu, s.a.v.s., u navedenom ajetu. Čitavom čovječanstvu je poznata činjenica da je Muhammed, s.a.v.s., umro prirodnom smrću. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je nakon objave ovog ajeta bio sasvim siguran da mu ljudski faktor ne može prekinuti život nikakvom vrstom ubistva. Ovo je, takođe, još jedan od mnogih dokaza o nenadmašnosti i istinitosti Kur'anskog teksta.

POBJEDA BIZANTINACA

Svima je manje više poznato da su u vrijeme Muhammedova s.a.v.s., života na svjetskoj sceni postojale dvije velike imperije, Bizantijsko i Perzijsko carstvo. Bizantijci su bili takozvani „vjernici”, tj. sljedbenici knjige, indžila. Iako nisu povjerovali u poslanstvo Muhammeda s.a.v.s., vjerovali su u Boga i slijedili zakon svoje vjere. Nasuprot njima, Perzijanci su bili jasni i deklarisani nevjernici koji su obožavalii vatrui nisu priznavali bilo koju od svjetskih religija. Jasno je da su u to vrijeme Rimljani bili bliži muslimanima, jer su bili Ehlul kitabije, sa druge strane Perzijanci su bili vrlo bliski sa mnogobroćima jer su njihova vjerovanja u mnogočemu sličila. U tom periodu mekkanske objave Kur'ana, izbio je

²⁰² Ibn Ebi Hatim.

²⁰³ Buhari i Muslim od El Bera'a ibn Aziba. Muslim ga navodi još i od Abbasa i Seleme ibn El Ekvea. Navode ga još i Imam Ahmed i Autori četiri „Sunena.”

veliki rat između Rimljana i Perzijanaca u 614 godini u kom su Perzijanci trijumfovali i osvojili Antiohiju, Damask i Jerusalim. Pobjeda Perzijanaca je jako obradovala mušrike u Mekki, dok su muslimani bili tužni jer su sljedbenici jedne od objavljenih knjiga bili poraženi. U tom periodu Uzvišeni Gospodar univerzuma šalje moralnu podršku vjernicima u Mekki kako bi umanjio njihovu bol i tugu, objavljujući ajete:

الْمَلِكُ عُلِّيٌّ بِالرُّوْمِ فِي أَذْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بِضْعِ
سِنِينَ لِلَّهِ الْأَكْمَرُ مِنْ قَبْلٍ وَمِنْ بَعْدٍ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَخُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرٍ اللَّهِ يَنْصُرُ
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ وَعْدَ اللَّهِ لَا يُلْفِتُ اللَّهُ وَعْدُهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ.

„Elif lam mim. Bizantinci su pobjeđeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti. Za nekoliko godina - i prije, i poslije, Allahova je odluka - i tada će se vjernici radovati Allahovoj pomoći, - On pomaže kome hoće, On je Silan i Samilostan, obećanje je Allahovo, a Allah će obećanje Svoje ispuniti, ali većina ljudi ne zna.“²⁰⁴

Zar je i ovo Muhammed, s.a.v.s., mogao potanko znati?! Zar je Muhammed, s.a.v.s., mogao biti siguran, nakon katastrofalnih gubitaka Bizantijaca u njihovu pobjedu, da li će on to živ dočekati?! Međutim, u govor Kur'ana nije imalo nimalo sumnje i vjernici su sasvim pouzdano i mirno iščekivali ispunjenje riječi Vladara svih svjetova. Kakav su uticaj imali ovi ajeti na prve muslimane, potpuno iskrene i odane vjernike, dovaljan pokazatelj nam je slijedeći primjer. Kada su obavjestili Ebu Bekra o ovome on je bio toliko siguran da će se to desiti, da se čak i opkladio sa Ubejjom ibn Halefom da je istina ono što je rečeno u Kur'anu, te da će se to uistinu dogoditi u opisanom periodu. Nakon toga Ebu Bekr, r.a., ode kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i on mu reče da taj period može biti od tri do devet godina. Ebu Bekr, r.a., ponovo ode Ubeju ibn Halefu. Ovaj pomisli da se Ebu Bekr r.a., pokajao, na šta mu Ebu Bekr, r.a., odgovori: „Ne, nego sam došao povećati ulog i period!“ Uzvišeni Allah je ispunio Svoje obećanje, pa su Bizantijci, kako se slažu

---

²⁰⁴ Rum, 1-6.

svi historičari, nakon tačno devet godina pobijedili Perzijance.²⁰⁵ Kako prenose Tirmizi od Ebu Se'ida El Hudrija i Taberi od Abdullahe ibn Abbasa i drugih, do ove pobjede je došlo isti dan kada su muslimani u velikoj Bitci na Bedru, pobjedili idolopoklonike. Prenosi se od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., slijedeće: „Perzijanci su pobjedili Bizantijce. Politeisti su se radovali toj pobjedi. Bilo im drago što su Perzijanci pobjedili Bizantijce, dok su muslimani voljeli da Bizantijci nadvladaju Perzijance, jer su Bizantijci bili sljedbenici knjige, što znači da su oni bili nešto bliže vjeri muslimana. Kada je bilo objavljeno: „**Elif lam mim. Bizantinci su pobjeđeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobjijediti. Za nekoliko godina.**“²⁰⁶ Politeisti su rekli Ebu Bekru r.a.: „Tvoj drug kaže da će Bizantijci poslije svoga poraza pobjediti Perezijance za nekoliko godina.“ Na ovome je Ebu Bekr rekao: 'Istina.' Oni će na to: 'Hoćeš li da se opkladimo?' Zakleli su da će to biti od četiri do sedam godina. Prošlo je sedam godina, a ništa se nije zbilo. Politeisti su se zbog toga jako obradovali, a muslimanima je bilo jako teško. To je prenijeto i Poslaniku, s.a.v.s., pa je odgovorio: '**Šta vi smatrate da sedam godina znači kod vas?**' Odgovoriše: 'Mislimo da je to vrijeme ispod deset.' Na to će Poslanik, s.a.v.s.: '**Idi i povećaj taj termin za dvije godine, da to bude rok.**' Abdullah ibn Mes'ud, r.a., nastavlja i kaže: 'Nisu istekle te dvije godine kad dođoše konjanici sa vijestima da su Bizantijci porazili Perzijance. Time su se obradovali muslimani.'²⁰⁷ Jasno je da je ovim ajetima iskušavan iman svakog od tadašnjih muslimana. Nevjernici su sa smijehom propratili ove informacije potpuno negirajući ono što je najavljeni u Kur'anu. Tada su počele mnogobrojne debate koje su na kraju razultirale sa brojnim opkladama uz velike zaloge.²⁰⁸ Na samom kraju roka koji je Kur'an označio došlo je do teške i silne bitke između Perzijanaca i Bizantijaca. Kao što je Kur'an rekao, ovaj put Bizantijci su nanijeli težak poraz Perziji. Sve se desilo tačno onako kako je rečeno u Kur'anu. Bizantijski car Iraklije je teško porazio Perzijance u Armeniji. Silni i Mudri Allah je održao svoje obećanje, Kur'an je istina, a ova svima dobro poznata historijska činjenica neka bude svjedokom da je riječ Vladara Sudnjeg

²⁰⁵ Vidi više u knjizi "Vijest velika" od dr. Muhammeda Abdullahe Draza, 62-63.

²⁰⁶ Rum, 1-4.

²⁰⁷ Ibn Džerir.

²⁰⁸ Bitno je napomenuti da u tom periodu opklade nisu bile Kur'anom zabranjene, zabrana je uslijedila kasnije.

dana uvijek iznad riječi nevjernika i lažova. Opklade nevjernika, njihov smijeh, izrugivanja, kao i sva njihova sigurnost su jednom za sva vremena ostali zakopani, kao što ostaše zakopani i osramoćeni i mrtvi Perzijski vojnici. Zakopani su i svi pokušaji onih koji su htjeli da iskrive Kur'an. Ostat će zakopani njihovi uzaludni trudovi, nema mjestu sumnje, Kur'an je istina, propali su njegovi protivnici. Samo ne oni koji Islam primiše i svjetlom Kur'ana duše svoje osvijetliše. Oni se mogu nadati oprostu i imaju pravo Džennet iskati. Jer Allah, dž.š., je od pravednih Najpravedniji, upućuje koga hoće, kažnjava koga hoće i oprašta kome hoće!!!

Peta kategorija su događaji o Kur'anskom govoru koji će se zbiti u dalekoj budućnosti. Prirodnom svoje objave, misije i cilja, nužno je da Kur'an bude konstantno trajna mu'džiza i da svakoj generaciji pruži mogućnosti da vide i otkriju mu'džizu koju nije dao prijašnjim generacijama. Kur'an je objasnio i ukazao na takve stvari, koje, da ih je neko detaljno objašnjavao ljudima u vrijeme objave, ne bi mogli shvatiti, te bi za njega rekli da je lud, kao što su govorili Muhammedu, s.a.v.s. Međutim, Kur'an je objava za sva vremena do Sudnjeg dana, koja u sebi sadrži izazove za sve generacije čovječanstva. Kur'an obavještava narode i čitav svijet o tome da će se u stoljećima koja nakon objave dolaze najave otkrivati. Ako se u vremenu objave neki Kur'anski izrazi i značenja nisu mogli razumjeti i protumačiti, povećanjem prirodnih znanosti i unapređivanjem istih došlo se do toga da čovjek spozna pravu intenciju govora svoga Gospodara kojeg ranije nije poznavao. Na ovom polju Kur'an nam ukazuje na Allahove dž.š. zakone u univerzumu, u životinjskom i biljnom svijetu na planeti Zemlji koji je svud oko nas, kao i u nama samima i u svemu ostalom što još nismo spoznali. Ti naučni zakoni koje Kur'an spominje Muhammedu, s.a.v.s., kao i cijelom čovječanstvu u to vrijeme bili su apsolutno nepoznati, ostali su skriveni i poslije objave, a dosta ih stoji neotkriveno čak i danas, kao što će ih mnogo ostati neotkriveno sve do Sudnjeg dana. Niko nije sposoban da u potpunosti protumači Allahove, dž.š., riječi i objasni njihov značaj. U ovom polju imamo toliko mnogo primjera da ih sve ovdje ne možemo navoditi, jer bi bilo isuviše glomazno, što bi nas udaljilo od teme. Ali ipak ćemo navesti nekoliko konkretnih primjera, sa naučnog aspekta, kako bi dobili uvid u besprijekornu autentičnost, savršenstvo i nedokučivost Kur'ana, i uvjeriti se još po ko zna koji put u nepobitnu činjenicu da je Allahov, dž.š., govor istinit, savremen,

aktuelan i nenadmašiv. Naše navođenje argumenata uglavnom ćemo usmjeriti relacijama kojima nas vode slijedeći Kur'anski ajeti koji govore o tome da će se brojne vijesti i činjenice obistiniti tokom vremena koje dolazi.

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيِّرِكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَأَيْكُمْ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

„I reci; 'Hvala Allahu, On će vam znamenja Svoja pokazati, pa ćete ih vi poznati!' A Gospodar tvoj motri na ono što radite.“²⁰⁹

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ. وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأًهُ بَعْدَ حِينٍ.

„Kur'an je doista svjetu cijelom opomena! i vi ćete uskoro saznati njegovu poruku!“²¹⁰

لُكْلٌ نَّبِإِ مُسْتَقِرٌ وَسُوفَ تَعْلَمُونَ.

„Svaka vijest će se potvrditi, a vi ćete se u to uvjeriti!“²¹¹

Ovdje ćemo se, takođe, zadržati na jednom ajetu kojeg ćemo podijeliti u dva dijela kako bi lakše shvatili njegovu poruku. A radi se o ajetu:

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ.

„Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina.“²¹²

Pozanti mufessir novijeg doba Sayyid Qutb je o ovome ajetu rekao: „Allahovo je obećanje ljudima da će im pokazati skrivene strane Kosmosa, i isto tako, skrivene strane njih samih. Obećao im je da će im pokazati Svoje dokaze u kosmičkim prostranstvima, a i u njima samima dok im ne bude sasvim jasno da su istina, On, i ova vjera, i ova Knjiga, i ovaj program i ovaj govor koji im On govorи. A čiji je govor istinitiji od Allahovog? Allah im je ispunio Svoje obećanje. Otkrio im je Svoje dokaze u svemirskim prostranstvima kroz četrnaest stoljeća koja su

²⁰⁹ Neml, 93.

²¹⁰ Sad, 87-88.

²¹¹ En'am, 67.

²¹² Fussilet, 53.

uslijedila nakon ovog obećanja. Otkrio im je Svoje dokaze u njima samima. On im i dalje otkriva svaki dan nešto novo.“

Prvi dio ajeta kojeg želimo pojasniti je:

سُرِّيهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ.

„Mi ćemo im pružati dokaze Naže u prostranstvima svemirskim...“²¹³

Ovaj dio ajeta objasnit ćemo kompozicijom brojnih ajeta koji govore o velikoj eksploziji, širenju kosmosa, poziciji i kretanju Sunca i Mjeseca, o atmosferi, ozonskom omotaču, o kišnom nebu, o oblacima od kojih se spušta kiša, o vjetrovima koji lebde i oplođuju. Svemir je prepun neobičnih čuda, koji svojom perfekcijom i savršenim poretkom zapanjuju i najveće učenjake današnjice. Nije nam namjera da dokazujemo istinitost Kur'ana putem nauke, Kur'an nije naučno djelo, Kur'an je prije svega Objava i mu'džiza koju je nemoguće objasniti našim naučnim dostignućima. Kur'an je riječ Uzvišenog Allaha i ne podliježe kriterijumima koje je otkrio i definisao čovjek. Nego naprotiv, ovim želimo istaći superiornost Kur'ana nad naučnim disciplinama, iznoseći kur'anske podatke koji, iako su objavljeni u sedmom vijeku, većina njih još nisu otkriveni. Kur'an je *El Muhejmin*-na sve pazi, i *El Musajtir*-sve kontroliše. On je nepriskosnovena istina, a nauka samo povremeno otkriva Allahovu dž.š., moć u svemиру, kojeg još nije suštinski pojmlja. Zato sve ono što Kur'an navodi mi bez upita prihvatom i u to vjerujemo s potpunim ubjeđenjem u kojem nema mjesta ni najmanjoj sumnji i uopće ne tražimo dokaz, jer naš najveći dokaz je to što je on govor Uzvišenog Allaha. Ove retke, ustvari, pišemo samo kako bi dali što precizniji i bolji odgovor onima koji hoće dovesti u pitanje istinitost Kur'ana. Nejvernici, koji Kur'an pripisuju Muhammedu. Zato mi njima odgovaramo na ovaj način, putem očiglednih i nepobitnih dokaza na koje oni nemaju adekvatnog odgovora. Čovjek je inferioran i ne može pobrojati sve Allahove, dž.š. ajete u univerzumu, jer su ti ajeti daleko brojniji od čovjekove moći, ma kolika bila njegova moć na polju naučnih dostignuća. Kur'an to potvrđuje konkretnim i nepobitnim dokazima!

---

²¹³ Fussilet, 53.

أَوْلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَّقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ
الْمَاءِ كُلًّا شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ.

„Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali, i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati?“²¹⁴

Ovaj Kur'anski ajet nas u svom prvom dijelu obavještava o događaju koji je bio uzrok nastanka univerzuma, dok u drugom dijelu nas obavještava o tome da je uzrok svega živog voda. Prema tome ajet smo podijelili na dva dijela:

STVARANJE UNIVERZUMA

أَوْلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَّقْنَاهُمَا.

a) „Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali...“²¹⁵

Prvi dio ajeta nam govori da su nebesa i Zemlja u početku bili jedna masa, koja je kasnije rastrgana. Riječi upotrijebljene u Kur'anu su "retaka" i "fetaka", ili nebesa i Zemlja su bili „retaka“, a zatim smo ih učinili „fetaka.“ Riječ „retaka“ na arapskom ima općenito značenje-sašiti, zakrpiti, popraviti. Slično tome riječ „fetaka“ ima općenito značenje-rašiti, pocijepati, rastrgati, rasparati. Naime, u sadašnjem vremenu je sasvim poznata činjenica o strahovitoj eksploziji nazvanoj "Big Bang", nakon čega je uslijedilo stvaranje univerzuma. U početku je sva materija i prostor bila jedna cjelina. Zatim je sve to rastavljeno pomoću onoga što fizičari opisuju kao "Veliki prasak."

Naučnici su, ne tako davno, potvrdili da je univerzum doista potekao od gasne mase, sastavljen od vodonika i helijuma, velike mase vrućih gasova, mase 300 000 puta veće od Zemlje. Ta masa se kasnije fragmentirala, formirajući galaksije. Historiju "Big banga", kako su je vidjeli Džordž Gamov i drugi, pokazuje da se čitava stvar dogodila pri vrlo visokoj temperaturi. To je bila velika i vruća eksplozija. Ovaj stav bio je kasnije potvrđen otkrićem pozadinske mikrotalasne radijacije.

²¹⁴ Enbija 30.

²¹⁵ Enbija, 30.

Dokazi o velikom prasku su toliki, da se on više ne smatra teorijom, nego činjenicom. Kur'an daje tačan opis teorije "Big bang" o stvaranju kosmosa. To je tačno onako, kako "nevjernički" naučnici zamišljaju stvaranje univerzuma iz jednog komada, koji je potom pomoću "Big banga" pretvoren u mnoštvo segmenata. Kako možemo objasniti ovu informaciju u Kur'anu, ukoliko on ne bi bio to što tvrdi da jeste, riječ Sveznajućega Tvorca? Materija i prostor bili su spojeni kao jedno, a rastavljeni su eksplozijom. Svi podaci, danas dostupni, ukazuju na eksplozivno porijeklo univerzuma, koje je u postojanje dovelo i prostor i vrijeme.

Ovo se upravo odnosi na teoriju "Velike eksplozije", koja je razvijena od strane dvojice naučnika neovisno jednog od drugog, još 1920. godine. Ruskog meteorologa i fizičara Aleksandara Fridmana i belgijskoga matematičara Georges-a Lemaitre. Američki naučnik ruskog porijekla 1940. godine podržava teoriju "Velikog praska." 1964. godine nučnici Penzijas i Wilson otkrivaju radio talase koji izviru sa svih strana kosmosa sa istim fizičkim osobinama bez obzira na mjesto na kojem su snimljeni. Nazvali su ih fosilnim zracima, svjetlom koje dolazi iz drevnih vremena, od ostatka "Velikog praska." Otkriće fosilne svjetlosti, uz otkriće širenja svemira predstavlja kamen temeljac u postavljanju naučne potpore teoriji "Velikog praska." Jedan od najpoznatijih svjetskih geologa dr. Alfred Kroner, profesor i šef katedre geologije na institutu geoloških nauka na univerzitetu „Johanes Gutenberg“ u Maincu u Njemačkoj, kaže: „Duboko razmišljajući oko ovih stvari, kao i oko toga odakle je Muhammed stekao ova znanja kada se zna da je on bio beduin i nepismen, vjerujem da je nemoguće da on sam doneše toliko tačnih saznanja oko kosmosa i njegovog stvaranja. Njih su naučnici otkrili prije samo nekoliko vremena, pomoću savremenih i modrenih sredstava. Po mom mišljenju, nemoguće je da jedan čovjek koji ne zna ništa o nuklearnoj fizici, sa svojim umom, prije 1400 godina, otkrije da su Zemlja i nebo bili jedna cjelina, kao i mnogo drugih stvari... Vjerujem da sve stvari koje se odnose na Zemlju i njeno stvaranje, o nauči uopće, su bez diskusije, uistinu, spomenute i obuhvaćene u Kur'anu. Budući da se one mogu i naučno potvrditi, možemo reći da je Kur'an knjiga koja sadrži i naučne istine. Potvrđivanje mnogih istina koje su predstavljene u Kur'anu u to vrijeme je bilo nemoguće. Danas je savremena nauka u mogućnosti da potvrdi ono što je Muhammed rekao

prije 1400 godina. Prema tome, Kur'an mora da je objavljen odozgo, od Boga.²¹⁶

Ruske svemirske stanice su 1986 godine poslale informacije koje potvrđuju teoriju ogromnog praska i širenja kosmosa koji je time prouzrokovao. Većina savremenih astronoma se složila da teorija "Velikog praska" danas nije samo teorija, već i naučna realnost. Zašto većina naučnika prihvata teoriju "Velikoga praska?" Prihvatanje ove teorije od strane naučne zajednice utemeljeno je na brojnim opservacijama. Te opservacije potvrđuju specifična predviđanja ove teorije. Jedno od predviđanja vezana za "Big bang" teoriju jeste i ova: „Ako se dogodila velika eksplozija, svi objekti u univerzumu bi trebalo da se udaljavaju jedni od drugih, kao poslijedica eksplozije." 1929 godine Edvin Habl i Milton Humason su dokazali da se galaksije u univerzumu doista udaljavaju jedna od druge. Svijet koji ne vjeruje u Kur'an ovo nije znao sve dok nauka u 20 stoljeću pomoću složenih matematičkih formula, elektronskih teleskopa, satelita i svemirskih stanica, nije dokazala. Da li je ovo naučno otkriće mogao znati nepismeni Poslanik, s.a.v.s., iz pustinje? Da li je ovo iko od ljudi znao u njegovo vrijeme? Ne, nikako, ovo je autentično znanje koje mu je u Kur'antu objavio Najljepši Tvorac, koji je savršenim skladom stvorio Univerzum. Svemoćni i Veliki Allah, koji dokaze potanko iznosi da bi razumom obdareni pouku primili.

ŽIVOT POTIČE IZ VODE

b) Zatim se u drugom dijelu ajeta govori:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّا شَيْءٍ حَيٌّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ.

„...i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati?“²¹⁷

Kur'an kaže da je život počeo u vodi i da je sam čovjek stvoren od vode, a isto tako i ostale životinje na zemlji. Voda je najpoznatiji sastojak Zemlje, koja pokriva više od 70% njene površine. Sva živa stvorenja u najvećem dijelu su od vode. Ljudsko tijelo sadrži dvije trećine vode. Naučnici kažu da svi postojeći oblici života zahtijevaju tri osnovna uslova: temperaturu, vodu i atmosferu. Svi metabolizmi trebaju vodu da

²¹⁶ Vidi slično: „Principi okeanografije“, Dejvis, str. 93.

²¹⁷ Enbija, 30.

bi preživjeli. Dehidracija kod ljudi može biti rezultat nedostatka hrane, pića i znojenja, pored ostalih faktora. Ovaj gubitak tečnosti ima negativan efekat na pravilan rad srca, centralni nervni sistem i organe koji imaju nježnu muskulaturu. Konačno, kada se gubi tečnost ćelija, onda dolaze u pitanje životni hemijski procesi u ćelijama. Ako se voda ne unese u organizam, smrt će obično nastupiti u roku od nekoliko dana. Krv svih živih bića sastavljena je od 55% plazme, a ona se sastoji od 90% vode. U vrijeme objave Kur'ana ovakvi navodi su za jednog Arapa izgledali sasvim čudni i neobjašnjivi. U to vrijeme niko na planeti zemlji nije bio naučno sposoban da dokaže tu tvrđnju. Činjenica da je sav život počeo iz vode, danas je dobro poznata naučna istina. Učenjaci imaju dokaze da su prva živa bića bile alge, a one su živjele u vodi. Činjenica da su ljudska bića i životinje stvorene od vode je takođe potvrđena, obzirom da citoplazmu, koja je osnovna komponenta života u svakoj ćeliji, preko 80% čini voda. Oni koji tvrde da je Muhammed, s.a.v.s., napisao Kur'an kažu da je on imao neke ideje o porijeklu vrsta koje ljudi toga vremena nisu znali, i da je on imao pristup geološkim i arheološkim podacima i da ih je dobro razumio. Takve neargumentovane tvrđnje se nikad nisu dokazale.

“On od vode stvara ljudе i čini da su rod po krvi i po tazbini. Gospodar tvoj je kadar sve.”²¹⁸ Koncept da je ljudsko biće stvoreno od vode može za neznanicu izgledati sasvim nametljiv. Da sam stajao u pustinji prije 1400 godina i proglašio da sam napravljen od vode, sigurno bi me smatrali neuračunljivim. Tek prije 200 godina, kada je otkriven mikroskop, utvrđeno je da je bazna supstanca ćelije jajašca, iz kojeg se razvija čovjek, tj. citoplazma, sačinjena od 80% vode. Kako je Muhammed, s.a.v.s., ili bilo ko drugi iz njegovog vremena mogao imati ovu čudnu ideju, izazov je ljudskom tumačenju. Sadržaj citoplazme je analiziran i dokumentiran stoljećima poslije objave Kur'ana. Identičnu činjenicu spominje slijedeći Kur'anski ajet: „Allah sve životinje stvara od vode, neke od njih na trbuhu puze, neke idu na dvije noge, a neke, opet, hode na četiri; Allah stvara što hoće, jer Allah sve može.”²¹⁹ Ovaj ajet, između ostalog, pokazuje da Allah, dž.š., nije završio stvaranje. Naprotiv, proces stvaranja je u toku. Ovo je veoma važno sa naučne tačke gledišta jer mi postepeno počinjemo uviđati i razumijevati prirodne fenomene koji se još događaju. Standardna “životinjska ćelija” koja se spominje u svakoj introbiološkoj knjizi, sadrži svoj glavni dio

²¹⁸ Furkan, 54.

²¹⁹ Nur, 45.

citoplazmu, sa najmanje 80% vode. Otkud život? Sasvim jasno nam sve ukazuje na porijeklo života. Ajet isto tako može značiti da je svaka živa stvar načinjena s vodom kao glavnom materijom. Upravo život ima porijeklo u vodi, a voda je prvi sačinitelj svake žive ćelije. Bez vode nikakav život nije moguć. Čim se u naučnim krugovima raspravlja o mogućnosti života na jednoj planeti, odmah se postavlja pitanje: da li ona ima za to dovoljnu količinu vode? Ovo je općepoznata naučna činjenica koja je jasan dokaz o nepobitnoj vjerodostojnosti Kur'anskog teksta. Opet se postavlja pitanje: kako je Muhammed, s.a.v.s., mogao znati da su sva stvorenja stvorena od vode, stoljećima prije nego što su ljudi utvrdili ovu činjenicu naučnim istraživanjima. Da li je on nasumice odabrao jedan element, iz bezbroj mogućih izbora? Zašto Muhammed, s.a.v.s., nije tvrdio da su živa stvorenja stvorena od zraka, ili od drveta? Zašto od vode? Odgovor je poznat! To su istiniti dokazi Moćnoga Allaha da bi razumom obdareni pouku primili.

ŠIRENJE KOSMOSA

وَالسَّمَاءُ بَنِيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ.

“A nebo, sazdali smo ga energijom, i uistinu, Mi smo Širitelji.”²²⁰

Kur'an govori o univerzumu koji se kontinuirano širi. Fenomen širenja kosmosa je ustvari posljedica velikog praska. Koncept širećeg univerzuma veoma je popularan među naučnicima danas, iako do skoro o tome niko ništa nije znao. Da li vi znate da se univerzum širi? Univerzum se širi od trenutka svog stvaranja. Da se svemir širi prvi put je naučno egzaktno ustanovljeno u 20. stoljeću. Prije toga u historiji čovječanstva nije zabilježen niti jedan izvor, koji iznosi ovu tvrdnju, izuzev Kur'ana. Čak niti jedan izvor! Da se galaksije udaljavaju jedna od druge, dokazao je 1912. godine naučnik Martin Slifer. Američki astronom Edvin Habl je 1925. godine pomoću vrlo moćnog teleskopa u opservatoriji “Mount Wilson”, dao posmatračke dokaze o širenju univerzuma. Zaključio je da se galaksije udaljavaju jedna od druge, što neminovno ukazuje na konstantno širenje kosmosa. Kasnije u 1929. godini Humason i Habl potvrđuju širenje svemira. Ruski fizičar Aleksander Friedmann i belgijski kosmolog Georges Lemaitre teoretski

---

²²⁰ Zarijat, 47.

su proračunali da je kosmos u stalnom pokretu i da se neprestano širi. Iako ljudi nisu otkrili ove činjenice sve do 20 stoljeća, vidimo da je Allah, dž.š., dao odgovore ljudima u Kur'anu prije 1400 godina i to preko neukog poslanika Muhammeda, s.a.v.s. Za vrijeme života Muhammeda, a s.a.v.s., Grci su tvrdili da je kosmos statičan i da se ne širi. Pa kako je onda on znao da se univerzum širi 1400 godina prije prvih naučnika Zapada, koji su ovu činjenicu utvrdili? Tek nakon razvoja radio teleskopa u 1937. godini postignuta je potrebna opservacijska preciznost da bi astronomi mogli doći do ovakvih zaključaka. Iz ovih posmatranja naučnici su izvukli tzv. Hablovu konstantu, koja se koristi za mjerjenje brzine širenja univerzuma. Drugim riječima, pitanje više nije bilo da li se kosmos širi, ili ne, nego kojom se brzinom širi?

To je takođe potvrđeno 1916. godine i Ajnšajnovom teorijom relativnosti. Savremeni astornom Hjubert Rive, takođe, iznosi dokaze o širenju kosmosa. Jedan od najvećih astronoma svih vremena, Stiven Hoking, u knjizi *Kratka historija vremena*, kaže: "Otkriće da se kosmos širi je jedno od najvećih naučnih dostignuća u 20 vijeku." Kur'an nas je obavijestio da se kosmos širi još onda kada ljudi nisu znali kako izgleda jedan teleskop. Možete li osjetiti ili vidjeti njegovo širenje? Ne! Za verifikaciju ovoga potrebno je posebno znanje i instrumenti, koje niko u Muhammedovo doba nije posjedovao. Kur'an o tome kaže: "**A nebo - sazdali smo ga energijom - i uistinu, Mi smo Širitelji.**"²²¹ Godine 1965. načinjeno je vrlo značajno otkriće, koje je potpomoglo teoriju velikog praska, a to je bila pozadinska radijacija. Ali teorija velikog praska, zajedno sa otkrićem crvenog pomaka u spektru udaljenih galaksija, dovela je do rođenja jednog novog koncepta, a to je da se univerzum širi. Kada analiziramo svjetlost prispejelu sa dalekih galaksija, vidi se da one imaju sve crveni pomak,²²² što znači da se one udaljavaju od nas. Analiza crvenog pomaka, takođe, je doprinos dokazu da se univerzum zaista širi. Analizom Kur'anske riječi "Širitelji" ili "Oni koji šire" ukazuje se na radnju u prezentu, a ne u perfektu, što pokazuje skladnost s tim da se univerzum kontinuirano širi. Ekspanzija univerzuma je jedno od najznačajnijih otkrića savremene nauke. To je danas dobro utvrđena činjenica. Tako se veličina univerzuma konstantno povećava, a to povećavanje je ubrzanje, tako da se galaksije od nas udaljavaju. Naime, naučnici su izračunali da se kosmos u svakoj minuti širi za million

---

²²¹ Zariyat, 47.

²²² Crveni pomak je porast talasne dužine elektromagnetskog zračenja uzrokovani širenjem svemira.

triliona svjetlosnih godina (jedinica sa dvadeset i sedam nula). Možeš li zamisliti koliko je prostranstvo u kome se svake minute kosmos širi?!! Kako je moguće da jedan neuki čovjek iz pustinje bez pomoći savremenih opservatorija ili satelita iznosi ovakve pouzdane tvrdnje prije 1400 godina. Kako je Muhammed, s.a.v.s., mogao uporno čitavog života sve ovo tvrditi??? Navedene činjenice jasno pokazuju onima koji su zasljepljeni inatom da je Allahova riječ istinita, i da je On sve savršeno isplanirao do najsitnijih detalja. Slavljen neka je Onaj čijim rijećima nema promjene!!

SVE U SVEMIRU PLOVI

وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ يَجْرِي لَأَلْعَانٍ مُّسَمَّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
بِلِقاءِ رَبِّكُمْ تُوقُونَ

„...i Sunce i Mjesec potčinio, svako se kreće do roka određenog; On upravlja svim i potanko izlaže dokaze, da biste se uvjerili da ćete pred Gospodara svoga stati.“²²³

Kada čovjek pogleda u beskrajna svemirska prostranstva, u tu prelijepu harmoniju i matematičku preciznost univerzuma, može samo sa divljenjem uzdahnuti. Sve planete kruže oko zvijezda, a one se okreću oko centara gravitacije u njihovim sopstvenim galaksijama. Ovaj precizan balans spomenut je u slijedećim ajetima:

„Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove.“²²⁴

„Nit' Sunce može Mjesec dostići nit' noć dan prestići, svi oni u svemiru plove.“²²⁵

Da se primjetiti da zadnji ajet kaže: „svi“, a ne „oboje“, što pokazuje da je osvrt na Sunce i Mjesec samo simboličan i da sva druga nebeska tijela slijede ista pravila. Tim zakonima podliježu Sunce, Mjesec kao i njihove orbite. Danas znamo da Mjesec obide oko Zemlje za prosječno 29,5 dana. Sunce se takođe okreće u vlastitoj orbiti. Naša galaksija, Sunčev sistem u kojem živimo, je samo sićušni dio u sistemu koji se naziva Mliječni put, koji se sastoji od 200 biliona zvijezda, postavljenih u takvoj

²²³ Ra'd, 2.

²²⁴ Rahman, 5.

²²⁵ Ja sin, 40.

formaciji, da galaksija ima oblik diska. Taj disk se okreće oko svoga centra kao gramofonska ploča.

Jasno je da ako se gramofonska ploča okreće, okretat će se i svaka tačka na disku i ponovo doći u početni položaj. Slično tome se svaka zvijezda u galaksiji kreće, tako da galaksija rotira oko svoje ose. Jedna od tih zvijezda je i Sunce. Allah, dž.š., kaže:

„I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnoga i Sveznajućeg.“²²⁶

Detalji Sunčeve orbite su slijedeći: Za jedan obrt oko svoje ose galaksiji i Suncu je potrebno 250 miliona godina. Pri tome Sunce putuje brzinom približno 150 milja u sekundi. Spomenuto predstavlja orbitalno kretanje Sunca, na koje se osvrće Kur'an prije 14 vijekova. A eto, to je ipak savremeno otkriće. Naučnici kažu da se Sunce kreće ogromnom brzinom, tolikom da u jednoj sekundi pređe onoliko koliko je čovjeku potrebno 500 godina. Može li se shvatiti ta ogromna brzina? Znanje o Sunčevoj orbiti je dostignuće savremene astronomije. Kako je Muhammed, s.a.v.s., sve ovo znao? Čak i nakon objave Kur'ana rani komentatori nisu mogli pojmiti orbitiranje Sunca i Mjeseca. Komentator Kur'ana iz 10. stoljeća Ibn Džerir Et Taberi ovo nije mogao objasniti tako da on kaže: "Dužnost nam je da šutimo, kada nešto ne znamo." Ovo pokazuje koliko su ljudi bili nemoćni da shvate koncept orbitiranja Sunca i Mjeseca u ranijim stoljećima. Iz ovoga se sasvim jasno zaključuje: da je Kur'an iznosio jednu ideju već poznatu ljudima, komentatori Kur'ana bi je lahko razumjeli, međutim, ovi naučni podaci su nedavno otkriveni. Ovo potvrđuje ono što je Allah, dž.š., rekao svome Poslaniku: **"To su nepoznate vijesti koje ti Mi objavljujemo; ni ti ni narod tvoj niste prije ovoga ništa znali. Zato budi strpljiv, ishod će, zaista, u korist čestitih biti."**²²⁷

---

²²⁶ Ja sin, 38.

²²⁷ Hud, 49.

KRETANJE SUNCA

وَالشَّمْسُ تَحْرِي لِمُسْتَقْرٍ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ.

„I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnoga i Sveznajućeg.“²²⁸ Galileo Galilej, Kopernik i Kepler smatrali su da je Sunce stabilno i da se ne kreće. To je bio rezultat nevjerovanja u Kur'anske tekstove koji su govorili obrnuto, međutim, za njih je to tada bilo neshvatljivo i nelogično. Kur'an nema nikakve veze sa logikom, jer Allahova, dž.š., riječ nadmašuje ljudsko ograničeno logičko rezonovanje. Čovječanstvo je živjelo u zabludi sve dok nauka nije uznapredovala i otkrila pogrešku koju su učinili naučnici u predhodnim stoljećima. Unatoč činjenici da je nauci trebalo toliko vremena da dođe do pravih saznanja, Kur'an ih je obznanio prije 1400 godina: „**I noć i dan Njegovo su djelo, i Sunce i Mjesec, i svi oni nebeskim svodom plove.**“²²⁹ To jednostavno znači da se Sunce okreće i rotira dok putuje. To je ono što Kur'an tvrdi, ali da li je to bilo lahko otkriti? Može li vam ijedan čovjek olahko tvrditi da se Sunce kreće? Tek u ovom modernom vremenu pomoći elektronskih teleskopa, satelita, svemirskih stanica kojima se može istraživati Sunce bez opasnosti da se oslijepi, uočava se ova istina. Činjenica je da se brojne Kur'anske istine o svemiru uspjevaju dokučiti tek nakon 14 stoljeća od vremena kada su obznanjene. Kao i to da ni jedan od Kur'anskih stavova o različitim naučnim pitanjima nije pogrešan, dokazuju da je Kur'an knjiga Stvoritelja svega postojećeg. Tako je, kao i u brojnim drugim slučajevima, Kur'an bio prvi poznati izvor koji je dao ispravno objašnjenje kretanja Sunca. Danas ćete u svim školskim knjigama naći da se Sunce okreće oko svoje ose. Sunčeve rotacije se mogu lahko dokazati savremenom opremom. Proračunato je da Sunce napravi punu rotaciju za 25 dana, tj. okrene se oko svoje ose za 25 dana. Sunce se kreće kroz kosmos brzinom od 240 km u sekundi. Da bi napravilo jedan krug oko Mlječnog Puta treba mu 200 miliona godina. Takođe je poznato da se Sunce kreće brzinom od 700 000 km/h, putanjom zvanom Solar Apex, u pravcu zvijezde Vega. Ova zapanjujuća otkrića rezultat su mukotrpног istraživanja mnogih savremenih naučnika. Pa kako je mogao čovjek u 7. stoljeću ovakvo nešto znati?!! Nikako, to je samo istinita riječ Moćnoga Allaha!!!

²²⁸ Ja sin, 38.

²²⁹ Enbija, 33.

KRETANJE MJESECA

وَالْقَمَرَ قَدْرُنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعَرْجُونِ الْقَدِيمِ.

„I Mjesecu smo odredili položaj; i on se uvijek ponovo kreće kao stari savijeni palmin prut.“²³⁰

Naravno, i on plovi u orbiti. Ali njegova orbita je nalik spirali, zbog njegovog kruženja oko Zemlje, a Zemlja opet plovi u svojoj orbiti. Kad nacrtamo Mjesecuvu orbitu, vidimo da je ona nalik na iskrivljenu palminu grančicu. Otuda i pitanje: kako je to moglo biti zapisano u knjizi prije 14 vjekova?

„I Mjesecu smo odredili položaj; i on se uvijek ponovo kreće kao stari savijeni palmin prut.“²³¹ I Mjesec i Zemlja kruže oko Sunca pa zbog toga ni u jednoj tački svoje orbite Mjesec ne ide nazad u odnosu na Sunce. Svako od njih se okreće oko njihovog zajedničkog centra. Mjesec opstaje u orbiti oko Zemlje zbog gravitacione privlačne sile između Zemlje i Mjeseca. Ipak orbita, koju Mjesec slijedi, nije krug, kao što se nekad vjerovalo. Mjesecova orbita je u stvarnosti elipsa. Ovo znači da se udaljenost od Zemlje, brzina i vidljivost Mjeseca mijenja u toku od mjesec dana. Mjesecova orbita ima ekscentricitet 0,055, što je 3 puta više od eksentriteta Zemljine orbite, a ovo uzrokuje velike razlike u udaljenosti Mjeseca od Zemlje u toku mjeseca. Prosječna udaljenost Mjeseca je 384 000 km. Ipak zbog eliptične prirode Mjesecove orbite minimalna udaljenost Mjeseca je 363 000 km i zove se perigej.

Maksimalna udaljenost zove se apogej i ona je 405 000 km. Pravi prečnik Mjeseca je 3 500 km (1/4 Zemljinog), međutim, gledajući sa Zemlje, čini se da se Mjesec mijenja za 11% između perigeja i apogeja. Pored Zemljine gravitacije, na Mjesec takođe djeluje i Sunce svojom gravitacionom silom. Sunčeva gravitacija ponekad prouzrokuje da Mjesec ubrza ili uspori kretanje u svojoj orbiti. Tako je Mjesecova orbitalna staza konstantno podvrgnuta lagahnoj promjeni pod Sunčevom gravitacijom. Ovaj čudesni literarni opis posjeduje svoju naučnu snagu, ovo ni u kom slučaju, nije mogao napisati Arap koji nije posjedovao savremene mehanizme istraživanja. Nakon ovoga sasvim je jasno da je Kur'an istinita riječ apsolutnog Vladara kosmosa!

---

²³⁰ Ja sin, 39.

²³¹ Ja sin, 39.

SPUŠTANJE GVOŽĐA

وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ.

“...I gvožđe smo spustili, u kome je velika snaga i koje ljudima koristi...”²³²

Željezo je jedan od elemenata koji se spominje u Kur'anu. U kur'anskoj suri El Hadid, što znači “gvožđe.” Glagol “Inzal-spustiti”, koji se spominje u ovom ajetu označava spuštanje na Zemlji nečeg stranog što nije njen sastavni dio. Prvobitna temperatura i klimatski uslovi na Zemlji nisu bili pogodni da bi nastali uslovi stvaranja željeza. Štaviše ni zvijezde srednje veličine u kosmosu poput Sunca nemaju dovoljnu toplotu za proizvodnju željeza. Niti bilo koja druga planeta iz sunčevog sistema. Iz tog razloga možemo reći da željezo nije spušteno samo na Zemlju već i na čitav Sunčevi sistem. Željezo koje sada imamo na Zemlji, u Sunčevom sistemu je spušteno sa zvijezda koje su posjedovale veoma visoke temperature.

Kur'ansko opisivanje postojanja željeza na Zemlji na ovakav način koristeći glagol “Inzal-spustiti”, zasigurno predstavlja jednu veoma značajnu naučnu mudžizu, pošto otkrića moderne astronomije iznose da ruda gvožđa dolazi sa ogromnih zvijezda iz vanjskog kosmosa. Teški metali u kosmosu proizvode se u jezgru velikih zvijezda. Što se tiče našeg, sunčevog sistema, on ne posjeduje strukturu koja bi u sebi mogla proizvoditi element željeza. Željezo se može formirati jedino na zvijezdama koje su mnogo veće od Sunca, na temperaturi koja dostiže nekoliko stotina miliona stepeni. Kada količina željeza na ovim zvijezdama, koje su nazvane Nova ili Supernova, prekorači određenu mjeru, zvijezda više nije u stanju da je nosi i eksplodira. Kao posljedica ove eksplozije, novonastali meteori, koji u sebi sadrže željezo, rasipaju se po svemiru i plove njegovim prostranstvima dok se ne sudare sa nekim nebeskim tijelom, prodirući u dubinu pod uticaj njegove gravitacije. Kao što se jasno da zaključiti iz navedenoga, element željeza nije nastao na Zemlji, već je, prenošenjem uz pomoć meteora, sa Supernove „spušten na Zemlju“, na, dakle, isti način kako je to Kur'an naveo. Zapanjujući je i podatak da svi metali koji se danas koriste u sebi sadrže 90% željeza, što nam jasno ukazuje na njegovu neprocenjivu moć. Kur'an o tome kaže:

---

²³² Hadid, 25.

“...I gvožđe smo spustili, u kome je velika snaga...”²³³

O ovim Kur'anskim nadnaravnostima nam govore najeminentniji i najveći naučnici savremenog doba. Profesor Armstrong koji radi u NASA - i (National Aeronautics and Space Administration), gdje je dobro poznat naučnik, objasnio je kako su svi elementi na zemlji stvoreni. On je istakao da su naučnici tek nedavno došli do otkrića važnih činjenica o tom procesu stvaranja, i da energija ranog solarnog sistema nije bila dovoljna da proizvede elementarno gvožđe. Prilikom proračuna koliko energije treba da se formira jedan atom gvožđa, proračunato je da je potrebno oko četiri puta više energije nego što posjeduje cijeli solarni sistem. Drugim riječima, cijela energija Zemlje Mjeseca i drugih planeta nije dovoljna da se formira jedan atom gvožđa, čak ni energija cijelog našeg solarnog sistema nije dovoljna za to. Iz tog razloga je profesor Armstrong rekao da naučnici smatraju da je gvožđe izvan zemaljskog porijekla i da je poslano na zemlju, da nije formirano na njoj. Među onima koji su došli do istih saznanja je i dr. Ajstroh, koji je jedan od najvećih i najpoznatijih naučnika NASA-e, američkog ureda za svemirska istraživanja, on je rekao: „Izveli smo brojna istraživanja o mineralima zemlje i detaljno ih ispitivali u laboratorijama, ali jedini mineral koji nas je potpuno zapanjio je željezo. Željezo ima prepoznatljivo snažnu strukturu. Naime, da bi se ujedinili elektroni i neutroni u samo jedan atom željeza potrebna je toliko ogromna energija da ona iznosi koliko i ukupna energija cjelokupnog Sunčevog sistema uvećana za četiri puta!!! Dakle, nemoguće je da je željezo mineral nastao na Zemlji i sasvim je jasno da je to strani elemenat koji je na Zemlju došao odnekle iz svemira, i uopće nije stvoren na Zemlji.“ Sasvim je jasno da je ovo bilo nemoguće naučno otkriti u 7. stoljeću, kada je Kur'an objavljen. Niti je iko u tom vremenu mogao predpostaviti da sablja koju beduin nosi u svojim rukama sačinjava elemenat koji je došao iz Kosmosa. Ova činjenica se, međutim, nalazi u Kur'anu, što opet predstavlja jedan u nizu čudesnih dokaza da je on istinita riječ Uzvišenog Allaha koji posjeduje neograničeno znanje.

---

²³³ Hadid, 25.

ZEMLJINA ATMOSFERA

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ.

“I to što je nebeski svod osiguran Naše je djelo, a oni se ipak okreću od znamenja koja su na njemu.”²³⁴

Zemljina atmosfera je nevidljivi gasoviti omotač koja je osobito važna za život na našoj planeti, proteže se od oko 10 000 km u prostor. Nabrojat ćemo samo neke od njenih brojnih funkcija. Atmosfera sadrži neophodne gasove potrebne za održavanje života biljaka i životinja, tj. kisik i ugljendioksid. Atmosfera djeluje kao štit koji apsorbuje i vrši disperziju kontinualnog pljuska meteora, koji ulijeću u gravitaciono polje Zemlje. Da je atmosferski sloj tanji nego što zaista jeste, meteori bi lahko našli put do Zemljine površine, a pri svojim udarima prouzrokovali bi požare i ogromne katastrofe. Poznato nam je da iz svemira na Zemlju neprestano padaju milioni meteora različitih veličina. Unatoč tome što je prozirna, atmosfera poput čeličnog štita čuva našu planetu od kiše meteora. Da atmosfera nema ovo svojstvo, Zemlja bi bila izrešetana meteorima koji bi je raskomadali. Meteori se velikom brzinom sudaraju s molekulima u atmosferi, te dostižući veliku temperaturu, sagorijevaju i nestaju pretvoreni u prašinu. Atmosfera, isto tako filtrira štetne zrake koje dolaze od Sunca i tako sprečava uništenje života na Zemlji, ali istovremeno propušta zrake koji su potrebni za život na njoj. Prosječna temperatura u svemiru iznosi oko -270°C. Zahvaljujući atmosferi naša žemlja je zaštićena od te hladnoće. Iznad Zemlje, prema proračunima naučnika, postoje sedam atmosferskih slojeva:

1. **Troposfera**, čija debljina na nekim Zemljinim slojevima iznosi i do 6 km, a u području ekvatora dostiže visinu do 12 km. Vremenske promjene kao što su, kiša, snijeg i vjetar formiraju se u troposferi, na visini od 3-4 km. 75% atmosferskih plinova nalazi se u ovom sloju. Troposfera čini 90% od ukupne atmosferske mase.
2. **Stratosfera**, drugi sloj, se iznad troposfere uzdiže i do 50 km.
3. **Ozonsfera**, treći sloj, koja se spominje još i kao ozonski omotač i zadržava ultra-ljubičaste zrake, koji su smrtonosni za živa bića.
4. **Mezosfera**, nakon koje slijedi,

---

²³⁴ Enbija, 32.

5. **Termosfera**, a iznad slijedi,
6. **Ionosfera**, se sastoji od više slojeva, koja iznad zemljine površine dostiže debljinu i do 500 km. Ovaj sloj inače odbija radio-talase, i čini mogućim komunikaciju na Zemlji.
7. **Egzosfera**, najviši sloj atmosfere, i dostiže visinu i do 10 000 km.

Svi atmosferski slojevi imaju karakteristike koje su od neprikosnovenog značaja za održavanje života na Zemlji. Naprimjer, ionosfera, poput satelita, odbijanjem natrag radio talasa koji se emitiraju sa Zemlje, osigurava sa velikih udaljenosti praćenje govora mobilnim telefonom, radio i televizijska emitiranja.

Preciznom analizom Kur'ana, ispostavlja se da samo u jednom ajetu, postoji čak nebrojeno mnogo detalja. To prostranstvo savršeno uređuje i štiti Allah, Najveličanstveniji Održavatelj! Nema ni trun sumnje u to da ovu činjenicu niko u vremenu Allahova Poslanika, s.a.v.s., nije mogao pojmiti. Kako je on mogao znati da je nebeski svod čvrsto osiguran, i da po prirodi služi kao svojevrstan štit od vanjskih opasnosti koje vrebaju planetu Zemlju u svakom vremenu? Ovaj fenomen posvjedočila ja savremena nauka, što je dovoljan pokazatelj da je Kur'an nenadmašna istina kojoj ravne nema!!

OZONSKI OMOTAČ

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلَعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَنْجَعَلْ لَهُمْ مِّنْ دُونِهَا سِرْرًا.

„Dok - kad stiže izlazištu Sunca, nađe ga da izlazi nad ljudima kojima nismo načinili štit od njega.“²³⁵

Vjerovatno smo svi čuli kako ljudi govore o ozonu i ozonskim "rupama" u atmosferi naše planete. Slabljenje ozonskog sloja i rupe u njemu izazvale su ozbiljnu zabrinutost. Sunce zrači u širokom području talasnih dužina. Vidljivi talasi, koje nazivamo Sunčevi zraci, su samo dio te radijacije, a oni leže između ultraljubičastih i infracrvenih zraka. Sunce takođe zrači i na većim talasnim dužinama koje ljudsko oko ne može vidjeti, a to je područje infracrvenih i radio talasa, a takođe i u

---

²³⁵ Kehf, 90.

području kraćih talasnih dužina od onih koje mi možemo vidjeti, kao ultravioletni, iks zraci i gama zraci. Ti kratki talasi, iks i gama zraci, u potpunosti bivaju blokirani u gornjim slojevima Zemljine atmosfere, dok većinu ultravioletnih zraka apsorbuje ozonski sloj. Samo mala količina ultravioletnih zraka može prodrijeti.

Šta je ozon? Ozon je plavičasti gas koji je štetan za udisanje. Sastavljen je od tri atoma kisika. Različite vrste ultraljubičastog zračenja koje proizvodi Sunce konstantno proizvode i uništavaju ozonske molekule. Normalno, proizvodnja i razaranje su u skladnom balansu, tako da je količina ozona u bilo kom vremenu dosta stabilna.

Šta je to ozonski sloj? Ozonski sloj je jedan gigantski zaštitni kišobran stvoren od sloja ozona koji obavlja Zemlju. Taj sloj je debljine oko 20 kilometara, a nalazi se na 15-35 km iznad Zemljine površine u gornjoj atmosferi (stratosferi).

Ozon se nalazi u svim slojevima atmosfere, a najviše ga je u stratosferi oko 90%. Čak i mala koncentracija ozona ima značajnu ulogu. Ultravioletno zračenje može oštetiti ćelije živih organizama, ljudi, životinja i biljaka. Dok male doze ovog zračenja rezultiraju kao opekontine od Sunca, veće doze mogu izazvati katarakte ili rak kože, a mogu uticati i na rast biljaka.

Nalik na dobre sunčanice, ozonski sloj djeluje kao prirodni filter, blokirajući većinu štetnih ultraljubičastih Sunčevih zraka. Razaranje ozona uzrokovano je kompleksnim hemijskim reakcijama uključujući hlor i brom. Mada se mala količina ovih elemenata prirodno nalazi u stratosferi - npr. hlor proizvode vulkanske erupcije - najveće uništenje ozona uzrokovale su u zadnjih 20 godina hemikalije koje su proizveli ljudi. Detaljni sastav Zemljine atmosfere i otkriće ozonskog sloja dogodilo se mnogo stoljeća poslije objave Kur'ana, pa ipak Kur'an spominje ovu zaštitu od Sunčevih zraka. Tumačenjem kur'anskog ajeta:

„Dok - kad stiže izlazištu Sunca, nađe ga da izlazi nad ljudima kojima nismo načinili štit od njega“, možemo izvući 5 zaključaka:

1. Riječ štit ukazuje da od Sunca dolazi nešto štetno, jer da nema te štete, ne bi bilo potrebe za zaštitom.
2. U ranijim tumačenjima Kur'ana uzimalo se da riječ štit označava planine ili brda, ali planine i brda nas ne štite od štetnog djelovanja Sunčevih zraka, izuzev kada bi čitav život proveli unutar njih.
3. Ajet pokazuje da su ljudi koji su spomenuti u njemu, a koji nemaju štita, ustvari, izuzetak i da ostatak svijeta ima taj štit.

4. Riječi „**nismo načinili štit od njega**“ pokazuju da je taj štit prirodan tj. Allahov dž.š., a ne ljudski. Ovo automatski eliminiše sugestiju da bi to mogle biti kuće ili nešto što je napravio čovjek.

5. Ajet ukazuje na prisustvo ljudi na tom mjestu i da to mjesto ili ta zona, nije zaštićena. Ovo je u skladu sa sadašnjim znanjem, vezanim za postojanje rupa u ozonskom sloju. Općenito se smatra da su te rupe odvajkada postojale. Stvar je poprimila iznenada dramatičan tok, zbog toga što se veličina ovih rupa povećava kao rezultat čovjekovog onečišćenja planete. Kako je Muhammed, s.a.v.s., mogao otkriti ovaj fenomen u njegovom vremenu kad nam je dobro poznat njihov primitivni način življjenja, ne, on to nikako nije mogao učiniti. To je istinita Allahova, dž.š., riječ čista od mahana i nedostataka. Slavljen neka je Najljepši Stvoritelj!

NEBO KOJE VRAĆA

وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الرَّجْعِ.

„Tako Mi neba punog vraćanja.“²³⁶

Kao što je vidljivo zakletva se sastoji od “neba” i jedne njegove veoma važne osobine, a to je sposobnost vraćanja “redž'un” ili okretanja stvari u suprotnom pravcu. Ajet ne kaže „Tako mi neba kišnoga“, (Wessemai zatil metar) niti “Tako mi neba punog kiše.” Da je Allah, dž.š., htio On bi to rekao, ali nije. Razloge možemo shvatiti tek u novije vrijeme kada je nauka dovoljno uznapredovala u spoznajama o Zemljinoj atmosferi i njenoj ulozi u očuvanju života na Zemlji. Kada su rani komentatori Kur'ana objašnjavali navedeni ajet, mislili su da nebo vraća kišu. To je bilo apsolutno tačno. Iznad ozonosfere nalazi se jonasfera, koja se sastoji od više slojeva, koja iznad zemljine površine dostiže debljinu i do 500 km. Jonizirani sloj koji nam vraća emitovane radiotelevizijske i telekomunikacijske talase nazad na Zemlju. Zbog takvog odbijanja radiotalasa možemo slušati radiostanice sa suprotne hemisfere. Bez jonasfere ne bi bilo radija, televizije i telekomunikacija. Sposobnost neba da vraća nije bila sasvim poznata sve do otkrića radiotalasa. Iznad jonasfere nalazi se ono što nazivamo Van Allenovi pojasevi; dva koncentrična pojasa veoma tanka na polovima, veoma raširena na ekvatoru. Navedeni pojasevi odgone kosmičke

²³⁶ Tarik, 11.

čestice koje fantastičnim brzinama putuju prema Zemlji i koje bi bile smrtno opasne za život na Zemlji. Iznad Van Allenovih pojaseva nalazi se magnetosfera, sfera koja takođe djeluje kao zaštitna barijera za život na Zemlji, odbijajući najveći dio kosmičkih čestica koje putuju prema nama. Riječ "redž" je zbog toga zaista čudesna, obzirom da Kur'an samo sa jednom riječju opisuje sposobnost neba da na našu planetu vraća korisne oblike materije i energije, ali da u vanjski kosmos odbija štetne oblike, štiteći na taj način život na Zemlji. To je razlog zašto je Allah, dž.š., u Svom vječnom znanju i mudrosti upotrijebio riječ "redž"-vraćanje, a ne "metar"-kiša. Sva ova otkrića odlika su modernog vremena, niko u vremenu Muhammeda, s.a.v.s., na svijetu ovo nije mogao znati niti pojmiti svojim umom. Savremenim mislilac Mustafa Mahmud o ovom fenomenu veli: "Zahvaljujući tome mi možemo da uhvatimo talase radio Londona, Pariza i svih radio stanica na Zemlji. Nebo je to koje odbija. Ono odbija i infracrvene zrake i vraća ih na Zemlju radi njegovog zagrijavanja... Bezbroj je primjera koji ukazuju da je Kur'an objava, da je božanskog, a ne ljudskog porijekla. Kad se god neka riječ pokuša prenijeti na neko drugo mjesto ili zamijeniti nekom drugom riječi, uviđa se da je to nemoguće. Sve je obremenjeno jezičkim i strukturalnim neophodnostima koja izazivaju čuđenje. Nalazimo se pred apsolutnom istinom. Neke od ovih riječi shvaćamo, a neke i dalje ostaju tajna. Jer, Kur'an je knjiga koja ni u kom slučaju ne podliježe izmjenama. Ako ovome dodamo da je Kur'an objavljen nepismenom čovjeku iz plemena Kurejš, beduinu, koji je živio u pustinji izolovanoj od svih kultura i civilizacija, onda se nalazimo pred stvarnom mudžizom koju će pokušavati da pobije samo onaj koji je ohol, svojeglav, mutnih osjećanja, slijep, koji sam sebe kažnjava, koji se izolovao od svega onoga što nam pruža ova Knjiga. Bože, prema takvima budi milostiv i otvori im srce: '*... ali, oči nisu slijepi, već srca u grudima.*'"²³⁷

Ovo je još jedan od mnogih dokaza i pokazatelja kur'anske mudžize i istinitosti, jer je nezamislivo da je neuki Poslanik mogao predvidjeti ovako složeni proces i tako precizno ga opisati. Ništa drugo, Kur'an je istina!!! Sada nam je sasvim jasno da je ovaj ajet zakletva Uzvišenog Kreatora ovih fantastičnih atmosferskih procesa, Allaha Moćnog i Veličanstvenog!

---

²³⁷ Hadž, 46.

SPUŠTANJE KIŠE

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّياحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَسْطُعُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ حِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ.

„Allah je taj koji vjetrove šalje, pa oni oblake tjeraju i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na komade dijeli, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada, i kad je On na robe Svoje na koje želi prolije, oni se odjednom radošću ispune.“²³⁸

فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ.

„...a iz neba spuštamo kišu da imate šta piti - vi time ne možete raspolagati.“²³⁹

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْبَرَةً.

„Zar ne vidiš da Allah s neba spušta kišu od koje zemlja zazeleni?“²⁴⁰

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابِهِ لَقَادِرُونَ.

“Mi s neba s mjerom kišu spuštamo, i u zemlji je zadržavamo - a kadri smo da je i odvedemo.”²⁴¹

أَنَّا صَبَبَنَا الْمَاءَ صَبَّاً.

“Mi obilno kišu prolivamo.”²⁴²

وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الرَّجْعِ.

“ I tako mi neba punog kiše.”²⁴³

Jedan od najznačajnijih fenomena u našem životu je ono što mi nazivamo vodeni ciklus, ili hidrogeološki ciklus. Znamo da se pod utjecajem Sunca voda isparava iz otvorenih vodenih masa kao što su mora i okeani, i diže se u obliku vodene pare u donje slojeve atmosfere,

²³⁸ Rum, 48.

²³⁹ Hidžr, 22.

²⁴⁰ Hadž, 63.

²⁴¹ Muminun, 18.

²⁴² Abese, 25.

²⁴³ Tarik, 11.

koja je poznata kao troposfera. Troposferski sloj izdignut je 13-15 km iznad nivoa mora, ali ovo rastojanje varira u zavisnosti od klimatske zone. Allah, dž.š., je dao ovoj zoni karakteristiku postepenog hlađenja. Kako se uz nju uspinje, postaje sve hladnija i hladnija dok temperatura ne dostigne -80°C i ovo je jedini način pomoću kojega se vodena para, podignuta sa površine mora i okeana, kondenzuje i vraća se na Zemlju u vidu kiše..

Da ovaj atmosferski sloj nema osobinu hlađenja, voda koja je isparila bila bi izgubljena već u trenutku samog isparenja. Zbog toga je jedan od najfikcionalnijih aspekata naše planete voden ciklus. Voda je jedna od najznačajnijih stvari koju nebo vraća na Zemlju. Voden ciklus je jako precizan i dobro je izbalansiran između kopna i mora. Stepen isparavanja iz mora i okeana je mnogo veći od onoga što donose padavine, a na kopnu je obrnuto, stepen isparavanja sa kontinentalnih masa je daleko manji od padavina koje prima. Na ovaj način je dobitak i gubitak vode izbalansiran. Ovaj voden ciklus je jedna od najistaknutijih karakteristika naše planete, jer je takođe poznata kao plava planeta u Sunčevom sistemu, koja je obogaćena i natopljena velikom količinom vode.

Mi sada znamo razloge što se Allah, dž.š., kune nebom punim kiše, jer smo shvatili da u nebu postoji višeslojna zaštita Zemlje. Ovi atmosferski slojevi vraćaju na Zemlju sve korisne forme materije i energije, a u vanjski prostor vraćaju sve štetne oblike materije i energije. Tako nebo ne vraća samo kišu, nego i druge stvari. Iznad atmosfere je ozonosfera, odnosno ozonski sloj.

To je sloj u kojem se kisik i dalje pojačava, a sloj se nalazi na visini od 25 km iznad nivoa mora. Allah, dž.š., šalje radijaciju koja nam dolazi sa Sunca i iz vanjskog kosmosa. Bez upijanja ovih ultravioletnih zraka život na Zemlji ne bi bio moguć. Ovo je oblik vraćanja štetnih stvari u vanjski kosmos. Takođe znamo da ova dva sloja, troposfera i ozonosfera, ne reflektuju na Zemlju samo kišu, nego takođe i razne vrste energija i čvrstih čestica, koje su vrlo važne za stanovništvo planete. Takođe nam se vraćaju i toplotni talasi koji su emitirani sa Zemlje. Vraćaju nam se čvrste čestice, koje su odgovorne za bjelinu dana, u kojoj uživamo zbog višestruke refleksije Sunčeve svjetlosti od njihove vanjske površine.

Najniža sfera vazdušnog omotača vraća vodenu paru koja stigne do nje u obliku kiše, isto tako, vraća i veliki dio toplote koja se odbija.

Ova svremena otkrića nisu nikako rezultat Muhammedovog, s.a.v.s., doba, pa kako je on sve ovo mogao znati?! Ovo je još jedan dokaz da je Kur'an autentična riječ Najmoćnijeg i Najmudrijeg Tvorca, koji nebeski prostor perfektno uređuje.

MUDROST U OBLACIMA

وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الشَّقَالَ.

„...i On stvara teške oblake.“²⁴⁴

وَأَنْرَلَنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا.

„Mi iz oblaka vodu obilno spuštamo.“²⁴⁵

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزِّحِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ

مِنْ خَلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جَبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ

وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقَهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ.

„Zar ne vidiš da Allah razgoni oblake, i onda ih spaja i jedne nad drugima gomila, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada; On s neba, iz oblaka veličine brda, spušta grad, pa njime koga hoće pogodi, a koga hoće poštodi - bljesak munje Njegove gotovo da oduzme vid.“²⁴⁶

Naučnici su proučavali razne vrste oblaka te su zaključili da se kišni oblaci oblikuju i formiraju prema konačnim sistemima i određenim koracima, koji su vezani za tip vjetra i same oblake. Oblaci nastaju od vodene pare, zatim se pretvaraju u kišu koja se nevjerovatnom preciznošću i rasporedom spušta na zemlju. Ovakvo ustrojstvo oblaka je rezultat hidrološkog ciklusa, kojeg je Allah, dž.š., uspostavio. Doista, kišni oblaci kumulonimbusi, na visinama od oko 5 do 6 km, imaju strukturu u obliku brda. A to je najbolji pokazatelj koliko je precizno Kur'ansko kazivanje. Allah, dž.š., nam prije 1400 godina skreće pažnju na činjenice koje je danas moguće ustanoviti samo uz pomoć satelita, aviona i meteoroloških balona. Najbolja slika o nastajanju oblaka može

²⁴⁴ Ra'd, 12.

²⁴⁵ Nebe, 14.

²⁴⁶ Nur, 43.

se dobiti samo ako se ciklus njihovog formiranja promatra iznad njih samih. Jedna vrsta kišnih oblaka su kumulonimbusi, koje obično prati grmljavina. Meteorolozi su proučavali formiranje kumulonimbusa i kako oni proizvode kišu, grad i munju. Utvrđili su da kumulonimbusi prolaze kroz sljedeće kišne faze:

1. Oblaci se kreću uz pomoć vjetra: Kumulonimbus se počinje formirati kad vjetar potjera male dijelove oblaka nazvani kumulusi, u zonu gdje se ti oblaci oblikuju.

2. Spajanje: Mali oblaci ili kumulusi, se sakupljaju, objedinjuju i tako formiraju novi, veliki oblak.

3. Gomilanje: Nakon spajanja malih oblaka, u novoformiranom velikom oblaku dolazi do porasta sile potiskivanja koja ga vuče gore. Energija u centru oblaka je jača u odnosu na energiju po rubnim djelovima. Ova energija potiska centar, koja ga vučući usmjerava prema visini, čineći da se oblak razvija u visinu. Šireći se prema gore, oblaci se na taj način gomilaju jedan na drugi. Ovaj vertikalni rast prouzrokuje da se tijelo oblaka proteže u hladnije zone atmosfere, gdje se formiraju kišne kapljice i grad, i rastu sve više i više. Kada te kapljice vode postanu preteške za uzlaznu struju, one počinju da padaju iz oblaka kao: kiša, grad, itd.

Meteorolozi nisu tako davno došli do saznanja o detaljima formiranja oblaka, njihovoј strukturi i funkcionalnosti. Sada se u te svrhe koristi savremena oprema, kao sateliti, avioni, kompjuteri, baloni i druga oprema za proučavanje vjetrova i njihovih smjerova, za mjerjenje vlažnosti i njene promjene, za određivanje nivoa i promjena atmosferskih pritisaka. Sva navedena sredstva savremene tehnologije Muhammed, s.a.v.s., tada nije posjedovao. Nije ih posjedovao niko u tom vremenu. Pa kako je onda znao nabrojiti i opisati faze formiranja oblaka koji na kraju rezultiraju kišom ili gradom?! To je pouzdano i najispravnije znanje koje mu je objavio Gospodar oblaka i vjetrova, Moćni i Veliki Allah!!

VJETROVI KOJI OPLOĐUJU

وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ.

„Mi šaljemo vjetrove da oplođuju...“²⁴⁷

Istarživanja fizičkih fenomena vezanih za biljke pokazala su značaj oplođujuće osobine vjetrova. Vjetar ima važnu ulogu u reprodukciji biljaka na planeti Zemlji, jer prenosi polen s jedne biljke na drugu oplođujući čitavu Zemljinu površinu. Oni miluju planetu i donose neopisive koristi i radosti oplođujući i obnavljajući sve što dotaknu. Uzvišeni Allah o tome kaže: **„Jedan od dokaza Njegovih je to što On šalje vjetrove kao nosioce radosnih vijesti da vam dā da milost Njegovu osjetite ...“²⁴⁸**

Vjetar pomaže čovjeku da sačuva prirodni balans koji je neophodan za normalno funkcionisanje i održavanje zelenih površina u njegovoj domovini - Zemlji. Vjetrovi oplođuju i kišne oblake koji su takođe jedan od važnih faktora za održavanje života na Zemlji. Nakon vjetrova često dođe do spuštanja kiše koja je vjetrovima najavljenata. Prije nego što se podignu u više slojeve atmosfere, gasovite ultramikroskopske čestice tekućine ili „aerosoli“ mješaju se s česticama prašine koje vjetrovi donose s kopna. Vodena para se kondenzira oko ovih čestica. Bez njih vodena para ne bi mogla formirati oblak. Oblaci nastaju tako što vjetrovi oplođuju vodenu paru česticama koje prenose. Da vjetar ne obavlja ovu funkciju, ne bi mogli nastati kišni oblaci. A bez kiše život bi bio nemoguć. U slučaju da vjetar ne posjeduje ovu osobinu oplođivanja, u višoj atmosferi nikada ne bi moglo doći do formiranja vodenih kapljica, pa, analogno tome, ne bi postojalo ni nešto što se zove kiša. Vjetrovi imaju i druge funkcije. Oni nose tonama teške oblake pozitivno i negativno nanelektrisane. Hladan vjetar goni nanelektrisane oblake jedne prema drugima. Tu dolazi do spajanja negativnog elektriciteta sa pozitivnim i tako nastaje munja, grmljavina i kiša. To je način oplodnje među oblacima pomoću vjetra. Vjetrovi su, dakle, nosioci oblaka kojima postavljaju nevjerovatan balans kišnih padavina na Zemljinoj površini. O ovom fenomenu Allah, dž.š., kaže: **„Allah je taj koji vjetrove šalje, pa oni oblake tjeraju i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na**

²⁴⁷ Hidžr, 22.

²⁴⁸ Rum, 46.

komade dijeli, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada, i kad je On na robeve Svoje na koje želi prolije, oni se odjednom radošću ispune.”²⁴⁹
„Allah šalje vjetrove koji pokreću oblake, a Mi ih onda u mrtve predjele upravljamo i njima zemlju oživljavamo, koja je mrtva bila; takvo će biti oživljenje.”²⁵⁰

Nauka je dokazala da bez vjetrova ne bi bilo ni oblaka; čak i kada bi postojali, praznili bi se iznad okeana i mora iz kojih su se isparili i bio bi nemoguć opstanak životinja, biljaka i čovjeka. Dakle, oblaci nastaju zahvaljujući vjetrovima, koji omogućavaju padanje kiše bez koje ne bi bilo života na Zemlji. Vjetar je i matematika, i umjetnost, i moć, a i znanje, sve u jednom. Ovi fenomeni nam govore kako su sve pojave u svemiru kreirane na savršen način, da među njima nema ničeg nekontrolisanog, da prema tome, ni mi, kao dio ovih pojava, ne postojimo tek tako. Vjetar bilo da puše sa sjevera, bilo sa juga, prirodna je pojava, koju je, u svakom njenom obliku, naš Stvoritelj kreirao i potčinio je fizičkim zakonima i bez koje bi naš život bio nemoguć. O tome Kur'an kaže: „... i promjena vjetrova - dokazi su za ljudi koji imaju pameti.”²⁵¹

Ponovo smo svjedoci Stvoriteljevog perfektnog stvaranja. Ove pojedinosti o elektricitetu oblaka, naravno, nikom nisu bile poznate u vrijeme objavljuvanja ovih ajeta. Zapitajmo se; da li je sve ovo Muhammed, s.a.v.s., mogao znati ili je ovo autentična Allahova, dž.š., riječ, presudite sami.

U drugi dio ajeta jesu dokazi koji govore o stvaranju u samome čovjeku. Uzvišeni Allah kaže:

وَفِي أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ.

„...a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina.”²⁵² Ovaj dio ajeta nam pokazuje sferu u kojoj su skrivene na hiljade mudrosti i odlike Kur'anskih kazivanja o procesu stvaranja čovjeka, kao i o perfektnom skladu ljudskog organizma koji je prepun Allahovih, dž.š., dokaza.

Ibn Kesir o riječima: „...a i u njima samim...” kaže: „Na ono od čega je sastavljeno čovječije tijelo i ono što je u njemu i na njemu od tvari,

²⁴⁹ Rum, 48.

²⁵⁰ Fatir, 9.

²⁵¹ Džasije, 5.

²⁵² Fussilet, 53.

sastojaka, čudnih konstrukcija, što je predmet nauke o anatomiji ljudskog tijela koja upućuje na mudrost Stvoritelja Blagoslovljen je On i Uzvišen.”

SPERMA-SPERMATOZOIDI

وَبَدَا خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ. ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَاءٍ مَّهِينٍ.

„Koji je prvog čovjeka stvorio od ilovače, a potomstvo njegovo stvara od kapi hude tekućine.“²⁵³

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَمْنَوْنَ. أَنَّكُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ

„Kažite vi Meni: da li sjemenu koje ubacujete, vi oblik dajete ili Mi to činimo?“²⁵⁴

أَيْخُسْبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُسْرِكَ سُدًّا. أَمْ يَكُونُ نُطْفَةً مِّنْ مَنِيٍّ يُمْنَى.

„Zar čovjek misli da će sam sebi prepušten biti, da neće odgovarati? Zar nije bio kap sjemena koja se ubaci.“²⁵⁵

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ تَبَتَّلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا.

„Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi.“²⁵⁶

Važan detalj u Kur'anu, vezan za ljudski razvoj jeste opis oplođavajuće tečnosti-sperme koja se nakon oplodnje razvija u materici žene. Spermom nazivamo tečnost koju luče testisi, sjemeni mjehurići, prostata i spermin kanalić. Oni predstavljaju sastavne elemente sperme. Savremena nauka je ustanovila da je sjeme u stvari sastavljeno od različitih sekreta, koji dolaze iz 4 različite žlijezde za vrijeme ejakulacije: testisa, sjemenih mjehurića, žlijezde prostate i žlijezda sperminog kanalića. Stvarne ćelije sperme dolaze iz testisa, dok tri druge žlijezde ne proizvode oplođavajuće agense. Sperma se obrazuje različitim sekretima koji potiču od slijedećih žlijezda:

²⁵³ Sedžde, 7-8.

²⁵⁴ Vakia, 58-59.

²⁵⁵ Kijame, 36-37.

²⁵⁶ Dehr, 2.

- ❖ **testisi:** sekret muške spolne žlijezde koji sadrži spermatozoide, izdužene ćelije snabdjevene dugim bičem, koje plivaju u vodenastoj tekućini.
- ❖ **sjemeni mjeđurići:** ovi organi, rezervoari spermatozoida, smješteni blizu prostate, imaju takođe svoj vlastiti sekret bez oplođavajućih elemenata.
- ❖ **prostata:** ona luči tekućinu koja spermii daje njen kremast izgled i poseban miris.
- ❖ **dodatne žlijezde:** to su žlijezde sperminog kanalića tj, Cowperove i Meryeve žlijezde koje luče gustu tečnost, a Litterove žlijezde luče sluz.

Detaljnijom analizom sjemene tekućine, ustanovilo se da je ova tekućina nastala od niza različitih komponenti kao što su limunska kiselina, prostoglondini, flavini, askorbinska kiselina, ergotionein, fruktoza, fosforilkolin, holesterol, fosfolipidi, fibrinolizin, cink, fosfatna kiselina itd.

U navedenim ajetima Kur'an nam prije 14 stoljeća na mnogo mjesta govori o tome da je čovjek stvoren upravo od tekućine koja se ubaci u matericu, zatim ga Uzvišeni Allah oblikuje kako hoće. Spematozoidi i sadržaj sperme otkriveni su tek krajem 19 i početkom 20 stoljeća, tek kada je uz pomoć savremenih medicinskih podataka ustanovljena uloga spermatozoida u formiranju čovjeka.

Nama je danas poznato da Allah, dž.š., čini da od jednog neznatnog djelića sperme nastaje dijete. Poznato nam je da od oko 200 do 300 miliona spermatozoida u jednom iscjetku sperme do jajne ćelije dopre samo približno pet stotina. Nesumnjivo je da ovi spematozoidi na ovom putu prolaze kroz teškoće koje ne može savladati svaki spermatozoid, i do jajne ćelije dopiru samo oni koje izabere Allah, dž.š., koji sve s mjerom stvara. Da bi savladali put od grlića materice do trbušnog kraja jajovoda, treba im nešto preko 6 sahata, jer se spermatozoidi kreću oko 3 mm u minuti. Ostaje im, dakle, još dosta vrijemena u njihovom kratkom životu da sačekaju jajnu ćeliju, da je oplode i da tako dadnu život novom biću. Blizu 20% spermatozoida je potpuno nesposobno za oplodnju, drugih 20% umire odmah nakon 2 sahata po izlasku iz spolnog uda. Veliki dio drugih spermatozoida ubija kisela sekret koja se nalazi u rodnici, dok drugi, opet, umiru kod grlića materice. Slijedeća prepreka je činjenica da postoje 2 jajovoda, a spermatozoidi ne znaju u kojem od njih je jajna ćelija. Tako da dio njih umre nakon što se izgubi u jajovodu u kome nema jajne ćelije. Samo mali dio sperme stiže do

oplođavajuće jajne ćelije da bi je oplodio. Tih pet stotina spermatozoida se grčevito bore protiv struje sekreta, neki od njih su već doprli do jajne ćelije ali prekasno, jer ju je jedan od njih već oplodio, onaj koji se prvi dotakne jajne ćelije. Samo se jedan spermatozoid²⁵⁷ od 200 do 300 miliona već našao u jajnu ćeliju, ostali umiru za kratko vrijeme. Oko već oplođene jajne ćelije stvori se tanka i dosta čvrsta kožica koja sprječava prodor ostalim spermatozoidima. Tijela spermatozoida gubitnika se otope na zidovima jajne ćelije, te tako pomognu odabranog prijatelja. Njihova otopljena tijela omekšavaju površinu zida jejne ćelije što olakšava ulazak odabranom spermatozoidu u njegovo prebivalište. Spermatozoid pobjednik već sve više i više prodire u jajašce, otpada mu rep kao suvišan dio njegova tijela. Taj trenutak spajanja spermatozoida sa jajnom ćelijom naziva se impregnacija tj. oplodnja. Tako oplođeno jajašce malo-pomalo prolazi jajovodom do materice, gdje dospije oko 9-og dana. Došavši u matericu, čija je sluznica već pripremljena za taj doček, oplođeno se jajašce sada ugnjezdi, nastaje nidacija, čime je konačno data svestrana mogućnost potpunog razvoja budućeg čovjeka. Suvišno je išta upoređivati od nivoa znanja Muhammedovg, s.a.v.s., do doba sa današnjim savremenim dostignućima o navedenim procesima, jasno je da je Kur'an istinita riječ Najljepšega Stvaraoca!!

TEKUĆINA IZMEĐU KIČME I GRUDI

فَلِينَظِرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ. خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ. يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ
وَالْتَّرَأْبِ.

„Nek čovjek pogleda od čega je stvoren! Stvoren je od tekućine koja se izbací, koja između kičme i grudi izlazi.“²⁵⁸

Razmislimo malo o ajetu koji govori o tečnosti „koja između kičme i grudi izlazi“²⁵⁹, da uživamo u njegovom čudesnom i veličanstvenom značenju. Krenimo sa opisivanjem ovih Kur'anskih fenomena. Testis i jajnik nastaju iz ispuštenja koje se kod zametka nalazi između kičme i

²⁵⁷ Jedan spermatozoid se mjeri u mikronima, a 1 mikron je milioniti dio 1 metra.

²⁵⁸ Tarik, 5-7.

²⁵⁹ Tarik, 7.

grudi-rebara. Upravo u ovom predjelu se obrazuje testis i jajnik, između kičme i rebara. Zatim testis postepeno izlazi da bi se na kraju 9 mjeseca smjestio u mošnje. Tako biva sa testisom, dok jajnik ne silazi dalje od karlice žene. Iako su jajnik i testis promijenili svoj položaj, njihovo napajanje krvlju, njihovi nervi i limfa dolaze sa izvora sa kojeg su nastali, tj. između kičme i rebara. Vena testisa ili jajnika dolazi iz leđnih vena između kičme i rebara, kao što se vena testisa vraća na isto mjesto. Lijeva vena uliva se u lijevu donju šuplju venu. Isti je slučaji sa jajnikom. Njegove vene i arterije dolaze sa istog mjesta, tj. između kičme i rebara. Nervi koji napajaju testis i jajnik dolaze iz nervnog spleta smještenog ispod želudca, tj. između kičme i rebara. Limfni sudovi potiču sa istog mjesta. Spermatozoid kod muškarca i jajna ćelija kod žene tvari neophodne za njihov opstanak crpe sa izvora iz kojeg su nastali. U ajetu se kaže: „između kičme i rebara-grudi“, ne kaže se „iz“ kičme i rebara. Riječ „između“ nije samo puka retorika, nego je to naučno precizna činjenica što potvrđuje istinitost i nadnaravnost Kur'ana. Interesantno je da je Šejh El Meragi, koji je napisao svoj tefsir prije 30 godina nego Sejjid Qutb, precizno pojasnio ovu naučnu činjenicu riječima: „Ako se obratimo embriologiji, naći ćemo da se u početku formiranja testisa muškarca i jajnika žene krije tumačenje ovog ajeta oko kojeg su se u nedoumici našli mnogi veliki umovi i oko kojeg su se trudili tumači Kur'ana svih mezheba, shodno znanju koje su posjedovali, iako je njihovo tumačenje bilo daleko od ispravnog. Tačno je to da u šestoj i sedmoj sedmici života zametka u majčinoj utrobi nastaje takozvano Wlofovo tijelo i njegovi kanalići sa obe strane kičme. Iz jednog njegovog dijela nastaju bubrezi i dio mokraćnih organa, a iz drugog dijela nastaje kod muškarca testis, a kod žene jajnik. I testis i jajnik u početku svog razvoja zauzimaju položaj pored bubrega, između kičme i rebara, ili, bliže rečeno oko sredine kičme i ispod donjih rebara. Ono što nam učvršćuje uvjerenje u ispravnost ove tvrdnje je to što se i testis i jajnik u svom razvoju oslanjaju na vene koje ih napajaju krvlju, a koje izviru iz arterije koja prolazi pored bubrega, tj. između kičme i rebara. Takođe se svaki od njih oslanja na nerve koji se protežu od njih i spajaju sa aortnim pleksusom, zatim sa desetim grudnim nervom koji izlazi iz moždine između 10 i 11 rebra. Svi nabrojani organi zauzimaju poziciju između kičme i rebara. Prema tome, ako se jajnik i testis u svom nastanku napajaju krvlju putem vena u svom preciznom odnosu sa nervima oslanjaju na mjesto u organizmu koje se nalazi između kičme i rebara, onda nam je jasna činjenica koju nam nudi Plemeniti Kur'an i Gospodar

svjetova. Ovo je moderna nauka otkrila tek 13 stoljeća nakon objave Kur'ana."

Navedene naučne činjenice su u savršenom skladu sa Kur'anom što nije ništa neobično, jer je Stvoritelj ove istine Uzvišeni Allah, koji je sve ove detalje do prefekcije kreirao. Ovo je bila skrivena tajna koju zna samo Allah, dž.š., dok ju je čovjek pronašao onda kad je to Allah, dž.š. Kreator čuda dopustio. Ko je mogao prodrijjeti u ove tajne u doba Muhammeda, s.a.v.s.? Da li je iko od beduina ovo mogao pojmiti?!! Ne tako mi Allaha Stvaraoca nebesa i Zemlje, ovo je istinita, Allahova riječ, riječ koja razdvaja istinu od neistine, Kur'an Veličanstveni!!!

STVARANJE U FAZAMA

وَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ أَطْوَارًا.

„A On vas postepeno stvara?!!“²⁶⁰

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخْلَقَةٌ وَغَيْرُ مُخْلَقَةٌ لِنَبِيِّنَ لَكُمْ.

„O ljudi, kako možete sumnjati u oživljjenje, - pa, Mi vas stvaramo od zemlje, zatim od kapi sjemena, potom od ugruška, zatim od grude mesa vidljivih i nevidljivih udova, pa vam pokažemo moć Našu! ...“²⁶¹

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ. ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ. ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسُونَا

الْعِظَامَ حَمَّا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ حَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ.

„Mi smo, zaista, čovjeka od biti zemlje stvorili, zatim ga kao kap sjemena na sigurno mjesto stavili. Pa onda kap sjemena ugruškom učinili, zatim od ugruška grudu mesa stvorili, pa od grude mesa kosti napravili, a onda kosti mesom zaodjenuli, i poslije ga, kao drugo stvorenje, oživljujemo, - pa neka je uzvišen Allah, najljepši stvoritelj!“²⁶²

²⁶⁰ Nuh, 14.

²⁶¹ Hadž, 5.

²⁶² Muminun, 12-14.

Želimo li ove ajete detaljnije analizirati, vidjet ćemo da oni govore o tome da je čovjek prvenstveno stvoren „**od biti zemlje.**“ Odnosno da nam Kur'an jasno govori da je zemlja osnovna materija od koje je ljudski organizam stvoren. Naučnici su uzeli primjerke zemlje i analizirali je te su ustanovili da se sastoji od osamnaest glavnih sastojaka, među njima su i željezo, kalcijum, magnezijum i drugi sastojci. Nakon toga analizirali su ljudsko tijelo i ustanovili su da se sastoji od potpuno istih sastojaka kojih ima u zemlji, koji su čak i u istom odnosu. Došli su do zaključka da su u ljudskom organizmu utkani i postoje svih onih osamnaest glavnih sastojaka od kojih se sastoji i sama Zemlja. Nakon toga slijede ajeti Kur'ana koji daju fascinirajući opis embrionalnog razvoja. U suri Muminun 13 i 14 ajet dijeli embrionalni razvoj u četiri faze:

- ❖ **Prva faza** počinje nakon oplođenja, a karakterizirana je strukturom nalik na pihavicu, "alek", koji pokazuje kako se jajašce usadi u uterus. Drugo značenje riječi "alek" jeste zakvačak, ono što se pripije i visi. Stvarna veličina embrija u "aleka" fazi, starost oko 15 dana, je oko 0,6 mm. Kada se embrio u ovoj fazi pogleda, on ima lik sažvakane gume. Takođe se vidi da "aleka" u ovoj prelaznoj fazi u svom vanjskom izgledu sa svojim kesicama nalikuje krvnom ugrušku. Ovo je zbog prisustva relativno velike količine krvi u embriju u ovoj fazi. Krv u embriju ne počinje cirkulirati do kraja treće sedmice.
- ❖ **Druga faza** razvoja opisuje embrio koji se razvija u "mudga", što označava nešto nalik na sažvakanu stvar, posebno liči na meso. Embrio u "mudga" fazi dobija izgled sažvakane materije jer on na sebi ima linije, koje nalikuju na otiske zuba pri žvakanju. Ovaj naizgled grub opis je u stvari posve tačan: nakon što se oplođeno jajašce ugnijezdi u matericu, ono počinje da prima prve hranjive tvari i energiju od svoje majke. U skladu s tim ono brzo počinje da raste, nakon sedmice ili dvije ono izgleda kao naborani komad mesa. Ovaj efekt dobiva se zbog razvoja malih pupoljaka, ili izbočina, koje će kasnije izrasti u kompletne organe i udove.
- ❖ **Treća i četvrta faza** koje su opisane u ovom ajetu govore o kostima nastalim od "mudga", nakon čega slijedi obavijanje kostiju mesom i mišićima. Ako slijedimo napredak embrija vlastitim okom, uočit ćemo da poslije prosječno četiri sedmice počinje proces tzv. diferencijacije, gdje se grupe ćelija u embriju transformišu, da bi formirale veće organe. Jedna od struktura,

koja se najprije razvija u ovoj fazi, jeste hrskavičasta osnova ljudskog kostura.

Potom slijedi pojava drugih organa uključujući uši, oči, bubrege, srce, itd. Pri tome se održava redoslijed opisan u Kur'anu. Sure Muminun 14 ajet završava se rastom organizma u utrobi, nakon čega slijedi rođenje. Kao što se vidi iz gornjih naznaka naša moderna posmatranja embrionalnog razvoja, otkrila su kako se različite strukture i organi razvijaju jedan za drugim kroz diferencijaciju. Prof. Emeritus Kejt Li Mur jedan od najistaknutijih svjetskih naučnika na polju anatomije i embriologije, autor je knjige naslovljene kao "Razvoj čovjeka", koja je prevedena na devet jezika, knjiga sadrži naučno istraživajući rad, izabrana je od specijalnog komiteta u SAD, kao najbolje napisano lično djelo. Dr. Kejt Li Mur je profesor u penziji iz anatomije i biologije čelije na Univerzitetu u Torontu, gdje je bio i prodekan: Osnovnih Nauka na Medicinskom fakultetu te osam godina bio direktor odsjeka za anatomiju. U 1984. godini dobitnik je najprestižnije nagrade dodjeljene na polju anatomije u Kanadi. J.C.B. Najbolja nagrada Kanadske Asocijacije Anatomičara. Predvodio je brojne internacionalne asocijacije, kao što su Kanadska i Američka Asocijacija Anatomičara kao i Savet Unije Bioloških nauka. U 1981. godini, u periodu Sedme Medicinske Konferencije u Damamu, Saudijska Arabija, prof. Mur je rekao slijedeće: "Za mene predstavlja pravo zadovoljstvo moja pomoć u razjašnjavanju Kur'anskih činjenica u vezi sa razvojom čovjeka. I jasno mi je da su te izjave dolazile do Muhammeda direktno od Boga, jer veliki dio tog znanja nije bio otkriven čak donedavno. Ovo mi dokazuje da je Muhammed Božiji Poslanik. Nakon ovoga Prof. Mur bio je upitan slijedeće: 'Da li ovo znači da vjerujete da je Kur'an Božija riječ?' Odgovorio je: 'Ne predstavlja mi nikakvu poteškoću da povjerujem u to.' Za vrijeme konferencije prof. Mur je izjavio: 'Budući da su faze ljudskog embrija kompleksne, zbog kontinuiranog procesa promjene u toku razvoja, predložio bi da se novi sistem klasifikacije razvija upotrebom termina koji su spomenuti u Kur'anu i Sunnetu.'"

Kada je dr. Kejt Li Mur upitan da li je bilo moguće da je Allahov Poslanik Muhammed, s.a.v.s., mogao poznavati ove pojedinosti razvoja embrija, odgovorio je: "To je apsolutno nemoguće! Cijeli svijet u to vrijeme nije uopće znao da se embrion razvija u fazama, a šta tek mislite za precizno određivanje svih faza tog razvoja, koje ni nauka sve do naših dana nije mogla odrediti sa tom preciznošću i lakšicom?! Štaviše, nauka još uvijek nije uspjela dati nazine svakoj od tih faza razvoja

embrija, nego to određuje putem brojeva nerazumljivih većini. U dalekoj prošlosti Kur'an je sve to precizno naveo sa krajnje nevjerovatnom jednostavnošću, suštinom i preciznošću. Jasno mi je da su ovi dokazi neopozivo došli Muhammedu od Boga i to mi potvrđuje da je Muhammed, zaista, Božiji Poslanik." I, doista, analiziramo li povijest, vidjet ćemo da je, bez ikakvih grešaka, jedino Kur'an iznio pravu istinu o razvoju čovjeka u majčinoj utrobi. Ne može se, mimo Kur'ana, navesti ni jedan jedini izvor u cijeloj povijesti čovječanstva koji je tako odlučno i precizno iznio ovakave podatke i stav. Ljudski rod je za ovu činjenicu zahvaljujući nauci saznao tek u nedavnoj prošlosti, otkrićem i usavršavanjem mikroskopa, akumulacijom ogromnog znanja iz oblasti fiziologije, anatomije i embrologije. Dr. T.V.N. Persaud je profesor anatomije, profesor pedijatrije i dečijeg zdravlja, profesor akušerstva, ginekologije i reproduktivne nauke na univezitetu Manitoba u Vinipegu u Kanadi, gdje je takođe bio šef katedre iz anatomije 16 godina. On je bio autor ili uređivač 22 učbenika i objavio je 181 naučan rad. U 1991. godini dobitnik je najprestižnije nagrade koja se dodjeljuje na polju anatomije u Kanadi, J.C.B. Grand nagrada od strane Kanadske Asocijacije Anatomičara. Kada je bio upitan o naučnim čudima u Kur'anu, koje je već bio istraživao, izjavio je slijedeće: "Izgleda mi da je Muhammed bio veoma običan čovjek. Nije znao čitati niti je znao pisati. Ustvari bio je nepisman. Mi ovdje govorimo o periodu od prije 1400 godina. Imate nekoga ko je nepismen, koji izgovara duboke i mudre izreke i izjave, koje su začuđujuće naučno ispravne. Ja lično ne znam kako bi ovo moglo biti čista slučajnost. Previše je slučajnosti, ja kao i dr. Mur nisam u nikakvoj nedoumici u mome mozgu da bih priznao da ga je božanska inspiracija ili objava vodila ovim izjavama." Profesor Persaud je u nekoliko svojih knjiga citirao Kur'anske ajete i Poslanikove, s.a.v.s., hadise. Takođe je iste sadržaje prezentovao na nekoliko javnih konferencija.

Dr. E. Maršal Džonson je penzionisani profesor anatomije i razvojne biologije univerziteta "Tomas Džeferson" u Filadelfiji, Pensilvaniji, SAD, gdje je 22 godine bio profesor anatomije, šef katedre anatomije, kao i direktor instituta "Daniel Baut." Bio je predsjednik teratologiskog udruženja. Napisao je nad 200 publikacija. Godine 1981. tokom sedme medicinske konferencije u Damamu, u Saudijskoj Arabiji prof. Džonson, prezentirajući svoju istražujuću djelatnost, je rekao: "Kur'an ne opisuje razvoj samo spoljašnje forme, već ističe i unutarnje faze, unutarnje faze

u embronu, na njihovo stvaranje i razvoj, ističući osnovna zbivanja, priznata od savremene nauke."

Prof. Džonson je takođe rekao: "Kao naučnik, mogu se suočiti sa stvarima koje specijalno samo ja mogu vidjeti. Ja mogu shvatiti embriologiju i razvojnu biologiju. Ja mogu shvatiti Kur'anske riječi koje su mi prevedene. Kao što sam predhodno već naveo primjer, kad bi sebe mogao transformirati u tu eru, znajući ono što danas znam opisujući stvari, ne bih mogao tako opisati stvari koje su tada bile opisane. Ja ne vidim dokaz kojim bih mogao pobiti koncept ove ličnosti. Muhammed je morao dobiti ove informacije sa nekog mjesta. Tu ne vidim ništa suprotno konceptu božanske intervencije..." Dr. Džerald C. Gorinder je direktor odsjeka "biologija Ćelije" i zamjenik profesor medicinske embriologije na odsjeku medicinskih studija na univerzitetu "Džordžtaun" u Vašingtonu, SAD. Tokom osme medicinske konferencije u Rijadu, u Saudijskoj Arabiji, prof. Gorinder je iz lične istražujuće djelatnosti u svojoj prezentaciji izjavio slijedeće: "U pet sličnih Kur'anskih stihova sadržan je cjelokupni opis ljudskog razvoja od perioda nastanka gameta pa sve do organogeneze. Nikakva definisanja ili cjelovita opisivanja ljudskog razvoja, u smislu klasificiranja terminologije i njegovog opisa, nisu predhodno postojale." Svakako, Kur'an nije naučna knjiga. Međutim, određene naučne činjenice, koje se na jezgrovit i mudar način izlažu u različitim kur'anskim ajetima, o fazama stvaranja čovjeka. Čovjek je uspio otkriti, kompletirati i definisati korištenjem savremene tehnologije 20 stoljeća. Ove činjenice, koje nije bilo moguće naučno utvrditi u periodu kada je Kur'an objavljen, još jednom savremenom čovjeku dokazuju da je Kur'an Allahova riječ. Zar ovo nisu izvanredni dokazi za koje nema sumnje da je Kur'an pouzdana Knjiga Allahova i da je posjedujemo savršeno očuvanu.

STAVARNJE U TRI TMINE

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِّنْ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَةً
 أَرْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمْ
 اللَّهُ رَبُّكُمْ لَأِلَهٌ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصْرِفُونَ.

„On vas stvara u utrobama matera vaših, dajući vam likove, jedan za drugim, u tri tmine. To vam je, eto, Allah, Gospodar vaš, Njegova je vlast, nema boga osim Njega, pa kuda se onda odmećete?“²⁶³

Kakve su to tri tmine u kojim se čovjek nalazi u majčinoj utrobi, gdje prelazi iz jedne u drugu fazu razvoja? Ovo Kur'ansko opisivanje je, nakon napretka savremene antropologije, otkriveno i objašnjeno. Nakon čega je došlo do otkrića da omotač, koji se nalazi oko embriona u majčinoj utrobi, nije zapravo jedan omotač kao što se okom vidi, nego su to ustvari tri omotača. Bilo koji od ovih tri omotača ne dozvoljava prolazak ni svjetlosti, ni vode, ni toplove.

1. Amnion,
2. Korion,
3. Decidua.

Amnioni mjeđur je ispunjen fluidom koji upija vibracije, obavija plod sa svih strana, uravnotežava pritisak, onemogućava da se amniona opna zaliđepi za embrion i omogućava lagodno kretanje zametka u materici. Kada se plod ne bi mogao kretati, ostao bi samo kao masa mesa, bio bi prekriven ranama zbog toga što bi mjesecima bio položen na istoj strani i došlo bi do niza devijacija i komplikacija. Veoma je bitno da se zametak ravnomjerno zagrijava sa svih strana. Zahvaljujući tome što tečnost ravnomjerno prenosi toplotu, bez obzira na vanjsku, unutrašnja temperatura gdje se zametak nalazi iznosi 31°C. Jedna od funkcija amniona je i hranjenje ploda, plodova voda sadrži bjelančevine, šećer i soli koje plod upija, što pomaže njegovo hranjenje i razvoj. Ona štiti plod od iznenadnih udaraca, potresa, naglih pokreta i padova kojima biva izložena majka. Pored ovih funkcija vezanih za trudnoću, plodova voda ima važnu ulogu i pri porođaju. Ona obrazuje vodenjak koji širi tjesni prolaz kroz grlić materice. Istovremeno čuva plod da se ne zaglavi u zidovima grlića materice čiji je pritisak veoma snažan. Da nije

---

²⁶³ Zumer, 6.

Allahove blagodati uz ovu vodenu kesicu, plodova glava bi se na porođaju slijepila. Kad vodenjak pukne, njegova tekućina uništi mikrobe prisutne u rodnici te tako osigura proširen i sterilan prolaz za bebu.

Korion je drugi omotač koji obavlja plod i nalazi se između amniona i decidue. Sastoji se od dva dijela:

- ❖ Vanjski i na njemu sitne trepetljike preko kojih prenosi hranu i kisik od majke do ploda i ugljen dioksid i mokraćnu kiselinu od ploda u majčinu krv.
- ❖ Unutrašnji dio koji obuhvata žumanjačnu kesu od koje nastaju vanjske krvne stanice u zametku.

Korionova opna se formira prilikom formiranja zigota neposredno po oplodnji. Oplodena jajna ćelija se dijeli i poprima izgled lopte ili kupine koja se zove morulla. Ona se sastoji iz slojeva ćelija. Od unutrašnjeg sloja se formira zametak, dok se vanjskom sloju obrazuju ćelije koje imaju moć nagrizanja sluznice materice te na taj način omogućavaju njenu implantaciju u zid materice. Iz vanskog sloja koriona protežu se brojne trepetljike koje progrizaju zid materice i tako se pričvrste na njenoj površini. Odatle se direktno iz lokvica krvi koje ga okružuju napaja unutrašnji sloj embrioblast, iz kojeg će Uzvišeni Allah stvoriti zametak. Korionova opna i trepetljike se uporedo razvijaju sa razvojem zametka. Njegova funkcija nije samo upijanje krvi iz okolnih lokvica, već u ovojnici materice, nasuprot korionu, obrazuje čitav krvotok. Preko trepetljika, čiji se zidovi tanje iz dana u dan sa razvojem trudnoće, prenosi se hrana i zrak, kao i odbrambena tijela od majke zametku kako bi se obrazovao njegov sopstveni odbrambeni sistem. Istovremeno ga štiti od prodora otrova i mikroba.

Decidua je treći omotač koji sa svih strana obavlja embron. Sastoji se od tanke sluznice materice koja se pod uticajem progesterona jako zadeblja. Protkaju je brojni krvni sudovi i žljezde što joj daje izgled spužve. Zove se još i ovojnica koja pada zbog toga što propada i izlazi sa krvlju babinja.

Decidua se prema svom položaju u materici dijeli na tri dijela:

- ❖ decidua basalis; dio u dnu materice i dijeli zametak i matericu.
- ❖ decidua capsularis; obavlja plod poput kapsule.
- ❖ Decidua parietalis; pokriva ostatak zidova materice izuzevši otvor rodnice.

Zar navedene specifičnosti triju tmina nisu baš one koje su spomenute u ajetu koji nam govori o etapnom stvaranju u tri tmine. Kako je mogao

Muhammed, s.a.v.s., ovo bez EHO, RENTGEN i ostale moderne tehnologije u sedmom stoljeću znati?!! I da li je iko u svijetu u tom vremenu ovo mogao naslutiti?!! Nikako. To je govor Onog koji sve potanko zna, govor kojeg razum u tom vremenu nije mogao zamisliti ni dokučiti. To nije ništa drugo osim istiniti govor Allaha, dž.š., koji Svojim znanjem obuhvata sve!!

STVARANJE ČULA

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ.

„Zatim mu savršeno udove oblići i život mu udahne, - i On vam i sluh i vid i pameti daje, a kako vi malo zahvaljujete!“²⁶⁴

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ.

“Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne zname, i daje vam sluh i vid i razum da biste bili zahvalni.”²⁶⁵

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ.

“Reci: ‘On sve stvara i daje vam sluh i vid i pameti, a vi se malo zahvaljujete!’”²⁶⁶

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقْلَنْ أَفَلَا تَتَقْوَنَ.

²⁶⁴ Sedžde, 9.

²⁶⁵ Nahl, 78.

²⁶⁶ Mulk, 23.

“Upitaj: ‘Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara neživo u živo, i ko upravlja svim?’ – ‘Allah!’ - reći će oni -, a ti reci: ‘Pa zašto Ga se onda ne bojite?’”²⁶⁷

Naučni dokazi u navedenim ajetima Kur'ana o formiranju čula sluha i vida su isuviše očigledni te ne zahtijevaju širu analizu. Međutim, kad god je spomenut “sluh” u Kur'anu, to uvijek podrazumijeva moć slušanja govora, glasova i konceptualizaciju informacije koju oni nose. Dotle riječ “vid” znači mogućnost opažanja svjetla, likova i slika očima, a u drugim slučajevima označava kontemplaciju, intelektualnu percepciju različitih fenomena života i univerzuma.

Značajno je zapaziti da u svim relevantnim ajetima riječ “sluh” prethodi riječi “vid.” Sluh i vid u Kur'anu su spomenuti zajedno na 19 mjeseta, a na 17 mjeseta sluh je spomenut prije vida zbog važnosti sluha i njegove koristi za čovjeka, jer ukoliko je čovjeku data blagodat sluha on tada može da uči ono što čuje. Ima li ovakav poredak nekakav značaj? U najnovijim nalazima embriologije, anatomije i medicine stoji:

1. Embrionalni razvitak uha i oka.

Čulni sistem embrija razvija se prije vizuelnog sistema. U prvom mjesecu života embriona slušni sistem dostiže svoju normalnu veličinu, ravnu onoj kod odrasle osobe. U dvadesettrećoj sedmici trudnoće, uho je potpuno razvijeno, a unutarnje uho u stanju je čuti u petom mjesecu. Što se tiče oka, retina, koja je osjetljiva na svjetlo, ne razvija se do dvadesetpete sedmice. Optički živac nije dovoljno razvijen da transferira efikasno vizuelne nervne signale do desete sedmice poslije rođenja, a razvoj oka se kompletira u desetoj godini starosti.

2. Sluh i vid.

Sada je evidentno da fetus može čuti zvukove majčina srca i crijeva. Slušni nervni signali u unutarnjem uhu i slušni nerv su razvijeni, što se može snimiti laboratorijskom opremom. Ovo se uzima kao naučni dokaz da fetus čuje u veoma ranom stadiju razvoja. Takvi signali nisu snimljeni za vizuelni sistem, jer fetus ne može vidjeti svjetlo do rođenja.

3. Puni razvoj sluha i vida.

Fetus može čuti zvukove i glasove prirodno nekoliko dana nakon rođenja kada sva tekućina i ostaci tkiva u njegovom srednjem uhu budu apsorbirani. Nekoliko dana po rođenju sluh se izoštrava. Ljudsko biće je jedino stvorenje koje počinje slušati u materici majke, dok druge životinje ne čuju zvukove do nekoliko dana poslije dolaska na svijet.

4. Razvoj slušnih i optičkih centara u mozgu.

---

²⁶⁷ Junus, 31.

Dokazano je da se funkcije slušnog centra u mozgu razvijaju prije vizuelnog. Bilo je čak moguće snimiti audio nervne signale kada su stimulirani zvučnim stimulantom u početku petog mjeseca, dok se vizuelna površina mozga nije mogla stimulirati. Iz ovih razloga dijete je u stanju da automatski uči i memorizira sve audio informacije prije vizuelnih.

Po ko zna koji put se nalazimo pred zaćuđujuće preciznim Allahovim, dž.š., riječima, sveobuhvatnim u značenju, precizno odabranim i još preciznije poredanim. Bezbroj je primjera poput ovih koji ukazuju da je Kur'an objava, da je božanskog, a ne ljudskog porijekla.

STVARANJE U PAROVIMA

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُبْتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ.

„Neka je hvaljen Onaj koji u svemu stvara pol: u onome što iz zemlje niče, u njima samima, i u onome što oni ne znaju!“²⁶⁸

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُّلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى.

„On je za vas Zemlju posteljom učinio i po njoj vam prolaze utro, i On spušta s neba kišu!“ - Samo Mi dajemo da uz njenu pomoć u parovima niče bilje raznovrsno.“²⁶⁹

فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذْرَوُكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

„Stvoritelj nebesa i Zemlje! On vas kao parove stvara - a stvara parove i od stoke - da vas tako razmnožava. Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi.“²⁷⁰

²⁶⁸ Ja sin, 36.

²⁶⁹ Ta Ha, 53.

²⁷⁰ Šura, 11.

وَمِنْ كُلِّ الشَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُعْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَايَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ.

„...i od svakog ploda po par, muško i žensko, dao; On dan zastire noću. To su doista dokazi ljudima koji razmišljaju.“²⁷¹

وَخَلَقْنَاكُمْ أَرْوَاجًا.

„I vas kao parove stvorili.“²⁷²

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا رَوْجَيْنِ لَعَلَّهُمْ تَذَكَّرُونَ.

„i od svega po par stvaramo da biste vi razmislili!“²⁷³

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى. مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى.

„I da On par, muško i žensko, stvara od kapi sjemena kad se izbací.“²⁷⁴

Sve navedene stvorene katregorije u ovom ajetima imaju jednu zajedničku strukturu, a to je par. Ako znamo da atom leži u osnovi svake materije u svemiru. Izučavanje ovog najmanjeg dijela materije može nam dati predstavu o stvaranju svega u parovima. Ako se u ovom najsitnjem dijelu materije nalaze parovi, onda je sve stvoreno u parovima, obzirom da je sve u svemiru stvoreno iz ove čestice. Detaljnijm proučavanjem i analizom atoma ustanovilo se da atom nije sačinjen samo od protona, neutrona i elektrona, već da posjeduje mnogo kompleksniju, precizniju i savršeniju strukturu. Čak i najsitnije čestice atoma stvorene su u parovima:

- ❖ Naspram protona nalazi se anti-proton.
- ❖ Naspram elektrona pozitron.
- ❖ Naspram neutrona anti-neutron.

Iz ovoga uočavamo da i najmanji dijelovi svake materije imaju svoj par. Otkriće da je materija stvorena u parovima je ujedno i najbitnije otkriće u fizici. Engleski naučnik, Paul Dirac, je za svoja otkrića na ovom polju 1933 god. dobio Nobelovu nagradu za fiziku. Dirakovo otkriće parova poznato pod nazivom „Parite“ otvorilo je put do jasnog otkrića da svaka

²⁷¹ Ra'd, 3.

²⁷² Nebe, 8.

²⁷³ Zariyat, 49.

²⁷⁴ Nedžm, 45-46.

materija ima svoj par u takozvanoj anti-materiji. Savršeno precizni proračuni Uzvišenog Allaha takođe su vidljivi kod preciznog određivanja broja protona, elektrona, neutrona i njihovih pariteta. Naše postojanje u ovom savršenom obliku je, dakle, bilo moguće jedino nakon ovakvih krajnje preciznih proračuna. Da je samo jedan od hiljada mogućih detalja prepušten slučajnosti, danas ne bismo ni postojali. Postojimo zahvaljujući time što nas je naš Stvoritelj Allah, dž.š., perfektno savršeno kreirao do najsitnijih detalja, i što nas kontroliše Svojom neograničenom moći.

Apsolutno je bilo nemoguće shvatiti da je u periodu kada je objavljen Kur'an, neko znao da je svemir stvoren u parovima i da je to igralo kritično ključnu ulogu. Ko bi tada mogao naslutiti da su sav životinjski i biljni svijet i prirodne pojave stvorene u parovima. Međutim, isto toliko su važne i fascinirajuće vidljive fantastičnosti, od centrifugalnih i centripetalnih sila do ravnoteže između protona i antiprotona, neutorna i antineutorna. Svi navedeni tačno uređeni sistemi koji su stvorenici u mikrosvemiru, omogućavaju postojanje galaksija, zvijezda, planeta, oblaka, biljaka, životnjskog svijeta i ljudi u parovima. Upravo nam se tim činjenicama i dokazima navedeni Kur'anski ajeti obraćaju i skreću nam pažnju da je ustvari čitav makro i mikro sistem keriran u parovima. Parovi suprotnih sila i suprotnih čestica duguju svoje savršeno postojanje Vrhovnom Stvaraocu. Kod životinja svih vidova i stupnjeva razvijenosti, od jednoćelijskih, preko višećelijskih do sisara i čovjeka. Parnost je, ustvari, poredak ovog svemira. Sve je savršeno stvoreno u paru: noć i dan, kopno i more, svjetlost i tmina, vjera i nevjerojanje, život i smrt, dobro i зло, lijepo i ružno, sreća i nesreća, Džennet i Džehennem. Čudesnost i savrešenost stvaranja ponavlja se u svakom djeliću sekunde. Allahove, dž.š., riječi skrivene su posvuda u ovom prostranom svemiru. Uzvišeni Allah je stvorio oprečne sile i čestice u parovima i stavio ih u službi obavljanja harmoničnog jedinstva da bi bili jasni dokazi onima koji razmišlaju. Ova naučna preciznost stvaranja u parovima nije bila nikom poznata u vrijeme Muhammeda, s.a.v.s. Otkrivena je tek u današnjem vremenu, što predstavlja mudžizu i neoboriv argumenat u koji nema nimalo sumnje. Ovo otkriće je još jedno u nizu čuda koje predstavlja pokretač razuma ka lakšem prihvatanju istinitosti Kur'ana.

OTISCI IDENTIFIKACIJE

بَلِّي قَادِرِينَ عَلَى أَنْ نُسَوِّي بَنَانَةً.

„Hoćemo, Mi možemo stvoriti jagodice prsta njegovih ponovo.“²⁷⁵

Ovaj kao i svi ostali ajeti nisu bez cilja objavljeni, ovom informacijom i činjenicom Kur'an nam govori da stvaranje sićušnih linija na vrhovima prstiju ima itekakvu važnost. Tajna jagodica prstiju, koja je otkriće novijeg doba, u Kur'anu je spomenuta u vremenu kada нико nije mogao ni prepostaviti koju će revoluciju u identifikaciji jedne ličnosti donijeti ovo otkriće. Savremena nauka je otkrila da su otisci prstiju nepogrešivo sredstvo identifikacije jedne personе. Pored toga što su oni važni pri hvatanju kriminalaca, otisci prstiju mogu osigurati identifikaciju ličnosti u slučaju humanitarnih razloga, kao što su slučajevi amnezije, identifikacija nestalih osoba, ili nepoznatog umrlog. Naučno je dokazano da su ove precizne linije krajnje precizno ucrtane još u majčinoj utrobi krajem 3 mjeseca intrauterinog života. Otisci prstiju se smatraju jedinstvenim kodom prepoznavanja jedne personе, što znači da ne postoji mogućnost da otisci dvije različite ličnosti mogu biti identične. Francuski matematičar Baltasar je matematičkim putem dokazao da je takva vjerovatnoća praktično jednaka nuli. To znači da je svakog čovjeka moguće jedinstveno identificirati na temelju otiska bilo kojeg njegovog prsta. Međutim, metoda modernog izučavanja otisaka prstiju doseže do naučnika sedamnaestog stoljeća Marcella Malpighija koji je, među prvima, uočio kožne papile i znojne pore kožnih brazda. Engleski botaničar N. Grew je 1684 prvi opisao mustre kožnih brazdi u izveštaju za Kraljevsko Društvo.

Bez obzira na dugu tradiciju, prve naučne temelje o raspoznavanju otisaka prstiju dao je škotski doktor i naučnik Henry Faulds koji je publicirao prvi znanstveni rad u časopisu Nature 1880 godine. Da bi u 1886 godini ponudio svoj koncept Londonskoj metropskoj policiji, no bio je odbijen. Godine 1892 Sir Francis Galton publicirao je detaljni statistički model za analizu i identifikaciju otisaka prstiju te je zagovarao korištenje tog modela u forenzici u svojoj knjizi Finger Prints. Jedna zanimljivost, posebice vezana za ovaj fenomen jeste da je 1892 godine Juan Vucetich²⁷⁶ prvi primijenio otiske prstiju u forenzici odnosno

---

²⁷⁵ Kijame, 4.

²⁷⁶ Antropolog Ivan Vučetić rođen 1858 godine, na hrvatskom otoku Hvaru, koji je 1882 godine emigrirao u Argentini.

kriminalističkoj obradi pri čemu je temeljio svoj rad na idejama spomenutog Sira Francisa Galtona. Naime, on je u 1891 godini stvorio je prvu kartoteku kao bazu podataka otiska prstiju, da bi 1892 godine prvi put uspješno identificirao osobu na temelju njezina otiska prsta.

Scotland Yard je 1900 godine adaptirao Galtonov i Henryev sustav klasifikacije otiska prstiju. Početkom XX vijeka tačnije u 1901 godini u okviru Scotland Yard-a formiran je prvi biro za otiske prstiju.

Francuski ljekar i pravnik, Edmond Locard, je 1918 godine utvrdio i predložio 12 identičnih tačaka na otisku prsta, kao dovoljan uslov za uspješnu identifikaciju. Godine 1991 počinje praktična primjena računara u oblasti prepoznavanja otiska prstiju. U SAD-u uveden prvi sistem otkrivanja i arhiviranja otsaka baziran na računarima, Automatic Fingerprint Recognition System - Automatski sistem prepoznavanja otiska prstiju (AFIS).

Otisci prstiju omogućavaju nedvojbeno i znanstveno utemeljeno prepoznavanje različitih osoba zbog sljedećih karakteristika:

- **Individualnost** – ne postoji dva čovjeka na svijetu sa identičnim otiscima papilarnih linija prstiju,
- **Trajnost** – oblik papilarnih linija u čovjeka je trajan od rođenja do raspada kože, i
- **Stalnost** – dermatoglifi imaju stalan oblik koji nije naslijedan, a samo se traumatološkim oštećenjima mogu trajno promijeniti.

Navećemo još neke karakteristike i specifičnosti jagodica prstiju:

- Jagodice na prstima nisu nikakve nepotrebne izrasline, nego su unaprijed dati genetski kodovi.
- Od svih dijelova ljudskog tijela jedina komponenta koju je nemoguće zamijeniti, jesu jagodice prstiju. Autor Kur'ana, Uzvišeni Allah koji je Stvarala svega, upozorava nas da ne potcenjujemo Njegovu moć za ponovno stvaranje jagodica.
- Ako je originalno formiranje ovih izraslina bilo prethodno kodirano, njihovo novo stvaranje iz poznatog koda naučno je sasvim razumljiva mogućnost.

Danas, proučavanje otiska prstiju je opće poznato kao nauka o dermatoglifima. Dermatoglifi su, dakle, crteži na površini kože, koje čine grebeni i brazde između njih.

Kada osoba nešto dotakne, otisak ostane zato što znojne pore duž kožnih brazda vrha prsta ostave obris. Kroz znojne pore se konstantno luče mala zrnca znoja, zbog čega je nemoguće da ne ostne otisak. Znoj sadrži oko 99% vode. Kada znoj isparava tragovi soli, amino kiselina i

masti ostaju na površini koji smo dotakli. Istraživači koriste praškove i hemikalije, kao što je jod i srebreni nitrat da osvijetle otiske. Novi metod upotrebe laserskih zraka je još uvijek u eksperimentalnom stadiju.

Ovo saznanje se danas koristiti kod hapšenja zločinaca ili prilikom identifikacije umrlih osoba koje se nalaze u neprepoznatljivom stanju. Vrhovi prstiju su identifikaciona karta, koja je različita čak i kod jednojajčanih blizanaca. Ovu legitimaciju nemoguće je krivotvoriti, na svemu što dodirnemo ostavljamo jedinstven potpis koji нико ne može oponašati. Nemoguće je falsificirati ili oponašati taj pečat koji cijelog života neodvojivo nosimo sa sobom. Originalnost našeg pečata ne kvare nikakvi utjecaji, ni opekatine, ni povrede, ni promjene našeg tijela koje nastaju uslijed starenja. Milijarde raznolikih dezena na dva kvadratna centimetra, koji, kao neizbrisive linije, funkcioniraju kao pečat! Iako nam vrhovi prstiju izgledaju jednostavnji, sa svojom DNA, predstavljaju takvu banku podataka da se cijelo ljudsko tijelo može ponovo stvoriti na osnovu podataka iz jedne jedine tačke. Kako samo ogromnu moć posjeduje Mudri Svoritelj otisaka!!

U vrijeme kada je navedeni ajet objavljen, zamjenica jagodica prstiju mogla se shvatiti samo kao specifičan način izražavanja, nikom osim vjerniku, nije ništa značila. Danas mi već znamo šta to uistinu predstavlja. Ko bi drugi u sedmom stoljeću mogao govoriti sa takvim uvjerenjem o svojoj sposobnosti da „ponovo sastavi jagodice prstiju“, osim Onoga ko je stvorio genetski kod, od kojih formira te jagodice? Onaj koji je Silni i Moćni koji čovjeku otkriva ono što hoće da bi čovjek razmislio i pokoran mu bio. Njegove riječi su vrhunac istine i mudrosti, a ljudi znaju samo onoliko koliko im On dopusti. Hvaljen neka je Allah najljepši Stvaraoč!! O, kako su samo ljudi ovisni o Kur'anskim istinama!!!

ISTINITI IZAZOVI I DOKAZI KOJI SU POTVRDA KUR'ANSKIH LJEPOTA

Navedeni ajeti su bili samo jedna kap u moru Kur'anskih čудesa i dokaza njegove autentičnosti i superiornosti. Ovo su jasne činjenice da momentalno stanje razvitka ljudske civilizacije nije ništa drugo do odraz Kur'anskih njava o njihovim realizacijama. Kada izvršimo uporedbu argumenta navedenih u ovim ajetima sa naučnim otkrićima, uočit ćemo

da među njima vlada potpuni sklad, harmonija i identičnost. To nam daje jasniju sliku da je Kur'an autentična i nenadmašna do Sudnjega dana Allahova riječ. O ovom fenomenu Kur'an kaže:

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرُ شَيْءٍ جَدَلًا.

„U ovom Kur'anu Mi na razne načine objašnjavamo ljudima svakovrsne primjere, ali je čovjek, više nego iko, spreman da raspravlja.“²⁷⁷

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ.

„To su Allahovi dokazi koje ti kao istinu navodimo, pa u koje će, ako ne u Allahove riječi i dokaze Njegove oni vjerovati?“²⁷⁸

Neke od ovih riječi shvatamo, a neke i dalje ostaju tajna. Jer, Kur'an je knjiga koja ni u kom slučaju ne podliježe izmjenama. Ako znamo da je Kur'an objavljen nepismenom čovjeku iz plemena Kurejš-arapu, koji je živio u pustinji izolovanoj od svih kultura i civilizacija, onda se nalazimo pred stvarnom mudžizom koju će pokušavati da pobije samo onaj koji je ohol i svojeglav, koji sam sebe vodi u propast, koji se izolovao od svih ljepota koje pruža ova Knjiga. Uzvišeni Allahu, prema takvim budi milostiv, uputi ih na istinitost Islama i otvori im srce, jer si u Kur'anu rekao: „...ali, oči nisu slijewe, već srca u grudima.“²⁷⁹

الْمُ . تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَبَّ فِيهِ مِنْ رَبٍّ الْعَالَمِينَ . أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لَتُنَذِّرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

„Elif Lam Mim. Objavljanje Knjige, o kojoj nema sumnje, od Gospodara je svjetova, a oni govore: 'On je izmišlja!' Ne, ona je Istina od Gospodara tvoga da opominješ narod kojemu prije tebe nije došao niko da ga opominje, da bi išao Pravim putem.“²⁸⁰

²⁷⁷ Kehf, 54.

²⁷⁸ Džasije, 6.

²⁷⁹ Hadž, 46.

²⁸⁰ Sedžde, 1-3.

Kur'an je sama istina koja je došla da opomene i uputi učamali narod kome dugo niko od Allaha, dž.š., nije došao da ih izvede iz tmina njihovih grijeha na put istine. To je istina koju prihvata ljudska priroda kad god se dotakne intonacije te istine, i to sa lahkoćom, bez ikakve poteškoće i odbojnosti jer se tada ta istina susreće sa prirodom čovjeka koja potiče iz istine. Samo oholi i okorjeli inadžija ne prihvata njene jasne dokaze. To je istina zbog toga što u njoj ne dolazi do zabune niti unutarnjih suprostavljanja. Ona koncipira i ocrtava programe ljudskog života u cjelini. To je istina koja ne čini nasilje nikome, ni na ovom ni na budućem svijetu. Muhammed, s.a.v.s., ni u kom slučaju nije bio u stanju da izmisli nijedan djelić Kur'ana, to nije bilo svojstvo njegovog prefinjenog karaktera, niti je mogao Kur'an izmišljati, jer su ajeti Knjige superiorniji i jači od razuma i mašte svakog živog bića, to je poznanica koju je suvišno dokazivati.

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ
وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبٌ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

„Ovaj Kur'an nije izmišljen, od Allaha je - on potvrđuje istinitost prijašnjih objava i objašnjava propise; u njega nema sumnje, od Gospodara svjetova je!“²⁸¹

Ove riječi su dokaz nedostižnosti i nadnaravnosti Kur'ana. Jer je Kur'an po svojoj rječitosti i retorici, sadržaju, ljepoti, obuhvatanjem velikih i obimnih značenja korisnih na dunjaluku i ahiretu, nemoguće da bude od nekog drugog osim od Uzvišenog Allaha. Kur'an je objava Gospodara svjetova kojem ništa nije slično u Njegovom biću, niti Njegovim svojstvima, niti Njegovim djelima i Njegovim riječima; Njegov govor ne sliči govoru stvorenja, zato je Uzvišeni rekao: „Ovaj Kur'an nije izmišljen, od Allaha je“, tj. ovaj Kur'an moguć je samo od Allaha, i on ne sliči ljudskom govoru. „On potvrđuje istinitost prijašnjih objava“, tj. od prethodnih knjiga, i objašnjava što je ušlo u njih od iskrivljivanja, devijantne interpretacije i mijenjanja. A riječi Uzvišenog: „I objašnjava propise; u njega nema sumnje, od Gospodara svjetova je!“, tj. objašnjava propise, halal i haram, jasno potpuno i istinito bez imalo sumnje, od Allaha je, Gospodara svjetova. Allah, dž.š., poziva najrječitija stvorenja, najsposobnije govornike, ljude najbolje stilistike i retorike govoreći:

---

²⁸¹ Junus, 37.

أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ. فَلِيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ.

„Zar oni da govore: 'Izmišlja ga!' Ne, nego oni neće da vjeruju. Zato neka oni sastave govor sličan Kur'anu, ako istinu govore!“²⁸²

Ovaj izazov su poricatelji dočekali nemoćni, ostajući prema njemu poniženi, tako će pred njim ponižen stajati svaki nevjernik pojedinac do Sudnjeg dana. Nikako neće moći naći način da se suprostave apsolutnoj istini Kur'ana. Zar da ljudski razum pun nedostataka i nesavršenosti bude konkurencija Allahovom, dž.š., govoru, mudrosti iveličini!!!!?

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ
وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِيَعْضِ ظَهِيرًا.

„Reci: 'Kad bi se svi ljudi i džinni udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, kao što je on, na bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.'“²⁸³

Ovo je još jedan od brojnih izazova na koji se нико nije usudio pokušati odazvati i donijeti neki kodeks mimo Allahove, dž.š., knjige. Kur'an je Allahova riječ koju ne mogu pojmiti a kamoli oponašati ni ljudi ni džinni, kojima je do danas izazov ostao otvoren. Oni ne mogu donijeti nešto slično Kur'anu, pa makar se međusobno beskrajno pomagali. Ovaj Kur'an ne sačinjavaju termini niti tekst pomoću kojeg džinni i ljudi žele da ga oponašaju, nego je to, kao i sve ostalo u njemu, mudžiza koju je samo Allah, dž.š., kreirao. Mudžiza Kur'ana prevazilazi najuzvišenije granice ljudskog intelekta. Nemogućnost ljudi i džina da onesu nešto slično Kur'anu je takođe nemogućnost da kreiraju program kakav Kur'an ima. To je Božanski program koji neopisivo superiorno nadmašuje ograničeni ljudski razum i najdublju ljudsku maštu na svakom polju djelovanja.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ
دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.

²⁸² Tur, 33-34.

²⁸³ Isra, 88.

„Zar oni da govore: 'On ga izmišlja!' Reci: „Pa sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sura, i koga god hoćete, od onih u koje pored Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako je istina što tvrdite!“²⁸⁴ Ranije su u suri Isra bili izazvani da sačine govor sličan Kur'anu pa nisu učinili, kako će onda biti u stanju da onesu deset sura kad su predhodno bili izazvani pa nisu mogli ništa preduzeti na tom polju. Kur'anski izazov je bio kvalitativnog karaktera, a ne kvantitativnog. Nemogućnost da se odgovori na izazov bila je zbog kvaliteta, a ne zbog količine zahtjeva. U tom slučaju sasvim je svejedno da li se radilo o cjelini Kur'ana ili nekim njegovim djelovima. Kur'an ih poziva da onesu najrječitije retoričare, pjesnike, stiliste, šejtane, džinne, ljude i njihova lažna božanstva da sačine samo deset izmišljenih sura, ako je istina što govore o Kur'anu kada tvrde da je izmišljen i da nije od Allaha, dž.š. Ostali su nijemi do današnjih dana, nemoćni i inferiorni da odgovore na tom izazovu, ko što će ostati nemoćni da bilo šta urade do Sudnjeg dana. Ovim Uzvišeni, iznosi Kur'ansku nadnaravnost, da niko nije u stanju donijeti nešto slično Kur'anu, jer Allahov govor ne liči govoru Allahovih stvorenja, kao što ni Njegova svojstva ne liče svojstvima stvorenih bića. Njegovom Biću nije ništa slično On je Uzvišen - nema drugog boga, niti Gospodara, osim Njega. Oni ne mogu nikoga pozvati u pomoć da napišu nešto slično, jer će to onda biti proizvod ruku njihovih - Allah ih je ponizio zato što neće da vjeruju.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَتُوا بِسُورَةٍ مُّتْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.

„A oni govore: 'On ga izmišlja!' Reci: 'Pa, dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite.'“²⁸⁵

To znači ako sumnjuju u to da je Kur'an od Allaha govoreci da je on Muhammedovo, s.a.v.s., djelo neka onesu makar jednu suru, i neka zatraže pomoć u tome od ljudi i džinna. Sada se izazov smanjio samo na jednu suru. Neka zatraže pomoć u ono u šta pozivaju, da se vidi da li će im iko pomoći, i neka im dođu očigledni dokazi i mudžize, kao što je bilo očigledno da su u velikom broju dolazile Muhammedu, s.a.v.s., ako istinu govore. Ovaj izazov i dalje ostaje otvoren. Kur'an ih poziva da sačine makar jednu suru ako istinu govore, i neka pozovu njihovo lažno božanstvo da im to potvrdi i

²⁸⁴ Hud, 13.

²⁸⁵ Junus, 38.

donese jasan i vidljiv dokaz. Nikad se to nije desilo, neće se ni desiti, niti iko može takvo nešto da uradi, jer ono u šta oni pozivaju i u šta se oslanjaju je sama laž. Kur'anska nadnaravnost nije samo nadnaravnost ovih i sličnih fenomena, nego je to apsolutna nadnaravnost koju mogu dotaći i pojmiti znanstvenici u svakoj oblasti, u sistemima, u zakonodavstvima, univerzumu, prirodnim naukama, itd. Nadnaravni metod Kur'ana u obraćanju ljudskoj prirodi sam po sebi ukazuje na svoj izvor, a to je izvor iz koga je proistekao i ovaj Kosmos. Prema tome, metod Kur'anskog kreiranja je metod kreiranja Kosmosa. A Kosmos je kreacija Moćnog i Sveznajućeg Allaha.

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مُّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ
مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.

„A ako sumnjate u ono što objavljujemo robu Svome, načinite vi jednu suru sličnu objavljenim njemu, a pozovite i božanstva vaša, osim Allaha, ako istinu govorite.“²⁸⁶

Ovdje Kur'an ponovo upućuje izazov svima koji su sumnali u njegovu ispravnost. Ovaj izazov je ostao otvoren od vremena Poslanikova, s.a.v.s., pa do Sudnjeg dana. Kur'an se jasno razlikuje sa svojim nadnaravnim stilom od svih govora i jezika kojim se služi čovječanstvo. Takav će ostati zauvjek. Ostat će takav, jer to potvrđuju riječi Uzvišenog u slikedećem ajetu:

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَلَتَقُولُوا النَّارُ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أَعْدَّتْ
لِلْكَافِرِينَ.

„Pa ako ne učinite, a nećete učiniti, onda se čuvajte vatre za nevjernike pripremljene, čije će gorivo biti ljudi i kamenje.“²⁸⁷

Kako je začuđujuće istinita ova konstatacija, a odlučnost da neće moći nešto takvo nikada učiniti još je čudnija. Da je postojala mogućnost ovo demantovati, oni ne bi okljevali ni jedan tren. Nema sumnje ni u odlučnost časnog Kur'ana da oni to nikada neće moći učiniti. Pred njima je bilo otvoreno široko područje djelovanja. Da su mogli donijeti bilo šta što bi ugrozilo i dokinulo ovaj kategorički izazov, to bi i uradili. Međutim, to se nije dogodilo, neće se nikada ni dogoditi, iako je izazov

²⁸⁶ Bekare, 23.

²⁸⁷ Bekare, 24.

upućen cijelom svijetu. Ovo je historijska činjenica koja i danas prkosí neprijateljima Kur'ana, nepremostiva prepreka, neprobojni štit islama, koji će osatati dokazom njihove inferiornosti u odnosu na riječi Moćnog i Velikog Allaha!!

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمِلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِتُبَثِّتَ بِهِ فُؤَادُكُمْ
وَرَتَنَاهُ تَرْتِيلًا.

„Oni koji ne vjeruju govore: ‘Trebalo je da mu Kur'an bude objavljen čitav, i to odjednom!’ A tako se objavljuje da bismo njime srce tvoje učvrstili, i mi ga sve ajet po ajet objavljujemo.“²⁸⁸

Kur'an je objavljivan u toku dvadeset i tri godine shodno realnim i stvarnim situacijama i događajima. Ovaj Kur'an je objavljen da odgoji Ummet, izgradi društvo i uspostavi sistem. Odgoj sam po sebi traži dosta vremena, djelovanja, aktivnosti u riječima, pretakanja djelovanja i aktivnosti u realnost. Ljudska duša se ne mijenja potpuno u toku jednog dana i noći pročitavši čitavu knjigu, nego se ona mijenja djelovanjem iz dana u dan. Djelom ovog programa i uzdizanja osobe na koje se djeluje, malo po malo, sa postepenim prihvatanjem obaveza, čemu se neće oduprijeti i posustati kao što bi posustala kad bi se na nju natovarila odjednom. Objavlјivani su propisi koji su bili potrebni, time ne opterećujući Poslanika, s.a.v.s., niti nikoga od ljudi prekomjernim obavezama i dužnostima. Kur'an je tokom 23 godišnje objave donio kompletan i potpun program života. Istovremeno, on je donio i program odgoja kome je, sa Allahovim znanjem, sklona ljudska priroda. To sukcesivno objavlјivanje imalo je za cilj da učvrsti samog Muhammeda, s.a.v.s., u ustrajnosti da prenosi ljudima objavu uprkos svim iskušenjima na koja je nailazio, i da učvrsti srca vjernika da budu uz svoga Poslanika, s.a.v.s., podržavajući ga u njegovoј poslaničkoj misiji. Zato je program i objavljen tačno prema potrebama ljudskog društva koje se gradi i razvija. Objavljen je spram spremnosti tog društva, koje je sve više bujalo i raslo iz dana u dan u okrilju odgojnog, Allahovog, preciznog programa. Taj program je objavljen da se sprovede doslovno od riječi do riječi, da njegovi ajeti budu svakodnevne naredbe koje muslimani primaju i primjenjuju odmah po njihovu dolasku. Zbog svega ovoga Kur'an je objavlјivan postepeno, da učvrsti srce Muhammeda, s.a.v.s., da bi ga potpuno slijedio, malo po malo, dio po

²⁸⁸ Furkan, 32.

dio. Sa ciljem jasnije potvrde već navedenih argumenata nevešćemo samo nekoliko od mora priznanja nemuslimanskih naučnika i intelektualaca o autentičnosti i neprikosnovenosti Kur'ana:

Poznati orijentalista Dr. Moris je o Kur'anu rekao: „Kur'an je najljepša knjiga među nebesnim knjigama koje su poklonjene ljudima. Kur'an sadrži obožavanje i zahvalnost Tvorcu Zemlje i nebesa. Svaka Kur'anska riječ pokazuje Njegovo veličanje, jer je Stvoritelj svega. Osim toga, ova knjiga je jedna svijetla enciklopedija vjerskih zakona. Ljepote Kur'ana se osvjetljavaju, dodaju se i množe svaki dan, misterije koje su sa svakim proteklim vremenom sve više razumljive nemaju kraja, učinile su one muslimane koji bijahu majstori u prozi i poeziji da se poklone njegovom najvećem i najčistijem stilu. Muslimani Kur'an smatraju kao jedno neiscrpno bogatstvo koje će postojati do dana Preporoda, i s punim pravom se ponose njime. Današnja nova generacija diplomiranih u savremenim školama ne mogu podnijeti nepredvidivo gledište prema Islamu i Kur'anu. Kur'an je zadobio i zaslušio poštivanje s dvije karakteristike. Prva je da Kur'an kojeg imamo pri ruci je isti s Kur'anom koji je objavljen Muhammedu, dok za Stari i Novi Zavjet postoje mnoga dvoumljenja. Druga je da su muslimani zatekli Kur'an kao najčistiji izvor koji oblikuje vjerske dispozicije u njemu, one su sačuvale arapski jezik.“

U Londonskom izdanju lista Nir Ist „Near East“, 1992 godine bilo je napisano: „Kakvo god da je naše mišljenje o Muhammedu, mi smo prinuđeni da prihvatimo da je Kur'an, sa gledišta uređenja objave jedno besprijekorno djelo koje začuđuje. Jezik Kur'ana i njegova mišljenja razlikuju se od našeg jezika i mišljenja. Da se negira njegova neograničena vrijednost, veličina njegove veličanstvenosti i njegova ljepota brojnih aspekata, potrebno je biti bezuman i neracionalan.“

F. F. Arbuthnot u njegovom djelu „The construction of the Bible and the Coran“ (struktura Biblije i Kur'ana), objavljenom u Londonu u 1885 godini na 5 strani piše: „S literarnog stanovišta, Kur'an se smatra remek djelom najčišćeg arapskog jezika, koje je dato pola u poeziji, pola u prozi. Tvrdi se da su u nekim slučajevima gramatičari izmjenili svoja pravila da bi se prilagodili izvjesnim frazama i izrazima, koji su upotrebljeni u Kur'anu i da, mada su učinjeni neki pokušaji da se stvari djelo slično po eleganciji pisanja, nijedan takav pokušaj nije uspio. Konačan i potpun tekst Kur'ana kodificiran je u toku dvadeset godina nakon smrti Muhammeda s.a.v.s., 632 godine i ostao je jednak bez ijedne

jedine izmjene sve do današnjeg dana. Za žaljenje je što se to isto ne može reći za knjige Starog i Novog Zavjeta.“

Dr. Laura Veccia Vaglieri u svom djelu „Apologie de l'islamsime“ na 57-59 strani piše: „Promatrajući u cjelini, u Kur'anu nalazimo skup mudrosti i filozofija koje mogu prihvati intelektualni ljudi, od najvećih naučnika do najpametnijih političara. Drugi argumenat o svetom porijeklu Kur'ana jeste činjenica da je on ostao nepromijenjen od njegovog objavljivanja do današnjega dana... Čitana i prečitavana u islamskom svijetu, ova knjiga ne prouzrokuje zamor kod vjernika, već naprotiv, može se reći da sa svakim ponovnim čitanjem ljubav prema njemu svakodnevno raste. On budi duboka osjećanja pobožnosti i počast ljudima koji ga čitaju... Prema tome, uzorci brzog proširenja islama se ne trebaju tražiti u sredstvima nasilja i terora, čak ni u zlonamernim misionarima, već u činjenici da je ova knjiga potčinjenima predstavljena kao sloboda izbora od strane muslimana, dajući im mogućnost da prihvate ili odbiju, jer je uistinu Božija knjiga.“

Takođe je Laura Veccia Vaglieri o Kur'anu istakla: „U Kur'anu nalazimo skupocenosti i velika bogatstva nauke koja prelaze znanja brilljantnih genija, najistaknutijih filozofa i najjačih političara. Kako može ova knjiga biti proizvod ljudskog uma, i što je još interesantnije, samo jednog čovjeka, čiji je život prolazio u trgovini, a ne u vjerskim stvarima, čovjek udaljen od škole i obrazovanja? On je uvijek naglašavao da je samo običan čovjek kao i ostali. Polazeći od toga da čovjek ne bi bio u mogućnosti bez pomoći Blažesnog da stvara nadprirodna djela kao što je Kur'an, niko drugi do Svetog Bog, čije znanje obuhvata sve što ima na Zemlji i na nebesima, ne bi mogao biti autor Kur'ana.“

Harri Gaylord Dorman u svom djelu „Towards unedrstanding Islam“ objavljenom u New Yorku u 1948 godini na 3 strani piše: „Kur'an je pisana Božija objava, diktirana Muhammedu od strane meleka arhandela Gabriela (meleka Džibrila) i savršena u svakom svom slovu. To je uvijek prisutno čudo, koje jednako posvјedočuje sebe kao i Muhammeda, Božijeg poslanika. Njegova čudesna svojstva nalaze dijelom u njegovu stihu, tako savršenom i uzvišenom, da ni ljudi ni džinni ne bi mogli stvoriti ni jedno sure koje bi se moglo uporediti s najkraćom surom Kur'ana, a dijelom u njegovu tekstu koji sadrži učenja, riječi o budućnosti i začuđujuće tačna obavještenja, te je nazamislivo da bi nepismeni Muhammed mogao ovo stvoriti sam od sebe.“

Profesor Artur Elejzon, inače dekan Elektronskog fakulteta Londonskog univerziteta. Bavio se psihologijom, dugo godina bio je direktor

udruženja duševnih i psiholoških istraživanja u Engleskoj. Interesovao se za Budizam, Hinduizam i druge religije, međutim odkako je upoznao Islam prihvatio ga je za svoju vjeru. On ističe: „Sva naučna otkrića koja su pomenuta u veličanstvenom Kur'anu prije 14 stoljeća, koje tek danas otkriva savremena nauka, ubjedile su me da one nisu rezultat ljudskog umu, već objava o Poslanstvu Muhammeda.“

Profesor Marshal Jonson, odgovoran za katedru anatomije nazvanom „Tomas Džeferson“, u Filadelfiji, SAD, kaže: „Kada bih zamislio da živim u to vrijeme sa ovim saznanjima koja sam do danas stekao, ipak ne bih mogao da opišem događaje kao što su opisani u Kur'anu. Ja ne vidim nekakvog povoda ili činjenice koja pokazuje da je Muhammed raspolagao sa nekim sredstvom koje mu je omogućivalo da od nekud preuzme ova saznanja. Zato ne vidim ništa što bi me ometalo da razumijem da je ovo što on prenosi inspiracija ili Nebeska Objava. Kur'an je Božija Objava.“

Huli Samsun, profesor ginekologije u univerzitetu „North Western“ u Čikagu, SAD, veli: „Vjerujem da nema kontradiktornosti između naučnih saznanja i islamske objave. Islam podržava i podstiče naučne metode. Kur'anska objava koja je objavljena Muhammedu, prije 1400 godina, aludira na naučne istine... Ovo svjedoči da je Kur'an Božija riječ.“

Profesor Hej, jedan od najpoznatijih Američkih naučnika okeanologije se ovako izražava: „Mnogo sam impresioniran time što se ovakva saznanja nalaze u veličanstvenom Kur'anu. Izuzetno je interesantno što se ovakve naučne istine nalaze u Kur'anu, i postupno se radi na otkrivanju značenja njegovih stihova... Vjerujem da su ovi stihovi od Boga.“

Profesor Armstrong, jedan od najpoznatijih Američkih naučnika astronomije, koji radi u agenciji za kosmičke letove „NASA.“ Kada je bio upitan šta misli o astronomskim istinama spomenutim u Kur'anu, odgovorio je: „Ovo pitanje je mnogo teško. Oko ovoga sam počeo razmišljati... Mnogo sam impresioniran time što se Kur'an u cijelosti podudara sa savremenom astronomijom, nešto što budi pažnju naučnika. Uistinu mnogo interesantno... Nemoguće je da ovo bude rezultat naučnog dostignuća tog vremena.“

R. Landou, engleski analitičar i profesor islamskih nauka, predavač u mnogim američkim univerzitetima, autor brojnih djela o Islamu među ostalom kaže: „Čovjek sa zapada ne može razumjeti ništa od ljepota i izražene snage Kur'anskih riječi ukoliko ne čuje neki njegov dio pročitan

u originalu. Pisar objave Zejd ibn Sabit bio je zadužen za sakupljanje Kur'anskih ajeta u formu knjige. Ebu Bekr je nadgledao ovu misiju. Nakon njega, nastojanjem Halife Osmana ibn Affana, Kur'an je dobio njegovu legislativnu i definitivnu formu, te je isti do nas stigao nepipnut, bez promjene niti jednog jedinog slova.“

Bešir A. Šad, rođen je u 1928 godini, potiče iz kršćansko-indiske porodice. Njegov otac bio je kršćanski misionar. U 1948 godini završava studije i počinje raditi kao misionar u Lahoreu. Nakon toga kao i mnogi drugi gubi svoje ubjedjenje u kršćanstvo, da bi poslije 20 godina studiranja objavio svoj prelazak na Islam. On je izjavio: „Kada sam vjerovao u jedinstvo Boga, počeo sam tragati za faktima i argumentima koji potvrđuju da je Kur'an knjiga Veličanstenog Allaha, da je posljednja nebeska knjiga i njihov zaključak. Zahvaljujem se Allahu, što mi je pomogao da riješim ovaj problem. Blagi Kur'an je jedina knjiga koja priznaje sve druge nebeske knjige, dok sve ostalevjere negiraju jedna drugu. Ovo je uistinu posebnost blagoga Kur'ana, posljednje knjige i pečat nebeskih knjiga. Kur'an je jedina nebeska knjiga koja se napamet uči od hiljade ljudi sa različitih mjesta svijeta. Dok se druge svete knjige čuvaju samo u pisanoj riječi. Zato, ukoliko se desi da nestanu pisane knjige, Kur'an će ipak biti jedinstvena Knjiga od Boga, u grudima. Tako da on ima pravo da se ponosi jer je ostao siguran, daleko od promjena, jer mu nije oduzeto niti dodatao ni jedno jedino slovo od vremena kada je bio objavljen Božnjem Poslaniku. U njemu nema nikakve protivrečnosti ili bilo kakve greške. Dok su druge nebeske knjige u njihovim današnjim verzijama pune izmjena i falsifikata. Ovo je dodatni povod mojeg prihvatanja Islama.“

Profesor Tadžasat Džasin je šef katedre anatomije u univerzitetu „Čang Mai“ u Tailandu. Na spomenutom univerzitetu vršio je i dužnost dekana na medicinskom fakultetu. Za vrijeme osme medicinske konferencije u Rijadu, u Saudijskoj Arabiji, prof. Tadžasat Džasin u svom izlaganju izjavio je slijedeće: „U proteklih tri godine istraživao sam Kur'an. Od mojeg istraživanja, kao i od ovog što sam naučio tokom ove konferencije, vjerujem da je sve ono što je napisano u Kur'anu prije 1400 godina, istina, koja može biti dokazana sa naučnog aspekta. Jer Poslanik Muhammed nije bio u stanju niti čitati ni pisati. Muhammed je doista Vjerovjesnik koji je prenio ovu istinu, koja je poslana kao uputa od Onoga Koji nas je stvorio. Taj Tvorac mora biti Bog. Zbog toga mislim da je vrijeme da kažem: *La ilah illallah, Muhammedun resulullah*-Nema boga osim Allaha, Muhammed je Njegov Poslanik. Na kraju

moram čestitati za besprijekornu i visoko uspješnu organizaciju ove konferencije... Ja nisam oduševljen samo naučnim ili religijskim aspektom ove konferencije, već i od mogućnosti upoznavanja brojnih poznatih naučnika, i sticanja brojnih prijatelja od učesnika. Najdragocenija stvar koju sam ovdje stekao je vjerovanje da ne postoji drugo božanstvo dostoјno obožavanja osim Allaha, kao i to da sam postao musliman."

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nema vjerovjesnika a da mu je dato slično što je meni dato, u što će vjerovati čovječanstvo, a to je Objava koja mi je slana i knjiga Kur'an. I, ja molim Allaha da ova Knjiga imade toliko sljedbenika koji će biti najbrojniji na Sudnjem danu.**“²⁸⁹

Ukbe ibn Amir El Džuheni prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na Tebuku rekao: „**O ljudi, Allahova knjiga je najistinitiji govor, a bogobojaznost najčvršća veza. Ibrahimova, a.s., vjera je najbolja vjera, a Muhammedovi propisi najbolji propisi. Prizivanje Allaha je najčasniji razgovor. Najljepša kazivanja o događajima iz prošlosti nalaze se u Kur'anu...**“²⁹⁰

Od Ebu Selema ibn Abdurrahmana ibn Aufa r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u Medini prisutnima održao sljedeći govor: „**....Allahova Knjiga je najljepši govor. Spašen je onaj čije je srce Allah time ukrasio, a zatim ga, nakon kufra, u islam uveo. Spašen je onaj koji je taj govor odabralo mimo svakog drugog govora. To je najiskreniji i najizraženiji govor. Što Allah voli, volite i vi. Neka vaša srca uvijek budu puna ljubavi prema Allahu. Nemojte da vam bude dosadno slušati Allahovu objavu. Nemojte da vaša srca budu okrutna prema tome. Obožavajte Allaha i njemu ništa ne pripisujte. Bojte se Allaha onako kako se treba bojati. U djelo pretočite ono što govorite. Volite se međusobno u ime Allaha. Neka je na vas mir i Allahova milost.**“²⁹¹

اُورثَنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقُ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ.

²⁸⁹ Buhari, Muslim.

²⁹⁰ Bejheki, Es Sujuti, Ibn Kajjim El Dževzi, Ibn Kesir, Vakidi, Širazi.

²⁹¹ Ibn Kesir, Ibn Hišam, Bakilani, Ali el Mutteki el Hindi.

„Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; biće onih koji će se prema sebi ogriješiti, biće onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i biće i onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti - za to će veliku nagradu dobiti.”²⁹²

Prenosi se od Usame ibn Zejda u vezi sa riječima: „Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; biće onih koji će se prema sebi ogriješiti, biće onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i biće i onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti...”²⁹³ ’Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: ‘Svi su oni pripadnici ovog ummeta.’”²⁹⁴

Prenosi se od Ebu Derdaa da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „Uzvišeni Allah veli: ‘Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; bit će onih koji će prema sebi nasilje učiniti, bit će onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i bit će onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti.’ Oni koji su nadmašili uči će u Džennet bez polaganja računa, oni kod kojih je bilo podjednako lakoće položiti račun, a oni koji su se prema sebi ogriješili bit će zadržani tokom čitavog Skupa, pa će ih Allah zaodjenuti Svojom milošću i oni će reći: ‘Hvaljen neka je Allah!’, govorit će, ‘Koji je od nas tugu odstranio. Gospodar naš, zaista, mnogo prašta i blagodaran je. Koji nam je, od dobrote Svoje, vječno boraviše darovao, gdje nas umor neće doticati i u kome nas klonulost neće snalaziti.’”²⁹⁵

Ovi časni ajeti i hadisi kao i priznanja nemuslimana, ukazuju na važnost slijedenja ispravnog, istinskog i superiornog Allahovog govora. Kur'anski koncepti i planovi su najsigurniji putevi uspjeha i glavni uzrok srećnih rezultata ljudskog životnog puta. Svaki musliman koji prigrli Kur'anske ljepote iskrenim srcem, osjeti slast vjerovanja u Uzvišenog Stvoritelja, a duša mu postaje sve više Allahu, dž.š., odana i smirena u ibadetima tražeći samo Njegovo lice, neumorno dok ga ne sretne na obećanom danu iščekujući Njegovu milost, oprost i Džennet. Hvala Allahu, dž.š., koji je Poslaniku, s.a.v.s., poslao Kur'an da bi bio potvrda prijašnjim knjigama, koji je ostao sa svojom dominacijom i superiornošću iznad njih izdižući se kao najsavršeniji kodeks do

²⁹² Fatir, 32.

²⁹³ Fatir, 32.

²⁹⁴ Taberani.

²⁹⁵ Ahmed.

Sudnjeg dana. Kur'an je istina i ponos ummeta, neprocenjivi dar kojeg je Uzvišeni Allah čovječanstvu podario.

RIJEČI MUHAMMEDA, S.A.V.S., O VRIJEDNOSTIMA I ISTITAMA KUR'ANA

Jedan od mnogih razloga koji su sigurni povod ljubavi Allaha, dž.š., prema Njegovim robovima jeste skrušeno učenje Kur'ana s razmišljanjem i shvatanjem njegovih pouka i poruka. Nema sumnje da je posvećenost Allahovoj knjizi jedan od glavnih uzroka Allahove dž.š., ljubavi prema onima koji ga proučavaju. Allah, dž.š., je htio, shodno Svojoj mudrosti, da naše vjerovanje u Njega bude u obliku vjerovanja u nevidljivi svijet. On je, takođe, htio da Njegov govor i obraćanje nama budu očevidni. Tako mi Njegove uzvišene riječi vidimo u pisanom obliku, slušamo ih učenjem, a stalnim izgovaranjem njihovih značenja one ostavljaju snažan utisak na srca i duše. O tome je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zanosno i s predanošću govorio o Kur'anu svojim ashabima ne bili ih podstakao na što ozbiljniji pristup Allahovoj Knjizi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa divljenjem o Kur'anu govorio:

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Vrijednost Kur'ana nad ostalim vrstama govora je kao vrijednost Milostivog Stvoritelja nad stvorenjima Njegovim.**“²⁹⁶

Prenosi se od Se'ida ibn Selima da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nema zagovornika, ni vjerovjesnika, ni meleka niti bilo koga na vrijednjem stupnju kod Allaha dž.š., od Kur'ana.**“²⁹⁷

Prenosi se od Ebu Zerra El Gifarija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zaista, vi Allahu ne možete vratiti ništa bolje od onoga što je proteklo od Njega, tj. Kur'ana.**“²⁹⁸

---

²⁹⁶ Buhari.

²⁹⁷ Abdul Melik ibn Habib.

²⁹⁸ Hakim.

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: „**Ostavio sam vam dvije stvari nakon kojih nećete zalutati; Allahovu Knjigu i moj sunnet. Njih dvoje se neće razdvajati sve dok mi ne dođu do havda.**“²⁹⁹

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Mnogo učite Kur'an u vašim kućama, jer, zaista će u kući u kojoj se Kur'an ne uči, biti malo dobra a mnogo zla. Ta će porodica živjeti u oskudici i siromaštvu.**“³⁰⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Mnogo je dobra u kući u kojoj se uči Kur'an, a malo u kući u kojoj se ne uči.**“³⁰¹

Od Rijda ibn Himara El Medžašije se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., držao hutbu i da je između ostalog rekao: „**Zatim Allah reče: 'Ja sam tebe poslao da te iskušam i da pomoću tebe druge na kušnju stavim. Objavio sam ti knjigu koju voda ne može saprati, da je učiš kad spavaš i kad si budan.'**“³⁰²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Radujte se, uistinu je ovaj Kur'an jednom stranom u Allahovoј ruci, a drugom stranom u vašim rukama. Prihvativate se Kur'ana, nećete nikada zalutati i propasti.**“³⁰³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada od vas neko klanja noćni namaz, neka uči glasno Kur'an, jer meleki i oni koji borave u kući slušaju njegovo učenje i klanjaju s njim.**“³⁰⁴

Rekla je Aiša, r.a., da je čula Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako je rekao: „**Kuća, u kojoj se Kur'an uči i tumači, sija za stanovnike neba, kao što zvijezde sjaju i svjetlucaju stanovnicima Zemlje.**“³⁰⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Osvjetlite vaše kuće namazom i učenjem Kur'ana.**“³⁰⁶

²⁹⁹ Hakim.

³⁰⁰ Darekutni.

³⁰¹ Bezzar.

³⁰² Muslim.

³⁰³ Taberani.

³⁰⁴ Bezzar, El Makdisi.

³⁰⁵ Bejheki.

Prenose Ebu Hurejre i Abdulla ibn Mes'ud, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zaista svjetlost mu'minskih kuća doseže do Arša kojeg prepoznaju odabrani meleki sedam nebesa, koji govore: 'Ovo je svjetlost iz mu'minskih domova u kojima se uči Kur'an.'**”³⁰⁷

Prenosi se od Abdullaha ibn Omara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Svaki ajet iz Kur'ana je stepen u Džennetu i svjetiljka u vašim kućama.**”³⁰⁸

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: „**Kur'an je jasno svjetlo, mudra opomena i pravi put.**”³⁰⁹

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Bi li vam bilo drago da, kada se vratite od nekud kući, zateknete tri krupne i debele steone deve? Da!** odgovorili smo, a on nastavi: 'Tri ajeta iz Kur'ana koja neko od vas prouči u namazu vrednija su od tri krupne i debele steone deve.'”³¹⁰

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je rekao: „Bili smo na sofi kad je izašao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i upitao: 'Ko bi od vas da izjutra svakog dana ode do Buthana ili Akika'³¹¹ i vrati se otud sa dvije grbave deve, ne učinivši time nikakav grijeh, niti, pak, prekinuvši rodbinske veze?!' Svi bismo hteli, Allahov Poslaniče! Odgovorismo mi, a on nastavi: 'Što ne biste onda poranili u džamiju pa naučili ili proučili dva ajeta iz Allahove Knjige, to vam je vrednije nego dvije deve; tri ajeta vrednija su od tri deve, četiri ajeta vrednije od četiri deve i tako dalje, koliko ajeta toliko deva.'”³¹²

Abdullah ibn Amr ibn As prenosi hadis u kojem stoji da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neće biti upisan među nemarne onaj ko u noćnom namazu prouči makar deset ajeta. Onaj ko prouči stotinu ajeta biće**

³⁰⁶ Bejheki.

³⁰⁷ Tirmizi, Hakim.

³⁰⁸ Ebu Neim.

³⁰⁹ Bejheki.

³¹⁰ Muslim.

³¹¹ Doline blizu grada Medine.

³¹² Muslim.

upisan u Allahu pokorne, a onaj ko prouči hiljadu ajeta biće upisan među one koji imaju obilnu nagradu.”³¹³

Fedale ibn Ubejd i Temim Ed Dari, r.a., prenose da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko god prouči deset ajeta noću, piše mu se nagrada jednog kintara, a taj kintar je bolji od ovog svijeta i svega što je na njemu!**“³¹⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko u jednoj noći prouči sto ajeta neće biti ubrajan među nemarne.**“³¹⁵

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko god u noći prouči stotinu ajeta, bit će upisan kao jedan od istinskih pobožnjaka.**“³¹⁶

Navodi se od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je jednom prilikom rekao ashabima: „**Prepuštite svojim očima dio ibadeta koji im pripada.**‘ A koji je to dio? upitaše ashabi. ‘**Učenje u Mushafu gledajući.**‘ Odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.”³¹⁷

Bilježi se hadis od Evsa Es Sekafije u merfu' verziji: „**Učenje bez gledanja u napisani tekst ima vrijednost hiljadu deredža, a učenje gledajući u napisani tekst povaćava mu vrijednost na dvije hiljade deredža.**“³¹⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolji ibadet mogu ummeta jeste učenje Kur'ana gledajući ga.**“³¹⁹

Prenosi se od Ukbe ibn Amira da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Onaj koji glasno uči Kur'an jeste kao onaj koji javno dijeli sadaku, a onaj koji tiho uči Kur'an, jeste kao onaj koji tiho dijeli sadaku.**“³²⁰

³¹³ Ebu Davud.

³¹⁴ Medžmeuz-zevaid.

³¹⁵ Džamius-Sagir.

³¹⁶ Hakim.

³¹⁷ Bejheki, Es Sujuti.

³¹⁸ Bejheki, Taberani.

³¹⁹ Džamius-Sagir.

³²⁰ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi sa drugom navedenom formulacijom i smatra ga hasenom.

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada čovjek prouči ajet sedžde iz Kur'ana, pa učini sedždu, šejtan se izdvoji i zaplače govoreći: 'Teško meni!' - Čovjeku je naređeno da učini sedždu, pa ju je učinio i za to ima Džennet, a i meni je bilo naređeno da sedždu učinim, pa sam odbio i za to imam Vatru.“³²¹

Prenosi se da Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema vjerovjesnika a da mu je dato slično što je meni dato, u što će vjerovati čovječanstvo, a to je Objava koja mi je slana i Knjiga Kur'an. I, ja molim Allaha da ova Knjiga imade toliko sljedbenika koji će biti najbrojniji na Sudnjem danu.“³²²

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Svakom vjerovjesniku je dato ono³²³ zbog čega je povjerovao njegov narod. Ono što je meni dato je Objava koju mi je Allah dostavio, pa se nadam da će među njima na Sudnjem danu imati najviše sljedbenika.“³²⁴

Prenosi se hadis od Ubejde El Mekkija u merfu i mevkuf veziji: „Kur'anski sljedbenici, ne zanemarujte Kur'an. Iskreno ga učite noću i danju i širite ga. Razmišljajte o onome što je u njemu da biste bili spašeni.“³²⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ako učač Kur'ana bude učio Kur'an noću i danju, znat će ga, inače će ga zaboraviti.“³²⁶

Prenosi se od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kome pričinjava zadovoljstvo da ga Allah i Njegov Poslanik zavole, neka uči Kur'an gledajući u Mushaf.“³²⁷

---

³²¹ Muslim, Ibn Madže.

³²² Buhari, Muslim.

³²³ Mudžiza kao dokaz poslanstva.

³²⁴ Buhari, Muslim.

³²⁵ Dželaluddin Es Sujuti „El Itkan fi ulumul Kur'an.“

³²⁶ Muslim.

³²⁷ Ibn Hibban.

Prenosi se od Suhejba Er Rumija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ona osoba, koja smatra dozvoljenim ono što je po Kur'anu zabranjeno - ne vjeruje u Kur'an.**“³²⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Da je Kur'an u koži ne bi ga doticala vatra.**“³²⁹

Salim od svoga oca r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zavidnost je dozvoljena samo u dvome: prema čovjeku kome je Allah dao Kur'an pa se on njega pridržava i noću i danju, i prema čovjeku kome je Allah dao imetak pa ga on dijeli drugima i noću i danju.**“³³⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Allah ima dvije vrste odabranika među ljudima.** Pa je rečeno: 'Ko su oni Allahov Poslaniče?' Rekao je: '**Sljedbenici Kur'ana su Allahovi odabranici i Njegovi posebni robovi.**'“³³¹

Skrenuo je pažnju Allahov Poslanik, s.a.v.s., na najbolje ljude od ovog ummeta riječima: „**Učači Kur'ana su Allahova elita i njegovi odličnjaci.**“³³²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Elita ummeta su skrbnici Kur'ana i moloci u noći.**“³³³

Naučio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ummet o onome šta čisti srca i na taj način stimulisao ashabe za uzastopno isčitavanje i proučavanje Kur'ana kada je jednom kazao: „**Zaista ljudska srca hrđaju kao što hrđa železo.** Neko upita: 'Kako se ona čiste, Allahov Poslaniče?' 'Učenjem Kur'ana i sjećanjem na smrt', odgovori on.'“³³⁴

³²⁸ Tirmizi.

³²⁹ Abdul Melik ibn Habib. Slično navode Taberani, Ibn Hibban, Ahmed, Darimi.

³³⁰ Muslim.

³³¹ Ibn Madže, Ahmed, Tajalisi.

³³² Nesai.

³³³ Džamius-Sagir.

³³⁴ Bejheki.

Prenosi se da je Halid ibn Ukbe došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: „Prouči mi nešto iz Kur'ana”, pa mu je učio: **'Allah zahtjeva da se svaciye pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjem udjeljuje.'**³³⁵ Halid ga je zamolio: 'Ponovi mi', pa mu je ponovio, a zatim je Halid rekao: 'Tako mi Allaha, zaista je u njemu (Kur'anu) slast i draž, u podnožju mu je bujno zelenilo, a na vrhu plodovi, i ovo nisu riječi čovjeka.'"³³⁶

Abdullah ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upozorio na štetnost zapostavljanja Objave po moral čovjeka kada je rekao: **„Čovjek u čijim grudima nema ništa iz Kur'ana je kao ruševina.”**³³⁷

Prenosi se od Zejda ibn Sabita da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Uzvišeni Allah voli da se uči Kur'an onako kako je objavljen.”**³³⁸

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Ko hoće da se uvjeri da li voli Allaha i Njegovog Poslanika, neka se provjeri s Kur'anom. Ako vidi da voli Kur'an, on uistinu voli Allaha i Njegovog Poslanika.”**³³⁹

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Učite Kur'an žalovito, jer je objavljen sa žalošću.”**³⁴⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Učite Kur'an da bi vas on spriječavao da ne radite ono što je zabranjeno. Ako se grijeha ne sustegnete, kao da i niste učili Kur'an.”**³⁴¹

Jednom prilikom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Najljepše učenje je učenje onoga koji se ražalosti učenjem.”**³⁴²

³³⁵ Nahl, 90.

³³⁶ Bejheki.

³³⁷ Tirmizi.

³³⁸ Ibn Huzejme.

³³⁹ Taberani sa sahih senedom.

³⁴⁰ Ebu Ja'la „Musned.”

³⁴¹ Džamius-Sagir.

³⁴² Taberani.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najljepši kiraet Kur'ana jeste kod onih ljudi koji kada ga uče vidi se da se Allaha boje.**“³⁴³

Od Ebu Rukajje, Temima Ibn Evsa ed Darije, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Vjera je savjet, ponovivši to tri puta. A potom je rekao: 'Od Allaha, Njegove Knjige, Njegova Poslanika, vodama muslimana i običnim ljudima.'**“³⁴⁴

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči harf iz Allahove Knjige ima jedno dobro djelo, a jedno dobro djelo je kao deset takvih!**“³⁴⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaki harf od tih harfova ima svoju vanjsinu i unutrašnjost i svaki harf ima svoju definiciju, a svaka definicija svoje ishodište.**“³⁴⁶

Prenosi se od Šedada ibn Evsa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kad god jedan musliman legne u postelju pa prouči neku suru iz Allahove knjige, Allah mu odredi meleka koji ga čuva kako mu se ne bi desilo ništa neugodno, sve dok se ne probudi.**“³⁴⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom rekao: „**Onome, ko nekoga nauči jedan ajet iz Kur'ana, ili dio korisnog znanja, teći će Allahova nagrada do Sudnjeg dana.**“³⁴⁸

Ebu Zerr, r.a., je rekao: „Allahov Poslaniče, oporuči mi nešto. On reče: 'Allaha budi svjestan, jer je takvaluk glava sviju stvari.' Reče: 'Allahov Poslaniče, dodaj još.' On reče: 'Uči Kur'an pa će ti biti svjetlo na zemlji i poputbina za nebesa.'“³⁴⁹

Takođe se prenosi od Ebu Zerra, r.a., da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne prilike rekao: „**Moraš što više učiti Kur'an i sjećati se Allaha,**

³⁴³ Džamius-Sagir.

³⁴⁴ Muslim.

³⁴⁵ Tirmizi.

³⁴⁶ Taberani.

³⁴⁷ Tirmizi, Nesai u „Amelu jevmin ve lejletin.“

³⁴⁸ Ibn Asakir.

³⁴⁹ Ibn Hibban, Ibn Asakir, Hakim, koji kaže da je sahih.

dž.š., jer je Kur'an sjećanje na tebe na nebesima, a svjetlo za tebe na zemlji!"³⁵⁰

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „...Podučavajte i druge Kur'anom jer je zaista onaj ko druge njime poduči sličan torbi napunjenoj mošusom čiji se miris širi i zahvata svu okolinu.“³⁵¹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Naučite Kur'an i učite ga. Onaj ko nauči Kur'an, uči ga i radi po njemu sličan je posudi punoj mirisa koja širi svoju aromu na sve strane.“³⁵²

Ebu Zerr, r.a., veli da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ebu Zerre, da poraniš i naučiš jedan ajet iz Allahove knjige, bolje ti je nego da klanjaš sto rekata. A da poraniš i naučiš neko pitanje iz neke naučne oblasti, radilo se po njemu ili ne radilo, bolje ti je nego da klanjaš hiljadu rekata.“³⁵³

Prenosi se od Muavije, r.a., da je rekao: „Bio sam jednom prilikom sa Poslanikom, s.a.v.s., i kada smo ušli u džamiju vidjeli smo jednu grupu ljudi kako sjede. Poslanik, s.a.v.s., ih upita: 'Šta vas je okupilo da ovdje sjedite?' Odgovorili su: 'Klanjali smo namaz koji nam je propisan zatim smo odlučili da zajedno učimo Kur'an i da se tako prisjećamo Allaha.'“³⁵⁴

Od Sa'da ibn Abdurrahmana, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ljudi, Allah vam je dao Svoju Knjigu i pokazao Svoj put da bi označio one koji su iskerni i one koji to nisu. Činite drugima dobro, kao što je Allah i vama dobro učinio.“³⁵⁵

Prenosi Aiša, r.a., od Poslanika, s.a.v.s., ove riječi: „Onaj ko vješto uči Kur'an, bit će u društvu s pisarima (melecima) časnim i čestitim, a ko ga uči zamuckujući i s poteškoćom, imat će dvije nagrade.“³⁵⁶

³⁵⁰ Bejheki.

³⁵¹ Tirmizi.

³⁵² Ibn Madže, Nesai, Tirmizi-hasen.

³⁵³ Ibn Madže.

³⁵⁴ Hakim.

³⁵⁵ Kurtubi, Ibn Džerir Et Taberi, Ibn Kesir.

³⁵⁶ Buhari, Muslim.

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada god se u džamiji sastane grupa ljudi da uče Kur'an i da ga proučavaju, na njih siđe i prekrije ih smirenost i mir, zastre ih Allahova milost, okruže ih meleki i prekriju ih svojim krilima, i Allah ih spomene među Svojim odabranicima.**“³⁵⁷

Bilježi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neće se skupiti ljudi u jednoj od Allahovih kuća radi učenja i proučavanja Kur'ana a da na njih neće biti spušteno spokojstvo, mir i rahmet, a i meleki će ih okruživati, dok će ih se Allah dž.š. sjetiti s onim što samo Allah ima.**“³⁵⁸

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Skupovima na kojima se Allah spominje, a najvredniji su oni na kojima se Kur'an uči, spušta se smirenost, prisustvuju im meleki, obaspe ih rahmet i Allah ih spomene na svome prijestolju.**“³⁵⁹

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko lijepo sluša učenje, makar jednog ajeta iz Allahove knjige, Allah mu upisuje dobro za koje će ga mnogostruko nagraditi, a ko prouči jedan Kur'anski ajet, Allah će mu ga pretvoriti u svjetlost na Sudnjem danu.**“³⁶⁰

Ebu Musa, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Vjernik koji uči Kur'an i radi po njemu podsjeća na citron (vrsta limuna), ukus mu je lijep i miris ugodan. Vjernik koji ne uči Kur'an, ali radi po njemu sliči na hurmu, ukus joj je dobar, ali nema mirisa. Licemjer koji uči Kur'an je poput bosioka, miris mu je ugodan, ali je ukus gorak, a licemjer koji ne uči Kur'an je kao gorka tikvica, ukus joj je gorak i ružan a miris neugodan.**“³⁶¹

Od Enesa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Primjer mu'mina koji uči Kur'an je kao primjer dunje lijepog mirisa i ukusa. Primjer mu'mina koji ne uči Kur'an je kao primjer ukusne**

³⁵⁷ U drugom Muslimovom predanju stoji: “... **I Allah ih spomene kod meleka Njemu bliskih.**” Muslim, Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže.

³⁵⁸ Muslim.

³⁵⁹ Abdullah Siradžuddin, Tilavetul Kur'anil medžid.

³⁶⁰ Ahmed.

³⁶¹ Buhari.

datule bez mirisa. Primjer grešnika koji uči Kur'an je kao primjer mirisnog bosiljka gorkog ukusa. Primjer grijesnika koji ne uči Kur'an je kao primjer gorkog kaktusa koji ni mirisa nema. Primjer dobrog druga je kao primjer vlasnika miska, ako te od njega ne zapadne ništa pogodit će te makar njegov miris. A primjer lošeg druga je kao primjer kovačkog mijeha, ako te ne zakači ništa od njegova crnila zakačit će te od njegova dima.”³⁶²

Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ako nekog od Allahovih robova snađe žalost ili tuga neka izgovori pomenute riječi:** 'Gospodaru naš, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i robinje Tvoje, čelo kojim ti sedždu činim je u Tvojim rukama, moja prošlost je u Tvojoj vlasti, pravda za mene je Tvoje određenje, molim te svakim imenom Tvojim, kojim si Sebe nazvao, ili si ga u Tvojoj knjizi spomenuo, ili si njima nekog od Tvojih robova podučio, ili si ga Sebi zadržao u okviru znanja o kome mi ništa neznamo da učiniš Kur'an proljećem srca moga, svjetlom grudi mojih i uzrokom koji će otjerati žalost i tugu zamjenivši ih radošću.'”³⁶³

Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Koga god zadesi kakva briga i žalost, pa kaže: Allahu moj, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i robinje Tvoje.** Moj je život u Tvojoj ruci, Tvoj sud za mene važi i sprovodi se, Tvoja odredba za mene je pravedna, molim Te svakim Tvojim imenom kojim si Sebe nazvao, ili koje si u Svojoj Knjizi objavio, ili kojem si ikoga od Svojih stvorenja naučio, ili koje si u Svom tajnom znanju zadržao, da učiniš veličanstveni Kur'an proljećem srca moga i svjetlom grudi mojih, i da njime odstraniš žalost moju i odbiješ brige moje! - Allah će mu odstraniti žalost i brigu i dati mu izlaz iz te situacije. Na to neko reče: 'Allahov Poslaniče, hoćemo li naučiti te riječi?' A on odgovori: '**Svakako, ko god ih čuje treba ih naučiti.**'”³⁶⁴

Prenosi se događaj sa Alijom, r.a., koji kaže da je jedne prilike rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., slijedeće: „Tako te moji roditelji blagoslovili, Božiji Poslaniče: ovaj Kur'an mi se gubi iz srca i osjećam da nemam snage za njega. Poslanik, s.a.v.s., mu reče: „**Oče Hasanov, hoćeš li da te naučim riječima koje će koristiti i tebi i onome koga naučiš njima? One će učvrstiti u tvom srcu ono što si naučio.**

³⁶² Ebu Davud.

³⁶³ Hakim.

³⁶⁴ Ahmed.

-Kako da ne Božiji Poslaniče, nauči me njima.

'Ako si u situaciji, klanjaj uoči petka u posljednjoj trećini noći. To je poseban trenutak u kome se prima dova. Moj brat Ja'kub je rekao svome sinu: 'Tražit ću oprost za vas od Gospodara' - sve dok ne dođe noć uoči petka. Ako to ne mogneš, onda se moli u sredini noći, ili u prvoj trećini. Klanjaj četiri rekata, Na prvom prouči Fatihu i sure Ja sin. Na drugum Fatihu i Ha mim³⁶⁵, na trećem Elif Lam Mim³⁶⁶, a na četvrtom Tebareke. Kada završiš sa tešehhudom, zahvali Allahu i pohvali Ga. Donesi salavat na Muhammeda i ostale poslanike. Traži oprost za vjernike i vjernice, i tvoju braću koja su prije tebe vjerovali. Na kraju toga prouči ovu dovu: 'Gospodari moj, podari mi da se okanim grijeha dok sam živ, i da se ne opterećujem onim što me se ne tiče. Opskrbi me lijepim gledanjem, koje Tebe raduje. Gospodaru Stvoritelju nebesa i Zemlje, Uzvišeni i Plemeniti, bezgranično moćni, Tebe - Allaha, koji si Milostiv pored Svoje veličanstvenosti i svjetla Tvoga lica - molim da moje srce natjeraš da sačuva Tvoju Knjigu onako kako si me naučio njoj. Podari mi da je čitam onako kako ćeš biti Ti zadovoljan. Stvoritelju nebesa i Zemlje, bezgranično moćni molim Te da mi Tvojom Knjigom osvijetliš vid, osloboдиš jezik i srce, raširiš pluća i zaposliš tijelo. Prema istini me samo Ti možeš povesti i samo mi je Ti možeš dati. Nema sile niti moći samo u Allaha Uzvišenog.'

'Oče Hasanov, praktikuj ovo tri, pet ili sedam sedmica bit će ti molba uslišana.'

Abdullah ibn Abbas kaže: 'Nije prošlo više od pet ili sedam nedelja, kad Alija dođe na isto mjesto i reče: 'O Božiji Poslaniče, ranije sam učio po četiri-pet ajeta. kada bih htio da ih ponovim, oni bi nestali. A sada učim po 40-tak ajeta. Kada ih ponovim, imam osjećaj da mi je Kur'an pred očima. Isto tako slušao bih hadis i ubrzo ga zaboravlja. A sada slušam po nekoliko hadisa i, kada ih prenosim, ne zaboravim nijedno slovo.' Na to Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Hasanov otac je, tako mi gospodara Ka'be, vjernik.'**³⁶⁷

Prenosi se od Omara ibn El Hattaba, r.a., da je rekao: „Čuo sam Hišama ibn Hakima kako uči suru El Furkan za života Allahova Poslanika, s.a.v.s. Slušao sam njegovo učenje, a učio je dijalektima koje ja nisam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s. Jedva sam ga pratilo u namazu, sačekao

³⁶⁵ Suru Duhan.

³⁶⁶ Suru Sedžde.

³⁶⁷ Tirmizi, Hakim-koji kaže da je sahih po kriterijumima Buharije i Muslima.

sam ga dok preda selam, zatim sam ga povukao za košulju i upitao: 'Ko te poučio ovim surama?' Rekao je: 'Poučio me je Allahov Poslanik, s.a.v.s.' Rekao sam mu: 'Lažeš', a zatim sam ga odveo do Allahova Poslanika, s.a.v.s. Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, čuo sam ovoga kako uči suru El Furkan na dijalektima kojima me ti nisi poučio, a ti si me poučio suri El Furkan.' Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: **'Pusti ga Omere, a ti Hišame uči!'** On je proučio onaj dijalekt kojeg sam čuo da uči, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Ovako je objavljen.'** Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Uči, o Omere!'** Učio sam suru na način kojem me Allahov Poslanik, s.a.v.s., poučio i reče mi Allahov Poslanik, s.a.v.s.: **'Ovako je objavljen!'** A zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Ovaj Kur'an je objavljen na sedam dijalekata i učite ono što je lako iz njega!'**³⁶⁸

U jednom hadisu kudsiju se prenosi od Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji kaže da: „**Uzvišeni i Slavljeni Allah kaže: 'Koga učenje Kur'ana sprijeći od dove Meni i traženja od Mene, dat će mu najbolju nagradu onih koji Mi zahvaljuju.**“³⁶⁹

Od Ebu Se'ida, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Uzvišeni Gospodar, Allah kaže: 'Koga Kur'an okupira od spominjanja Mene i traženja od Mene, Ja će mu dati više nego što dajem onima koji Me mole. A vrijednost Allahovih riječi u odnosu na druge riječi je kao vrijednost Allaha nad Njegovim stvorenjima.**“³⁷⁰

Obradovao je Allahov je Poslanik, s.a.v.s., onoga ko nema vremena za sebe dovu činiti od prevelike zauzetosti naukom, kad je u hadisu kudi rekao: „**Slavljeni i Uzvišeni Gospodar kaže: 'Onome koga zikr i učenje Kur'ana zabave od upućivanja dove Meni, dat će više nego što dajem onima koji Me mole. A govor Uzvišenog i Slavljenog Allaha uzvišen je nad drugim govorom kao što je Allah uzvišen nad Svojim stvorenjima.**“³⁷¹

Govorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., o susretu sa Džibrilom pa je rekao: **„Džibril mi je učio na jednom dijektu, pa sam mu ponovio, tražio**

³⁶⁸ Buhari, Muslim.

³⁶⁹ Ibni Šahin.

³⁷⁰ Darimi, Bejheki, Tirmizi-hasen.

³⁷¹ Tirmizi.

sam da poveća, pa je povećao, tako da je završio na sedam dijalekata.”³⁷²

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Unesite padežne oznake u Kur'an i dobro proučite neobične riječi u njemu.”³⁷³

Prenosi se da je jednog dana Osman, r.a., sa minbera upitao: „Tako vam Allaha, da li se neko sjeća da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao da je **Kur'an objavljen na sedam harfova, a svaki harf od ovih sedam je ispravan i potpun.** Pa kad je završio i ustao, ustalo je tako mnogo ashaba da se nije moglo prebrojiti koji su posvjedočili da je Allahov Poslanik, Muhammed, s.a.v.s. rekao: **'Kur'an je objavljen na sedam harfova, a svaki harf je ispravan i potpun.'** Nakon toga je Osman, r.a., rekao: 'I ja svjedočim sa njima.'”³⁷⁴

Sreo je Allahov Poslanik, s.a.v.s., Džibrila kod Ahdžaril Mera³⁷⁵ pa mu je rekao: „**Poslan sam nepismenom ummetu, među njima su djeca, sluge, starci i nemoćni.** Rekao je Džibril: **'Učite Kur'an na sedam narečja!'**”³⁷⁶

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Došla je Fatima, r.a., idući hodom koji je bio veoma sličan hodu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Vjerovjesnik, s.a.v.s., dočekao ju je riječima dobrodošlice: **'Dobro mi došla, kćeri moja!',** a zatim je posadio sa svoje lijeve ili desne strane. Potom joj je nešto tiho ispričao pa je ona zaplakala. Rekla sam: 'Zašto plačeš?' Zatim joj je opet nešto povjerljivo kazao, na što se ona nasmijala. Rekla sam: 'Nisam te vidjela kao danas da si istovremeno i obveseljena i ožalošćena!' 'Ja nisam od onih koji bi odali tajnu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.' odgovorila je. Nakon što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., preselio na ahiret, ponovo sam je upitala, pa mi je kazala: 'Tom prilikom mi je u povjerenju rekao: **'Džibril me svake godina po jedanput presluša Kur'an. Ove godine me je preslušao dva puta. Mislim da je to nagovještaj da je moj edžel blizu. Ti si prva iz moje porodice koja će**

³⁷² Buhari, Muslim.

³⁷³ Es Sujuti, El Hejsemi u „Medžmeuz-zevaid.“

³⁷⁴ Ebu Ja'la u „Musnedul Kebiru.“

³⁷⁵ Mjesto kod naselja Kuba.

³⁷⁶ Ahmed.

mi se priključiti' Na te riječi sam zaplakala. On je potom kazao: 'Jesi li zadovoljna da budeš prvakinja među Džennetskim ženama i ženama vjernika?' Kad sam to čula osmjehnula sam se."³⁷⁷

Prenosi se da su Aiša i Fatima, r.a., rekle: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je povjerio tajnu: 'Džibril se sa mnom svake godine sastajao radi obnavljanja Kur'ana. Dolazio mi je dvaput godišnje. Kada ga ugledam, čini mi se da mi je smrt došla.'"³⁷⁸

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ponekad mi dolazi Objava poput zvonjenja zvona. To mi je najteži način Objave, i kada se prekine zvonjenje, je bih potpuno upamlio ono što mi je Džibril kazao. Ponekad mi se opet melek ukaže u vidu čovjeka. On bi mi govorio a ja pamlio šta mi kaže.”³⁷⁹

Prenosi se da Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Dato mi je sedam dugih ajeta umjesto Tevrata, sure koje imaju stotinu ajeta date su mi umjesto Indžila, kraća i međusebno slična sura data su mi umjesto Zebura, a meni je data prednost sa kraćim surama.”³⁸⁰

Prenosi se od Vaila ibn Eska'a da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Suhufi³⁸¹ objavljeni su prve noći mjeseca ramazana, Tevrat je objavljen šeste noći mjeseca ramazana, Indžil trinaeste noći mjeseca ramazana, a Allah je objavio Kur'an dvadeset četvrte noći mjeseca ramazana.”³⁸²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko nauči Kur'an prije punoljetstva, tome je data mudrost u mladosti.”³⁸³

Od Huzejfe ibn Jemame se prenosi da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Ponekad Allah, dž.š. pošalje na neki narod određenu kaznu. Tada dijete iz toga naroda prouči 'El hamdu lillahi Rabbil

³⁷⁷ Buhari.

³⁷⁸ Buhari.

³⁷⁹ Buhari.

³⁸⁰ Zerkeši „El Burhan.“

³⁸¹ Nekoliko stranica objavljenih Ibrahimu, a.s.

³⁸² Ahmed.

³⁸³ Ibn Madže, Bejheki.

alemin', pa to Allah Uzvišeni čuje i otkloni od njih kaznu četrdeset godina."³⁸⁴

Prenosi se od Ma'mera, a ovaj od Kataleta, da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dostavljajte poruku od Allaha do koga dođe samo jedan ajet Kur'ana, do njega je došla Allahova naredba.**“³⁸⁵

Navodi se od Allahova Poslanika, s.a.v.s., slijedeće: „**Najvrijedniji ibadet moga ummeta je učenje Kur'ana.**“³⁸⁶

Prenosi se u hadisu Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., lancem koji seže do Poslanika, s.a.v.s.: „**Svaki domaćin voli da se dođe na njegovu gozbu, a Allahova gozba jeste Kur'an. Kur'an je Allahovo ugošćavanje Njegovih robova.**“³⁸⁷

Od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., se takođe prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učite Kur'an, jer Uzvišeni Allah neće kazniti srce u kojem je Kur'an. Kur'an je Allahova gozba, siguran je onaj ko joj prisustvuje, i neka se raduje nagradi onaj ko voli Kur'an.**“³⁸⁸

Navodi se od Osmana, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolji među vama je onaj koji nauči Kur'an i drugoga poučava Kur'anom.**“³⁸⁹

Bilježi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., oporučio: „**Prenesite od mene makar jedan ajet.**“³⁹⁰

Opomenuo je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ummet kada je rekao: „**Kur'an će biti dokaz za ili protiv tebe.**“³⁹¹

³⁸⁴ Er Razi u „Et tefsirul kebir.“

³⁸⁵ Abdurrezzak, Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

³⁸⁶ Bejheki.

³⁸⁷ Medžmu'ul-Fetava (10/136).

³⁸⁸ Darimi.

³⁸⁹ Buhari, Muslim.

³⁹⁰ Buhari.

³⁹¹ Muslim, Nesai, Ibn Madže, Ahmed, Ibn Hibban.

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko tumači Kur'an po svome nahođenju, bez ikakvog znanja**³⁹², nek pripremi sebi mjesto u Džehennemu.”³⁹³

Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**....A ko nešto o Kur'anu rekne po svome mišljenju, neka pripremi sebi mjesto u Vatri.**”³⁹⁴

Prenosi Džundub od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Ko kaže o Kur'anu nešto po svome mišljenju, ako i pogodi, on je počinio grešku.**”³⁹⁵

Od Enesa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Allah ima svoj posebni ehl**³⁹⁶ od ljudi. To su oni koji se bave Kur'anom.”³⁹⁷

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Postoji jedna grupa ljudi posebno cijenjenih kod Allaha.** Ashabi rekoše. 'Ko su oni, Allahov Poslaniče?' Odgovorio je: 'To su oni koji stalno druguju s Kur'anom. Oni su posebno cijenjeni kod Allaha.'”³⁹⁸

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Oni koje se druže sa Kur'anom, u društvu su sa Allahom i sa svitom Njegovih odabranika.**”³⁹⁹

Prenosi se od Muaza ibn Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko uči Kur'an na Allahovom putu, bude obilježen sa iskrenima, šehidima i dobrima, a divni li su oni drugovi.**”⁴⁰⁰

³⁹² Dakle, ko bude tumačio Kur'an bez stručne šerijatske naobrazbe na temeljima ispravnih argumenata, neka se pripreni za Džehennem.

³⁹³ Tirmizi-hasen, Ahmed, Nesai.

³⁹⁴ Tirmizi, Taberi.

³⁹⁵ Tirmizi, Ebu Davud, Nesai.

³⁹⁶ Riječ *ehl* spomenuta u ovom hadisu kontekstualno znači da Uzvišeni Allah među svojim robovima ima posebne ljude koji su veoma stručni, sposobni i vješti u učenju Kur'ana. Ova riječ nam takođe govori da su to osobe koje Allah, dž.š., posebno voli zbog njihove svestrane ljubavi i velike pažnje prema Kur'anu časnome.

³⁹⁷ Nesai, Ibn Madže, Hakim.

³⁹⁸ Ahmed, Nesai, Ibn Madže.

³⁹⁹ Nesai, Ibn Madže, Hakim.

Prenosi se od Omara ibn El Hattaba, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zaista će Allah ovom Knjigom uzdići neke narode, a neke poniziti.**“⁴⁰¹

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Onaj u čijem srcu nema ništa od Kur'ana nalik je napuštene kuće.**“⁴⁰²

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je čuo kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Onaj ko javno uči Kur'an je kao onaj ko javno udjeljuje sadaku, a onaj ko uči Kur'an tajno je kao onaj koji sadaku udjeljuje tajno.**“⁴⁰³

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Onaj ko prouči deset ajeta u jednoj noći neće biti smatran nemarnikom.**“⁴⁰⁴

Uvažavao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., one koji više znaju iz Kur'ana među ashabima, naredivši da im takva osoba imami: „**Neka vas vodi u namazu onaj ko zna najviše Kur'an.**“⁴⁰⁵

Poučavao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednog ashaba riječima: „**Uči iz Kur'ana ono što će te spriječiti (od grijeha), jer ako te ne spriječi nisi ga ni učio.**“⁴⁰⁶

Ebu Musa, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U veličanje Allaha spada i poštivanje starijeg muslimana, onoga ko zna i radi po Kur'anu, a ne pretjeruje s njim niti ga ne zanemaruje, i pravedna vladara.**“⁴⁰⁷

⁴⁰⁰ Ahmed.

⁴⁰¹ Muslim.

⁴⁰² Ahmed, Darimi, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih. Hakim kaže da mu je sened sahih.

⁴⁰³ Tirmizi-hasen, Ebu Davud, Nesai.

⁴⁰⁴ Hakim-koji kaže da je vjerodostojan po kriterijumima Muslima.

⁴⁰⁵ Buhari.

⁴⁰⁶ Taberani.

⁴⁰⁷ Ebu Davud, Bejheki, Albani kaže da je vjerodostojan.

Abdullah ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Budite oprezni u prenošenju mojih hadisa i prenosite samo ono u što ste sigurni da je tačno, jer ko na mene namjerno slaže neka sebi pripremi mjesto u Džehennemu, a ko o Kur'anu kaže nešto po svom mišljenju neka sebi pripremi mjesto u vatri.“⁴⁰⁸

Na dan Bedra Allahov Poslanik, s.a.v.s., je postrojio vojsku, a zatim je stao ispred prisutnih i održao im govor, u kome je o Kur'anu rekao: „...Obratite pažnju na ono čime vas je Allah u Svojoj Knjizi zadužio, čemu podučio i učinio dostoјnim poštovanja nakon što ste bili prezreni. Držite se toga pa će i vaš Gospodar s vama biti zadovoljan. Pokažite se pred svojim Gospodarom na ovim mjestima pa ćete zaslužiti Njegovu milost i oprost, što vam je obećao. Njegovo obećanje je istinito. Njegov govor je iskren, a kazna žestoka...“⁴⁰⁹

Ukbe ibn Amir El Džuheni prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na Tebuku rekao: „O ljudi, Allahova knjiga je najistinitiji govor, a bogobojaznost najčvršća veza. Ibrahimova, a.s., vjera je najbolja vjera, a Muhammedovi propisi najbolji propisi. Prizivanje Allaha je najčasniji razgovor. Najljepša kazivanja o događajima iz prošlosti nalaze se u Kur'anu...“⁴¹⁰

Od Ebu Selema ibn Abdurrahmana ibn Aufa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u Medini prisutnima održao sljedeći govor: „...Allahova Knjiga je najljepši govor. Spašen je onaj čije je srce Allah time ukrasio, A zatim ga, nakon kufra, u islam uveo. Spašen je onaj koji je taj govor odabro mimo svakog drugog govora. To je najiskreniji i najizraženiji govor. Što Allahu voli, volite i vi. Neka vaša srca uvijek budu puna ljubavi prema Allahu. Nemojte da vam bude dosadno slušati Allahovu objavu. Nemojte da vaša srca budu okrutna prema tome. Obožavajte Allaha i Njemu ništa ne pripisujte. Bojte se Allaha onako kako se treba bojati. U djelo pretočite ono što govorite. Volite se međusobno u ime Allaha. Neka je na vas mir i Allahova milost.“⁴¹¹

⁴⁰⁸ Ebu Davud, Tirmizi, Nesai.

⁴⁰⁹ Vakidi u djelu Kitabul-megazi, Širazi u djelu Kelimetur-Resuli, Bulejk u djelu Minhadžus-salihin, Tekijjudin Markizi u djelu Imtaul-esmai, Muhammed Halil Hatib u djelu Hutabur-Resuli.

⁴¹⁰ Bejheki, Es Sujuti, Ibn Kajjim El Dževzi, Ibn Kesir, Vakidi, Širazi.

⁴¹¹ Ibn Kesir, Ibn Hišam, Bakilani, Ali el Mutteki el Hindi.

Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je neka žena sama sebe ponudila Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa mu je neko od prisutnih rekao: „Allahov Poslaniče, (ako ti nećeš) venčaj je za mene! Na to je on kazao: 'Imaš li išta?' 'Nemam ništa', rekao je. 'Idi i nađi makar prsten od željeza', reče mu on. On je otišao, a potom se vratio i rekao. 'Ne, Allaha mi, nisam mogao naći ni željezni prsten, ali evo ova moja košulja njena neka bude polovica. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: 'Šta ćeš sa košuljom! Ako je ti obučeš, onda nema ona a ako je obuče ona nemaš ti?' Čovjek je sjeo i kad se sjedenje oduljilo, ustao je pa ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio i zovnuo, ili ga je neko drugi zovnuo te mu rekao: 'Znaš li išta iz Kur'ana? ' 'Znam te i te sure.'

'Vjenčat ču je za tebe uz to što znaš iz Kur'ana', kazao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.'"⁴¹²

Prenosi se od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Bio sam u Himsu pa mi neki ljudi rekoše: 'Uči nešto iz Kur'ana kod nas! Ja sam kod njih učio suru Jusuf pa mi neki čovjek između tih ljudi reče: 'Nije tako objavljeno, Allaha mi!' Ja mu rekoh: 'Teško tebi! Ja sam, Allaha mi, ovo učio kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa mi je rekao: 'Dobro si proučio!' Dok sam mu ja govorio, osjetih od njega zadah vina pa mu rekoh: 'Piješ vino i poričeš Kur'an!? Nećeš otici dok te ne izbičujem. Pa sam ga izbičevao kako je i propisano.'"⁴¹³

Prenosi se od Abdullahe ibn Amra, r.a., da je rekao: „Tako mi Allaha, Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., sam zavolio najvećom ljubavlju nakon što sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: 'Uzimajte Kur'an od četvorice: od Abdullahe ibn Mes'uda, Ubejja ibn Ka'ba, Salima i Muaza ibn Džebela.'"⁴¹⁴

Narod Ebu Musa El Eš'arija je pokazivao veliko interesovanje za učenje Kur'ana i njegovo pamćenje. Možda su mnoge ashabe prevazišli u pogledu toga koliko su učili Kur'an, te uljepšavali svoj glas u tu svrhu. Jednom su putovali sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na neko mjesto, te kada su ujutro osvanuli i okupili se oko Poslanika, s.a.v.s., on reče: „Ja uistinu prepoznam glas Eš'arija kada se noću počnu družiti s

⁴¹² Buhari.

⁴¹³ Buhari, Muslim.

⁴¹⁴ Buhari, Muslim.

Kur'anom i znam tačno gdje se nalaze, prema glasovima koje, dok Kur'an uče, puštaju, a ne znam gdje su danju.”⁴¹⁵

Navodi se da je Ebu Musa, r.a., rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao: 'Da si samo vidio kako sam sinoć slušao tvoje učenje Kur'ana! Tebi je dato nešto od glasovnih mogućnosti kakve su date Davudovoj porodici.'”⁴¹⁶

Prenosi se da je jedne noći Allahov Poslanik, s.a.v.s., iščekivao Aišu, r.a., koja je kasnila, pa je upita: „Šta te je zadržalo? Ona reče: 'Allahov Poslaniče, slušala sam učenje Kur'ana jednog čovjeka, od čijeg glasa ljepšeg nisam čula!' Poslanik, s.a.v.s. ustade i dugo ga je slušao, pa pošto se vrati, reče: 'Ovo je Salim, štićenik Ebu Huzejfe. Hvala Allahu, Koji je dao da među mojim slijedbenicima ima ovakvih.'”⁴¹⁷

Prenosi se od Abdurrahmana ibn Ebi Šejbe da je rekao: „Čuo sam da je Ummu Seleme, r.a., žena Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekla: 'Pitala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zašto se ne spominjemo u Kur'anu kao što se spominju muškarci?' Ona dalje nastavlja, pa kaže: 'Jednoga dana pažnju mi je privukao njegov glas sa minbera dok sam češljala kosu. Brzo sam uplela kosu i izašla u predsoblje kuće i naslonila uši na pregradu od palminog granja. Tada je on rekao s mimbera: 'O ljudi, zaista Uzvišeni Allah kaže: 'Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha, - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.'”⁴¹⁸

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da rekao je: „Žene Allahovog Poslanika, s.a.v.s., su zapitkivale: 'Zašto spominje vjernike, a ne

⁴¹⁵ Buhari, Muslim.

⁴¹⁶ Buhari, Muslim.

⁴¹⁷ Ebu Davud sa sahih senedom, Ibn Madže takođe sa sahih senedom.

⁴¹⁸ Ahzab, 35. Ahmed, Nesai i Ibn Džerir od Abdul Vahida ibn Zijada.

spominje vjernice?' Tada je Allah, dž.š., objavio: '**Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha, - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.**'⁴¹⁹

Navodi se od Osmana ibn Abdullahe ibn Evsa, a on od svoga djeda, kako Abdullah ibn Se'id kaže: „Pričao mi je Evs od Ibn Huzeife, koji kaže: 'Uputili smo se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u delegaciji plemena Sekif. Saveznici su odsjeli kod Mugire ibn Šu'beta, r.a., a pod svoj šator Allahov Poslanik, s.a.v.s., ugostio je pleme Benu Malik. Kaže Musedded, a bio je jedan od delegata Benu Sekif: 'Poslanik, s.a.v.s., nam je, svake noći dolazio iza jacije i držao govore stojeći na nogama sve dok se ne bi umorio od dugog stajanja. Mnogo bi nam govorio šta je doživio od svoga plemena Kurejš, te je jednom rekao: 'Nije isto! Bili smo oslabljeni i ponižavani - Musedded dodaje: u Mekki - a kad smo otišli u Medinu nastao je rat promjenjivog ishoda, pa bismo nekada mi njih pobijedili, a nekada oni nas.' Jedne noći Poslanik, s.a.v.s., nije se pojavio u uobičajeno vrijeme, pa smo rekli: 'Nije nam večeras došao!' - a Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Iznenada mi je došla objava moga hizba iz Kur'an, a.š., pa sam odbio doći dok se ne završi.' Evs kaže: 'Pitao sam drugove Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako dijele Kur'an, pa mi odgovoriše: 'Na tri, na pet, sedam, devet, jedanaest, trinaest i na dio sa kraćim surama.'"⁴²⁰

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Hafizi Kur'anu će biti prvaci među stanovnicima Dženneta.**“⁴²¹

⁴¹⁹ Ahzab, 35. Ibn Džerir.

⁴²⁰ Zadnji dio kur'ana koji sadrži kraća sura naziva se El Mufessal. Ebu Davud, Ibn Madže, Ahmed.

⁴²¹ Taberani.

Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Hafiz Kur'ana, doista, podsjeća na vlasnika svezane deve. Ako bdije nad njom, sačuvat će je, a ako je pusti, ona odlazi.**“⁴²²

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Odgajajte djecu na tri stvari: na ljubav prema vašem vjerovjesniku, ljubav prema njegovoj porodici i ljubav prema učenju Kur'ana, jer će hafizi Kur'ana biti u hladu Allahova prijestolja sa Njegovim vjerovjesnicima i najboljim robovima na Dan kada drugoga hлада neće biti.**“⁴²³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Znak veličanja Allaha je poštivanje: starca muslimana, hafiza Kur'ana**⁴²⁴ koji ne pretjeruje i Kur'an ne zanemaruje, te poštivanje pravednog vladara.“⁴²⁵

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je rekao: „**Ko želi susret s Allahom, neka gosti Njegovu čeljad.** Neko je primjetio i upitao: 'Zar Allah, dž.š., ima čeljad, Allahov Poslaniče?' 'Da', odgovorio je. 'A ko su oni?', ponovo je neko upitao. '**Allahova čeljad**⁴²⁶ na dunjaluku su oni koji uče Kur'an. Dakako ko im iskaže počast i Allah će njemu iskazati počast i darovat će mu Džennet. Ko ih napusti i Allah će njega napustiti i nastanit će ga u

⁴²² Buhari.

⁴²³ Taberani.

⁴²⁴ Imam Gazali u svom Ihjau navodi riječi Abdullaha Ibn Mas'uda r.a., uglednog ashaba i velikog zaljubljenika u Kur'an, da je rekao: „Hafiz Kur'ana treba da se prepoznaje po svojoj noći, dok drugi spavaju; po svome danu dok su drugi nemarni, po svojoj zabrinutosti, dok su drugi bezbrižni; po svome plaču, dok se drugi vesele i smiju; po svojoj šutnji dok su drugi govorljivi i po svojoj poniznosti dok se drugi ohole. Hafiz treba da bude skrušen i blag, a ne treba da bude neodgojen, svađalica, brbljivac i grubijan.“

⁴²⁵ Ebu Davud.

⁴²⁶ Ova Poslanikova, s.a.v.s., izjava se nikako ne smije shvatiti bukvalno, jer kako je u Islamskom učenju opće poznato, Allah, dž.š., je Jedan i nema sudruga niti čeljad. Međutim, ovim je hadisom Muhammed, s.a.v.s., htio da slikovitije istakne važnost i značaj onih osoba koje uče Kur'an kao i na značaj hafiza Kur'ana. Te su osobe zbog njihovog osobitog truda veoma drage Allahu, dž.š., te su mu mnogo bliske zbog njihove pokornosti, skrušenosti, iskrenosti, skromnosti, pravednosti i ljubavi prema Kur'anu. Zbog ovih i ostalih vrlina koje posjeduju oni su spomenuti kao veoma posebni Allahovi, dž.š., robovi.

Vatri. Znaj, o Ebu Hurejre, kod Allaha nema časnijeg od hafiza. Dakako, hafiz je časniji od bilo koga drugog osim od pejgambera.”⁴²⁷

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Reći će se hafizu Kur'ana, kada uđe u Džennet: 'Uči Kur'an i penji se na stepene, tako da će se svakim ajetom popeti za jedan stepen, deredžu. Penjat će se dok ne stigne do poslijednjeg ajeta kojeg bude znao i zastat će tu.’“⁴²⁸

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema čovjeka koji svoje dijete poduči Kur'anu, a da na Sudnjem danu neće biti krunisan s krunom iz Dženneta.“⁴²⁹

Prenosi se od Abdullahe ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Reći će se učaču Kur'ana⁴³⁰ uči, uzdiži se na više stepene⁴³¹ i izgovaraj⁴³² pažljivo kao što si ga izgovarao na dunjaluku! Tvoje će mjesto biti na stepenu poslijednjeg ajeta koji proučiš.“⁴³³

Džabir ibn Abdulla kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., ukopavajući po dva šehida nakon Bitke na Uhudu pitao: 'Ko je znao više Kur'ana napamet?' Nakon što bi njegovi drugovi pokazali na jednog od njih, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi toga stavio u pročelje (zajedničkog im) kabura.“⁴³⁴

Od Abdullahe ibn Sa'lebe se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., stavši nad poginulim u Bitci na Uhudu, rekao: 'Ja sam svjedok za ove! Nema ni jednog ranjenika koji zadobije ranu na Allahovom putu, a da ga Allah na Sudnjemu danu neće proživjeti s tom ranom koja će krvariti. Boja će biti boja krvi, a miris poput miska! Vidite ko je od njih znao

⁴²⁷ Ahmed eš Šakir el Huvejri, Durretun-nasihin.

⁴²⁸ Ahmed, Ibn Madže.

⁴²⁹ Taberani u „El Evsatu.“

⁴³⁰ Reći će se onome koji je na ovome svijetu puno učio Kur'an, prilikom ulaska u Džennet...

⁴³¹ Stepene Džennetske.

⁴³² Izgovaraj Kur'an pažljivo.

⁴³³ Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih, Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže u "Sunenima." Ibn Hibban u "Sahihu."

⁴³⁴ Buhari.

najviše Kur'ana pa njega u kaburu stavite naprijed da bude imam svojim drugovima!”⁴³⁵

Navodi se od El Beraa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao slijedeće: „Uljepšajte učenje Kur'ana svojim lijepim glasovima, jer, lijep glas ističe još veću ljepotu Kur'ana.“⁴³⁶

Prenosi se od El Beraa ibn Aziba da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ništa Allah tako ne sluša kao lijepo učenje Kur'ana.“⁴³⁷

Prenosi se od Ebu Umame da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah, dž.š., najviše voli da sluša svoga roba kada uči Kur'an u namazu. Prosipa se dobroćinstvo po njemu sve dok je u namazu. Rob se najviše približava Allahu učeći Kur'an.“⁴³⁸

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Lijep glas je ukras Kur'ana.“⁴³⁹

Bilježi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ne pripada nama onaj ko ne uči melodično Kur'an.“⁴⁴⁰

Navodi se od Džabira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učite Kur'an, tražeći time Allahovo zadovoljstvo, dok se nije pojavio narod koji će ga tako brzo učiti, kao što leti strijela bačena iz luka, učit će ga brzo, a ne kako je pravilno.“⁴⁴¹

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah ne sluša i ne poklanja pažnju ničemu kao Vjerovjesniku lijepa glasa, koji glasno i lijepo uči Kur'an.“⁴⁴²

---

⁴³⁵ Ibn Hišam.

⁴³⁶ Buhari, Muslim.

⁴³⁷ Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže, Ibn Hibban, Hakim koji kaže da je sahih.

⁴³⁸ Tirmizi.

⁴³⁹ Buhari.

⁴⁴⁰ Buhari, Muslim.

⁴⁴¹ Ebu Davud.

⁴⁴² Buhari, Muslim.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najljepšeg glasa u učenju Kur'ana je onaj čovjek koji kada ga čuješ kako uči, vidiš da se boji Allaha Uzvišenog.**“⁴⁴³

Takođe, se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nema većeg užitka kao slušati Kur'an od onog koji se boji Allaha.**“⁴⁴⁴

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah, dž.š. voli šutnju u tri slučaja: kada se uči Kur'an, u borbi⁴⁴⁵ i prilikom ispraćanja dženaze.**“⁴⁴⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Onaj ko prouči Kur'an za kraće od tri noći, nije ga razumio.**“⁴⁴⁷

Abdullah ibn Amr ,r.a., priča: „Moj otac, r.a. me oženio uglednom djevojkom kod koje bi često navraćao i pitao je o mužu, a ona bi odgovarala:

- Divan li je to čovjek! Otkako sam mu došla nije u moju postelju legao niti mi haljine dodirnuo. Kada se to stanje oduljilo, ispričao je to Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji mu je reče: 'De da ga sretnem!' Kad sam se s njim sreo, on me upita: 'Koliko postiš?' - Svaki dan - odgovorih. 'Za koliko vremena proučiš Kur'an?'

- Za Noć. On tada reče: 'Od svakog mjeseca posti tri dana, a svakog mjeseca prouči Kur'an!' - Mogu ja više od toga! - rekoh. 'Posti tri dana sedmično.'

- Mogu ja više i od toga! - rekoh. 'Dan posti, a dva nemoj!' - Mogu ja više i od toga! 'Posti najvredniji post, post Davudov, svakog drugog dana, a Kur'an prouči za sedam noći!'“⁴⁴⁸

Bilježi se od Sa'da ibn Ubade da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko uči Kur'an pa ga zaboravi, srest će Allaha, dž.š., na Dan kad Ga sretne, bolestan od lepre.**“⁴⁴⁹

⁴⁴³ Ibn Madže.

⁴⁴⁴ Hakim.

⁴⁴⁵ Taktika, kako se ne bi neprijatelju otkrio položaj svojih snaga.

⁴⁴⁶ Taberani u „Mu'džemu El Kebiru.“

⁴⁴⁷ Autori četiri „Sunena.“ Tirmizi-sahih.

⁴⁴⁸ Buhari.

⁴⁴⁹ Ahmed. Slično predanje prenose Ebu Davud i Darimi.

Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo nekog čovjeka kako uči Kur'an, pa je rekao: „**Da mu se Allah smiluje, posjetio me na ajet koji sam bio zaboravio.**“ A u drugom predanju stoji: „... koji je učinjeno da zaboravim.“⁴⁵⁰

Prenosi se od Ebu Musa El Eš'arija da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ponavlajte Kur'an! Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, on se brže zaboravlja nego što se deve oslobađaju od užeta kojim su privezane.**“⁴⁵¹

Od Enesa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Prikazana mi je nagrada moga ummeta, uključujući sevab za prašinu koja se očisti iz džamije. Takođe, pokazani su mi i grijesi moga ummeta, pa ne vidjeh većeg grijeha od sure ili ajeta koji čovjek nauči pa zaboravi.**“⁴⁵²

Od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ružno li je da neko kaže: Zaboravio sam taj i taj ajet. Ne! Nego mu je učinjeno da to zaboravi! Ponavlajte Kur'an, jer on lakše izmakne iz grudi, nego stoka iz svojih lanaca.**“⁴⁵³

Prenosi se od Omara ibn El Hattaba, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prespava i ne uspije proučiti odlomak iz Kur'ana koji uobičava učiti, pa ga prouči između sabaha i podne-namaza, bit će mu upisano kao da ga je noću, na vrijeme, proučio.**“⁴⁵⁴

Prenosi se od Ibn El Asa koji navodi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je jednom prilikom ashabima rekao: „**Kur'an nije objavljen da bi jedan dio drugom kontrirao. Stoga, ono što spoznate iz njega - radite po njemu, a u ono u čemu se dvoumite - vjerujte!**“⁴⁵⁵

---

⁴⁵⁰ Buhari, Muslim.

⁴⁵¹ Buhari, Muslim.

⁴⁵² Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Ibn Huzejme u „Sahihu.“

⁴⁵³ Buhari, Muslim. Ovo je verzija Muslima.

⁴⁵⁴ Muslim.

⁴⁵⁵ Ibn Merdevejh.

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ne poričite Kur'an Kur'anom. On je objavljen u više značenja.“⁴⁵⁶

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Rasprava o Kur'anu vodi u nevjerstvo.“⁴⁵⁷

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., da je rekao: „Jednoga dana sam poranio do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je on čuo glas dvojice ljudi kako se prepiru oko nekog ajeta. Allahov Poslanik, s.a.v.s., istupio je pred nas i rekao, a na licu mu se raspoznavala srdžba: 'Oni prije vas su stradali zbog svog prepiranja oko Knjige.'“⁴⁵⁸

Navodi se od Amra ibn Šuajba, on od svog oca, a on od djeda, koji kaže: „Ja i moј brat bili smo na jednom skupu koji ne bih dao za svo blago svijeta. Kada sam došao s bratom, stariji ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bili su na jednim vratima i ne želeći da se s njima tiskamo sjeli smo ukraj. Oni su tada naveli jedan ajet iz Kur'ana i počeli raspravljati podigavši glasove. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izišao je ljut i crvenog lica, bacajući na njih prašinu i govoreći im: 'Polahko, ljudi, tako su propali narodi prije vas razilazeći se sa svojim vjerovjesnicima i okrećući dijelove knjige protiv drugih. Kur'an nije objavljen da dokazuje lažnost jednog dijela drugim, nego je objavljen da jednim dijelom dokazuje istinitost drugog dijela. Stoga, ono što znate iz njega, radite po tome, a ono što ne znate - tražite da saznate od onoga koji to zna!'“⁴⁵⁹

Prenosi se od Džunduba da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Učite Kur'an dok su vam srca složna, a ako se razidu, onda ustanite!"⁴⁶⁰

Prenosi se predanje da je neki čovjek, stanovnik pustinje, došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on je dijelio zlato i srebro, pa je rekao: "O Muhammedu, tako ti Allaha, da ti je Allah naredio da jednako dijeliš, ne bi jednako dijelio." Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Teško tebi, pa ko je taj koji će ti pravednije postupiti poslije mene?' Zatim je Allahov

⁴⁵⁶ Taberani-hasen sened.

⁴⁵⁷ Ebu Davud, Ibn Hibban.

⁴⁵⁸ Muslim.

⁴⁵⁹ Muslim, Nesai, Ahmed.

⁴⁶⁰ Buhari, Muslim.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Čuvajte se ovog i sličnog njemu, zaista u mom ummetu ima ljudi sličnih ovome. Oni uče Kur'an, a on ne prelazi njihove grkljane, pa kada iziđu (iz vjere) ubijte ih, i potom, kada iziđu (iz vjere), ubijte ih.'⁴⁶¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči Kur'an kod zulumčara da bi time kod njega podigao ugled, bit će proklet svakim harfom desetostruko.“⁴⁶²

Abdullah ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Neki od mog ummeta podučit će se u vjeri, učit će Kur'an i govorit će: 'Hajdemo kod vladara da dobijemo nešto od njihova bogatstva, ponoseći se pred njima našom vjerom.' Međutim, to se neće desiti. Kao što se od bodljikavog drveta može dobiti samo trnje, tako se od njihove blizine blizine mogu zaraditi samo grijesi.“⁴⁶³

Jednom je prilikom Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učite Kur'an, ali nemojte to uzeti kao sredstvo i izvor prihoda za život.“⁴⁶⁴

Prenosi se da su dvojica ashaba ušli u džamiju i kada je imam predao selam jedan od njih je počeo učiti Kur'an i pomoću njega tražiti pomoć. Na to je jedan od prisutnih reagirao riječima: „Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti! Zar nisi čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje kaže: 'Doći će ljudi koji će učiti Kur'an i koji će pomoću njega tražiti pomoć. Ko zatraži od vas pomoć pomoću Kur'ana, vi mu je nemojte dati.'“⁴⁶⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Perite vaša usta i zube, jer su oni korita za Kur'anske riječi.“⁴⁶⁶

Prenosi se od Alije, r.a., da je kazao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Zaista, kada rob očisti zube misvakom pa stane da klanja, iza njega stane melek koji sluša njegovo učenje i toliko mu se približi da svoja usta stavi haman do njegovih usta, i tako sve što iz Kur'ana izađe na

⁴⁶¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

⁴⁶² Buhari u „Tarihu.“

⁴⁶³ Ibn Madže.

⁴⁶⁴ Ahmed.

⁴⁶⁵ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

⁴⁶⁶ Bezzar.

njegova usta, ode tome meleku, pa zato: čistite svoja usta prije učenja Kur'ana!”⁴⁶⁷

Od Ebu Malika Harisa ibn Asima el Eš'arija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Čistoća je pola vjere. El hamdulillah puni terezije; subhanallahi vel hamdulillahi pune ono što je između nebesa i Zemlje. Namaz je svjetlo; milostinja je jasan dokaz. Strpljivost je sjaj a Kur'an je nepobitan dokaz tebi ili protiv tebe. Svi ljudi trude se i odgovorni su za svoju dušu, pa, ili će je spasiti ili upropastiti.”⁴⁶⁸

Propisno je da Kur'an dodiruje osoba čista i sa abdestom, o tome govori ajet: „**Dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti.**⁴⁶⁹”, tj. čisti od džunupluka i druge nečistoće.

Takođe se o ovome navodi i ajet: “**A ovo je Kur'an veličanstveni, na ploči pomno čuvanoj.**⁴⁷⁰

Šejh Ibrahim El Halebi u komentaru djela “Munjetil musalli” kaže: ”Iako se smatra da ajet znači da Levhi mahfuz mogu doticati samo meleki, ipak negovo vanjsko značenje je to da nečistoj osobi nije dozvoljeno doticati Kur'an, jer se u kontekstu govori da je Kur'an veličanstven i zaštićen od nečistih osoba. Tako se iz konteksta razumije da je obaveza poštovati i štititi Kur'an od doticanja nečistih osoba...”⁴⁷¹

Navodi se u pismu koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Amru ibn Hazmu: „**Da Kur'an dotiče samo onaj koji je čist.**⁴⁷²

Prenosi se da je Abdurrahman ibn Jezid rekao: „Bili smo sa Selmanom, pa je izašao da obavi prirodnu nuždu, zatim se vratio i ja mu rekoh: 'O, Ebu Abdillah, da si sa abdestom, možda ćemo te nešto pitati o ajetima iz

⁴⁶⁷ „Medžmeuz zevaid.“

⁴⁶⁸ Muslim.

⁴⁶⁹ Vakia, 79.

⁴⁷⁰ El Burudž, 21-22.

⁴⁷¹ Vidi više: Abdulhamid Mahmud Tuhmaz, Hanefijski fikh, knjiga 1, 150-154 str.

⁴⁷² Malik, Ebu Davud.

Kur'ana, a on reče: 'Ja ga neću doticati, jer Kur'an mogu doticati samo čisti, i on nam je proučio ono što smo htjeli.'"⁴⁷³

Prenosi se da je Ebu Arif Hemezani rekao: „Dođe Alija, r.a., i uze abdest, opra usta i nos tri puta, opra ruke tri puta, opra podlaktice tri puta, zatim mesh učini po glavi i opra noge i reče: 'Ovako sam video Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako uzima abdest', a onda prouči nešto iz Kur'ana i doda: 'Ovo je za onoga ko nije džunub. Onaj ko je džunub ne može učiti, ni jedan ajet.' Zatim dodade: 'Učite Kur'an dok ne postanete džunubi, a kada neko postane džunub, neka ne uči, ni jednog harfa.'"⁴⁷⁴

Prenosi se da je Abdullah ibn Selema sa još dva čovjeka došao kod Alije, r.a., te je on rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što bi izašao iz nužnika, učio je Kur'an, te je s nama jeo meso. Od učenja Kur'ana sprečavao ga je samo džunupluk.”⁴⁷⁵

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio je Kur'an ležeći u krilu jedne od nas, dok smo bile u periodu menstruacije.”⁴⁷⁶

Prenosi se od Abdullaха ibni Revaha slijedeće: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da bilo ko od nas uči Kur'an dok je džunub.”⁴⁷⁷

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio je Kur'an u svim prilikama osim kada bi bio džunub.”⁴⁷⁸

Iz navedenog ulema kaže da se može zaključiti: „Onaj ko je s abdestom može učiti Kur'an i doticati Mushaf. Onaj ko nije s abdestom može učiti Kur'an, ali ga ne može doticati. Džunub, kao i žena sa menstruacijom i za vrijeme određenog roka poslije poroda, nifasa, ne može učiti Kur'an niti ga doticati, osim sa omotom koji je odvojen od njega.”

---

⁴⁷³ Darekutni koji kaže da je sahih.

⁴⁷⁴ Darekutni koji kaže da je sahih, Nasbu'r-raje, 1/196.

⁴⁷⁵ Nesai.

⁴⁷⁶ Nesai.

⁴⁷⁷ Darekutni koji kaže da je sened ovog hadisa sahih.

⁴⁷⁸ Nesai, slično bilježi i Darekutni.

Prenosi se da je Hakim ibn Huzam, r.a., rekao: „Kada me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao u Jemen , rekao mi je: 'Ne dotiči Kur'an osim kada si čist.'“⁴⁷⁹

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako uzima abdest, a onda prouči nešto iz Kur'ana i dodade: 'Ovako je za onoga koji nije džunub, a ako je džunub, on neće učiti ni jedan ajet.'“⁴⁸⁰

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Koristite dva lijeka: med i Kur'an.“⁴⁸¹

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Najbolja medicina je Kur'an.“⁴⁸²

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: „Ovaj Kur'an je Allahovo uže, on je očito svjetlo i koristan lijek, zaštita je onome ko ga prihvati i spas onome ko ga slijedi. Njegove tajne se ne iscrpljuju, i što se više uči biva svježiji i interesantniji. Učite Kur'an, jer će vas Allah radi učenja njegovog nagraditi, za svaki harf - deset hasenata!! Ja vam ne kažem: 'Efil lam mim' je harf, već 'elif' je harf, 'lam' je harf i 'mim' je harf.“⁴⁸³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kur'an je Allahova gozba, pa Njegovoj gozbi prisustvujte što je moguće više. Kur'an je Allahova uputa, jasno svjetlo, valjani iscijeljitelj, čuvar od grijeha onom ko ga se pridržava, spas ko ga slijedi. Učite ga jer će vas za to Allah nagraditi, za svako slovo deset sevapa. Ne kažem da je 'Elif lam mim' jedan harf, već 'elif' jedan, 'lam' drugi, 'mim' treći harf.“⁴⁸⁴

Prenosi se od Abbasa ibn Abdulmutaliba, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Proširit će se vjera tako da će obuhvatiti trgovce i moreplovce na Allahovom putu. Potom će, nakon vas, doći narod koji će

⁴⁷⁹ Taberani, Darekutni, Bejhiki, Ahmed i Hakim koji kaže da je sahih.

⁴⁸⁰ Ebu Ja'la.

⁴⁸¹ Bejhiki, Ibn Madže, Hakim od Ibn Ishaka, kritičar Hakimovog "Mustedreka" Ez Zehebi kaže da je sahih.

⁴⁸² Ibn Madže.

⁴⁸³ Hakim, Tirmizi.

⁴⁸⁴ Hakim.

učiti Kur'an i govoriti: 'proučili smo Kur'an. Ko je taj ko ga više čita od nas? Ko je taj ko ga bolje razumije od nas? Ko je tak ko je pametniji od nas?' Potom se Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrenuo ashabima i upitao: 'Ima li u takvim dobra?', pa su oni rekli: 'Ne.' On reče: '**Oni su od vas i od ovog Ummeta i oni će biti gorivo džehennemsko.**'⁴⁸⁵

Prenosi se od Umme Fadla da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao jedne noći u Mekki i rekao: „**Jesam li prenio?**“ ponavljajući to tri puta. Tada je ustao Omer, r.a., Allaha prizivajući, i reče: 'Da, Allahom se kunem! Bio si pažljiv, studio si se i davao savjete, pa budi strpljiv!' Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Vjera će se, doista, manifestirati tako da se nevjerstvo vrati na svoje mjesto, i ljudi će preko mora krenuti sa islamom! Doći će vrijeme da ljudi uče Kur'an! Oni će ga učiti, upoznavati i govoriti: 'Učili smo ga i upoznali, pa ko je to bolji od nas?' Ali u takvim nema nikakva dobra!' Tada su ga upitali: 'Allahov Poslanič, koji su to?', a on je odgovorio: '**Ti su među vama i oni će biti gorivo Vatre!**'⁴⁸⁶

Ebu Se'id El Hudri priča: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: 'Pojavit će se među vama ljudi pa ćete svoje namaze smatrati mizernim u odnosu na njihove, svoj post u odnosu na njihov, svoje djelovanje u odnosu na njihovo, a kada Kur'an uče ne prelazi im njhova grla, izlaze iz vjere, kao što se strijela izvuće iz divljači pa lovac pogleda na vrh strijele i ne vidi ništa, potom pogleda u dršku i opet ne ugleda ništa, pogleda u krilca - i opet ništa, a onda posumnja da će naći išta i na urezu strijele.'⁴⁸⁷

Bilježi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Mnogo se bojim vremena u kojem će učeni ljudi biti potiskivani, a licemjeri voditi polemiku o Kur'anu i kada će se negirati Allahovo određenje.**"⁴⁸⁸

Prenosi se da je El Haris El Hemedani rekao: „Ušao sam sam u Mesdžid i video neke ljude kako duboko raspravljaju o nekim pitanjima pa sam otišao Aliji, r.a., i rekao: 'Zar ne vidiš da neki ljudi raspravljaju o nekim pitanjima u Mesdžidu?', pa mi on odvrati: 'Zar to rade?' Rekoh: 'Rade.' Na to Alija, r.a., odgovori: 'A ja sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s.,

⁴⁸⁵ Hejsemi u "Medžmeu", ovaj hadis je hasen. Ebu Ja'la, Bezzar, Taberani.

⁴⁸⁶ Ibn Merdevejh.

⁴⁸⁷ Buhari.

⁴⁸⁸ Menavi „Fejdul Kadir.“

kada je rekao: 'Bit će veliki ispit i kušnja.' Upitao sam: 'Koji je izlaz?' Odgovorio je: 'Allahova knjiga, u njoj su nagovještaji onog što je pred vama i vijest o onome što je prošlo, te sud o onome što se među vama zbiva. On je precizan i razvrstan i nije zbrkan pa mu se mora tako i pristupati. Ko ga od glavešina napusti, pada pod osvetu Uzvišenoga Allaha. Ko traži uputu u bilo čemu drugom osim u njemu, Allah ga uvodi u zabludu. On je čvrsto Allahovo uže, mudra opomena i pravi put. On je onaj preko koga ne skreću želje ni strasti, Kur'anom ne mogu lagati i zavoditi jezici, niti ga se mogu zasiliti naučnici, niti on gubi snagu i posrće na mnoštvo prigovora, niti se kur'anska čuda i divljenje prema njemu mogu iscrpiti. On je takav da ni džinnima, kad su ga čuli, nije preostalo ništa drugo nego da kažu: 'Čuli smo zadivljujući i očaravajući Kur'an.' On je takav da ko govori Kur'anom, istinu govori, ko po njemu sudi, pravdu dijeli, ko po njemu radi, bit će nagrađen, a ko bude pozivao njemu, upućuje na pravi put.'"⁴⁸⁹

Alija, r.a., prenosi: „Čuo sam kada je Allahov Poslanik, rekao: 'Pripazite se, doći ćete u smutnju.' Rekoh: 'A, šta je izlaz iz nje, Allahov Poslaniče?' On odgovori: 'Allahovi propisi, Kur'an. U njemu su vijesti o onome što je bilo prije vas, o onome što će doći poslije vas i zakon za vas. Kur'an, to je odlučna riječ, rastavljač istine od laži, a nije lakrdija. Ko ga, iz oholosti i uobraženosti, ostavi, Allah će ga takvog upropastiti, a ko traži uputu izvan Kur'ana, Allah će ga takvog u zabludi ostaviti. Kur'an je čvrsto Allahovo uže. On je opomena mudra. On je ispravni put. Ne navodi na strasti. A jezici ga nemogu ispreturati, niti ima kraja čudima njegovim. Ko govori Kur'anom, istinu govori. Ko po njemu radi, bit će nagrađen. Ko po njemu sudi, pravedno sudi. Ko njemu poziva, taj je upućen na pravi put.'"⁴⁹⁰

Prenosi se da je jedne prilike Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Abdullahu ibn Mes'udu, r.a., sljedeće: „Ti živiš u vremenu u kojem ima mnogo ljudi, koji razumiju propise Kur'ana a malo ih je koji ga čitaju. Mnogo ljudi živi po Kur'anu i čuvaju njegove propise, a malo ih je koji vode računa o njegovim slovima. Ima malo prosjaka, a mnogo onih koji dijeli. Ljudi mnogo ostaju u namazu, a vrlo malo razgovaraju. Rade više nego što govore. A doći će vrijeme, kada će biti malo onih koji razumiju Kur'an, a mnogo onih koji ga čitaju. Tada će se gaziti propisi Kur'ana, a vodit će se računa o njegovim slovima. Bit će mnogo

⁴⁸⁹ Darimi, prenosi ga uz manje razlike u izrazima i Tirmizi.

⁴⁹⁰ Tirmizi.

prosjaka, a malo onih koji dijele. Trošit će se mnogo vremena u razgovoru, a malo u namazu. Malo će se raditi, a mnogo udovoljavati svojim strastima.⁴⁹¹

Prenosi se od Abisa El Gifaria, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Požurite sa dobrim djelima prije nego se desi šest stvari:**

- vladavine glupaka,
- mnoštva policije,
- prekidanja rodbinskih veza,
- prodavanja vlasti,
- mnoštva nepotrebnog ubijanja,
- skupine mladića koji će od učenja Kur'ana praviti ceremoniju glasova. Oni će za imama postavljati čovjeka koji je niti najučeniji niti je onaj koji najbolje poznaje fikhske propise, birat će ga samo zato da im lijepo i melodično uči.

Prenosi se od Huzejfe ibn Jemana, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učite Kur'an melodičnošću i glasovima Arapa, a dobro se čuvajte da ga učite melodičnošću ehlul-kitabija i griešnika. Poslije mene će doći ljudi koji će Kur'an zapjevati i pritom zavijati. On neće prelaziti njihove glasnice. Bit će zavedenih srca i oni i oni kojima se bude svidjelo njihovo učenje Kur'ana.**⁴⁹³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kur'an će se uzeti kao pjesma. Davat će se prednost nekome ko nije najbolji poznavalac Kur'ana a nije ni najbolji među njima. Davat će mu prednost samo zbog toga da bi im zapjevao Kur'an.**⁴⁹⁴

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Doći će vrijeme kada će bogati muslimani hadž činiti radi turizma, srednje imućni muslimani će hadž činiti radi trgovine, siromašni će ga činiti radi prošnje i iskanja od ljudi, a karije-učači Kur'ana obavlјat će hadž radi viđenja i titula.**⁴⁹⁵

⁴⁹¹ Malik.

⁴⁹² Buhari, Ahmed, Taberani-sahih.

⁴⁹³ Taberani, Bejheki.

⁴⁹⁴ Ahmed-sahih.

⁴⁹⁵ Dejlemlj u "Firdevsu."

Prenosi se od Abdullaха ibn Omера, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „U moru se nalaze zarobljeni šejtani koje je Sulejman, s.a.v.s., povezao, skoro da će izaći i ljudima učiti Kur'an.“⁴⁹⁶

Od Sulejmаna ibn Jesara se prenosi da je rekao: „Prva skupina kojima će biti presuđeno su: čovjek koji je poginuo kao šehid. Bit će doveden, pa će mu Allah predočiti blagodati koje mu je pripremio, a on će ih priznati, pa će ga Allah upitati: 'Šta si uradio sa mojim blagodatima?' On će odgovoriti: 'Borio sam se u Tvoje ime sve dok nisam poginuo.' Allah će mu reći: 'Lažeš, već si se borio da bi ljudi za tebe rekli da si hrabar, i rečeno je.' Zatim će biti naređeno da ga odvuku licem u vatu, pa će biti bačen u nju. Zatim, čovjek koji je sticao znanje i druge podučavao i učio Kur'an. Bit će doveden, pa će mu Allah predočiti blagodati koje mu je pripremio, a on će ih priznati, pa će ga Allah upitati: 'Šta si uradio sa Mojim blagodatima?' On će odgovoriti: 'Sticao sam znanje i druge podučavao i u Tvoje sam ime Kur'an učio.' Allah će mu reći: 'Lažeš, nego si sticao znanje da bi ljudi za tebe rekli da si alim i učio Kur'an samo da bi se pročuo kao vrstan učač, i to je rečeno o tebi.' Zatim će biti naređeno da ga odvuku u vatu, licem okrenutim prema zemlji, i bit će bačen u nju.“⁴⁹⁷

Prenosi se od Džabira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kur'an je zagovornik čiji se zagovor prima, i onaj koji istinitim argumentima brani. Ko ga stavi pred se, odvest će ga u Džennet, a ko ga zabaci za leđa odvući će ga u Džehennem.“⁴⁹⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kur'an će se istrošiti u srcima nekih ljudi kao što se troši odjeća. Oni će ga učiti, ali neće osjećati slast. Kada postanu nemarni prema djelima, kažu: 'Radit ćemo bolje', a kada pogriješe, kažu: 'Bit će nam oprošteno.'“⁴⁹⁹

Prenosi se od Aiše, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Šestericu sam ja prokleo, prokleo ih je i Allah i svaki poslanik čija se dova prima. to su: onaj koji doda nešto u Allahovoј knjizi, onaj koji ne vjeruje u Allahovo određenje, tiranin koji je nasilnički preuzeo vlast

⁴⁹⁶ Muslim.

⁴⁹⁷ Muslim, Nesai.

⁴⁹⁸ Ibn Hibban-sahih.

⁴⁹⁹ Darimi.

nad mojim ummetom da bi ponizio one koje je Allah uzdigao i uzdigao one koje je Allah ponizio, onaj ko dopušta ono što je Allah zabranio, onaj od moje porodice koji dopušta što je Allah zabranio i onaj koji napusti sunnet.”⁵⁰⁰

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., prenosi od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Kur'an će biti zagovarač i svjedok na Sudnjem danu; pa ko ga uzme pred se⁵⁰¹ on će ga uvesti u Džennet, a ko ga zabaci za leđa⁵⁰² Kur'an će ga odvesti u Džehennem.**”⁵⁰³

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je rekao: „Jednom prilikom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio naslonjen na palmu i držao je govor ljudima, pa im reče: 'Najbolji čovjek je onaj koji radi na Allahovom putu jašući na konju ili na devi ili idući pješice i u tome ustraje sve dok ga smrt u takvom stanju ne zatekne; a najgori od ljudi je čovjek koji svjesno grieši, uči Kur'an, ali to učenje ne čini da se sustegne od griešenja.'”⁵⁰⁴

Bilježi se hadis od Šafijja ibn Mati'a El Asbehija, r.a., da je jedne prilike došao u Medinu i zatekao ljude kako su se bili okupili oko jednog čovjeka. On upita: „Ko je ovaj čovjek? A ljudi mu odgovoriše da je to Ebu Hurejre. On dalje pripovjeda: 'Ja dođoh i sjedoh ispred njega dok je on držao govor ljudima. Kad ušuti i ostade sam, ja mu rekoh: 'Tražim od tebe tim i tim pravom da mi ispričaš hadis koji si čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., a koji si shvatio i razumio.' Ebu Hurejre se potom zakašlja i zagrcnu i, kad se smiri reče: 'Prenijet ću ti hadis koji mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao u ovoj kući kad nije bilo nikog drugog osim mene i njega.' Zatim se ponovo zakašlja i zagrcnu i, kad se smiri, potra se po licu i reče: 'Uradit ću to. Prenijet ću ti hadis koji mi je ispričao Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad smo on i ja bili u ovoj kući i kad nikog drugog nije bilo tu.' Ebu Hurejre se ponovo žestoko zakašlja i

⁵⁰⁰ Taberani, Ibni Hibban, Hakim-sahih.

⁵⁰¹ Onaj ko proučava Kur'an i živi po njegovim propisima. Navodimo deset osnovnih pravila za uspješno shvatanje Kur'ana: čitanje Kur'ana, pamćenje Kur'ana, učenje i proučavanje Kur'ana, razumjevanje Kur'ana, prihvatanje Kur'ana, ljubav prema Kur'anu, rad po Kur'anu, govoriti Kur'anom, pozivati Kur'anu i živjeti Kur'anom.

⁵⁰² Onaj ko ga ne prihvata niti ga proučava i ne živi po njegovim propisima.

⁵⁰³ Ibn Hibban.

⁵⁰⁴ Bejheki u „Šuabul iman.“

pođe da padne, pa sam ga ja držao dugo na svom krilu. Kad se smiri reče: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao mi je da će se Allah, dž.š., kad nastupi Sudnji dan spustiti među Svoje robe kako bi presudio među njima i svaki narod će klečati. Prvi koji će biti pozvan da mu se presudi bit će čovjek koji je učio Kur'an, zatim onaj koji je poginuo na Allahovom putu i onaj koji je bio imućan. Allah, dž.š., reći će učaču Kur'ana: **'Zar te nisam podučio onome što sam objavio svome poslaniku?'** On će odgovoriti: 'Da, moj Gospodaru.' Gospodar će ga zatim upitati: **'Pa kako si postupao po znanju koje si imao?'** On će odgovoriti: 'Učio sam Kur'an danju i noću', a Allah, dž.š., će reći: **'Lažeš!'**, a i meleki će reći: 'Lažeš!' Zatim će mu Allah, dž.š., reći: **'S time si želio da se kaže: 'Taj i taj mnogo uči Kur'an, i to je i rečeno o tebi...''**⁵⁰⁵

Prenosi se od Ebu Umame El Bahilija, r.a., da je rekao: „Čuo sam da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Učite Kur'an, jer on će doći na Sudnjem danu i svjedočiti za one koji su ga učili...'**⁵⁰⁶

Navodi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko izučava Allahovu Knjigu i slijedi ono što je u njoj, Allah će ga odvratiti od zablude i zaštitit će ga na Danu proživljenja od lošeg obračuna.**“⁵⁰⁷

Navodi se od Ebu Hurejrea, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko posluša jedan ajet iz Allahove Knjige, dobro djelo će mu biti mnogostruko upisano, a ko ga prouči, on će mu biti svjetlo na Kijametskom danu.**“⁵⁰⁸

Navodi se od Allahova Poslanika, s.a.v.s., slijedeće: „**Post i Kur'an će se na Sudnjem danu zauzimati za čovjeka. Post će reći: 'Gospodaru, ja sam ga odvratio od hrane i užitaka danju, pa primi moje zauzimanje za njega.'** A Kur'an će reći: **'Gospodaru, ja sam ga odvratio od spavanja noću, pa primi moje zauzimanje za njega.'** I primit će se njihovo zauzimanje.“⁵⁰⁹

⁵⁰⁵ Muslim, Tirmizi, Nesai.

⁵⁰⁶ Muslim, Ahmed.

⁵⁰⁷ Taberani.

⁵⁰⁸ Ahmed.

⁵⁰⁹ Ahmed, Taberani, Bejhiki, Hakim.

Amr ibn Šuajb prenosi od svoga oca, a ovaj od djeda, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Na Sudnjem danu Kur'an će se ukazati u obliku čovjeka, pa će doći kod čovjeka koji ga je nosio i radio suprotno njegovim odredbama, pa će se sporiti sa njim i reći će. 'O Gospodaru, povjerio si me ovom čovjeku, ružan li je on hamil, prelazio je granice, propuštao farzove, činio grijehe, napustio poslušnost.' Sve će tako da iznosi dokaze protiv njega dok mu se ne kaže: 'On je tebi prepusten.' Pa će ga uzeti i neće ga pustiti sve dok ga ne baci u vatru. A dobrom čovjeku koji je bio istinski nosilac Kur'ana i koji je čuvao njegovo pravo, Kur'an će se obratiti Allahu govoreći: 'Gospodaru, povjerio si me ovom čovjeku, a divan li je on hamil i čuvar bio; mojih se granica držao, neredbe izvršavao, grijeha se čuvao... I tako će se za njega zauzimati sve dok mu se ne kaže: 'Čini sa njim što želiš.' A Kur'an će ga uzeti i neće ga pustiti sve dok ga ne odjene svilom istebreka i na glavu stavi krunu vladara i napoji ga džennetskim pićem.”⁵¹⁰

Opisao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tri kategorije ljudi koji će na Sudnjem danu biti zaštićeni svake nedaće i imat će počasni stepen kod svoga Gospodara. Na taj način je ashame podstrekivao da čine dobra djela, a počeo je sa Kur'anom pa im je rekao: „Trojica će na Sudnjem danu biti na humci crnog miska, neće ih zadestiti nikakav strah i do njih neće stići polaganje računa, sve dok se ne okonča među ljudima; čovjek koji je učio Kur'an tražeći Allahovo zadovoljstvo i predvodio ljudе kao imam, a oni bili zadovoljni sa njim; čovjek koji je mujezinio u nekoj džamiji i pozivao Allahu Uzvišenom tražeći Allahovo zadovoljstvo; čovjek koji je bio iskušan sticanjem nafake na dunjaluku, ali ga to nije pomelo od ahiretskog posla.”⁵¹¹

Prenosi se da Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Tri vrste ljudi neće osjetiti strahote polaganja računa na Sudnjem danu i bit će u udobnosti uživajući Allahove blagodati: čovjek koji je učio Kur'an u ime Allaha i imamio narodu od kojeg je stekao priznanje i zadovoljstvo, čovjek koji je bio mujezin u džamiji i pozivao ezanom, u ime Allaha, svijet na namaz i na vršenje Allahovih odredaba i čovjek koji je zarađivao sebi nafaku na ovome svijetu, ali to ga nije sprječilo da se posveti ahiretu.”⁵¹²

⁵¹⁰ Ibn Ebi Šejbe, Ebu Neim.

⁵¹¹ Tirmizi.

⁵¹² Buhari.

Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Trojicu neće pogoditi najveći strah, niti će ih se ticati polaganje računa.** Oni će biti na dinama miska, dok drugi budu polagali račune. To će biti iskreni učači Kur'an-a, imami sa kojima su njihove džematlije bili zadovoljni i oni koji pozivaju iskreno na namaz, zatim, Allahov rob koji je uskladio svoj odnos sa Gospodarom i sa ostalima sa kojima je poslovaо.“⁵¹³

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolje djelo je završiti sa jednim i odmah započeti sa drugim putovanjem!**“ ’A o kakvom putovanju je riječ?! Upitali su prisutni. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio: ‘**Započinjati sa učenjem Kur'an-a i završavati ga!**’“⁵¹⁴

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je neki čovjek rekao: „Allahov Poslaniče, koje je djelo najbolje? Odgovorio je: ‘**El hallul murtehilu.**’ Čovjek upita: ‘Šta je El hallul murtehilu?’ Odgovorio je: ‘To je čovjek koji prouči Kur'an od početka do kraja. Kad god završi jednu hatmu, započne drugu.’“⁵¹⁵

Prenosi Muaz ibn Enes El Džuheni, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko bude učio Kur'an i postupao po njemu, njegovim roditeljima će biti stavljena kruna čija svjetlost sija jače od sunčeve svjetlosti u dunjalučkim kućama, šta mislite kako će tek biti nagrađen onaj koji bude učio.**“⁵¹⁶

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko uči Kur'an i nauči ga napamet, pa bude objašnjavao halal i haram po Kur'anu, halal preporučujući a haram zabranjujući, Allah će ga uvesti u džennet i dat će mu pravo da čini šefaat za deset osoba iz svoje porodice koji su zaslužili džehennem.**“⁵¹⁷

Prenosi se od Abdullaha ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Reči će Kur'an sahibiji: Uči Kur'an i uzdiži se! Lijepo i**

⁵¹³ Taberani.

⁵¹⁴ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

⁵¹⁵ Tirmizi.

⁵¹⁶ Ebu Davud.

⁵¹⁷ Tirmizi, Ibn Madže, Ahmed.

razgovijetno uči kao što si učio na dunjaluku! Doista, tvoj stepen je kod posljenjeg ajeta kojeg proučiš.”⁵¹⁸

Prenosi od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Doći će učač Kur'ana na Sudnjem danu, pa će Kur'an reći: 'Gospodaru, počasti ga!' Tada će mu se na glavu staviti kruna časti. Kur'an će reći: 'Gospodaru, povećaj mu!' Tada će mu se obući ogrtač dostojanstvenosti. Kur'an će reći: 'Gospodaru, budi zadovoljan s njim!', pa će biti zadovoljan. Potom će se reći: 'Uči i uzdiži se!' I sa svakim proučenim ajetom bit će podignut za jedan stepen.”⁵¹⁹

Tako će se Kur'an s onim koji ga je poznavao uspinjati na najviše stepene. On će s njim biti kao najiskreniji prijatelj koji nije zadovoljan ako obojica nisu zadovoljni. Ovo značenje lijepo pojašnjava hadis Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji prenosi Burejde, r.a.: „Kur'an će na Sudnjem danu sresti onoga ko ga je učio. Kada se otvori njegov kabur i vidi blijedog čovjeka, reći će: 'Da li me znaš?' Odgovorit će: 'Ne znam te.' Ponovo će reći: 'Ja sam tvoj prijatelj Kur'an koji te je ižednio u žegama i budio noćima. Svaki trgovac stoji iza svoje trgovine, a ja ti danas stojim iza svake trgovine.' Dat će mu se vlast u desnu ruku, vječnost u lijevu, na glavu će mu se staviti počasna kruna, roditelji će mu biti obučeni u ogrtače koji su vrijedniji od dunjaluka. Njih dvoje će reći: 'Zašto smo u ovo obučeni', pa će im se odgovoriti: 'Zato što je vaše dijete učilo Kur'an.' Reći će se još: 'Uči na stepenicama i u sobama Dženeta. Penjat će se dok bude učio, ubrzano ili lagahno recitirajući.'”⁵²⁰

Prenosi se od Burejde, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko bude učio Kur'an, proučavao ga i radio po njemu, na Sudnjem danu će mu biti stavljena na glavu kruna od nura koja će svijetliti kao što svijetli Sunce. Njegovi roditelji će biti zaogrnuti sa dva ogrtača kakvih nema na dunjaluku, pa će reći: 'Zašto li smo ovako obučeni!' Bit će im kazano: 'Zato što je vaše dijete stalno uzimalo (učilo) Kur'an.'”⁵²¹

⁵¹⁸ Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže, Ibn Hibban u Sahihu, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih.

⁵¹⁹ Ibn Huzejme u „Sahihu”, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih, Hakim koji kaže da je sahih, a s njim se slaže i kritičar Hakimovog "Mustedreka" Ez Zehebi.

⁵²⁰ Ibn Madže, Ahmed, Ed Darimi.

⁵²¹ Hakim koji kaže da je sahih po kriterijumima Muslima, a s njim se slaže i Ez Zehebi.

Prenosi se od Ebu Umame, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko nauči ajet iz Allahove knjige, na danu proživljenja će ga susresti osmješujući mu se.**“⁵²²

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Džennetlijama će Allahovo dž.š. učenje Kur'ana izgledati kao da ga nikad prije nisu čuli.**“⁵²³

Prenosi se od Burejde, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zaista će Džennetlije, svakoga dana, ulaziti Svemogućem, dva puta, pa će im On učiti Kur'an. Svaki od njih sjedat će na mjesto koje je za njega pripremljeno, od zlata, od srebra, bisera i dragog kamenja. To će za njih biti radost kakvu nikada prije nisu doživjeli, niti su ikada ljepše i veličanstvenije čuli od toga. Zatim će se vratiti uživajući u toj radosti i iščekujući tu blagodat ponovo.**“⁵²⁴

---

⁵²² Taberani.

⁵²³ Abdullah Siradžuddin u „Tilavetul Kur'anil medžid.“

⁵²⁴ Tirmizi, Hakim.

RIJEČI ASHABA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA

O velikoj kur'anskoj naobrazbi najbolje generacije ovog ummeta govori nam Es Sujuti koji kaže da su najuvaženiji hafizi od ashaba bili: „Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha, Sa'd, Abdullah ibn Mes'ud, Huzejfe, Salim, Ebu Hurejre, Abdullah ibni Saib, Abdullah ibn Abbas, Abdullah ibn Amr ibn As, Abdullah ibn Omer, Abdullah ibn Zuhejr, Aiša, Hafsa, Ummu Selema, Ubade ibn Samit, Muaz Ebu Halime, Mu'džeme ibn Džarije, Fedale ibn Ubejd i ostali.“ Bitno je napomenuti da su: Aiša r.a., Hafsa r.a. i Ummu Selema r.a. bile supruge Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Nakon što je upitana Aiša, r.a., o čudi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekla je: „Kur'an je bio njegova čud.“

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Allahov Poslani, k s.a.v.s., je proveo cijelu noć učeći samo jedan ajet u namazu.“

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Vjerovjesnik, s.a.v.s. bi se naslanjao na moje krilo dok sam imala menstruaciju, a zatim bi učio Kur'an.“

Prenosi se od Ummu Seleme, r.a., supruge Muhammeda, s.a.v.s., da je rekla: „Kada bi učio Kur'an Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi zastajao na kraju svakog ajeta. Tako bi na primjer suru Fatihu učio ovako: Elhamdulillahi Rabbil alemin - pa bi stao, Er Rahmanir Rahim - pa bi opet stao.“

Upitana o kiraetu Allahova Poslanika, s.a.v.s., njegova supruga Ummu Seleme, r.a., je rekla: „Da je njegovo čitanje Kur'ana bilo sa razumjevanjem.“

Bilježi se od Ummu Seleme, r.a., da je upitana o učenju Allahovog Poslanika, s.a.v.s., odgovorila je: „Učio je Kur'an razgovijetno, slovo po slovo.“

Od Ebu Saliha se prenosi: „Jednom je kod Ebu Bekra, r.a., došla grupa ljudi iz Jemena koji su učeći Kur'an plakali. Tada je Ebu Bekr r.a., rekao: 'Ovako smo i mi činili dok nam srca nisu otvrđla.'“

O uticaju Kur'ana na Ebu Bekra, r.a., najbolje govori događaj kada je njega Allahov Posalnik, s.a.v.s., u svojoj bolesti odredio da predvodi ljudе u namazu rekavši: „**Recite Ebu Bekru da predvodi ljudе u namazu.**⁵²⁵ Ukućani Allahova Poslanika, s.a.v.s., se začudiše i rekoše: 'Allahov Poslaniče, Ebu Bekr je osjetljiv čovjek i kada uči Kur'an, plače!'“

Aiša, r.a., kaže da je njen otac Ebu Bekr, r.a., u dvorištu napravio mjesto gdje je klanjao nafilu namaz. Kada bi učio Kur'an, zastajale bi mušrakinje sa djecom čudeći se njegovom učenju i gledajući u njega. Ebu Bekr je bio sažaljiv čovjek i kada bi učio Kur'an, nije se mogao suzdržati od plača.

Ebu Bekr, r.a., često bi učio Kur'an i plakao, a oko njega bi se okupljale žene i djeca. Učenje je ostavljalo snažan dojam na njih. Kurejsije zatražiše od Ibn Dugne da zabrani Ebu Bekru učiti. Ibn Dugne preporuči Ebu Bekru da uči u svojoj kući. On poče učiti Kur'an pored prozora, dozvoljavajući da njegove riječi čuje svaki prolaznik. Mekkanski nevjernici se požališe po drugi put. Ibn Dugne zatraži od Ebu Bekra da ne uči Kur'an, ali Ebu Bekr, r.a., to odbi i reče: „Tako mi Allaha, učit ću ljudima Kur'an! Odričem se tvoje zaštite u korist Onoga Koji je plemenitiji i ugledniji!“

Ebu Bekr, r.a., bi puno plakao dok bi slušao učenje Kur'ana. Kada god bi čuo suru Ez Zilzal, zaplakao bi.

Prenosi se da je Ebu Bekr, r.a., jednom rekao: „Koja će me zemlja nositi i koje će mi nebo hlad pružati ako o Allahovoј knjizi kažem ono što ne znam?!”

Abdullah ibn Urve ibn Zubejr, je upitao svoju nanu Esmu Zu Natikajn kćerku Ebu Bekra kakvi su bili ashabi kada su slušali ili učili Kur'an? Odgovorila je: „Bili su onako kako ih je Allah opisao: oči su im suzile, koža im se ježila, a srca su im bila puna strahopoštovanja.“

Omer, r.a., zastajao bi često nad nekim ajetom koji bi na njega silno utjecao. Razbolio bi se zbog poruke tog ajeta i bolovao bi po mjesec dana kao teški bolesnik. Naime Omer, r.a., je jednog dana išao putem i čuo

---

⁵²⁵ Buhari, Muslim, Ebu Davud, Ahmed.

jednog čovjeka kako uči ajete iz sure Et Tur: „**Kazna Gospodara tvoga sigurno će se dogoditi, nitko je neće moći otkloniti.**“⁵²⁶ Izgubio je svijest. Ljudi su ga odnijeli kući i mjesec dana ga posjećivali. Mislili su da se razbolio. To nije bila bolest, već veliki strah od Uzvišenog Allaha i doživljaj strašnog prizora Sudnjeg dana i Allahove teške kazne za nevjernike. Omer, r.a., imao je dvije crne linije na licu od plača.

Omer, r.a., bi često na sabahu učio suru Jusuf. Kada bi došao do ajeta: „**Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate-reče on,**“⁵²⁷ Toliko bi plakao, da bi njegov plač čuli i ljudi koji su bili u četvrtom i petom saffu.

Prenosi se da je Omer ibn Hattab učio sure Jusuf na sabah namazu i plakao toliko da su mu suze kvasile vrat.

Omer, r.a., priznaje da je prije primanja islama slušao učenje Kur'ana i rekao: „Kada sam čuo Kur'an kao da mi je srce razvezano, pa sam plakao te sam onda primio islam.“

Omer, r.a., je u jednoj od svojih poznatih hutbi, rekao: „O ljudi, ko hoće da nešto pita iz Kur'ana neka ide pitati Zejda ibn Sabita.“

Jednom je u vrijeme halife Omera, r.a., došao neki čovjek i zatražio od njega da ga postavi na određeni državni položaj. Omer, r.a., ga je upitao dali zna učiti Kur'an? Odgovorio mu je da nezna? Halifa je na to kazao: „Mi ne dajemo nikakve odgovorne službe osobi koja nezna učiti Kur'an. Čovjek se vratio i ulazići veliki trud naučio je učiti Kur'an. Kada se sprijateljio sa Kur'anom iz njegovog srca je nestala želja i pohlepa za položajem i odgovornom službom, te više nije išao kod halife.

Jednog dana Omer ga je video i uiptao ga zašto nije ponovo dolazio i zašto ga je napustio? On mu je odgovorio: 'Naučio sam učiti Kur'an, uslijed čega mi je srce tako ojačalo da se osjećam potpuno neovisan o ljudima, neovisan naspram položaja ili stjecanja nekog ugleda.'

Halifa Omer, r.a., ga je upitao: 'Koji ajet te je učinio tako neovisnim?' Odgovorio je: '... a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći, i

---

⁵²⁶ Tur, 7-8.

⁵²⁷ Jusuf, 86.

opskrbit će ga odakle se ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dovoljan.”⁵²⁸

Jednog dana je Omer, r.a., održao govor rekavši: „Ljudi! Objava je dolazila u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa smo Objavom znali šta ljudi očituju i šta skrovitim drže, znali smo njihova dobra i njihova loša djela! A sada nam više Objava ne silazi, i svako o svakome može suditi samo po vanjštini i onome što očituje na javi, a samo Allah znade šta ko u sebi krije i taji.“

Predanje o Omerovom islamu kaže, da je jedne noći Omer, r.a., krenuo da se provede van kuće. Došao je u harem Kabe i ušao, ta zatekao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na namazu. Učio je sure El Hakkah. Omer, r.a., je stao i slušao. Dopalo mu se učenje Kur'ana. On priča: „Rekoh u sebi: 'Ovo je, tako mi Allaha, pjesnik, kao što su rekli Kurejševići.' Zatim čuh riječi: 'Kur'an je, doista, govor objavljen plemenitom Poslaniku, a nije govor nikakva pjesnika - kako vi malo razmišljate.'⁵²⁹ Pomislih: 'On je prorok.' I čuh riječi: 'I nisu riječi nikakva proroka - kako vi malo razmišljte.'⁵³⁰ Zatim Omer, r.a., reče: 'Tada Islam uđe u moje srce.'“

Omer, r.a., se žestoko opirao Islamu, te jednog dana odluči da ubije Allahovog Poslanika, s.a.v.s., krenuvši da tu nameru ostvari opasan sabljom. U putu ga srete Nuajm ibn Abdullah el Adevij, pa ga upita: „Gdje si naumio Omere? Omer reče: 'Želim ubiti Muhammeda!' Ovaj mu reče. 'Kako ćeš se čuvati Benu Hišama i Benu Zehre, ako ubiješ Muhammeda?' Omer mu reče: 'Jedino možeš tako govoriti ako si primio novu vjeru, a ostavio staru u kojoj si rođen.'

On mu tada reče. 'A hoćeš li Omere, da ti kažem nešto što ne znaš? Bit ćeš iznenađen! Tvoja sestra i tvoj zet su promjenili vjeru i ostavili vjeru kojoj ti pripadaš.' Omer, sav uzrujan, krenu prema njihovoj kući. Kada dođe kod njih, zateče Habbab ibn el Erreta. U rukama je imao list Kur'ana na kome je bilo napisano sure Ta Ha. On je tu suru čitao njima dvoma. Habbab je često dolazio kod njih i čitao im Kur'an, pa kada ču Omerov glas, povuče se dublje u kuću, a Fatima, Omerova sestra - sakri list papira. Kada Omer uđe kod njih, reče: 'Kakve su ono riječi što ih čuh kada sam dolazio?' Oni odgovoriše: 'Ništa, osim što smo nas dvoje

⁵²⁸ Talak, 2-3.

⁵²⁹ Hakkah, 40-41.

⁵³⁰ Hakkah, 42.

razgovarali.' Omer reče: 'A da niste vi dvoje promijenili vjeru?' Zet mu na o reče: 'Omere, šta misliš o tome, da je istina na strani druge vjere, a ne tvoje?' Omer skoči na njega i žestoko ga udari. Njegova sestra priskoči i trgnu ga od svog muža, a on je odgurnu rukom u lice, pa joj krv poteče. U predanju Ibn Ishaka stoji da ju je ošamario i od udarca joj ranu na licu napravio, pa mu ona srdito reče. 'O Omere, ako je druga vjera prava, a tvoja kriva, onda svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik.' Kada Omer vidje šta je sestri uradio, zažali gledajući kako joj krv curi niz lice, pa se pokaja, poštedi im život i reče: 'Dajte mi taj list papira koji imate, da ga pročitam.' Sestra mu reče: 'Ti si nečist, a ovo ne uzimaju u ruke, osim čisti. Ustani i operi se, a zatim uzmi Kur'an.' Kad Omer to uradi, prouči: '**U ime Allaha Milostivog, Samilosnog!**', pa reče: 'Imena lijepa i čista, i poče čitati suru 'Ta ha' dok ne dođe do ajeta: **'Ja sam, uistinu, Allah, drugog boga osim Mene nema, zato se samo Meni klanjaj i molitvu obavljam, da bih ti uvijek na umu bio!'**⁵³¹ Omer, r.a., tada zastade i reče: 'Divnog li govora, nema ljepših riječi od ovih! Odvedite me Muhammedu.' Kad Habbab ču Omerove riječi, izađe prad njega, pa mu reče: 'Budi radostan, Omere, ja bih želio da se dova koju je Allahov Poslanik,s.a.v.s., uoči četvrtka navečer učio: **'Moj Allahu, pomozi i proslavi islam sa Omerom ibn el Hattabom, ili s Ebu Džehlom ibn Hišamom,'** u kući na donjem dijelu Saffe odnosi na tebe.' Omer uze svoju sablju, opasa je oko sebe, pa krenu Muhammedovojs.a.v.s., kući. Zakuca na vrata. Iz kuće proviri čovjek, pa ugleda Omera opasana sabljom. Vrati se unutra i obavijesti Muhammeda,s.a.v.s., a prisutni u kući se uz nemiriše. Hamza im reče: 'Šta vam je?' Rekoše: 'Omer!' On reče: 'Pa šta, ako je Omer? Otvorite mu vrata! Ako je došao sa dobrim namjerama dočekat ćemo ga, a ako je sa zlim, ubit ćemo ga njegovom sabljom.' U kući je sjedio Allahov Poslanik, s.a.v.s., i primao Objavu od Allaha, dž.š. On izađe i zateče Omera u sobi. Prihvati mu ogrtač i sablju, zatim ga čvrsto privuče sebi i reče: **'Jesi li spreman Omere, da Allah skine s tebe nevolju u kojoj se nalaziš? O moj Allahu! Ovo je Omer ibn El Hattab, moj Allahu, pomozi i proslavi islam s Omerom ibn el Hattabom.'** Omer, r.a., tada reče: „Svedočim da nema drugog boga, osim Allaha i da si ti Allahov Poslanik.' Omer primi islam, a prisutni zaučiše tekbir, da su čuli mušrici u mesdžidu. ”

---

⁵³¹ Ta Ha, 40.

Omer, r.a., bi govorio Ebu Musau, r.a.: „Podsjeti nas na našeg Gospodara! Učio bi tako pred njim dok se ne bi vrijeme namaza prepolovilo, pa bi počeli govoriti: 'Zapovjedniče pravovjernih, namaz, namaz!' On bi tada rekao: 'A zar nismo u namazu?', ukazujući tako na Allahove riječi: '...sjećanje na Allaha najveća je poslušnost...'”⁵³²

Zabilježeno je da je Omer ibn El Hattab, r.a., rekao: „O ljudi učite Kur'an tražeći ono što je u Allaha, dž.š., prije nego što ga ljudi budu učili tražeći ono što je u svijeta.“

Prenosi se da je Omer, r.a., proveo dvanaest godina izučavajući suru Bekaru, kada je to završio, napravio je veliku gozbu.

Prenosi se da je Omer, r.a., rekao: „Kur'an učite po pet ajeta, jer je Džibril, a.s., Poslaniku, s.a.v.s., donosio po pet ajeta.“

Jednom je Omer, r.a., rekao: „Zaista je Allah sakrio šest stvari u šest stvari: zadovoljstvo u pokornosti; kaznu u pobuni; Allahovo najveće ime u Kur'anu; Noć kadra u mjesecu ramazanu; prihvaćeni namaz u namazaima; Kijametski dan u jednom od dana.“

Osman ibn Affan, r.a., je rekao: „Da su vam srca čista, ne bi se mogli zasititi govorom svoga Gospodara.“

Prenosi se da je Osman ibn Affan, r.a., rekao: „Četiri su djela čija je vanjština pohvalna, a unutrašnjost obaveza. Druženje sa učenim i pobožnim ljudima je dobro djelo, a slijedeće učenih je obaveza. Učenje Kur'ana je dobro djelo, a rad po njemu je obaveza. Posjećivanje groblja je dobro djelo, a pripremanje za smrt je obaveza. Obilazak bolesnika je pohvalno djelo, a traženje vasijjeta od njega je obaveza.“

Mervezi i Ibn Hadžer u svom komentaru poglavlja o vitr-namazu bilježe predanje s pouzdanim lancem prenosilaca u kome стоји да je Osman, r.a., na jednom rekatu vitr namaza od jacije pa do sabaha proučio cijeli Kur'an.

---

⁵³² Ankebut, 45.

Prenosi se da je supruga Osmana, nakon što je on ubijen rekla: „Ubiste ga, a on je noći bdio učeći cijeli Kur'an na jednom rekatu.“

Haridže ibn Mus'ab kaže: „Četverica imama proučili su kompletan Kur'an u Kabi. To su: Osman ibn Affan, Temim Ed Dari, Se'id ibn Džubejr i Ebu Hanife.“

Jedne je prilike Osman, r.a., kazivao: „U dva rekata namaza proučio sam Kur'ani Kerim. Oženio sam se dvijema kćerkama Allahovog Poslanika.⁵³³ Omer, r.a., mu reče: 'Istinu si rekao, Osmane!'“

Desete godine po hidžri bila je objavljena sura Et Tevba. Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredi Aliji, r.a., da je prouči ljudima. Ebu Bekr, r.a., je bio prisutan dok je Alija, r.a., je pred okupljenim ljudima učio:
„Obznana od Allaha i Njegova Poslanika onim mnogobošcima s kojima ste zaključili ugovore: Putujte po svijetu još četiri mjeseca, ali znajte da Allahu nećete umaći i da će Allah nevjernike osramotiti; i proglas od Allaha i Njegova Poslanika ljudima na dan velikog hadždža: Allah i Njegov Poslanik ne priznaju mnogobošće. Pa ako se pokajete, to je za vas bolje; a ako se okrenete, znajte da Allahu nećete umaći! A nevjernike obraduj kaznom nesnosnom! Mnogobošcima s

⁵³³ Sastaviti i oženiti dvije sestre istovremeno je haram, Allah, dž.š., je u Kur'anu rekao: „**Zabranjuju vam se: matere vaše, i kćeri vaše, i sestre vaše i sestre očeva vaših, i sestre matera vaših i bratične vaše, i sestrične vaše, i pomajke vaše koje su vas dojile, i sestre vaše po mlijeku, i majke žena vaših, i pastorke vaše koje se nalaze pod okriljem od žena vaših s kojima ste imali bračne odnose, - ali ako vi s njima niste imali bračne odnose, onda vam nije grijeh -, i žene vaših rođenih sinova, i da sastavite dvije sestre, - što je bilo, bilo je, Allah zaista prašta i samilostan je.**“ **Nisa, 23.** Dio ajeta „**i da sastavite dvije sestre**“, odnosi se na to da se sastave dvije sestre u braku istovremeno za jednim čovjekom. Međutim, Osman je oženio drugu kćerku Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada mu je prva umrla. Naime, kada je Rukijja, prva kćerka Allahova Poslanika, s.a.v.s., koja je bila udata za Osmana, r.a., umrla, Osman, r.a., je nakon određenog vremenskog perioda oženio njenu sestruru Ummu Kulsum. Prenosi se da kada je preselila i druga kćerka Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koja je bila udata za Osmana r.a. Muhammed, s.a.v.s., je rekao: „**Oženite Osmana, jer da imam treću kćerku udao bih je za njega, a nisam ga vjenčavao osim sa Objavom od Allaha.**“ Taberani.

Učenjaci navode da je Osman, r.a., jedini čovjek koji je ikada bio vjenčan sa dvije kćerke nekog od Allahovih Poslanika.

kojima imate zaključene ugovore koje oni nisu ni u čemu povrijedili, niti su ikoga protiv vas pomagali, ispunite ugovore do ugovorenog roka. Allah zaista voli pobožne. Kada prođu sveti mjeseci, ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte! Pa ako se pokaju i budu molitvu obavljal i zekat daval, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i samilostan je.⁵³⁴ Alija je učio ove ajete sve dok ga glas ne napusti, a zatim sa njihovim učenjem nastavi Ebu Bekr, r.a.

Jednom prilikom je Alija, r.a., rekao: „Pravi učenjak je onaj koji ljudima ulijeva nadu u Allahovu milost, a ne zapusta ih da u gijesima ostanu, ne garantuje im spas od Allahove kazne i ne odvraća ih od Kur'ana nekoj drugoj knjizi. Nema hajra u ibadetu u kojem nema znanja, nema pravog znanja bez fikha. Nema koristi od učenja Kur'ana bez razmišljanja o onome što se uči.“

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Ostavljeni ste na putu čiji je plan zacrtao Kur'an.“

Navodi se da Alija, r.a., kazao: „Ko razumije Kur'an time može dati objašnjenje o cjelini znanja.“

Alija, r.a., je rekao: „Troje povećava memoriju i smanjuje flegmu: koršćenje misvaka, post i učenje Kur'ana.“

Prenosi se da je Alija, r.a., jednom prilikom rekao: „Pitajte me o Allahovoj Knjizi. Tako mi Allaha, nema niti jednog ajeta da ja ne znam dali je objavljen noću ili danju, da li je objavljen na planini ili u ravnici.“

Ebu Nuajm u svome djelu „El Hiljetul Evlija“ kaže da je Alija, r.a., rekao: „Tako mi Allaha, nijedan se ajet nije objavio a da ja nisam znao okolnosti pod kojima je objavljen i gdje je objavljen, jer je meni moj Gospodar dao na dar bistar um i jasan jezik!“

Takođe Ebu Nuajm u svome djelu „El Hiljetul Evlija“ navodi riječi Abdullahe ibn Mes'uda, r.a.: „Kur'an je, zaista, objavljen na sedam harfova, i nema nijednog njegova harfa a da nema svoj zahir i svoj batin, a Alija je znao i zahir i batin!“

---

⁵³⁴ Tevbe, 1-5.

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Onaj ko uči Kur'an stoeći u namazu ima za svaki harf stotinu sevapa. Ko ga uči sjedeći u namazu za svaki harf ima pedeset sevapa. Ko ga pak uči izvan namaza s abdestom ima dvadeset i pet sevapa, a ko ga uči bez abdesta ima samo deset sevapa.“

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Pitajte me o suri En Nisa! Ja sam je naučio još dok sam bio dječak.“

Prenosi se da je Abdullaх ibn Abbas, r.a., jednom rekao: „Draže mi je da jedno sure proučim razgovijetno nego cijeli Kur'an nerazgovijetno.“

Prenosi se da je Alija, r.a., o Ibn Abbasovom timačenju Kur'ana rekao: „Ibn Abbas tumači Kur'an kao da gleda u nevidljivi svijet kroz tanahni veo.“

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je najdarežljiviji čovjek, a bio bi najdarežljiviji u mjesecu ramazanu, kada bi mu dolazio Džibril, a dolazio mu je svake noći mjeseca ramazana i poučavao ga Kur'anu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je u činjenu dobra darežljiviji od blagog povjetarca.“

Prenosi se da je Abdullaх ibn Abbas, r.a., rekao: „Kur'an je opunomoćen za ranije knjige, pa ono u čemu se slažu sa njim to je Istina, a ono u čemu su mu suprotne - to je neispravno. Od Abdullaха ibn Abbasa se prenosi da je o Kur'anskim riječima: '**...i da nad njima bdi.**'⁵³⁵ Rekao: 'I da o knjigama koje su mu (Kur'anu) prethodile donese sud.'“

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., sljedeće: „Kur'an je objavljen od Allaha, dž.š., odjedanput sa Levhi mahfuza do plemenitih pisara meleka na zemaljskom nebnu. Odatle su ga meleki postepeno, preko meleka Džibrila, dvadeset godina, dostavlјali Muhammedu, s.a.v.s.“

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Kada je objavljen Poslaniku, s.a.v.s., ovaj ajet: '**O vi koji vjerujete, sebe i porodice čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti.**'⁵³⁶ Jedog dana ili noći ga je Poslanik, s.a.v.s., proučio ashabima, nakon čega je jedan dječak pao u

---

⁵³⁵ Maide, 48.

⁵³⁶ Tahrim, 6.

nesvijest. Poslanik, s.a.v.s., stavi mu svoju ruku na srce. Još je kucalo. Zatim mu je rekao: 'Dječače, reci LA ILAHE ILLALLAH.' On to učini, nakon čega ga Poslanik, s.a.v.s., obradova Džennetom.'"

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: „Vazi ljudima jednom, dva ili maksimalno tri puta u sedmici da im ne bi prešao u dosadu sa Kur'anom.“

Jednom je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: „...jasni ajeti⁵³⁷ jesu oni koji derogiraju, koji određuju halal, haram, šerijatske odredbe i propise, oni kojim se zapovijeda i prema kojima se postupa.“

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., jednom čovjeku koji je brzo učio Kur'an i bio u stanju da u toku jedne noći prouči cijeli Kur'an, rekao: „Da pravilno proučim samo jednu suru razmišljajući o njenim značenjima draže mi je nego da činim to što ti činiš.“

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Kada bih izgubio povodac deve našao bih ga u Allahovoј Knjizi.“

Toliko je Abdullah ibn Abbas, r.a., precizno i suštinski tumačio i razumjevao Kur'an da je jednom rekao: „Kada god pročitam neki ajet, poželim da svi ljudi shvate ono što sam ja shvatio.“

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., koji kaže: „Tumačenja imaju četiri vrste: tumačenje za koje niko nema opravdanja da ga ne zna, tumačenje koje znaju Arapi samim poznavanjem jezika, tumačenje koje znaju upućeni u znanost i tumačenje koje zna samo Allah!“

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Istaknuti učači Kur'ana (hafizi) bili su članovi hazreti Omerovog konsultativnog vijeća, bez obzira da li su bili starci ili mladići.“

Jednog dana se Omer, r.a., osamio, pa je počeo razgovarati sam sa sobom: „Kako se ovaj umjet može podijeliti kada imaju jednog poslanika i kada im je jedna kibla? Abdullah ibn Abbas mu je na to rekao: 'Vladaru pravovjernih, Kur'an je objavljen u naše vrijeme, pa smo ga mi učili i znali smo povodom čega je koji ajet objavljen. Međutim,

---

⁵³⁷ Ali Imran, 7.

nakon nas će doći ljudi koji će učiti Kur'an ali neće znati povodom čega je objavlјivan, pa će ga shvatati na svoj način. Kad ga budu shvatali svak na svoj način oni će se podijeliti a kada se podijele izbit će sukob među njima.' Omer, r.a., tada ukori i izruži Abdullahe ibn Abbasa, pa se on udalji. Nakon toga Omer, r.a., je razmišljao o Ibn Abbasovim riječima, pa, kada ih je shvatio, posla po njega i zatraži da mu ponovi ono što je rekao. Kada mu je on to ponovio, Omer, r.a. je shvatio i zadivio se..."

Ibn Ebi Hatim prenosi od Dahaka, koji kaže da je Abdullah ibn Abbas, r.a. rekao: „Kur'an ima svoje grane i ogranke, i svoje vanjsko i svoje unutarnje značenje! Nema kraja njegovim čudima, niti se može stići do njegovih ciljeva! Onaj ko se udubi u njega sa blagošću, uspijet će, a ko mu prilazi osoro, propast će! On ima svoje vijesti o nevidljivom svijetu, i ima svoje primjere, i ono što je dopušteno i ono što je zabranjeno, i ima svoje ajete u kojima su propisi koji dokidaju i propisi koji se dokidaju, i svoje jasne i nejasne ajete, i svoju koru i srčiku! Njegova kora je njegovo učenje, a njegova srčika je njegovo tumačenje. Oko njega se okupljaju učeni, a od njega se udaljavaju blesavi!"

Abdullah ibn Abbas, r.a., jednom je upitan: „Koje djelo je najbolje?, pa je odgovorio: 'Spominjanje Allaha Uzvišenog, i okupljanje u Allahovim kućama radi proučavanja Allahove knjige. Kad god se ljudi okupe, meleki ih prekriju svojim krilima, i oni su u Allahovom gostoprimstvu sve dok ne promjene razgovor.'"

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Ko dobro upozna Allahovu Knjigu, zatim bude slijedio ono što je u njoj, Allah, dž.š., će ga, na dunjaluku izvesti iz zablude, a Sudnjeg dana će ga sačuvati teškog obračuna."

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnika, s.a.v.s., nije sprečavalo da ne uči Kur'an ništa osim džunupluka."

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., tražio bi od svojih prijatelja da mu uče suru En Nisa te bi silno plakao tokom njenog učenja.

Prenosi se od Šekika ibn Salema koji je rekao: „Održao nam je govor Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekavši: 'Tako mi Allaha, direktno iz usta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., naučio sam preko sedamdeset i nekoliko

sura, i, tako mi Allaha, drugovi Vjerovjesnikov,i s.a.v.s., znaju da sam ja, iako nisam bolji od njih, najučeniji u pogledu Allahove knjige.”“

Prenosi se od Mesruka da je rekao. „Abdullah ibn Mes'ud, r.a., je rekao: 'Tako mi Onoga osim kojeg drugog Boga nema, nijedna sura nije objavljena, a da ja ne znam gdje je objavljena, niti je ijedan ajet iz Allahove knjige objavljen, a da ja ne znam povodom čega je objavljen. Kad bih znao nekoga ko bolje poznaje Allahovu Knjigu od mene, do kojeg mogu doći devom, odjahao bih do njega!'“

Od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Kada postim oslabim, pa ne mogu da učim Kur'an, a meni je draže učenje Kur'ana od dobrovoljnog posta.“

Kada je Alija, r.a., bio upitan za Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., kazao je: „On poznaje Kur'an i sunnet, i njegovo znanje je najbolje.“

Rekao je Abdullah ibn Mes'ud, r.a.: „Ko hoće da sazna dali voli Allaha, neka se provjeri sa Kur'anom, pa ako se ispostavi da voli Kur'an, neka zna da voli i Allaha, jer je Kur'an Allahov govor. Od njega se prenosi da je ljubio Mushaf i govorio: 'Govor mog Gospodara! Govor mog Gospodara!'“

Ibn Ebi Hatim navodi da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a. rekao: „U Kur'anu je objavljena svaka nauka i u Kur'anu je objašnjenje za nas o svemu. Međutim, naše je znanje nemoćno i nedoraslo da dokuči sve što nam je objašnjeno u Kur'anu.“

Od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Onaj ko uči Kur'an prepoznaje se: po neprospavanim noćima, dok drugi spavaju, po danima provedenim u učenju, dok se drugi svakojako zabavljaju, po plaču, dok se drugi smiju, po pobožnosti, dok drugi lumpuju, po šutnji, dok drugi o svemu i svačemu naglabaju, po skrušenosti, dok se drugi prave važni, i po sjeti, dok se drugi vesele.“

Od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Nemojte se prilikom učenja Kur'ana razbacivati glasom poput jarbola, a nemojte ni suvše brzo učiti poput pjesme.“

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., čuo nekog čovjeka koji je učeći Kur'an u riječi „*Lil fukara'i*”⁵³⁸, ispustio dužinu „El Mutassil”, pa ga je upozorio, rekavši mu: „Allahov Posalnik, s.a.v.s., nas nije učio da tako izgovaramo dužine vokala.” Potom je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., proučio ajet u kome se nalazi navedena riječ, primjenjujući pravilo o produžavanju vokala.

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao: „Kur'an im je objavljen da po njemu postupaju, pa su njegovo izučavanje sporovodili u praksi, a neki od vas prouče Kur'an od početka do kraja, ne ispusitvši nijednog harfa, a ispustili su praksu u cijelosti.”

Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Učite Kur'an i neka on na vas djeluje tako da vaša srca zatrepte i nemojte da vam najvažnije bude kada ćete završiti učenje sure koju ste započeli.”

Od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Kur'an će na Sudnjem danu doći da se zauzme za onog ko ga je učio, pa će mu biti vodić do Dženneta, ili će svjedočiti protiv onoga ko ga je napustio i otjerati u vatru.”

Jedne prilke je Abdullah ibn Mes'ud rekao: „Ako želite znanje, usvajajte Kur'an, jer je u njemu znanje drevnih i suvremenih.”

Navodi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., govorio: „Kada bi neko od nas naučio deset ajeta, ne bi prešao preko njih sve dok ne bi shvatio njihovo značenje i ne bi radio po njima.”

Slično se navodi da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao: „Učili bismo deset ajeta iz Kur'ana, i ne bismo prelazili na drugih deset sve dok ih ne bismo primjenili u svom životu. Stjecali smo znanje i praksu u isto vrijeme.”

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., jednom rekao: „Primio sam iz Poslanikovih usta sedamdeset sura.”

---

⁵³⁸ Tevbe, 60.

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže: „Ko zavoli Kur'an on voli Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s.“

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže: „Nosilac Kur'ana treba biti poznat po bdijenju noću dok ljudi spavaju, a i danju kad su ljudi nemarni, po tuzi kada se ljudi raduju, plaču kada se ljudi smiju, šutnji kada ljudi previše pričaju, i skrušenošću kada se ljudi razmeću. Učač Kur'ana trebao bi biti ponizan, blag, a ne grub, svadljiv grlat, galmdžija, niti plahovit.“

Bilježi se da je Abdullah ibn Mes'ud rekao: „Učite Kur'an, jer Uzvišeni Allah neće kazniti srce koje je svjesno Kur'ana. Kur'an je Allahov sohbet, siguran je onaj ko mu prisustvuje, a neka se raduje nagradi onaj ko voli Kur'an.“

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud rekao: „Tako mi Onoga osim koga drugog Boga nema, nije objavljen nijedan ajet iz Allahove Knjige a da ja nisam znao u vezi sa čim je objavljen i gdje je objavljen, i kada bih saznao za nekoga ko zna više od mene nešto o Allahovoј Knjizi, uzjahao bih na devu i krenuo ka njemu!“

Za Abdullaha ibn Mes'uda se može reći da je bio pobožnjak, alim, učač i iskren Allahov rob kakvog su poznavali svi ashabi koji su se sa njime družili. On je prvi čovjek na zemaljskoj kugli koji je poslijе Muhammeda, s.a.v.s., naglas nešto proučio iz Kur'ana. Jednom su se u Mekki sakupili ashabi, a tada ih je još uvijek bilo vrlo malo i bili su u teškom položaju, pa jedni rekoše: „Allaha mi, Kurejšije još uvijek nisu čule Kur'an da im je učen naglas, pa ko bi otisao da im nešto prouči pa da čuju? Ja ću im omogućiti da ga čuju! Reče Abdullah ibn Mes'ud. Ostali mu rekoše: 'Bojimo se za tebe, voljeli bi da to uradi neko ko ima jaku rodbinsku zaledinu, koji bi ga štitili i čuvali ako bi mu htjeli nanijeti zlo.' Abdullah reče: 'Pustite me, Allah će me štititi i čuvati. Sutradan prijepodne Abdullah ode u harem i dođe do mjesta koje se zove Mekamu Ibrahim, stade i poče učiti naglas Kur'an, dok se u bilizini nalazila grupa Kurejšija koji su sjedili oko Ka'be. On zauči:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّحْمَنُ. عَلِمَ الْقُرْآنَ. خَلَقَ الْإِنْسَانَ. عَلِمَهُ الْبَيَانَ...

BISMILLAHIR-RAHMANIR-RAHIM.

**ER RAHMAN. ALLEMEL KUR'AN. HALEKAL INSAN.
ALLEMEHUL BEJAN...⁵³⁹**

I nastavi učiti dalje, dok se začuđene Kurejšije jedva snađoše pa povikaše: 'Šta ono govori Ibn Ummi Abd?! Teško njemu, pa on govori nešto od onoga što govori Muhammed.' Onda skočiše pa počeše udarati Abdullaha po licu dok je on i dalje učio, dok nije proučio koliko je to Allah htio, onda se vrati svojim drugovima, dok mu je krv lila niz lice. Drugovi mu rekoše: 'To je ono čega smo se plašili za tebe!' On odgovori: 'Tako mi Allaha, Allahovi neprijatelji u mojim očima ništa nisu izgledali bezopasniji nego što su sada. Ako hoćete i sutra ču isto ovo učiniti.' Oni mu rekoše: 'Neka, ovo je dosta. Postigao si da čuju ono što im je mrsko.'"

Znanje Abdullaha ibn Mes'uda o Allahovoj knjizi je dostiglo ogroman stepen, tako da je on govorio: „Tako mi Allaha, osim kojeg nema drugog Boga, nijedan ajet iz Allahove knjige nije objavljen a da ja ne znam gdje je objavljen i u vezi s čim je objavljen. A kada bih znao da ima iko ko Allahovu Knjigu poznaje bolje od mene, a da se do njega može doći, ja bih mu otišao! Abdullah ibn Mes'ud nije ništa uveličavao dok je ovo za sebe govorio, jer jednom je Omer ibn El Hattab, r.a., u putovanju sreo neku karavanu u noći mračnoj u kojoj se ništa nije imalo. U toj karavani je bio i Abdullah ibn Mes'ud. Omer naredi jednom čovjeku da ih upita odakle su, a iz karavane se javi Abdullah i odgovori: 'Iz duboke doline.' Omer upita: 'Gdje putujete?' Abdullah odgovori: 'U svetu kuću!' Po tim odgovorima Omer zaključi da u karavani ima neki alim - učenjak, pa naredi čovjeku da upita: 'Šta je u Kur'anu najveličanstvenije?' Abdullah odgovori: '**Allahu la ilah illa hu...**'⁵⁴⁰ Omer reče: 'Pitaj ga šta je u Kur'anu najpravednije i najpresudnije?' Abdullah odgovori: '**Allah vam naređuje pravednost, dobročinstvo i pomaganje rodbine...**'⁵⁴¹ Omer ponovo reče: Upitaj ih: 'Koji je u Kur'anu ajet najpravedniji?' '**Onaj ko bude uradio koliko trun dobra - vidjet će ga, a onaj ko bude uradio koliko trun zla - vidjet će ga.**'⁵⁴² Omer reče: 'Pitaj ih šta je u Kur'anu najstrašnije?' Abdullah odgovori: '**To neće biti ni po vašim željama ni po željama sljedbenika Knjige; onaj ko radi zlo bit će kažnen za to i**

⁵³⁹ Sura Er Rahman.

⁵⁴⁰ Ajet el Kursijj - Bekare, 255.

⁵⁴¹ Nahl, 90.

⁵⁴² Zilzal, 7-8.

neće naći, osim Allaha, ni zaštitnika ni pomagača.⁵⁴³ Omer reče: 'Pitaj ih šta to u Kur'anu daje najviše nade?' Abdullah odgovori: 'Reci: O robovi Moji koji ste se prema sebi ogrijeli, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'⁵⁴⁴ Omer reče: 'Pitaj ih jeli među njima Abdullah ibn Mes'ud?' Iz karavane odgovoriše: 'Jeste, Allaha nam!'

Živio je Abdullah ibn Mes'ud sve do vladavine halife Osmana, r.a. Kada je obolio i bio na samrti, dođe mu halifa Osman u posjetu, pa ga upita: "Šta te muči? 'Moji grijesi', odgovori. 'A šta bi želio?' 'Allahovu milost.' 'Hoćeš li da naredim da ti daju sve ono što si odbio da primiš zadnjih godina?' Upita halifa. 'Ništa mi to ne treba', odgovori. 'Ostat će tvojim kćerama iza tebe.' 'A bojiš li se siromaštva za moje kćeri?' Upita Abdullah. 'Ja sam im naredio da svaku noć uče suru El Vaki'a, a uistinu sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao: **'Ko prouči svake noći suru Vaki'a, nikad ga neće zadesiti siromaštvo i potreba!'**"

A kada je nastupila noć Abdullah ibn Mes'ud preseli među najodabranije društvo, dok je njegov jezik do zadnjeg časa spominjao ime Uzvišenog Allaha, i učio njegove jasne ajete.

Od Abdullaha ibn Amra, r.a., se prenosi da je rekao: „Ne dolikuje učačima Kur'ana da mnogo i bespotrebno govore, ne priliči im da budu neuki, zaostali, primitivni, prevaziđeni i neinformisani, nije dostoјno da psuju i nepristojne riječi govore, jer su oni produhovljeni Kur'anom i on se u njihovim srcima nalazi.“

Prenosi se da je Ebu Hurejre rekao: „Kuća u kojoj se uči Kur'an prostrana je za svoje ukućane, u njoj je mnogo dobra, u njoj su prisutni meleci, a napuštaju je šejtani. Kuća u kojoj se ne uči Kur'an tjesna je za svoje ukućane, malo je dobra u njoj, napuštaju je meleci, a nastanjuju šejtani.“

Jedne prilike je Ebu Hurejre, r.a., ušao u čaršiju pa je rekao: „Vidim vas ovdje a Muhammedovo, s.a.v.s., naslijede se dijeli u džamiji! Ljudi su otišli, pa se vratiše i rekoše: 'Nismo ništa našli da se dijeli, vidjeli smo

⁵⁴³ Nisa, 123.

⁵⁴⁴ Zumer, 53.

ljude uče Kur'an.' Ebu Hurejre im reče: 'Pa to vam je ostavština vašeg Pejgambera, s.a.v.s.'"

Navodi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a.: „Da mu je došao jedan čovjek i rekao: 'Daj mi kakav dobar savjet.' On je odgovorio: 'Pitaš me o onome što sam i ja tražio od Allahova Poslanika, s.a.v.s., prije tebe. Preporučujem ti bogobojaznost, jer je ona glavna svakom drugom činu. Dužan si ići u džihad, jer je to islamsko monaštvo. Čini zikr Allahu, dž.s., i uči Kur'an, jer je to tebi milost na nebu, a spomen na Zemlji.'"

Ebu Musa el Eš'ari, r.a., je rekao: „Zbog ovog Kur'ana ćete biti nagrađeni ili kažnjeni. Zato ga slijedite i ne okrećite se od njega. Ko bude slijedio Kur'an, on će ga u Džennetske bašće povesti, a za kim Kur'an bude išao dohvativat će ga za vrat i gurnut će ga u Vatru.“

Ebu Musa el Eš'ari, r.a. je rekao: „Ja Kur'an učim u namazu i izvan namaza, učim ga stojeći, sjedeći i ležeći.“

Enes ibn Malik, r.a., priča da je upitan o tome kakvo je bilo Poslanikovo, s.a.v.s., učenje, pa je kazao: „Otezao bi pri učenju! Nakon toga je proučio: Bismillahir Rahmanir Rahim, Bismillah sa dužinom, zatim sa dužinom i Er Rahman i Er Rahim.“

Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao: „Dosta je onih koji uče Kur'an, a Kur'an ih proklinje.“

Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., govorio: „Neka nečista osoba ne čini sedždu, niti uči Kur'an!“

Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je da se, putujući u neprijateljsku zemlju, nosi Kur'an iz bojazni da ne bi pao u neprijateljske ruke.“

Prenosi se od Nafia, sluge Abdullaha ibn Omera da je rekao: „Nikada ibn Omer, r.a., nije proučio ajete s kraja sure El Bekare, gdje su Allahove riječi: 'Pokazivali vi ono što je u dušama vašim ili to krili Allah će vas

za to pitati...⁵⁴⁵ A da ne bi zaplakao i kazao: 'U ovome je, dosita, težak obračun.'"

Malik ibn Enes, r.a., kaže da mu je prenešeno da je Abdullah ibn Omer, r.a., proveo osam godina izučavajući suru Bekaru.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio Abdullahu ibn Omeru, r.a., da svakih sedam dana po jednom, prouči cijeli Kur'an.

Navodi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao: „Živjeli smo dugo vremena i neki od nas bi usvojili vjerovanje prije Kur'ana, pa bi se objavila sura Muhammedu, s.a.v.s., on bi dobro naučio ono što ona dopušta i što zabranjuje, što naređuje i od čega odvraća i čega se teba pridržavati. A onda sam video ljude kojima je Kur'an dat prije nego im se ukorijenilo vjerovanje, pa bi knjigu od početka do kraja proučili, a ne bi znali šta naređuje, a što zabranjuje, niti čega se treba pridržavati, nego bi ga razbacivali kao loše hurme.“

Abdullah ibn Omer, r.a., je učio suru 'Mutaffifin' kada bi došao do ajeta: „**Kako ne pomisle da će oživljeni biti, na Dan veliki, na dan kada će se ljudi zbog Gospodara svjetova dići.**⁵⁴⁶“ Prekinuo bi učenje, dugo razmišljaо i plakao.

Takođe se prenosi da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao: „Neće nastupiti Sudnji dan dok se Kur'an ne vrati tamo odakle je došao. Zujat će poput pčela. Allah će mu reći: 'Šta je sa tobom?', pa će on kazati: 'O Gospodaru, od Tebe sam došao i Tebi se vraćam. Uče me, ali se po meni ne radi, uče me, ali se po meni ne postupa!'"

Jedan od svjetlih primjera čuvanja Kur'an i brige za njim od strane ashaba je kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vraćao iz pohoda zvanog „Zatur-rikaa“ pa odluči da zanoći u jednom od brojnih tjesnaca među stijenjem. U tom pohodu jedan od muslimanskih boraca je zarobio neku ženu mušrikinju kojoj je muž bio odsutan, pa je poveo i nju kao dio plijena. Kada se njen muž vratio kući i nije našao svoju ženu zakleo se svojim božanstvima „Latom i Uzzaom“ da će stići Muhammeda, s.a.v.s., i njegove drugove i da se neće vratiti dok im se ne osveti. I dok su

⁵⁴⁵ Bekare, 284.

⁵⁴⁶ Mutaffifin, 4-6.

muslimani rasedlali konje i deve i pripremali se za konak, Poslanik, s.a.v.s., ih upita: „**Ko će nas čuvati i stražariti ove noći?**“ Pred njega istupiše Abbad ibn Bišr i Ammar ibn Jasir, braća po vjeri, koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pobratimio kada su muhadžiri iz Mekke došli u Medinu, pa rekoše: ‘Mi ćemo stražariti o Allahov Poslaniče!’

Kada njih dvojica odoše na ulazu u klanac Abbad reče svome bratu Ammaru: ‘Koju polovinu noći više voliš provesti u snu prvu ili drugu?’ ‘Spavat ću prvu polovinu noći’, reće Ammar i pruži se daleko od njega. Noć je bila mirna i topla a nebo vedro i zvjezdano. I zvijezde, i drveće, i kamenje, sve to kao da je jednoglasno odavalо hvalu i veličalo Uzvišenog Allaha. Duša Abbada ibn Bišra zažudjela za ibadetom, a srce osjeti žeđ za Kur'anom. Najveće uživanje Abbad bi osjetio kada bi Kur'an učio u namazu, jer bi se tada slast koju je osjećao dok bi klanjao sjedinila sa slašću koju je doživljavao učenjem Kur'ana. Ne dvoumeći se mnogo, Abbad se okrenuo u pravcu Kible i stupi u namaz, da bi se nakon nekoliko trenutaka kroz noć začuo njegov lijep glas koji je učio suru Kehf. I dok je on u zanosu plovio u svijetlu Allahova nura, duboko uronivši u beskrajna prostranstva Božanske objave, stiže onaj mušrik koji je proganjaо muslimane, pa kada ugleda Abbada kako stoji na samom ulazu u tjesnac shvati da je stigao na cilj. Znao je da je Muhammed, s.a.v.s., sa svojim drugovima u zaklonu među stijenjem, a da je ovo njihov stražar. Mušrik se prikrade bliže, pripremi svoj luk, stavi strijelu i nanišani. Strijela polete i zabode se u tijelo Abbada ibn Bišra. Abbad iščupa strijelu iz tijela, kao da je to bilo neka dosadna mušica koju otera od sebe, pa mirno, nastavi svoje učenje u dubokom zanosu noćnog namaza...

Mušrik uze drugu strijelu, ponovo nanišani, odape je snažno, i strijela pogodi Abbada, a ovaj i tu strijelu iščupa iz tijela i baci je ne prekidajući namaz i nehajući za uzrok tog uznemiravanja. Mušrik i po treći put pogodi muslimanskog stražara, a Abbad pokleknu i pužući dode do Ammara kojeg probudi riječima: ‘Ustani i stražari jer su me izmorile i oslabile rane!‘ Kada mušrik vidje da stražar nije sam, pobježe u mračnu pustinju. Kada je Ammar video kako krv lije iz tri rane na Abbadovom tijelu začuđeno povika: ‘Subhanallah! Pa zašto me nisi probudio odmah kad te je prvi put nevjernik pogodio?’ Abbad mu odgovori: ‘Učio sam jednu Kur'ansku suru i bilo mi je mrsko da je tek tako prekidam dok je ne proučim do kraja. Tako mi Allaha, da se nisam bojao da ću izgubuti položaj i ulaz koji nam je Poslanik, s.a.v.s., naredio da čuvamo, radije

bih dopusto da se prekine ovaj moj dunjalučki život, nego što bih prekinuo učenje ove sure!!!!”

Tufejl ibn Amir, r.a., nam govori: „Mekanski nevjernici su me toliko uporno strašili Kur'anom da sam na kraju stavio pamuk u uši da ne bih slučajno čuo njegovo učenje. Kada sam jedne prilike došao kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je u blizini Kabe učio Kur'an pomislio sam: 'Šta ovo činim od sebe? Pa ja sam pjesnik i književnik, pa zašto da ne poslušam njegovo učenje? Ako me zadići dobro i jest, a ako ne, vidjet ću da li se radi o čaroliji ili vradžbini. Bio sam u nedoumici, ali ipak sam izvadio pamuk iz ušiju i čim sam začuo učenje Kur'ana doprlo je do mog srca. Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, i svjedočim da si ti Allahov Poslanik.'“

Tufejl ibn Amir Ed Dewsi primivši Islam je rekao da mu je Muhammed, s.a.v.s., proučio sure Ihlas i Felek, a on je potom rekao: „Allaha mi, nikad ništa ljepše nisam čuo, niti sam video pravednije stvari od njegove misije.“ Zatim je pozivao svoj narod, odazvalo mu se 80 porodica. Tufejl ibn Amir Ed Dewsi je bio mudžahid uz Muhammeda, s.a.v.s., i kasnije uz Ebu Bekra, u bici na Jemami gine kao šehid. Njegov sin služeći Omera, r.a., u bici na Jermuku takođe postaje šehid.

Jednom je Abdurrahman Es Sulemi, r.a., rekao: „Pričali su nam oni što su nas podučavali Kur'anu, kao što je Osman ibn Affan i Abdullah ibn Mes'ud r.a., i drugi, da su oni, kada bi od Vjerovjesnika, s.a.v.s., naučili deset ajeta, zastali i ne bi dalje učili dok te ajete ne bi u potpunosti shvatili i primjenili. Govorili bi: 'Tako smo učili Kur'an, istovremeno ga razumjevajući i primjenjujući.'“

Jednom je Amr ibn El As rekao: „Svaki ajet u Kur'anu je jedna deredža u džennetu i svetiljka u vašim kućama.“

Amr ibn El As je takođe rekao: „Ko uči Kur'an skrasio je poslanstvo u svojoj duši, jedino što ne prima objavu.“

Navodi se od Džabira ibn Semure, r.a., koji je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao bi dvije hutbe, između kojih bi sjeo, na kojima bi učio Kur'an i opominjao ljude.“

Prenosi se od Džunduba ibn Abdullaha, r.a., da je rekao: „Nas dva poodrasla dječaka bili smo sa Poslanikom, s.a.v.s., i učili smo o vjerovanju prije nego smo učili Kur'an, a učenjem Kur'ana ojačao nam se iman.“

Prenosi se da je Habab, r.a., jedne prilke rekao: „Približavaj se Allahu čime hoćeš i koliko god hoćeš, ali Mu se ničim bliže nećeš moći približiti, kao sa Njegovim govorom.“

Koliko je Kur'an bio izučavan i pamćen od strane ashaba u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., govori nam podatak da je samo u Bitci na Jemami kada je Ebu Bekr, r.a., poslao Halida ibn Velida, r.a., da se obraćuna sa vojskom lažnog poslanika Musejleme poginulo 1 200 šehida od kojih je 300 bilo hafiza Kur'ana.

RIJEČI TABI'INA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA

El Hasen ibn Zijad prenosi od velikana tabi'ina Ebu Hanife da je rekao: „Ko prouči Kur'an dvaput godišnje izvršio je svoju dužnost prema njemu, jer je Poslanik, s.a.v.s., pred Džibrilom, a.s., u godini u kojoj je preselio proučio Kur'an dvaput.“⁵⁴⁷

Prenosi se da je imam Ebu Hanife proučio Kur'an šezdeset puta u ramazanu van namaza.

Hafs ibn Abdurrahman veli: „Ebu Hanife je oživljavao noć tako što bi proučio kompletan Kur'an na jednom rekatu! To je radio punih trideset godina!“

Esed ibn Omer kaže: „Ebu Hanife klanjao je sabah namaz sa jacijskim abdestom četrdeset godina! Gotovo svaku noć bi proučio cijeli Kur'an na jednom rekatu! Toliko bi plakao noću da bi ga susjedi sažaljevali!“ Bilježi se da je proučio kompletan Kur'an sedam hiljada puta na mjestu gdje će umrijeti! Međutim Hafiz Ibn Kesir navodi da to nije učino sedam hiljada puta već sedamdeset hiljada puta!!!

Kada je Hammad sin Ebu Hanife naučio suru El Fatiha, Ebu Hanife je poklonio njegovu učitelju petsto hiljada dirhema. Učitelj je smatrao da je to neadekvatna nagrada i pretjerana darežljivost, jer ga je podučio samo ovu suru. Ebu Hanife je tada rekao: „Nemoj potcenjivati to čemu si podučio moje dijete. Da sam imao više, dao bih ti iz počasti prema Kur'anu.“

Se'id ibn Džubejr je živio u Kufi, gdje bi kada bi došao ramazan, kao imam klanjao ljudima, pa je jednu noć Kur'an učio po kiraetu Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., drugu po kiraetu Zejda ibn Sabita, r.a., a treću po kiraetu nekog trećeg. A kada bi klanjao sam i naišao na riječi Uzvišenog: „**Saznat će oni poslije toga, kada sa okovima na vratu i sindžirima**

---

⁵⁴⁷ Imam El Kevseri je rekao: „Ebu Hanife je još u djetinjstvu zapamtio Kur'an tj. bio hafiz Kur'ana. Sakupljaо je i hadise. Imao je kod sebe sakupljeno u sanducima hadisa, koji su dostizali broј četrdeset hiljada.“ O ovome vidi više u djelima: Menakib Ebu Hanife, 96. Mukaddimetu šerh El Asar, 1/1.

budu vučeni po ključaloj vodi, a zatim u vatri budu prženi!"⁵⁴⁸ ili slične ajete u kojima se prijeti kaznom, koža bi mu se naježila, srce zaledilo, a iz očiju, od straha, potekle suze, pa bi ih tako, kroz plać i jecanje, toliko dugo ponavljaо da bi se onaj ko bi ga vidio, uplašio da od straha ne umre. Za njega Abdulmelik ibn Ebi Sulejman rekao: „Da bi on svaka dva dana završio hatmu.“

Hilal ibn Jesaf je o njemu rekao: „Ušao je Se'id ibn Džubejr unutar Ka'be i na jednom rekatu proučio cijeli Kujr'an.“

Prenosi se da je Kasim ibn Ebi Ejjub rekao: „Čuo sam Se'da ibn Džubejra da ovaj ajet ponavlja na namazu dvadeset i nekoliko puta: 'I bojte se dana u kome ćete Allahu vraćeni biti, zatim će svakome što je zaslužio isplaćeno biti! I nikome nepravda neće biti učinjena!'“⁵⁴⁹

Ibn Džerir prenosi da je neki mladić od Kurejševića pitao Se'ida ibn Džubejra: „Oče Abdullahov, koje je značenje ovog ajeta? Kad učeći dođem do njega, poželim da nikad ne učim ovu suru? Nakon toga mu je Se'id objasnio značenje tog ajeta: 'I kad bi poslanici skoro nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglašiti, pomoć Naša bi im došla.'“⁵⁵⁰

Veliki tabi'in Hasan El Basri je o Kur'anu govorio i oporučivao slijedeće: „Kur'an je lijek vjernicima i vodić pobožnima. Ko se po njemu uputio - upućen je, a ko je Kur'an odbacio - propao je.“

Takođe je Hasan El Basri rekao: „Ljudi koji čitaju Kur'an a ne postupaju po njemu, najgori su ljudi. Zato što Kur'an ne slijede Allah ih je prokleo i svi oni koji proklinju. Prije vas ljudi su čitali Kur'an i učili ga cijelu noć zadržavajući se na pojedinim poglavljima. Vidjelo se to ujutru na njihovim licima. A danas kada vi Kur'an čitate vi o njegovim porukama uopće ne razmišljate iako znate da je Allah, dž.š., rekao u Kur'anu: 'Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili.'“⁵⁵¹ 'Kada čovjek traži znanje Kur'ana i znanje uopće u ime

⁵⁴⁸ Gafir, 70-72.

⁵⁴⁹ Bekare, 281.

⁵⁵⁰ Jusuf, 110.

⁵⁵¹ Sad, 29.

Allaha, onda se to mora vidjeti u njegovom imanu, skrušenosti, pobožnosti, blagosti i skromnosti.””

Hasan El Basri je jednom rekao: „Koliko među onima koji čitaju Allahove ajete ima i gluhih i slijepih, ravnodušnih prema istini koja im se ukazuje. Pravi vjernici su razboriti prema Allahovoj knjizi jer se okoriste onim što vide i čuju iz nje.“”

Prenosi se da je Hasan El Basri rekao: “Ashabi su prihvatili Kur'an kao Allahovu Objavu, učili ga, proučavali i razmišljali o njegovim ajetima noću, a radili su i postupali po njegovim uputama danju.”

Mudri Tabi'in Hasan El Basri je rekao: „Tako mi Allaha, ne osvane dan u kojem se Allahovom robu koji uči Kur'an i vjeruje u njega, ozbiljnost i tuga ne povećaju, a radost i opuštenost umanjuju, ne poveća pokajanje, a smijeh umanji, ne povećaju rad i zalaganje, a umanje odmor, ljenčarenje i dangubljenje!”

Hasan El Basri nam govori o tri kategorije ljudi koje je još u vrijeme tabi'ina zapazio, pa je rekao: „Tri su vrste učača Kur'ana:

- jedni ga uzimaju za trgovinu kupujući njime ono što je u svijetu;
- drugi ga pak uče pravilno izgovarajući njegova slova, ali ne poštuju njegove granice. Oni učenjem Kur'ana zgrču novac namjesnika i dobivaju povlašten položaj među svijetom. Njihov se broj danas umnožio, dabogda ih Allah sa zemlje zbrisao;
- treći uče Kur'an duboko razmišljujući o porukama njegovim. Kur'an je za njih lijek.”

Hasan El Basri je prolazio pored kapije namjesnika Ibn Hebire i pred kapijom zateče skupinu karija. Upitao ih je: “Zbog čega ste ovdje? Da li želite uči kod ovih nevaljalaca? Tako mi Allaha, njihova sijela nisu sijela na kojima prisustvuju dobri ljudi. Raziđite se, Allah vam razdvojio duše od tijela. Obrukali ste one ponosne karije, Allah vas obruko! A da ste se sustegli od onoga što oni imaju, oni bi zaželjeli da imaju ono što vi imate, ali ste bili pohlepni za onim što oni imaju, pa su se oni ustegnuli od onoga što vi imate.”

Prenosi se da je Es Sulemi El Mukri rekao: “Pričao nam je onaj koji nas je podučavao kiraetu od drugova Allahova Poslanika, s.a.v.s., da oni,

kada bi naučili deset ajeta od Allahova Poslanika, s.a.v.s., ne bi učili deset drugih dok ne bi saznali šta ovih deset ajeta sadrži od nauke i prakse."

Rufej ibn Mihran je bio među tabi'inima koji su najbolje učili Kur'an i druge njemu poučavali, šireći tako Allahovu riječ među mlađe generacije. Svoje učenike je naročito podsticao da uče Kur'an i upozoravao ih na opsnost od uvođenja novotarija. Često je ponavljao svojim učenicima: "Učite Kur'an, a kada nešto iz njega naučite ne odvajajte se od toga. Držite se pravoga puta, a pravi put je Islam. Čuvjte se novotarija, jer one unose razdor i mržnju. Ne dozvolite sebi da skrenete sa puta kojim je išao Allahov Posalnik, s.a.v.s., i njegovi drugovi, prije nego što su izbila sva ova neslaganja. Kada su njegovi učenici upitali Hasana el Basrija što misli o ovim njegovim savjetima, odgovorio im je: 'Lijepo vas je posavjetovao Ebul Alije (Rufej' ibn Mihran). Tako mi Allaha, istinu je rekao!'"

Jedne godine Rufej ibn Mihran se odlučio uključiti u borbi na Allahovom putu, pa se spremio i uputio zajedno sa muslimanskim borcima. Kada se ujutro probudio, iznenada su ga počeli probadati židovi u nozi. Bol je, kako je vrijeme odmicalo, bio sve jači i jači, pa su mu pozvali ljekara koji ga je pregledao i rekao mu da mu je nogu zahvatila gangrena. Na to je upitao: „A šta je to gangrena? Pa su mu rekli da je to bolest koja razjeda organ koji napadne i koja se brzo širi dok ne zahvati cijelo tijelo. Ljekar mu je predložio da mu što prije amputira potkoljenicu, pa je nerado pristao. Kada je ljekar pripremio svoj skalpel za odsijecanje mesa i testeru za pilanje kosti, upitao ga je hoće li mu dati opojno sredstvo kako ne bi osjetio bol pri amputaciji, pa mu je odgovorio: 'Ne, nemoj! Ima nešto što jače djeluje od toga.' 'A šta je to?' Upitao je ljekar, pa mu je on rekao: 'Dovedite mi nekoga ko lijepo uči Kur'an, pa neka uči Kur'an dok mi ti budeš amputirao nogu! Kad vidite da mi se zacrvenilo lice, da su mi se proširile zjenice i da mi se pogled uspravio prema nebu, radite od mene što hoćete!' Tako su i postupili i amputirali mu nogu. Kada se osvijestio, ljekar ga upitao: 'Kao da nisi osjetio bol pri amputaciji?' Pa mu je odgovorio: 'Nisam za to imao vremena od svježine ljubavi prema Allahu i slasti koju sam osjećao dok sam slušao učenje Kur'ana. To mi nije dalo da osjetim bol testere.'"

El Hasen ibn Alij, r.a., kaže: „Vaši prethodnici vidjeli su Kur'an kao pisma od Svoga gospodara. Oni su noću o tim pismima razmišljali, a danju za njima tragali.“

Prenosi se da je Ibn Džurejdž o Ata'u El Hurasaniju govorio: „Ata' bi, nakon što je ostario i oslabio, stao na namaz i proučio dvije stotine ajeta iz sure El Bekare i ne bi se pomakao, niti mrdnuo.“

Prenosi se da je o Amiru ibn Abdulkajsu njegov drug, družeći se sa njim četiri mjeseca govorio: „Sve dok sam bio uz njega nisam ga video da spava, ni danju ni noću. Jeo je dvije lepinje koje bi namazao maslom, jednom bi sehurio, a drugom se iftario. Od jutra, bi nas poučavao Kur'anu, pa sve do podnevskog vremena. Tada bi ustao i klanjao sve do ikindije, a onda bi nas ponovo učio Kur'anu. A kada bi obavio akšam namaz, tada bi nastupila njegova noć, koju je provodio mu namazu sve do zore.“

Kada je Omer ibn Abdul Aziz proglašen za halifu izasao je na mimberu, zahvalio Allahu, dž.š., i rekao: "O ljudi, zaista, nakon vašeg Vjerovjesnika nema vjerovjesnika, nakon vaše Knjige nema knjige, nakon vešeg sunneta nema sunneta, nakon vašeg ummeta nema ummeta. Halal je samo ono što je Allah dozvolio u svojoj Knjizi i jezikom Poslanika, s.a.v.s., sve do Sudnjeg dana, a Haram je ono što je Allah, dž.š., zabranio u svojoj Knjizi i jezikom Poslanika, s.a.v.s., sve do Sudnjeg dana. Ja nisam novotar, ja sam sljedbenik, ja nisam zakonodavac, ja sam onaj koji izvršava."

Plemeniti tabiin Ahnef ibn Kajs, r.a., učio je ajet: „**Mi vam Knjigu objavljujemo u kojoj je slava vaša, pa zašto se ne opametite?**⁵⁵²“ Ahnef, r.a., priča: 'Otvorio bih Kur'an da vidim šta mi moj Gospodar poručuje danas. Učio bih i učio, sve dok ne bih stigao do ajeta: '**Licemjeri će na samom dnu džehennema biti.**'⁵⁵³ Tada bih rekao: 'Ne pripadam njima... ne pripadam njima...' A kada bih učio ajet: '**Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju.**'⁵⁵⁴ Kajao bih se i govorio: 'Ne pripadam njima! ' Kada

⁵⁵² Enbija, 10.

⁵⁵³ Nisa, 145.

⁵⁵⁴ Enfal, 2.

bih naišao na ajet: '**A ima i drugih koji su grijehe svoje priznali, i koji su dobra djela s drugim koja su rđava izmješali, njima će, može biti, Allah oprostiti jer Allah prašta i samilostan je.**'⁵⁵⁵ Rekao bih: 'Njima pripadam! Njima pripadam!'"

---

⁵⁵⁵ Tevbe, 102.

RIJEČI ISLAMSKE ULEME O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA

Prenosi se da je Ebu Muavija El Esved⁵⁵⁶ oslijepio. Ali svaki put kada bi želio učiti Kur'an i kada bi ga otvorio, vid bi mu se vratio i on bi ga učio. Čim bi zatvorio Kur'an, odmah bi ponovo oslijepio.

Prenosi se od Nafi'a ibn Ebi Ne'ima da je rekao: „Nakon što je ogasuljen Ebu Džafer Jezid ibn Ka'ka El Karii⁵⁵⁷, svi su mogli vidjeti u njegovim prsima nešto poput sahife Kur'ana koja se protezala od njegovih prsa, do srca. Ko god bi ga vidio govorio bi: „Nema sumnje da je to svjetlost Kur'ana.“

Abdullah ibn Vehb prošao je kraj jednog dječaka koji je učio jedan ajet iz Kur'ana koji govorи o džehennemskim patnjama te se onesvjestio. Odnijeli su ga kući gdje je bolovao tri dana i nakon toga umro.

Ibn Zafer El Mekki prenosi događaj o usađivanju ljubavi prema Kur'antu kod djece, on veli: „Čuo sam da je Ebu Sulejmana Davuda ibn Nasra et Taija, kada je napunio pet godina otac predao nekom odgajatelju. Odgajatelj je počeo da ga poučava Kur'antu, pa nakon što je naučio i zapamtio suru 'Hel eta alel insanı'⁵⁵⁸, jednog petka majka ga je vidjela zamišljenog i naslonjenog na zid, kako nešto pokazuje svojom rukom. Majka se prepala, misleći da mu se nešto dogodilo, pozvala ga i rekla mu: 'Ustani, Davude, i idi igraj se s djecom.' Dječak joj se nije odazvao. Majka ga je privila uza se i počela ojačavati. Dječak je upita: 'Šta ti je, majko, da ti se nije nešto desilo?' Upitala ga je: 'Gdje su ti misli?' Odgovorio je: 'Sa Allahovim robovima.' 'Gdje su oni?' Upitala je. 'U Džennetu.' Odgovorio je. Upitala je: 'Šta rade?' Rekao je: '**Naslonjeni na divanima, oni u njemu ni mraz ni žegu neće osjetiti.**'⁵⁵⁹ Zatim je nastavio sa učenjem sure, potpuno koncentrisan, kao da pred sobom gleda nešto, dok nije došao do ovog ajeta: **'To vam je nagrada, vaš trud**

⁵⁵⁶ Ebu Muavija El Esved je bio savremenik Fudajla ibn Ijada.

⁵⁵⁷ Ebu Džafer Jezid ibn Ka'ka El Karii je bio veliki poznavaoc kiraeta, čak je bio i imam-stručnjak u toj disciplini.

⁵⁵⁸ Sure Insan.

⁵⁵⁹ Insan, 13.

je dostojan blagodarnosti.⁵⁶⁰ Zatim je upitao svoju majku o njihovom trudu koji se spominje u ovom ajetu. Ona nije znala šta da mu odgovori. Rekao joj je: 'Otiđi od mene da provedem sa njima koji trenutak.' Majka je potom obavjestila svoga muža o onom šta joj se desilo sa djetetom. Nakon toga otac mu je rekao: 'Davude, njihov trud je bio taj što su većinu svog vremena ispunjavali izgovorom šehadeta: **'LA ILAHE ILLALLAH MUHAMMEDUR RESULLAH.'**'

Prenosi se da je Salahuddin Ejjubi dok je bio u nekoj borbi obilazio vojнике i naišao je na dijete koje je učilo Kur'an pred svojim ocem. Njegovo učenje ga je zadirilo, približio ga je sebi, dao mu dio svoje lične opskrbe i uvakufio njemu i njegovom ocu dio svoje njive.

Imam Dželaluddin Es Sujuti veli: „Podučavanje djece Kur'anu je jedan od osnovnih temelja islama. To zato da bi djeca odrasla u čistoj prirodi, i da bi do njihovih srca doprle svijetle mudrosti prije nego što se usele strasti i njihove tmine, kao posljedice grijeha i zabluda.“

Dželaluddin Es Sujuti navodi riječi Ebu El Fadla El Mursija o Kur'anu: „Kur'an je skup znanja prvih i potojnih pokoljenja. Nema nauke a da Kur'an o njoj ne govori.“

Glasoviti mufessir iz Andaluzije islamskog perioda IbnulArebi veli: „Kur'an je kosmos koji govori, kosmos je Kur'an koji šuti!“

Završavajući navode El Mursija Dželaluddin Es Sujuti je govorio: „A ja kažem, Allahova knjiga sve sadrži. Nema ni jedne nauke niti pitanja a da nema u Kur'anu nešto da na nju upućuje. U njemu je sve o zadivljujućim stvorenjima, o kraljevstvu nebesa i zemlje, o univerzumu i šta je u njemu, o Zemlji i šta se krije u njoj.“

Dželaluddin Es Sujuti je u svojoj osmoj godini naučio Kur'an napamet, postao je hafiz Kur'ana, te da je nakon toga počeo učiti napamet određena djela iz islamskih znanosti.

Asbahani priča o sebi i veli: „Naučio sam Kur'an kada sam imao pet godina. Nosili su me kod Ebu Bekra el Mukrija da slušam njegova

---

⁵⁶⁰ Insan, 22.

predavanja kada sam imao četiri godine. Neki od prisutnih bi govorili: 'Ne slušajte to što je on čitao, jer je on mlad.' Ibn Mukri mi je tada rekao: 'Prouči nam suru Et Tekvir', pa bih je proučio. Drugi bi od mene tražili da proučim suru Murselat. Proučio bih je bez greške. Ibn Mukri je tada rekao: 'Slušajte od njega na moju odgovornost.'"

Ibn Sina veli: „Kada dijete postane svjesno i počne shvatati, treba ga početi podučavati Kur'anu. Ponudit će mu se prvo harfovi a onda i ostali temelji vjere.“

Ibn Sina je naučio Kur'an napamet kada je napunio deset godina.

Ibn Hadžer El Askalasni postao je hafz Kur'ana u devetoj godini.

Sehl ibn Et Tusteri veli: „Naučio sam Kur'an kada sam imao šest ili sedam godina.“

Ibn Džerir Et Taberi o svojim počecima u nauci kaže: „Kur'an sam naučio napamet sa sedam godina, ljude sam u namazu predvodio sa osam, a hadise sam zapisivao sa devet godina.“

Navodi se da je Muhammed Abduhu naučio Kur'an napamet kada mu je bilo deset godina.

Dželaluddin Es Sujuti je sa svojih osam godina naučio Kur'an napamet, kasnije je naučio napamet još nekoliko knjiga kao i njihove komentare. Napisao je cjelovit Tefsir Kur'ana, učenjaci navode da je napisao čak 981 djelo, što je impozantan podatak.

Poznati Mufessir novijeg doba Sejjid Qutb je takođe u svojoj desetoj godini postao hafiz Kur'ana.

Imam Šafija kaže: „Naučio sam Kur'an kada sam imao sedam godina, a djelo Muvettu kada sam imao deset godina.“

Imam Šafija je pručio Kur'an šezdeset puta u ramazanu van namaza.

Imam Šafija je govorio: „Nikoga ko pripada Allahovoj vjeri neće zadesiti nešto za što neće naći uputu i spas u Njegovoj knjizi.“

Imam Šafija je jednom rekao: „Ko nauči Kur'an časni, vrijednost mu poraste. Ko se zanima fikhom, plemenit ugled dostiže. Ko bilježi hadise, jači su mu dokazi. Ko se zanima jezikom, istančanje prirode postaje. Ko se zanima matematikom, rasuđivanje mu se izoštiri.“

U uvodu svoga tefsira Sehl Et Tusteri kaže. „Nema ni jednoga kur'anskog ajeta a da nema četiri značenja: zahir⁵⁶¹, batin⁵⁶², hadd⁵⁶³ i muttale.“⁵⁶⁴

Ibrahim ibn Se'id El Dževheri veli: „Vidio sam dijete od četiri godine, donijeli su ga kod Mejmunu, znalo je Kur'an napamet i vodilo je racionalne diskusije. Kada bi ogladnilo plakalo bi.“

Prenosi se da je veliki mufessir Ibn Atije El Endelusi rekao: „Allah je obuhvatio čitav Kur'an svojim znanjem, i zato svaka riječ, ajet ili sura predstavljaju nauku po svom sastavu naučnom i jezičkom, a ljudima je jedino poznata laž, neznanje, potvora, i upravo je Kur'an zbog toga došao kao vrhunac skladnosti, forme i rječitosti.“

Imam Ebu Hamid El Gazali u svome djelu 'El Ihjau ulumud din' preporučuje: „Poučavanje djece o Kur'anu časnome, kazivanjima o događajima iz historije, pričama o čestitim ljudima, zatim nekim vjerskim propisima i poeziji koja ne govori o ljubavi i zaljubljenima.“

Jedne prilike je Ebu Hamid El Gazali rekao: „Plakanje pri učenju Kur'ana je pohvalno, a takav stupanj postiže se tako što će srce učača biti ispunjeno tugom, duboko će promišljati o kazni, o prijetnji, o ugovorima s Bogom, te koliko je, u vezi s tim načinjeno, propusta. Ako se u takvom duševnom stanju, ne rastuži i ne rasplače, kao što plaču odabrani robovi, onda neka plače zbog toga što nije takav, jer je to najveća nesreća!“

⁵⁶¹ Zahir je zvuk, izgovor, jezičko, vanjsko značenje ajeta iz Kur'ana.

⁵⁶² Batin je unutrašnje tumačenje i razumjevanje ajeta iz Kur'ana.

⁵⁶³ Hadd je granica halala i harama određenog ajeta iz Kur'ana.

⁵⁶⁴ Muttale je osvjetljenost srca onim što se tim ajetom u konačnici želi postići, ili spoznati pravi cilj što je Allah, dž.š., htio reći sa određenim ajetom iz Kur'ana.

Ebu Hamid El Gazali je rekao: „Kur'an sadrži sedamdeset i sedam hiljada znanja. Svaka riječ Kur'ana je znanje. Sve ovo treba pomnožiti sa četiri jer svaka riječ ima vanjsko i unutarnje znanje, ima ishodište i svodište.“

Prenosi se da je Ebu Hamid El Gazali rekao: „Kako god nije podesna svaka ruka da dotakne korice Kur'ana, tako nije podesan ni svaki jezik da Kur'an recitira, a ni svako srce da doper do Kur'anskih značenja.“

Navodi se da je Ebu Hamid El Gazali rekao: „Ko tvrdi da posjeduje unutarnje tajne Kur'ana a da nije predhodno ovladao vanjskim tumačenjem Kur'ana nalik je onome ko tvrdi da je stupio u pročelje sobe prije negoli je prošao kroz kućna vrata.“

Ibn Kajjim El Dževzi kaže: „Učač Kur'ana velikoga treba vidjeti kako je Allah Uzvišeni blag prema Svojim stvorenjima pri dostavi značenja Njegova govora ka njihovom razumu. On treba znati da ono što čita nije ljudski govor i mora imati na umu veličinu Sugovornika, subhanehu ve te'ala, i mora razmišljati o Njegovom govoru.“

Rekao je Ibn Kajjim El Dževzi: „Ako se želiš okoristiti Kur'anom, onda priberi svoje srce pri slušanju i učenju Kur'ana. Predaj mu sav svoj sluh i koncentriši se tako kao da si ti onaj kome se Uzvišeni Allah obraća u datom trenutku, jer Kur'an je u stvarnosti Allahovo obraćanje tebi preko Svoga Poslanika, s.a.v.s. Svevišnji je rekao: '**U tome je, zaista, pouka za onoga ko razum ima ili ko sluša, a prijeban je!**'“⁵⁶⁵

Ibn Kajjim El Dževzi kaže: „Kada rob povjeruje u Kur'an i općenito ga prihvati za svoju uputu, uvažavajući njegove naloge i vjerujući u ono o čemu govori; to biva uzrokom za stjecanje druge detaljnije i potpunije upute, jer je uputa neograničeno stanje. Ma koliki stepen upute da postigne neki rob, iznad toga je, opet, neki viši stepen upute, i tako u nedogled.“

Ibn Kajjim El Dževzi, nadalje kaže: „Kur'an obiluje pozivima ljudima da duboko promišljaju, da razumjevaju stanja ljudi i samog sebe. Štaviše, poziva čovjeka da razmisli šta je za sutra spremio, da svojim

---

⁵⁶⁵ Kaf, 37.

vjerovanjem i uputom spozna Allahovu milost prema njemu. O tome treba promisliti, toga se prisjetiti i zahvaliti Allahu na tome.“

Ibn Kajjim El Dževzi, savjetujući učače Kur'ana kaže: „Neka učač izbjegava zapreke shvatanja Kur'ana. Naprimjer, da mu šejtan dočara da nije pravilno proučio određeni harf iz njegovog ishodišta – mahredža. Tako ga učač počne ponavljati i svoj interes odvratiti od shvatanja značenja ajeta. U to ulazi i da učač bude ustrajan u grijehu, ili da posjeduje osobine oholosti, slijedećenja strasti. Sve je to uzrok tame i hrđanja srca, kao što ogledalo može zahrđati i biti spriječeno da prikaže sliku u stvarnom liku. Srce je poput ogledala, a strasti poput hrđe. Značenja Kur'ana su poput slika koje se vide u ogledalu. Opuštanje srca odvraćanjem strasti je poput čistoće ogledala.“

Ibn Kajjim El Dževzi, takođe kaže: „Kur'an je lijek za bolesti strasti jer su u njemu sadržane mudrosti i savjeti koji podstiču i zabranjuju; podstiču na suzdržanost prema osovjetskim uživanjima i na trud radi postizanja onosvjetskog dobra. Kur'an sadrži i primjere i pripovjesti što nose u sebi pouke i očevideće prikaze kako se treba ponašati. Tako, kada srce koje je zdravo uoči šta mu koristi na ovom i na budućem svijetu, ono to počne želiti, a ono što će mu štetiti počne odbacivati. Time srce postaje srcem što voli Pravi put i mrzi stranputicu. Kur'an uklanja bolesti što stvaraju želje za nečim što je loše, lijeći srce, lijeći čovjekovu volju i vraća ga čistoj prirodi, u kojoj je i stvoren. Kur'an čini da čovjekovo postupanje po volji postane valjano kao što se tijelo putem liječenja i ozdravljanja vraća prirodnom stanju. Na ovaj način srce prihvata samo istinu, poput novorođenčeta koje piye samo mlijeko.“

Ibnus Salah kaže: „Učenje Kur'ana počast je kojom je Allah odlikovao ljude. Navodi se da melekima nešto slično nije dato i da oni predano nastoje slušati Kur'an od ljudi.“

Bišr ibn Surra kaže: „Ajet je poput hurme, kad god je žvaćem crpim njenu slast. To je prenešeno Ebu Sulejmanu, pa je on rekao: 'Istinu je rekao!'“

Amr ibn Mejmun kaže: „Ko otvori mushaf kada klanja sabah namaz i prouči stotinu ajeta, Uzvišeni Allah mu to uzdigne na stepen posla svih stanovnika dunjaluka.“

Ez Zerkeši kaže: „Znaj da onaj koga je Allah podučio Kur'anu, ili dijelu Kur'ana, treba uočiti blagodat, jer je Kur'an najveća mu'džiza. On će trajati dok je poziva islama, a Poslanik, s.a.v.s., posljednji je poslanik i vjetrovjesnik. Dokazi Kur'ana važeći su za svako vrijeme i prostor, jer je Kur'an govor Gospodara svjetova i Njegova najčasnija knjiga. Neka onaj koji posjeduje Kur'an pogleda koju mu je Allah veliku blagodat dao i neka putem svojih djela nastoji da Kur'an bude dokaz za njega, a ne protiv njega. Kao što trebaju oni kojima je data blagodat Kur'ana, a oni su pojedinci ovog ummeta, na lijep način okoristiti se ovom blagodati. Oni u svojim dušama trebaju prikupiti snagu koja će održati živote njihovih srca.”

Ibn Redžeb kaže: „Neki arifi su rekli muridu: Znaš li Kur'an napamet? Reče: 'Ne znam.' 'Bože sačuvaj! Kako se može biti murid, a ne poznavati Kur'an?! Čime se onda naslađuješ, šta melodično čitaš, čime se sašaptavaš sa svojim Gospodarem?'”

Rekao je Umame El Bahili: „Učite Kur'an i nemojte da vas od toga odvrate ove zbirke Kur'ana koje vise. Jer, Allah neće kazniti srce koje je posuda za Kur'an.”

Muhammed ibn Ishak kaže: „Jasni ajeti su oni koji se odnose na dokaz Gospodara, zaštitu Allahovih robova, odnosno, oni koji otklanjaju bespotrebnu polemiku. Ne mogu se mijenjati niti iskrivljivati, nego ostaju onakvi kakvi jesu. Nejasni ajeti odnose se na istinitost i potvrdu, i ne mogu se mijenjati, iskrivljivati, niti subjektivno tumačiti. Njima Allah iskušava robeve, kao što ih iskušava halalom i haramom, kako ne bi skrenuli na put neistine i napustili istinu.”

Imam Ahmed ibn Hanbel je rekao: „Vidio sam Uzvišenog Allaha u snu, pa sam rekao: 'O Gospodaru, šta je najbolje, čime Ti se približavaju Tebi bliski?' On reče: 'Moj govor, o Ahmede!' Pitao sam: 'Sa razumjevanjem ili bez razumjevanja?' On reče: 'Sa razumjevanjem ili bez razumjevanja.'”

Prenosi se da su jedne prilike halifa Harun Er Rešid i njegov pjesnik El Abbas otišli u posjetu Fudajlu ibn Ijudu. Kad stigoše do njegovih vrata, nadioše ga kako uči ovaj dio iz Kur'ana: „**Misle li oni koji čine zla djela,**

da ćemo s njima postupiti jednako kao sa onima koji vjeruju i dobra djela čine, da će im život i smrt biti isti?⁵⁶⁶ Na to halifa Harun Er Rešid reče: 'Akoli dođosmo da uzmemo kakvu pouku, evo je, dosta nam je ova pouka!'"

Jednom je Fudajl ibn Ijad rekao: „Nosilac Kur'ana⁵⁶⁷ je nosilac i zastave Islama i on ne treba da se zabavlja sa onima koji se zabavljaju, niti biti nemaran sa onima koji su nemarni, niti da grijesni sa onima koji grijesni, iz počasti prema pravu Kur'ana.“

Fudajl ibn Ijad je takođe rekao: „Onaj koji njedri Kur'an ne bi trebao imati potrebe ni od koga, niti kod vladara, pa ni kod nižih kod njih, nego bi bilo preće da on treba njima.“

Prenosi se da je Alija ibn Fudajl ibn Ijad umro kada je čuo kako njegov otac uči ajete: „I zaustavite ih, oni će biti pitani: Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete?“⁵⁶⁸

Ibrahim Havas je rekao: „Lijek za srce je u petero: u učenju Kur'ana s razmišljanjem, u praznom stomaku, u noćnome namazu, u skrušenoj dovi u zoru i u druženju s dobrim ljudima.“

Rekao je Sufjan Es Sevri: „Kada čovjek prouči Kur'an, melek ga poljubi među oči!“

Kaže Muhammed ibn Ka'b El Kurezi: „Kad ljudi čuju Kur'an od Uzvišenog Allaha na Sudnjem danu činit će im se kao da ga nikad nisu slušali.“

Takođe je Muhammed ibn Ka'b El Kurezi rekao: „Do koga dopre Kur'an, kao da s njim izravno Allah razgovara.“

Imam Nevevi kaže: „Većine Ashaba i Tabi'ina, znameniti islamski učenjaci u mnogim gradovima, imami hanefijskog i šafijskog mezheba su preporučili 'mekam' prilikom učenja Kur'ana.“

⁵⁶⁶ Džasije, 21.

⁵⁶⁷ Hafiz Kur'ana.

⁵⁶⁸ Saffat, 24-25.

Rekao je Ragib Isfahani: „Allah je učinio da Kur'an, kao jednu od svojih mudžiza, ima svojstvo da je obimom malehan, ali svojim značenjima obuhvata toliko mnogo da ograničeni ljudski um nije u stanju da pobroji ta značenja, niti se ona ičim na ovom svijetu mogu domisliti...“

Ibn Haldun veli: „Podučavanje djece Kur'anu od strane roditelja je obilježje ove vjere kojeg prakticiraju svi njeni sljedbenici u svim vremenima - da bi preko ajeta i hadisa do dječjih srca prvo doprli temelji imana i akideta. Tako je Kur'an postao temeljem edukacije na koji se nadgrađuju ostala znanja koja djeca usvoje tokom školovanja.“

Said Nursi je o nadnaravnosti Kur'ana govorio: „Kur'an časni izlio je iz riznice svojih uzvišenih značenja izvore svih mudžtehida i mjesto ukusa svih znalaca, pojiliše svih sufija, ponašanje svih kompletnih mezhebskih istraživača. Pored toga što je on postao njihov dokaz u svako vrijeme, i njihov mentor u njihovom napredovanju u svako vrijeme, onaj koji baca svoja sjajna svjetla na njihove smjerove iz svoje riznice koja se ne iscrpljuje, on je prihvaćen i potvrđen kao takav od njih svih.“

O Kur'anskim ajetima Said Nursi je rekao: „Ajeti Kur'ana su univerzalni na osnovu svojih dokaza i uputa raznih kazivanja, istinitih saznanja i ljudskih potreba, kao što su naredba i zabrana, obećanje i prijetnja, privlačnost i zaplašivanje, grdnja i uputa, kazivanja i primjeri, odredbe i Božanske spoznaje kosmičke znanosti, zakoni i uvjeti, osobnog i društvenog, srčanog, duhovnog života i života budućeg svijeta.“

Said Nursi je o riječi Kur'anskoj rekao: „Kur'an je objavljen kao riječ upućena brojnim i različitim vrstama sagovornika, s tim što se javlja sa lakoćom razumjevanja, obiljem reda i jasnoćom shvaćanja, kao da su sagovornici ljudi jedne vrste tako da svaka vrsta ljudi misli da je u osnovi ona sama sagovornik.“

Poznati Mufessir novijeg doba Sejjid Qutb kaže: „Činjenica koja je vidljiva: da slikovitost u Kur'anu se ne odnosi samo na dijelove, ili da se ona razlikuje od ostalih djelova, slikovitost i njegova ljepota su osnovno pravilo koje vlada u Kur'anu.“

Nadalje Sejjid Qutb primjećuje slijedeće: „Kur'an zadužuje ljude da posmatraju Kosmos, da razmišljaju o njegovim scenama i čudima, zadužuje sve ljude, jer se Kur'an obraća svim ljudima u svakom stoljeću, obraća se stanovniku u šumi i u pustinji, stanovniku grada, a i mornaru, obraća se nepismenom koji niti čita niti zna ijedno slovo, obraća se astronomu i znalcu prirodnih nauka, obraća se teoretičaru, svima podjednako. Svaki od njih naći će u ovom Kur'anu ono što će ga povezati sa kosmosom, što će u njemu izazvati razmišljanje prihvatanje i uživanje.“

Sejjid Qutb takođe veli: „Kur'an donosi i potvrđuje kompletan program života, program koji počiva na stalnoj istini, u jedinstvenom pogledu, a potiče iz poimanja Božanskog stalnog Bitka...“

Veliki islamski mislilac Muhammed Ikbal je rekao. „Ono što je na mene u mom životu ostavilo najveći trag jesu riječi moga oca: 'O sine moj, citaj Kur'an kao da je tebi objavljen.'“

Poznati Šeltutov učenik El Medeni je o Kur'anu govorio: „Svaka sura Kur'ana ima duh koji teče kroz njene ajete i koji ima neposredan utjecaj na njen stil i na principe, odluke i upute.“

Ugledni učenjak savremenog doba Ebul A'la El Mevdudi o Allahovoj Knjizi kaže: „Kur'an je knjiga načela, a ne detalja. Njezina je svrha ustanoviti i podržati putem razuma i osvjedočenja intelektualne i moralne osnove islamskog pogleda na život, kao i sam Poslanikov s.a.v.s., život koji nudi praktičnu interpretaciju kao i kompletну demonstraciju Kur'anskih principa.“

Ebul A'la El Mevdudi nam sugerije da pažljivo izučavamo i razumijemo Kur'an govoreći: „Kur'an nije namijenjen samo za akademsko proučavanje. To je knjiga upute kojoj se vraćamo uvijek iznova radi prosvjećivanja, radi rješavanja naših unutarnjih konflikata, te radi naših dilema oko rješavanja svakodnevnih životnih problema.“

Opisujući nam snažni uticaj Kur'ana na čovječanstvo i ljudsku misao Ebul A'la El Mevdudi kaže: „Knjiga poziva i prakse, Knjiga čiji je poziv pokrenuo čovjeka mirnog i blagog, koji je volio samoču i povučen život, i suprostavio ga svijetu okrenutom protiv istine, bespuću i svim

elementima koji u ljudskoj zajednici vrše poroke. Snagom svojih poruka razvedrio je ljudska srca, usrećio čiste duše, unio mir u domove okupivši pod Poslanikovu zastavu različite strukture ondašnjeg svijeta, obrazujući moćnu silu pred kojom su uzmicali ljudi koji su po Zemlji nered i nasilje sijali i koji nisu voljeli pravičnost i istinu.“

Jedan od najmarkantnijih daija savremenog doba Amr Halid je o Kur'anu rekao: „Zato ti preporučujem, brate, da klanjaš noćni namaz⁵⁶⁹ i da čitaš Kur'an kao da je tebi objavljen i kao da se Allah tebi lično obraća! Kada pročitaš ajete: '**O vi koji vjerujete...**', prepusti svoj sluh i duh Allahu. Udubi se i slušaj, jer je ono što slijedi ili dobro koje ti se naređuje ili zlo koje ti se zabranjuje. Dok čitaš ajete o obračunu, zamisli kako stojiš pred svojim Gospodarom i polažeš račun za ono što si činio na ovom svijetu. Kada učiš ajete o Džennetu, zamisli to mjesto i osmjehni se. Sjeti se kako je Poslanik, s.a.v.s., kada je jedne prilike predvodio muslimane u namazu, učio ajete o Džennetu. Pružio je ruku da dohvati rajske plodove! Kada učiš ajete o stanovnicima Džehennema, zamisli kako oni pate i jauču.““

---

⁵⁶⁹ Imam Nevevi bilježi predanje u kom se navodi da je Ibrahim En Nehai govorio: „Savjetovali su nas: 'Učite Kur'an noću, makar toliko koliko se može ovca pomusti.'“

RIJEČI NEISLAMSKIH NAUČNIKA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA⁵⁷⁰

Napoleon Bonaparta u jednom od svojih pisama o Kur'anu kaže: „Ja se nadam da neće proteći mnogo vremena kad će se mudraci svijeta sastaviti, i rješavati svjetske probleme prema Kur'anskim principima. Samo su oni pravda i garantuju radost ljudima.“

Johan Wolfgang Fon Gete (1749-1832) je o Kur'anu govorio: „Neka je hvaljena i blagoslovljena noć u kojoj se Božijem Poslaniku sa visina oglasio Kur'an sa njegovom besprijeckornošću.“

Evo još jedne Geteove konstatacije: „Kada se obraćamo Kur'anu u početku nas ne privlači, ali kasnije postaje sve privlačniji, ushićuje nas, te nas na kraju prinuđuje da ga poštujemo. Njegov stil, u saglasnosti sa kontekstom i njegovim ciljem jest strog, veličanstven i čudan, uvijek veličanstven. Tako što će ova knjiga tokom vremena pokazati silni uticaj.“

Takođe je Johan Wolfgang Fon Gete o Kur'anu istakao: „Istina je to što Bog u Kur'anu kaže: „**Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga.**“⁵⁷¹

Johan Wolfgang Fon Gete iznio je vrlo važnu čunjenicu kad je rekao: „Mnogo je naših vjerskih gospođa u biblioteci tražilo prijevod Kur'ana.“

U pismu svom prijatelju Trebriu, od 05. januara 1814. godine, Gete kaže: „Ko bi smio prije nekoliko godina oglasiti da će se u salama naše protestanske crkve obaviti muhamedanska molitva i da će se učiti sure Kur'ana, ali se to ipak desilo; bili smo prisutni molitvi Baškiraca, gledali njihovog predvodnika mulu, i iskazali u teatru dobrodošlicu njihovom princu. Iz posebne naklonosti poklonjeni su mi luk i strijela, koje će, za vječitu uspomenu, okačiti iznad svog kamina.“

---

⁵⁷⁰ Neki naučnici koji su spomenuti pod ovim naslovom primili su islam, što će uredno biti objašnjeno.

⁵⁷¹ Ibrahim, 4.

Kur'an je za Getea „Knjiga nad knjigama“, kako on to u svojim stihovima u knjizi Saki Nameh opisuje:

„Da li je Kur'an od bir zemana?
Za to ne pitam!
Da li je stvoren?
Ja ne znam to!
Da je on Knjiga nad knjigama,
Vjerujem iz muslimanske dužnosti.“

Pored poznate pjesme „Hidžra“, Gete je u svojoj 23 godini života napisao „Pjesmu o Muhammedu.“ Tu je Gete prikazao Muhammeda, s.a.v.s., kao rijeku, koja, slično ljudskim stvorenjima, skakuće, kliče, privlači svojom snagom sve izvore, potoke, sve rijeke uzima sa sobom i vodi ih Tvorcu. Iste te godine Gete je uputio pismo Herderu, u kojem je, između ostalog, pisao: „Želio bih moliti kao Musa u Kur'anu: 'Bože, napravi mi prostora u mojim prsim!', tj. Kur'anske riječi: '**Gospodaru moj, reče Musa, učini prostranim prsa moja.**'“⁵⁷²

Aleksandar Sergejević Puškin bio je veliki ruski pisac na kojeg je Kur'an snažno uticao. U pismu kojeg je u 1824 godini poslao svom bratu napisao je: „Čitam veličanstveni Kur'an.“

U jednom od svojih nezavršenih stihova iz 1825 godine Aleksandar Sergejević Puškin piše: „U skrivenoj pećini, na danu progona, iščitivajući slatki Kur'an...“

Aleksandar Sergejević Puškin autor je ciklusa pjesama pod naslovom „Imitacija Kur'ana.“ U nekoliko navrata, inspirisan samim Kur'anom piše stihove slične Kur'anskim surama. Evo nekoliko primjera:

„On je milostiv,
On je Muhamedu otkrio svjetli Kur'an,
da bi i mi izašli na svjetlo,
da nam ne padne magla na oči.“

Jedan od najvećih političara Njemačke, čovjek kojeg su smatrali najvećim misliocem 19 stoljeća u Evropi, Oto Von Bizmark (1815-1898) o Kur'anu kaže: „Proučavao sam nebeske knjige studiozno i nisam u njima našao stvarnu mudrost koja bi zagarantovala sreću čovječanstva.

---

⁵⁷² Ta Ha, 25.

To zbog toga što je u tim nebeskim knjigama došlo do devijacija. Međutim, našao sam da Muhammedov, s.a.v.s., Kur'an nadmašuje ostale knjige. U svakoj njegovoј riječi našao sam po jednu mudrost. Nema tamo nijedne knjige koja bi ostvarila sreću čovječanstva kao Kur'an, i nije moguće da ijedna knjiga bude kao ova, koju bi proizveo čovjek. Oni koji tvrde da su ove misli Muhammedove, oholo se ponašaju prema istini i negiraju naučne nužnosti, tj. negiraju da je Kur'an Allahov dž.š. govor, nešto što se samo po sebi razumije.“

Poznati orijentalista Sir William Muir u svojoj knizi „*Život Muhammeda*“ štampanoj u Londonu u 1878 godini, veoma pravično govori o Kur'anu kao autentičnoj objavi koja je poslata Muhammedu s.a.v.s., iako je i sam bio ponosni kršćanski misionar. Kada je on govorio o Kur'anu i istinitosti i preciznosti njegovog teksta, napisao je sljedeće: „Božanska objava bila je kamen temeljac za Islam. Učenje jednog odlomka iz njega čini srž svakodnevnih molitvi bilo javnih ili privatnih; a njegovo učenje i ponavljanje nametnuto je kao dužnost i privilegija skopčana sa vjerskim zaslugama. Ovo je univerzalni glas rane tradicije, a može također biti izvučen i iz same objave. Prema tome Kur'an je manje više usađen u memoriju svakog sljedbenika islama, a opseg do kojeg bi on trebao biti recitiran bio je jedan od glavnih odlika plemenitosti u ranom periodu islamske imperije. Strasno zaljubljeni u poeziju, sa još uvijek ograničenim sredstvima i znanjem pisanja, a sa velikom naklonošću ka poetskm izlivima svojih pjesnika, Arapi su već dugo bili navikli da sve to, kao i svoju tradiciju, genealogiju važne plemenske događaje, utiskuju u žive ploče njihovih vlastitih srca. Moć sjećanja tako je podizana do najvećeg nivoa; i ona je bila primjenjena sa svim oduševljenjem probuđenog duha i na Kur'an. Snaga i istrajnost njihovog pamćenja bila je tako jaka, a mogućnost njegove primjene tako velika, da je nekolicina Muhammedovih sljedbenika, prema ranim predanjima, još za njegovog života, mogla sa potpunom tačnošću ponoviti cjelokupan tekst Kur'ana...“

Muhammed Marmaduk Picktal, odrastao u fanatičnu kršćansku porodicu čiji su otac i djed bili svještenici. U Palestini uči orijentalne jezike, njegov učitelj arapskog jezika jest pop po imenu Hanover. Putovao je Palestinom, Libanom i Sirijom. Kasnije prima Islam mijenjajući staro ime novim imenom - Muhammed. Preveo je Kur'an na engleski jezik. To je bio prvi prijevod Kur'ana sačinjen od jednog

muslimana čiji je maternji jezik bio Engleski. U predgovoru prijevoda Kur'ana on veli: „Kur'an je ujedinjena simfonija čiji zvuci dirnu ljude do suza i ushićenja.“

Francuz Ed Dinet koji je dio svog života proveo u svojstvu sudije u Alžиру, koji kasnije prima islam o Kur'anu kaže: „Kur'an je u arapskom jeziku napravio čuda koja ne mogu napraviti ni najveće naučne akademije. Tako da kada bi danas došao neko od prijatelja Božijeg Poslanika, s.a.v.s., bilo bi mu lahko da se razume sa arapskim učiteljima. Ne bi naišao na poteškoće u komunikaciji čak ni sa narodima koji govore dadski (arapski) jezik.“

Dr. Murad Vilfrid Hofman bio je Njemački diplomata u: Bernu, Parizu, Beču, Bonu, Briselu i Alžiru. Od 1983 do 1987 godine bio je direktor sektora za informacije u NATO paktu u Briselu. Bio je Njemački ambasador u Rabatu, Maroku. Ovaj evropski akademik kao i brojni drugi prima Islam kao svoju vjeru u 1980 godini. Dr. Murad Vilfrid Hofman o Kur'anu kaže: „Za muslimane Kur'an je Božija riječ, koja nije stvorena već objavljena u jednom historijskom periodu na arapskom jeziku i jedinstvena nadprirodna stvar u Islamu. Osim toga, Kur'an nije kao veći dio Starog i Novog Zavjeta, nije 'inspirisana' priča druge ruke jednine ili množine, kao i trećeg lica jednine. Nemusliman može odbaciti sadržaj Kur'ana, ali ne može ignorisati uzvišenost koja proizlazi od pjesničke jačine njegovog teksta, koja je zadivila i Johana Vofganga Fon Getea i Fridriha Rukerta.“

Eminentni historičar Edward Gibon je o Kur'anu istakao: „U očima Kur'ana nema nikakve razlike između jednog kralja velike moći i jednog jadnog siromaha. Na bazi ovih postulata je otjelotvoren i stvoren osnovni zakon šerijata, kome nema sličnog u svijetu. Osnove Islama su odbile doktrinu trojstva, inkarnaciju boga kao i inkarnaciju uopće. Ova vjerovanja i filozofske veze pokazuju postojanje trojnog Boga, i to da je Isus 'sin' Božiji. Međutim, ove tendencije mogu zasiliti samo kršćanske fanatike. Ali Kur'an je čist od ovih sumnjivih pretenzija i ispravniji je dokumenat Božijeg jedinstva. Jedan istinski povjerljiv čovjek koji pravedno razmišlja nema ni malo sumnje o prihvatanju islamskih gledišta. Islam je vjera koja stoji visoko naspram stepena i nivoa umoga razvoja.“

Edward Gibbon, u svojoj knjizi „Uspon i pad Rimskog Carstva“, daje mišljenje o islamu i Kur'anu: „U vjeri Muhammedovo nema sumnje i dvoumljenja, a Kur'an je svjetlo svjedočanstvo o jednoći Boga.“

Marksista Maksim Rodinson, govoreći o ideologiji Kur'ana kaže: „Kur'an je sveta knjiga u kojoj razum zauzima visoko mjesto. Allah u njoj ne zabranjuje raspravu i donošenje dokaza. Čak ono što najviše zaokuplja pažnju je sama objava. Ovu pojavu, koja se najmanje odlikuje racionalnošću u svakoj vjeri, objavu koju Allah spušta različitim poslanicima kroz vrijeme i posljednjem od njih Muhamedu, Kur'an smatra sredstvom za dokaz. U mnogim prilikama ponavlja da su poslanici došli sa dokazima... On izaziva njegove protivnike da dođu sa sličnom objavom... Kur'an te ne sprječava da donešeš dokaz o božanskoj moći. U stvaranju nebesa i zemlje, u izmjeni dana i noći, u rađanju živih bića, kruženju zvijezda i nebeskih tijela, u različitosti blagodati života u biljom i životinjskom svijetu, u savršenoj različitosti koja se podudara sa ljudskim potrebama dokazi su za pametne.“

Savremeni američki autor knjige „Historija civilizacije“ u trideset tomova, Vil Durant u trinaestom tomu na 68-69 strani o Kur'anu piše: „Kur'an nakon četrnaest vijekova se i dalje uči napamet i čuva se u umovima muslimana, osvjetljujući im imaginacije i podstrekujući moral miliona i miliona ljudi. Kur'an ima veliki značaj za podizanje kulturnog nivoa i morala kod muslimana, knjiga koja je kod njih ustavotvorna o osnovnim pravilima uređujućeg sistema o jedinstvu čovjekove zajednice. On ih podstiče da slijede zdrave principe, čisti mozak od velikog broja sujevjerja i iluzija, čak i od nasilja i terora. On olakšava stanje robova, dok u srcu diskriminiranih izgrađuje ponos i blagost. Kod muslimana budi osjećaj zrelosti i oslobađa od strasti, primjer koji se ne može sresti u nijednom mjestu koji je naseljen ljudima bijele rase.“

H. G. Wels Iznosi jako bitnu činjenicu o Kur'anu: „Evropljani koji su se bavili analizom detalja i krajnosti u Kur'anu su malobrojni. Zbog ovog neznanja pripisuju mu neistine i netačne stvari. Podstrek muslimana u obrađivanju podzemnih blaga i metala, razvoju inžinjerije, astronomije, građevinarstva, lijepih umjetnosti i filozofije, bili su rezultat Kur'ana. On ih je stvorio i sjedinio da bi postigli uspjeh na polju znanja i nauke.“

Prof. Edward Montet u knjizi „Traduction Francaise du Coran“ objavljenoj u Parizu, 1929 godine u Uvodu na 53 strani priznaje: „Svi koji su se upoznali s Kur'anom u njegovom arapskom originalu, saglasni su u isticanju ljepote ove vjerske knjige, veličinstvenost njegove forme tako je uzvišena, da ni jedan prijevod na evropske jezike ne dozvoljava nam da o tome sudimo.“

Nadalje Prof. Edward Montet jasno ističe Kur'anske vrijednosti kad kaže: „Kur'an sprječava žrtvovanje čovjeka, ubijanje djece, alkohol, kocku, koji su bili prilično rašireni kod Arapa. Rezultati ovih reformi odslikavaju se u kolosalnoj kulturi koja je obezbjedila status najvećeg dobročinitelja čovječanstva u historiji.“

Manuel King u jednom od njegovih crkovnih predavanja u 1915 godini ističe: „Nebesna knjiga Islam-a je Kur'an. Ova knjiga je opće sjedinjenje svih udahnuća koja su se javila Muhammedu u vremenu njegova poslanstva. Kur'an, osim osnova islamskog vjerovanja, sadrži mnoga kazivanja o moralu i pravilima svakodnevnog življenja. U odnosu međuljudske jednakosti muslimani su na većem stanovištu od nemuslimana. Ova vjera sve ljude smatra istim. Visoki moral muslimana zасlužuje svaku pohvalu i divljenje. Naređenja Božije knjige su pero stvaranja zgrade morala.“

Paul Casanova u „L'Enseignement de l'Arabe au College de France“ u uvodnom predevanju za 26. april 1909 godine ističe: „Kad god su od Muhammeda tražili da izvođenjem nekog čuda potvrdi autentičnost svoje misije, on je navodio Kur'an i njegov neuporedivi sadržaj, kao dokaz njegova božanskog porijekla. I stvarno, čak i za one koji nisu muslimani, ništa nije tako čudesno kao njegov jezik koji je svojom punoćom i zvučnošću što plijeni, običnim slušanjem do ushićenja zanosio ovaj jednostavni narod, inače zaljubljen u rječitost. Bogatstvo njegovih slogova u veličanstvenom skladu i s izvanrednim ritmom, imao je veliki značaj u obraćanju čak i najljucihih neprijatelja i najzagriženijih skeptika.“

Dr. Filip Hiti, Libanskog porijekla, doktorirao na čuvenom univerzitetu Kolumbija. Predavač na Američkom univerzitetu u Bejrutu i u Prenstonu. Član mnogih udruženja i naučnih akademija. On o Kur'anu ističe: „Stil Kur'ana je različit, on je sasvim drugačiji od ostalih stilova.

On se ne može ni upoređivati sa nekim drugim stilom. Nemoguće ga je oponašati, to je ustvari čudo Kur'ana... Od svih čuda Kur'an je najveće. Čudo Kur'ana nije moglo a da nije ostavilo vidljivog uticaja nad arapskom literaturom. Ako pogledamo primjerak Tore ili Evandjelja koji datiraju od vremena kralja Džejmsa, vidjet ćemo da njihov uticaj na engleskom jeziku je mnogo slabiji u odnosu na uticaj koji je Kur'an napravio u arapskom jeziku. Kur'an je taj koji je sačuvao i zaštitio arapski jezik od podjele na dijalekte.“

Johan William Draper u njegovom djelu „A History of the intellectual Development of Europe“, London u 1875 godine, VI. I, na 343-344 strani piše: „Kur'an sadrži savršene zakone i besprijeckorni moral. Njegov sadržaj je takav što se ne može okrenuti ni jedna njegova stranica a da se ne nađe na principe po kojima se trebaju pridržavati svi ljudi podjednako. Ovaj sadržaj nudi općeprihvatljive zakone, principe i pravila koji odgovaraju ljudskim potrebama u svakoj životnoj situaciji.“

James A. Michener u knjizi „Islam - the Misunderstood Religion“ u „The Reader's Digest“ - Američko izdanje, 1955 ističe: „Kur'an je vjerovatno najčešće čitana knjiga na svijetu, sigurno najčešće učena napamet, a moguće i najutjecajnija u svakodnevnom životu ljudi koji vjeruju u nju. Iako nije tako opširan kao Novi Zavjet, on je pisan stilom koji uznosi, nije ni poezija ni obična proza, ali posjeduje sposobnost da svoje slušaoce podigne do vjerske ekstaze. Ta kombinacija prednosti i predavanja jednom jedinom Bogu s praktičnim uputstvima za svakodnevni život i jeste upravo ono što Kur'an čini jedinstvenim. Svaka islamska zemlja ima mnogo građana koji su uvjereni da bi njihova zajednica bila dobro uređena i upravlјana ukoliko bi njeni zakoni bili usklađeni s Kur'anom.“

R. Bosworth Smith jedan od kršćanskih misionara, u njegovoj knjizi „Muhammed i Islam“ o Kur'anu piše: „Knjiga koja je spjev, zakonik, molitva i sveto pismo-sve zajedno. Ona uživa duboko poštovanje od jedne šestine čovječanstva do današnjeg dana, kao čudo čistoće, stila, mudrosti i istine. To je jedno čudo⁵⁷³ koje je Muhammed proširio. On ga je nazvao vječnim čudom, i uistinu je čudo.“

---

⁵⁷³ Da ne bi došlo do zabune i pogrešnog shvatanja ove rečenice, izvučena iz konteksta značila bi da je samo Kur'an jedinstveno čudo Muhammeda, s.a.v.s. Tačno je da je Kur'an najveće čudo, ali imalo je i ostalih

Tomas V. Arnold, jedan od najvećih engleskih orijentalista, živio je od 1864 do 1930 godine. Napisao je nekoliko knjiga o Islamu, o Kur'anu veli: „Mi dobijamo priznanje čak i od kršćana, kao na primjer Arvaro – Španac, koji iako poznat po svom fanatizmu protiv islama, priznaje da Kur'an ima elokventan i dobar stil. Kršćanima ne ostaje ništa drugo osim da čitaju Kur'an i da mu se čude.“

Artur J. Arbery, u svom predgovoru prijevoda Kur'ana, kaže: „Kad god čujem učenje Kur'ana, čini mi se kao da slušam muziku i kao da je melodija popraćena stalnim udarcima bubnja, a uz sve to kao da i moje srce kuca.“

Poznati naučnik i hirurg dr. Moris Bikaj (Dr. Maurice Bucaille), član Francuske akademije nauka, koji je prije nekoliko godina primio Islam, počeо je svoje upoznavanje islama istraživanjem, kao što je u svojoj knjizi „Biblij Kur'an i nauka“ napisao: „Pošto sam tada izmjerio ponor koji razdvaja stvarnost islama od slike koja je o njemu stvorena u našim zapadnim zemljama, osjetio sam živu potrebu da naučim arapski koji nisam poznavao da bih bio u stanju napredovati u izučavanju jedne tako nepoznate vjere. Moj prvi objektiv sastojao se u čitanju Kur'ana i u ispitivanju njegovog teksta, rečenicu po rečenicu, uz pomoć različitih komentara neophodnih za kritičko proučavanje. Prišao sam mu posvjećujući sasvim posebnu pažnju opisu brojnih prirodnih fenomena u njemu: preciznost izvjesnih detalja Knjige u odnosu na njih, koja se može opaziti jedino u originalnom tekstu, frapirala me zbog svoje saobraznosti sa konцепцијама koje je moguće imati samo u našoj epohi, ali o kojima jedan čovjek iz epohe Muhammedove nije mogao imati pojma.“

U istom djelu, nakon promatranja naučnih vrijednosti i istina Kur'ana dr. Moris Bikaj kaže: „Ovi veoma posebni naučni aspekti Kur'ana prvobitno su me duboko začudili, jer do tada nisam vjerovao da je moguće u jednom tekstu, napisanom prije više od trinaest stoljeća, naći

---

mnogobrojnih čuda u njegovom poslaničkom životu. Kako ističe autor Abdurrahman ibn Hamid El 'Umer u svojoj knjizi „Vjera istine“ na 24 strani: „Učenjaci sire - životopisa Poslanika Muhammeda, s.a.v.s. su nabrajali njegova nadnaravna djela koja su dokaz istinitosti njegovog poslanstva te su naveli više od 1000 mudžiza.“

toliko iskaza koji se odnose na krajnje raznolike teme i absolutno saobraznih sa modernim naučnim spoznajama.“

Nadalje kada dr. Moris Bikaj upoređuje Kur'an i Bibliju, naglašava superiornost Kur'ana ističući: „Onoga koji je suočen sa jednim takvim tekstom prvi put najprije frapira obilje tretiranih tema: stvaranje, astronomija, izlaganje izvjesnih sadržaja koji se odnose na zemlju, na životinjsko i biljno carstvo, na ljudsku reprodukciju. Dok se u Bibliji nalaze monumentalne naučne zablude, ovdje ne otkrih nijednu. To me je nagnalo da se upitam: ako je jedan čovjek autor Kur'ana, kako je onda mogao, u VII stoljeću kršćanske ere, napisati ono što se danas pokazuje kao saobrazno sa modernim naučnim spoznajama?“

Jedna od stručnih knjiga iz embriologije pod naslovom „Ljudski razvoj“, koju je napisao Dr. Kejt Li Mur, jeste jedan od najboljih svjedoka o naučnim istinama Kur'ana u ovoj nauci. Dr. Kejt Li Mur u njoj piše: „Navedeno je u Kur'anu, svetoj knjizi muslimana, da ljudska bića nastaju od izlučevina muških i ženskih polnih žlijezda. Takođe je ukazano na stvaranje ljudskog bića od kapi sperme kao i to da se tako nastao organizam smiješta u ženi kao sjeme, šest dana prije svog početka.“

Dr. Kejt Li Mur, kao univerzitetski profesor u Torontu-Kanadi, i jedan od velikih poznavalaca nauke o embrionima, čija je stručna knjiga prevedena na osam svjetskih jezika i upotrebljava se danas za izučavanje ove nauke, o Kur'anu kaže: „Ono što govori Kur'an prije 1400 godina u potpunom je skladu sa savremenim naučnim dostignućima, što ukazuje da je Muhammed Božiji Poslanik.“

Vjačeslav Sergejević Polosin, rođen 1956 godine. Diplomirao je 1979 godine na Filozofskom fakultetu, zatim završava školu za sveštenike, nakon toga služio je kao sveštenik. Da bi 1990 godine bio uanpredjen za mitropolita. Kasnije diplomira na diplomatskoj akademiji na temu „Ruska pravoslavna crkva i država USSR.“ Od 1993 godine je zaposlen u parlamentu Duma. Bio je član mnogih vjerskih organizacija. Kasnije prima Islam i sebe naziva muslimanom, rekavši: „Smatram da je Kur'an posljednja objava na Zemlji objavljena Poslaniku Muhammedu, s.a.v.s., nema boga osim jednog Allaha i Muhammed je Njegov rob i Poslanik.“

Hartwig Hirschfeld u knjizi „New Resaerches into the Composition and Exegesis of the Quran“ objavljenoj u Londonu 1902 godine na 9 strani veli: „Ne trebamo se čuditi kada ustanovimo da je Kur'an bio polazna tačka mnogih nauka. Svako pitanje vezano za nebo i zemlju, ljudski život, trgovinu ili različite poslove bilo je od slučaja do slučaja razmatrano u Kur'anu, i to je dalo poticaj stvaranju brojnih monografija koje čine komentare pojedinih djelova svete knjige. Na taj način, Kur'anu se mogu one velike diskusije i od njega indirektno potiče inzvanredan razvoj svih grana nauke u islamskom svijetu... On nije utjecao samo na arapske, nego je jednako pokrenuo i jevrejske mislioce da priđu razmatranju metafizičkih i religiskih pitanja prema arapskim metodama. Konačno, u nastavku će biti izložen i način na koji je kršćanska skolastika bila obogaćena arapskom teozofijom.“

Hartwig Hirschfeld je nadalje rekao: „Duhovna aktivnost, pošto je bila pokrenuta unutar islamskog područja, nije se mogla ograničiti na isključivo teološke spekulacije. Upoznavanje s filozofskim, matematičkim, astronomskim i medicinskim spisima Grka, dovelo je do nastavljanja ovih proučavanja. U svojim opisnim objavama Muhammed je ponavljaо poziv da se obrati pažnja na kretanje nebeskih tijela, kao primjer Božijih čuda, koji su zato da služe ljudima i baš stoga nisu za to da budu predmetom obožavanja. S koliko su uspjeha islamski narodi svih rasa sprovodili proučavanja iz oblasti astronomije, najbolje svjedoči činjenica što su oni u toku vjekova bili glavni nosioci astronomske znanosti. Pa i danas su u upotrebi mnoga arapska imena zvijezda i arapski tehnički termini. Srdenjovjekovni astronomi Evrope bili su učenici Arapa... Na isti način Kur'an je bio pokretač medicinskih nauka i preporučivao je divljenje i proučavanje prirode u cjelini.“

Dr. Jarton u svojoj knjizi „Kako korača svijet“ piše: „Najviši cilj svetog Kur'ana je poziv kršćanima, jevrejima i onima koje se klanjaju idolima da prihvate jedinstvo Boga. Kur'an, objavljen jezikom Kurejšija obuhvata i sadrži sve dobre osobine. On posjeduje privlačne osobine i tečnost jezika. Kad Kur'an govori o svetim svojstvima dostiže vrhunac.“

Rev J. N. Rodwel u djelu “The Koran“ koje je objavljeno u Londonu, 1918 godini na 15 strani kaže: „Potrebno je istaći da Kur'an zavređuje najveću pohvalu za svoje shvatanje Božanske prirode s obzirom na svojstva Moći, Znanja, opće providnosti i Jedinstva. Njegova vjera i

pouzdanje u jednog Boga neba i zemlje je duboko i gorljivo, a pored toga, Kur'an obuhvaća mnogo plemenitih i doboko moralnih zasada i snažne proročanske mudrosti, kao i elemenata na kojima se mogu podići i izgraditi moćne nacije i pobjednička carstva."

Rev G. Margoliouth u uvodu na djelo "The Koran" od Rev J. M. Rodwela objavljeno u Londonu, 1918 godine, ističe: „Kur'an počenito uzevši zauzima značajno mjesto među velikim vjerskim knjigama svijeta. Mada najmlađi među knjigama ove vrste, koje su značile epohu, on ne zaostaje ništa u odnosu na čudesni utjecaj koji je činio na široke mase ljudi, on je stvorio potpuno novu fazu ljudske misli i novi tip ličnosti.“

John Naish u djelu „The Wisdom of the Quran“, Oxford 1937 godine, u predgovoru na 8-oj strani ističe: „U svom arapskom originalu Kur'an posjeduje zavodničku ljepotu i čar samo njemu svojstven. Date u konciznom i uznesitom stilu, njegove prodorne rečenice, često u stihovima, imaju izražajnu snagu i eksplozivnu energiju, što je gotovo nemoguće sačuvati i u prevedenoj riječi.“

Istaknuti francuski filozof Aleks Luvaron, na jednom od njegovih predavanja veli: „Kur'an, koji je Muhammedu udahnut zbog njegovog pravednog upućivanja čovječanstva, jest jedno odlično djelo ispunjeno znanjem i visokom filozofijom. Nema dvomljenja da je Muhammed istinski Božiji Poslanik poslan od Boga... Pokraj nastojanja koja čine kršćani da bi dobližili kršćanstvo do prirodnih zakona, uočavamo da se između Kur'ana, njegovih naredbi i prirodnih zakona nalazi jedno cjelovito usaglašenje.“

Doktor Šmil ističe: „U Kur'anu postoje uređujući i ljudski principi koji se mogu staviti u upotrebu da bi se radilo prema njima u svakom vremenu i mjestu. Ovi principi važe i za žene, koje je Kur'an zadužio da se klone zla i svega onoga što stavlja na kušnju njen identitet. On je dozvolio poligamiju, ali je zabranio tada kad muškarac nije u stanju da bude pravedan sa ženama... Kur'an je ostavio otvorena vrata radu za oba svijeta, za usavršavanje duše i tijela istovremeno. Ostale vjere su zatvorile ova vrata, učeći ljudе da oni nemaju mjesta u ovom prolaznom i bijednom svijetu.“

Dr. Kejt Li Mur, inače profesor anatomije i embriologije u univrzitetu u Torontu, Kanadi. Član medicinskog kraljevskog udruženja Kanade, kao i član udruženaja anatomije Sjeverne i Latinske Amerike. Autor je brojnih knjiga od kojih osam služe kao priručnici studentima, o Kur'anu veli: „Mnogo sam radostan što učestvujem u objašnjavanju stihova Kur'ana i riječi Muhammeda koji govore o stvaranju embriona. Sasvim sam ubijedjen da su Muhammedu od Boga došle ove činjenice, koje je nauka otkrila u zadnje vrijeme poslije jednog napornog rada. Ovo je za mene ubjedljiva činjenica da je Muhammed Božiji Poslanik.“

Profesor Jušjudi Kozan, direktor astronomskog instituta u Tokiju, Japanu, ističe: „Mnogo sam impresioniran od otkrivanja istine u Kur'anu. Prije nas, astronomi su se bavili istraživanjem ograničenih djelova neba, dok smo se mi fokusirani razumjevanjem ovih djelova. Pomoću teleskopa možemo vidjeti sva dominirajuća tjela na nebu. Dok čitanjem Kur'ana nalazimo odgovore na ova pitanja. Ja vjerujem da mogu naći moj budući putokaz studiranja kosmosa. Upoznao sam novi metod studiranja kosmosa. On se treba opservirati na opći način, ne odvojeno. Ja ču se držati ovog metoda. Nakon čitanja Kur'ana, upoznao sam njegove stihove koji govore o kosmosu i otkrio metod mojih studija. U budućim seminarima ču imati opširniju opservaciju, a to sam stekao sa Allahovom Knjigom.“

Profesor Parsan, dobar poznavaoč anatomije, koji radi u jednom od fakulteta u Kanadi, je na jednom seminaru u vezi sa naučnim fenomenima Kur'ana i Sunneta rekao: „Kazano mi je da je Muhammed bio običan čovjek koji nije znao pisati i čitati. On je živio prije 1400 godina, bio je nepismen i dao duboka obješnjenja koja se čudesno podudaraju sa naukom. Ja lično nemogu reći da se ovo slučajno desilo. Brojne su stvari tačno spomenute. Zbog toga, kao i doktoru Muru i meni nije teško priznati da prema mojoj logici, Kur'an je inspiracija ili Nebesna Objava data Muhammedu zbog objašnjenja stvari.“

Profesor Balmar, jedan od najpoznatijih Američkih naučnika geologije i predsjednik Američkog geološkog udruženja, je na proslavi 100 godišnjice postojanja tog udruženja rekao: „Ja neznam na koji su stepen kulture bili ljudi koji su živjeli u vremenu Muhammeda, neznam niti njihovo naučno nivo... Ako je stanje bilo kao i kod drugih naroda, gdje su saznanja bila na niskom stepenu, nema sumnje da ova saznanja koja

mi danas čitamo u veličanstvenom Kur'anu su svjetlo Allahovog Znanja, koja je Allah objavio Muhammedu.“

Profesor Sijavejd je jedan od najpoznatijih Japanskih naučnika na polju geologije i hidrologije. Važi za jednog od najpoznatijih naučnika svijeta. Kad su mu ponuđeni ajeti iz Kur'ana i hadisi Muhammeda, s.a.v.s., povezani sa geologijom i hidrologijom rekao je: „Izgleda mi mnogo misteriozno, mnogo! Čak i nemoguće... Zaista, Kur'an zасlužuje pažnju. Ja sam saglasan s time.“

Anemari Šimel, poznata Njemačka pisteljica je istakla: „U Španjiji je sačinjen prvi prijevod Kur'ana... Svakako, Kur'an je objavljen između 610 i 632 u Mekki zatim u Medini... Za muslimane on je riječ Božija, objavljen na jasnom arapskom jeziku, a njegov prijevod može biti samo površan, jer niko nemože proslijediti neuporedivu ljepotu Božije riječi na nekom drugom jeziku. Mnoge su finese i zvuci koji prate svaku riječ na arapskom jeziku. Nijedan prijevod nemože da proizvede toliko dobro značenje kao original... Mnoga su naučna polja oformljena studiranjem Kur'ana, umjetnost, kaligrafija i prigodna recitacija Kur'ana, razvijeni podstrekom da bi se dala veća forma Božije riječi, čak i klasična djela u islamskom svijetu, na arapskom, persiskom, turskom, urdu ili nekom drugom jeziku koji govore muslimani, teško se mogu razumjeti bez poznavanja direktnog Kur'anskog vokabulara. Za muslimane Kur'an je Božija riječ, „Nestvorena knjiga.“

Dr. Shtaingaz, autor englesko-arapskog rječnika, štampanog u Londonu u 1884 godini veli: „Kur'anske zasluge kao literaturne tvorevine ne trebaju se mjeriti prema nekim predrasudnim maksimama subjektivnog i estetskog ukusa, već prema efektima koje je on izazvao kod savremenika i sunarodnika Muhammedovih. Ako je on govorio srcima njegovih slušalaca sa tolikom snagom i razumom, što se tiče sjedinjenja elemenata, dosada centrifugalne i antagonističke, u jednoj kompaktnoj i dobro organiziranoj cjelini, uzvišenoj sa većim idealima od onih koji su dosad vladali arapskim mentalitetom, znači da je njegova elokvencija bila perfektna. On je stvorio jedan civiliziran narod, daleko od divljih plemena, dajući jedno novo ruho starim osnovama historije.“

Dr. A. N. Sousa, inžinjer i naučnik iz Iraka s jevrejskim projeklom. Pod uticaj Kur'ana prihvata Islam, pa kaže: „Moje usmjeravanje ka islamu počelo je tada kada sam počeo čitati Kur'an po prvi put... Bio sam očaran od silne radosti, bio sam zadržan čitanjem Kur'anskih ajeta. Iskrivljavanje i devalviranje knjige jevreja (Starog zavjeta) jest nešto oko čega se slažu svi savremeni naučnici, kao rezultat njihovih studija i istraživanja. Sa naučnog apeka se mogu potvrditi kazivanja koja su jezikom plemenitog arapskog poslanika oglašena čak prije 14 vijekova. Plemeniti Kur'an, kojeg su muslimani čuvali velikom pažnjom kao povjerljivi emanet, jest sveta i unikatna knjiga, i svi su saglasni da je on sačuvan i daleko od svakog vida iskrivljavanja i devijacija. Ustvari, historijski argumenti su jasni i koncizni i ne ostavljaju nikakvog mesta sumnji da je Kur'an mogao imati nekakvo iskrivljavanje ili devalvaciju. Allahova riječ, sa svom svojom besprijeckornošću, došla je preko jezika Njegovog Poslanika, bez promjene niti jednog slova. Veličanstveni Allah, čudo Kur'ana i analfabetizam Muhammeda su argumenti o istinitosi njegovog poslanstva i Nebeske tačnosti Kur'ana.“

S. Salhab, kršćanski autor iz Libana veli: „Doista je Muhammed bio nepismen i nije znao pisati i čitati... I evo, ovaj nepismeni čovjek poklonio je čovječanstvu najčudesniju knjigu koju je sanjao dugo vremena. A to je plemeniti Kur'an, kojeg je Allah spustio Svome Poslaniku kao uputstvo pobožnim ljudima. Islam nije potreban našeg pera, ma koliko dostizalo do elokvencije i preskripcije. Naše pero ima potrebe za islamom, za njegovim duševnim i moralnim blagom koje sadrži, treba čudesni Kur'an, od kojeg možemo mnogo naučiti. Nijedna od ranijih knjiga, ma kolika bila njihova vrijednost, nije imala sreće da posvjeti pažnju metodama očuvanja od poraza i iskrivljenja, što je slučaj sa Kur'anom, koji je sačuvan od isčešavanja i iskrivljenja. Kur'an je zaštićen od takvih iskrivljenja koja su se desila ranijim knjigama. Ovaj jezik kojeg je Allah izabrao jest perfektni jezik, čiji je pokriv Kur'an, koji je vrh vrhova, jer je Allahova riječ.“

J. S. Restler, savremeni francuski naučnik ističe: „Kur'an nudi odgovor o svim stvarima i uspotavlja veze između vjerskog i moralnog zakona. On pokušava da uvede red i socijalnu kompaktnost, da odstrani bedu, aroganciju i sujevjerja. On pomaže nemoćnima, poručuje i naređuje dobročinstvo. U sveri legislative, uspostavljena su pravila o preciznim životnim problemima, određen je dogovor nasljedstva koja se odnose na

porodicu i vladanja svakog pojednica prema djeci, robovima, životinjama..."

Gerge Sarton, rođen je u Belgiji 1884 a umro 1956 godine. Doktorirao u oblasti prirodno-matematičkih nauka. Održavao predavanja u Vašingtonu i Harvardu, bio je počasni član u deset naučnih akademija na brojnim svjetskim univerzitetima. O Kur'anu je rekao: „Jezik Kur'ana, kojeg je izabrao Veličanstveni i Uzvišeni Allah zbog objave, jeste potpun. Kur'an je doprineo da se arapski jezik vrijednuje do nejvećeg mogućeg stepena o izražavanju idealja, što ga je učinilo sredstvom izražavanja najvećih životnih potreba.“

Božena Gajane Stričenska, savremenika poljska naučnica ističe: „Plemeniti Kur'an, iako objavljen jednom nepismenom arapskom čovjeku koji je porastao u neznanju, donio je zakone koje čovjek može naučiti sam i u najrazvijenijim univerzitetima... U Kur'anu isto tako nalazimo naučne istine koje je svijet počeo upoznavati nakon mnogo vijekova.“

Washington Irving, američki orijentalista i autor koji je posvjetio veliku pažnju Islamskoj historiji u Andaluziji, Španiji. Napisao je djela „Oslobađanje Granade“ i „Život Muhammeda.“ On kaže: „Tora je jedno vrijeme bila pokazatelj čovjeku i osnova njegovog vladanja. Kad se pojavio Mesija, kršćani su slijedili jevanđelijsko učenje. Zatim je Kur'an zauzeo mjesto dvijema knjigama. Kur'an je univerzalniji i analitičniji od dviju predhodnih knjiga. On je isto tako koregirao modifikacije i promjene koje su ranije učinjene dvijema predhodnim knjigama. Kur'an sve obuhvata, sadrži sve zakone, on je pečat i kruna svim nebesnim knjigama. Kur'an poziva na milost, čistoću i visokom moralu.“

Dr. R. L. Blasher, rođen u blizini Pariza, završio fakultet arapskog jezika, doktorirao u 1936 godini. Bio je predavač na univerzitetu Sorbona. Autor je brojnih djela arapske knjiženosti. Preveo je Kur'an na francuskom jeziku. On ističe: „Kur'an nije čudo samo u sadržaju i njegovom učenju, već prije svega i glavno djelo čudesne literature, koji nadmašuje sva glavna djela priznata i pohvaljena od čovječanstva. Nadareni Halifa Omer ibn Hattab r.a., u početku je bio oštri neprijatelj vjere, ali nakon slušanja dijela Kur'ana, razbudio se kao jedan od vatrenih pomagača ove vjere. Nemogućnost imitacije (Kur'ana) je čudo

koje potvrđuje Muhammedov poziv, koji nije mogao i sa njegovim svakodnevnim govorom dostići nivo perfektnoga Kur'ana.“

Ledi E. Kobold, englez koji je primio Islam izjavljuje: „Napomenuo sam da je Uzvišeni Allah sve stvorio u parovima, što se nalazi u Kur'anu gdje se govori o stvaranju kosmosa. Ovo potvrđuje savremena nauka nakon dugih istraživanja koja su uradila mnoga pokoljenja. Uticaj Kur'ana nad cjelokupnim napredkom nemože se negirati. Kur'an je taj koji je podstaknuo arape da oslobole svijet i oforme carstvo koje je nadmašilo carstvo Aleksandra Velikog sa gledišta imetka, snage, izgrađivanja i civilizacije. Kur'anska riječ i njegov čudesni stil su nešto što nemože realno biti opisano i predstavljeno perom. Prijevod Kur'ana nesumnjivo ga lišava njegove ljepote, veličanstvenosti i muzikalnosti riječi koje on sadrži, nešto što se nemože naći u drugim knjigama.“

Anri De Kastrie, savremeni francuski pisac veli: „Čovjeku zastaje um pred činjenicom; kako je moguće da ovi ajeti dolaze od jednog nepismenog čovjeka. Cijeli Istok priznaje da su ti ajeti nedostizni ljudskom razumu. Ljudski um nemože formulirati slične stihove, kako sa jezičkog aspekta, tako i sa sadržajnog. Muhammed je donio Kur'an od Boga kao argumenat istinitosti njegova poslanstva. Kur'an je do dan danas ostao misterija koja stoji iznad ljudskog intelekta.“

Takođe je Anri De Kastrie istakao: „Kur'an i dan danas nastavlja biti pun skupocjenostima koja se teško otkrivaju. Ove skrivene skupocjenosti može osjetiti samo onaj koji vjeruje da je Kur'an objavljen od Veličanstvenog Allaha. Mi primjećujemo sličnosti između Kur'ana i Tore, u nekim pogledima. Uzrok ove sličnosti je razumljiv, ako se zna da je Kur'an došao da nadopuni Toru i da je Muhammed pečat vjerovjesnika i Božijih poslanika.“

Mardiel, inače francuski orijentalista, kojeg je francuska vlada angažovala da prevede nekoliko Kur'anskih sura veli: „Stil Kur'ana je stil Veličanstvenog Tvorca, jer suština odakle potiče ovaj stil nemože biti druga osim nebeska. Istina je i relanost da su se mnogi autori koji u početku nisu htjeli, predali, ispred uticaja snage i njegovog čuda. Uticaj Kur'ana na milione muslimana na cijeloj zemljinoj lopti bio je takav što su i strani misionari priznali nemogućnost utvrđivanja makar i jednog slučaja udaljavanja nekog muslimana od njegove vjere. Zbog toga

ovakav Kur'anski stil, s njegovom elokvencijom, u harmoniziranoj saglasnosti i homogenosti, posjeduje duboki uticaj na svakog slušaoca koji razumije arapski jezik. Isto tako bili su uzaludni i bez rezultata napori čovjeka da bi mogao sljediti u prijevodu ovu odličnu rimu, nešto što se nemože čuti ni na jednom drugom jeziku.“

Francuski filozof Aleks Lozan je rekao: „Ne postoji nijedna knjiga koja obuhvata sve naučne teorije, makar one bile i matematičke, a da nisu oprečne i kotradiktorne s naukom. Čak i knjige koje su napisane u dvadesetom stoljeću doživjele su neuspjeh i prevaziđene su iz svih aspekata, osim jedne, Kur'ani Kerima.“

Žak Ives Kusto (*Jacques Yves Cousteau*; 11. jun 1910 - 25. jun 1997) bio je francuski okeanograf, naučnik, ekolog, izumitelj i avantursita. Njegova istraživanja velikog plavog okeanskog prostranstva inspirisala su mnoge ljude i ostavljala ih bez daha, a njegova inventivnost pomerila je granice ljudskih mogućnosti. Kroz svoje dokumentarce i knjige, Kusto je doprineo shvatanju okeana više nego bilo koja osoba u istoriji. Snimio je ukupno 120 dokumentarnih filmova i televizijskih serija o životu u morima i okeanima, krstareći svijetom svojim brodom-laboratorijom „Kalipso.“ Istraživajući vode na otvorenim mjestima ispred Gibraltara, otkrio je iznenađujuću činjenicu koju nauka nije mogla objasniti. Otkrio je dva vodena sloja, koja se ne mijesaju. Podjeljena su kao da imaju između sebe određenu granicu. Oba imaju temperaturu, slanost, životinjski i biljni svijet. Ovo su vode Mediteranskog mora i Atlanskog okeana koje se dodiruju ispred Gibraltara. 1962, govori Žak Kusto, njemački naučnici su otkrili da u Bab El Mandeb, gdje se vode zaliva Adena i Crvenog mora međusobno dodiruju, vode Crvenog mora i Indijskog okeana se ne mijesaju. Prateći primjer kolega, počeli smo da istražujemo da li se vode Mediteranskog mora i Atlanskog okeana mijesaju. Prvo smo istraživali vodu Mediteranskog mora, prirodni nivo slanosti, gustoće i oblike života koji je svojstven u tim vodama. Isto smo uradili u Atlanskom okeanu. Ove dvije vode se dodiruju ispred Gibraltara već hiljadama godina i bilo bi logično, da su se ove velike količine vode trebale davno izmiješati, njihova slanost i gustoća trebali bi da su identične ili makar slične. Međutim, čak i na mjestima gdje se međusobno dodiruju svaka od tih voda zadržava svoja svojstva. Drugim rječima, na mjestima gdje se valovi dodiruju, vodena pregrada sprječava mijешanje voda. Nakon ove jasne i nevjerojatne činjenice

naučnik je bio veoma iznenađen. "Dugo sam se odmarao na pohvalama ovog fenomena kojeg nisu objasnili zakoni fizike i hemije", piše Kusto. Međutim, naučnik se je još više iznenadio kada je čuo da je o tome zapisano u Kur'anu još prije 1400 godina. To je saznao od francuskog doktora Morisa Bikaja koji je prihvatio Islam prije njega. Žak Ives Kusto je kazao: "Kada sam mu rekao o onome šta sam otkrio, on mi je skeptično odgovorio, da je Kur'an još prije 1400 godina rekao o tome. Za mene je to bilo kao udar groma iz vedra neba. I zaista, kad sam pročitao prevod Kur'ana tako je stajalo.

'On je dvije vodene površine jednu pored druge ostavio - jedna je pitka i slatka, druga slana i gorka, a između njih je pregradu i nevidljivu branu postavio.'⁵⁷⁴

'Onaj koji je Zemlju prebivalištem učinio i kroz nju rijeke proveo i na njoj brda nepomična postavio i dva mora pregradio. - Zar pored Allaha postoji drugi bog? ne postoji, nego većina njih u neznanju živi.'⁵⁷⁵

'Ni dva mora nisu jednaka: jedno je slatko i priyatno - voda mu se lahko piye, a drugo je slano i gorko; vi iz svakog jedete svježe meso i vadite nakit kojim se kitite; ti vidiš lađe kako po njemu sijeku vodu da stičete iz obilja njegova, da biste bili zahvalni.'⁵⁷⁶

'Pustio je dva mora da se dodiruju, između njih je pregrada i oni se ne mijesaju.'⁵⁷⁷

Nakon toga sam uzviknuo: 'Kunem se, da ovaj Ku'ran, za kojim moderna nauka kasni 1400 godina, ne može biti govor čovjeka. To je zaista govor Svemogućeg.' Zatim je Kusto zapisao: 'Nakon toga sam prihvatio Islam i svaki dan sam bio zadržan istinom, pravdom, lahkoćom, korisnosti ove vjere. Neizmjerno sam zahvalan Onome Koji je otvorio moje oči da vidim Istину.'"

U svjetski poznatoj enciklopediji „Britanica“ je zabilježeno: „Kur'an je najčitanija knjiga na zemljinoj površini.“

---

⁵⁷⁴ Furkan, 53.

⁵⁷⁵ Neml, 61.

⁵⁷⁶ Fatir, 12.

⁵⁷⁷ Rahman, 19-20.

NEKA SVJEDOČENJA DŽINA I ŠEJTANA O KUR'ANSKIM ISTINAMA I VRIJEDNOSTIMA

وَمَا حَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

„Nisam stvorio ljudе i džine, osim da mi se klanjaju.“⁵⁷⁸

Uzvišeni Allah poručuje, stvorio sam ih da izvršavaju naredbe, kojim Mi ibadet čine; ne zbog toga što Meni to treba od njih, nego da iskazuju poslušnost i da Mi pokorno robuju. A to robovanje Meni je zbog toga što to Jedini Ja i zaslužujem, pa ako bi Mi pripisivali druga, tj. ako bi robovali nekom drugom mimo Mene, time bi izazvali Moju srdžbu. A ako bi svoje robovanje usmjerili ka Meni, bio bih zadovoljan s njima i uveo ih u Moj Džennet. Nema sumnje da je ovo milost od Uzvišenog Allaha Svojim robovima. On im objašnjava ovo pitanje kako bi postupili po onome što znaju, a na način kojim bi zadovoljili Uzvišenog. On, Uzvišeni, ne treba ništa od njih, jer je On nezavisan od svih stvorenja.

Pored ljudi Allah, dž.š., je Kur'an stavio u dužnost prakticiranja i jednoj drugoj vrsti bića koji se nazivaju džinni. To su duhovna bića koja žive paralelno sa ljudima i obavezni su Objavom kao i ljudi što ćemo kasnije objasniti pomoću kazivanja iz Kur'ana i Sunneta. Pouzdano se zna da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., sastajao sa grupama džinna i citirao im Kur'anske ajete. Prilikom tih sastajanja sa džinnima Allahov Poslanik, s.a.v.s., im je objašnjavao vjerske propise sa kojima su oni zaduženi, oni su povjerovali i primili islam. Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., sljedeće: **„Zaista u Medini ima grupa džina koja je primila Islam, pa ko vidi neku od kućnih zmija neka je tri puta upozori, a ako poslije toga ostane neka je ubije, jer je to šejtan.“**⁵⁷⁹ Njihovo primanje islama nije bilo samo puko slijedenje riječi koje im je kazivao Allahov Poslanik, s.a.v.s., nego je to bila sama istina, jer su oni to mogli primjetiti tako da su uočili velike promjene u nebeske svere kojima su u određenoj mjeri vladali tj. slobodno se kretali, jer je to jedan od njihovih načina života. Ali sa dolaskom Kur'ana njima se to „šetanje“ po nebeskom svodu ograničava s tim što su bili postavljeni meleci koji su kontrolisali ono što im je Allah, dž.š., naredio i tako ograničili i džinnima i šejanima kretanje koje su prije objave Kur'ana imali. Upravo je to ograničenje dovelo kod samih njih zabunu i strah, jer ti meleci nisu tek tako stojali

⁵⁷⁸ Zariyat, 56.

⁵⁷⁹ Muslim.

na nebesima bez ikakve funkcije, već su imali za cilj da sputavaju džinsko i šejtansko slušanje odredbe. Džini su mogli slušati odredbu prije objave Kur'ana. Nakon objave Kur'ana „meleci čuvari“ su ih gađali prirodnim satelitima i nebeskim tjelima, kad god bi džinni i šejtani hteli da slušaju odredbu i dogovaranje meleka što će se po odredbi Uzvišenog desiti na Zemlji, jer su prije toga to nesmetano činili i stavljali u uši sihirbazima mješajući je sa stotinu laži. Preneseno je od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Pričao mi je jedan Poslanik, s.a.v.s., ashab da su jednom prilikom dok su sjedili sa Poslanikom, s.a.v.s., ugledali zvjezdu padalici. Poslanik, s.a.v.s., ih je upitao: „**Šta ste govorili o ovome u džahiljetu?** Rodio se velikan, ili umro je velikan u toj noći, rekli su. Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao: ‘Ona ne biva bačena zbog nečijeg života ili smrti. Već, Naš Gospodar, kada nešto naredi meleci koji nose Allahovo prijestolje zauče tesbih, potom meleci svakog narednog neba isto urade dok vijest ne dođe do ovozemaljskog neba. Džini to prisluškuju i prenose svojim štićenicima, pa što prenesu kako su čuli istina je, međutim, oni na to još dodaju.’“⁵⁸⁰

O tome Allahov Poslanik, s.a.v.s., nadalje kaže: „Kada Allah izda naređenje, na nebesima meleci udare sa svojim krilima ponizno, zbog Njegovog govora, poput lanca po ploči, pa pošto im se srca smire reknu: ‘Šta je rekao vaš Gospodar?’ Odgovore: ‘Rekao je istinu, a On je Uzvišen i Velik, pa kradimice prisluškuju oni koji kradu (šejtani), koji budu jedan iznad drugog čuju određenu riječ i jedan drugom ispod sebe je dostave, dok je tako ne prenesu na jezik sihirbaza i gatara, pa ponekog od njih koji kradimice prisluškuje, dohvati kometa prije nego što je dostavi, a poneki je dostavi prije nego što ga kometa dostigne, pa s njom slaže stotinu laži.’“⁵⁸¹ Uzvišeni Allah kaže: “Hoću li vas obavijestiti kome dolaze šejtani? Oni dolaze svakom lašcu, grješniku, oni prisluškuju - i većinom oni lažu.”⁵⁸² “Oni prisluškuju - i većinom oni lažu.”⁵⁸³ sa nebesa, pa čuju poneku riječ tajne i dodaju joj stotinu laži, a zatim govore svojim priateljima među ljudima, oni pričaju svijetu a ovi povjeruju sve ono što su im rekli. To potvrđuje hadis kojeg prenosi Aiša, r.a.: „Ljudi su upitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o vraćima pa im je on rekao: ‘Oni su ništa!', pa oni

⁵⁸⁰ Muslim, Ahmed.

⁵⁸¹ Buhari.

⁵⁸² Šuara, 221-223.

⁵⁸³ Šuara, 223.

ponovo upitaše: 'O Božiji Poslaniče, oni pričaju ponešto što je istina? ', a Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori: **'Ta je riječ Istina. Nju ukrade džin i šapne je u uši svog prijatelja čovjeka kao što se rakoli kokoš, pa s tom istinom pomiješaju više od stotinu laži.'**⁵⁸⁴

Džini su znali da se nešto krupno desilo i na nebesima i na Zemlji. Kada su čuli Muhammedovo, s.a.v.s., recitiranje Kur'ana shvatili su da je to ono što ih sprječava da se i dalje „šetaju po nebesima“, te su neki čim su čuli Kur'an u njeg bez razmišljanja povjerovali i uputili se da ga prenesu njihovim grupama sa kojima su živjeli. Kasnije su oni kao „džinni muslimani“ svjedoci potvrde istinitosti i vrijednosti Kur'ana, tako što su pozivali i ostale džinne da posvjedoče veličinu i neprikosnovenost Allahove objave, kojom su i oni kao Allahovi robovi zaduženi.

Kur'an je kao što uočavamo blagodat data čovječanstvu, ali i Allahova milost i zaštita od nedaća koje mogu biti prouzrokovane od džina i šejtana l.a. koji hoće da naškode ljudskom rodu, a pogotovo vjernicima u jednoga Allaha, dž.š., Slijedeći događaji jasno govore da je Uzvišeni Allah objavom zaštito ummet od njihove smutnje. Ali ipak kao što ćemo u sljedećim primjerima vidjeti da su i ta bića svojski prhvatila Kur'an i svjedočila njegove istine i njegove vrijednosti. Što ih je nateralo da prime Islam i da vjeruju u jednoga Allaha, dž.š., kao i to da Islam prenose i ostalim pripadnicima zajednice kojoj su pripadali. Oni jednostavno nisu mogli da odole kada su čuli Kur'an a da u njega ne povjeruju za to govori i Kur'an kad navodi riječi džina: **„Mi smo, doista, slušali Kur'an, koji izaziva divljenje, koji na Pravi put upućuje, i Mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati.“**⁵⁸⁵

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Nije Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio pred džinima, niti ih je vidio. Upustio se Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa skupinom ashaba prema trgu Ukkaz. Tada se dogodilo da je postavljena prepreka između šejtana i vijesti koje se očituju na nebesima. Šejtani bijahu gađani svjetlicama, te se povratiše narodu svome. A narod ih upita: 'Šta se dogodilo?' Odgovoriše: 'Postavljena je prepreka između nas i vijesti na nebesima, i gađani smo svjetlicama.' Rekoše: 'To što ste spriječeni da slušate vjesti sa nebesa znači da se nešto krupno dogodilo, razidite se prema istoku i zapadu Zemlje, i potražite šta je to što se ispriječilo između vas i nebesa.' Razidoše se i počeše pretraživati zemaljski istok i zapad sa namjerom da

⁵⁸⁴ Buhari, Muslim, Ahmed, Bejheki.

⁵⁸⁵ Džin, 2-3.

nađu prepreku koja onemogućava slušanje vijesti sa neba. Tako se uputila grupa prema Tihamu i dospjela do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je na putu prema pijaci Ukkaz u dolini Nahla klanjao sabah sa svojim ashabima. Kad čuše kako se Kur'an uči, osluhnjuše bolje i rekoše: 'Tako nam Allaha, evo šta je prepreka između nas i vijesti sa neba.' Poslije toga društvo džinova vratio se svome narodu i reklo: '**Mi smo, doista, slušali Kur'an, koji izaziva divljenje, koji na Pravi put upućuje, i Mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati.**'⁵⁸⁶ Potom je Allah Uzvišeni objavio Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s.: 'Reci: Meni je objavljeni da je nekoliko džina prisluškivalo.'⁵⁸⁷

Na taj način je Poslaniku, s.a.v.s., bio objavljen govor džina. Allah, dž.š., je Muhammeda, s.a.v.s., poslao ne samo kao poslanika ljudima nego i džinima, za što su dokaz i njihove riječi navadene u Kur'anu da su oni čuli njegovo učenje i povjerovali Vjerovjesniku, s.a.v.s. I ne samo to već su oni opominjali svoj narod i pozivali ih u Tevhid - vjerovanje u jedinog Allaha, dž.š. Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Pristupili su Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je učio Kur'an u dolini Nahla. Kad su ga čuli, rekoše: 'Šutite!' Bilo ih je devet, a jedan se zvao Zevbe'a. Potom je Uzvišeni Allah objavio: '**Kada ti poslasmo nekoliko džina da Kur'an slušaju, kad dodoše da ga čuju, oni rekoše: 'Šutite i slušajte.'** A kad se završi, vratiše se narodu svome da opominju. 'O narode naš,' - gororili su - 'mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje, koja potvrđuje da su istinite i one prije nje, i koja ka istini i na pravi put upućuje. O narode naš, odazovite se Allahovu glasniku i vjerujte u Allaha, On će vam neke grijehе vaše oprostiti i vas od patnje neizdržljive zaštитiti!' A oni koji se ne odazovu Allahovu glasniku, takvi Mu na Zemlji neće umaći i mimo Njega zaštitnika neće naći. Oni su u velikoj zabludi.'"⁵⁸⁸ Ovo predanje, zajedno sa rivajetom od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., ukazuje da Allahov Poslanik, s.a.v.s., ovoga puta nije osjetio prisustvo džina i da su oni ipak shvatili njegove vrjednosti i u njeg povjerovali. Oni su slušali Poslanikovo, s.a.v.s., učenje, a potom se vratili svome narodu. Nakon toga su slali izaslanike ispred njihovih naroda u više navrata. Hafiz El Bejheki kaže da se ovo o čemu govori Abdullah ibn Abbas, r.a., odnosi na prvi slučaj kad su džini slušali Poslanikovo, s.a.v.s., učenje Kur'ana,

⁵⁸⁶ Džin, 2-3.

⁵⁸⁷ Džin, 1. Buhari, Muslim, Bejheki.

⁵⁸⁸ Ahkaf, 29-32. Ibn Ebi Šejbe.

kad su prvi put saznali da je on Allahov Poslanik. Tada Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije učio Kur'an njima, niti ih je video. Poslije toga došao je izaslanik džina, te je Allahov Poslanik, s.a.v.s., imao poseban susret sa džinima, učio ih je Kur'anu i pozivao Allahu Uzvišenom, kao što to prenosi Abdullah ibn Mes'ud, r.a. Prenosi se od Alkame, koji kaže: „Pitao sam Abdullaha ibn Mes'uda, r.a.: 'Je li neko od vas bio u društvu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., one noći kad je imao sastanak sa džinima?' A on odgovori: 'Nije niko od nas bio u društvu sa njim, međutim, znali smo da te noći nije bio u Mekki, te smo se pitali da ga neko nije ubio, gdje li se skriva, šta je sa njim...?' Te kaže: 'Bili smo se uplašili i cijelu noć u teškim brigama proveli. Kad je osvanulo ugledali smo ga kako dolazi iz pravca pećine Hire.' Rekli smo: 'O Allahov Poslaniče, tražili smo te i nismo te našli. Proveli smo najgoru noć. Poslanik, s.a.v.s., je rekao: '**Došao mi je izaslanik džina, otišao sam s njim i učio im Kur'an.**' Zatim je krenuo i pokazao nam njihove tragove i ostatke vatre. Tražili su od njega da im kaže šta mogu jesti, rekao je: '**Kosti životinja zaklanih bismillom. U vašim rukama bit će pune mesa. Vaše životinje neka jedu balegu.**' Nakon toga obrati se ashabima: '**Nemojte se njima čistiti poslije nužde, jer to je hrana vaše braće džina.**'”⁵⁸⁹

U drugoj se varijanti kazivanja o ovom događaju kaže da je Abdullah ibn Mes'ud bio zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u noći kad se susreo sa džinima. Prenosi se od Ebu Osmana ibn Šejbe el Hazajija, koji je bio iz Šama, da je rekao: „Uistinu je Abdullah ibn Mes'ud rekao: 'Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., svojim ashabima dok je bio u Mekki: '**Ako neko od vas želi večeras prisustvovati susretu sa džinima neka to učini.**' Niko od ashaba osim mene nije bio prisutan. Uputili smo se dok nismo stigli na kraj Mekke, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nogom je povukao liniju po zemlji i naredio mi da sjednem na nju. On se još udaljio i stao, počeo učiti Kur'an. Okružile su ga brojne siluete, tako da ga uskoro nisam mogao vidjeti niti čuti njegov glas. Poslije se počeše razilaziti, kao što se oblaci kidaju, dok ne osta tek mala skupina. Sve je bilo završeno u svetu. Tada se Božiji Poslanik, s.a.v.s., malo udalji da izvrši nuždu, a onda dođe i reče mi: '**Šta je sa skupinom džinna?**' Ja rekoh: 'Ovo su oni, o Allahov Poslaniče!', a on im dade kosti i balegu kao hranu. Potom je zabranio da se čisti hranom džina.'”⁵⁹⁰

---

⁵⁸⁹ Muslim.

⁵⁹⁰ Ibn Džerir.

Potom se razjašnjava hadisom, koji prenosi Alkama, te hadisom Osmana ibn Šejbe el Hazaija, a oba ova hadisa prenosi Abdullah ibn Mes'ud, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao džinima s jasnom namjerom; učio im Kur'an i pozivao ih u vjeru Uzvišenog Allaha. Abdullah ibn Mes'ud je bio sa njim, ali ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostavio podalje od sebe da sjedi iza linije koju je povukao i naredio mu da je ne smije prijeći.

Bilo je to iz bojazni da ga džinni ne spopadnu. Ovo je bilo u Mekki, a što se tiče susreta u dolini Nahla, to su bili džinni Nineve. A džini sa kojima se susreo u dijelu Mekke zvanom El Hadžun, to su džinni Nesibejn.

Iz navedenih hadisa da se razumjeti da je skupina džinna slušala Allahova Poslanika, s.a.v.s., u prilici kad on to nije znao. Zatim ga je Uzvišeni Allah obavijestio o tome.

Zatim se u drugom predanju prenosi od Abdullahe ibn Mes'uda sljedeće: „Jedno stablo je prijavilo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dolazak džinna one noći kad su došli da ga slušaju, a to je bilo kad je džinn Nusajbin ušao u Batnun Nahl i došao Poslaniku, s.a.v.s., da primi islam, a stablo izvjestilo Poslanika, s.a.v.s., o njihovom dolasku. Džinni su upitali: 'Ko će ti posvjedočiti?' On reče: '**Ovo stablo.**' I naredi stablu: '**Dodi**', a ono dođe uz zveket vukući svoje žile.”⁵⁹¹

Navodi se hadis od Abdullahe ibn Abbasa, koji kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., učinio bi sedždu kad bi učio suru En Nedžm, a s njim bi to učinili i muslimani, mušrici, džinni i ljudi.”⁵⁹²

Prenosi se hadis od Mutaliba ibn Ebi Veda'a koji je rekao: „Jedne je prilike Allahov Poslanik, s.a.v.s., u Mekki učio suru En Nedžm, pa je učinio sedždu. To su učinili i ostali koji su bili s njim, a ja sam podigao glavu odbijajući učiniti sedždu; a tada Mutalib još nije bio prešao na islam. Nakon toga, kada god bi čuo nekoga da uči tu suru, i on bi učinio sedždu sa njim.”⁵⁹³

„Kada ti poslasmo nekoliko džinna da Kur'an slušaju, kad dođoše da ga čuju, oni rekoše: 'Šutite i slušajte.' A kad se završi, vratiše se narodu svome da opominju.”⁵⁹⁴ Prenosi se od Ez Zubeira da je rekao: „Kada ti poslasmo nekoliko džinna da Kur'an slušaju,”⁵⁹⁵ da je rekao da se desilo u mjestu Nahla, kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao zadnji noćni namaz (sabah). **'Oni su se u gomilama oko njega tiskati**

⁵⁹¹ Buhari, Muslim.

⁵⁹² Buhari.

⁵⁹³ Ahmed, Nesai.

⁵⁹⁴ Ahkaf, 29.

⁵⁹⁵ Ahkaf, 29.

stali.⁵⁹⁶ Sufjan veli: 'Lijepili su se jedan uz drugoga i bili poput vune isprepletane.'⁵⁹⁷

Slijedeći događaj nam jasno govori da džinni ponekad prisustvuju i vazovima na kojima prisustvuju ljudi. Ebu Idris priča da mu je njegov otac Vehb ibn Munebbeh pričao: „Jedne večeri se ptica spustila pored Vehba, dok je bio sa Hasanom Basrijem. Onda se on njoj okrenuo i počeo s njom pričati, a ptica mu reče da je ona jedan od džinna i reče mu: 'Mi mnogim vašim skupovima prisustvujemo kao što su namaz, džihad, obilazak bolesnika, dženaze, hadž, umra i slično, uzimamo znanje od vas i slušamo Kur'an.' Vehb ga upita: 'Kojeg pripovjedača vi džinni najviše cijenite?', a on odgovori: 'Pričanje ovog starca', i pokaza na Hasana Basriju.”⁵⁹⁸

„Da Kur'an slušaju, kada dodoše da ga čuju, oni rekoše: "Šutite i slušajte!"⁵⁹⁹ Ovo ukazuje na etiku njihovog ponašanja i poštivanja Kur'anskog teksta jer su oni ponekad u direktnom kontaktu sa melekima pa zbog toga bolje poznaju moć Allahove riječi na nebesima i na Zemlji, a Allah najbolje zna.

Prenosi od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Večeras će mi doći petnaest džinna da im učim Kur'an, sve bratići i amidžići.”⁶⁰⁰

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao: „Učio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., suru „Er Rahman”; a kad je završio reče: 'Zašto ste zašutjeli? Džinni imaju ljepše reakcije od vas. Svaki put kad sam im proučio ajet: 'Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?'”⁶⁰¹ Oni su rekli: 'Ne poričemo ni jednu blagodat ni dokaz; Gospodaru naš, neka je Tebi hvala.'”⁶⁰²

Nema nikakve sumnje u to da Uzvišeni Allah nije slao poslanika džinna. Ibn Abdulberr je rekao: „Ulema smatra da su džinni šerijatski obveznici i da se objava obraća i njima. Dokaz za to su riječi Kur'ana: 'O skupino džinna i ljudi, zar vam iz redova vas samih poslanici nisu dolazili.'”⁶⁰³

„Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?"⁶⁰⁴ Ovi ajeti se odnose na obje vrste, a osnova je na jednoj, a to je u ovom slučaju na ljudskoj

⁵⁹⁶ Džin, 19.

⁵⁹⁷ Ahmed.

⁵⁹⁸ Ahkaf, 29.

⁵⁹⁹ Bejhiki.

⁶⁰⁰ Rahman, 13.

⁶⁰¹ Tirmizi, Bejhiki.

⁶⁰² En'am, 130.

⁶⁰³ Rahman, 13.

vrsti, jer je Uzvišeni Allah slao ljudi kao poslanike koji su dolazili i ljudima i džinnima. Kao što je bio slučaj sa Sulejmanom, s.a.v.s., i Muhammedom, s.a.v.s., koji su bili u direktnoj vezi sa džinnima u raznim prilikama i njima prenosili objavu od Allaha Gospodara svijetova onako kako je On Uzvišeni htio i naređivao. Brojni komentatori Kur'ana i šerijatski pravnici kao što su Fahruddin Er Razi, Kadija Abduldžebbar, Es Subki, i drugi smatraju da postoji konsensus Islamskih učenjaka o tome da su džinni šerijatski obveznici. Navodi se da je Fahruddin Er Razi rekao: „Svi se slažu da su svi džinni šerijatski obveznici.“ Zatim da je Kadija Abduldžebbar govorio: „Nije nam poznato da neko smatra da džinni nisu šerijatski obveznici.“ Prenosimo skraćeni citat kojeg je zabilježio Es Subki u svojoj zbirci fetava po pitanju dali su džinni šerijatski obveznici: „Ako pitaš dali oni podliježu šerijatskim obavezama u primarnim propisima ili u svemu, odgovor bi glasio da podliježu u svemu. Jer, ako je potvrđeno da je Poslanik, s.a.v.s., poslan njima kao i ljudima, da su poziv i zakon općeg karaktera onda su dužni izvršavati sve obaveze koje su u stanju izvršiti, osim ako postoji dokaz koji nešto izuzima. U skladu s tim kažemo da su obavezni klanjati, zekat dati ako posjeduju nisab uz propisane uslove, hadž obaviti, ramazan postiti i drugo. Haram im je sve što je šerijat zabranio.“ Allah, dž.š., o tome govorи u Kur'anu kad prenosi riječi džina: „**I ima nas muslimana, a ima nas zalutalih; oni koji islam prihvate pravi put su izabrali.**“⁶⁰⁴ To je ustvari potvrda da su oni bića koja su zadužena slijediti Kur'an kao objavu i Muhammeda, s.a.v.s., kao svog poslanika. U djelu „Medžmu'atul Fetava, 4/233“ navodi se da je Ibn Tejmije rekao: „Džini su zaduženi da izvršavaju glavne i sporedne vjerske obaveze u skladu sa svojom suštinom. Oni nisu identični ljudima po odredbama i suštini i ono što je njima dozvoljeno nije istovjetno onome što je dozvoljeno i zabranjeno čovjeku. Veliki dio obaveza je zajednički i istovjetan, kada se radi o onome što je dozvoljeno, odnosno zabranjeno.“ Kur'an njihovu odgovornost i kaznu spominje na nekoliko mjesta: „**Polagat ćete Mi račun, o ljudi i džini.**“⁶⁰⁵ „**I ispunit će se riječ Gospodara tvoga: „Napunit ću, zaista, džehennem džinnovima i ljudima - zajedno!**“⁶⁰⁶ „**Ulazite u džehennem s narodima, sa džinnovima i ljudima koji su prije vas bili i nestali! - reći će On.**“⁶⁰⁷

⁶⁰⁴ Džinn, 14.

⁶⁰⁵ Rahman, 31.

⁶⁰⁶ Hud, 119.

„Mi smo za džehennem mnoge džinnove i ljude stvorili.“⁶⁰⁸

„A kad bismo htjeli, svakog čovjeka bismo na pravi put uputili, ali Ja sam već istinu rekao: 'Napunit će, zaista, džehennem džinnovima i ljudima zajedno!“⁶⁰⁹ Islamski učenjaci su konsenzusom na stanovištu da će džinni nevjernici biti kažnjeni Džehennem, a razilaze se oko pitanja da li će džinni vjernici ući u Džennet. Ibn Hadžer El Askalasni u „Fethul Bari, 6/346.“ kaže:

„Razišli su se na četiri mišljenja.

- ❖ Prvo je da će ući u Džennet i to smatra većina učenjaka.
- ❖ Drugo je da će biti u posebnom djelu Dženneta. Ovo je preneseno od Malika i još nekih.
- ❖ Treće je da će biti na bedemima između Dženneta i Džehennema.
- ❖ Četvrto je suzdržanost od govora o ovome.“

Rekao je Ibn Kesir: „Ispravno je mišljenje grupe učenjaka prvih generacija da će džinni vjernici ući u Džennet kao i ljudi vjernici.“

Ibn Muflih u svojoj knjizi „Al Furu“ kaže: „Džinni su odgovorni prema konsenzusu učenjaka; nevjernici među njima će ući u Džehennem, prema konsenzusu učenjaka, a vjernici među njima će ući u Džennet...“

Omer ibn Abdul Aziz kaže da će džinni biti nastanjeni na periferiji Dženneta. Tumačeći ajet: „Koje, prije njih, ni čovjek ni džinn nije dodirnuo.“⁶¹⁰ Ibn Tejmije u knjizi „Poslanica o džinima, 44 str.“ kaže: „Ovaj ajet dokazuje da će džinni biti u Džennetu zato što ovaj ajet upućuje na to da će oni oduzeti djevičanstvo djevojkama čije stanište je samo Džennet.“

U djelu „Medžmu'atul Fetava, 19/38. Saudjsko izdanje“ navodi se da je Ibn Tejmije rekao: „Džini nevjernici bit će kažnjeni u Džehennemu po konsenzusu učenjaka. Za džine vjernike većina uleme smatra da će biti nagrađeni Džennetom. Preneseno je od Malika, Šafije, Ahmeda, Ebu Jusufa i Muhammeda da smatraju da će oni biti u posebnom oganičenom dijelu Dženneta i da će ih ljudi moći vidjeti a oni njih neće. Preneseno je od Ebu Hanife da je rekao njihova nagrada je spas od Džehennema.“ Takođe Ebu Hanife kaže da će džinni ući u Džennet kao i ostali, srazmjerno svojim zaslugama. Ipak možemo zaključiti da će džini ulaziti u Džennet Allahovom, dž.š., voljom i odredbom, opet Allah, dž.š., najbolje zna.

⁶⁰⁷ A'raf, 38.

⁶⁰⁸ A'raf, 179.

⁶⁰⁹ Sedžde, 13.

⁶¹⁰ Rahman, 56, Rahman, 74.

VRIJEDNOSTI ISTIAZE

Od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., navodi se: „Prvo što je Džebral saopćio Muhammedu, s.a.v.s., bile su riječi: ‘Muhammedе, reci: ‘Utječem se Onome Koji istinski čuje i zna, od prokletog šejtana!’, a zatim je rekao: ‘Reci: ‘U ime Allaha, Svetilosnog, Milostivog.’’”⁶¹¹

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je rekao: „Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao noću da klanja, počeo bi namaz s tekbirom i učenjem: ‘Veličina i hvala pripada Tebi, moј Allahu! Blagoslovljeno je Tvoje ime, neizmjerna Tvoja veličina! Nema drugog boga osim Tebe!’ Zatim: ‘Nema boga osim Allaha’, tri puta, a zatim: ‘Utječem se Allahu, Koji sve čuje i zna, od prokletog šejtana!’”⁶¹²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., započinjao učenje Kur'ana euzom, na sljedeći način:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ مِنْ هَمْزِهِ وَ نَفْخِهِ وَ نَفْثِهِ.

„Allahu moј, utječem Ti se od prokletog šejtana, njegova došaptvanja, zavođenja i nagovaranja.”⁶¹³

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِدْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

„Kada hoćeš da učiš Kur'an, zatraži kod Allaha zaštitu od prokletog šejtana!”⁶¹⁴

وَإِمَّا يَنْرَغَبَنَكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَرْغُ فَاسْتَعِدْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيهِمْ.

„A ako te pogodi smutnja šejtanova, ti potraži zaštitu od Allaha! On, uistinu, sve čuje i zna!”⁶¹⁵

⁶¹¹ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁶¹² Ahmed.

⁶¹³ Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže, Tirmizi, Ibn Hibban ga smatra sahihom, Hakim-sahih, sa njim se slaže i Zehebi.

⁶¹⁴ Nahl, 98.

⁶¹⁵ A'rraf, 200.

وَقُلْ رَبِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ. وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّي أَنْ يَخْسُرُونِ.

„I reci: 'Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od priviđenja šejtanskih, i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od njihova prisustva zaštitiš!'"⁶¹⁶

HADISI O ŠEJTANU L.A.

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., koji navodi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Šejtan svoj prijesto postavlja na vodi, a zatim šalje svoje izaslanike ljudima. Onaj ko je svojim položajem njemu najbliži, taj predstavlja najveće iskušenje. Tada neki od njih dolaze i govore: 'Bio sam s jednim čovjekom, pa kada sam ga napustio, on govori to i to...' Iblis tada kaže: 'Ne, ništa nisi učinio!' Zatim drugi dolazi, pa kaže: 'Nisam ga napustio dok ga nisam rastavio od njegove porodice!' On ga tada približi sebi i kaže mu: 'Da, tako treba!'"⁶¹⁷

Od Ebu Se'ida, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Iblis je obećao: Gospodaru moj, Tvoje mi veličine, ja ću zavoditi sinove Ademove sve dok im je duša u tjeslima. Allah mu na to odgovori 'A ja ću im, tako mi Moje moći i veličine, oprštati grijeha, sve dok se budu Meni obraćali tražeći oprosta!'"⁶¹⁸

Rekao je Poslanik, s.a.v.s.: „Iblis je obećao: Gospodaru moj, Tvoje mi veličine, ja ću zavoditi sinove Ademove sve dok im je duša u tjeslima."⁶¹⁹

Od Ebu Hurejre, koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema nijednog novorođenčeta koje se rodi, a da ga šejtan ne dodirne prilikom rođenja, pa ono zaplače od tog dodira, osim Merjeme i njenog sina!"⁶²⁰

⁶¹⁶ Mu'minun, 97-98.

⁶¹⁷ Muslim.

⁶¹⁸ Ahmed.

⁶¹⁹ Ahmed.

⁶²⁰ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah, dž.š., kaže: **‘Ja sam Svoje robeve u pravoj vjeri stvorio, pa su im kasnije došli šejtani i od njihove ih vjere odvratili.’**”⁶²¹

Na oprosnom hadžu kada je Poslanik, s.a.v.s., bio na Arefatu održao je govor u kojem je između ostalog rekao: „**O ljudi, šejtan je izgubio svaku nadu da će biti obožavan u vašoj sredini, ali će biti zadovoljan ako mu se budete pokoravali u stvarima koje smatraste manje vrednijim ili manje značajnjim. Od njega zato čuvajte svoju vjeru.**”⁶²²

Navodi se predanje od Abdullaha ibn Mes'uda, koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **‘Šejtan ima interes prema čovjeku, a melek ima interes, takođe interes šejtana je da ga navede na zlo i negaciju istine, a želja meleka je da ga navede na dobro i potvrdu istine. Ko to nađe, neka zna da je to od Allaha i neka Mu zahvali, a ko nađe šta drugo, neka traži zaštitu od šejtana!**” Zatim je proučio: **‘Šejtan vas plaši siromaštvo i navodi vas na zlo, a Allah vam obećava oprost i dobro.’**⁶²³

Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao: „Došao sam do Poslanika, s.a.v.s., a on je bio u džamiji, pa sam sjeo pored njega, a on tada reče: **‘O Ebu Zerre, jesli li klanjao?’** ‘Ne’ odgovorih ja. **‘Ustani i klanjaj’**, reče on. Ja sam ustao i klanjao, a zatim sam ponovo sjeo pored njega, a on reče: **‘O Ebu Zerre, zatraži utočište kod Allaha od šejtana ljudi i džina.’** Tada sam mu ja rekao: ‘O Allahov poslaniče, zar među ljudima ima šejtana?’ **‘Da’**, odgovori on.”⁶²⁴ Ljudi, dakle, imaju svoje šejtane između sebe, a to su oni kojima su namjere, riječi i djela u suprotnosti sa šerijatom.

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „**Kada god čovjek udijeli neku sadaku, otet će je iz čeljusti sedamdeset šejtana. Svaki od njih htio je da je spriječi.**”⁶²⁵

Od Džabira, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Zabranite svojoj djeci izlazak iz domova u prvi sumrak, jer su to časovi kada se šejtani razidu po zemlji.**”⁶²⁶

⁶²¹ Muslim.

⁶²² Muslim, Tirmizi, Ebu Davud.

⁶²³ Bekare, 268. Tirmizi, Nesai, Ibn Ebi Hatim, Ibn Habban kaže da je sahih.

⁶²⁴ Ahmed.

⁶²⁵ Ahmed.

⁶²⁶ Buhari, Muslim.

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „**Srdžba je šejtanski čin, a šeđtan je stvoren od vatre. Budući da se vatrica gasi vodom, neka uzme abdest onaj od vas ko se naljuti.**“⁶²⁷

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko me vidi u snu, taj me je stvarno vidio, jer šeđtan se ne može prikazivati u mom liku.**“⁶²⁸

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Kada neko od vas zaspi, šeđtan mu na potiljku zaveže tri čvora i pri vezanju svakog kaže: 'Pred tobom je duga noć, pa spavaj.'** Ukoliko se on probudi pa spomene Uzvišenog Allaha odriješi mu se jedan čvor, a ako uzme abdest odriješi se još jedan čvor, a ako klanja odriješi mu se i treći čvor i on osvane cijelo raspoložen, u protivnom osvane lošeg raspoloženja i lijep.

⁶²⁹

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada se neko od vas probudi, neka ispere nos tri puta, jer šeđtan spava u njegovoј nosnoj šupljini.**“⁶³⁰

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada se uči ezan za namaz šeđtan bježi tako da ne čuje učenje ezana, a kada se završi ezan on se vraća. Kada se uči ikamet on brzo bježi, a kada se završi ikamet on se vraća i navodi onoga koji klanja na svakakve misli govoreći: 'Sjeti se toga! Sjeti se toga!', čega se čovjek ne bi ni sjetio, sve dok ne zaboravi koliko je klanjao.**“⁶³¹

Osman ibn Ebil 'As je došao kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i rekao: „**O Allahov Poslaniče, šeđtan se ispriječio između mene, mog namaza i učenja ometajući me prilikom toga. To je šeđtan koji se zove Hanzeb. Kada osjetiš da ti se on približio potraži zaštitu kod Allaha od njega i pljucni na lijevu stranu tri puta.**“ Reče mu Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

⁶²⁷ Ebu Davud.

⁶²⁸ Buhari, Muslim.

⁶²⁹ Buhari, Muslim.

⁶³⁰ Buhari, Muslim.

⁶³¹ Muslim.

Osman ibn Ebil 'As kaže: 'Tako sam i postupio, pa ga je Allah udaljio od mene.'"⁶³²

Od Aiše, r.a., se prenosi da je jednom prilikom rekla: „Pitala sam Allahovog Psilanika, s.a.v.s., o čovjekovom osvrtanju u namazu, pa reče: 'To je ono što šeđtan krade od namaza nekog od vas.'"⁶³³

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „Kada čovjek prouči ajet sedžde iz Kur'ana, pa učini sedždu, šeđtan se izdvoji i zaplače govoreći: 'Teško meni!' - Čovjeku je naređeno da učini sedždu, pa ju je učinio i za to ima Džennet, a i meni je bilo naređeno da sedždu učinim, pa sam odbio i za to imam Vatru.”⁶³⁴

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jedne prilike rekao: „Sunce se rađa a sa njim se pojavljuje i šeđtan sa svojim rogovima, pa kada se sunce uzdigne on se udalji, kada se približi zenitu on mu se približi, kada prođe zenit on se od njega udalji, kada se sunce približi zalasku i on se približi a kada zađe šeđtan se ponovo udalji. Radi toga u ta tri vremenska perioda nemojte ništa klanjati.”⁶³⁵

Prenosi se od ibn Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nemojte obavljati vaš namaz kada Sunce izlazi, niti kada zalazi, jer ono izlazi između šeđtanovih rogova.”⁶³⁶

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Šeđtan će doći nekome od vas, pa će mu reći: 'Ko je stvorio to i to? Ko je stvorio to i to?', sve dok ne upita: 'Ko je stvorio tvoga Gospodara?', pa kada dođe dotle, neka zatraži zaštitu od Allaha i neka prestane.”⁶³⁷

Od Ebu Katade, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Lijepo snoviđenje je od Allaha, a (ružan) sanjarenje od šeđtana, pa kada neko od vas vidi neki san koji ga uplaši neka pljucne s lijeve

⁶³² Muslim.

⁶³³ Buhari.

⁶³⁴ Muslim.

⁶³⁵ Malik, Ahmed, Ibn Madže, Bejheki.

⁶³⁶ Buhari, Muslim.

⁶³⁷ Buhari, Muslim.

strane i zatraži zaštitu kod Allaha od njegovog zla, onda mu taj san neće naštetiti.”⁶³⁸

VRIJEDNOSTI BISMILLE

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

Bismillhir rahmanir rahim

„U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!“

Šabi i Ameš prenose da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u početku naređivao da se piše: "Bismikellahumme-u Tvoje ime Allahu, pa mu je poslije naređeno da se piše: 'Bismillah-u ime Allaha.' Nakon što je objavljen ajet: '**Reci: 'Zovite 'Allah' ili zovite 'Milostivi.'**'⁶³⁹ Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao je da se piše: 'Bismillahir Rahman-U ime Allaha Milostivog.' Nakon što je objavljen ajet: '**Od Sulejmana je i glasi: 'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.'**'⁶⁴⁰ Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao je da se piše u ovom obliku.”⁶⁴¹

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se navodi: „Prvo što je Džebral saopćio Muhammedu, s.a.v.s., bile su riječi: „Muhammede, reci: 'Utječem se Onome Koji istinski čuje i zna, od prokletog šejtana!', a zatim je rekao: 'Reci: 'U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog.'”⁶⁴²

Prenosi se od Osmana ibn Affana, r.a., da je rekao: „Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., postavljeno je pitanje u vezi s bismillom, tj. riječi: 'U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog', na što je on odgovorio: 'To je jedno od imena Allaha Uzvišenog, a između toga i Najvišeg imena udaljenost je koliko između crnila i bjelila očiju.'”⁶⁴³

⁶³⁸ Buhari, Muslim.

⁶³⁹ Isra, 110.

⁶⁴⁰ Neml, 30.

⁶⁴¹ Muhammed El Kurtubi u "El Džami li ahkamil Kur'an."

⁶⁴² Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁶⁴³ Ibn Ebi Hatim.

Prenosi se od Ibn Burejde a on od svog oca da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Objavljen mi je ajet koji nije objavljen nijednom poslaniku osim Sulejmanu, sinu Davudovom, a to je Bismillhir rahmanir rahim.”⁶⁴⁴

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

„Od Sulejmana i glasi; 'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!”⁶⁴⁵

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., koji navodi: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije poznavao razdvajanje sura, jedne od druge, sve dok mu nije objavljena Bismilla.”⁶⁴⁶

Navodi se od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Ko želi da ga Allah sačuva od devetnaest zebanija⁶⁴⁷, neka uči 'Bismillu', pa će mu Allah učiniti svako slovo štitom od njih.”⁶⁴⁸

Prenosi se od Abdullahe ibn Amra ibn Asa, da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zaista će se na Sudnjem danu izdvojiti jedan čovjek od mojih sljedbenika i doći pred ostala stvorenja, a zatim donijeti, kao svjedočanstvo, protiv sebe 99 registara, a veličina samo jednog od njih je dokle pogled dopire. Bit će upitan: 'Poričeš li nešto od ovoga što je u registrima zabilježeno i čine li ti kakvu napravdu čuvari ovih pismenih dokumenata?' Čovjek će odgovoriti: 'Ne, Gospodaru moj' 'A imaš li opravdanje ili neko dobro djelo?' Čovjek će se zbuniti i reći: 'Ne, Gospodaru moj' Reći će: 'Naprotiv, ti kod Nas imaš jedno dobro djelo i danas ti se neće učiniti nepravda.' Tada će mu se pokazati listić na kome piše: 'Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden resulullah', i reći se: Dodajte ga! Čovjek će reći: 'Gospodaru moj, što je ovaj listić u odnosu na ovolike registre?' Reći će: 'Tebi se, zaista, neće nepravda učiniti.' Registri će se staviti na jedan, a onaj listić na drugi tas vase, pa će listić pretegnuti i biti teži od svih 99 registara', a potom reče: 'Ništa nije teže od Bismillhir rahmanir rahim.'”⁶⁴⁹

⁶⁴⁴ Ibn Merdevejh.

⁶⁴⁵ Neml, 30.

⁶⁴⁶ Hakim, Ebu Davud sa vjerodostojnim lancem prenosilaca.

⁶⁴⁷ Meleka čuvara Džehennema.

⁶⁴⁸ Ibn Atijje, Kurtubi. Učitelj imama Šafije, Veki' ibn El Džerrah - sa svojim lancem prenosilaca.

⁶⁴⁹ Ahmed, Ibn Madže od Lejsa ibn Sa'da, Tirmizi koji kaže da je ovaj hadis hasen-garib.

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je svoj namaz počinjao sa: **'U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog.'**”⁶⁵⁰

Učenjaci se slažu da ona predstavlja dio ajeta sure „En Neml“, iako se ne slažu da li je to poseban ajet na početku svake sure, ili je poseban samo u okviru Fatihe, odnosno ajet za razdvajanje pojedinih sura. Najvjerovaljnije je da je to ajet kojim se razdvajaju pojedine sure, kao što smo vidjeli iz riječi Abdullahe ibn Abbasa, r.a., koje prenosi Ebu Davud. Oni, pak, koji smatraju da je to ajet na početku Fatihe, smatraju da se uči naglas, u namazu, za razliku od drugih, koji bismillu uče u sebi. Međutim, svako od ova dva navedena mišljenja ima potporu skupine ashaba, a pouzdano se zna da su prva četverica halifa bismillu učila u sebi, što su potom činili i tabiini, odnosno nasljednici tabiina. Usto, ovo je stav i Ebu Hanife, Sufjana Es Sevrija i Ahmeda ibn Hanibela, dok Imam Malik smatra da se bismilla ne uči, ni naglas, ni u sebi.

ULOGA BISMILLE U ISLAMSKOM BONTONU

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada zatvaraš vrata, spomeni Allahovo, dž.š., ime, kada gasiš svijeću, spomeni Allahovo, dž.š., ime, kada pokrivaš posudu sa hranom, spomeni Allahovo, dž.š., ime, kada pokrivaš posudu sa pićem, spomeni Allahovo, dž.š., ime.**”⁶⁵¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaki posao koji nije započet sa Bismillah - manjkav je.**”⁶⁵²

Lijepo je učiti bismilu prilikom svakog postupka koji se ne kosi sa islamskim propisima i normativima. Lijepo je bismillu proučiti prije ulaska u zahod, izjutra kada ustanemo, kada oblačimo odjeću, kada nešto radimo, kada učimo korisnu nauku, na početku abdesta, zatim na početku jela i klanja životinje i tako redom. Iako neki učenjaci smatraju da je pri klanju životinje to obavezno. Lijepo je, takođe, proučiti bismillu i prije spolnog odnosa, jer se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ukoliko**

⁶⁵⁰ Tirmizi.

⁶⁵¹ Buhari, Muslim.

⁶⁵² Menavi.

neko od vas, kada želi prići supruzi, izgovori bismillu i kaže: 'U ime Allaha! Moj Allahu, ukloni od nas šejtana! Ukloni ga i od onoga što nam podariš! Ako iz toga odnosa bude rođeno dijete, šejtan mu nikada neće nanijeti štetu!'⁶⁵³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zajednički jedite i proučite bismilu na to jelo pa će vam Allah u njemu dati berićet.**“⁶⁵⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kad neko od vas hoće da jede neka prvo spomene Allahovo ime. Ako to zaboravi učiniti prije jela, neka to učini kad god se sjeti.**“⁶⁵⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Šejtan jede hranu ako se prije obroka ne spomene Allahovo, dž.š., ime.**“⁶⁵⁶

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., svjetujući jednog dječaka rekao: „**Dječače, spomeni Allahovo, dž.š., ime i jedi ispred sebe.**“⁶⁵⁷

Jedne prilike je neki čovjek jeo bez „Bismile“, tek na kraju se sjedio da je izgovori. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je to posmatrao i nasmijavši se rekao: „**Za sve vrijeme sa njim je jeo šejtan. Kad je spomenuo Allahovo ime, tada je šejtan povratio iz stomaka sve što je pojeo.**“⁶⁵⁸

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „**Kada jedete spomenite Allahovo ime na početku, a ako zaboravite recite kada se sjetite. BISMILLAH EVVELEHU VEL AHIREHU, U ime Allaha na početku i na kraju ovoga.**“⁶⁵⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ako čovjek ulazeći u svoju kuću, kao i prije i posle jela, spomene Allahovo ime, šejtan rekne: 'Nema za vas ovdje ni konaka, ni večere.' Međutim, ako čovjek prilikom ulaska u svoju kuću ne spomene Allahovo ime, šejtan rekne:**

⁶⁵³ Buhari, Muslim.

⁶⁵⁴ Ibn Madže.

⁶⁵⁵ Tirmizi, Ebu Davud.

⁶⁵⁶ Muslim, Ebu Davud.

⁶⁵⁷ Buhari, Muslim.

⁶⁵⁸ Ebu Davud, Nesai.

⁶⁵⁹ Ibn Tejmijje "El Kelimu tajjibu"-sahih.

'Imate gdje noćiti.' Ako čovjek pri jelu ne spomene Allahovo ime, šejtan rekne: 'Imate šta večerati.'⁶⁶⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada čovjek uđe u svoj stan i spomene Allahovo ime pri ulasku, tada šejtan rekne svojima: 'Nemate konaka, a ni večere.' A ako spomene Allaha pri ulasku, a ne spomene prilikom uzimanja hrane, tada im kaže: 'Dobili ste večeru, ali nemate konaka.' A ako ni pri ulasku ne spomene Allahovo ime, rekne: 'Imate i konak i večeru.'⁶⁶¹

Prenosi se događaj kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne prilike jeo sa šestoricom ashaba. Došao je neki neuk seljak i uzeo nekoliko zalogaja. Time je ionako skroman obrok umanjio ashabima, koji su ostali gladni. To je Muhammed, s.a.v.s., primjetio i rekao: „Da je ovaj seljak spomenuo Allahovo ime, bilo bi vam dovoljno.”⁶⁶²

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „Onaj ko tri puta kaže ujutro svakoga dana i naveče svake noći: BISMILLAHIL LEZI LA JEDURRU MEA ISMIHI ŠEJ'UN FIL ERDI VE LA FIS SEMAI, VE HUVES SEMIUL ALIM. 'U ime Allaha s čijim imenom ne može naškoditi ništa ni na zemlji ni na nebu, On je Onaj koji sve čuje i sve zna', neće mu ništa naškoditi.”⁶⁶³

Osman ibn Ebul As, r.a., se požalio na bol koju je osjećao u tijelu, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Stavi ruku nas mjesto gdje osjećaš bol, a zatim tri puta reci: BISMILLAH-U ime Allaha, a poslije toga sedam puta reci: EUZU BI IZZETILLAHI VE KUDRETIHI MIN ŠERRI MA EDŽIDU VE UHAZIRU-Utječem se pomoću Allahove snage i moći od zla onoga što osjećam i što me muči.”⁶⁶⁴

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prilikom lijeganja učio: „BISMIKELLAHUMME EMUTU VE AHJA-Gospodaru moj, u Tvoje ime umirem i živim.”⁶⁶⁵

⁶⁶⁰ Muslim, Ebu Davud, Nesai.

⁶⁶¹ Muslim, Ebu Davud.

⁶⁶² Tirmizi.

⁶⁶³ Ibn Tejmijje "El Kelimu tajjibu"-sahih.

⁶⁶⁴ Muslim, Nevevi.

⁶⁶⁵ Ibn Tejmijje "El Kelimu tajjibu"-sahih.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zastor između očiju džinna i golotinje sinova Ademovih, kada oni skidaju svoju odjeću, jest njihovo izgovaranje: 'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!'**“⁶⁶⁶

Prenosi se od Alije, r.a., i Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Izgovaranje Bismillahi prije nego se uđe u nužnik zaklon je između džinnskog pogleda i čovjekovih stidnih dijelova tijela.**“⁶⁶⁷

Prenosi se od Usame ibn Umejra da je rekao: „Bio sam iza Poslanika, s.a.v.s., kada je posruuo, pa sam rekao: 'Propao šejtan!', a on mi je odgovorio: 'Ne govori tako jer on se time samo pojačava i povjećava, do te mjere da postane velik kao kuća! Umjesto toga ti reci: 'Bismillah', jer se on time smanjuje i postaje sitan kao mušica!'“⁶⁶⁸

01. VRIJEDNOSTI SURE EL FATIHE-PRISTUP

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Hvala Allahu, Gospodaru svjetova jeste Majka Kur'ana, Majka Knjige, Sedam sličnih ajeta, Kur'an časni.**“⁶⁶⁹

Ebu Hurejre bilježi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Ubejju ibn Ka'bu: „**Tako mi Onog u čijoj ruci je moj život, Allah nije objavio niti u Tevratu, niti u Indžilu, niti u Zeburu, niti u Furkanu suru kao što je ova! To je sedam ajeta koji se ponavlja!**“⁶⁷⁰

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi slijedće: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je na jednom putovanju, pa siđe s jahalice. Neki čovjek mu priđe, a Poslanik, s.a.v.s., mu se okrenu i reče: '**Da te obavijestim o najvrednijem dijelu Kur'ana!**', te poče učiti suru Fatihu.“⁶⁷¹

⁶⁶⁶ Nisaburi.

⁶⁶⁷ Ibn Madže, Nevevi u „El Ezkaru“, Šejh Abdulkadir Arnaut kaže da je hasen.

⁶⁶⁸ Nesai, Ahmed, Ibn Merdeveh.

⁶⁶⁹ Buhari, Tirmizi, Ebu Davud.

⁶⁷⁰ Ahmed, Tirmizi hasen-sahih.

⁶⁷¹ Hakim.

Od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao: „Dok je Džibril sjedio kod Poslanika, s.a.v.s., čuo je jedan glas iznad sebe, pa je podigao glavu i rekao: **'Ovo su se vrata nebeska otvorila danas. Nikad do danas se nisu otvorila.'** Kroz njih je ušao melek jedan, pa Džibril reče: 'Ovaj melek je sišao prvi put na zemlju. Nikad ranije nije silazio.' 'Melek nazva selam i reče: 'O Muhammede, raduj se zbog dva svjetla koja su ti donesena, a prije nijedan poslanik ih nije dobio, to su: Fatihatul kitab i završeci sure Bekare. Ti zaista nećeš ni harfa iz njih proučiti, a da nećeš biti obasjan nurom.'"⁶⁷²

Prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Uzvišeni Allah kaže: 'Namaz sam podijelio između Sebe i Svoj roba, na dva dijela: Mom robu pripada ono što moli! Kada on kaže: 'Hvala Allahu, Gospodaru svjetova!', Allah kaže: 'Moj rob Mi zahvaljuje!'; kada kaže: 'Svemilosnom, Millostivom', Allah kaže: 'Moj rob Me hvali'; kada kaže: 'Vladaru Dana sudnjega', Allah kaže: 'Moj rob Me veliča!', odnosno nekada kaže: 'Moj rob se Meni predaje'; kada kaže: 'Samo Tebi robujemo i od Tebe pomoć molim', Allah kaže: 'Ovo je između Mene i Mog roba. Njemu pripada ono što moli!'; kada kaže: 'Uputi nas na Pravi put! Na put onih koje si blagodario! A ne na put onih na koje se srdžba izlila i koji su zalutali', Allah kaže: 'Ovo pripada Mom robu, jer Njegovo je ono što on moli!'"⁶⁷³

Ebu Se'id Rafi ibn Mu'alla kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Hoćeš li da te poučim najvećem suretu u Kur'anu, prije nego izadeš iz džamije? Zatim me je uzeo za ruku pa, kada smo hteli izaći, ja mu rekoh: 'O, Allahov Poslaniče, rekao si da ćeš me poučiti najvećem suretu u Kur'anu?' A on mi odgovori: 'Elhamdulillahi rabbil alemin, to je sedam ajeta koji se ponavljaju i veličanstveni Kur'an koji mi je dat.'"⁶⁷⁴

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjute ono što je zabranio. Slijedite ga i ne niječite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoј Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje.

⁶⁷² Muslim.

⁶⁷³ Muslim, Nesai, Tirmizi, Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže.

⁶⁷⁴ Buhari.

On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.⁶⁷⁵

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je išao, pa je sjeo, a kraj njega je sjeo i neki čovjek, pa se Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrenuo i rekao: **’Hoćete li da vam kažem šta je najvrednije u Kur'anu?’** Čovjek reče: ‘Svakako.’ Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **’El hamdu lillahi rabbil alemine.’**⁶⁷⁶

Prenosi da je Ebu Se'id El Hudri, r.a., rekao: „Grupa ashaba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., je otišla na put. Na putu su došli do jednog logora beduina i tražili su njihovo gostoprimstvo. Beduini su odbili primiti ih, pa su ashabi odsjeli u blizini i krenuli na počinak. U međuvremenu, zapovjednik beduina razbolio se od uboda škorpiona. Njegovi su prijatelji pokušali sve što su znali, ali bez uspjeha. Napkon, otišli su i upitali ashabe da li imaju išta što bi izlijecilo njihovog vođu. Jedan od ashaba je odgovorio: ‘Uistinu, slavljen neka je Allah, ja znam koje se djelotvorne dove uče kao lijek za otrovan ujed. Ipak, mi smo vas upitali da nas primite, a vi ste odbili da ponudite gostoprimstvo, i ja neću proučiti ove dove dok se ne nagodimo.’ Beduini su ih obradovali i obećali ih nagraditi s nekoliko ovaca ako uspiju u liječenju njihivog vođe. Odmah je ashab otišao u vodin šator i poprskao ga svojom pljuvačkom dok je učio suru El Fatiha. Najednom, zapovjednik je povratio snagu kao da je čvrsta vrpcu otpuštena. Kada su ga ashabi napustili, zapovjednik je povratio svu svoju snagu. Pošto su beduini ispunili svoje obećanje, ashabi su rekli: ‘Podijelimo nagradu.’ Onaj ashab što je proučio rukju odgovorio je: ‘Ne činimo ništa dok se ne vratimo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i ispričamo mu naš slučaj.’ Kasnije, kada su došli pred njega i ispričali mu šta se desilo, on je prokomentarisao: **’Kako ste znali da je El Fatiha rukja? Uistinu, bili ste u pravu. Sada, podijelite ono što imate između sebe i ostavite jedan dio i meni.’**⁶⁷⁷

Prenosi se od Abdul Melika ibn Amira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Fatiha je lijek, umirujuće sredstvo za svaku bolest.”**⁶⁷⁸

⁶⁷⁵ Hakim-koji kaže da je sahih.

⁶⁷⁶ Ibn Hibban, Hakim-koji kaže da je sahih po kriterijumima Muslima.

⁶⁷⁷ Buhari, Muslim.

⁶⁷⁸ Darimi, slično navodi i Bejheki u „Šuabul iman.“

Prenosi se od Džabira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolji zikr je la ilahe illallah a najbolja dova je Elhamdulillah.**“⁶⁷⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada se liježe u postelju i prouči se Fatiha i Kul hvallahu ehad, osiguran je od svega osim od smrti.**“⁶⁸⁰

Prenosi se od Imrana ibn Husajna da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U kući u kojoj se prouči Fatiha i Ajetul kursija, toga dana neće niko nastradati od zlih pogleda ljudi i džina.**“⁶⁸¹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao je jednom prilikom kod Ubejja ibn Ka'ba dok je ovaj klanjao namaz i rekao mu: 'O Ubejje!' Ubejj se okrenuo ne odazvavši se, a on mu je ponovio: 'O Ubejje!' Ubejj je tada brže završio namaz i pohitao Poslaniku, s.a.v.s., rekavši: 'Mir s tobom, Allahov Poslaniče!' Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'I s tobom mir! Šta te je navelo da se ne odazoveš kada sam te pozvao?' On je odgovorio: 'Allahov Poslaniče, bio sam u namazu.' Na to mu je Muhammed, s.a.v.s., rekao: 'Zar ti u onome što je Allah meni objavio nije poznato: 'Odazovite se Allahu i Poslaniku kada vas pozovu onome što će vam život osigurati.'⁶⁸² On je rekao: 'Dakako, Allahov Poslaniče! Odazivam se.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapitao ga je: 'Hoćeš li da te upoznam sa surom kojoj slična nije objavljena, ni u Tevratu, ni u Indžilu, ni u Zeburu, niti u Furkanu?'

⁶⁸³ Rekao je: 'Da, Allahov Poslaniče.' Poslanik, s.a.v.s., tada je rekao: 'Ne bih htio izići na ova vrata prije nego što je saznaš.' Zatim priča: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je uzeo za ruku govoreći, dok sam ja usporavao bojeći se da ne dođemo do vrata prije nego završi. Kada smo se približili vratima, upitao sam: 'Allahov Poslaniče! Koja je to sura koju si mi obećao?' Rekao je: 'Ona što je učiš u namazu...!' Proučio sam mu 'Majku Kur'ana'⁶⁸⁴, a on je rekao: 'Tako mi Onog u čijoj ruci je moj život, Allah

⁶⁷⁹ Nesai, Ibn Madže, Ibn Hibban i Hakim i vele da je sahih.

⁶⁸⁰ "Džamius-sagir."

⁶⁸¹ Dejlemi.

⁶⁸² Enfal, 24.

⁶⁸³ Kur'anu.

⁶⁸⁴ Suru Fatihu.

nije objavio niti u Tevratu, niti u Indžilu, niti u Zeburu, niti u Furkanu⁶⁸⁵ suru kao što je ova! To je sedam ajeta koji se ponavljaju!"⁶⁸⁶

Ebu Se'id ibn Mu'alla je jedne prilike rekao: „Dok sam klanjao, pozvao me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ali mu se nisam odazvao dok nisam završio namaz. Zatim kaže: 'Otišao sam kod njega, pa mi je rekao: 'Šta te je sprječilo da mi dođeš?' Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, klanjao sam.' On je na to rekao: 'Zar Allah Uzvišeni nije kazao: 'O vjernici! Odazovite se Allahu i Poslaniku kada vas pozovu onome što će vam život osigurati.'⁶⁸⁷ Zatim je kazao: 'Prije nego iziđeš iz džamije, reći ću ti koja je najvrednija sura u Kur'anu!' Zatim me je uzeo za ruku, a kada je htio izići iz džamije, ja rekoh: 'Allahov Poslaniče, kazao si da ćeš mi reći koja je najvrednija sura u Kur'anu?' Odgovorio je: 'Hvala Allahu, Gospodaru svjetova! To je sedam ajeta koji se ponavljaju i Kur'an veličanstveni koji mi je dat!'"⁶⁸⁸

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, koji kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Data mi je Fatiha i završetak sure El Bekare ispod Arša, a povrh toga i sure iz zadnjeg dijela Kur'ana.“⁶⁸⁹

Prenosi se da je Esma kćerka Ebu Bekra, r.a., rekla: „Ko klanja džumu, a zatim prouči: 'Kul huwallahu ehad, Muavvezetejn (Felek i Nas) i El Hamd (Fatihu) po sedam puta bit će sačuvan do sljedeće džume.'"⁶⁹⁰

Prenosi se da je Mekhul rekao: „Ko prouči Fatihu, Muavvezetejn i Kul huwallahu ehad petkom (poslije džume) po sedam puta, prije nego što progovori, bit će mu oprošteno ono što je počinio između dvije džume i bit će sačuvan.“⁶⁹¹

---

⁶⁸⁵ Kur'anu.

⁶⁸⁶ Buhari sa senedom od Ebu Se'ida El Mualla. Ibn Hadžer El Askalani u djelu „Fethul bari“, ističe da je Bejheki tvrdio da se to desilo i Ubejju ibn Ka'b'u i Ebu Se'idi El Muallau, samo u dva različita vremenska razoblja, Ibn Huzejme i Ibn Hibban u njihovim sahihima, Ahmed, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih..

⁶⁸⁷ Enfal, 24.

⁶⁸⁸ Buhari, Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže.

⁶⁸⁹ Ibn Merdevejh.

⁶⁹⁰ Ebu Ubejd I Ibnuđ-Durejs u „Fedailul-Kur'an.“

⁶⁹¹ Se'id ibn Mensur u „Sunenu.“

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nema namaza ko ne prouči Fatihu!**“⁶⁹²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko klanja namaz u kojem ne prouči Fatihu, namaz mu nije potpun.**“⁶⁹³

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko klanja namaz, a ne bude proučio Fatihu, takav namaz je prevara, nepotpun namaz.**“⁶⁹⁴ Te riječi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ponovio tri puta.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neće biti nagrade za namaz u kojem se ne prouči Majka Kur'ana.**“⁶⁹⁵

Ibn Kajjim El Dževzi navodi: „Razbolio sam se u Mekki. Ne nađoh ljekara niti lijeka. Liječio sam se Fatihom. Proučio bih je više puta na gutljaj vode Zemzama pa to popio. Definitivno sam ozdravio. Poslije ovog iskustva počeo sam to primenjivati i na druge vrste bolesti i liječiti ih potpuno efikasno.“⁶⁹⁶

Haridž ibnus Salt prenosi od svoga amidže da je otišao kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i primio islam. Na putu od njega je naišao pored ljudi kod kojih je video ludog čovjeka okovanog željezom. Njegova porodica reče: „Rečeno nam je da je ovaj vaš drug došao s dobrim pa ima li nešto čime biste ga mogli izlječiti? Proučio sam mu Fatihu i ozdravio je. Dali su mi zbog toga stotinu ovaca. Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i obavijestio ga šta mi se desilo, pa mi je rekao: 'Dali si rekao nešto drugo osim toga što si učio?' Ne, rekao sam. On reče: 'Uzmi ih. Teško onome ko uzme nešto od neispravne rukje, ti si uzeo za ispravnu rukju.' U drugom rivajetu se prenosi: 'Učio mu je Fatihu tri dana, ujuto i navečer. Kad god bi je završio sakupio bi zrak i puhnuo.'“⁶⁹⁷

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada imam izgovori 'Gajril magdubi alejhim veled dallin', vi recite 'Amin.'** I

⁶⁹² Buhari.

⁶⁹³ Muslim, Tirmizi, Ahmed, Ebu Davud.

⁶⁹⁴ Muslim.

⁶⁹⁵ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁶⁹⁶ Zadul-me'ad fi hedji hajril-i'bad.

⁶⁹⁷ Ebu Davud, Nevevi kaže da je vjerodostojan i bilježi ga u djelu „El Ezkar.“

onome čije se izgovaranje 'Amin' podudari sa izgovorom meleka, biće oprošteni manji grijesi."⁶⁹⁸

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Kada bih htio, natovario bih sedamdeset deva komentarom sure El Fatiha!“

Navodi se od Mudžahida da je rekao: „Iblis, Allah ga prokleo, zakukao je četiri puta: kada je proklet, kada je protjeran iz Dženneta, kada je poslan Allahov Poslanik Muhammed, s.a.v.s., i kada je objavljena sura El Fatiha...“⁶⁹⁹

Prenosi se da je Ubejj ibn Ka'b, r.a., rekao: „Bio sam kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je došao neki beduin rekavši: 'Allahov Poslaniče imam bolesnog brata.' 'Od čega je bolestan?' 'Od ludila.' 'Dovedi ga.' Stavio ga je ispred sebe i potom pručio slijedeće ajete:

1. Fatihi,
2. Ajete iz sure El Bekare; 1-4, 163-164, 255, 284-286,
3. Ajet iz sure Ali Imran; 18,
4. Ajet iz sure El A'raf; 54,
5. Ajet iz sure El Mu'minun; 116,
6. Ajet iz sure El Džinn; 3,
7. Ajete iz sure Es Saffat; 1-10,
8. Ajete iz sure El Hašr; 21-24,
9. Sura; Ihlas, Felek i Nas.“⁷⁰⁰

---

⁶⁹⁸ Buhari.

⁶⁹⁹ Tirmizi.

⁷⁰⁰ Hakim, Bejheki, Ibnuš Sunni, Abdullah ibn Ahmed ibn Hanbel.

02. VRIJEDNOSTI SURE EL BEKARE-KRAVA

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nemojte od svojih kuća praviti kaburove! Šejtan ne ulazi u kuću u kojoj se uči sura El Bekare.**“⁷⁰¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Šejtan bježi iz kuće u kojoj se uči sura El Bekare.**“⁷⁰²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči sure El Bekare, Ali Imran uoči petka, imat će nagradu kolika je razdaljina između Lubejde i Urvijije. Lubejda je sedma zemlja, a Urvijija je sedmo nebo.**“⁷⁰³

Od Ebu Umame El Bahilija, r.a., se prenosi da je rekao: „**Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: 'Učite Kur'an, jer on će se zauzimati za svoje sljedbenike na Sudnjem danu! Učite dvije svjetlice, El Bekare i Ali Imran, jer će ove dvije sure na Sudnjem danu doći kao dva bijela oblaka, dvije sjenke ili dva jata ptica zbijenih u redove i zastupati svoje privrženike na Sudnjem danu.**“⁷⁰⁴

Prenosi se od Kasima ibn Abdurrahmana, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Da se najznačajnije Allahovo ime nalazi u tri Kur'anska sura i to: u El Bekari, Ali Imran i Ta ha.** Kasim dalje dodaje: 'Tragajući za tim došao sam do zaključka da je to u El Bekari u Ajetul Kursijji: 'Allahu la ilah illa huvel hajjul kajjum',⁷⁰⁵ u Ali Imran: 'Elif lam mim. Allahu la ilah illa huvel hajjul kajjum',⁷⁰⁶ a u Ta ha: 'Ve anetil vudžuhu lil hajjil kajjum.'“⁷⁰⁷

---

⁷⁰¹ Muslim, Tirmizi, Ahmed, Nesai.

⁷⁰² Muslim.

⁷⁰³ El Asfahani u „Et tergibu“, „Ed Durr el mensur.“

⁷⁰⁴ Muslim, Ahmed.

⁷⁰⁵ Sure El Bekare, 255 ajet.

⁷⁰⁶ Sure Ali Imaran, 1-2 ajet.

⁷⁰⁷ Sure Ta Ha, 111 ajet. Ovo predanje bilježi Hakim.

Prenosi se od Abdurrahmana ibn Jezida da je rekao: „**Ko navečer prouči dva posljednja ajeta iz sure Bekare bit će mu dovoljna zaštita te noći.**”⁷⁰⁸

Prenosi se od Abdurrahmana ibn Jezida da je rekao: „**Zatekao sam Ebu Mes'uda kod kuće i zamolih ga da me bolje upozna sa značenjem sure El Bekare pa mi odgovori: 'Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: 'Dva zadnja ajeta iz sure El Bekare ko prouči dovoljno je tom čovjeku dobra za to veče.'**”⁷⁰⁹

Prenosi se od Nu'mana ibn Bešira da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Na zadnjem dijelu sure El Bekare nalaze se dva ajeta koja ako se tri večeri uzastopno prouče u kući, u njoj šeitan l.a. opstanka nema.**”⁷¹⁰

Navodi se predanje od Nu'mana ibn Bešira, koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah je napisao Knjigu⁷¹¹ dvije hiljade godina prije nego je stvorio nebesa i Zemlju i iz nje je objavio dva ajeta kojima je završio suru Bekare. U kojoj se kući budu učila tri noći zaredom u nju neće ući šeitan!**”⁷¹²

Navodi se od Ebu Zerra koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dobio sam završetke sure Bekare iz riznice ispod Arša što nije dato nikom prije mene.**”⁷¹³

Šejhul islam Ibn Tejmijje je o suri Bekari napisao: „Pošto je sura El Bekare srž Kur'ana, a kaže se da je ona prva sura koja je objavljena u Medini, Allah, dž.š., ju je otpočeo sa četiri ajeta o svojstvima mumina, sa dva o svojstvima kafira, i više od deset o svojstvima munafika... Allah, dž.š., je otpočeo sure El Bekare, spomenuo u sredini i završio sa govorom o imanu u sve ono sa čime su došli vjerovjesnici.”⁷¹⁴

⁷⁰⁸ Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai, Ebu Davud, Ibn Madže.

⁷⁰⁹ Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai, Ebu Davud, Ibn Madže.

⁷¹⁰ Tirmizi.

⁷¹¹ Uzvišeni Allah je na dvije hiljade godina prije nego će stvoriti nebesa i Zemlju stvorio pero i naredio mu pa je ispisalo knjigu svih Allahovih odredbi, Levhul Mahfuz.

⁷¹² Tirmizi, Nesai, Darimi, Ibn Hibban u „Sahihu“, Hakim ga ocjenjuje sahihom po kriterijumima Muslimovim.

⁷¹³ Ahmed.

⁷¹⁴ Ibn Tejmijje "El Iman", 251.

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, koji kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Data mi je Fatiha i završetak sure El Bekare ispod Arša, a povrh toga i sure iz zadnjeg dijela Kur'ana.”⁷¹⁵

Takođe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učite suru El Bekare, jer je u tome blagodat, dok je, u suprotnom, propast. Njoj čarobnjaci ništa ne mogu!”⁷¹⁶

Takođe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učite suru El Bekare u kućama, jer šejtan ne ulazi u kuću u kojoj se uči ta sura.”⁷¹⁷

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoј Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”⁷¹⁸

Prenosi se od Umame El Bahilija, r.a., koji kaže: „Čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: 'Učite Kur'an, jer će on, na Kijametskom danu, biti zagovornik onima koji su ga učili. Učite dva svjetla: Bekaru i Alu Imran, jer će one na Kijametskom danu, doći kao dva oblaka, i zalagat će se i braniti onoga koji ih bude učio. Učite suru Bekaru, onaj koji je uči ima blagoslov, ko je ostavi stradao je, i nemogu joj sihirbazi.'”⁷¹⁹

Od Sehla ibn Sa'da, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Svaka stvar ima svoj vrhunac. Vrhunac Kur'ana je sura El Bekare. Ko

⁷¹⁵ Ibn Merdeveh.

⁷¹⁶ Muslim.

⁷¹⁷ U djelu Es Sahiha 1521, Albani ga ocjenjuje sahihom.

⁷¹⁸ Hakim-koji kaže da je sahih.

⁷¹⁹ Nemogu joj se suprostaviti.

⁷²⁰ Muslim.

je noću prouči u svojoj kući, šejtan neće uči u nju tri noći, a ko je prouči danju, šejtan neće u nju uči tri dana.”⁷²¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaka stvar ima svoj najviši dio. Najviši dio Kur'an-a je sure El Bekare. Kada šejtan čuje učenje sure El Bekare, izlazi iz kuće u kojoj se uči, puštajući vjetar.**”⁷²²

Prenosi se od Ebu Umame da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učite sure El Bekare jer zaista njen učenje donosi bereket a njeno zapostavljanje propast.**”⁷²³

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Zaista sure El Bekare ima veliki uticaj u svim procesima i aktivnostima. Stoga kada šejtan čuje sure El Bekare izlazi i bježi iz kuće u kojoj je proučena sura El Bekara.”⁷²⁴

Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Uzvišeni Allah završio je suru El Bekare sa dva ajeta iz svoga blaga ispod Arša. Naučite ih i poučite vaše žene i vaše sinove, jer su ti ajeti: namaz, Kur'an i dova.**”⁷²⁵

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Pošto Allahov Poslanik, s.a.v.s., stiže do Sidretul Muntehaа, reče: 'Kod njega završava sve što se uspinje sa Zemlje i što silazi odozgo! Kod njega mu Allah dade troje koje nije dao nijednom vjerovjesniku prije njega. Propisa mu pet namaza, dade mu završetak sure El Bekare i oprosti njegovim sljedbenicima velike grijeha ako Allahu ne budu ništa pridruživali kao druga...’”⁷²⁶

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči deset ajeta sure El Bekare početkom dana neće mu se šejtan približiti do noći, a ako ih prouči kad omrkne neće mu se šejtan**

⁷²¹ Ibn Hibban u Sahihu.

⁷²² Ahmed, Hakim ga je ocijenio sahihom, sa njim se slaže i Zehebi. U djelu Es Sahiha 558, Albani ga ocjenjuje hasenom.

⁷²³ Muslim.

⁷²⁴ Ahmed, Hakim.

⁷²⁵ Hakim.

⁷²⁶ Muslim, Tirmizi.

približiti do jutra, niti će se njegovom imetku dogoditi išta što mu nije dragو.”⁷²⁷

Takođe se prenosi od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kо prouči deset ajeta: četiri s početka sure El Bekare, Ajetul Kursijj i dva ajeta iza nje i kraj sure El Bekare⁷²⁸ u njegovu kuću neće ući šejtan do početka sljedećeg dana.”⁷²⁹

Prenosi se da je Alija, r.a., rekao: „Nisam sreo ni jednu pametnu i odraslu osobu, koja prije spavanja nije proučila posljednja tri ajeta sure El Bekare.”⁷³⁰

Od Ma'kila ibn Jesara, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „El Bekare je vrhunac Kur'ana. U pratinji svakog njenog ajeta došlo je 80 meleka. Ajet 'Allahu la ilahe illa huvel hajjul kajjum' uzet je ispod Arša i spojen s njom.⁷³¹ Ja sin je srce Kur'ana. Niko ga neće proučiti želeći Allaha i Ahiret, a da mu se ne oprosti.”⁷³²

Od Ma'kila ibn Jesara, r.a., se prenosi da je Allahov Poslaniк s.a.v.s., rekao: „Uistinu Kur'an je zagovornik, i onaj čije se zauzimanje uvažava, i suparnik i onaj koji je vjerodostojan. I uistinu svaki ajet imat će na Sudnjem danu nur vanjski i unutrašnji. Pa uistinu data mi je Fatiha Knjige i svršetci Bekare pod Aršem, a dati su mi mufessal⁷³³ kao poklon.”⁷³⁴

Prenosi se od Enesa, r.a., slijedeće: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., želio je poslati jednu izvidnicu koja se trebala boriti na Allahovom, dž.š., putu pa je upitao: 'Ima li neko među vama da zna cijeli Kur'an napamet?' Međutim, oni su samo šutjeli. Zatim je ponovo uiptao: 'Ima li neko među vama da zna napamet nešto iz Kur'ana?' Jedan od prisutnih reče: 'Ja Allahov Poslaničе.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga pita: 'A šta ti znaš

⁷²⁷ Bejheki, Darimi.

⁷²⁸ Tri zadnja ajeta.

⁷²⁹ Taberani, Slično bilježi i Darimi.

⁷³⁰ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an“ i u „El Ezkaru“ i kaže da je sahih po kriterijumima Buharije i Muslima.

⁷³¹ Spojen sa surom El Bekare.

⁷³² Ahmed.

⁷³³ Zadnji dio kur'ana koji sadrži kraća sura naziva se El Mufessal.

⁷³⁴ Bejheki u „Šuabul Iman.“

napamet iz Kur'ana?' Čovjek odgovori: 'Znam napamet suru El Bekaru.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Ti ćeš im biti zapovjednik.'**⁷³⁵

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi: „Jedanput kada je želio Allahov Poslanik, s.a.v.s., da pošalje vojsku koja je bila sačinjena od velikog broja ashaba, tražio da mu uče Kur'an i to od svakog da mu prouči ono što zna iz Kur'ana. Stigao je do najmlađeg i upitao. **'Šta ti znaš?'** Ovaj je odgovorio: 'Ja znam to i to i suru El Bekare.' Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Dobro, idi, ti si im vođa.'** Jedan od uglednih ashaba je rekao: 'Mene je spriječilo da naučim suru El Bekare to što sam se bojao da neću moći raditi po njoj.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tada rekao: **'Naučite Kur'an i učite ga. Pimjer Kur'ana za onog koji ga nauči, te ga uči i po njemu postupa, je kao primjer otvorene torbe koja je ispunjena mošusom čiji se miris širi na sve strane. A primjer onoga koji ga nauči, pa ga ne uči i ne postupa po njemu, je kao primjer zavezane torbe u kojoj je mošus.'**⁷³⁶

Prenosi se da je jedne noći ashab Usejd ibn El Hudajr kada je noć dobro podmakla sjedio u dvorištu, dok je njegov sin Jahja spavao pokraj njega. Konj kojeg je uvijek imao spremna za džihad, bio je svezan nedaleko od njega. Noć je bila tiha i mirna, a nebo vedro i zvjezdano. Zvijezde kao da su probadale zemlju svojim veselim i blagim očima. Duša Usejda ibn El Hudajra zaželi da ovaj ugodni ambijent začini Kur'anom, pa poče učiti svojim blagim i milozvučnim glasom: **„Elif lam mim, zalikel kitabu la rejbe fih...”**⁷³⁷ Tada on ču svoga konja kako se naglo uzinemiri i poče skakati u krug tako da umalo pokida svoje veze. Usejd ušuti, a konj se odmah umiri i utiša. Onda Usejd nastavi učiti: **‘Ulaike ala huden min Rabbihim...’**⁷³⁸, a konj se uzinemiri više nego prvi put. On ponovo ušuti, a konj se opet umiri. To ponovi nekoliko puta, pa kada bi god zaučio konj bi se uzinemirio i otimao se, a kada bi god ušutio i konj bi se smirivao. On se poboja za svoga sina Jahjaa da ga konj ne bi zgazio pa podje da ga probudi. U tom času pogled mu se ote ka nebesima pa on ugleda oblak kao šator ili nešto slično, od čega ništa ljepše ni čudnije oko nije vidjelo. Oko tog oblaka je bilo ukrašeno nešto poput brojnih svjetiljki, pa je sav vidokrug bio osvijetljen i blistav. Taj oblak se više i

⁷³⁵ Tirmizi, Nesai, Hakim, Ibn Huzejme, Ibn Hibban.

⁷³⁶ Tirmizi-hasen. Nesai i Ibn Madže u „Sunenima,” Ibn Hibban u „Sahihu.”

⁷³⁷ Suru Bekaru.

⁷³⁸ Bekare, 5.

više penjaо u visinu dok mu se ne izgubi iz vida. Kada osvanu u jutro on ode Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i ispriča mu šta je video. Resulullah, s.a.v.s., mu reče: **'To su meleki, Usejde, koji su došli slušati tvoje učenje. Da si nastavio dalje sa učenjem, vidjeli bi ih i ostali ljudi, ne bi se krili od njih.'**⁷³⁹

Prenosi se od Avfa ibn Malika El Ešdže'ija da je rekao: „Jedne noći sam bđio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa je, klanjajući noćni namaz, učio poglavljje El Bekare. Kad god bi naišao na ajet u kom se spominjala milost, zastao bi i molio, a kad god bi naišao na ajet u kom se spominjala kazna, tražio bi utočište. Zatim je činio ruku koliko i kijam, govoreći na ruku'u: „**Subhane zildžeberuti vel melekuti vel kibrijai vel azameti**, zatim je na sedždi govorio slično tome. Zatim je ustao, pa učio poglavljje Ali Imran, potom je učio poglavljje po poglavljje.”⁷⁴⁰

Navodi se od Huzejfe ibn Jemana, r.a., da je rekao: „Jedne noći klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kada je, učeći razgovijetno, započeo sure El Bekare pomislih: Učinit će ruku' nakon stotinu ajeta, ali on produži. Pomislih, proučit će je čitavu na dva rekata, ali on nastavi učiti. Tada pomislih u sebi, proučit će cijelo sure na jednom rekatu? Ali on započe suru En Nisa' i prouči ga, zatim otpoče sure Ali Imran i prouči ga. Kada bi proučio ajet dove molio bi Allaha, a kada bi proučio ajet o zaštiti tražio bi Allahovu zaštitu.”⁷⁴¹

Ebu Hamza je rekao Abdullahu ibn Abbasu, r.a., da brzo uči Kur'an, i da ga može proučiti za tri dana. Abdullah ibn Abbas, r.a., mu na to reče: „Meni je draže u jednoj noći proučitit samo suru El Bekare razmišljaјući o značenju njenih ajeta nego proučiti cijeli Kur'an tako kako ga ti učiš.”⁷⁴²

Prenosi se da je Abdullah, r.a., rekao: „Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzdignut na nebesa, došao je do Sidretul muntehaa, koja se nalazi na šestom nebu.”⁷⁴³ To je krajnja granica onome što ga je dovelo dozdo, kao i

⁷³⁹ Buhari, Muslim.

⁷⁴⁰ Nesai, Ebu Davud, Tirmizi u „Eš Šemailul Muhammedijje.“

⁷⁴¹ Nevevi, sure En Nisa se tada nalazila ispred sure Ali Imran.

⁷⁴² Bejheki u „Šuabul iman.“

⁷⁴³ Bitno je napomenuti da Sidretul munteha počinje na šestom, a završava na sedmom nebu, tako da ovaj hadis nije u suprotnosti sa ostalim hadisima koji govore da je Sidretul munteha na sedmom nebu, što bi se na prvi

onome što ga je vodilo odozgo, pa bi ga drugi preuzeo. Pokrivali su ga tada zlatni leptiri. Tu su mu darovane tri stvari: pet dnevnih namaza, posljednji ajeti sure El Bekare i oprost velikih grijeha njegovim sljedbenicima koji ne budu Allahu druge ravnim smatrali.”⁷⁴⁴

Prenosi se da je Muaz ibn Džebel, r.a., rekao. „Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je odredio da čuvam zekat muslimana. Ostavio sam plodove u sobi. Vidio sam da fali plodova, pa sam o tome obavijestio Allahova Poslanika, s.a.v.s. On je rekao: **'To je šeđtan uzeo.'** Ušao sam u sobu i zatvorio vrata. Došla je ogromna sjena i prekrila vrata. Zatim se preobrazila u drugi lik i ušla u sobu, a ja sam svoju odjeću pripio uz sebe. To stvorenje počelo je jesti plodove. Skočio sam na njega, stegnuo ga i obavio svoje ruke oko njega, rekavši mu: 'Allahov neprijatelju!' Rekao mi je: 'Ostavi me, ja sam star, imam veliku porodicu i siromašan sam. Ja sam od džina Nesibejna, ovo mjesto je bilo naše prije dolaska vašeg poslanika. Kada je on poslan, mi smo protjerani. Oslobođi me i neću se više vraćati.' Oslobođio sam ga i pustio. Došao je melek Džibril i obavijestio je Allahova Poslanika, s.a.v.s., o onome što se desilo. Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio je namaz, a njegov izaslanik je povikao: 'Šta je uradio tvoj zarobljenik!' Obavijestio sam ga o tome, a on mi je rekao: 'Što se tiče njega, on će se vratiti, pa se vrati i ti.' Ušao sam u sobu i zatvorio vrata iza sebe. Šeđtan je ušao kroz pukotinu na vratima i počeo je jesti plodove. Učinio sam sa njim ono što sam učinio i prvi puta, a on je rekao: 'Oslobođi me, neću više dolaziti.' Rekao sam mu: 'Allahov neprijatelju, zar nisi prvi put rekao da se nećeš više vraćati?' Rekao je: 'Neću se više vraćati. Kao dokaz za to reći ću ti da niko od nas neće moći ući u kuću onoga ko prouči zadnji dio sure El Bekare.'”⁷⁴⁵

---

pogled moglo pomisliti kada se pročita tekst ovog hadisa, opet Allah najbolje zna.

⁷⁴⁴ Nesai.

⁷⁴⁵ Hakim.

VRIJEDNOSTI AJETUL KURSIJE-AJET PIJADESTALA

Prenosi se od Ubejja ibn Ka'ba da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao: „**Koji je najvažniji ajet u Allahovoј Knjizi?**”, a on je rekao: 'Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju', ponovivši to više puta, a zatim je kazao: 'Ajetul Kursija' On mu je rekao: '**Čestitam na znanju, Ebu Munzire! Tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, on ima jezik i usne koje veličaju Vladara kod Prijestolja, Arša!**'⁷⁴⁶

Prenosi se od Ebu Zerra Džunduba ibn Džunade, koji je upitao: „Allahov Poslaniče, šta je najveće od onoga što je tebi objavljeno?” Odgovorio je: '**Ajetul Kursija**'⁷⁴⁷

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ajetul Kursiju i početak sure Ha mim, bit će sačuvan u tom danu od svakog zla.**”⁷⁴⁸

Ebu Zerr kaže, čuo sam od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: „**Tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, Sedam nebesa i Sedam Zemalja su prema Kursiji samo kao karika postavljena na pustinji zemaljskoj Kursija je prema Aršu samo kao željezna halka postavljena između dvije pustinje na Zemlji.**”⁷⁴⁹

Navodi se predanje s lancem od Ebu Zerra el Gafarija, prema kojem je on pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., za Arš, pa mu je on odgovorio: „**Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, Sedam nebesa i Sedam Zemalja su prema Kursiji samo kao karika postavljena na pustinji zemaljskoj. Veličina Arša prema Kursiji je poput veličine pustinje prema toj halci.**”⁷⁵⁰

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U suri El Bekare ima ajet koji je najvrijedniji ajet Kur'ana. Neće se proučiti u kući, a da šejtan ne izide iz nje.**”⁷⁵¹

⁷⁴⁶ Muslim, Ahmed, Ebu Davud.

⁷⁴⁷ Ahmed.

⁷⁴⁸ Bezzar.

⁷⁴⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.”

⁷⁵⁰ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.” Ebu Bekr ibn Merdevejh.

⁷⁵¹ Hakim koji kaže da mu je sened sahih po kriterijumima Buharije i Muslima.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči ovaj ajet u svojoj kući, šeđtan će je napustiti trideset dana, a sihirbaz i sihirbaska u nju neće ući četrdeset dana.**“⁷⁵²

Ashabi su raspravljali oko toga šta je vrijednije u Kur'anu, pa im je Alija, r.a., rekao: „Zašto ne spominjete Ajetul kursij? Meni je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'O Alija! Prvak ljudi je Adem; prvak Arapa je Muhammed, čime se ne hvalim, prvak govora je Kur'an, prvak Kur'ana je El Bekare, a prvak sure Bekare je Ajetul Kursij.'“⁷⁵³

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči izjutra Ha Mim, El Mu'min do ...Ilehjil mesir**⁷⁵⁴ i Ajetul Kursiju, bit će time zaštićen do navečer. A ko to prouči naveče bit će zaštićen do svanuća.“⁷⁵⁵

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ajetul Kursiju pred lijeganje u postelju, Allah će mu osigurati njegovu kuću i kuću njegovih susjeda i sve okolne zgrade.**“⁷⁵⁶

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ajetul Kursiju na kraju svakog fard-namaza, bit će u Allahovoj zaštiti sve do narednog namaza.**“⁷⁵⁷

Od Ebu Umame, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ajetul Kursi na kraju svakog propisanog namaza, neće ga spriječiti od ulaska u džennet, osim smrt.**“⁷⁵⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najveličanstveniji ajet u Kur'anu je Ajetul Kursij, ko ga bude učio iza svakog namaza, obećava mu se Džennet.**“⁷⁵⁹

⁷⁵² Fahruddin Er Razi, Tefsirul Fahr er Razi el mušteher bi Tefsiril kebir we Mefatihil gajb, IV, Darul Fikr, 1414/1994., 3-15.

⁷⁵³ Fahruddin Er Razi, Tefsirul Fahr er Razi el mušteher bi Tefsiril kebir we Mefatihil gajb, IV, Darul Fikr, 1414/1994., 3-15.

⁷⁵⁴ Prva tri ajeta iz sure El Mu'min.

⁷⁵⁵ Tirmizi, Darimi u svojim „Sunenima.“

⁷⁵⁶ Bejheki.

⁷⁵⁷ Taberani-hasen, u "El Kebiru" i „El Evsatu.“

⁷⁵⁸ Nesai, „Meždmeuz-zevaid.“

⁷⁵⁹ Bejheki u "Šuabul iman."

Prenosi se od Alije, r.a., da je rekao: „Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je na drvenom minberu rekao: 'Ko prouči Ajetul Kursiju na kraju svakog propisanog namaza od ulazka u Džennet samo ga smrt sprječava; na njenom učenju ustrajat će samo iskren i pobožan; ko je prouči kada legne u postelju, Allah će čuvati njegovu dušu, čuvat će njegovog komšiju, komšiju njegovog komšije i sve kuće koje su u njegovom komšiluku.'”⁷⁶⁰

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Sve ima svoj najuzvišeniji dio, a najuzvišeniji dio Kur'ana je sura El Bekare. U njoj je jedan ajet koji je kruna Kur'ana. A to je Ajetul Kursij.”⁷⁶¹

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom ashabu: „Kada legneš u postelju prouči ajetul Kursiju. Te večeri te Allah štiti od šejtana sve do svitanja.”⁷⁶²

Pitali su ashabi Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je najuzvišeniji ajet u Kur'anu. Odgovorio im je: „Allahu la ilahe illa huvel hajjul kajjum- Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Vječni.”⁷⁶³

Kada je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao jedan čovjek i upitao ga koja je sura najuzvišenija u Kur'anu? Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „Suretul-Ihlas. Ko je prouči zasluzio je Džennet. A na upit koji je ajet najveći i najuzvišeniji u Kur'anu Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ajetul Kursij.'”⁷⁶⁴

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je postavio da čuvam ramazanski zekat, pa mi je neko došao i počeo kriomici uzimati hrani, te sam ga uhvatio i rekao: 'Odvest ču te Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.!'

‘Ja sam muhtač, imam mnogobrojnu porodicu i u teškoj sam oskudici’, reče on, pa sam ga pustio.

Kad sam ujutru osvanuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., me upita: ‘O Ebu Hurejre, šta je sinoć radio tvoj zarobljenik?’

⁷⁶⁰ Fahruddin Er Razi, Tefsirul Fahr er Razi el mušteher bi Tefsiril kebir we Mefatihil gajb, IV, Darul Fikr, 1414/1994., 3-15.

⁷⁶¹ Tirmizi, Ibn Hibban u „Sahihu“, Hakim u „Mustedreku.“

⁷⁶² Buhari.

⁷⁶³ Bekare, 255. Muslim, Ebu Davud.

⁷⁶⁴ Muslim.

'O Allahov Poslaniče , žalio se na tešku oskudicu i mnogobrojnost porodice, pa sam mu se smilovao i pustio ga,' odgovorio sam.

'Što se tiče njega , on ti je slagao i vratit će se', reče on.

Znao sam da će se vratiti zbog riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., '**... i vratit će se**', pa sam ga čekao u zasjedi. Kriomice je počeo uzimati hranu, pa sam ga uhvatio i rekao: 'Odvest ču te Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.!

'Pusti me ja sam muhtač i imam mnogobrojnu porodicu. Neću se više vratiti', reče on, pa sam mu se smilovao i pustio ga.

Kada sam osvanuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., me upita: **'O Ebu Hurejre, šta je uradio tvoj zarobljenik?'**

'O Allahov Poslaniče, žalio se na tešku oskudicu i mnogobrojnost porodice, pa sam mu se smilovao i pustio ga', odgovorio sam.

'Što se tiče njega , on ti je slagao i vratit će se', reče on.

Čekao sam ga u zasjedi treći put. Počeo je da kriomice uzima hranu, pa sam ga uhvatio i rekao: 'Odvest ču te Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.! Ovo je treći put da kažeš da se nećeš vratiti, a zatim se vratiš!'

'Pusti me poučit ču te riječima koje će ti koristiti', reče on.

'Koje su to?', upitao sam.

'Kada kreneš u postelju, prouči Ajetul Kursiju: ...

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَمْدُ لِلْقَيْوُمُ

'Allahu la ilah illa huvel hajjul kajjum' - Allah je, nema boga osim Njega, živi i vječni, sve do kraja ajeta, onda će ti Allah dati čuvara, a šeđtan ti se neće približiti sve dok ne osvaneš', odgovori on.

Pustio sam ga. Kada sam osvanuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., me upita:

'O Ebu Hurejre, šta je sinoć radio tvoj zarobljenik?' 'O Allahov Poslaniče, tvrdio je da me je naučio riječima koje će Allah dati da mi budi od korisit, pa sam ga pustio', odgovorio sam.

'Koje su to?', upita on.

'On mi je rekao: 'Kada kreneš u postelju, prouči Ajetul Kursiju:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَمْدُ لِلْقَيْوُمُ... 'Allahu la ilah illa huvel hajjul kajjum'

- Allah je, nema boga osim Njega, živi i vječni, sve do kraja ajeta, onda će ti Allah neprekidno dati čuvara, a šeđtan ti se neće približiti sve dok ne osvaneš', odgovorio sam.

Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **'On ti je istinu rekao, a on je onaj koji puno laže. Znaš li sa kim si razgovarao protekle tri noći, o Ebu Hurejre?'**

'Ne', odgovorio sam.

'To je bio šejtan', - reče on.'⁷⁶⁵

Od Ubejja ibn Ka'ba, r.a., se prenosi da ga je otac obavijestio kako su imali gumno na kojem su imali datule. one su nestajale, pa ih je počeo čuvati. Jedne noći dođe životinja u liku odrasla mladića. Nazvao je selam, a on odgovori na njega.

Upitah: „Jesi li ti džinn ili čovjek?

'Ja sam džinn', odgovorio je.

Rekoh: 'Da ti vidim ruku.'

Ruka je bila u vidu pseće šape, a i dlake su bile dlake psa.

Rekoh: 'Ovo je džinnska priroda.'

A on reče: 'Džinni znaju da među njima ima onih koji su jači od mene.'

Rekoh: 'Šta te je navelo da uradiš to što si uradio?'

Reče: 'Čuo sa da voliš dijeliti sadaku, pa sam zato volio da uzmem od tvoje hrane.'

Rekoh: 'Šta nas može zaštiti od vas?'

Reče: 'Ajetul Kursijj.'

'Pusto sam ga, a otac mi je otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i obavijestio ga o ovom, a on reče: **'Istinu je rekao lopov.'**⁷⁶⁶

Bilježi se od Ebu Ejjuba El Ensarije, r.a., da je imao ostavu u kojoj je držao hurme. Dolazila je jedna demonka i uzimala hurme. On se požali Poslaniku, s.a.v.s., a on reče: „Otiđi tamo i prati je, i kad je ugledaš, reci: 'Bismillahi, edžibi resulellahi, sallallahu alejhi ve sellem!'⁷⁶⁷ On otide tamo i uhvati je. Pošto mu se ona zakle da više neće dolaziti, on je pusti. Kad dođe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on ga upita: **'Šta ti radi sužnja?'** Zaklela mi se da više neće dolaziti, a on reče: **'Slagala ti je! Ona je navikla da laže.'** On je i po drugi put uhvati, i pošto mu se zakle da više neće dolaziti, on je pusti. Kad dođe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on ga upita: **'Šta ti radi sužnja?'** Ponovo se zaklela da više neće dolaziti. On reče: **'Slagala ti je! Ona je navikla da laže.'** Kad je (po treći put) uhvati, reče: Sad te više neću pustiti, sad te vodim Allahovom

⁷⁶⁵ Buhari.

⁷⁶⁶ Nesai, Taberani, Ibn Hibban.

⁷⁶⁷ "U ime Allaha, odazovi se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.!"

Poslaniku, s.a.v.s. Pusti me, reče ona, kazat će ti nešto! On je pusti, a ona mu reče: 'U kući uči Ajetul Kursijj, neće ti se moći ni šejtan, ni bilo ko drugi približiti.' Kad dođe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on ga upita: 'Šta ti radi sužnja?' on mu ispriča šta mu je rekla, a on reče: 'Istinu ti je kazala iako je ona lažljivica.'⁷⁶⁸

Prenosi se od Alije, r.a., da je rekao: „Nisam vidio ni jednu punoljetnu osobu koja je primila Islam da je zaspala prije nego je proučila Ajetul kursijj.”⁷⁶⁹

Od Ma'kila ibn Jesara, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao. „El Bekare je vrhunac Kur'ana. U pravnji svakog njenog ajeta došlo je 80 meleka. Ajet Allahu la ilahe illa huvel hajjul kajjum, uzet je ispod Arša i spojen s njom.⁷⁷⁰ "Ja sin je srce Kur'ana. Niko ga neće proučiti želeteći Allaha i Ahiret, a da mu se ne oprosti."⁷⁷¹

03. VRIJEDNOSTI SURE ALI IMRAN-IMRANOVA PORODICA

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allahova najveća imena, nalaze se u tri kur'anske sure: El Bekare, Ali Imran i Taha. Kasim zatim reče: 'Tražili smo ovaj ajet, pa nadosmo da je to: الْحَيُّ الْقَيُّومُ Živi i Vječni.'⁷⁷²

Prenosi se od Esme bintu Jezid, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „Allahova najveća imena se nalaze u ajetima:

وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهٌ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

„A vaš Bog - jedan je Bog! nema boga osima Njega, Milostivog, Samilosnog!”⁷⁷³

⁷⁶⁸ Tirmizi, Nesai, Ibn Hibban-sahih.

⁷⁶⁹ Nevevi u „El Ezkaru“ i kaže da je hasen.

⁷⁷⁰ Spojen sa surom El Bekare.

⁷⁷¹ Ahmed.

⁷⁷² Tirmizi.

⁷⁷³ Bekare, 163.

اَللّٰهُ لَا إِلٰهَ اِلٰهُ هُوَ الْحٰكٰمُ الْقَيُّومُ

„Elif lam mim. Allah je - nema boga osim Njega - Živi i Vječni!“⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči petkom suru u kojoj se spominje Imranova porodica, Allah i Njegovi meleki blagosiljaju ga sve dok sunce ne zade.“⁷⁷⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči sure El Bekare, Ali Imran uoči petka, imat će nagradu kolika je razdaljina između Lubejde i Urvijke. Lubejda je sedma zemlja, a Urvijja je sedmo nebo.“⁷⁷⁷

Od Ebu Umame se prenosi da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: „Učite Kur'an, jer on će se zauzimati za svoje sljedbenike na Sudnjem danu! Učite dvije svjetlice, El Bekare i Ali Imran, jer će ove dvije sure na Sudnjem danu doći kao dva bijela oblaka, dvije sjenke ili dva jata ptica zbijenih u redove i zastupati svoje privrženike na Sudnjem danu.“⁷⁷⁸

Prenosi se od Burejde, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učite sure El Bekare i Ali Imran, jer su to dva cvijeta koja će na Sudnjem danu praviti hlad iznad svoga vlasnika⁷⁷⁹ kao da su dva oblaka, ili dvije sjene, ili dva jata ptica raširenih krila. Kur'an će na Sudnjem danu u liku blijedog čovjeka susresti onoga koji ga je učio kada se iznad njim otvori kabur, pa će ga upitati: 'Poznaješ li me?' čovjek će odgovoriti: 'Ne, ne poznajem.' Onda će Kur'an reći: 'Ja sam tvoj prijatelj Kur'an zbog kojeg si trpio žeđ na popodnevnoj žegi i zbog kojeg noću nisi spavao. Svaki trgovac je svojoj trgovini okrenut, a ti si danas okrenut svakoj trgovini.' Onda će mu u desnu ruku biti data vlast, a u lijevu vječnost te će mu na glavu biti stavljena kruna dostojanstva. Njegovim roditeljima će biti odjevena odjela kojima na ovom svijetu ravnih nema, pa će upitati: 'Zbog čega nam je ovo

⁷⁷⁴ Ali Imran, 1-2.

⁷⁷⁵ Ebu Davud, Ahmed, Tirmizi koji kaže da je sahih.

⁷⁷⁶ Taberani, Meždmeuz-zevaид.

⁷⁷⁷ El Asfahani u „Et tergibu“, „Ed-Durr el mensur.“

⁷⁷⁸ Muslim, Ahmed, Tirmizi od Nevvasa ibn Sim'ana.

⁷⁷⁹ Onoga ko ih bude znao napamet i stalno ih učio.

odjeveno?" Bit će im odgovoreno: 'Zbog učenja Kur'ana vašeg djeteta', a zatim će mu biti rečeno: 'Uči Kur'an i uzdiži se po džennetskim nivoima i odajama', pa će se uzdizati sve dok ga bude učio, ubrzano ili lijepo i skladno."⁷⁸⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio nakon spavanja zadnje ajete sure Ali Imran.⁷⁸¹

Prenosi se od Aiše, r.a., koja kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio je ovaj ajet: **'On tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ajeti jasni, oni su glavnina Knjige, a drugi su manje jasni. Oni čija su srca pokvarena - željni smutnje i svog tumačenja - slijede one što su manje jasni. A tumačenje njihovo zna samo Allah. Oni koji su dobro u nauku upućeni govore: 'Mi vjerujemo u njih, sve je od Gospodara našeg!' A samo razumom obdareni shvaćaju.'**⁷⁸² Zatim kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Kada vidite one koji slijede nejasne ajete, to su oni koje je Allah žigosaо, pa ih se pričuvajte!'**⁷⁸³

„Ti uvodiš noć u dan i uvodiš dan u noć! Živo izvodiš iz mrtvog i mrtvo izvodiš iz živog! Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez ikakva računa!”⁷⁸⁴ Prenosi Abdullah ibn Abbas, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: **'Najuzvišenije ime Allaha, dž.s., kojim kada se zamoli dovu uslišava, nalazi se u ovom ajetu sure Ali Imrana.'**⁷⁸⁵

Prenosi se od Avfa ibn Malika El Ešdže'ija da je rekao: „Jedne noći sam bđio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa je, klanjajući noćni namaz, učio poglavljje El Bekare. Kad god bi naišao na ajet u kom se spominjala milost, zastao bi i molio, a kad god bi naišao na ajet u kom se spominjala kazna, tražio bi utočište. Zatim je činio ruku' koliko i kijam, govoreći na ruku'u: **'Subhane zildžeberuti vel melekuti vel kibrijai vel azameti'**, zatim je na sedždi govorio slično tome. Zatim je ustao, pa učio poglavljje Ali Imran, potom je učio poglavljje po poglavljje.”⁷⁸⁶

⁷⁸⁰ Ahmed.

⁷⁸¹ Buhari, Muslim.

⁷⁸² Ali Imran, 7.

⁷⁸³ Buhari, Muslim, Tirmizi, Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže.

⁷⁸⁴ Ali Imran, 27.

⁷⁸⁵ Taberani.

⁷⁸⁶ Nesai, Ebu Davud, Tirmizi „Eš Šemailul Muhammedijje.“

Navodi se od Huzejfe ibn Jemana, r.a., da je rekao: „Jedne noći klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kada je, učeći razgovijetno, započeo sure El Bekare pomislih: Učinit će ruku' nakon stotinu ajeta, ali on produži. Pomislih: Proučit će je čitavu na dva rekata, ali on nastavi učiti. Tada pomislih u sebi: Proučit će cijelo sure na jednom rekatu? Ali on započe suru En Nisa' i prouči je, zatim otpoče suru Alu Imran i prouči je. Kada bi proučio ajet dove molio bi Allaha, a kada bi proučio ajet o zaštiti tražio bi Allahovu zaštitu.”⁷⁸⁷

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأُولُو الْعِلْمٍ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

“Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!”⁷⁸⁸

Ajet je objavljen kada su kršćanski svećenici došli u Medinu i pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., primili Islam. Oni su naime, čim su iz Sirije stigli u Medinu, prepoznali grad Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a čim su vidjeli Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekli su: “Ti si Muhammed. Ti si Ahmed. Ako nam kažeš koje je najveće svjedočenje u Božijoj knjizi, priznat ćemo tvoje poslanstvo i slijedit ćemo te?” Tada je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., objavljen gornji ajet kao odgovor na njihovo pitanje nakon čega su oni primili Islam.⁷⁸⁹

Prenosi se da je Hamza ibn Hubejb Zejjat rekao: “Dok sam bio u Halvanu u Hanu, a bio sam sam, video sam dvojicu šejtana kako prilaze i kako jedan od njih kaže onom drugom: ‘Ovo je onaj što ljude liječi Kur'anom, hajde da sa njim uradimo to i to.’ Zatim mi reče: ‘Teško ti se, bježi.’ Kada su došli blizu mene, proučio sam ajet:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأُولُو الْعِلْمٍ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

⁷⁸⁷ Nevevi, sure En Nisa se tada nalazila ispred sure Alu Imran.

⁷⁸⁸ Ali Imran, 18.

⁷⁸⁹ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

'Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!'⁷⁹⁰ Jedan od šejtana reče onom drugom: 'Allah ga štiti, ne možemo mu ništa.'"⁷⁹¹

Prenosi se od Zubejr Ibn Avvama, r.a., da je rekao: „Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., dok je stajao na Arefatu, kako uči ajet:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمٍ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

'Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!'⁷⁹² I poslije je dodao: 'I ja sam od onih koji to svjedoče, o Gospodaru.'"⁷⁹³

"A kada si ti poranio, i čeljad svoju ostavio da vjernicima odrediš mjesto pred borbu, - a Allah sve čuje i zna, kada dva krila vaša gotovo nisu uzmakla, Allah ih je sačuvao. - Neka se zato vjernici samo u Allaha pouzdaju! Allah vas je pomogao i na Bedru, kada ste bili malobrojni - zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni, kad si ti rekao vjernicima: Zar vam neće biti dovoljno da vam Gospodar vaš tri hiljade meleka u pomoć pošalje? Hoće! Ako budete izdržljivi i poslušni, i ako vas oni napadnu odmah, Gospodar vaš će vam poslati u pomoć pet hiljada meleka, sve obilježenih."⁷⁹⁴ Povodi objave ovih ajeta bila je bitka na Uhudu. Kada je od Abdurrahmana ibn Aufa jedan ashab tražio da mu ispriča storiju Uhuda, on mu je rekao: 'Čitaj suru Ali Imran od 121 pa do 125 ajeta. Tamo ćeš naći to o čemu me pitaš.'"⁷⁹⁵

Kada je jedan ashab zatražio od Abdurrahman ibn Aufa da mu objasni storiju Uhuda, on ga je uputio na ajete⁷⁹⁶ i rekao mu: „Tamo ćeš naći to o čemu me pitaš.”⁷⁹⁷

⁷⁹⁰ Ali Imran, 18.

⁷⁹¹ Abdurrahman ibn Munzir u "Adžaibu."

⁷⁹² Ali Imran, 18.

⁷⁹³ Ahmed.

⁷⁹⁴ Ali Imran 121-125.

⁷⁹⁵ Ibni Ebi Hatem.

⁷⁹⁶ Ali Imran, 121-176.

⁷⁹⁷ Dr. Jusuf Ramić u „Tefsir tumačenje i razumjevanje Kur'ana.“

Jednom su upitali Aišu, r.a., šta je kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., bilo najčudnije, pa je odgovorila: "A koja to stvar kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., nije izazivala divljenje i čuđenje? Ali, ako me pitate, reći će vam. Ustao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjati, pa je plakao na kijamu dok mu suze nisu iskvasile svu bradu, otišao je na ruku, pa je plakao, učinio je sedždu pa je plakao, dok mu nije došao Bilal, oglasiti ezan za sabah, pa je zatekao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako plače te mu reče: 'Šta te je rasplakalo, o Allahov Poslaniče, a oprošteni su ti svi grijesi?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu odgovori: 'Pa zar da ne budem zahvalan rob? Kako da ne plačem kada su mi objavljeni ajeti: 'U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana su, zaista, znamenja za razumom obdarene, za one koje i stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. 'Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u vatri!'"⁷⁹⁸ Plakao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zbog ovih ajeta, a zatim rekao: 'Teško onome ko ih pročita, a ne razmisli o njima!'"⁷⁹⁹

Pitali su Ummu Seleme, r.a., suprugu Allahova Poslanika, s.a.v.s.: "Koju dovu je Poslanik, s.a.v.s., najviše učio? Ona odgovori: 'O, Ti, Koji okrećeš srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri.' Kada sam ga pitala zašto toliko često uči ovu dovu, odgovorio je: 'Doista su srca između dva Allahova prsta i On njima upravlja kako hoće.' Zatim je proučio:

رَبَّنَا لَا تُنْزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ

'Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu, kada si nam već na pravi put ukazao, i daruj nam Svoju milost; Ti si, uistinu, Onaj koji mnogo daruje!'"^{800 801}

O zadnjih deset ajeta sure Ali Imran navodi se predanje, u kojem se kaže da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: „Jedne noći sam zanoćio kod tetke Mejmune, žene Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Legao sam poprijeko a Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzduž ležaja. Oko ponoći Allahov Poslanik, s.a.v.s., se probudi potrlja oči i prouči deset zadnjih ajeta sure Ali Imran. Zatim ustade, uze abdest iz mještine obješene o zid i poče klanjati.”⁸⁰²

⁷⁹⁸ Ali Imaran, 190-191.

⁷⁹⁹ Ibn Hibban u „Sahihu.“

⁸⁰⁰ Ali Imran, 8.

⁸⁰¹ Tirmizi.

⁸⁰² Tirmizi.

O zadnjih deset ajeta sure Ali Imran navodi se sljedeće predanje: „Potvrđeno je da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio ovih deset ajeta s kraja sure Ali Imran, kada bi ustao noću da klanja noćni namaz.“⁸⁰³

04. VRIJEDNOSTI SURE EN NISA-ŽENE

Navodi se od Huzejfe ibn Jemana, r.a., da je rekao: „Jedne noći klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kada je, učeći razgovijetno, započeo sure El Bekare pomislih: Učinit će ruku' nakon stotinu ajeta, ali on produži. Pomislih: Proučit će je čitavu na dva rekata - ali on nastavi učiti. Tada pomislih u sebi: Proučit će cijelo sure na jednom rekatu? Ali on započe suru En Nisa' i prouči ga, zatim otpoče sure Ali Imran i prouči ga. Kada bi proučio ajet dove molio bi Allaha, a kada bi proučio ajet o zaštiti tražio bi Allahovu zaštitu.“⁸⁰⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Abdullahu ibn Mes'udu: „Uči mi Kur'an. Zar ja da učim tebi, Kur'an se tebi objavljuje, o Allahov Poslaniče. 'Uči mi jer ja volim da slušam drugog dok uči Kur'an.' I ja sam počeo učiti suru En Nisa, i kad sam došao do ajeta: 'A šta će, tek, biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv njih?'⁸⁰⁵ Allahov Poslanik mi reče: 'Dovoljno je za sada!' A ja se okrenuh i ugledah kako mu se oči u suzama kupaju.“⁸⁰⁶

Jedne prilike dok su Vjerovjesnik, s.a.v.s., Ebu Bekr i Omer, r.a.,⁸⁰⁷ prolazili kroz džamiju primjetili su Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., kako klanja i uči suru En Nisa. Proučivši je do kraja, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: „Ko voli da uči Kur'an, tačno onako kako je objavljen, neka ga uči kao Ibn Ummi Abd.⁸⁰⁸ Zatim je Ibn Mes'ud, r.a., počeo učiti dovu.

⁸⁰³ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁰⁴ Nevevi, sure En Nisa se tada nalazila ispred sure Ali Imran.

⁸⁰⁵ En Nisa, 41.

⁸⁰⁶ Buhari, Muslim.

⁸⁰⁷ U neko doba noći.

⁸⁰⁸ Tako su zvali Abdullahe ibn Mes'uda, r.a.

Alejhisselam je slušajući ga rekao: **'Traži, dat će ti se!'** Molio je: 'Allahu moj, daruj mi postojano vejrovanje, neiscrpnu blagodat i vječno druženje s Tvojim Vjerovjesnikom, Muhammedom, s.a.v.s., u najvišim stepenima Dženneta.'⁸⁰⁹

Prenosi se od Alije, r.a., da je rekao: „Nema mi u Kur'anu dražeg ajeta od ovoga:⁸¹⁰

إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفُرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَعْفُرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَشَاءْ وَمَن يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا.

'Allah sigurno neće oprostiti da Njemu druge smatraju ravnim, a oprostit će kome hoće ono što je manje od toga.'⁸¹¹

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ أَوْ حَدُّوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا.

„A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti.“⁸¹²

Navodi se od Amra ibn Šuaib, on od svog oca, a on od djeda, koji kaže: „Ja i moj brat bili smo na jednom skupu koji ne bih dao za sve blago svijeta. Kada sam došao s bratom, stariji ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bili su na jednim vratima i ne želeći da se s njima tiskamo sjeli smo u kraj. Oni su tada naveli jedan ajet iz Kur'ana i počeli raspravljati podigavši glasove. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izišao je ljut i crvenog lica, bacajući na njih prašinu i govoreći im: 'Polahko, ljudi, tako su propali narodi prije vas razilazeći se sa svojim vjerovjesnicima i okrećući dijelove knjiga protiv drugih. Kur'an nije objavljen da dokazuje lažnost jednog dijela drugim, nego je objavljen da jednim dijelom dokazuje istinitost drugog dijela. Stoga, ono što znate iz njega, radite po tome, a ono što ne znate - tražite da saznate od onoga koji to zna!'“⁸¹³

⁸⁰⁹ Ahmed, Nesai, Ibn Madže. Tirmizi u nešto drugačijoj formi i kaže da hasen-sahih.

⁸¹⁰ Zato što je ovaj ajet argument protiv haridžija koji su smatrali da je svaki grijeh širk i da će se zbog svakog grijeha vječito boraviti u Džehennemu.

⁸¹¹ Nisa, 116. Tirmizi-hasen.

⁸¹² Nisa, 82.

⁸¹³ Muslim, Nesai, Ahmed.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِنَّمَا نَرِنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّن قَبْلٍ أَن
نَّطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرِدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبَّتِ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا.

„O vi kojima je Knjiga data, u ovo što objavljujemo povjerujte - ono što potvrđuje kao istinito ono što već imate - prije nego što izbrišemo crte lica i ne damo im oblik kakav je straga, ili prije nego ih prokunemo kao što smo prokleli one koji nisu subotu poštivali. - A Allahova zapovijest se mora izvršiti.“⁸¹⁴

„...ili prije nego ih prokunemo kao što smo prokleli one koji nisu subotu poštivali“, tj. oni jevreji koji su u subotu varkom išli u lov, pa su bili kažnjeni i izobličili su se u majmune i svinje, o tome govori i drugi ajet koji glasi: 'Vama je poznato ono što se dogodilo onima od vas koji su se o subotu ogriješili, kao i to da smo im mi rekli: "Budite majmuni prezreni!"'⁸¹⁵ Uzvišeni Allah kaže: 'Poznata vam je, skupino jevreja, sila i kazna koja se sručila na stanovnike Ejle, koji su bili neposlušni prema Allahovojoj naredbi da se slavi subota i ne rade ništa toga dana.' Toga dana oni su se služili varkom u lovnu na mnogobrojnu ribu koja im je dolazila samo subotom, postavljući joj udice, mreže i jezerca s vodom iz kojih ne bi mogla izići u toku cijelog dana subotom, da bi došli navečer uoči nedjelje da je uzmu, uvjereni da je nisu ulovili u subotu, kada su joj pravili navedenu zamku, iako je sam lov bio u subotu zajedno s onim što bi učinili prije subote, Stoga ih je Allah izobličio pretvarajući ih u majmune. Postojale su dvije vrste stanovnika ovoga grada: vrsta koja se služila lukavstvom i vrsta koja to nikada nije činila. Ovi posljednji dijelili su se takođe na dvije vrste: onu koja je zabranjivala lov subotom i onu koja to nije činila. Kada je nastupila kazna, pogodila je one koji su se služili lukavstvom, kao i one koji nisu zabranjivali, kao vid kazne za to što nisu zabranjivali. Spasili su se samo oni koji su zabranjivali da se čini ovaj grijeh. Ata El Horasani kaže: 'Oni su pozvani ovako: 'Stanovnici grada, budite majmuni prezreni!' Zatim je dao da oni koji su im to zabranjivali uđu kod njih i kažu im: 'Zar vam nismo to zabranjivali?' Oni su to potvrdili klimajući glavama, tj. kazali su: 'Da.' Pošto je to trajalo samo tri dana, oni su ostali kao majmuni tri dana i za to vrijeme nisu ni jeli, ni pili, niti

⁸¹⁴ Nisa, 47.

⁸¹⁵ Bekare, 65.

su se parili. Nakon toga su pomrli.' Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže: 'Da Allah nije spomenuo da je spasio one koji su zabranjivali zlo, svi bi stanovnici grada propali.'"⁸¹⁶

Od Ebu Hurejre, r.a., se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ne činite grijeha koje su činili jevreji dozvoljavajući sebi niskim varkama ono što je Allah zabranio.“⁸¹⁷

Svećenik Ka'b El Ahbar je prihvatio islam kada je čuo učenje jednog kur'anskog ajeta. Naime, on je krenuo na put do Svetog hrama u Kudsu i naišao kroz Medinu, pa je pred njega izišao Omer rekavši: „Ka'be, primi islam! Odgovorio je: 'Zar vi, u vašoj Knjizi ne kažete: 'Oni kojima je dano da nose Tevrat, pa ga ne drže, slični su magarcu koji nosi knjige!'⁸¹⁸ 'Meni je dano da nosim Tevrat?!' Omer ga je, potom, pustio i on je otišao stigavši do Homsa. Tamo je čuo jednog tužnog čovjeka kako govori: 'O vi kojima je Knjiga data, u ovo što objavljujemo povjerujte - ono što potvrđuje kao istinito ono što već imate - prije nego što izbrišemo crte lica i ne damo im oblik kakav je straga, ili prije nego ih prokunemo kao što smo prokleni one koji nisu subotu poštivali. - A Allahova zapovijest se mora izvršiti.'⁸¹⁹ Tada je rekao: 'Gospodaru moj, ja prihvaćam islam!', iz straha da se na njega ne odnosi ovo što donosi ovaj ajet. Nakon toga se vratio, otišao svojoj porodici u Jemen, a potom došao s njima kao muslimanima!"⁸²⁰

إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفُرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَعْفُرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا.

„Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehove od toga, kome On hoće. A onaj ko drugog smatra Allahu ravnim čini, izmišljajući laž, grijeh veliki.“⁸²¹

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Tri su vrste nasilja: nasilje koje Allah neće oprostiti, nasilje

⁸¹⁶ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸¹⁷ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸¹⁸ Džuma, 5.

⁸¹⁹ Nisa, 47.

⁸²⁰ Ibn Ebi Hatim.

⁸²¹ Nisa, 48.

koje će Allah oprostiti i nasilje od kojeg Allah neće ostaviti ništa! Nasilje koje Allah neće oprostiti jeste idolopoklonstvo, jer Allah kaže: 'Idolopoklonstvo je veliko nasilje!'⁸²² Nasilje koje će čovjek oprostiti jeste nasilje koje robovi učine sebi u stvarima između njih i njihova Gospodara, a nasilje koje neće ostaviti jeste nasilje robova jednih prema drugima sve dok jedni drugima to duguju!''⁸²³

Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema roba koji kaže: Nema boga osim Allaha! a potom, na tome umre - da neće ući u Džennet! Na to sam ja upitao: 'A ako učini blud ili ukrade?', pa je rekao: 'Čak ako i blud počini i ukrade!' Rekao sam: 'A ako učini blud ili ukrade?', pa je rekao: 'Čak ako i blud počini i ukrade!' To je ponovljeno tri puta, a četvrti put je rekao: 'Uprkos protivljenju Ebu Zerra!' Zatim kaže: 'Nakon toga je Ebu Zerr izšao, a on je vukući svoj plašt govorio: 'Da, uprkos protivljenju Ebu Zerra!' Nakon toga je Ebu Zerr ovo govorio i ponavljao: 'Da, uprkos protivljenju Ebu Zerra!''⁸²⁴

Od Džabira, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, ,s.a.v.s., rekao: "Oprost prema robu važi sve dok ne padne zastor! Neko je upitao: 'Allahov Poslaniče, a šta je zastor?' On je odgovorio: 'To je pridruživanje Allahu bilo šta, jer nema duše koja će susresti Gospodara svoga ako Mu nikoga nije pridruživala, da joj se ne omogući oprost od Allaha Uzvišenog, pa ako On htjedne - kaznit će je, a ako htjedne - oprostit će joj!' Nakon toga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفُرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ.

'Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehove od toga, kome On hoće...''⁸²⁵

Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se navodi da je rekao: "Nismo dozvoljavali da za oprost mole oni koji su počinili velike grijehе dok

⁸²² Lukman, 13.

⁸²³ Bezzar "Musned."

⁸²⁴ Buhari, Muslim, Ahmed.

⁸²⁵ Nisa, 48. Ebu Ja'la "Musned."

nismo čuli Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako uči: إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفُرُ أَنْ

يُشْرِكُ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ.

'Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehove od toga, kome On hoće...'⁸²⁶ Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ostavio sam Svoj šefaat za počinioce velikih grijeha iz Moga ummeta za Sudnji dan!'"⁸²⁷

05. VRIJEDNOSTI SURE EL MAIDE-TRPEZA

Prenosi se da je Esma bint Jezid rekla: "Kada je objavljena sura El Maide umalo da se od njene težine nisu polomile kosti Poslanikove, s.a.v.s., deve."⁸²⁸

Prenosi se od Džubejra ibn Nufejra, da je rekao: "Obavio sam hadž, pa sam otišao kod Aiše, r.a. Upitala me je: 'Džubejre, učiš li suru El Maide?' Odgovorio sam: 'Da.' Ona nastavi: 'To je posljednja objavljena sura, pa što u njoj nađete da je dozvoljeno to uzmite kao dozvoljeno, a što u njoj nađete da je zabranjeno to ostavite kao zabranjeno.'"⁸²⁹

Prenosi se od Ebu Zerra, r.a., da je rekao: "Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je cijelu noć proveo u namazu, ponavlјajući ovaj kur'anski ajet:

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

'Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si.'⁸³⁰ Rekao sam mu: 'Allahov Poslaniče, ponavljaš si ovaj ajet dok nisi osvanuo?' On mi reče: 'Tražio sam od svoga Gospodara da mi dozvoli

⁸²⁶ Nisa, 48.

⁸²⁷ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸²⁸ Bejheki u „Šuabul iman.“

⁸²⁹ Hakim.

⁸³⁰ Maide, 118.

šefaat za moj ummet, pa mi je dozvolio i on će biti za svakog onoga ko ne bude Allahu, dž.š., pripisivao druga.”⁸³¹

... نَعْمَتِي ... عَلَيْكُمْ وَأَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ أَكْمَلْتُ

“...Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio...”⁸³² Jedne prilike je jedan Jevrej došao Omeru ibn El Hattabu, r.a., i rekao mu: “Vladaru pravovjernih, vi muslimani čitate u svojoj Knjizi jedan ajet, koji, da je objavljen nama, mi bismo dan njegovog objavlјivanja učinili praznikom! ‘A koji je to ajet’, upita Omer, r.a. ‘...Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio...’⁸³³, pročita Jevrej. ‘Tako mi Allaha, ja znam kada je ovaj ajet objavljen Poslaniku, s.a.v.s., i sat u kome se to desilo!’, reče Omer, r.a. ‘To je bilo na Arefatu, u petak poslije ikindije za vrijeme oproštajnog hadždža, desete hidžretske godine.’⁸³⁴

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلَغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَةَ
وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ.

„O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga, ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu, a Allah će te od ljudi štititi. Allah zaista neće ukazati na pravi put narodu koji neće da vjeruje.”⁸³⁵

Navodi se predanje od Aiše, r.a., koja kaže: „Ko ti kaže da je Muhammed sakrio nešto od onoga što mu je Allah objavio - laže, jer On, neka je slavljen i uzvišen, kaže: ‘O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga...’”⁸³⁶

Prenosi se od Ebu Džuhajfe Vehb ibn Abdullahe Es Suvajja, da je upitao Aliju ibn Ebi Taliba, r.a.: „Da li vi imate nešto od Objave što nije u Kur'anu? Odgovorio je: ‘Ne, tako mi Onog Koji daje da zrno raspukne i Koji čovjeka stvara, osim razumijevanja Kur'ana, koje Allah može darovati bilo kom čovjeku i onoga što je (napisano) na ovoj stranici.’

⁸³¹ Ahmed, Nesai, Ibn Madže, Ibn Ebi Šejbe.

⁸³² Maide, 3.

⁸³³ Maide, 3.

⁸³⁴ Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai.

⁸³⁵ Maide, 67.

⁸³⁶ Maide, 67. Buhari, Muslim.

Upitao sam: 'A šta je na ovoj stranici?' Odgovorio je: 'Krvarina, davanje slobode zarobljenicima i da se musliman ne ubija zbog nevjernika.'⁸³⁷

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednoj svojoj hutbi rekao: „**Ljudi, vi ćete biti pitani za mene, pa šta ćete odgovoriti?**“ Ljudi su odgovorili: 'Svjedočit ćemo da si dostavio i ispunio i da si to savjesno izvršio.' Počeo je dizati svoj prst prema nebu i okretati ga prema njima, govoreći: '**Allahu moj, jesam li dostavio?**'⁸³⁸

Allah Uzvišeni kaže: „...ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu...⁸³⁹, znači da ako ljudima ne dostaviš i ne saopštiš ono sa čime sam te poslao, tada nisi dostavio Moju Poslanicu, a poznato je šta proizilazi iz tog kad bi se desilo. Alij ibn Ebi Talha prenosi od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: 'Znači, ako bi sakrio bilo koji ajet koji ti je objavljen, tada ne bi dostavio Njegovu poslanicu.'⁸⁴⁰

Allah Uzvišeni kaže: „...a Allah će te od ljudi štititi...⁸⁴¹, tj. ti dostavi Moju poslanicu, a Ja ću te čuvati od ljudi, pomoći te i podržati protiv tvojih neprijatelja i dati ti pobjedu nad njima, pa ne strahuj i ne žalosti se, jer niko od njih nikavo ti zlo neće moći nanijeti. Prije objave ovog ajeta Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio je čuvan od ashaba. Prenosi se od Aiše, r.a., da je ona kazivala, da Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne noći nije spavao, a ona je bila pored njega, pa ga je upitala: 'Šta je s tobom, Allahov Poslaniče?' Odgovorio je: '**Kamo sreće da ima neki dobar čovjek među mojim drugovima da me čuva večeras.**' I dok smo tako bili, čula sam zveket oružja. On je upitao: 'Ko je to?' Javio se S'ad ibn Malik. Upitao ga je: '**Šta te je dovelo?**' Odgovorio je: 'Došao sam da te čuvam, Allahov Poslaniče.' Pa sam čula hrkanje Allahova Poslanika, s.a.v.s., u snu.'⁸⁴²

Navodi se od Aiše, r.a., da je rekla: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuvan je dok nije objavljen ovaj ajet: ...a Allah će te od ljudi štititi...'⁸⁴³, pa je

⁸³⁷ Buhari.

⁸³⁸ Muslim.

⁸³⁹ Maide, 67.

⁸⁴⁰ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁴¹ Maide, 67.

⁸⁴² Ahmed.

⁸⁴³ Maide, 67.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., podigao glavu ispod svoda i rekao: **'Ljudi, razidite se, Allah Uzvišeni će nas čuvati.'**⁸⁴⁴

Prenosi se od Ismeta ibn Malika El Hatemija koji kaže: „Imali smo noću stražu kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., dok nije objavljeno: **'...a Allah će te od ljudi štititi...',** pa je čuvanje straže napušteno.”⁸⁴⁵

Prenosi se od Dža'da ibn Halida ibn Es Simte El Džušemija, r.a., da je rekao: „...i doveden je neki čovjek Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je rečeno: 'Ovaj je želio da te ubije.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: **'Nisi me prepao i da si želio to, Allah ti to ne bi omogućio.'**⁸⁴⁶

لَتَجِدُنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاؤَهُ لِلَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهُو وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدُنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوْدَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قَسِيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكِبِرُونَ . وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيَ الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ .

„Ti ćeš sigurno naći da su vjernicima najljući neprijatelji Jevreji i mnogobošci; i svakako ćeš naći da su vjernicima najbliži prijatelji oni koji govore: 'Mi smo kršćani', zato što među njima ima svećenika i monaha i što se oni ne ohole. Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je to Istina, pa govore: 'Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa upiši i nas među one koji su posvjedočili.'⁸⁴⁷

Ova dva ajeta govore o kršćanima iz Abesinije (Etiopije), koji su, kao izaslanici njihovog vladara Negusa, došli u Medinu, i koji su plakali, kad im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio suru Ja sin. Svojim suzama oni su izražavali svoje misli i želje: „Bože, učini nas sljedbenicima ovog Poslanika, koji će na onom svijetu, pred svim narodima, svjedok biti, da je Allahovu poruku ljudima dostavio!”, i tom prilikom su primili Islam.⁸⁴⁸

⁸⁴⁴ Buhari, Muslim.

⁸⁴⁵ Ibn Merdevjeh.

⁸⁴⁶ Ahmed.

⁸⁴⁷ Maide, 82-83.

⁸⁴⁸ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

06. VRIJEDNOSTI SURE EL EN'AM-STOKA

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: „Sura El En'am objavljena je kompletna noću u Mekki, i sa njom je sišlo 70 000 meleka koji su naglas tesbih činili Allahu.“⁸⁴⁹

Prenosi se hadis od Alije, r.a., u kojem stoji: „Kur'an je objavljen po pet ajeta osim sure El En'am, pa ko Kur'an uči napamet pet po pet ajeta nikada ga neće zaboraviti.“⁸⁵⁰

Prenosi se od Džabira da je rekao: „Kada je objavljena sura El En'am, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izgovorio: '**Subhanallah**', a zatim rekao: '**Ovu je suru dopratio toliki broj meleka da su potpuno zatvorili horizont.**'“⁸⁵¹

Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sura El En'am sišla je sa povorkom meleka koja je prekrila obzorje, njihovi glasovi su brujali, a zemlja se tresla od njihovog veličanja Allaha.** A Poslanik, s.a.v.s., izgovarao je: '**Subhanallahil 'Azim, Subhanallahil 'Azim.**'“⁸⁵²

Prenosi se od Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sura El En'am spada u odbrane dijelove Kur'ana.**“⁸⁵³

07. VRIJEDNOSTI SURE EL A'RAF-BEDEMI

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na akšam namazu učio suru El A'raf.⁸⁵⁴

Ebu Omer ibn Abdul Berr kaže: „Prenosi se da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na akšamu učio suru El A'raf, Saffat, Duhan i El A'la.“⁸⁵⁵

⁸⁴⁹ Taberani.

⁸⁵⁰ Bejheki.

⁸⁵¹ El Hakim kaže da je ovo predanje vjerodostojno i odgovara kriterijima Muslimovim.

⁸⁵² Ibn Merdevejh.

⁸⁵³ Darimi.

⁸⁵⁴ Buhari.

Mervan ibn Hakem je učio na akšamu kratke sure, pa ga je Zejd ibn Sabit zbog toga kritikovao: „Šta je s tobom pa na akšamu učiš kratke sure? Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da na akšamu uči najdužu od dugih sura. Pitao sam ga koja je to najduža od dugačkih sura, a on reče: 'Sura A'raf.'”⁸⁵⁶

Bilježi se od Aiše, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na akšamu učio suru El A'raf koju je dijelio na dva rekata.⁸⁵⁷

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدْنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ
وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذْنَنَّ مُؤَذِّنَ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
الظَّالِمِينَ.

„I stanovnici Dženneta će stanovnike Vatre dozivati: Mi smo našli da je istinito ono što nam je Gospodar naš obećao, da li ste i vi našli da je istinito ono što je vama Gospodar vaš obećao? - Jesmo! - odgovorit će. A onda će jedan glasnik među njima viknuti: Neka Allahovo prokletstvo ostane nad onima koji su se prema sebi ogriješili.”⁸⁵⁸

Kada džehenemlje dođu na svoja mjesta, Uzvišeni Allah će ih izgrditi i ukoriti, a dženetlje će im reći: „Mi smo našli da je istinito ono što nam je Gospodar naš obećao, da li ste i vi našli da je istinito ono što je vama Gospodar vaš obećao? - Jesmo! - odgovorit će.”⁸⁵⁹

Slično ovome, Allah, dž.š., u suri Es Saffat, od 55-59 ajeta govori o čovjeku koji je imao druga nevjernika: „I on će pogledati i njega usred Džehennema ugledati. 'Allaha mi' - reći će 'zamalo me nisi upropastio; da nije bilo milosti Gospodara moga, i ja bih se sada mučio.' 'A mi, jelde, više nećemo umirati? - jednom smo umrli - više nećemo biti mučeni!'”⁸⁶⁰

On će ovako pobijati njegove riječi koje je govorio na Dunjaluku i korit će ga zato što je dospio u tu kaznu i patnju. Pored toga, meleki će ih grditi riječima: „Ovo je vatra koju ste poricali. Pa, je li ovo čarolija, ili

⁸⁵⁵ Nesai.

⁸⁵⁶ Buhari, Autori četiri „Sunena.“

⁸⁵⁷ Nesai sa sahīh senedom.

⁸⁵⁸ A'raf, 44.

⁸⁵⁹ A'raf, 44.

⁸⁶⁰ Saffat, 55-59.

vi ne vidite? Pržite se u njoj, isto vam je trpjeli ili ne trpjeli - to vam je kazna za ono što ste radili.⁸⁶¹ A i Allahov Poslanik, s.a.v.s., korio je poginule mušrike Bedra, koji su bili zakopani u jedan stari bunar, dozivajući ih: „O Ebu Džehle! O Utbe ibn Rebia! O Šejbe ibn Rebia!, pa je zovnuo sve njihove glavešine: 'Jeste li našli da je istinito ono što vam je vaš Gospodar obećao? Ja sam našao da je istinito ono što mi je moj Gospodar obećao.' Omer upita: 'O Allahov Poslaniče, zar se obraćaš ljudima koji već truhnu?' A on mu odgovori: 'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, vi ništa bolje od njih ne čujete moj govor, samo što oni ne mogu odgovoriti.'⁸⁶²

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْعُونَهَا عَوْجًا وَهُمْ لِلْآخِرَةِ كَافِرُونَ .

„Koji su od Allahova puta odvraćali i nastojali da ga iskrive, i koji u Ahiret nisu vjerovali!”⁸⁶³

Oni koji su odvraćali od Allahovog puta i Šerijata, želeći da bude krivi, a ne pravi put. „...i koji u ahiret nisu vjerovali!”, odnosno koji su ga nijekali i odbijali. Zato oni ne mare zbog loših riječi i djela koja čine - jer se ne boje polaganja računa za njih - i zato su oni najgori ljudi u pogledu riječi i djela.

وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرُفُونَ كُلًاً بِسِيَاهِمْ وَنَادُوا أَصْحَابَ
الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ .

„Između njih bit će bedem, a na vrhovima ljudi koji će svakog po obilježju njegovom poznati. I oni će stanovnicima Dženneta viknuti: 'Selamun alejkum!' - dok još ne uđu u njega, a jedva će čekati.”⁸⁶⁴

Nakon što je Uzvišeni Allah naveo razgovor koji će se voditi između dženetlijia i džehenemlijia, On ukazuje na to da između Dženneta i Džehennema postoji bedem. Riječi Uzvišenog: „Između njih bit će bedem...”, označavaju pregradu, koja je nazvana tako zato što će oni koji budu na njoj poznavati stanovnike Dženneta i stanovnike Džehennema. A to će biti ljudi koji će imati podjednako i dobrih i loših djela niti će biti u Džennetu niti u Džehennemu. To je mišljenje Huzejfe, Abdullaha ibn

⁸⁶¹ Tur, 14-16.

⁸⁶² Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁶³ A'ruf, 45.

⁸⁶⁴ A'ruf, 46.

Abbasa, Abdullaха ibn Mes'uda i još jednog broja alima iz prvih a i kasnijih generacija, Allah im se smilovao. U vezi sa riječima Uzvišenog: „...koji će svakog po obilježju njegovom poznati...“

Alijj ibn Ebi Talha kaže da je Abdullah ibn Abbas rekao: „Oni će dženetlije prepoznati po njihovim bijelim licima, a džehenemlije po crnim licima. To isto od njega prenosi i Ed Dähhak.“⁸⁶⁵

A riječi Uzvišenog: „I oni će stanovnicima Dženneta viknuti: 'Selamun alejkum! ' - dok još ne uđu u njega, a jedva će čekati'“, tj. kada ugledaju dženetlije, nazvat će im selam. Ali, oni do tada još neće ući u Džennet, iako će to željeti. Hasan kaže: „Tako mi Allaha, ta će im želja biti u srcima samo zato što će im Allah željeti dobro.“⁸⁶⁶

Prenosi se da je Hazifa, r.a., rekao: „Stanovnici bedema su narod čija su dobra djela prevagnula pa nije bačen u vatru, a imao je previše loših djela da bi ušao u Džennet. I kad oni bace pogled na stanovnike vatre, reći će: 'Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom griješnim!'⁸⁶⁷ Pa dok budu time zabavljeni, iznenada će im doći tvoj Gospodar i reći će: 'Krenite, uđite u Džennet. Ja sam vam, zaista, već oprostio.'"⁸⁶⁸

Prenosi Katade od Ebu Se'ida El Hudrija, koji im je pričao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Vjernici će biti spašeni od vatre pa će biti zadržani na mostu između Dženneta i Džehennema da bi poravnali račune oko nepravde koju su jedni drugima učinili na dunjaluku, sve dok to ne rasprave i ne poravnaju račune. Zatim će im biti dozvoljeno da uđu u Džennet. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, svako od njih će prepoznati svoje mjesto u Džennetu lakše nego što je prepoznavao svoju kuću na dunjaluku.“⁸⁶⁹

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: „A'raf označava prostor između Dženneta i Džehennema. Tu će biti smješteni oni koji su poginuli u borbi na Allahovom putu. Otišli su u borbu bez dozvole roditelja. Pogibija na Allahovom putu bila je razlogom što nisu bačeni u

⁸⁶⁵ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁶⁶ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁶⁷ A'raf, 47.

⁸⁶⁸ Hakim u „Mustedreku“ i kaže da je vjerodostojan po kriterijumima Buharije i Muslima, a sa njim se slaže i Ez Zehebi.

⁸⁶⁹ Buhari.

džehennemsku vatrnu a neposlušnost prema roditeljima bila je razlogom da ne uđu u Džennet. Tako će ostati na tom međuprostoru dok Allah ne doneše o njima Svoju odluku.”⁸⁷⁰

Navodi se od Junusa ibn Ebi Ishaka: „Eš Šabi je rekao: ‘Jednom mi je došao Abdul Hamid ibn Abdirrahman u društvu sa oslobođenim kurejsijskim robom Ebu Zinadom Abdullahom ibn Zekvanom, pa rekoše nešto o ljudima na bedemu, što nije bilo ispravno. Na to im ja rekoh: ‘Ako želite, ja ću vas obavijestiti o onome što je rekao Huzejfe.’ Oni rekoše: ‘Reci nam!’ A ja im rekoh: ‘Kada je spomenuo ljude na bedemu, Huzejfe je rekao: ‘To su ljudi koji zbog svojih dobrih djela ne mogu u Džehennem, a zbog svojih loših djela ne mogu u Džennet.’”⁸⁷¹

وَإِذَا صُرِفْتُ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ.

„A kada im pogledi skrenu prema stanovnicima Vatre, uzviknut će: ‘Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom grješnim!’”⁸⁷²

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud rekao: „Na tasu vase pretegnut će ili nedostajati da bi tas preteguo čak i zrno gorušice.”⁸⁷³

Pored toga, Abdullah ibn Mes'ud je rekao: „Kada čovjek uradi dobro djelo, piše mu se deset djela, a kada uradi loše djelo, piše mu se samo jedno. Pa, propao je onaj kome se nakupi više od onih od kojih se piše jedno nego od onih od kojih se piše deset.”⁸⁷⁴

O riječima Uzvišenog: „A kada im pogledi skrenu prema stanovnicima Vatre, uzviknut će: “Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom griješnim!”⁸⁷⁵

Abdullah ibn Abbas kaže: „Kada ljudi na bedemu ugledaju i prepoznaju stanovnike Vatre, reći će: ‘Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom griješnim!’”⁸⁷⁶

⁸⁷⁰ Hafiz Ez Zehebi „Kitabul kebair“, str. 41.

⁸⁷¹ Ibn Džerir.

⁸⁷² A'ruf, 47.

⁸⁷³ Zrna gorušice su veoma sitna, u jednom kilogramu ima oko 913 000 zrna.

⁸⁷⁴ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁷⁵ A'ruf, 47.

⁸⁷⁶ A'ruf, 47.

A Abdullah ibn Mes'ud kaže: „Kada oni ugledaju stanovnike Vatre i njihova mjesta, oni će zamoliti Allaha da ih zaštiti od tih mjesta, riječima: **'Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom griešnim!'**⁸⁷⁷

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ
وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ

„Oni koji će po vrhovima bedema biti zovnut će Ijude, koje će po obilježju njihovom poznati i reći će: 'Nije vam koristilo vaše mnoštvo i to što ste se oholo držali.'“⁸⁷⁸

Stanovnici bedema će biti ljudi koji će imati podjednako i dobrih i loših djela. Neće imati dovoljno dobrih djela za ulazak u Džennet, niti toliko loših djela da zasluže ulazak u Vatru, pa će biti postavljeni na taj bedem i prepoznavat će svijet po njihovom izgledu. Ovdje nam Uzvišeni govori o tome kako će oni koriti stanovnike vatre, tj. vođe i prvake Kurešija i mnogobožaca: „**Nije vam koristilo vaše mnoštvo...**“, to znači vaša mnogobrojnost, „...i to što ste se oholo držali.“ Odnosno: Vaša brojnost i oholost nisu vas sačuvale od Allahove kazne u koju ste dospjeli i patnje od koje patite. Vejčno će nevjernici u Džehennemu ostati.

أَهُؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَاهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا
أَنْتُمْ تَحْزُنُونَ.

„Zar nisu ovo oni za koje ste se zaklinjali da ih Allahova milost neće stići? - a Allah im je rekao: Uđite u Džennet, nikakva straha za vas neće biti i ni za čim vi nećete tugovati!“⁸⁷⁹ „Zar nisu ovo oni za koje ste se zaklinjali da ih Allahova milost neće stići?“, tj. Uzvišeni Allah će upitati one koji su se oholili i gomilali imetak: „**Zar nisu ovo oni**“, tj. stanovnici bedema, „...za koje ste se zaklinjali da ih Allahova milost neće stići?“ Zatim će Allah reći stanovnicima bedema: „Uđite u Džennet, nikakva straha za vas neće biti i ni za čim vi nećete tugovati!“ Uprkos nevjernicima. Huzejfe, r.a., govori o tome kako će stanovnici bedema tražiti šefaat od Adema, pa onda od Ibrahima, pa od Musaa, pa Isaa, i na kraju od Muhammeda, s.a.v.s., i kako će

⁸⁷⁷ A'ruf, 47. Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁷⁸ A'ruf, 48.

⁸⁷⁹ A'ruf, 49.

se svi ispričavati, osim Muhammeda, s.a.v.s., koji kaže: „**Pa će meni doći, a ja ču se potapšati po prsima i reći: Ja ču to uraditi.**” Nakon toga on će im činiti šefaat, kako to stoji u Huzejfinom rivajetu: Zatim je Muhammed s.a.v.s., rekao: „**Zatim ču ih dovesti do Dženneta i zatražiti da se otvore vrata, pa će se otvoriti i meni i njima.** Tada će oni biti odvedeni do rijeke koja se zove Rijeka života. Na njenim je obalama trska po kojoj su razasuti biseri, zemlja joj je od miska, a šljunak od dragulja. U njoj će se okupati, pa će im se vratiti boja i miris dženetlijia i izgledat će poput blistavih zvijezda. Ipak, na njihovim će prsima ostati bijeli biljezi pomoću kojih će biti prepoznавани, pa će ih zvati: ‘Dženetlje siromasi.’”⁸⁸⁰

08. VRIJEDNOSTI SURE EL ENFAL-PLIJEN

Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao: „Pitao sam Abdullaha ibn Abbasa o čemu govori sura Et Tevbe? ‘Et Tevbe!?’”, odgovori on: ‘Ona otkriva njihove (munafičke) nedostatke! Kako je odmicalo njeno objavlјivanje, uz spominjanje pojedinačnih nedostataka, ljudi su pomislili da niko od nas neće ostati a da u njoj neće biti spomenut.’ Zatim sam ga upitao: ‘A sura El Enfal?’ ‘To je sura koja govori o Bedru’, kazao je. Onda sam, upitao: ‘A sura El Hašr?’ ‘Ona govori o plemenu Benu Nadir’, odgovorio je.”⁸⁸¹

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ
بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ .

„**Pitaju te o plijenu. Reci: ‘Pljen pripada Allahu i Poslaniku.’** Zato se bojte Allaha i izgladite međusobne razmirice, i pokoravajte se Allahu i Njegovu Poslaniku, ako ste pravi vjernici.”⁸⁸²

Od Sa'da ibn Malika se prenosi: „Ja sam rekao: ‘Allahov Poslaniče, Allah me je danas spasio od mušrika, pa mi pokloni ovu sablju!’ On mi je odgovorio: ‘Ta sablja nije ni twoja ni moja, ostavi je!’ Ja sam je ostavio i vratio se, govoreći sam sebi: ‘Možda će on onu sablju dati nekome kome

⁸⁸⁰ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁸⁸¹ Muslim.

⁸⁸² El Enfal, 1.

ona ne znači toliko koliko meni!.' Kad, začuh čovjeka iza sebe kako me doziva, pa upitah: 'Je li to Allah nešto radi mene objavio?' A on mi reče: '**Tražio si od mene sablju koja nije bila moja. Sada mi je poklonjena, pa evo ti je!**'⁸⁸³ Tada je Allah, dž.š., objavio gornji ajet.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sa šest stvari sam odlikovan nad ostalim Božijim poslanicima: Dat mi je univerzalan i jezgrovit govor, pobjeđivao sam pomoću staraha, dozvoljen mi je ratni plijen, učinjena mi je zemlja čistom i džamijom mom umetu, poslan sam kao Poslanik svim stvorenjima, mojim dolaskom je završeno poslanstvo.**“⁸⁸⁴

09. VRIJEDNOSTI SURE ET TEVBE-POKAJANJE

Prenosi Ebu Derda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko svakodnevno, jutrom i večeri rekne:**

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

'Hasbijallahu la ilah illa huve alejhi tevekkeltu ve huve Rabbul aršíl Azim- meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; samo se u Njega uzdam, On je Gospodar svemira veličanstvenoga!⁸⁸⁵, sedam puta, Allah će mu udovoljiti sve što mu je vrijedno na dunjaluku i na ahiretu.”⁸⁸⁶

Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao: „Pitao sam Abdullaha ibn Abbasa o čemu govori sura Et Tevbe? 'Et Tevbe!?', odgovori on: 'Ona otkriva njihove (munafičke) nedostatke! Kako je odmicalo njeno objavlјivanje, uz spominjanje pojedinačnih nedostataka, ljudi su pomislili da niko od nas neće ostati a da u njoj neće biti spomenut.' Zatim sam ga upitao: 'A sura El Enfal?' 'To je sura koja govori o Bedru', kazao je. Onda sam, upitao: 'A sura El Hašr?' 'Ona govori o plemenu Benu Nadir', odgovorio je.”⁸⁸⁷

⁸⁸³ Ahmed, Tirmizi, Ebu Davud, Nesai.

⁸⁸⁴ Buhari, Muslim, Tirmizi.

⁸⁸⁵ Tevbe, 129.

⁸⁸⁶ Ebu Davud.

⁸⁸⁷ Muslim.

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ فَسِيَحُوا فِي الْأَرْضِ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُعْجِزُ الْكَافِرِينَ .

„Obznana od Allaha i Njegova Poslanika onim mnogoboćima s kojima ste zaključili ugovore. Putujte po svijetu još četiri mjeseca, ali znajte da Allahu nećete umaći i da će Allah nevjernike osramotiti.“⁸⁸⁸

Prenosi se od Ebu Hurejrea da je rekao: „Poslao me je Ebu Bekr na Minu među onima koji će proglašiti da mušrici ne čine hodočašće poslije ove godine i da ne obilaze svetu kuću goli, a dan velikog hadža jeste dan prinošenja žrtvi. Ovaj dan je nazvan Velikim hadžom jer su ljudi govorili mali hadž. Ebu Bekr prenio je i dostavio ljudima te godine, a u godini Oprosnog hadža, kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio hadž, nijedan mušrik nije to uradio.“⁸⁸⁹

Prenosi se od Muhriza ibn Ebi Hurejrea, a on od svog oca da je rekao: „Bio sam sa Alijom ibn Ebi Talibom kada ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao stanovnicima Mekke sa 'Obznanom', pa su rekli šta ste to pozivali? Rekao je: 'Pozivali smo da neće ući u Džennet osim vjernik, niti će obilaziti Kabu ko je go i ko bude imao sklopljen ugovor sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., njegov je rok važenja četiri mjeseca, a kada prođu četiri mjeseca zaista, Allah, dž.s., i Njegov Poslanik ne priznaju mnogoboće, niti će mušrici činiti hodočašće Kabe poslije ove godine. Pozivao sam dok mi nije glas promukao.'“⁸⁹⁰

Prenosi se od Alije, r.a., da je rekao: „Poslao me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je objavljena obznana sa četiri stvari: Da ne obilaze oko svete kuće goli; da se mušrici ne približavaju El Mesdžidul Haramu nakon ove godine; ko bude imao sklopljen ugovor sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., on je važeći do njegovog ugovorenog roka i da u Džennet neće ući osim pravi vjernik.“⁸⁹¹

⁸⁸⁸ Tevbe, 1-2.

⁸⁸⁹ Buhari.

⁸⁹⁰ Ahmed.

⁸⁹¹ Ibn Džerir.

10. VRIJEDNOSTI SURE JUNUS-JUNUS

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s, da kaže: „**Uistinu mi je Allah dao sedam⁸⁹² umjesto Tevrata, dao mi je 'raat⁸⁹³ umjesto Indžila, dao mi je ono što je između 'tavasin⁸⁹⁴ do 'havamim⁸⁹⁵ umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim⁸⁹⁶ i 'mufessal⁸⁹⁷, nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.**”⁸⁹⁸

Amir ibn Abd Kajs, r.a., je rekao: „Tri ajeta iz Kur'ana su mi bila dovoljna da ne tražim ništa ni otkoga od ljudi:

1. 'Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro, pa - niko ne može blagodat Njegovu spriječiti.'⁸⁹⁹
2. 'Milost koju Allah podari ljudima niko ne može, poslije Njega, dati; On je Silan i Mudar.'⁹⁰⁰
3. 'Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti.'"⁹⁰¹

Prenosi se da je Ahnef učio na prvom rekuatu suru Kehf, a na drugom suru Jusuf ili Junus, Ahnef je spominjao, kako je on za Omerom, r.a., klanjao sabah sa ove dve sura.⁹⁰²

---

⁸⁹² Sedam ajeta sure Fatihe.

⁸⁹³ Sura koja počinju sa slovom ra. Jer se u početku sure Junus nalazi ovaj harf.

⁸⁹⁴ Sura koja počinju sa slovom ta.

⁸⁹⁵ Sura koja počinju sa slovom ha.

⁸⁹⁶ Sura koja počinju sa slovom ha.

⁸⁹⁷ Zadnji dio kur'ana koji sadrži kraća sura naziva se El Mufessal.

⁸⁹⁸ Es Sujuti u „Džamiul-Kebir“, i „Džamius-Sagir.“

⁸⁹⁹ Junus, 107.

⁹⁰⁰ Fatir, 2.

⁹⁰¹ Hud, 6. Dr. Fuad Sedić u "Ogranci imana."

⁹⁰² Buhari.

11. VRIJEDNOSTI SURE HUD-HUD

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učite petkom suru Hud.**”⁹⁰³

Prenosi se od Ebu Bekra, koji je rekao: „Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: 'Šta te je osijedilo?' A on je rekao: '**Osiđili su me sura Hud, El Vaki'a, Amme jetesaelun i Izeš Šemsu kuvviret**', a u drugoj verziji: '**Poglavlje Hud i njemu slična.**'”⁹⁰⁴

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Obijelješe me sure Hud, i njene sestre, El Vaki'a, El Hakkah i Izeš Šemsu Kuvviret.**”⁹⁰⁵

Navodi se od Ebu Bekra, r.a., da je rekao: „Obijelio si Allahov Poslaniče! Poslanik, s.a.v.s., mu reče: '**Obijelila su me sura Hud, Murselat, Amme jetesaelun i Izeš Šemsu kuvviret.**'”⁹⁰⁶

Jedan od sinova Ibn Ebi Lejle kaže: „Došla mi je neka žena, a ja učah suru Hud, pa mi reče: 'O Ebu Abdurrahmane, zar ti tako⁹⁰⁷ učiš, a ja tu suru učim ima već šest mjeseci i još je nisam završila.'”⁹⁰⁸

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Došao je neki čovjek Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: 'Allahov Poslaniče, ja sam na kraju grada liječio neku ženu, ali sam se kod nje predao ljubavnom užitku, jedino što nisam imao spolni odnos sa njom! Evo, to sam ja, pa mi presudi kako god hoćeš!' 'Allah je sakrio to, trebao si i ti sakriti svoju sramotu!' Reče mu Omer, r.a. 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu ništa ne odgovori. Ovaj čovjek izade a Allahov Poslanik, s.a.v.s., posla jednog čovjeka da ga zovne i prouči mu ajet: '**Obavljam namaz početkom i krajem dana; i u prvim časovima noći. Dobrim djelima se brišu loša. To je pouka za one koji pouku primaju.**'”⁹⁰⁹ Neki čovjek upita: 'Allahov

⁹⁰³ Darimi, Bejheki u „Šuabul iman.“ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

⁹⁰⁴ Ebu Ja'la.

⁹⁰⁵ Taberani u „El Mu'džemul Kebir.“

⁹⁰⁶ Tirmizi.

⁹⁰⁷ Zar ti tako brzo učiš bez razmišljanja o toj suri.

⁹⁰⁸ Bejheki u „Šuabul iman.“

⁹⁰⁹ Hud, 114.

Poslaniče, odnosi li se ovo samo na njega?' 'Ne, nego na sve ljude!' Odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.'"⁹¹⁰

Ebu Jeser ibn Amr je rekao: „Došla mi je jedna žena, čiji je muž bio odsutan zbog vojnog pohoda, da kupi datula, ja sam je uveo u kuću, prodao joj nešto boljih datula i tom prilikom je poljubio. Potom sam otišao Ebu Bekru, ispričao mu svoj prekršaj, a on mi je rekao: 'Pokrij svoju sramotu, moli Allaha za oprost i o tome nikome nemoj pričati.' Međutim, ja se nisam strpio pa sam otišao Omeru koji mi je, nakon što sam ga upoznao o događaju, rekao isto što i Ebu Bekr. Griža savjesti dotala me je i do Poslanika, s.a.v.s., koji mi reče: '**Sa ovim postupkom ti si iznevjerio obitelj borca na Allahovom putu.**' Potom je Poslanik, s.a.v.s., sageo glavu i dugo šutio sve dok mu nije objavljen gornji ajet.”⁹¹¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah je među vas raspodijelio ahlak i čudoređe, kao što je raspodijelio i nafaku. On daje dobra ovoga svijeta onome ko ih želi i ko ih ne želi, ali din ne daje osim onome ko ga želi, jer kome Allah dadne din, toga i zavoli. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, nijedan čovjek neće biti musliman dok islam ne primi njegovo srce i njegov jezik, niti će vjerovati dok njegov susjed ne bude siguran da ga neće prevariti i nanijeti mu nepravdu, niti će čovjek steći haram zaradu, pa trošiti od nje za dobro niti će mu to biti blagoslovljeno niti će dati milostinju koja će mu biti primljena, niti će to ostaviti iza sebe, a da mu to ne bude dodatak za Džehennem. Allah ne briše grijehom, nego briše grijeh dobrim djelom. Ružno se ne briše ružnim.”⁹¹²

---

⁹¹⁰ Buhari, Muslim.

⁹¹¹ Tirmizi.

⁹¹² Ahmed.

12. VRIJEDNOSTI SURE JUSUF-JUSUF

Prenosi se da je Omer ibn Hattab učio sure Jusuf na sabah namazu i plakao toliko da su mu suze kvasile vrat.⁹¹³

Prenosi se interesantan događaj u vezi sa ajetom: „**Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim.**“⁹¹⁴ Naime Omer, r.a., je na sabah namazu učio sure Junus, Jusuf i En Nahl. Kada bi naišao na ovaj ajet, onda bi zaplakao tako da se njegovo jecanje čulo do zadnjih safova.⁹¹⁵

Abdullah ibn Šeddad ibn El Had kaže. „Čuo sam jecaje Omara ibn El Hattaba, r.a., dok je imamio na sabah namazu, a bio sam u zadnjem safu. Čuo sam ga kako uči ovaj ajet iz sure Jusuf: ‘**Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate’ - reče on.**’“⁹¹⁶

Povod objave ovog ajeta, navodi se predanje Ibn Džerira od Ibn Abbasa, koji kaže da su rekli: „Kad bi nam, Allahov Poslanič, ispričao neki događaj?”, pa je objavljeno:

نَحْنُ نَقْصُ عَلَيْكَ أَخْسَنَ الْقَصَصِ .

‘Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo.’⁹¹⁷

Prenosi se od Džabira ibn Abdullahe, koji kaže kako je Omer ibn El Hattab donio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., neku knjigu koju je dobio od nekog kitabije i koju je pročitao pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na što se on naljutio i rekao: ‘**Zar vas je ona zbulila, sine Hattabov?** Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, ja sam vam donio bijele i čiste ajete i ne pitajte ih nešto pa da vam reknu istinu, pa da ih vi onda u laž nagonite, ili da vam reknu laž, pa da u nju vjerujete. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, da je Musa živ, on bi sigurno bio moj sljedbenik.’“⁹¹⁸

---

⁹¹³ Nevevi.

⁹¹⁴ Jusuf, 86.

⁹¹⁵ Ibn Tejmijje u „El Ubudijje.“

⁹¹⁶ Sure Jusuf, 86. Dr. Fuad Sedić u “Ogranci imana.”

⁹¹⁷ Jusuf, 3.

⁹¹⁸ Ahmed.

Prenosi se od Abdullaха ibn Sabita, koji kaže kako je Omer, r.a., došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao mu: „Allahov Poslaniče, prošao sam pored jednog svog brata iz plemena Benu Kurejza, pa mi je napisao nekoliko redaka iz Tevrata da ti ih pročitam.’ Lice Allahovog Poslanika, s.a.v.s., promijenilo se, kaže Abdullah ibn Sabit. Rekao sam mu: ‘Zar ne vidiš promjenu na Poslanikovu, s.a.v.s., licu? ’ Omer, r.a., je rekao: ‘Zadovoljni smo da nam samo Allah bude Gospodar, da nam islam bude vjera, i da nam Muhammed bude Poslanik.’ Allahov se Poslanik, kaže, smirio i rekao: ‘Tako mi Onoga u čijoj je ruci moј život, da je među vama osvanuo Musa, pa ga vi slijedili, a mene napustili, bili biste u zabludi. Vi ste moј udio među narodima, a ja sam vaš među poslanicima.’”⁹¹⁹

13. VRIJEDNOSTI SURE ER RA'D-GROM

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَوْتَهَ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّهُ يَجْرِي لِأَجْلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرُ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءَ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ.

“Allah je nebesa, vidite ih, bez stupova podigao, i onda se nad Aršom užvisio, i Sunce i Mjesec potčinio, svako se kreće do roka određenog; On upravlja svim i potanko izlaže dokaze, da biste se uvjerili da čete pred Gospodara svoga stati.”⁹²⁰

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „Sedam nebesa i sve što je na njih i među njima prema Allahovom su Kjursu samo kao halka bačena u pustinji, a Kursijj u odnosu prema Aršu, takođe, kao ta halka bačena u pustinji.”⁹²¹

⁹¹⁹ Ahmed.

⁹²⁰ Ra'd, 2.

⁹²¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

U drugoj verziji hadisa stoji da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**A veličinu Allahovog Arša, ne može niko osim Allaha procijeniti.**“⁹²²

Prenosi se da je Muttarif, r.a., proučio ajet: „**Gospodar tvoj ljudima prašta i uprkos zulumu njihovu, ali Gospodar tvoj doista i strahovito kažnjava**“⁹²³, a zatim je rekao: 'Kada bi ljudi znali kolika je Allahova milost i veličina Njegovog oprosta, bili bi mnogo radosni; ali kada bi, takođe, znali kako je žestoka i teška Allahova kazna, nikada ne bi prestali plakati, niti bi mogli jesti ni piti.'“⁹²⁴

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ.

„I grmljavina veliča i hvali Njega, a i meleki, iz strahopštovanja prema Njemu...“⁹²⁵

Prenosi se da je razlog objavljivanja ovog ajeta naveden u nekoliko predanja. Jedno je od njih ono koje prenosi Aburrahman ibn Sahar El Abdi: „Da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao jednom silniku kojeg je pozivao u islam, a on ga je upitao: 'Da li vi mislite da je vaš gospodar zlato ili srebro ili pak biser?' Dok se on sa njima raspravlja, Allah je poslao oblak, zagrmjelo je, te je na tog silnika poslan grom koji mu je odbio glavu, nakon čega je objavljen ovaj ajet.”⁹²⁶

Kaže se da je ajet objavljen i zbog slučaja Amira ibn Tufejla i Irbida ibn Rebije. Kada su došli u Medinu kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., tražili su od njega da sa njima podijeli vlast što je Muhammed, s.a.v.s., odbio. Amir ibn Tufejl rekao mu je: „Tako mi Allaha, Medinu ču protiv tebe napuniti samim konjanicima i mnoštovom ljudi, na što mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Allah i ensarije to će ti uskratiti.'“ Njih su dvojica poslije naumili mučki ubiti Allahovog Poslanika, od čega ga je Allah zaštitio i sačuvao. Nakon toga su otišli kako bi svijet nahuškali da zaratuje sa Poslanikom, s.a.v.s. Na Irbida ibn Rebiju poslan je grom, koji

⁹²² Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

⁹²³ Ra'd, 6.

⁹²⁴ Bejheki u „Šuabul iman.“

⁹²⁵ Ra'd, 13.

⁹²⁶ Bezzar.

ga je spalio. Amira ibn Tufejla kaznio je kugom koja će na njemu prouzrokovati gušu što će ga usmrtiti.⁹²⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah stvara oblake pa oni govore najljepšim govorom i najljepšim smiješkom se smiješe.**“⁹²⁸

Musa ibn Ubejde prenoseći od Sa'd ibn Ibrahima kaže: „Allah šalje kišu i od nje nema boljeg obveseljivača, niti prisnjeg sugovornika. Munja je njen smijeh a grom njen govor.“⁹²⁹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: „Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo grmljavinu proučio bi: **'Uzvišen neka je Onaj Koga grmljavina hvali i veliča.'**“⁹³⁰

Prenosi Salim od svog oca da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi čuo grmljavinu, proučio bi: **'Bože, ne usmrti nas Svojom srdžbom, ne uništi nas Svojim gnjevom, nemoj nas uništiti Svojom kaznom i prije toga nas spasi.'**“⁹³¹

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: **'Kada čujete grmljavinu, spominjite Allaha jer Allah neće kazniti onoga ko Ga spominje.'**“⁹³²

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kako se Sudnji dan bude približavao, gromova će biti sve više, tako da će čovjek doći narodu pa ih upitati: 'Ko je od vas jutros udaren gromom?' Reći će: 'Gromom je bio udaren taj i taj, taj i taj.'**“⁹³³

⁹²⁷ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁹²⁸ Ahmed.

⁹²⁹ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

⁹³⁰ Ibn Džerir.

⁹³¹ Buhari, Tirmizi, Nesai, Ahmed, Hakim

⁹³² Taberani

⁹³³ Ahmed.

14. VRIJEDNOSTI SURE IBRAHIM-IBRAHIM

Jedan čovjek iz plemena Kajs, poznat po nadimku Ebu Abdullah, je rekao: „Jedne noći smo ostali sa Hasanom i on je ustao da klanja noćni namaz. Klanjao je ponavljajući isti ajet do svanuća:

وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ
كَفَّارٌ

‘I daje vam svega onoga što od Njega iščete, i ako biste Allahove blagodati brojali, ne biste ih nabrojali. - Čovjek je, uisitnu, nepravedan i nezahvalan.’⁹³⁴ Kada je svanulo rekli smo: ‘O, Ebu Se'ide, nisi učio sem ovog ajeta, cijele noći.’ Odgovorio je: ‘Puno sam naučio iz njega: ne bacim pogled na nešto, a da ne vidim blagodati u njemu, a ono što ne znamo o Allahovim blagodatima mnogo je veće.’⁹³⁵

أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفُرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ

„Zar ne vidiš one koji su umjesto zahvalnosti Allahu na blagodatima - nezahvalnošću uzvratili i narod svoj u Kuću propasti doveli.”⁹³⁶

Pričao nam je Ali ibn Abdullah, senedom sve do Abdullahe ibn Abbasa, r.a., o riječima Uzvišenog: „Zar ne vidiš one koji su umjesto zahvalnosti Allahu na blagodatima - nezahvalnošću uzvratili... pa je kazao: ‘To su mekkanski kafiri, a samo značenje obuhvata sve nevjernike’, a takvo slično tumačenje prenosi se i od Alije, r.a.

Prenosi se od Ibn Ebi Husejna da kaže: „Ali ibn Ebi Talib, r.a., ustao je i rekao: ‘Zar nema nikoga ko bi me pitao nešto o Kur'anu. Tako mi Allaha, kada bih danas znao da postoji neko ko Kur'an poznaće bolje od mene, našao bih ga pa makar negdje iza mora bio.’ Ustao je Abdulah ibn El Keva i upitao: ‘Ko su oni koji su umjesto zahvalnosti Allahu na blagodatima - nezahvalnošću uzvratili i narod svoj u kuću propasti doveli?’ Odgovorio je: ‘Mušrici plemena Kurejš kojima je došla Allahova blagodat - iman, koji su onda na tu blagodat nezahvalnošću uzvratili i narod svoj u kuću propasti doveli.’”⁹³⁷

⁹³⁴ Ibrahim, 34.

⁹³⁵ Kurtubi, "Kitabu Et Tezkar."

⁹³⁶ Ibrahim, 28.

⁹³⁷ Ibn Ebi Hatim

Mudžahid, Se'id ibn Džubejr, Ed Dahhak, Katade i Ibn Zejd kažu da se to odnosi na nevjernike plemena Kurejš koji su pobijeni u bitci na Bedru, a tako prenosi i Malik u svom tefsiru od Nafi'a, a ovaj od Abdullaха ibn Omera.

15. VRIJEDNOSTI SURE EL HIDŽR-HIDŽR

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ رُّبَما يَوْدُ الدِّينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ

"Elif Lam Ra. Ovo su ajeti Knjige, Kur'ana jasnog! Zažalit će nevjernici često, što nisu postali muslimani."⁹³⁸

Prenosi se od Enesa ibn Malika, neka je Allah zadovoljan sa njim, koji kaže: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao je: 'Doista će neki ljudi koji su izgovarali da nema drugog boga osim Allaha u Džehennem zbog svojih grijeha uči, a obožavaoci Lata i Uza'a reći će: 'Kako to da vam to što ste govorili: da nema drugog boga osim Allaha - nije pomoglo pa ste sada s nama u vatri?' Allah će se zbog njih rasrditi pa će ih u rijeku života baciti, pa će se tragova vatre kao mjesec od svog pomračenja osloboditi, pa će u Džennet uči, u kojem će ih džehenemlijama zvati.' Neki je čovjek upitao: 'O Enese, ti si ove riječi čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.?' Enes odgovori: 'Čuo sam Poslanika, s.a.v.s., kako govorи: 'Ko na mene namjerno slaže, neka pripremi sebi mjesto u vatri.' Da, ja sam čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je to rekao.'"⁹³⁹

Također, se prenosi od Ebu Musaa El Eš'arija i od Ebu Se'ida El Hudrija gotovo istovjetno predanje, a predanje Ebu Se'ida El Hudrija glasi: „U Džennetu će džehenemlijama biti zvani zbog crnila na licima njihovim pa će reći: 'Gospodaru, ovo ime od nas otkloni', pa će im Allah narediti da se okupaju u rijeci u Džennetu, pa će to ime od njih otklonjeno biti.”⁹⁴⁰

⁹³⁸ Hidžr, 1-2.

⁹³⁹ Taberani.

⁹⁴⁰ Taberani.

Takođe se prenosi hadis od Muhammeda ibn Alija, a ovaj od svog oca, a ovaj od svog djeda, a on od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji izvještavajući o ehlu kitabijama i tome ko će od idolopoklonika biti u vatri, a koji će se monoteistima koji u vatri budu obraćati riječima: „Vjerovali ste u Allaha, Njegove kitabe i poslanike, a danas smo i mi i vi zajedno u vatri”, pa će se Allah rasrditi tako žestoko kako Ga ništa ranije nije tako rasrdilo, pa će ih u jednu dženetsku rijeku izvesti, a to su riječi Uzvišenog: رُبَّمَا يَوْمٌ كَفَرُوا لَوْ كَانُ وَ مُسْلِمِينَ ‘Zažalit će nevjernici često što nisu postali muslimani.’”⁹⁴¹

16. VRIJEDNOSTI SURE EN NAHL-PČELE

أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ.

“Ono što je Allah odredio - dogodit će se; zato to ne požurujte! Uzvišen neka je On i neka je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju!”⁹⁴²

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, pa kaže: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: ‘Na Sudnjem danu će se pojaviti iznad vas crni oblak sa zapada, poput okrugle površine koja će se izdizati ka nebu - gore, a iz njega će se čuti zov: ’O ljudi’, pa će se ljudi međusobno pogledati i upitati: ’Jeste li čuli?’ Neki će reći: ’Jesmo’, a neki od njih će sumnjati. Zatim će se zov ponovo čuti: ’O ljudi!’ Zatim će se ponovo ljudi međusobno upitati: ’Jeste li čuli?’ Pa će oni reći: ’Jesmo!’ Zatim će se čuti zov treći put: ’O ljudi!’ ‘Ono što je Allah odredio - dogodit će se, pa to ne požurujte!’ Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: ’Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, zaista će dvojica ljudi razastirati odjeću pa je nikada neće više smotati, i čovjek će pružiti svoje vedro, a neće se iz njega nikada napiti, i čovjek će musti svoju devu a neće nikada popiti njenomlijeko, pa reče Poslanik: i ljudi će raditi...’ zatim da je On, Uzvišeni Allah, dž.š., očistio Sebe od toga što su Mu oni pridruživali druga i što

⁹⁴¹ Ibn Ebi Hatim.

⁹⁴² En Nahl, 1.

su obožavali nekog sa Njim, lišen je Uzvišeni Allah, dž.š., od svega toga i čist.”⁹⁴³

Prenosi se od Osmana ibn Ebila Asa, r.a., koji kaže da je sjedio u prisustvu Muhammeda, s.a.v.s., kada mu je došla objava o rasporedu ajeta:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَإِلَيْهِ الْحُسَانُ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ.

„Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.”⁹⁴⁴ Pa je Muhammed, s.a.v.s., rekao: ‘Dode mi Džibril a.s. i naredi mi da ovaj ajet stavim na ovo mjesto ove sure.’⁹⁴⁵

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., je rekao: „Ajet koji u sebi sadrži najviše dobra koje naređuje i zla od kojeg odvraća je: 'Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.'”⁹⁴⁶

Prenosi se da je Halid ibn Ukbe došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: „Prouči mi nešto iz Kur'ana, pa mu je učio: 'Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje...’⁹⁴⁷ Halid ga je zamolio: 'Ponovi mi', pa mu je ponovio, a zatim je Halid rekao: 'Tako mi Allaha, zaista je u njemu slast i draž, u podnožju mu je bujno zelenilo, a na vrhu plodovi, i ovo nisu riječi čovjeka.'”⁹⁴⁸

Jednom prilikom je El Veliid ibn El Mugire koji je bio jedan od zakletih protivnika, došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reko: „Muhammedu, prouči mi nešto iz Kur'ana!, pa mu je proučio: 'Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat

⁹⁴³ Ibn Ebi Hatim.

⁹⁴⁴ En Nahl, 90.

⁹⁴⁵ Subhi Salih „Mebahis fi 'ulumul Kur'an“ - koji kaže da je sahih.

⁹⁴⁶ En Nahl, 90. Dr. Fuad Sedić u "Ogranci imana."

⁹⁴⁷ En Nahl, 90.

⁹⁴⁸ Bejheki.

i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.”⁹⁴⁹

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije bio još ni završio, kada ga je njegov zaklet protivnik sav začuđen i zbumjen, ljepotom riječi i, dotada, neviđenom dubinom značenja, impresioniran snagom njihova izraza i zapanjen, na njega, ostavljenim dojmom - zamolio da mu ih još jednom ponovi, nakon čega, njegova genijalnost i prirodna nadarenost za retoriku, nije mogla, a da ne prizna i potvrди nedostižnost i svetost Allahova govora, doslovno izjavivši: „Tako mi Allaha, u njemu ima nešto slatko, a na njemu nešto, neodoljivo, ljupko; kao da mu je u podnožju zeleno lišće, a gore svakojaki plodovi. Ovako nešto, ne izgovara čovjek!”⁹⁵⁰

17. VRIJEDNOSTI SURE EL ISRA-NOĆNO PUTOVANJE

Prenosi se od Aiše r.a., da je rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi zaspao dok ne bi pručio sure Zumer i Isra.”⁹⁵¹

Prenosi se da je Ebu Musa El Eš'ari, r.a., rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „Ko jutrom i večeri bude učio:

فُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَعْنُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْخَيْرَى وَلَا تَجْهَرْ
بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا. وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ
وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلُّ وَكَبِيرٌ.

'Reci; 'Zovite: 'Allah ' ili zovite: 'Milostivi ', a kako god Ga budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad molitvu obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga. I reci: 'Hvaljen Allah koji Sebi nije uzeo djeteta i koji u vlasti nema ortaka, i kome ne treba zaštitnik zbog nemoći - i hvaleći Ga veličaj!'⁹⁵² Neće mu umrijeti srce toga dana ili te noći.'"⁹⁵³

⁹⁴⁹ En Nahl, 90.

⁹⁵⁰ Ibn Džerir Et Taberi, Bejheki-hasen.

⁹⁵¹ Ahmed, Nesai, Hakim, Tirmizi-hasen.

⁹⁵² Isra, 110-111 ajet.

⁹⁵³ Dejlemi.

Prenosi se da je Abdul Kerim Ebi Umejje rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., podučavao je dječaka iz Benu Hašima da kad god se probudi sedam puta prouči:

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
وَلِيٌّ مِنَ الذُّلُّ وَكَبِيرٌ تَكْبِيرًا.

‘I reci: ‘Hvaljen Allah koji Sebi nije uzeo djeteta i koji u vlasti nema ortaka, i kome ne treba zaštitnik zbog nemoći - i hvaleći Ga veličaj!’”⁹⁵⁴

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شَفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ.

„Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima.”⁹⁵⁵

Ibn Kajjim El Dževzi, Allah mu se smilovao, kaže: „Kur'an je potpuni lijek za sve srčane i tjelesne, dunjalučke i ahiretske bolesti, ali nije svakome dato da njime bude izlječen. Ukoliko bolesnik primjeni tretman njime na pravi način i privije ga bolest iskreno i sa imanom, potpunim prihvatanjem i neopozivim uvjerenjem i ispunjavanjem uvjeta koje on postavlja, bolest se neće moći oduprijeti, a kako i bi kada je u pitanju govor Gospodara svjetova, govor Gospodara Zemlje i neba, koji bi, kada bi bio spušten na brdo isto bi porušio a kada bi bio spušten na zemlju iskidao bi je na komade? Nema te srčane ili tjelesne bolesti a da u Kur'anu nema ukazivanja ne njene uzroke i način zaštite onima kojima je Allah darovao razumjevanje Njegove knjige... Koga Kur'an ne izlječi, nema mu lijeka, koga on ne zaštiti, Allah ga zaštiti neće.”⁹⁵⁶

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى
الَّذِي بَارَكَنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

“Uzvišen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Mesdžid-Harama u Mesdžid-Aksa, čiju smo okolinu blagoslovili

⁹⁵⁴ Isra, 111. Abdurrezzak, Ahmed.

⁹⁵⁵ Isra, 82.

⁹⁵⁶ Ibn Kajjim El Dževzi, Zadul Me'ad, 3/123.

kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. - On, uistinu, sve čuje i sve vidi.”⁹⁵⁷

Bilježi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Dat mi je Burak. To je bijela duga životinja. Veća je od magarca a manja od mazge. Korača brzinom pogleda. Jahao sam ga dok nisam stigao do Bejtul-makdisa. Privezao sam ga za halku za koju su privezivali Allahovi poslanici, zatim sam ušao u Mesdžid i klanjao u njemu dva rekata a onda izišao.

Nakon toga mi je došao Džibril i ponudio mi posudu sa vinom i posudu sa mlijekom. Odabrao sam mlijeko, pa mi je Džibril rekao: ‘Odabrao si islam!’

Zatim smo uzdignuti na nebo. Džibril je tražio da se otvori, pa je upitan: ‘Ko si ti?’ ‘Ja sam Džibril’, odgovorio je. ‘Ko je s tobom?’ - upitan je. ‘Muhammed’ - odgovorio je. ‘Je li mu dato poslanstvo?’ - ponovo je upitan. ‘Da’ - odgovorio je. Tada nam je otvoreno. Tu je bio Adem, a.s., koji mi je izrazio dobrodošlicu i poželio mi dobro. Zatim smo uzdignuti na drugo nebo nebesko prostranstvo. Džibril je tražio da se otvori, pa je upitan: ‘Ko si ti?’ ‘Ja sam Džibril!’ - odgovorio je. Upitan je: ‘Ko je s tobom?’ Odgovorio je: ‘Muhammed!’ ‘Je li mu dato poslanstvo?’ - ponovo je upitan. ‘Da’ - odgovorio je.

Tada nam je otvoreno. Tamo su bili dva tećića: Isa, sin Merjemin, i Jahja, sin Zekerijja - neka je Allahov mir na njih dvojicu - koji su mi izrazili dobrodošlicu i poželjeli mi dobro.

Zatim sam uzdignut na treće nebesko prostranstvo. Džibril je tražio da se otvori, pa je upitan: ‘Ko si ti?’ Odgovorio je: ‘Džibril!’ Upitan je: ‘Ko je s tobom?’ Odgovorio je: ‘Muhammed!’ ‘Je li mu dato poslanstvo?’ - ponovo je upitan. ‘Da’ - odgovorio je Džibril.

Otvoreno nam je. Ugledali smo Jusufa, a.s., kome je dato pola ukupne ljepote, koji mi je izrazio dobrodošlicu i poželio svako dobro.

Onda smo uzdignuti na četvrto nebesko prostranstvo. Džibril je tražio da se otvori, pa je upitan: ‘Ko si ti?’ Odgovorio je: ‘Džibril!’ Upitan je: ‘A ko je s tobom?’ Odgovorio je: ‘Muhammed!’ ‘Je li mu dato poslanstvo?’ - ponovo je upitan. ‘Da’ - odgovorio je.

Otvoreno nam je. Tamo je bio Idris, a.s. Izrazio mi je dobrodošlicu i poželio svako dobro. Allah Uzvišeni kaže: ‘i Mi smo ga na visoko mjesto digli.’⁹⁵⁸

---

⁹⁵⁷ Isra, 1.

⁹⁵⁸ Merjem, 57.

Nakon toga smo dignuti na peto nebesko prostranstvo. Džibril je zatražio da se otvori, pa je upitan: 'Ko je to?' Odgovorio je: 'Džibril!' Upitan je: 'Ko je s tobom?' Odgovorio je: 'Muhammed!' 'Je li mu dato poslanstvo?' - ponovo je upitan. Odgovorio je: 'Da.'

Otvoreno nam je. Ugledali smo Haruna, a.s., koji mi je izrazio dobrodošlicu i poželio svako dobro. Zatim smo uzdignuti na šesto nebesko prostranstvo. Džibril je zatražio da se otvori, pa je upitan: 'Ko je to?' Odgovorio je: 'Džibril!' 'A ko je s tobom?' - upitan je. Odgovorio je: 'Muhammed!' 'Je li mu došlo poslanstvo?' - ponovo je upitan. 'Da' - odgovorio je.

Otvoreno nam je. Tamo je bio Musa, a.s. koji mi je izrazio dobrodošlicu i poželio mi svako dobro. Onda smo uzdignuti na sedmo nebesko prostranstvo. Džibril je tražio da se otvori pa je upitan: 'Ko je to?' Odgovorio je: 'Džibril.' 'A ko je s tobom?', upitan je. Odgovorio je: 'Muhammed.' Upitan je: 'Je li mu dato poslanstvo?' Odgovorio je: 'Da.'

Otvoreno nam je. Tamo je bio Ibrahim, a.s., naslonjen leđima na Bejtul-Ma'mur Nebesku Kabu u koju svakodnevno ulazi 70 hiljada meleka koji se više ne vraćaju. Zatim sam odveden do Sidretul-Muntehaa, čije je lišće bilo poput slonovih ušiju a plodovi poput velikog zemljjanog vrča. Kada ju je prekrilo ono što je Allah htio da je prekrije ona se promijenila tako da niko od Allahovih stvorenja ne bi bio u stanju da opiše njenu ljepotu. Allah mi je objavio nešto od Objave i propisao mi u toku svakog dana i noći pedeset namaza, pa sam sišao do Musa, a.s., koji me je upitao: 'Šta je tvoj Gospodar stavio u dužnost tvojim sljedbenicima?' Odgovorio sam: 'Pedeset namaza.' Rekao mi je: 'Vrati se svome Gospodaru i traži olakšicu jer tvoj ummet to neće izdržati s obzirom da sam ja to isprobao na Izraelićanima.' Vratio sam se svome Gospodaru i zamolio Ga: 'Gospodaru moj, olakšaj mojim sljedbenicima', pa mi je smanjio za pet namaza. Vratio sam se Musau, a.s., i rekao mu: 'Umanjio mi je za pet namaza.' Rekao mi je: 'Tvoji sljedbenici to ne mogu podnijeti i zato se vrati svome Gospodaru i traži olakšanje.'

Neprestano sam se vraćao između svoga Gospodara i Musa, a.s., sve dok mi Allah ne reče: 'Muhammed, njih je pet u toku dana i noći a svaki namaz piše se deset što čini pedeset namaza. Ko odluči uraditi kakvo dobro djelo, a ne uradi ga - upisat će mu se jedna nagrada, a ako ga uradi - upisat će mu se deset. Ako, pak, neko odluči uraditi neko loše djelo, pa to ne učini - ne piše mu se u grijeh a ako ga učini -

upiše mu se samo jedan grijeh.' Spustio sam se do Musa, a.s., i rekao mu: 'Vraćao sam se svome Gospodaru sve dok se nisam postidio.'⁹⁵⁹

U predanju od Katade koji prenosi od Enesa ibn Malika da je Malik ibn Sa'sa pričao hadis sve do riječi Muhammeda, s.a.v.s.: „...Zatim sam dignut do Sidretul-Muntehaa i ugledao njene plodove u obliku zemljanih vrčeva iz sela Hadžer, dok su joj listovi bili kao uši od slona, pa je rekao: 'Ovo je Sidretul-Munteha.' Rekao je: 'Ukazale su se četiri rijeke: dvije skrivene a dvije vidljive. Upitao sam: 'Šta je ovo, Džibrile?' Odgovorio je: 'Što se tiče skrivenih, to su dvije rijeke u Džennetu, a što se tiče vidljivih, to su Nil i Eufrat.' Rekao je: 'A zatim je dignut do Bejtul-Ma'mura.'⁹⁶⁰

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „...Zatim me odveo do Sidretul-Muntehaa kojeg su prekrile boje a da i sam nisam znao koje, da bi zatim bio uveden u Džennet, u kome su bile ogrlice i đerdani od bisera a zemlja od miska.”⁹⁶¹

Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je rekao: „Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: 'Jesi li video svoga Gospodara?' Odgovorio je: 'Svjetlost-Nur gdje god sam pogledao - pa kako da Ga vidim?!"⁹⁶²

Prenosi se od Abdullahe ibn Šekika, koji kaže: „Rekao sam Ebu Zerru, r.a.: 'Da sam video Allahovog Poslanika, s.a.v.s., upitao bih ga. Upitao me je: 'A o čemu bi ga upitao?' Rekao je: 'Upitao bih ga: 'Jesi li video svoga Gospodara?' Ebu Zerr je rekao: 'Već sam ga pitao pa je odgovorio: 'Video sam svjetlost.'"⁹⁶³

Obavijestio me je Ibn Hazm da su Abdullah ibn Abbas i Ebu Habbe El Ensari govorili da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zatim sam uzdignut do nivoa kada sam mogao čuti škripanje pera.”⁹⁶⁴

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'U noći u kojoj se dogodio Isra osvanuo sam u

⁹⁵⁹ Muslim.

⁹⁶⁰ Ahmed.

⁹⁶¹ Buhari, Muslim.

⁹⁶² Muslim.

⁹⁶³ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

⁹⁶⁴ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

Mekki. Uplašio sam se znajući da će zbog toga biti u laž ugonjen.' Ostao je izolovan, tužan. Pored njega je prošao Allahov neprijatelj Ebu Džehl, sjeo pored njega i ismijavajućim tonom, zapitao ga: 'Je li se to što dogodilo?' Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'Da.' On je zapitao: 'A šta to?' Odgovorio je: 'Sinoć sam bio uzdignut.' Upitao je: 'Gdje?' Odgovorio je: 'U Bejtul Makdis.' Ebu Džehl reče: 'Zatim si osvanuo među nama?!' Odgovorio je: 'Da.' Ebu Džehl nije ga pokušavao demantovati plašeći se da Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne zaniječe svoj govor kada mu pozove narod, pa ga je upitao: 'Šta misliš da pozoveš svoj narod da li bi im ispričao ovo što si meni ispričao?' Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'Da.' Ebu Džehel je pozvao: 'O potomci Ka'ba ibn Lua'ja!' Došli su mu u skupinama i sjedali pored njih dvojice. Ebu Džehl reče: 'Ispričaj svome narodu ono što si meni ispričao.' Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Doista sam sinoć bio uzdignut.' Upitali su: 'Gdje?' Odgovorio je: 'Do Bejtul Makdisa.' Primijetili su: 'Zatim si osvanuo među nama?!' Odgovorio je: 'Da.' Tada neki zapljeskaše rukama a neki staviše ruku na glavu izražavajući na taj način čuđenje. 'Možeš li nam opisati Mesdžid?' - upitaše. Među njima je bilo onih koji su putovali u to mjesto i vidjeli taj Mesdžid. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'Opisivao sam ga dok mi neki detalj nije postao nejasan, pa mi je donesen Mesdžid blizu i stavljén ispred kuće Akila u koji sam gledao i tako ga opisivao.' Narod je uzviknuo: 'Što se tiče opisa, tako nam Allaha, pogodio je!'"⁹⁶⁵

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Kada sam bio u hidžru pored Kabe, sjećam se da su me Kurejšije ispitivale o mom noćnom putovanju. Pitali su me o detaljima Bejtul Makdisa u koje nisam bio siguran, pa sam se izuzetno zabrinuo, tako da se toliko nisam nikada ranije zabrinuo, pa mi ga je Allah predstavio tako da sam gledao u njega. Ništa me nisu zapitali a da ih o tome nisam obavijestio i našao sam se u društvu Allahovih vjerovjesnika. Musa, a.s., klanjao je a bio je snažan i čvrst kao da je od ljudi iz plemena Šenue. Isa, a.s., klanjao je dok mu je najsličniji od ljudi bio Urve ibn Mes'ud Es Sekafi. Ibrahim, a.s., klanjao je a najsličniji od ljudi mu je vaš drug - tj. Alejhisselam lično - pa se približilo vrijeme namaza te sam ih ja predvodio u namazu. Kada sam završio rečeno mi je: 'Muhammede, ovo je Malik, čuvan Džehennema.' 'Okrenuo sam se njemu, a on mi je selam nazvao.'"⁹⁶⁶

⁹⁶⁵ Ahmed.

⁹⁶⁶ Muslim.

Takođe se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prošao pored skupine ljudi koji siju i istog dana žanju. Čim požanju, vrati se kako je bilo. „**Šta je ovo Džibrile?** Upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: ‘Ovo su borci na Allahovom putu - dobro djelo se nagrađuje sedam stotina puta. Sve što su žrtvovali i uradili prati ih. A Allah je najbolji opskrbitelj’, odgovorio je Džibril. Allahov Poslanik, s.a.v.s. veli: ‘Zatim sam prošao pored skupine ljudi, koji stijenama lupaju glave: kad god ih smrve, povrate se u prvobitno stanje, a to im kaznu ne ublažuje. ’**Šta je ovo Džibrile?**’ A on mi odgovori: ‘To su oni kojima je bilo teško obavljati propisane namaze.’ Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naišao na skupinu ljudi obilježenih sprjeda i straga: izgone se na pašu kao što se izgoni stoka, da jedu bodljkavo trnje, zekkum i džehennemsко užareno kamenje. ‘**Rekao sam: ’Ko su ovi Džibrile?’**’ A on mi reče: ‘Oni što nisu od svoje imovine dijelili zekat, a Allah im nije nepravdu učinio, niti je tvoj Gospodar nepravedan prema robovima svojim.’ Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prošao pored skupine ljudi pred kojima se u kazanu nalazilo skuhano meso i drugo nekuhano i pokvareno, pa su počeli jesti nekuhano i pokvareno, a ostaviše skuhano. ‘**Rekao sam: ’Ko su ovi Džibrile?’**’ A on mi odgovori: ‘Ovo je čovjek od tvoga ummeta koji je imao svoju zakonitu ženu, a odlazio drugoj i s njom noći provodio i žena koja bi napuštala svog zakonitog muža odlazila kod drugog i s njim noć provodila.’ Zatim je prošao pored čovjeka koji je sakupio veliko breme drva, ne može ga ponijeti, a opet još dodaje. ‘**Ko je ovaj?**’, upitah Džibrila. ‘On mi reče: ‘Ovo je čovjek od tvog ummeta kod koga su povjerljive stvari ljudi koje ne može da čuva, a prihvata se drugih.’ zatim je naišao na skupinu ljudi kojima željeznim makazama režu usne i jezike; kada ih izrežu, povrate se u prvobitno stanje, a to im ne ublažava kaznu. ‘**Rekoh: ’Ko su ovi, Džibrile?’**’ On mi odgovori: ‘**Ovo su spletkarovi i sijači nereda.**’ Zatim je prošao pored jednog omanjeg kamena iz koga je izišao ogroman bik. Želio je da se vrati tamo odakle je izašao, ali nije mogao. ‘**Šta je ovo Džibrile?**’, upitah, a on mi reče: ‘Ovo je čovjek koji izgovori neku krupnu riječ, zbog koje se kaje i želi da je povrati, ali nije u stanju.’ Zatim je došao u dolinu u kojoj se osjećao svjež i ugodan miris, i miris miska, a čuo se i glas. ‘**Šta je ovo Džibrile?**’, upitah, a on odgovori: ‘Ovo je glas dženneta koji veli: ‘Gospodaru, podari mi ono što si mi obećao, obilate su moje sobe, moja svjetlost, moja svila, moje boravište, moj biser, moji dragulji, moje srebro i zlato, moje čaše, moja zemlja i kamenje, moj med, moja voda, moje mlijeko, moji napitci, moji raznosači su mnogobrojni, pa

podari mi, Gospodaru, ono što si mi obećao. Allah, dž.š., reče: 'Tvoj je svaki musliman i muslimanka, svaki vjernik i vjernica, svaki onaj koji je vjerovao Moje poslanike, radio dobro i ništa Mi kao druga ili suparnika nije pripisao. Ko se mene bude bojao taj je siguran, ko Me bude molio bit će mu uslišano. Ko mi šta uzajmi Ja ču mu vratiti, a ko se na Mene osloni Ja sam mu dovoljan. Ja sam Bog drugog božanstva nema i Ja svoje obećanje neću iznevjeriti. Spašeni su pravovjerni, a slavljen je Allah, najbolji Stvoritelj.' 'Zadovoljan sam', reče džennet.' Zatim je došao u dolinu iz koje se čuo ružan glas i veoma loš i neprijatan miris. 'Šta je ovo, Džibrile?', upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Ovo je glas džehennema', odgovorio je Džibril. Džehennem veli: 'Gospodaru, podari mi ono što si mi obećao, mnogobrojni su moji lanci, moji vatreni okovi, moje razbuktale vatre, moje žege, moje bodljike, moji smradovi, moje patnje, moje provale su već iskopane, a moje vrućine postale nesnošljive. Daj mi, Gospodaru, ono što si mi obećao.' Reče Allah, dž.š.: 'Tvoj je svaki mušrik, muško i žensko, svaki negator, muško i žensko, i svaki silnik koji sumnja u dan konačnog obračuna.' 'Zadovoljan sam', reče džehennem.⁹⁶⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „U noći u kojoj sam proveden prošao sam pored ljudi kojima makazama od vatre režu usne, kad god ih izrežu povrate se u prvobitno stanje. Ko su ovi? Upitao sam Džibrila, a on mi reče: 'Ovo su propovjednici tvog ummeta koji govore drugima ono što sami ne rade.'⁹⁶⁸

Enes ibn Malik r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada sam bio na mi'radžu, prošao sam pored ljudi koji su bakrenim noktima sami sebi grebali lica i prsa; zato upitah: Ko su ovi ljudi, Džibrile? To su oni koji su druge ljude ogovarali i kaljali im čast!”, odgovori on.⁹⁶⁹

Prenosi se od Semra ibn Džunduba, koji je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'U noći mog israa naišao sam na čovjeka kojem, dok pliva u rijeci, u usta stavljaju kamenje, pa sam upitao: Ko je ovaj? Rečeno mi je: 'To je onaj što se hranio kamatom.'⁹⁷⁰

⁹⁶⁷ Taberani, Bezzar.

⁹⁶⁸ Ibn Merdevejh.

⁹⁶⁹ Ahmed, Ebu Davud.

⁹⁷⁰ Ibn Merdevejh.

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, „, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „U noći mog israa sreo sam Ibrahima a.s., koji mi je rekao: Muhammede, prenesi svom ummetu od mene selam i obvijesti ih da Džennet obiluje plodnim dolinama i pitkom vodom, a sadnice su mu riječi: *Subhanallahi vel hamdulillahi ve la ilah illallahu vallahu ekber, ve la haule ve la kuvvete illa billahil alijil azim.*“⁹⁷¹

ALLAHIVO, DŽ.Š., OBRAĆANJE MUHAMMEDU, S.A.V.S., NA MI'RADŽU

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Približi mi se moј Gospodar u najljepšoj prilici i reče: 'U čemu se parniče meleki?' Rekoh: 'Ne znam.' 'On stavi dlan na moja prsa i ja nađoh da je hladan. Tad mi otkri saznanje o svakoj stvari i upita: 'Muhammede, u čemu se parniče meleki?' Rekoh: 'U iskupljivanju grijeha', a On reče: 'Kako je to iskupljivanje?' Rekoh: 'Abdest u nepogodama, potom naglašena akivnost u vršenju dobrih djela i dobročinstava i, na kraju, isčekivanje namaza poslije namaza. Ako čovjek tako učini živjet će hvale vrijedan život i takav će umrijeti i bit će bez grijeha kao što ga je majka rodila bez njih.'“⁹⁷²

18. VRIJEDNOSTI SURE EL KEHF-PEĆINA

Prenosi se od El Berra ibn Aziba da je rekao: „Jedan čovjek je učio suru El Kehf, a u kući je bila životinja koja se uznemirila. On zamoli za mir, i odjednom životinju prekri magla ili oblak. Kasnije je on to ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Uči, čovječe! To je milost koja dolazi zbog Kur'ana, ili se spušta zbog Kur'ana.'“⁹⁷³

Takođe se slično prenosi od El Berra ibn Aziba da je rekao: „Jedan je čovjek učio suru El Kehf, a pored njega bio je konj čvrsto svezan s dva

⁹⁷¹ Tirmizi, Ibn Merdevejh sa hasen senedom.

⁹⁷² Tirmizi.

⁹⁷³ Buhari, Muslim, Tirmizi, Ahmed. Ashab koji je učio ovo suru zvao se Usejd ibn El Hudajr.

užeta. Iznenada ga je prekrio oblak koji se sve više i više približavao, a njegov se konj toga plasio. Kada je taj čovjek osvanuo, otisao je do Poslanika, s.a.v.s., i ispričao mu šta se desilo. Tada mu Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Bila je to smirenost koja se spustila zbog Kur'ana.'**⁹⁷⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko petkom prouči suru El Kehf, ispod njegovih stopala pa sve do neba izbijat će svjetlost koja će mu osvjetljavati put na Sudnjem danu, i bit će mu oprošteni grijesi koje je počinio između dvije džume.**“⁹⁷⁵

Prenosi se od Muaza ibn Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči prvi i posljednji dio sure El Kehf, ona će mu biti poput svjetlosti od nogu do glave njegove, a ko je prouči u cijelosti, imat će svjetlost kojom će mu biti obasjano sve između nebesa i Zemlje.**“⁹⁷⁶

Prenosi se da su Ebu Hurejre, r.a., i Ebu Se'id, r.a., rekli: „Dok je jedan čovjek učio poglavljje El Hadždž ili El Kehf došao je Allahov poslanik, pa je zašutio. Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Ovo je skup za koji mi je naređeno da budem sa njima.'**⁹⁷⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko nauči deset prvih ajeta iz sure El Kehf bit će sačuvan od Dedždžala.**“⁹⁷⁸

Prenosi Ebu Derda, r.a., od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Ko bude učio tri prva ajeta sure El Kehf, bit će sačuvan Dedždžalova iskušenja.**“⁹⁷⁹

Bilježi od Ebu Derdaa, r.a., a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekao: „**Ko bude učio deset posljednjih ajeta iz sure El Kehf bit će sačuvan od iskušenja Dedždžala.**“⁹⁸⁰

⁹⁷⁴ Buhari.

⁹⁷⁵ Bejheki, Darimi, Munziri, Hakim-sahih.

⁹⁷⁶ Ahmed, Taberani, „Medžmeuz-zevaid.“

⁹⁷⁷ Bezzar.

⁹⁷⁸ Muslim, Nesai, Ebu Davud, Tirmizi.

⁹⁷⁹ Muslim, Tirmizi, Nesai, Ebu Davud.

⁹⁸⁰ Ahmed, Muslim, Nesai.

Prenosi Katađe, r.a., od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Ko bude učio posljednja tri ajeta sure El Kehf, bit će sačuvan Dedždžalova iskušenja**“⁹⁸¹

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko petkom prouči suru Kehf, sačuvan je od svake smutnje narednih osam dana, a ako bi se pojavio Dedžal bio bi od njega zaštićen.**“⁹⁸²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko petkom prouči suru El Kehf bit će mu osvijetljeno nurom koliko je između njega i Drevnog hrama.**“⁹⁸³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči suru El Kehf prije nego što imam izade**⁹⁸⁴, **to će mu biti otkup**⁹⁸⁵ od prošle džume i zadobit će nur do Drevnog hrama.“⁹⁸⁶

Prenosi se od Abdullaha ibn Omara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko petkom prouči suru El Kehf, zasjat će mu nur, ispod njegovih nogu do nebesa, koji će ga obasjavati na Sudnjem danu i bit će mu oprošteno ono što je počinio između dvije džume.**“⁹⁸⁷

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko god prouči suru El Kehf onako kako je objavljena, ona će mu biti svjetlo na Sudnjem danu od njegova boravišta do Mekke, a ko god bude učio posljednjih deset ajeta ove sure, kad se Dedždžal pojavi, on neće moći njime zavladati!**“⁹⁸⁸

Bilježi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko bude učio petkom suru El Kehf dat će mu se svjetlo između dva petka.**“⁹⁸⁹

---

⁹⁸¹ Muslim, Ebu Davud.

⁹⁸² Ed Dija El Makdisi u „El Ahadisul muhtare“, slično se navodi i u Kenzul-ummali.

⁹⁸³ Drevni Hram je Ka'ba. Bejheki, Hakim „Mustedrek.“

⁹⁸⁴ Na mimber.

⁹⁸⁵ Za grijehu koju je počinio.

⁹⁸⁶ Hakim „Mustedrek.“

⁹⁸⁷ Ibn Mirdeveh, Kenzul-ummali, Et Tergib Vet Terhib.

⁹⁸⁸ Hakim.

⁹⁸⁹ Prenosi ga Hakim u Svome „Mustedreku“, a zatim kaže: „Ovo je hadis autentičnog seneda, ali ga Buhari i Muslim ne uvrštavaju u svoje zbirke.“

Navodi se da je Ebu Se'id El Hudri rekao: „Ko prouči suretul El Kehf uoči petka, bit će mu osvijetljeno nurom ono između njega i Ka'be.“⁹⁹⁰

19. VRIJEDNOSTI SURE MERJEM-MERJEMA

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda da je rekao: "Jedno brdo zovne drugo brdo po njegovom imenu i pita ga: 'Da li je danas pored tebe prošao neki ko spominje Allaha, dž.š.' Pa ako kaže: 'Da', obraduje se. 'Potom je Abdullah citirao ajet:

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذًا. تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرُنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُ الْأَرْضُ وَتَخْرُجُ الْجِبَالُ هَذَا.

'Vi, doista, nešto odvratno govorite! Gotovo da se nebesa raspadnu, a Zemlja provali i planine zdrobe.'⁹⁹¹ I prokomentarisao ga: 'Jer slušaju same laži, a ne čuju nikakva dobra.'⁹⁹²

Prenosi se od Ummu Seleme, r.a., supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekla: „Kada nam je bilo teško u Mekki, pa je navela hadis njihove hidžre u zemlju Abesiniju i kako su poslali Kurejš Amr ibn El Asa i Abdullah Ibn Ebi Rebi'a Nedžašiji da bi ih istjerao iz njegove zemlje i povratio ih njima, i kako je bio primljen Dža'fer ibn Ebi Talib i njegovi ashabi r.a., kod Nedžašije, pa je rekao: 'Rekao je Nedžašija: 'Imate li nešto s čime ste došli?' Pa mu je Dža'fer rekao: 'Da.' Pa mu je pročitao početak Kaf Ha Ja Ajn Sad.'"⁹⁹³

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Sure Benu Israil⁹⁹⁴, El Kehf, Merjem, Ta Ha i El Enbijja su među prvima objavljene. One su prve koje sam naučio.“⁹⁹⁵

⁹⁹⁰ Darimi, Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an“ i kaže da je sahih.

⁹⁹¹ Merjem, 89-90.

⁹⁹² Ebu Nuajm u „Hiljetul Evlija.“

⁹⁹³ Početak sure Merjem. Ibn Huzejme u „Sahihu“, Bejheki, Ahmed-hasen.

⁹⁹⁴ To je jedan od naziva za suru El Isra.

20. VRIJEDNOSTI SURE TA HA-TA HA

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Uzvišeni Allah me je u Kur'anu nazvao sa sedam imena: Muhammed, Ahmed, Ta Ha, Ja sin, Muzzemmil, Muddessir i Abdullah.”⁹⁹⁶

Ebi Umame prenosi od Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao: „Allahovo najveće ime, kojim kada se zamoli uslišava dovu, nalazi se u tri poglavljia: El Bekare, Ali Imran i Taha.”⁹⁹⁷

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allahova najveća imena, nalaze se u tri kur'anske sure: El Bekare, Ali Imran i Ta ha. Kasim zatim reče: 'Tražili smo ovaj ajet, pa nađosmo da je to: اَلْحَيُ الْقَيُّومُ Živi i Vječni.'”⁹⁹⁸

Prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Uzvišeni Allah je učio suru Ta ha i Ja sin, na hiljadu godina, prije nego je stvorio stvorenja. Kada su meleki čuli Kur'an rekli su: 'Blago li ummetu kojem će se ovo objaviti, blago li prsima koja će ovo nositi i blago li jezicima koja će ovo izgovarati.'”⁹⁹⁹

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Sve ima svoje srce, a srce Kur'ana je Ja sin, ko ga prouči u toku noći Allah će mu olakšati u toj noći, a ko ga pouči u toku dana, Allah će mu dati olakšanje u toku tog dana, Kur'an povećava džennetlijama stepene u džennetu, a oni uče samo Taha i Ja sin.”¹⁰⁰⁰

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne niječite ništa iz

⁹⁹⁵ Buhari. Ove je sure Abdullah ibn Mes'ud, r.a., naučio još u Mekki, jer sve navedene sure pripadaju Mekkanskom periodu objave, tj. objavljene su prije hidžre.

⁹⁹⁶ Nesefi.

⁹⁹⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

⁹⁹⁸ Tirmizi.

⁹⁹⁹ Darimi.

¹⁰⁰⁰ Muhammed ibn Ahmed El Ensari El Kurtubi, Džamiul ahkamil Kur'an, Darul hadis, 15 svezak, strana 6, Kairo, 1996 godina.

njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoju Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta Ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹⁰⁰¹

Poznati učač Kur'ana i mufessir iz redova ashaba Abdullahe Ibn Mes'ud, r.a., često je ponavljač ajet:

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

„Gospodaru moj, Ti znanje moje proširi! ¹⁰⁰² Njegovo ponavljanje tog ajeta, kao dove, urodilo je plodom. Uzvišeni mu je uistinu podario zavidno znanje kao ni jednom ashabu. Mesruk prijavlja da je Abdullah Ibn Mes'ud, r.a., za sebe govorio: 'Tako mi Allaha, osim Kojeg nema drugog boga, nije objavljena ni jedna sura iz Allahove knjige a da ja ne znam gdje je objavljena, niti je i jedan ajet iz Allahove knjige objavljen a da ja ne znam kojim povodom je objavljen. Kada bih znao za ikog učenijeg od mene, spremio bih devu i zaputio mu se.'”¹⁰⁰³

Omer r.a., se žestoko opirao Islamu, te jednog dana odluči da ubije Allahovog Poslanika, s.a.v.s., krenuvši da tu nameru ostvari opasan sabljom. U putu ga srete Nuajm ibn Abdullah El Adevij, pa ga upita: „Gdje si naumio Omere? Omer reče: 'Želim ubiti Muhammeda!' Ovaj mu reče: 'Kako ćeš se čuvati Benu Hišama i Benu Zehre, ako ubiješ Muhammeda?' Omer mu reče: 'Jedino možeš tako govoriti ako si primio novu vjeru, a ostavio staru u kojoj si rođen.'

On mu tada reče: 'A hoćeš li Omere, da ti kažem nešto što ne znaš? Bit ćeš iznenaden! Tvoja sestra i tvoj zet su promjenili vjeru i ostavili vjeru kojoj ti pripadaš.' Omer, sav uzrujan, krenu prema njihovoj kući. Kada dode kod njih, zateče Habbab ibn El Ertea. U rukama je imao list Kur'ana na kome je bilo napisano sure Ta Ha. On je tu suru čitao njima dvoma. Habbab je često dolazio kod njih i čitao im Kur'an, pa kada ču Omerov glas, povuče se dublje u kuću, a Fatima, Omerova sestra sakri

¹⁰⁰¹ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹⁰⁰² Ta ha, 114.

¹⁰⁰³ Buhari.

list papira. Kada Omer uđe kod njih, reče: 'Kakve su ono riječi što ih čuh kada sam dolazio?' Oni odgovoriše: 'Ništa, osim što smo nas dvoje razgovarali.' Omer reče: 'A da niste vi dvoje promijenili vjeru?' Zet mu na to reče: 'Omere, šta misliš o tome, da je istina na strani druge vjere, a ne tvoje?' Omer skoči na njega i žestoko ga udari. Njegova sestra priskoči i trgnu ga od svog muža, a on je odgurnu rukom u lice, pa joj krv poteče. U predanju Ibn Ishaka stoji da ju je ošamario i od udarca joj ranu na licu napravio, pa mu ona srdito reče: 'O Omere, ako je druga vjera prava, a tvoja kriva, onda svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik.' Kad Omer vidje šta je sestri uradio, zažali gledajući kako joj krv curi niz lice, pa se pokaja, poštedi im život i reče: 'Dajte mi taj list papira koji imate, da ga pročitam.' sestra mu reče: 'Ti si nečist, a ovo ne uzimaju u ruke, osim čisti. Ustani i operi se, a zatim uzmi Kur'an.' Kad Omer to uradi, prouči. '**U ime Allaha Miolstivog, Samilosnog!**', pa reče: 'Imena lijepa i čista, i poče čitati: 'Ta ha' dok ne dođe do ajeta: **'Ja sam, uistinu, Allah, drugog boga osim Mene nema, zato se samo Meni klanjaj i molitvu obavljam, da bih ti uvijek na umu bio!'**¹⁰⁰⁴ Omer, r.a., tada zastade i reče: 'Divnog li govora, nema ljepših riječi od ovih! Odvedite me Muhammedu.'"¹⁰⁰⁵

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا تَرْجِحُكُمْ تَارَةً أُخْرَى.

„Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti.”¹⁰⁰⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prisustvovao dženazi, pa kada je umrli spušten u kabur, uzeo je šaku zemlje, bacio je na kabur i rekao:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ „Od nje smo vas stvorili.¹⁰⁰⁷ Uzeo je šaku zemlje i po drugi put i bacivši je na kabur, rekao: وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ 'U nju vas vraćamo'¹⁰⁰⁸, pa je isto uradio i treći put, pa rekao: وَمِنْهَا تَرْجِحُكُمْ تَارَةً أُخْرَى 'Iz nje ćemo vas po drugi put izvesti.'"¹⁰⁰⁹

¹⁰⁰⁴ Ta Ha, 40.

¹⁰⁰⁵ Ibn Ishak, Ibn Hišam, En Nedždi „Tarih Omer ibn el Hattab.“

¹⁰⁰⁶ Ta Ha, 55.

¹⁰⁰⁷ Ta Ha, 55.

¹⁰⁰⁸ Ta Ha, 55.

¹⁰⁰⁹ Ta Ha, 55. Sakupljači Sunena.

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ هُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى

„A one koji pred Njega dođu kao vjernici, a koji su dobra djela činili, njih sve čekaju visoki stepeni.“¹⁰¹⁰

Prenosi se od Ubadeta ibn Samita da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Džennet se sastoji od stotinu stupnjeva čija je međusobna razdaljina kao razdaljina nebesa i Zemlje, a Firdevs je na najvišem stupnju. Iz njega izviru četiri rijeke, a Arš se nalazi iznad njega. Kada molite Allaha, molite od Njega Firdevs.“¹⁰¹¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zaista će stanovnici visokih stupnjeva u Džennetu jedni druge posmatrati, kao što vi gledate zvijezde koje nestaju u nebeskom beskraju, a sve prema njihovim međusobnim odlikama. Prisutni upitaše: 'Jesu li to, Allahov Poslaniče, položaji pejgambera?' 'Ne, već su to položaji onih koji vjeruju u Allaha, a poslanike smatraju istinom', reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.“¹⁰¹²

Prenosi se od Ebu Se'ida, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Stanovnici najvećih stepena će gledati one koji su ispod njih onako kako vidite zvjezdu danicu na nebeskom horizontu, Ebu Bekr i Omer su od njih, koliko su oni dobri.“¹⁰¹³

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „Onaj koji bude vjerovao u Allaha, u Njegovog Poslanika, klanja namaz i posti mjesec Ramazan, Allah će ga uvesti u Džennet, bez obzira dali je ratovao na Allahovom putu ili je ostao u mjestu gdje se rodio. Ashabi su pitali: 'O Allahov Poslaniče, dali da obradujemo ljude ovim?' Odgovorio je: 'U Džennetu je sto deredža koje je Allah pripremio za Mudžahide na Allahovom putu, između dvije od njih je koliko između nebesa i Zemlje. Pa, kada molite Allaha, molite ga za Firdevs, zato što je to sredina Dženneta i najuzvišenije mjesto', i čini mi se da je

¹⁰¹⁰ Ta Ha, 75.

¹⁰¹¹ Tirmizi, Ahmed.

¹⁰¹² Buhari, Muslim.

¹⁰¹³ Ahmed, Tirmizi, Ibn Madže, Ibn Hibban.

rekao: 'Iznad njega je Arš Milostivoga i iz njega izviru Džennetske rijeke.'"¹⁰¹⁴

Takođe se renosi od Enesa, r.a., da je majka Harisa, r.a., došla kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., nakon što je ovaj pao kao šehid u bitci na Bedru, i rekla: „Allahov Poslaniče, ti znaš koje je mjesto Harisa u mom srcu, ako je on u Džennetu, neću za njim plakati, a ako nije, vidjet ćes šta će uraditi. On je rekao: 'Zar ima samo jedan Džennet? Dženneta ima puno, a on je u najuzvišenijem Firdevsu.'"¹⁰¹⁵

21. VRIJEDNOSTI SURE EL ENBIJA-VJEROVJESNICI

Prenosi se od Amir b. Rebi'a da je kod njega svratio neki čovjek od beduina, pa ga je ljubazno primio u njegovo boravište, te je razgovarao kod njega o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa mu je taj čovjek došao i rekao: „Uistinu sam oduzeo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jednu dolinu što kod beduina nije imala bolja od te, pa sam htio da ti odsječem jedan dio od nje da pripadne tebi i tvojim potomcima poslije tebe, na što je Amir rekao: 'Nemam ja potrebe za taj tvoj dio, danas je objavljena sura koja nas je odvratila od dunjaluka: 'Ljudima se bliži čas polaganja računa njihova, a oni, bezbrižni, ne mare za to.'"¹⁰¹⁶

وَذَا النُّونِ إِذْ دَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنَّ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنَّ لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

„I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi: 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!'"¹⁰¹⁷

Zunnun, to je Junus, a.s., koji je otiašao ljut od svog naroda napustivši ih zbog toga što mu vjerovali nisu. Ukrcao se na lađu koja je bila prepuna ljudi. Bojali su se da se ne utope jer je lađa bila preteška, toliko teška da

¹⁰¹⁴ Buhari.

¹⁰¹⁵ Buhari.

¹⁰¹⁶ Enbija, 1. Bilježi ga Ebu Nuajm u „Hiljetul Evlija.“

¹⁰¹⁷ Enbija, 87.

se jako ljulala, pa su izglasali da se čovjeka na koga izborom padne kocka trebaju osloboditi, kako bi umanjili teret lađe. Kocka je pala na Junusa, a.s., pa su odbili da on bude taj. Stvar su ponovili i kocka je ponovo pala na Junusa, a.s., pa su i to odbili. I treći su put ponovili, pa je opet kocka pala na njega. Izbor je pao na njega, pa je Junus, a.s., ustao, skinuo odjeću i bacio se u more. Abdullah ibn Mes'ud kaže: "Allah je poslao ribu iz zelenog mora koja je prekrstarila mora da bi došla i progutala Junusa, a.s., kada se bacio iz lađe. Allah je nadahnuo ribu da mu ne jede meso i da mu kosti ne drobi, i da joj Junus nije opskrba."¹⁰¹⁸

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Junus, a.s., kad je počeo moliti ovom dovom, kad je bio u utrobi ribe: 'O Allahu, nema boga osim Tebe, hvaljen neka si! Ja sam se zaista ogriješio prema sebi.' I dospjela je ova dova do pod Arš. Meleki rekoše: 'O Gospodaru, ovo je slabi glas poznat iz daleke i strane zemlje', pa je Uzvišeni Allah rekao: 'Zar tog ne poznajete?' Upitaše: 'Čiji je to glas, o Gospodaru?' 'To je Moj rob Junus', reče Uzvišeni. Upitaše: 'Je li to onaj Tvoj rob čija se djela još uvijek podižu i primaju, čija je dova uslišana?' Rekli su: 'O naš Gospodaru, zar se nećeš smilovati za ono što je radio u blagostanju, pa da ga spasiš u iskušenju?' 'Dakako', odgovorio je, pa je naredio ribi da ga izbací na kopno.”¹⁰¹⁹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada je Allah htio zatvoriti Junusa u utrobi ribe, objavio joj je: 'Progutaj ga, ali mu nemoj jesti mesa, ni lomiti kosti!' Kada ga je ona snijela na dno mora, Junus je čuo neke glasove, pa se zapitao: 'Šta je ovo?' Allah mu je tada, dok je još bio u unutrašnjosti ribe objavio: 'Ovo me slave morske životinje', pa je i on u utrobi ribe počeo slaviti Allaha. Kada su meleki čuli njegovo slavljenje, rekli su. 'Gospodaru naš, odnekle sa Zemlje čujemo slab glas!' On im odgovori: 'To je Moj rob Junus. Pogriješio je prema Meni, pa sam ga zatvorio u utrobi jedne ribe u moru.' Oni upitaše: 'Je li to onaj dobri rob od kojeg su Ti se svakog dana i noći dizala dobra djela?' 'Jeste', reče On. Oni tada zamoliše za njega, pa Allah naredi onoj ribi i ona ga izbací na obalu.”¹⁰²⁰

¹⁰¹⁸ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁰¹⁹ Ibn Ebi Hatim.

¹⁰²⁰ Bezzar, Ibn Džerir.

Prenosi se od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "**Obraćanje Zunnuna kada je u utrobi ribe bio:**

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

'Nema Boga osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se, zaista, ogriješio prema sebi.' Ovom dovom nikad se musliman neće svome Gospodaru obratiti za nešto da mu dova neće biti uslišena."¹⁰²¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Hoćete li da vam saopćim nešto što, kada nekoga od vas zadesi tegoba ili nesreća od osovjetskih stvari, on prouči i zamoli Allaha time, pa će mu se ukazati izlaz iz teške situacije i tegoba i nesreća ukloniti?** To je dova Junusa a.s.:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

'Nema Boga osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se, zaista, ogriješio prema sebi.'¹⁰²²

Prenosi se od Sa'da ibn Ebi Vekasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Najuzvišenije Allahovo ime kojim kada se nešto moli bude uslišeno, i kojim kada se nešto traži bude ispunjeno, dova je Junusa ibn Metta.**"¹⁰²³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Ko se obrati Junusovom dovom, bit će mu uslišana.**"¹⁰²⁴

Premda je ova dova specifično dova Junusa, a.s., iz navedenih hadisa se da zaključiti da je ona dova i svih vjernika općenito.

¹⁰²¹ Tirmizi, Nesai, Ahmed.

¹⁰²² Hakim-sahih.

¹⁰²³ Ibn Džerir.

¹⁰²⁴ Ibn Ebi Hatim.

22. VRIJEDNOSTI SURE EL HADŽDŽ-HADŽDŽ

Prenosi se da su Ebu Hurejre, r.a., i Ebu Se'id, r.a., rekli: „Dok je jedan čovjek učio poglavje El Hadždž ili El Kehf došao je Allahov Poslanik, pa je zašutio. Poslanik, s.a.v.s., rekao je: **'Ovo je skup za koji mi je naređeno da budem sa njima.'**¹⁰²⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Sura El Hadždž je odlikovana nad ostatkom Kur'ana sa dvije sedžde."**¹⁰²⁶

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, koji je rekao: „Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, je li suri Hadždž zbog dvije sedžde, data prednost u odnosu na ostale kur'anske sure?' Odgovorio je: 'Da. Ko zbog njih neće ničice pasti na zemlju, neka ih ne uči.'"¹⁰²⁷

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَدْهَلُ كُلُّ
 مُرْضِعٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُّ كُلُّ ذَاتٍ حَمَلَ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا
 هُم بِسُكَارَى وَلَكِنَ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ .

„O ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! Na dan kad ga doživite svaka dojilja će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj trud pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti.”¹⁰²⁸

Ebu Se'id kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah će na Dan proživljjenja reći: 'O Ademe!', a on će odgovoriti: 'Odazivam Ti se Gospodaru i pokoravam Ti se!', pa će glasno kazano biti: 'Allah ti naređuje da od potomstva izdvojiš izaslanstvo za Džehennem!' 'Šta je to izaslanstvo za Džehennem?', upitao je Adem, a.s. 'Od svake hiljade', mislim da je rekao - kaže prenosilac '999 ljudi i tada će trudnica svoj plod pobaciti, a dijete će osjediti.'"¹⁰²⁹

¹⁰²⁵ Bezzar.

¹⁰²⁶ Ebu Davud.

¹⁰²⁷ Ahmed.

¹⁰²⁸ Hadž, 1-2.

¹⁰²⁹ Buhari.

„I ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, nego će kazna Allahova žestoka biti! To je ashabima teško palo tako da im se izraz lica promjenio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **‘Od Je'džudža i Me'džudža devetsto devedeset i devet, a od vas jedan. Vi ste u odnosu na sav svijet k'o crna dlaka na bijelom volu ili, pak, k'o bijela dlaka na crnom volu.** Nadam se da čete vi činiti četvrtinu stanovnika Dženneta.’ Mi smo uzviknuli: ‘Allah je najveći!’, a Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **‘Trećinu stanovnika Dženneta!’** Mi smo ponovo rekli: ‘Allah je najveći!', a on je rekao: **‘Polovinu stanovnika Dženneta.’** Mi smo opet rekli: ‘Allah je najveći!’”¹⁰³⁰

Prenosi se od Aiše, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Pred Allahom čete na Danu proživljenja biti sakupljeni - neosunećeni, goli i bosi.** Aiša je kazala: ‘O Allahov Poslaniče, hoće li ljudi ili žene gledati jedni u druge?’ Odgovorio je: **‘O Aiša, stvar će biti mnogo teža da bi ih to moglo zanimati.’**”¹⁰³¹

23. VRIJEDNOSTI SURE EL MU'MINUN-VJERNICI

Navodi se da je Abdullah ibn Saib rekao: „Poslanik, s.a.v.s., je na sabah namazu učio sure Mu'minun i kada je učeći došao do spominjanja Musaa i Haruna, odnosno Isaa, uhvatio ga je kašalj i sageo se na ruku.”¹⁰³²

Abdullah ibn Saib kaže: „Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na dan osvojenja Mekke. Klanjao je pred Kabom. Obuću je skinuo i stavio je s lijeve strane, a onda započeo učenje sure El Mu'minun. Kad je došao do ajeta koji govore o Musau ili Isau, počeo je plakati, te je otišao na ruku.”¹⁰³³

---

¹⁰³⁰ Buhari, Muslim, Nesai.

¹⁰³¹ Buhari, Muslim.

¹⁰³² Buhari.

¹⁰³³ Nesai-sahih.

Prenosi se od Haneša Es Saffanija da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., u uho oboljelog učio, pa je došao sebi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je upitao: „Šta si mu učio na uho? 'Učio sam mu:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبْدًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجِعُونَ. فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ
فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ. وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ
الرَّاحِمِينَ.

'Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti? i neka je uzvišen Allah, Vladar istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara svemira veličanstvenog! A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići. I reci; 'Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si najmilostiviji!'¹⁰³⁴ Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Da je to neko, kome se da, proučio brdu, ono bi nestalo!'"¹⁰³⁵

Od Muhammeda ibn Ibrahima Et Tejmije, prenosi se da je njegov otac rekao: „Uputio nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednu bitku i naredio nam da učimo kad god omrknemo ili osvanemo:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبْدًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجِعُونَ. فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ
فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ. وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ
الرَّاحِمِينَ.

"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti? i neka je uzvišen Allah, Vladar istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara svemira veličanstvenog! A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće

¹⁰³⁴ Sure El Mu'minun, 115-118 ajeta.

¹⁰³⁵ Ebu Ja'la-hasen. Slično navodi i Ibnus Sunni.

postići. I reci; 'Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si najmilostiviji!'¹⁰³⁶

'Mi smo to učinili te smo zadobili veliki pljen i zdravi se iz boja vratili.'"¹⁰³⁷

Prenosi se od Omera, r.a., da je rekao: „Prilikom spuštanja Objave Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., čulo se, kod njegova lica, nešto poput zujanja pčela. Tako, jedne prilike ostali smo neko vrijeme, pa se on okrenuo Kibli, podigao svoje ruke i učio: „Allahu moj, povećaj nam, a nemoj nam umanjuvati! Počasti nas i nemoj nas poniziti!, Daj nam, a nemoj nam uskraćivati Budi nam naklonjen i ne dozvoli da nas drugi nadvladaju!, Učini nas da budemo zadovoljni Tobom i da Ti budeš zadovoljan nama!”, a onda reče: 'Objavljeno mi je deset ajeta! Ko bude u skladu sa njima postupao, ući će u Džennet.' Potom prouči: 'Ono što žele - vjernici će postići...', dok ne upotuni deset ajeta.'"¹⁰³⁸

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ . الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاسِعُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكَاهِ فَاعِلُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ . إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ . فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى أَنْوَافِهِمْ يُحَافِظُونَ . أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ .

1. „Ono što žele - vjernici će postići,
2. oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju,
3. i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju,
4. i koji milostinju udjeluju,
5. i koji stidna mjesta svoja čuvaju, -
6. osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu, oni, doista, prijekor ne zaslužuju;
7. a oni koji i pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju -;
8. i koji o povjerenim im amanetima i obavezama svojim brigu brinu,

¹⁰³⁶ Sure El Mu'minun, 115-118 ajeta.

¹⁰³⁷ Ibnus Sunni.

¹⁰³⁸ Sure El Mu'minun, 1-10 ajeta. Ahmed, Tirmizi.

**9. i koji molitve svoje na vrijeme obavlјaju, -
10. oni su dostoјni nasljednici.”¹⁰³⁹**

Nesai u svome „Tefsiru” od Jezida ibn Babinusa prenosi da je rekao: „Upitali smo Aišu, Majku pravovjernih: ‘Kakve je čudi i morala bio Allahov Poslanik, s.a.v.s.’” Odgovorila je: ‘Kur'an je bio njegov moral.’

Onda je proučila: **قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ’Uspjeli su vjernici**¹⁰⁴⁰, dok nije stigla do: **وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاةِهِمْ يُحَافِظُونَ ’I koji namaze svoje na vrijeme obavlјaju**¹⁰⁴¹, pa je zaključila: ‘Ovakva je bila čud Allahova Poslanika, s.a.v.s.’”¹⁰⁴²

Allah Uzvišeni kaže: **قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ”Uspjeli su vjernici**¹⁰⁴³, tj. domoći će se Dženneta oni koji imaju ove osobine: **الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاةِهِمْ خَاشِعُونَ** ‘Oni koji su u svojim namazima skrušeni’¹⁰⁴⁴, tj. poniznih

srca, obarajući i spuštajući svoje poglede tako da im oči ne prelaze mjesta njihova obavaljanja namaza. Poniznost i skrušenost u namazu postignut će Onaj Koji svoje srce usredsrijedi na njega i samo se njemu posveti, dajući mu prednost nad svim drugim dok namaz obavlja. Njegov namaz će mu onda biti odmor i radost, kao što to prenosi Enes, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘**Omiljen mi je miris i žene, a radost moga oka je u namazu.**’”¹⁰⁴⁵

Prenosi se od Muhammeda ibn Hanefija da je rekao: “Otišao sam sa ocem kod našeg zeta koji je bio ensarija. Nastupilo je namasko vrijeme, pa je on pozvao: ‘Djevojčice, donesi mi vodu za abdeset da bih klanjao, pa da se odmorim!’ Primijetio nas je da smo mu mi na to negodovali, pa

¹⁰³⁹ Mu'minun, 1-10.

¹⁰⁴⁰ Mu'minun, 1.

¹⁰⁴¹ Mu'minun, 9.

¹⁰⁴² Nesai.

¹⁰⁴³ Mu'minun, 1.

¹⁰⁴⁴ Mu'minun, 2.

¹⁰⁴⁵ Ahmed, Nesai.

je rekao: 'Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Bilale, ustani i odmori nas namazom!''"¹⁰⁴⁶

24. VRIJEDNOSTI SURE EN NUR-SVJETLOST

سُورَةُ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيْنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ الزَّانِيَةُ وَالَّذِينَ فَاجْحَلُدُوا كُلَّهُ وَاحِدٌ مِنْهُمَا مِئَةَ حَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذُكُمْ إِهْمَانًا رَأْفَةً فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيَشْهَدُ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ .

"Objavljujemo ovu suru i njezine propise činimo obaveznim! U njoj objavljujemo jasne dokaze da biste pouku primili. Bludnicu i bludnika izbičujte sa stotinu udara biča, svakog od njih, i neka vas pri vršenju Allahovih propisa ne obuzima prema njima nikakvo sažaljenje, ako u Allaha i u onaj svijet vjerujete, i neka kažnjavanju njihovu jedna skupina vjernika prisustvuje!"¹⁰⁴⁷

Allah Uzvišeni kaže: „**Objavljujemo ovu suru i njezine propise činimo obaveznim!**“, tj. objašnjavamo šta je dozvoljeno, šta nije dozvoljeno, šta je naređeno, a šta zabranjeno i šerijatske sankcije. „**U njoj objavljujemo jasne dokaze da biste pouku primili.**“ Zatim Uzvišeni kaže: „**Bludnicu i bludnika izbičujte sa stotinu udara biča, svakog od njih**“, znači da je u ovome časnome ajetu propis o šerijatskoj kazni (hadd) za bludnika. Učeni su to detaljno razradili, a postoji i neslaganje među njima: ako je bludnik neoženjen, kazna mu je sto udara biča, kao što je ajetu, i progon iz svoga grada za jednu godinu, prema većini učenjaka, za razliku od Ebu Hanife, r.a., kod kojeg je progon, prepusten vladaru (Imamu). Međutim, argument većine učenjaka je predanje u oba sahiha.

Prenosi se od Ebu Hurejrea i Zejda ibn Halida el Džuhenejija o dvojici beduina koja su došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa je jedan upitao: „Allahov Poslanice, ovaj moj sin bio je u najmu kod ovoga, pa je učinio blud sa njegovom ženom. Ja sam svoga sina iskupio od njega za stotinu

¹⁰⁴⁶ Ahmed.

¹⁰⁴⁷ Nur, 1-2.

ovaca i janje. Pitao sam učene, pa su mi rekli da moj sin zaslužuje kaznu stotinu udara bičem i jednu godinu progona, a žena ovoga kamenovanje? Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovorio je: **'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, ja ću vam, uistinu, presuditi prema Knjizi Allaha Uzvišenog. Janje i bravi trebaju da ti se vrate, a tvoj sin treba da dobije sto udara biča i da bude prognan jednu godinu. Urani, Unejse.'** Poslanik, s.a.v.s., reče čovjeku iz Benu Eslema: **'Ženu ovog, pa ako ona prizna grijeh kamenuj je!'** On je poranio do nje, a ona je priznala, pa ju je kamenovao.”¹⁰⁴⁸

Ovdje su dokazi za progon bludnika, pored sto udara bičem, ako je neoženjen. A, ako je bio oženjen i živio u valjanom braku, a uz to je slobodan, punoljetan i pametan, bit će kamenovan do smrti.

Kao što prenosi Malik, r.a., od Omera ibn El Hattaba, r.a., da je ustao, zahvalio se Allahu i donio pohvalu na Njega, a zatim rekao: „Ljudi, uistinu, je Allah Uzvišeni poslao Muhammeda, s.a.v.s., sa Istinom i objavio mu Knjigu. Među onim što mu je objavio bio je i ajet o kamenovanju. Mi smo ga učili i zapamtili. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izvršavao je ovu šerijatsku kaznu, a i mi poslije njega. Bojim se da potraje vrijeme, pa da neko kaže: 'Ne nalazimo ajet o kamenovanju u Allahovoј Knjizi', tako dolazeći u zabludu zbog ostavljanja jednog propisa kojeg je Allah objavio. Po Allahovoј Knjizi kamenovanje je istina spram onoga ko učini blud, ako je oženjen ili udata, samo ako se to dokaže, ili se ustanovi trudnoća, ili dođe do priznanja.”¹⁰⁴⁹

Prenosi se od Ubade ibn Es Samita, koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Uzmite i naučite od mene; Allah je za njih učinio izlaz: neodata sa neoženjenim sto udara biča i izgnanstvo do jedne godine, a udata sa oženjenim sto udara bičem i kamenovanje.”**¹⁰⁵⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Šerijatska kazna koja se izvršava na Zemlji bolja je za njene stanovnike od toga da im kiša pada četrdeset jutara.”**¹⁰⁵¹

---

¹⁰⁴⁸ Buhari, Muslim.

¹⁰⁴⁹ Buhari, Muslim.

¹⁰⁵⁰ Muslim, Četiri sunena.

¹⁰⁵¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra da je neki čovjek pravovjernik tražio dozvolu od Allahova Poslanika, s.a.v.s., za neku ženu koja se zvala Ummi Mehzul, a koja se odavala nemoralu, njemu je za brak uvjetovala da će da ga izdržava. On je zatražio dozvolu od Allahova Poslanika, s.a.v.s., ili mu je nešto spomenuo o njoj, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proučio: „**Bludnik ne opći osim sa bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica, s njom ne opći osim bludnik ili mnogobožac, to je zabranjeno vjernicima.**“¹⁰⁵²

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neka bičevani bludnik ženi samo istu kao što je i on.**“¹⁰⁵³

Međutim, ako dođe do pokajanja, tada je udaja ili ženidba valjana, kao što se prenosi od Šu'be, oslobođenog roba Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je čuo Abdullaха ibn Abbasa kako je nekom čovjeku koji ga je pitao: „Odlazio sam jednoj ženi i radio sa njom ono što mi je zabranio Allah. Ali me je Allah Uzvišeni darovao pokajanjem od toga i ja sam želio da je oženim. Međutim, neki ljudi su kazali da se bludnik može oženiti samo bludnicom ili mnogoboškinjom? Odgovorio: 'Ne odnosi se to na to. Oženi je, a što bude grijeha neka je na meni.'“¹⁰⁵⁴

25. VRIJEDNOSTI SURE EL FURKAN-FURKAN

Prenosi se da je Abdur Rahman ibn Abdul Karijj rekao: „Čuo sam Omera ibn Hattaba, r.a., gdje kaže: 'Čuo sam Hišam ibn Hakim ibn Hizama, kako uči suru El Furkan ne kako je ja učim, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je nju naučio, skoro da sam ga požurivao, pa sam blago postupao prema njemu dok se ne okrenu, pa sam ga povukao za odjeću na prsima, te sam došao s njime Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa rekoh: 'Uistinu sam čuo ovoga kako uči ne onako kako si me ti naučio ovu suru.' On mi reče: 'Pusti ga.' Zatim mu reče: 'Uči.' Pa je on učio. Te reče: 'Ovako je objavljena.' Pa mi je rekao: 'Uči!', pa sam učio, te mi reče:

¹⁰⁵² Ahmed, Tirmizi, Nesai, Ebu Davud.

¹⁰⁵³ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁰⁵⁴ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

'Ovako je objavljena. Uistinu je Kur'an objavljen na sedam harfova. Učite iz njega ono što je najlakše.'¹⁰⁵⁵

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا .

„Neka je Uzvišen Onaj Koji robu Svome objavljuje Kur'an da bi svjetovima bio opomena.“¹⁰⁵⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „Meni je dato pet stvari koje nisu date nijednom poslaniku prije mene. Jedna od njih je ta da su raniji poslanici bili poslati svaki svome narodu, a ja sam poslan svim ljudima uopšte.“¹⁰⁵⁷

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَرْتُنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا. يُضَاعِفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَاجِنًا. إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا.

„I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kada pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; - a ko to radi, iskusit će kaznu, patnja će mu na onom svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati; ali onima koji se pokaju i dobra djela čine, Allah će njihova rđava djela u dobra promijeniti, a Allah prašta i samilostan je.“¹⁰⁵⁸

Jednom prilikom je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., upitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: „Koji je grijeh najveći“ 'Da Allahu, Stvoritelju svome, druga pripišeš.' Odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s. 'A šta potom?' 'Da ubiješ djecu svoju iz bojazni zbog siromaštva.' 'A šta onda?' 'Da činiš blud sa ženama susjeda svojih.' Odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.¹⁰⁵⁹ Tim povodom su objavljeni gornji ajeti.

¹⁰⁵⁵ Buhari, Muslim, Malik, Tirmizi, Ebu Davud, Nesai, Ibn Hibban, Ibn Ebi Šejbe, Bejheki i drugi.

¹⁰⁵⁶ Furkan, 1.

¹⁰⁵⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁰⁵⁸ Furkan, 68-70.

¹⁰⁵⁹ Buhari, Muslim.

Abdullah ibn Abbas, r.a., je rekao: „Kada su objavljeni gore navedeni ajeti iz sure El Furkan, mušrici Mekke su rekli: 'Mi smo ubijali i kad pravda nije zahtevala, mi smo se, mimo Allaha, drugim božanstvima klanjali, mi smo i blud činili.' tada je objavljeno:

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلاً صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا.

'Ali onima koji se pokaju i dobra djela čine, Allah će njihova rđava djela u dobra promijeniti, a Allah prašta i samilostan je.'¹⁰⁶⁰

Prenosi se od Ebu Zerra, r.a., koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Znam posljednjeg stanovnika Vatre koji će izaći iz nje, a i posljednjeg stanovnika Dženneta koji će ući u njega. Dovest će se neki čovjek pa će mu reći: 'Otklonite od njega velike grijeha i izbrisite mu male grijeha!', pa će biti upitan: 'Toga dana učinio si tako i tako, a toga dana tako i tako?', pa će reći: 'Da.' I neće moći ništa negirati. Bit će mu rečeno: 'Za svako loše djelo tebi je upisano dobro djelo, a on će reći: 'O Gospodaru moj, učinio sam stvari koje ne vidim upisane ovdje!' Prenosilac je dodao: 'Pa se Allahov Poslanik, s.a.v.s., nasmija tako da su mu se jasno vidjeli zubi.'"¹⁰⁶¹

Prenosi se od Ebu Malika El Eš'arija koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: 'Kada čovjek zaspi, melek kaže šejsjanu: 'Daj mi tu tvoju knjigu koju držiš.' On će mu je dati pa će melek za svako dobro djelo zapisano u svojoj knjizi izbrisati deset loših djela na tom listu kod šejsjana i upisat će ih kao deset dobrih djela. Kad neko od vas krene da spava, neka prouči trideset tri puta: Allahu ekber!, neka prouči trideset četiri puta: Elhamdulillahi!, neka prouči trideset i tri puta: Subhanallah!, to je ukupno stotinu puta.'"¹⁰⁶²

Prenosi se od Ebu Ferve da je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao ga: „Šta misliš za čovjeka koji radi samo grijeha i ne propušta ni veliku ni malu priliku da ih čini, ima li on mogućnost da se pokaje? On odgovori: 'Jesi li se predao i primio islam?', a ovaj reče: 'Da', a zatim Allahov Poslanik,

¹⁰⁶⁰ Furkan, 70. Buhari.

¹⁰⁶¹ Muslim.

¹⁰⁶² Taberani.

s.a.v.s., kaza: '**Čini dobra djela a ostavi se loših djela, pa će ti Allah, dž.š., sva djela učiniti dobrim**', a on opet upita: 'I moje nevjerstvo i vjerolomstvo, nemoral i poročnost?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: '**Da, tako sve dok potpuno ne iščeznu.**'¹⁰⁶³

26. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠU'ARA-PJESNICI

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Date su mi sure u kojima se spominje Bekare kao prvo spominjanje, i date su mi Ta Ha i Ta Sin Mim**¹⁰⁶⁴ sa Musaovih ploča, i dati su mi počeci Kur'an-a i svršeci sure Bekare pod Aršom, date su mi sure Mufessal kao poklon.

¹⁰⁶⁵

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjute ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovojoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin**¹⁰⁶⁶, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.

¹⁰⁶⁷

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبَعَثُونَ .

"I ne osramoti me na Dan kad će ljudi oživljeni biti."¹⁰⁶⁸

¹⁰⁶³ Taberani.

¹⁰⁶⁴ Ovo su prva slova sure Eš Šu'ara.

¹⁰⁶⁵ Bejheki u „Šuabul Iman“, Es Sujuti u „Džamiul-Kebir“ i „Džamius-Sagir.“

¹⁰⁶⁶ Ovo su takođe prva slova sure Eš Šu'ara.

¹⁰⁶⁷ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹⁰⁶⁸ Šu'ara, 87.

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Ibrahim a.s., vidjet će svoga oca na Sudnjem danu a na njemu će biti prašina i tama.**“¹⁰⁶⁹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ibrahim a.s., srest će svoga oca, pa će reći: 'Gospodaru moj, obećao si mi da me nećeš rastužiti na Sudnjem danu!'** Tada će mu Allah odgovoriti: 'Ja sam, doista, zabranio Džennet nevjernicima!'“¹⁰⁷⁰

27. VRIJEDNOSTI SURE EN NEML-MRAVI

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin¹⁰⁷¹, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.**“¹⁰⁷²

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: „**Uistinu mi je Allah dao sedam umjesto Tevrata, dao mi je 'raat' umjesto Indžila, dao mi je ono što je između 'tavasin'¹⁰⁷³ do 'havamim' umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim' i 'mufessal', nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.**“¹⁰⁷⁴

¹⁰⁶⁹ Riječ El Katere-tama, koja стоји у арапском тексту наведеног хадиса значи веома густу прашину која ће лице затамнити. Buhari.

¹⁰⁷⁰ Buhari.

¹⁰⁷¹ Ovo су почети sure En Neml.

¹⁰⁷² Hakim-koji kaže da je sahih.

¹⁰⁷³ Sa ovim terminom se nazivaju ona sura koja počinju sa harfovima 'Ta sin' ili 'Ta sin mim.' Sura En Neml počinje sa 'Ta sin.'

¹⁰⁷⁴ Es Sujuti u Džamiul-Kebir, i Džamius-Sagir.

28. VRIJEDNOSTI SURE EL QASAS-KAZIVANJE

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin¹⁰⁷⁵, i sure koje počinju sa Ha mim, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.“¹⁰⁷⁶

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: „Uistinu mi je Allah dao sedam umjesto Tevrata, dao mi je 'raat' umjesto Indžila, dao mi je ono što je između 'tavasin'¹⁰⁷⁷ do 'havamim' umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim' i 'mufessal', nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.“¹⁰⁷⁸

29. VRIJEDNOSTI SURE EL ANKEBUT-PAUK

أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ. وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ.

„Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni? A Mi smo u iskušenje dovodili i one prije njih, da bi Allah sigurno ukazao na one koji govore istinu i na one koji lažu.“¹⁰⁷⁹

¹⁰⁷⁵ Ovim slovima počinje i sura El Qasas kao predhodno sura En Neml.

¹⁰⁷⁶ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹⁰⁷⁷ Upravo sa slovima 'Ta sin mim' počinje sura El Qasas.

¹⁰⁷⁸ Es Sujuti u „Džamiul-Kebir“, i „Džamius-Sagir.“

¹⁰⁷⁹ Ankebut, 2-3.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najteža iskušenja imali su vjerovjesnici, a zatim njima bliski ljudi. Čovjek dolazi u iskušenje prema jačini svoga vjerovanja, pa ako mu je vjera čvrsta, iskušenje je teže, a ako mu je vjera površna i iskušenje će biti u jačini njegovog vjerovanja. Nevolje i iskušenja neće napustiti čovjeka sve dok taj hoda po površini zemlje i dok ne bude bezgriješan.**“¹⁰⁸⁰

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitan koji ljudi su na najvećem iskušenju? Odgovorio je: „**Oni koji su najbolji i najčvršći u vjeri.**“¹⁰⁸¹

„**Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo sa strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine. A ti obraduj strpljive, one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: 'Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!'**“¹⁰⁸²

„**Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaštine i bolest, i toliko su bili uz nemiravani da bi i poslanik, i oni koji su s njim vjerovali - uzviknuli: 'Kada će već jednom Allahova pomoći?' Eto, Allahova pomoći je zaista blizu!**“¹⁰⁸³

O ovome šejh dr. Jusuf El Karadavi kaže: „Dakle, Džennet ima svoje zahteve koji se moraju ispuniti. Cijenu mora platiti onaj ko hoće u Džennet. Platili su je iskreni od predhodnika, pa je moraju platiti i njihova braća od potonjih. Ovo je cijena Dženneta: strpljivost u nedaćama koje pogađaju imatak, strpljivost pri bolestima koje napadaju tijelo, u nesrećama koje pogađaju ljudski nefi. I mora ova nesreća dostići jačinu, da čak, i sam Poslanik, s.a.v.s., kaže, a i oni oko njega: 'Kada će Allahova pomoći?' Iščekivali su, ali je iščekivanje potrajalo, a potrajao je i period njihovog zlostavljanja, potrajala je i neprijateljska zloba prema njima...“¹⁰⁸⁴

U knjizi „Kut el kulub“ je zapisano: „Zaista je strpljivost stroga dužnost i vrlina, a to se uočava nakon spoznaje šerijatskih propisa. Pa ono što je naredba ili vadžib takođe je i strpljivost u izvršavanju toga, obavezna, a

¹⁰⁸⁰ Tirmizi, Nesai, Ibn Madže, Ibn Hibban, Hakim.

¹⁰⁸¹ Tirmizi.

¹⁰⁸² Bekare, 155-156.

¹⁰⁸³ Bekare, 214.

¹⁰⁸⁴ Vidi više: Dr. Jusuf El Karadavi, Sabur-Tematski tefsir Kur'ana, 15-16 str.

ono što je samo lijepo činiti i strpljivost nad tim činom je lijepa i pohvalna.”¹⁰⁸⁵

To je detaljnije obrazložio imam El Gazali u svom djelu „El Ihja“, rječima: „Znaj da se strpljivost dijeli na obaveznu, preporučenu ili pohvalnu, pokuđenu i zabranjenu s tim što je strpljivost pola imana, moraš da znaš da nije svaka strpljivost pohvalna. To zavisi od djela koje zahteva strpljivost.“¹⁰⁸⁶

El Gazali dalje kaže: „Strpljivost nije naređena nad nevoljama koje čovjek može ukloniti, tako npr. kada bi se čovjek nakon dugotrajne žeđi i dalje suzdržavao od pijenja vode, do te mjere, da mu to počne prouzrokovati još jaču bol, onda to suzdržavanje, ta strpljivost, nije ona koja je vjerski opravdana, nego je ukloniti bol ono što je naređeno. Strpljivost je samo nad onom bolju koju čovjek nije u stanju da ukloni.“¹⁰⁸⁷

„I neka znate da su bogatstva vaša i djeca vaša samo iskušenje, i da je samo u Allaha nagrada velika.“¹⁰⁸⁸

„Mi prije tebe nismo poslali nijednog poslanika koji nije jeo i trgovima hodao. Mi činimo da jedni druge u iskušenje dovodite, pa izdržite! A Gospodar tvoj vidi sve.“¹⁰⁸⁹

„Zar oni ne vide da svake godine jedanput ili dva puta u iskušenje padaju, pa opet, nit' se kaju nit' se opamećuju.“¹⁰⁹⁰

„Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.“¹⁰⁹¹

Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla: „Nisam vidjela da iko trpi bolove kao Allahov Poslanik, s.a.v.s.“¹⁰⁹²

¹⁰⁸⁵ Vidi više: Dr. Jusuf El Karadavi, Sabur-Tematski tefsir Kur'ana, 37 str.

¹⁰⁸⁶ Vidi: Ihjau ulumu ed Din, 4/199.

¹⁰⁸⁷ Vidi: Ihjau ulumu ed Din, 4/127.

¹⁰⁸⁸ Enfal, 28.

¹⁰⁸⁹ Furkan, 20.

¹⁰⁹⁰ Tevbe, 126.

¹⁰⁹¹ Nur, 63.

¹⁰⁹² Buhari, Muslim.

Prenosi se da je Habbab ibn El Erret rekao: „Požalili smo se Poslaniku, s.a.v.s., koji je bio prilegao u svom ogrtaču u hladu Kabe: „Zar nećeš tražiti pomoć za nas? Zar nećeš činiti dovu za nas? On reče: ‘One prije vas hvatali su, kopali bi im rupu i stavili ih u nju. Zatim bi donijeli testeru i na dva dijela im polovili glavu. Željeznim češljevima skidalib sve do kosti. I to ih ne bi odbilo od Allahove vjere. Tako mi Allaha ova stvar će završiti. Jahać će od San'e do Hadremevta putovati i neće se plašiti nikoga osim Allaha ili vuka da mu ne pojede ovce. Ali, vi suviše žurite.’“¹⁰⁹³

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao: „Kao da gledam u Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako nam priča o poslaniku, a.s., koga je narod zlostavljao i krvlju ga zalio. On je brisao krv sa svog lica i govorio: ‘Gospodaru moj, oprosti mom narodu, oni ne znaju!’“¹⁰⁹⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Srca ljudi stoje izložena raznim iskušenjima koje pristižu postepeno, kao što se hasura plete, prut po prut. Koje srce prihvati to iskušenje¹⁰⁹⁵, svaki put ostane na srcu jedna crna tačka, a koje god se srce odupre i ne podlegne iskušenju, svaki put mu se stvori na srcu bijela tačka. Tako imamo dva srca: bijelo kao mramor i njemu ne može naškoditi nikakvo iskušenje, i sivo-crno koje je kao prevrnut bardak koje ne razlikuje zla od dobra i za koga ne postoji pojam vrline i općine, nego se u njemu nalazi samo ono što su usisale njegove strasti.“¹⁰⁹⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Vjernik i vjernica će biti na iskušenju sa svojim životom, djecom i imetkom sve dok budu imali makar i jedan grijeh, kako bi se susreli sa Allahom, dž.š., potpuno čisti od grijeha.“¹⁰⁹⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Čovjek pada u iskušenje i zgriješi radi supruge, imovine, ličnosti svoje, djece i komšije, ali ovi grijesi mogu se otkupiti namazom, postom,

¹⁰⁹³ Buhari, Ebu Davud.

¹⁰⁹⁴ Buhari, Muslim.

¹⁰⁹⁵ Potpadne pod uticaj zabranjenog ali privlačnog iskušenja i bude sklonog griješenju, tako počinje biti nepokorno Uzvišenom Allahu.

¹⁰⁹⁶ Muslim.

¹⁰⁹⁷ Tirmizi.

materijalnim žrtvama za sirotinju i nastojanjem da se dobra djela preporučuju, a zla sprečavaju.”¹⁰⁹⁸

Enes ibn Malik, r.a., veli da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada Uzvišeni Allah hoće jednom svom robu dobro, On mu ubrza iskušenje na ovome svijetu. A kada hoće jednog roba da ostavi u zabludi, On njega poštedi ovosvjetskih iskušenja kako bi ga iznenadio na Sudnjem danu. Uistinu, veličina nagrade ovisi o težini iskušenja. Kada Uzvišeni Allah zavoli jedan narod, On ga stavlja na kušnju, pa ko bude zadovoljan, njemu pripada Allahovo zadovoljstvo. A ko se bude srdio, njemu pripada Allahova srdžba.”¹⁰⁹⁹

Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže da je Uzvišeni Allah rekao: „**Kad Svoj roba vjernika stavim na iskušenju**¹¹⁰⁰, pa se ne potuži na Mene onima koji ga posjete, dižem s njega iskušenje, zatim mu zamjenim meso boljim mesom, a krv boljom krvlju, pa počne nanovo raditi.”¹¹⁰¹

„**Ne dopusti, Gospodaru naš, da nas nevjernicima staviš u iskušenje i oprosti nam, Gospodaru naš! Ti si, zaista, Silni i Mudri.**”¹¹⁰²

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kad vas pogodi kakva nesreća ili tegoba ili iskušenje, recite: 'Allah je naš Gospodar, On nema druga.'**”¹¹⁰³

Prenosi se od Huzejfe, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ne treba da musliman sam sebe ponižava.** Na pitanje: 'Kako će sam sebe poniziti?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori: '**Dovodeći samog sebe u iskušenje koje ne može podnijeti.**'”¹¹⁰⁴

¹⁰⁹⁸ Buhari, Muslim.

¹⁰⁹⁹ Tirmizi.

¹¹⁰⁰ Iskušenje bolešću.

¹¹⁰¹ Hakim.

¹¹⁰² Mumtehine, 5.

¹¹⁰³ Muslim.

¹¹⁰⁴ Ibn Madže.

30. VRIJEDNOSTI SURE ER RUM-BIZANTINCI

Od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči kad osvane:**

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ . وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ . يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُخْبِي
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرِجُونَ .

„Pa, hvaljen neka je Allah kad god omrknete i kad god osvanete, - Njemu neka je pohvala i na nebesima i na Zemlji, - i predveče i u podne! On iz neživog stvara živo i živo pretvara u neživo. On oživljava zemlju nakon mrtvila njezina, - isto tako ćete i vi biti oživljeni.¹¹⁰⁵ Nadoknadio je sve što ga je prošlo u proteklom danu. A ko pomenuće ajete prouči noću nadoknadio je sve što ga je prošlo u protekloj noći.“¹¹⁰⁶

Prenosi Šebib Ebu Revh od jednog od Muhammedovih, s.a.v.s., ashaba slijedeće: „Klanjao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sabah namaz, pa je učio sure Er Rum, pa se pobrkao kod nje, pošto se okrenuo, reče: 'Šta je narodu koji klanjaju s nama bez abdesta, ko klanja s nama neka uljepša svoju čistoću, takvi nam čine da pobrkamo Kur'an.'“¹¹⁰⁷

Prenosi se od Aiše, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao pri pomračenju Sunca i Mjeseca četiri rekata i četiri sedžde, i na prvom rekatu je učio sure Ankebut, ili sure Er Rum, a na drugom Ja sin.¹¹⁰⁸

Prenosi se od Abdul Melika ibn Umejra da je Vjerovjesnik učio na sabah namazu petkom suru Er Rum.¹¹⁰⁹

¹¹⁰⁵ Rum, 17-19.

¹¹⁰⁶ Ebu Davud.

¹¹⁰⁷ Nesai, Ahmed, Bejheki-hasen.

¹¹⁰⁸ Darekutni.

¹¹⁰⁹ Abdurrezzak Es San'ani u „Musannefu.“

31. VRIJEDNOSTI SURE LUKMAN-LUKMAN

Prenosi Aiša, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao pri pomračenju Sunca četiri rekata i četiri sedžde, te je učio na prvome rekatu El Ankebut, a na drugome Lukman ili Er Rum.¹¹¹⁰

Prenosi se od Bera ibn Aziba, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjaše s nama podne namaz, pa smo od njega slušali ajet po ajet, iz sure Lukman i Ez Zarijat.“¹¹¹¹

32. VRIJEDNOSTI SURE ES SEDŽDA-PADANJE NIČICE

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je rekao: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je petkom na sabahu učio dvije sure: 'Elif Lam Mim. Tenzilul...' i Hel eta alel insani hinun mined dehr."¹¹¹²¹¹¹³

Prenosi se od Ebul Ahvesa da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., učaše na svakome sabah namazu petkom: 'Elif Lam Mim. Tenzilul...' i Hel eta alel insani hinun mined dehr."¹¹¹⁴¹¹¹⁵

Prenosi se od Džabira da je rekao da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi zaspao dok ne bi proučio: „Elif Lam Mim; Knjigu objavljuje¹¹¹⁶, i Uzvišen je Onaj u čijoj je ruci vlast – On sve može!“¹¹¹⁷

¹¹¹⁰ Bejheki u „Sunenul-Kubra.“

¹¹¹¹ Nesai, Ibn Madže.

¹¹¹² Suru Sedžde.

¹¹¹³ Suru Insan ili kao što je još nazvana sura Ed Dehr. Buhari, Muslim.

¹¹¹⁴ Suru Sedžde.

¹¹¹⁵ Suru Insan. Muslim, Ibn Hibban u „Sahihu“, Ahmed, Hakim, Ebu Davud, Ibn Madže, Tirmizi, Nesai, Ibn Ebi Šejbe, Bejheki.

¹¹¹⁶ Suru Sedžde.

¹¹¹⁷ Suru Mulk. Darimi, Buhari u „El Edebul Mufred“, Hakim u „Mustedrek“ koji kaže hadis je sahih prema uvjetu Muslima, Tirmizi, verifikator Tirmizijinog Sunena, Isam Es Sababiti kaže: „Hadis je sahih.“ Ahmed, Šu'ajb El Arnaut kaže: „Hadis je sahih.“ Bejheki u „Šuabul Iman.“ Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i u „El Mu'džemus Sagir.“

Kaže Ebuz Zubejr: "Ove dvije sure¹¹¹⁸ su vrednije od svake druge sure u Kur'anu za sedamdeset puta. Ko ih prouči, bit će mu upisano sedamdeset dobrih i izbrisano sedamdeset loših djela i bit će uzdignut za sedamdeset deredža."¹¹¹⁹

Prenosi se od Halid ibn Ma'dana da je rekao: "Učite onu suru koja spašava, to jest, 'Elif Lam Mim. Tenzilul...'¹¹²⁰, uistinu je dospjelo do mene da je neki čovjek učaše, nije učio ništa osim nje, a imao je mnogo grijeha, pa je raširila svoja krila nad njim i rekla: 'Gospodaru! Oprosti mu, uistinu me je mnogo učio.' Pa će joj dopustiti Gospodar da se zauzima za njega. Pa je rekao: **'Pišite mu za svaki grijeh dobro djelo, i uzdignite ga za stepen.'**¹¹²¹

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na podnevskom namazu učio u dužini sure Es Sedžda.“¹¹²²

33. VRIJEDNOSTI SURE EL AHZAB-SAVJEZNICI

Prenosi se od Ebu Rafi'a da je rekao: „Klanjao sam iza Omara ibn Hattaba, r.a., sabah namaz, pa je učio suru Ahzab...“¹¹²³

Prenosi se od Hariseta ibn Mudarreba, da je rekao: "Pisao nam je Omer, r.a.: 'Da naučite suru En Nisa, El Ahzab i En Nur.'"¹¹²⁴

---

¹¹¹⁸ Sure Mulk i Sedžde.

¹¹¹⁹ Buhari u „El Edebul Mufred.“

¹¹²⁰ Suru Sedžde.

¹¹²¹ Darimi u „Sunenu.“

¹¹²² Muslim.

¹¹²³ Tahavija u „Šerhu Me'anil Asar.“

¹¹²⁴ Kasim ibn Selam u „Fedailul Kur'ani.“

34. VRIJEDNOSTI SURE SEBE-SABA

Prenosi se od Katadea da je rekao: „Kur'an ima sedam sedmina: prva je sedmina u '...jer je šeđtanovo lukavstvo zaista slabo.'¹¹²⁵ Druga je u '...A oni koji ne budu vjerovali - u džehennem će biti potjerani.'¹¹²⁶ Treća je u 'Kaži robovima Mojim da sam Ja, zaista, Onaj koji prašta i da sam milostiv.'¹¹²⁷ Četvrta je kraj sure El Mu'minun, 'I reci; 'Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si najmilostiviji!'¹¹²⁸ Peta je kraj sure Sebe, šesta je kraj sure El Hudžurat, i sedma je ono što ostane od Kur'ana.'"¹¹²⁹

35. VRIJEDNOSTI SURE FATIR-STVORITELJ

Prenosi se od Nafia ibn Omera da je rekao: „Čuo sam Ibn Ebi Mulejkea gdje kaže: 'Klanjao sam ljudima u mjesecu ramazanu, pa sam učio na rekatu: 'El hamdu lillahi fatiri...'¹¹³⁰ i slično njoj, nisam čuo da se iko ljutio tome.'"¹¹³¹

Ovo je rekao jer je sura Fatir duga i ima 45 ajeta, a šest sahifa.

Prenosi se od Nafia ibn Omera, a on prenosi od Ibn Ebi Mulejke, da je klanjao u mjesecu ramazanu u Mekku pa je učio: „El Hamdu lillahi...“¹¹³², El Melaike¹¹³³, na jednom rekatu.”¹¹³⁴

---

¹¹²⁵ Nisa, 76.

¹¹²⁶ Enfal, 36.

¹¹²⁷ Hidžr, 49.

¹¹²⁸ Mu'minun, 118.

¹¹²⁹ Ebu Davud u „El Mesahif.“

¹¹³⁰ Suru Fatir.

¹¹³¹ Ibn Ebi Šejbe u „Musannef.“

¹¹³² Suru Fatir.

¹¹³³ Drugo ime kojim je nazvana sura Fatir.

¹¹³⁴ El Firjabi u „Kitabus-Sijam.“

36. VRIJEDNOSTI SURE JA SIN- JA SIN

Prenosi se od Ebu Zerra, r.a., da je rekao: „Pitao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., o riječima Svevišnjeg Allaha:

وَالشَّمْسُ تَحْرِي لِمُسْتَقِرٍّ هَلَا...
...وَالشَّمْسُ تَحْرِي لِمُسْتَقِرٍّ هَلَا...

‘I Sunce se kreće do svoje određene granice ...’¹¹³⁵ Pa mi je odgovorio: ‘Njegova određena granica je ispod Arša.’”¹¹³⁶

„Ti ćeš sigurno naći da su vjernicima najljući neprijatelji Jevreji i mnogobošci; i svakako ćeš naći da su vjernicima najbliži prijatelji oni koji govore: ‘Mi smo kršćani’, zato što među njima ima svećenika i monaha i što se oni ne ohole. Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je to Istina, pa govore: ‘Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa upiši i nas među one koji su posvjedočili.’”¹¹³⁷ Navedeni ajeti govore o kršćanima iz Abesinije¹¹³⁸, koji su, kao izaslanici njihovog vladara Negusa, došli u Medinu, i koji su plakali, kad im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio suru Ja sin. Svojim suzama oni su izražavali svoje misli i želje: „Bože, učini nas sljedbenicima ovog Poslanika, koji će na onom svijetu, pred svim narodima, svjedok biti, da je Allahovu poruku ljudima dostavio!” i tom priliokm su primili Islam.¹¹³⁹

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Volio bih kada bi Ja sin bio u srcu svakog muslimana, svakog mog sljedbenika.”¹¹⁴⁰

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Onome tko uči Ja sin tražeći Allahovo zadovoljstvo, bit će oprošteni manji grijesi. Zato učite Ja sin naročito kod osoba na samrti.”¹¹⁴¹

Od Ma'kila ibn Jesara, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „El Bekare je vrhunac Kur'ana. U pratnji svakog njenog ajeta

¹¹³⁵ Ja sin, 38

¹¹³⁶ Muslim.

¹¹³⁷ Maide, 82-83.

¹¹³⁸ Arapski naziv za Etiopiju.

¹¹³⁹ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

¹¹⁴⁰ Bezzar, Sabuni.

¹¹⁴¹ Bejheki.

došlo je 80 meleka. Ajet 'Allahu la ilahe illa huvel hajjul kajjum' uzet je ispod Arša i spojen s njom¹¹⁴², Ja sin je srce Kur'ana. Niko ga neće proučiti želeći Allaha i Ahiret, a da mu se ne oprosti."¹¹⁴³

Od Ma'kila ibn Jesara, r.a., se prenosi da Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ja sin je srce Kur'ana. Neće ga čovjek proučiti, želeći Allaha i Ahiret, a da mu neće biti oprošteno.”¹¹⁴⁴

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Sve ima svoje srce, a srce Kur'ana je Ja sin, ko ga prouči u toku noći Allah će mu olakšati u toj noći, a ko ga pouči u toku dana, Allah će mu dati olakšanje u toku tog dana, Kur'an povećava džennetlijama stepene u džennetu, a oni uče samo Ta ha i Ja sin.”¹¹⁴⁵

Od Džunduba, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči u noći Ja sin, želeći Allaha, oprostit će mu se.”¹¹⁴⁶

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči Ja sin noću osvanut će oproštenih grijeha, a ko prouči Hamim koji se spominje na početku sure Ed Duhan¹¹⁴⁷ osvanut će oproštenih grijeha.”¹¹⁴⁸

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Onaj ko u nekoj noći prouči Ja sin želeći time lice Uzvišenoga Allaha, bit će mu oprošteno.”¹¹⁴⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ja sin je srce Kur'ana, svaki onaj ko je uči Allaha radi i dobra na Ahiretu, bit će mu oprošteno i učite je osobama na samrti.”¹¹⁵⁰

¹¹⁴² Spojen sa surom El Bekare.

¹¹⁴³ Ahmed.

¹¹⁴⁴ Ebu Davud, Nesai, Ibn Hibban. Hadis je sahih, vidi djelo „Et Tergib Vet Terhib.“

¹¹⁴⁵ Muhammed ibn Ahmed El Ensari El Kurtubi, Džamiul ahkamil Kur'an, Darul hadis, 15 svezak, strana 6, Kairo, 1996 godina.

¹¹⁴⁶ Malik, Ibn Hibban.

¹¹⁴⁷ Tj. ko prouči suru Ed Duhan.

¹¹⁴⁸ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana“, sa hasen senedom.

¹¹⁴⁹ Taberani, Darimi. Sened ovog hadisa je sahih po mišljenju Dželaludina Es Sujutija. Vidi djelo „El Leali El Mesnua, 1/235.“

¹¹⁵⁰ Ahmed, Nesai.

Prenosi se od Ebu Džafera Muhammeda ibn Alije da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko osjeti u njegovom srcu svirepost, nemilosrdnost, grubost ili osornost neka prouči suru Ja sin u posudi s vodom i šafranom, a zatim neka istu popije.**“¹¹⁵¹

Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U Kur'anu, zaista, postoji jedna sura, koja će se zauzimati za onoga koji je uči i koja će tražiti oprost za onoga koji je sluša, a to je sura Ja sin.**“¹¹⁵²

37. VRIJEDNOSTI SURE ES SAFFAT-REDOVI

Prenosi se od Abdullaха ibn Omera, r.a., koji kaže: „Allahov Poslanik nam je naređivao da budemo umjereni i predvodio bi nas u namazu učeći suru Es Saffat.“¹¹⁵³

Ebu Omer ibn Abdul Berr kaže: „Prenosi se da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na akšamu učio suru El A'raf, Saffat, Duhan i El A'la.“¹¹⁵⁴

Prenosi se da Abdullah ibn Omer, r.a., rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam je naređivao da prilikom imamljenja učimo kraće sure, iako je on ponekad na sabah namazu učio suru Saffat, koja ima 182 ajeta.“¹¹⁵⁵

وَالصَّافَاتِ صَفَا . فَالنَّازِجَاتِ رَجْرًا . فَاللَّالِيَاتِ ذِكْرًا .

„Tako mi onih u redove poredanih, i onih koji odvraćaju, i onih koji Opomenu čitaju.“¹¹⁵⁶

Prenosi Sufjan es Sevri od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „**Tako Mi onih u redove poredanih**, misli se na meleke, 'i onih koji

¹¹⁵¹ Hakim.

¹¹⁵² Tirmizi, Hakim.

¹¹⁵³ Nesai sa sahih senedom.

¹¹⁵⁴ Nesai.

¹¹⁵⁵ Hasan Škapur na komentar „Sahihul-Buharije“, Knjiga I, 596 str.

¹¹⁵⁶ Saffat, 1-3.

odvraćaju', to su meleki. '**...i onih koji Opomenu čitaju'**, to su meleki. Es Suddi i drugi rekli su o značenju riječi Uzvišenog: '**...i oni koji odvraćaju'**, oni usmjeravaju oblake, '**...i oni koji Opomenu čitaju'**, tj. meleki koji donose ljudima Kur'an od Allaha, dž.š.¹¹⁵⁷

Prenosi se od Huzejfe da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: **'Odlikujemo se nad drugima u tri stvari: Naši safovi su kao safovi meleka; učinjena nam je sva Zemlja mesdžidom; učinjena nam je njena prašina čistom'**¹¹⁵⁸, ukoliko ne nađemo vode.”¹¹⁵⁹

Prenosi se od Džabira ibn Semure, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Zar se nećete ravnati kao što se ravnaju meleki, kod Njihova Gospodara?** Rekli smo: 'A kako se ravnaju meleki kod Njihova Gospodara?' Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio: **‘Upotpunjavaju prednje safove i zbijaju se međusobno u safovima.’**¹¹⁶⁰

وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ.

„Mi smo u redove poredani.”¹¹⁶¹ To znači poredani smo u safove iz pokornosti Allahu, dž.š. Prenosi se od Jezida ibni Malika da je ovaj ajet objavljen zbog prvih muslimana koji, za vrijeme namaza, nisu bili u redove poredani. Poslije objave ovog ajeta Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio da se namaz u safovima obavlja.¹¹⁶²

Prenosi se od El Velida ibn Ebi Abdullaха ibn Ebi Mugisa koji je rekao: „Nisu se redali u safovima u namazu dok nije objavljeno: **„Mi smo u redove poredani.”**¹¹⁶³

Po mišljenju našeg imama Ebu Hanife, izravnati safove u namazu je sunnet. Isto mišljenje sa njim dijele imam Šafija i imam Malik. Neki islamski pravnici smatraju da je ravnanje safova u namazu vadžib, dok imam Hazm tvrdi da je ravnanje safova u namazu strogo obligatna

¹¹⁵⁷ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.”

¹¹⁵⁸ Za uzimanje tejemuma.

¹¹⁵⁹ Muslim.

¹¹⁶⁰ Muslim, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže.

¹¹⁶¹ Saffat, 165.

¹¹⁶² Ibn Ebi Hatim.

¹¹⁶³ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.”

dužnost-farz. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je dosta pažnje polagao ravnjanju i zbijanju safova prilikom stupanja u namaz.

Prenosi se od Ebu Nadire koji kaže: „Omer, r.a., imao je običaj, kada bi se proučio ikamet za namaz, okrenuti prema džematu svojim licem, a zatim bi rekao: 'Ispravite i poravnajte vaše safove, Allah želi da oponašate meleke', a zatim bi proučio: '**Mi smo u redove poredani.**'¹¹⁶⁴ 'Taj i taj neka prođe naprijed, a taj neka se povuče', a zatim bi se okrenuo i izgovorio bi tekbir.”¹¹⁶⁵

Prenosi se od Malika ibn Ebi Amira da je Osman ibn Affan, r.a., govorio neposerdno pred početak namaza: „Poravnajte safove i sastavite ramena! Poravnavanje safova je, zaista, način na koji se upotpuni namaz.” Zatim ne bi donosio početni tekbir dok mu ne bi ljudi, koje je zadužio da poravnaju safove, došli i obavjestili ga da su safovi formirani i poravnati, a potom bi izgovorio tekbir.¹¹⁶⁶

Muaz ibn Džebel, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Postoje dva koraka: jedan je od njih najdraži, a drugi najmrži Allahu. Onaj koji je najdraži Allahu jeste korak koji čovjek zakroči kada ugleda prazinu u safu, a najmrži je korak kada čovjek htjedne ustati pa pruži svoju desnu nogu, stavljući ruku na nju i oslanjajući se na lijevu, a potom ustane.”¹¹⁶⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najdraži je Allahu korak koji čovjek učini da bi upotpunio saf.**”¹¹⁶⁸

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ne prođe u prvi saf iz bojazni da nekoga ne uzinemiri, Allah će mu dati dvostruku nagradu prvog safu.**”¹¹⁶⁹

Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah i Njegov Poslanik, s.a.v.s., blagosiljavaju desne strane safova.**”¹¹⁷⁰

¹¹⁶⁴ Saffat, 165.

¹¹⁶⁵ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹¹⁶⁶ Malik „Muvetta.“

¹¹⁶⁷ Hakim.

¹¹⁶⁸ Ebu Davud.

¹¹⁶⁹ Taberani „El Evsat.“

¹¹⁷⁰ Ebu Davud, Ibn Madže.

Prenosi se od Ebu Džuhafe da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko popuni prazninu u safu, oprostit će mu se grijesi.**“¹¹⁷¹

Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko popuni prazninu u safu, Allah će ga uzdignuti za deredžu.**“¹¹⁷²

Na ovu Aišinu, r.a., predaju se dodaje i predaja od Ebu Hurejre, r.a., gdje stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**I sagradit će mu kuću u džennetu.**“¹¹⁷³

Prenosi se od Aiše, r.a., koja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah i Njegovi meleci donose salavat na one koji spajaju safove.**“¹¹⁷⁴

Prenosi se od Aiše, r.a., koja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ljudi će neprestano izostajati iz prvih safova sve dok ih Allah ne ostavi u vatri.**“¹¹⁷⁵

Bilježi se i hadis u kome je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko spoji saff Allah će ga spojiti sa Sobom, a ko prekine saff Allah će prekinuti s njim.**“¹¹⁷⁶

Kada je Enes ibn Malik, r.a., došao iz Basre u Medinu, bio je upitan šta osuđuje kod stanovnika Medine, nakon prisege koju je dao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., rekao je: „Ne osuđujem ništa osim neporavnavanja i nepotpunjavanja safova.“¹¹⁷⁷

Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ujednačite i ispravite safove, uistinu je to sastavni dio namaza.**“¹¹⁷⁸

¹¹⁷¹ Bezzar.

¹¹⁷² Ibn Madže, Ahmed.

¹¹⁷³ Asbahani, Taberani „El Evsat.“

¹¹⁷⁴ Ahmed, Ibn Madže, Ibn Huzejme, Ibn Hibban, Hakim-sahih.

¹¹⁷⁵ Ebu Davud, Ibn Huzeme, Ibn Hibban.

¹¹⁷⁶ Ebu Davud.

¹¹⁷⁷ Buhari.

¹¹⁷⁸ Buhari, Muslim.

Poravnanje safova je jedno od stvari koje upotpunjuje namaz. To nam poručuje i Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je rekao: „**Izravnajte svoje safove, jer poravnatost safova je dio ispravnosti.**“¹¹⁷⁹

Mersed ibn Abdullah el Jezeni prenosi: „Malik ibn Hubejre je imao običaj, kada hoće klanjati dženazu namaz pa bude malo ljudi, da ih podijeli na tri dijela a zatim kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Kome dženazu klanjau tri safu ljudi, zaslužio je džennet.'“¹¹⁸⁰

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pohvalio ljude koji dođu u džamiju čekajući početak namaza rekavši: „**Dokle god čovjek iščekuje namaz, to mu se računa u namaz, a meleki mole Allaha dž.š. za dotičnog: 'Ja rabbi, oprosti mu, ja rabbi, smiluj mu se!'**“¹¹⁸¹

38. VRIJEDNOSTI SURE SAD-SAD

Od Ebu Se'ida El Hudrije se prenosi da je rekao: „Jednog dana nam je držao govor Allahov Poslanik, s.a.v.s., pa je učio Sad kada je prošao sedždu sišao je i učinio sedždu, pa smo i mi s njime učinili sedždu, pa je učio po drugi put, i kada je stigao do sedžde spremili smo se za sedždu, kada nas je video reče: 'Ona je samo pokajanje jednog vjerovjesnika, ali ja vas vidim da ste se već pripremili za sedždu.' Pa je sišao i učinio sedždu i mi smo učinili sedždu.“¹¹⁸²

Prenosi se od Abdullah ibn Abbasa, da je rekao: „Razbolio se Ebu Talib te mu dođoše Kurejšije, a dođe mu i Vjrovjesnik, s.a.v.s., htjede sjesti pored Ebu Taliba, ali ga u tome spriječi Ebu Džehl ustavši i stavši pred njega. Tada ga, veli on, (Kurejšije) počeše optuživati Ebu Talibu. Čuvši

¹¹⁷⁹ Buhari, Muslim.

¹¹⁸⁰ Ebu Davud, Tirmizi.

¹¹⁸¹ Buhari.

¹¹⁸² Buhari u „Et Tarihul Kebir“, Ibn Huzejme u „Sahih“, Ibn Hibban u „Sahih“, Šu'ajb El Arnaut kaže: „Sened mu je sahih prema uvjetima Muslima“, Hakim u „Mustedrek“ kaže: „Hadis je sahih prema uvjetima Buharije i Muslima“, Darimi u „Sunen“, Ebu Davud u „Sunen“, Tahavija u „Šerhu Me'anil Asar“ i u „Muškilul Asar“, Darekutni u „Sunen“, Bejheki u „Sunenul Kubra“, „Sunenus Sugra“ i u „Šuabul Iman.“

(njihove optužbe, Ebu Talib) reče: Bratiću moj! Šta ti želiš od tvoga naroda? Reče: 'Želim da izgovore rečenicu zbog koje će im se pokoriti svi Arapi, i zbog koje će im nearapi davati glavarinu.' Želiš samo jednu rečenicu?, upita. 'Želim samo jednu rečenicu', odgovori. 'Amidža, samo izgovorite: Nema drugog Boga osim Allaha.' Oni će na to. Zar (sve bogove) svodi samo na jednog Boga?! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo veće namještena laž. U vezi sa tim u Kur'anu bi objavljeno sljedeće: 'Sad. Tako Mi Kur'ana slavnog, doista su bahati i inadžije oni koji neće da vjeruju! Koliko smo Mi naroda prije njih uništili. I oni su za pomoć vapili, ali je bilo kasno! Oni se čude što im je jedan od njih došao da ih opominje, i govore nevjernici: 'Ovo je čarobnjak, lažov! Zar on da bogove svede na Boga jednog? To je, zaista, nešto veoma čudno!' I oni ugledni između njih krenuše: 'Idite i ostanite pri klanjanju bogovima svojim, ovima se uistinu, nešto veliko hoće! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo već namještena laž.'"¹¹⁸³

39. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZUMER-SKUPOVI

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi zaspao dok ne bi proučio sure Zumer i Isra.“¹¹⁸⁴

Prenosi se da je Dahhak znao sve do sabaha ponavljati ajet:

لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ طُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ طُلَلٌ ذَلِكَ يُحَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونَ.

„Nad njima će biti naslage vatre, a ispod njih naslage; time Allah straši robove Svoje. 'O robovi Moji, bojte se Mene!'“¹¹⁸⁵

¹¹⁸³ Sad, 1-7. Tirmizi kaže da je ovaj hadis hasen-sahih., Ahmed, Nesai, Hakim, Bejheki.

¹¹⁸⁴ Ahmed, Nesai, Hakim, Tirmizi-hasen.

¹¹⁸⁵ Sure Ez Zumer, 16. Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَامِ الْعَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ.

“Reci: 'Allahu, stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti koji znaš nevidljivi i vidljivi svijet, Ti ćeš robovima Svojim presuditi u onome oko čega su se razilazili!'”¹¹⁸⁶

Prenosi se od Ebu Seleme ibn Abdur Rahmana, koji kaže: „Pitao sam Aišu, r.a.: 'Čime bi otpočinjao noćni namaz Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi ustao u noći?' Ona je odgovorila: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi ustao u noći, svoj namaz bi otpočeo ovom dovom: 'O Allahu, Gospodaru Džibrila, Mikaila i Israfila, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti znaš vidljivi i nevidljivi svijet. Ti ćeš robovima Svojim presuditi u onome oko čega su se razilazili. Uputi me na istinu u čemu su se oni razišli Tvojim dopuštenjem; Ti upućuješ na Pravi put onoga koga Ti hoćeš.'”¹¹⁸⁷

Prenosi se od Abdullaха ibn Mesuda, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko kaže: 'O Allahu, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti koji znaš vidljivi i nevidljivi svijet, ja Ti dajem obećanje na ovome svijetu da svjedočim da nema boga osim Allaha. Ti si jedini, Ti nemaš ortaka, i svjedočim da je Muhammed Tvoj rob i poslanik, ako me prepustiš samom sebi, to me vodi u zlo a udaljava me od dobra, ja sam siguran samo u Tvoju milost, daj mi Svoje obećanje koje ćeš ispuniti na budućem svijetu, Ti zaista nećeš iznevjeriti obećanje. Neće se izgovoriti ove riječi, a da Allah ne kaže Svojim melekima na Dan suđenja: 'Zaista je Moj rob zatražio od Mene obećanje (uputio mi molbu), pa ispunite mu obećanje, pa će ga Allah, dž.š., uvesti u Džennet.'”¹¹⁸⁸

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْرَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَيْعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ.

¹¹⁸⁶ Zumer, 46.

¹¹⁸⁷ Muslim.

¹¹⁸⁸ Ahmed.

„Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehu oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'”¹¹⁸⁹

Prenosi se od Seviana, Poslanikovog, s.a.v.s., oslobođenog roba, koji kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „Draži mi je ovaj kur'anski ajet od cijelog dunjaluka: 'Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehu oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'”¹¹⁹⁰ Neki čovjek upita: 'Je li i onome ko učini širk?' Zatim ponovi: 'Je li i onome ko učini širk?' Poslanik, s.a.v.s., je šutio. Onaj čovjek opet upita: 'Je li i onome ko učini širk?' Poslanik, s.a.v.s., je šutio a zatim reče: 'Osim onome ko učini širk.'”¹¹⁹¹

Hafiz ibn Kesir kaže: „Ovaj plemeniti ajet poziv je svim grješnicima, nevjernicima i drugim na tevbu i pokajanje. Inače kaže se da je to ajet koji daje nadu u Allahovu milost i najžešćim grijehnicima koji se pokaju i krenu putem islama. Ovo je obavijest od Allaha Uzvišenog da će On oprostiti sve grijehu onom ko se pokaje od njih pa makar oni bili kao morska pjena. Nije ispravno ovaj ajet povezivati sa onim koji nisu tevbu učinili. Jer, neće biti oprosta za širk ukoliko se ne pokaju od istog.”

Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže: „Ko Allahovim robovima oduzima nadu u mogućnost pokajanja poslije ovog¹¹⁹² on je zanijekao Allahovu knjigu.”¹¹⁹³

Bilježi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Da su ljudi, sljedbenici širka, koji su puno ubijali i puno zinaluk činili, došli Muhammedu, s.a.v.s., i pitali su: 'Zaista ono što kažeš i u što pozivaš dobro je, pa kad bi nas obavijestio da za ono što smo činili postoji iskupljenje?' Pa je objavljen ajet:

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَّا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزِنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يُلْقَ أَثَاماً

¹¹⁸⁹ Zumer, 53.

¹¹⁹⁰ Zumer, 53.

¹¹⁹¹ Ebu Hanife „Musned.“

¹¹⁹² Nakon mogućnosti pokajanja koje se daje ovim ajetom.

¹¹⁹³ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

'I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju i koji one koje je Allah zabranio ne ubijaju, osim kad pravda zahtjeva, i koji ne bludniče; a ko to radi, iskusiće kaznu'¹¹⁹⁴, i objavljeno je:

فُلَنْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

'Reci: 'O robovi Moji, koji ste u grijesima pretjerivali, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će sigurno sve grijeha oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'"¹¹⁹⁵

Bilježi se od Amra ibn Anbese, r.a., da je rekao: „Došao je Vjerovjesniku, s.a.v.s., oronuli starac koji se oslanjao o svoj štap, i upitao ga je: 'O Allahov Poslaniče, kod mene je puno grijeha i prijevara, pa hoće li meni biti oprošteno?' Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Zar ne svjedočiš da nema boga osim Allaha?' 'Da', odgovorio je. 'I svjedočim da si ti Allahov Poslanik. 'Već su ti oprošteni grijesi i prijevare', odgovori Poslanik, s.a.v.s'"¹¹⁹⁶

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., je jednom govorniku koji je podsjećao ljude na (kaznu) rekao: "O ti koji opominješ, zašto ljude dovodiš u očaj od Allahove milosti?, a zatim mu je proučio:

فُلَنْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

'Reci: 'O robovi Moji, koji ste u grijesima pretjerivali, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će sigurno sve grijeha oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'"¹¹⁹⁷

Bilježi se od Ebu Ejjuba El Ensarije, r.a., da je rekao na samrti: „Od vas sam sakrivao ono što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., On je rekao: 'Kada vi ne biste grijesili, Allah bi, dž.š., stvorio narod koji grijesi, pa bi im praštao.'"¹¹⁹⁸

¹¹⁹⁴ Furkan, 68.

¹¹⁹⁵ Zumer, 53. Buhari, Muslim, Ebu Davud, Nesai.

¹¹⁹⁶ Ahmed.

¹¹⁹⁷ Zumer, 53. Ibn Ebi Hatim.

¹¹⁹⁸ Muslim, Tirmizi, Ahmed.

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Grijeh se briše pokajanjem.**“¹¹⁹⁹

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ
مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ.

„Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!“¹²⁰⁰

Prenosi se da su neki ljudi kada je objavljen Ajetul Kursijj, rekli: „Allahov Poslaniče, a kakav je Njegov arš?“, pa je tim povodom objavljen gornji ajet.¹²⁰¹

Od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je neki rabin došao kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., i rekao: „Muhammede, ili oče Kasimov! Allah će zaista na Sudnjem danu držati nebesa na jednom prstu i zemlje na drugom prstu, i planine i drveće na jednom prstu, i vodu i vlažno zemljишte na jednom prstu, a ostala stvorenja na jednom prstu, zatim će ih zatreći i reći: 'Ja sam vladar! Ja sam vladar!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., se osmjeahu, diveći se onome što je rabin rekao i potvrđujući mu to prouči: 'Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!'“¹²⁰²

Vezano za riječi Uzvišenog: „**Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!**“¹²⁰³ Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže: „Došao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedan od svećenika i rekao mu: 'O Muhammede, mi nalazimo¹²⁰⁴ da će Allah nositi nebesa na prstu, Zemlju na prstu, drveće na prstu i vodu, kopno

¹¹⁹⁹ Ahmed.

¹²⁰⁰ Zumer, 67.

¹²⁰¹ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

¹²⁰² Zumer, 67. Muslim.

¹²⁰³ Zumer, 67.

¹²⁰⁴ Nalazimo u našim knjigama.

na prstu, i sva ostala stvorenja na prstu, i reći će: 'Ja sam vladar.' Poslanik, s.a.v.s., nasmijao se zbog riječi svećenika tako da su mu se ukazali kutni zubi. A zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio: '**Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti.**'¹²⁰⁵

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže: „Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje kaže: 'Allah, dž.š., u šaci će držati Zemlju, i smotati nebesa na Sudnjem danu Svojom desnicom, a zatim će reći: 'Ja sam kralj; gdje su zemaljski kraljevi?'"¹²⁰⁶

Bilježi se od Abdullaha ibn Omara, r.a., koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio je jednom prilikom na minberu ovaj ajet: '**Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!**'¹²⁰⁷, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrećući svojom rukom, rekao: '**Gospodar veliča Sebe: 'Ja sam svemoćan, Ja sam gord, Ja sam vladar, Ja sam silan, Ja sam plemenit!'**' Zatim se zatresao minber sa Poslanikom, s.a.v.s., pa smo pomislili da će se srušiti sa njim."¹²⁰⁸

40. VRIJEDNOSTI SURE EL MU'MIN-VJERNIK

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ajetul Kursiju i početak sure Ha mim**¹²⁰⁹, bit će sačuvan u tom danu od svakog zla.”¹²¹⁰

Prenosi se od Ebu Hurejrea, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči sure Mu'min, prvi i drugi ajet i Ajetul Kursiju izjutra, bit**

¹²⁰⁵ Zumer, 67. Buhari, Muslim, Nesai, Ahmed.

¹²⁰⁶ Buhari, Muslim.

¹²⁰⁷ Zumer, 67.

¹²⁰⁸ Muslim, Nesai, Ibn Madže, Ahmed.

¹²⁰⁹ Početak sure El Mu'min.

¹²¹⁰ Bezzar.

će sačuvan do smrknuća; a ko ove ajete prouči kad se smrkne, bit će sačuvan do svanuća.”¹²¹¹

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a. je rekao: „Sura koje počinju sa Ha mim ukras su Kur'ana.”¹²¹²

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., je rekao: „Sve ima svoju bit, a srž Kur'ana su Ali Ha mim.”¹²¹³

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjuite ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovojoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²¹⁴, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²¹⁵

فُلَانٌ إِنِّي نُهِيَتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي
وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ.

„Reci: 'Meni je zabranjeno, o tome su mi došli jasni dokazi od Gospodara moga, da se klanjam onima kojima se, pored Allaha klanjate, a naređeno mi je da se pokoravam Gospodaru svjetova.'”¹²¹⁶ Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da je ovaj ajet objavljen kada je Velid ibni Mugira rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da se povrati u vjeri svojih predaka.¹²¹⁷

¹²¹¹ Tirmizi, Darimi.

¹²¹² Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹²¹³ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹²¹⁴ Sure El Mu'min upravo počinje ovim slovima.

¹²¹⁵ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²¹⁶ Mu'min, 66.

¹²¹⁷ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

Dolazile su Kurešije kod Ebu Taliba amidže Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ga upozore da više nemaju strpljenja prema Muhammedu, s.a.v.s., i tražili su da se okani islama. Kada mu je te riječi prenio Ebu Talib Allahov Poslanik, s.a.v.s., pomisli da se njegov amidža od njega odriče jer nema snage da ga više štiti pa reče: „**Amidža, Tako mi Allaha, kad bi mi darovali sunce u desnu ruku, a mjesec u ljevu, ne odustajem od ovoga zadatka, sve dok mi Allah, dž.š., ne učini da islam pobijedi, ili da ja propadnem. Ne, ja ne odustajem!**“¹²¹⁸

Mušrici su često Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nastojavali i silom nagoniti da napusti Islam putem svakovrsnog terora i mučenja kojeg su svi stanovnici Mekke sprovodili na razne načine.

Od Abdullahe ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom prilikom klanjao kod Kabe, a Ebu Leheb i njegovi prijatelji sjedili su, pa jedan od njih upita: „Koji će od nas otići i donijeti od tog i tog crijeva od deva, pa da ih bacimo Muhammedu, s.a.v.s., na leđa, kad padne na sedždu? Javi se najbjedniji od njih, Ukbe ibn Ebi Muit. Doneće to, sačeka da Allahov Poslanik, s.a.v.s., padne sa sedždu, a zatim mu to stavi na leđa, među plečke. Kaže Abdullah ibn Mes'ud, r.a.: 'A ja to ugledah i ništa ne mogah učiniti. Sve i da sam pokušao ne bih uspio.' Zatim reče: 'Oni su se počeli smijati toliko glasno, da su se tresli od smijeha. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostao je na sedždi. Glavu nije podigao dok ne dođe kći mu Fatima. Ona skinu teret s njegovih leđa i on podiže glavu, pa reče: '**Moj Allahu, Tebi prepuštam kurešije!**' To ponovi tri puta. To im teško pade na srce!' Abdullah ibn Mes'ud, r.a., nastavlja: 'Oni su smatrali da molbe u tom gradu bivaju uslišane, zatim se javi isti glas: '**Moj Gospodaru, prepuštam ti Ebu Džehla, Utbe ibn Rebia, Šejbe ibn Rebia, Velid ibn Utbeta, Umejje ibn Halefa, Ukbe ibn Ebi Muita...**' i sedmog spomenu, ja mu ime ne zapamtih. Ali tako mi Stvoritelja, sve nabrojane sam video mrtve u zajedničkoj grobnici mušrika poslije Bitke na Bedru.'"¹²¹⁹

Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao: „Ebu Džehl je upitao dali će Muhammed, s.a.v.s., ničice pasti u vašem društvu? 'Da.' Ebu Džehl reče: 'Tako mi Lata i Uzata, ako to učini, zgazit će mu na vrat, a nos mu u prašinu gurnuti.' On dođe kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zateče ga

¹²¹⁸ Ibn Hišam.

¹²¹⁹ Buhari.

da klanja i htjede ga baciti pod noge, ali se svi iznenadiše kad pobježe od njega braneći se rukama od nečega, pa ga upitaše: 'Šta ti bi?' On odgovori: 'Ugledah između sebe u njega jarak u kojem bukti vatra, i vidjeh užas i krila.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Da me je samo dotakao, meleki bi ga zgrabili i od njega čupali komad po komad.'**¹²²⁰

Ibn Ishak prenosi da je jedne prilike Ebu Džehl rekao: „O narode Kurejša, Muhammed ne odustaje od svoga djelovanja. Zar ne vidite ko nam sramoti vjeru, ko ismijava naše predke i ruši naše idole, ko omalovažava naše bogove? Kunem se i zavjetujem se Bogu, da ću sjesti na najveći kamen koji mugu ponijeti i pritisnuti njime Muhammeda kada padne na sedždu, pritisnut ću mu njime glavu. Podržite me tada ako hoćete, a ako hoćete spriječite me, pa neka čini porodica Abdi Menafa šta hoće! Kad osvanu novo jutro, Ebu Džehl uze kamen kakav je opisao, pa sjede da čeka Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Dođe Allahov Poslanik, s.a.v.s., u vrijeme u koje je dolazio, i stade na namaz. Kurejšije su posjedale okolo na svoja uobičajena mjesta, čekajući šta će Ebu Džehl uraditi. Kad se Allahov Poslanik, s.a.v.s., spusti na sedždu, Ebu Džehl podiže kamen i krenu prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a nakon što mu se primaknuo, vrati se poražen, promijenjene boje lica, prestrašen, a rukom je pritiskao kamen. Kurejšije mu priđoše i povikaše: 'Šta ti bi Ebu Hakeme!' On reče: 'Kad sam krenuo da učinim ono što sam naumio, i što sam vam jučer rekao, pa kada htjedoh podići kamen, preda mnom se isprijeći veliki mužjak deve kakvog ne vidješe do tada moje oči, s visokim jakim nogama, snažnim bedrima, velikom čeljusti i zdravim zubima. Nikada ne vidjeh takvog dromedara. Tako mi Boga, poigravao je, i okrenuo se prema meni da me izgrize.' Ibn Ishak prenosi: 'Meni su rekli da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **'To je bio Džibril, a.s. Da ga je uhvatio, on bi ga izgrizao i do smrti izujedao.'**¹²²¹

---

¹²²⁰ Muslim.

¹²²¹ Ibn Hišam.

41. VRIJEDNOSTI SURE FUSSILET-OBJAŠNJENJE

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega.** Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjeno. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²²², su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.“¹²²³

حُمَّ. تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ.
بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ.

“Ha mim, Objava je od Svemilosnog Milostivog, Knjiga čiji su ajeti jasno izloženi, Kur'an na arapskom jeziku za ljude koji znaju, Obveseljitelj i opominjač - pa opet većina njih glavu okreće, neće ni da čuje.”¹²²⁴

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., koji kaže: „Okupili su se Kurejšije jednog dana i rekli su: 'Potražite onog ko među vama najbolje poznaje sihr, vračanje-čarolije i poeziju, pa neka ode ovom čovjeku, koji nas je podijelio, i razdvojio našu stvar, i obrukao našu vjeru, pa neka sa njim popriča da vidimo što će mu odgovoriti.' I rekli su: 'Ne znamo ko bi bio priličniji za taj razgovor od Utbe ibn Rebi'a', pa su mu rekli: 'Ti, o Ebu Velide, idi kod njega.' Zatim je došao Utbe i rekao mu: 'O Muhammede, jesli li ti bolji ili Abdullah!' A Allahov Poslanik, s.a.v.s., šutio je. On ga ponovo upita: 'Jesli li bolji ti ili Abdul Muttalib?' Poslanik, s.a.v.s., je i dalje šutio, a Utbe nastavi: 'Ako smatraš da su ovi bolji od tebe, pa oni su obožavali božanstva kojima ti nalaziš mahantu, a ako smatraš da si bolji od njih, pa progovori, da čujem tvoje mišljenje. Mi, tako mi Boga, nismo vidjeli nesretnike-kobnije, od tebe za tvoj narod.'

¹²²² Ovo su prva slova sure Fussilet.

¹²²³ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²²⁴ Fussilet, 1-4.

Razdvojio si našu cjelovitost, razjedinio si našu stvar, osramotio si našu vjeru i osramotio si nas među Arapima, tako da kruži među njima da Kurejšije imaju sihirbaza i da Kurejšije imaju vrača. Tako mi Boga, očekujemo, kao što se očekuje krik trudnice, da jedni na druge pođemo sabljama i da se tako istrijebimo. O čovječe, ako ti imaš kakvu potrebu, mi ćemo ti skupiti imetak, tako da ćeš biti najbogatiji i prvi čovjek Kurejšija; a ako imaš potrebu za ženidbom, pa izaberि koju god ženu Kurejšiku hoćeš, oženit ćemo te sa deset njih.' **'Jesi li završio?'**, upitao ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s. 'Da!', odgovorio je, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْ. تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

„U ime Allaha, Svetilosnog, Milostivog. Ha Mim. Objava je od Svetilosnog, Milostivog, učio je dok nije došao do 13 ajeta:

إِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنَّدَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مُّشْلَّ صَاعِقَةً عَادِ وَثُمُودَ.

'A ako glave okrenu, ti reci: Opominjem vas munjom onakvom kakva je pogodila Ada i Semuda.'¹²²⁵ Utbe reče: 'Dovoljno ti je ovo, dovoljno ti je ovo. Zar ti nemaš ništa drugo osim ovo?' 'Ne', odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s. Utbe se vrati i došao je Kurejšijima, te su ga upitali: 'S čime si nam došao?' 'Nisam ostavio ništa što sam smatrao da biste mu vi rekli, a da mu to nisam rekao.' 'Je li ti odgovorio?', upitaše. 'Da', rekao je. 'Ne, tako mi onog koji je podigao Kabu, nisam ništa razumio od onog što mi je rekao, osim što vas je upozorio munjom sličnom onom što je zadesila Ad i Semud.' 'Šta je tebi?', rekoše mu. 'Čovjek ti govori arapski, a ti ne znaš šta ti je rekao?' 'Ne, tako mi Allaha, ja nisam razumio ništa od onog što je rekao osim onog kad je spomenuo munju.' Utbe je stavio ruku na Poslanikova usta i zakleo ga je rodbinskim vezama i vratio se svojoj kući. I nije otisao Kurejšijima i sakrivaо se od njih. Ebu Džehl reče: 'O skupino Kurejšija, tako mi Boga, ja smatram da se Utba priklonio Muhammedu i primio njegovu vjeru, svidjela mu se njegova hrana. To je učinio samo iz nužde koja ga je zadesila, pa hajdemo kod njega.' Ebu Džehl reče: 'O Utbe, smatramo da se nisi izdvojio od nas, osim što si se priklonio Muhammedu, primio njegovu vjeru i svidjela ti se njegova hrana. Pa ako ti je potrebno, mi ćemo tebi

¹²²⁵ Fussilet, 13.

skupiti iz naših imetaka onoliko koliko ti je potrebno da ne tražiš od Muhammeda.' I Utbe se naljuti i zakle se da više neće razgovarati sa Muhammedom nikada, pa reče: 'Tako mi Boga, vi znate da sam ja jedan od najbogatijih Kurejšija, ali sam mu došao i ispričao sve što sam imao reći, pa mi je odgovorio nečim; tako mi Boga, to nije poezija niti vračanje, niti sihr.' I proučio je suru do riječi Uzvišenog:

فِإِنْ أَعْرَضُوا فَقْلَهُ أَنَذِرْنَاهُ مُشْكِنَ صَاعِقَةَ عَادٍ وَّمُودٍ.

'A ako glave okrenu, ti reci: **Opominjem vas munjom onakvom kakva je pogodila Ada i Semuda.**'¹²²⁶ I začepio sam mu usta i zakleo sam ga rodbinskim vezama da stane. Vi znate da Muhammed kad kaže nešto ne laže, pa sam se pobojao da vas ne pogodi kazna.'¹²²⁷

U predanju Muhammeda ibn Ishaka stoji: „S čime si nam došao, o Ebu Velide?, upitali su ga. On reče: 'Čuo sam riječi, tako mi Boga, nisam nikad čuo nešto slično. Tako mi Boga, to nije sihr, niti poezija niti vračanje. O skupino Kurejšija, poslušajte me i neka to bude od mene. Ostavite ono što je između čovjeka i ono na čemu je on i pustite ga. Tako mi Allaha, zaista će se saznati za riječi koje sam čuo, pa ako ga Arapi ubiju, riješili ste ga se pomoću drugih, a ako zavlada Arapima... Pa njegovo carstvo je i vaše carstvo. Njegov ponos je i vaš ponos. I bit ćete najsjretniji ljudi s njim.' 'Tako nam Boga, opčarao te je jezikom, o Ebu Velide!', rekoše. 'Ovo je moje mišljenje o njemu, a vi ćinite što smatrate da je najispravnije.'"¹²²⁸

42. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠURA-DOGOVARANJE

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjuite ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega. Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovojoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova**

¹²²⁶ Fussilet, 13.

¹²²⁷ Abd ibn Hamejd u „Musned.“

¹²²⁸ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²²⁹, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²³⁰

وَمَا أَصَابُكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبْتُمْ وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ.

“Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti.”¹²³¹

Prenosi od Alije, r.a., da je rekao: „Hoćete li da vam kažem koji je najbolji ajet u Knjizi Uzvišenog Allaha, dž.s., o kojem nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pričao? To je: ‘Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti.’”¹²³² Ja će ti ga protumačiti, o Alija. Šta vas god snašlo od bolesti, kazne ili belaja to je posljedica vaših ruku. Ako Allah za nešto na dunjaluku kazni, iz samilosti neće zato kažnjavati na ahiretu. Ono što Allah na dunjaluku oprosti neće o njemu ponovno pitati na ahiretu.”¹²³³

Prenosi se od Ebu Musa da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Čovjeka neće zadesiti iskušenje, niti nešto manje ili veće od toga, a da to nije produkt njegovih grijeha, a mnogo je više ono što Allah opršta. Zatim je proučio: ‘Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti.’”¹²³⁴

¹²²⁹ Ovo su prva slova sure Eš Šura.

¹²³⁰ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²³¹ Eš Šura, 30.

¹²³² Eš Šura, 30.

¹²³³ Ibn Ebi Hatim, Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana“

¹²³⁴ Eš Šura, 30. Tirmizi. Kenzul ummal.

43. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZUHRUF-UKRAS

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: „**Uistinu mi je Allah dao sedam¹²³⁵ umjesto Tevrata, dao mi je 'raat'** umjesto Indžila, **dao mi je ono što je između 'tavasin'** do 'havamim'¹²³⁶ umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim' i 'mufessal', nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.”¹²³⁷

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega.** Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²³⁸, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²³⁹

44. VRIJEDNOSTI SURE ED DUHAN-DIM

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjujte ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega.** Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje

¹²³⁵ Sedam ajeta sure Fatihe.

¹²³⁶ Sura koja počinju sa slovom ha. Sure Zuhurf počinje upravo ovim slovom.

¹²³⁷ Es Sujuti u „Džamiul-Kebir“, i „Džamius-Sagir.“

¹²³⁸ Sura Zuhurf počinje sa harfovima Ha Mim.

¹²³⁹ Hakim-koji kaže da je sahih.

počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²⁴⁰, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²⁴¹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko noću prouči suru Ed Duhan osvanut će, a grijesi će mu biti oprošteni.**”¹²⁴²

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko uoči petka prouči suru Ed Duhan bit će mu oprošteni grijesi.**”¹²⁴³

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči Ja sin noću osvanut će oproštenih grijeha, a ko prouči Ha mim koji se spominje na početku sure Ed Duhan¹²⁴⁴ osvanuće oproštenih grijeha.**”¹²⁴⁵

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko navečer prouči suru Ed Duhan za njega sedamdeset hiljada meleka, sve do svanuća, mole za oporost grijeha.**”¹²⁴⁶

Prenosi se od Ebu Umame, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči uoči petka ili u petak Ed Duhan, Allah će mu sagraditi kuću u Džennetu.**”¹²⁴⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči uoči petka Ed Duhan i suru Ja sin, osvanut će čist od grijeha.**”¹²⁴⁸

Abdullah ibn Utba ibn Mes'ud kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na akšam namazu učio suru Ed Duhan.¹²⁴⁹

¹²⁴⁰ Ovo su prva slova sure Ed Duhan.

¹²⁴¹ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²⁴² Tirmizi.

¹²⁴³ Misli se na male grijeha. Muslim, Tirmizi.

¹²⁴⁴ Tj. ko prouči suru Ed Duhan.

¹²⁴⁵ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana”, sa hasen senedom.

¹²⁴⁶ Tirmizi. Hadis je hasen po mišljenju ibn Hadžera El Askalanija. Vidi „Hidajetur Ruvdat, 2/378.”

¹²⁴⁷ Taberani, El Asbahani, „Medžmeuz-zevald.”

¹²⁴⁸ Bejheki U „Šuabul iman”, „Kenzul ummal.”

¹²⁴⁹ Nesai.

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءِ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ. يَعْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ. رَبَّنَا
اَكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ. أَتَيْ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءُهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ. ثُمَّ
تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ. إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنْكُمْ عَائِدُونَ. يَوْمَ
بَطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُتَّقِمُونَ.

„Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim. Koji će ljude prekriti: ‘Ovo je neizdržljiva patnja! Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati! A kako će oni pouku primiti, a već im je došao istinski Poslanik. Od koga oni glave okreću i govore: Poučeni - umno poremećeni! Mi ćemo patnju malo - pomalo otklanjati i vi ćete se sigurno u mnogobožačku vjeru vratiti. Ali onoga Dana kada ih svom silom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti.”¹²⁵⁰

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je primjetio da se mušrici okreću od islama, rekao: „**Moj Allahu, kazni ih sa sedam godina poput onih sedam Jusufovih godina!**”¹²⁵¹

Tada je nastuplo sušno doba, zavladala je glad i bijeda, pa su neki od njih, kada bi pogledali prema nebu, uslijed gladi, vidjeli samo dim i prašinu. Mušrici su preko Ebu Suffjana, zatražili od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ih spasi gladi i bijede, i kada je Allah, dž.š., uslišao dovu Poslanika, s.a.v.s., oni su se ponovo vratili svojim porocima, pa je objavljeno: „...Ali onoga dana kada ih svom silom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti.”¹²⁵²

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., i drugi koji se sa njim slažu tvrde da se duhan-dim, pokazao, tj. ukazao se i iščezao... On je, što se, u opisu precizira, kao priviđenje koje su u očima vidjeli skupina Kurejšija kad ih je Allahov Poslanik, s.a.v.s., proklinjao glađu, slično kao Jusuf, a.s., te ih je snašla izmorenost i glad, pa počeše jesti kosti i mrljinu. U tom stanju Kurejšije su dizali poglede u nebo i vidjeli samo dim. U jednom rivajetu stoji: „Poče čovjek gledati u nebo, i vidje između njega i neba nešto poput oblaka, zbog velike izmorenosti.“ Dok drugi kažu da se ne radi

¹²⁵⁰ Duhan, 10-16.

¹²⁵¹ Buhari.

¹²⁵² Duhan, 16.

ovdje o dimu koji je već bio, nego je ovo dim, kao jedan od predznaka Sudnjeg dana. Kao što je već napomenuto u hadisu od Ebu Surejha Huzejfe ibn Usejda El Gifarijij, r.a., koji kaže: „Pojavio nam se Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa Arefata, kada smo se među sobom podsjećali na Sudnji dan, te Poslanik, s.a.v.s., reče: ‘Neće biti Sudnji dan dok ne vidite deset znakova; rađanje sunca sa zapada, dim, životinju, pojаву Jedžudža i Medžudža, pojavu Isaa, sina Merjeminog, Dedždžala, tri pomračenja mjeseca; jedno na istoku, jedno na zapadu, a jedno na Arapskom poluotoku, vatušto će se pojaviti iz udubine Adena¹²⁵³, koja će tjerati ljudi, zaokupiti ih, bit će s njima gdje god zanoćili i gdje god se u podne odmarali’“¹²⁵⁴

Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., Ibn Sajjadu: „**Imam za tebe jednu tajnu!** A on reče: ‘To je dim.’ Poslanik, s.a.v.s., reče: ‘Prezren neka si! Nećeš moći izbjegći kaderu.’“¹²⁵⁵

A tajna koju mu je bio sakrio Poslanik, s.a.v.s., jeste: „**Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim.**“¹²⁵⁶

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dim će obuzeti ljudi. Mu'mina će obuzeti stanje slično kihavici, a kafira će dim napuhati sve dok mu ne počne na uši izlaziti.**“¹²⁵⁷

45. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽASIJE-ONI KOJI KLEČE

Prenosi se da je Temim Ed Dari sve do zore ponavljao ajet: „**Misle li oni koji čine zla djela, da ćemo s njima postupiti jednakako kao sa onima koji vjeruju i dobra djela čine?**“¹²⁵⁸

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao: „Sura koje počinju sa Hamim¹²⁵⁹ ukras su Kur'ana.“¹²⁶⁰

¹²⁵³ Adenskoga polja.

¹²⁵⁴ Muslim.

¹²⁵⁵ Buhari, Muslim.

¹²⁵⁶ Duhan, 10.

¹²⁵⁷ Ibn Ebi Hatim.

¹²⁵⁸ Džasije, 21. bilježi ga Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjute ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega.** Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²⁶¹, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²⁶²

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: „Uistinu mi je Allah dao sedam umjesto Tevrata, dao mi je 'raat' umjesto Indžila, dao mi je ono što je između 'tavasin' do 'havamim'¹²⁶³ umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim' i 'mufessal', nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.”¹²⁶⁴

46. VRIJEDNOSTI SURE EL AHKAF-AHKAF

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesara, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Radite po Kur'anu, smatrajte dozvoljenim ono što je dozvolio, a zabranjute ono što je zabranio. Slijedite ga i ne nijećite ništa iz njega.** Ako vam je nešto nejasno, potražite odgovor u Allahovoj Knjizi i kod učenjaka poslije mene, kao što vam kažu. Vjerujte u Tevrat, Indžil i Zebur, i u ono što je dato vjerovjesnicima od njihova Gospodara. Kur'an i ono što je u njemu su vam dovoljno objašnjenje. On je pravi zagovornik čije se zagovorništvo prihvata i njegovim dokazima vjeruje. Bekara mi je data iz Prve objave, Ta ha, sure koje

¹²⁵⁹ Upravo sura Džasije počinje ovim slovima.

¹²⁶⁰ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹²⁶¹ Ova slova su počeci sure Džasije.

¹²⁶² Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²⁶³ Sura koja počinju sa slovom ha. Sure Džasije počinje upravo ovim slovom.

¹²⁶⁴ Es Sujuti u „Džamiul-Kebir“, i „Džamius-Sagir.“

počinju sa Ta sin, i sure koje počinju sa Ha mim¹²⁶⁵, su mi date iz Musaovih ploča, A Fatiha mi je data ispod Arša.”¹²⁶⁶

Prenosi Enes, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: „Uistinu mi je Allah dao sedam umjesto Tevrata, dao mi je 'raat' umjesto Indžila, dao mi je ono što je između 'tavasin' do 'havamim'¹²⁶⁷ umjesto Zebura, a odlikovao me sa 'havamim' i 'mufessal', nije ih učio nijedan vjerovjesnik prije mene.”¹²⁶⁸

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Naučio me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., suru Ahkaf, a i drugoga je njome naučio, pa se nije složio sa mnom u jednom ajetu od nje, pa mu rekoh: 'Ko te je naučio?' On mi reče: 'Naučio me je Allahov Poslanik, s.a.v.s.' Ja rekoh: 'Naučio me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tako i tako.' Pa sam otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a kod njega je bio neki čovjek. Rekoh: 'Allahov Poslaniče, zar me nisi naučio tako i tako?' On reče: 'Jesam.' A onaj drugi čovjek reče: 'Zar me nisi naučio tako i tako?' On mu reče: 'Jesam.' Pa je poblijedjelo lice Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa reče čovjeku koji je bio kod njega: 'Neka uči svaki od vas dvojice kako je čuo, uistinu su stradali, ili unišćeni su oni koji su bili prije vas zbog razmimoilaženja.'¹²⁶⁹

47. VRIJEDNOSTI SURE MUHAMMED-MUHAMMED

Prenosi se Abdurrahmana ibn Ummil Hakema da je rekao: „Vidjeo sam, ili prisustvovao sam kod Osmana, gdje je učio, na sabah namazu, rano jutro u petak na sabah namaz od ranog jutra četvrtka 'Allah će poništiti djela onih koji ne vjeruju i od puta Njegova odvraćaju.'¹²⁷⁰ do El

¹²⁶⁵ Ova slova su počeci sure Ahkaf.

¹²⁶⁶ Hakim-koji kaže da je sahih.

¹²⁶⁷ Sura koja počinju sa slovom ha. Sure Ahkaf počinje upravo ovim slovom.

¹²⁶⁸ Es Sujuti u „Džamiul-Kebir”, i „Džamius-Sagir.”

¹²⁶⁹ Hakim u „Mustedrek” i kaže: „Hadis je sa sahih senedom”, Ahmed u „Musned”, Tajalisi u „Musned”, Ibnu Dža'd u „Musned”, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef”, Taberani u „El Mu'džemul Evsat.”

¹²⁷⁰ Muhammed, 1.

Mumtehine četrnaest sura, a na džuma namazu je učio suru El Džumu'a i suru Es Saff, a učio je na jaciji namazu noći petka, na jaciji namazu od noći četvrtka od sure El Munafikun do sure El Insan, a učio je na akšam namazu od sure El Murselat pa naniže.”¹²⁷¹

Prenosi Abdullah ibn Omer da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio na akšam namazu: „**Allah će poništiti djela onih koji ne vjeruju i od puta Njegova odvraćaju.**”¹²⁷²

48. VRIJEDNOSTI SURE EL FETH-POBJEDA

Prenosi Enes, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sišao mi je ajet od strane Tvorca Allaha, dž.š., koji mi je ujedno jedan od najomiljenijih ajeta, a on glasi:**

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا . 'Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.'¹²⁷³

Od Abdullaha ibn Omara, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Večeras mi je objavljena sura i ona mi je draža od svega što Sunce obasjava.** Potom je proučio: 'Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.'

¹²⁷⁴

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslani, k s.a.v.s., rekao: „**Objavljena mi je sura koja mi je milija od cijelog dunjaluka:** إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا .
'Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.'

¹²⁷⁵

¹²⁷¹ Ibn Šebbete u „Tarihul Medine.“

¹²⁷² Muhammed, 1. Ibn Hibban u „Sahih“, Šu'ajb El Arnaut kaže: „Sened mu je sahih prema uvjetima Buharije i Muslima“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i „El Mu'džemus Sagir“, Ibn Šebbete u „Tarihul Medine.“

¹²⁷³ Feth, 1. Buhari, Muslim.

¹²⁷⁴ Feth, 1. Buhari, Tirmizi, Nesai.

¹²⁷⁵ Feth, 1. Muslim.

Prenosi se od Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ja volim suru El Feth, više nego bilo šta drugo što sunce obasjava.“¹²⁷⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada mu je objavljena sura El Feth rekao: „Objavljeni mi je sura koja mi je draža od svega što je sunce obasjalo.“¹²⁷⁷

Prenosi se od Abdullaha ibn Mugafela da je rekao: „Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., na dan oslobođenja Mekke kako, jašuci devu, uči suru El Feth.“¹²⁷⁸

Prenosi se od Omera, r.a., da je rekao: „Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na jednom putovanju. Obratio sam se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on je šutio. Potom sam mu se ponovo obratio, a on je šutio. Onda sam se nagnuo naprijed i potjerao svoju jahalicu govoreći: Jadan ne bio, sine Hattabov! Tri puta zapitkuješ Allahova Poslanika. s.a.v.s., a on ti ne prozbori. Kako bi bilo dobro da u vezi sa tobom bude objavljen Kur'an. Reče: Nisam dugo čekao kad začuh nekoga kako me zove. Otiđoh, veli, Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., a on reče: 'Sine Hattabov, ove noći mi je objavljeni sura koja mi je draža od svega što Sunce obasjava. To je: . إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.'“¹²⁷⁹

Abdullah ibn Mugaffel kazuje: „Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na dan oslobođenja Mekke, jahao je na devi i ponavljači učio sure El Feth!“¹²⁸⁰

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا. لِيغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنِبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُنِيمَ نِعْمَةً عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا. وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا.

¹²⁷⁶ Buhari.

¹²⁷⁷ Bejheki u "Šuabul iman."

¹²⁷⁸ Buhari, Muslim.

¹²⁷⁹ Buhari, Tirmizi, Ahmed, Nesai.

¹²⁸⁰ Buhari, Muslim. Slično bilježi i Tirmizi u „Eš Šemailul Muhammedijje.“

„Mi ćemo ti dati da pobijediš pobjedom jasnom. Da bi ti Allah ranije i kasnije grijeha oprostio, da bi blagodat Svoju tebi potpunom učinio, da bi te na pravi put uputio. I da bi te Allah snažnom pomoći pomogao.“¹²⁸¹

Ovo poglavlje objavljeno je nakon što se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio sa Hudejbije mjeseca Zul kadeta šeste godine po Hidžri, nakon što su mu mušrici zabranili prilazak Haremi šerifu kako bi učinio umru, zatim mu došli nudeći dogovor i uspostavljanje mira. On je te godine trebao da se vrati, a već sljedeće bi mogao posjetiti Mekku. Allahov je Poslanik, s.a.v.s., udovoljio je njihovoj ponudi i pored toga što se jedna grupa ashaba protivila takvoj odluci. Među njima je bio Omer ibn El Hattab, r.a. Nakon što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poklao kurbane, u mjestu gdje se bio utaborio, vratio se. Potom Uzvišeni Allah objavljuje ovu suru, ocrtavajući stavove kako Poslanika tako i ashaba, tretirajući ovaj mirovni i politički ugovor velikom pobjedom, imajući u vidu kakve sve koristi iz njeg proizlaze. Kao što prenosi Abdullah ibn Mes'ud, r.a., i ostali, da je rekao: „Vi smatrati da se pod pobjedom podrazumijeva pobjedonosni ulazak u Mekku, a ja držim da je pobjeda ugovor na Hudejbiji.“¹²⁸²

Prenosi se od El Berra, r.a., da je rekao: „Vi smatrati da je El Feth-pobjeda, pobjedonosni ulazak u Mekku. Oslobođenje Mekke jeste bila pobjeda, ali pobjeda u pravom smislu riječi jeste prisega 'Ridvan' na dan Hudejbije, kad nas je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bilo četrnaest stotina. Hudejbija, to je izvor. Iscrpili smo ga tako da u njemu nije ostalo ni malo vode. To je čuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., te je prišao bunaru i sjeo na obalu. Zatražio je jednu posudu vode kojom je uzeo abdest i izaprao usta, te učio dovu... Zatim je vodu sasuo u bunar. Za kratko smo se odmaknuli od bunara da bi potom i mi i svo ostalo društvo pili koliko nam je volja.“¹²⁸³

Prenosi se od Enesa ibn Malika da je rekao: „Objavljen je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ajet: '...da bi ti Allah ranije i kasnije grijeha oprostio.'“¹²⁸⁴, na povratku sa Hudejbije. Tom prilikom Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'Ove noći mi je objavljen ajet koji mi je draži od

¹²⁸¹ Feth, 1-3.

¹²⁸² Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹²⁸³ Buhari.

¹²⁸⁴ Feth, 2.

svega na svijetu.' Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio pred prisutnima, a oni mu rekoše: 'Sretno ti i prijatno bilo, o Allahov Vjerovjesniče. Uzvišeni Allah pokaza šta će s tobom učiniti, ali mi ne znamo šta će sa nama učiniti.' Malo iza toga objavljeno je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.: 'Da bi vjernike i vjernice uveo u džennetske bašće kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i da bi prešao preko rđavih postupaka njihovih - a to je u Allaha veliki uspjeh.'¹²⁸⁵

Prenosi se od Medžmea ibn Hariseh El Ensari, r.a., koji je bio jedan od prvih učača Kur'ana, da je rekao: „Bili smo svjedoci Hudejbijje. Kad smo se vraćali ljudi su tjerali deve, te ljudi jedni drugima rekoše: 'Šta se desilo svijetu?' Tada rekoše: 'Došla je objava Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio na svojoj devi kod mjesta Kerra'ul Ganim. Prišlo mu je dosta ljudi te im je učio: '**Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.**'¹²⁸⁶ Reče jedan od ashaba Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: 'Je li, Allahov Poslaniče, ovo stvarno pobjeda?' Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: '**Tako mi Onoga u Čijoj je ruci duša Muhammedova, ovo je sigurno pobjeda.**'¹²⁸⁷

49. VRIJEDNOSTI SURE EL HUDŽURAT-SOBE

Prenosi se od Nafia da je rekao: „Abdullah ibn Omer je klanajući sabah na putu učio deset sura, počev od sure El Hudžurat, ponavlјajući ih, i to na svakom rekatu jednu suru.”¹²⁸⁸

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ

عَلِيمٌ.

„O vjernici, ne istupajte ispred Allaha i Poslanika Njegova, i bojte se Allaha! Allah, zaista, sve čuje i sve zna.”¹²⁸⁹

¹²⁸⁵ Feth, 5. Buhari, Muslim.

¹²⁸⁶ Feth, 1.

¹²⁸⁷ Ebu Davud, Ahmed.

¹²⁸⁸ Malik.

¹²⁸⁹ Hudžurat, 1.

Ovo su ajeti kojima Uzvišeni Allah odgaja Svoje robe vjernike, u pogledu njihovog odnosa prema Njegovom Poslaniku, kao što je iskazivanje štovanja, počasti, velikodostojnosti. Uzvišeni kaže: „**O vjernici, ne istupajte ispred Allaha i Poslanika Njegova**“, tj. ne žurite ni u čemu kad ste s njim, odnosno prije njega, nego budite od onih koji će ga slijediti u svim stvarima, sve dok vam to ne postane obavezan način ponašanja.

Tako se desilo Muazu, r.a., kada ga je upitao Poslanik, s.a.v.s., šaljući ga u Jemen: „**Po čemu ćeš suditi?**“ A on odgovori: ‘Po Knjizi Uzvišenog Allaha.’ Pa ga ponovo Poslanik, s.a.v.s., upita: ‘**A ako tu ne nađeš?**’ ‘Onda po sunnetu Allahova Poslanika, s.a.v.s.’ Pa opet upita Poslanik, s.a.v.s.: ‘**Pa ako ni tamo ne nađeš?**’ On dodade: ‘Trudit ću se svojim mišljenjem’, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., udarivši ga u prsa reče: ‘**Hvala Allahu, Koji je pomogao izaslanika Allahova poslanika u onome čime je Njegov Poslanik zadovoljan.**’”¹²⁹⁰

Poenta je u tome što je Muaz, r.a., na posljednje mjesto stavio svoje razmišljanje i svoj sud, iza Allahove Knjige i sunneta Njegova Poslanika, s.a.v.s. A da je svoje mišljenje pretpostavio Kur'anu i sunnetu, bio bi od onih koji istupaju ispred Allaha, dž.š., i Njegovog Poslanika, s.a.v.s.

Kaže Alija ibn Talha navodeći to od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da riječi: „**Ne istupajte ispred Allaha i Njegova Poslanika,**“ znaće: ‘Ne govorite ništa što je u suprotnosti sa Kur'anom i sunnetom.’ ‘**I bojte se Allaha**’ u onome što vam je naređeno. ‘**Uistinu, Allah sve čuje**’, tj. vaše glasove, ‘**I sve zna**’, tj. i vaše nijete.’”¹²⁹¹

---

¹²⁹⁰ Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže.

¹²⁹¹ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

50. VRIJEDNOSTI SURE KAF-KAF

Navodi se od Ummi Hišam, kćerke Harisove, koja kaže: „Obavljali smo džuma namaze sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., dugo, a on bi tom prilikom učio sure Kaf, tako da sam, slušajući ga, naučila je napamet.”¹²⁹²

Prenosi se da je sestra Amre bint Abdurrahmana pričala: „Petkom sam uzela (naučila) 'Kaf, vel Kur'anil medžid'¹²⁹³ s usta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a učio bi to s minbera svakog petka.”¹²⁹⁴

Abdullah ibn Abbas, r.a., bi dobar dio noći proveo u ibadetu i plačući učio ajet:

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ

„Smrtne muke će zbilja doći - to je nešto od čega ne možeš pobjeći.”¹²⁹⁵

Prenosi se da je Simak ibn Harb pitao Džabira ibn Semuru, r.a., o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., namazu, a ovaj mu je odgovorio: „Namaz je obavljao lagahno, ne poput ovih danas. Još mi je kazao i da je na sabah namazu obično učio suru Kaf i slične njoj.”¹²⁹⁶

Od Ummi Hišam, kćerke Harisa ibn Nu'mana, prenosi se da je rekla: „Imali smo peć zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., dvije godine ili godinu i još nekoliko mjeseci. Kur'ansku suru Kaf naučila sam napamet iz usta Allahova Poslanika, s.a.v.s., a on ju je svakog petka sa minbera učio kada bi se ljudima obraćao.”¹²⁹⁷

Prenosi se da je Omer ibn Hattab, r.a., pitao Ebu Vakida El Lejsija: „Šta je Poslanik, s.a.v.s., učio na bajram namazu? On odgovori: 'Kaf i Ikterebe.'”¹²⁹⁸

¹²⁹² Ahmed, Muslim, Ebu Davud.

¹²⁹³ Suru Kaf.

¹²⁹⁴ Muslim.

¹²⁹⁵ Kaf, 19. Dr. Fuad Sedić u "Ogranci imana."

¹²⁹⁶ Muslim.

¹²⁹⁷ Nevevi-Šerh Sahih Muslim, Autori četiri „Sunena.“

¹²⁹⁸ Sure Kaf i Sure Kamer. Muslim, Ahmed.

Prenosi se od Kutba ibn Malika da je kazao: „Poslanik, s.a.v.s., je na sabahu učio suru Kaf.“¹²⁹⁹

Prenosi se da je Kutejbe ibn Malik, r.a., rekao: „Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s. kada na sabahu na prvom rekatu uči: 'Ven nahle basikatin.'“¹³⁰⁰

51. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZARIJAT-ONI KOJI PUŠU

Prenosi se od Berra ibn Aziba da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je klanjao podne namaz, pa smo slušali ajet po ajet od njega, iz sure Lukman i Zarijat.“¹³⁰¹

Prenosi se od Katadea da Abdullah ibn Omer učaše na prvome rekatu podne namaza Zarijat.¹³⁰²

52. VRIJEDNOSTI SURE ET TUR-GORA

Prenosi se od Džubejra ibn Mut'ima, a ovaj od svog oca: „Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšam namazu uči suru Et Tur, a da ljepšim glasom uči bolje od njega nisam nikoga čuo.“¹³⁰³

Prenosi se od Džubejra ibn Mut'ima, a ovaj od svog oca: „Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako uči Et Tur na akšam namazu. Kada je stigao do ajeta:

---

¹²⁹⁹ Muslim.

¹³⁰⁰ Suru Kaf, 10. Tirmizi.

¹³⁰¹ Ibn Madže u „Sunnen“, Nesai u „Es Sunenus Sugra.“

¹³⁰² Abdurrezzak u „Musannef.“

¹³⁰³ Malik.

أَمْ خَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْحَالِفُونَ. أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُؤْقِنُونَ. أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ.

‘Zar su oni bez Stvoritelja stvoreni ili su oni sami sebe stvorili?! Zar su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne, nego oni neće da vjeruju. Zar je u njih blago Gospodara tvoga, ili, zar oni vladaju?’¹³⁰⁴ Skoro da mi je srce iskočilo.’’¹³⁰⁵

Muhamed ibn Džubejr ibn Mut'im od svoga oca prenosi: „Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako je na akšam namazu učio suru Tur.”¹³⁰⁶

Prenosi se od Abullahe ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kad se zvijezde gube”¹³⁰⁷, odnose se na dva rekata prije sabahskog farza, dok ‘poslije obavljanja namaza’¹³⁰⁸, odnose se na dva rekata poslije akšamskog farza.”¹³⁰⁹

Prenosi se da je Ummi Selema, r.a., jednom prilikom rekla: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na sabahu učio suru Tur.”¹³¹⁰

Prenosi se od Ummi Seleme, r.a., koja kaže: „Požalila sam se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da mi nije dobro, pa mi je rekao: ‘Čini tavaf izu ljudi jašući’, pa sam činila tavaf, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je pored kuće učeći suru ‘Vet turi, ve kitabin mestur.’”¹³¹¹

Prenosi se da je Abbad ibn Hamza rekao: „Jednom prilikom zatekao sam Esmu, r.a., kada je učila ajet:

فَمَنِ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ

¹³⁰⁴ Tur, 35-37.

¹³⁰⁵ Buhari.

¹³⁰⁶ Buhari, Muslim.

¹³⁰⁷ Tur, 49, ajet koji u cijelosti glasi: “**I noću Ga veličaj i kad se zvijezde gube.**”

¹³⁰⁸ Kaf, 40, ajet koji u cijelosti glasi: “**I veličaj Ga noću i poslije obavljanja namaza.**”

¹³⁰⁹ Tirmizi, Hakim u “Mustedreku”, kojeg ocjenjuje sahih hadisom.

¹³¹⁰ Buhari.

¹³¹¹ Suru Tur. Buhari.

'Allah nam je milost darovao i od patnje u vatri nas sačuvaо.'¹³¹²
 Ponavlјala je ajet, meni se to isuviše oteglo, pa sam izašao u čaršiju da nešto kupim. Kad sam se vratio, zatekao sam je kako i dalje uči isti ajet!''¹³¹³

Kada bi Aiša, r.a., proučila ajet:

فَمَنْ أَنْهَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمْوُمِ

„Allah nam je milost darovao i od patnje u vatri nas sačuvaо.'¹³¹⁴
 Molila je ovako: 'Allahu moj, podari mi spas i sačuvaj me vrelog vjetra!'''¹³¹⁵

Prenosi se od Džubejra ibn Mut'ima, jednog od poglavara Mekke, koji kaže: „Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšam namazu uči suru Et Tur, pa kada je došao do ovih ajeta: 'Zar su oni bez Stvoritelja stvorenici ili su oni sami sebe stvorili?! Zar su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne! Oni nisu uvjereni! Zar je u njih blago Gospodara tvoga, ili zar oni vladaju!?'¹³¹⁶ Kada sam začuo ove kur'anske ajete imao sam osjećaj da će srce izletjeti iz mene.''¹³¹⁷

Što se tiče Džubejra ibn Mut'ima, on je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., nakon Bitke na Bedru, povodom otkupa zarobljenika, a tada je bio mušrik. Slušanje ovih ajeta iz ove sure uticalo je, pored ostalog, na njegov prelazak u islam. Džubejr ibn Mut'im je odmah nakon toga primio islam.¹³¹⁸

¹³¹² Tur, 27.

¹³¹³ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

¹³¹⁴ Tur, 27.

¹³¹⁵ Bejheki u "Šuabul iman."

¹³¹⁶ Tur, 35-37.

¹³¹⁷ Buhari.

¹³¹⁸ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

53. VRIJEDNOSTI SURE EN NEDŽM-ZVIJEZDA

Navodi se od Abdullaха ibn Abbasa, koji kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., učinio bi sedždu kad bi učio suru En Nedžm, a s njim bi to učinili i muslimani, mušrici, džini i ljudi.“¹³¹⁹

Prenosi se hadis od Mutaliba ibn Veda'a koji je rekao: „Jedne je prilike Allahov Poslanik, s.a.v.s., u Mekki učio suru En Nedžm, pa je učinio sedždu. To su učinili i ostali koji su bili s njim, a ja sam podigao glavu odbijajući učiniti sedždu; a tada Mutualib još nije bio prešao na islam. Nakon toga, kada god bi čuo nekoga da uči tu suru, i on bi učinio sedždu sa njim.“¹³²⁰

Jednog dana Allahov Poslanik, s.a.v.s., iziđe i ode u harem Kabe. Tamo zateče veliki skup Kurajšija, od poglavara do gospode. On stade pred njih i poče učiti suru En Nedžm. Bilo je to iznenadenje za sve njih. Oni do tada nisu nikada čuli Allahove riječi, Allahov, dž.š., govor... Pošto ih iznenadi milozvučno učenje ove sure, i Allahov govor iznenadi njihov sluh, jer je bio veličanstven u svom značenju, i potpuno su zaboravili u kakvoj su situaciji. Svi su okrenuti Muhammedu, s.a.v.s., i svi su gledali u njega, i ništa im drugo nije bilo na umu osim on, sve dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije došao do kraja sure i riječi koje otvaraju srca: „**Bolje padajte licem na tle pred Allahom i klanjajte se!**“¹³²¹ Zatim učini sedždu. Za sve to vrijeme, niko se nije ni maknuo s mjesta, a ustvari, ljepota istine sputala je inad u njihovim dušama, dušama oholih podrugljivaca, pa se ne moguće sustegnuti nego padoše ničice Allahu, dž.š., na sedždu.¹³²²

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهُوَىٰ . إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ مُّوحَىٰ .

„On ne govori po hiru svome. To je samo Objava koja mu se obznanjuje.“¹³²³

¹³¹⁹ Buhari.

¹³²⁰ Ahmed, Nesai.

¹³²¹ Nedžm, 62.

¹³²² Buhari.

¹³²³ Nedžm, 3-4.

„**To je samo objava koja mu se obznanjuje**“, tj. govori samo ono što mu je naređeno i dostavlja to ljudima potpuno po naredbi bez ikakva dodavanja ili skraćivanja.

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., koji kaže: „Pisao sam sve što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., i želio to naučiti napamet, pa su mi Kurejšije zabranili, govoreći: 'Ti pišeš sve što čuješ od Allahova Poslanika, s.a.v.s., a on je čovjek koji nekada govori i u srdžbi.' Pa sam se suzdržao od pisanja. Kasnije sam to spomenuo Poslaniku, s.a.v.s., a on mi je rekao: **'Piši, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, iz mojih usta izlazi samo istina.'**“¹³²⁴

54. VRIJEDNOSTI SURE EL KAMER-MJESEC

Prenosi se da je Omer ibn Hattab, r.a., pitao Ebu Vakida El Lejsija: „Šta je Poslanik, s.a.v.s., učio na bajram namazu? On odgovori: 'Kaf i Ikterebe.'“¹³²⁵

Imam Nevevi kaže: „Katkada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., na bajramima učio Kaf i Ikterebetis sa'atu, katkada Sebbihisme i Gašije.“¹³²⁶

Prenosi se da je Omer ibn Hattab, r.a., pitao Ebu Vakida El Lejsija: „Šta je Poslanik, s.a.v.s., učio na ramazanskom i kurban bajramu u namazu? Odgovorio je: 'Suru Kaf i suru El Kamer.'“¹³²⁷

إِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَ الْقَمَرُ وَإِنْ يَرُوا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌ.

„Bliži se čas i Mjesec se raspolutio!, a oni, uvijek kada vide dokaz, okreću se i govore: 'Čarolija neprestana!'“¹³²⁸

¹³²⁴ Ebu Davud.

¹³²⁵ To su Sura Kaf i Kamer. Muslim, Ahmed, Tirmizi.

¹³²⁶ Nevevi.

¹³²⁷ Malik.

¹³²⁸ Kamer, 1-2.

Navodi se od Sehla ibn Sa'da, koji kaže: „Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji kaže: **'Poslan sam, a ja i Sudnji dan smo ovako'**, pokazujući svoja dva prsta, kažiprst srednji prst.“¹³²⁹

Riječi Uzvišenog: **„I Mjesec se raspolutio.“** Ovo se desilo u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., a o čemu govore mnoge vjerodostojne predaje. U vjerodostojnom hadisu se prenosi od Ibn Mes'uda da je rekao: „Pet događaja je prošlo: Er Rum, Ed Duhan, El Lizam, El Batše i El Kamer.“¹³³⁰

O ovome se slaže ulema, da je polovlenje mjeseca istiniti događaj u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., te da je to bila jedna od velikih mu'džiza. Navodi se hadis od Enesa ibn Malika, koji je rekao: „Stanovnici Mekke su tražili od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da im pokaže neki dokaz svoga poslanstva, pa im je on pokazao na Mjesec kako se polovi na dva djela, tako da su mogli vidjeti brdo Hira između polovicu.“¹³³¹

Navodi se od Abdullahe ibn Mes'uda, koji je rekao: „Dok smo bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Mini, Mjesec se raspolovio na dva dijela, pa je jedan dio bio iza brda a drugi ispred tog brda, i Poslanik, s.a.v.s., nam reče: **'Budite svjedoci.'**“¹³³²

Prenosi se od Abdullahe ibn Omara tumačenje o riječima Uzvišenog: **„Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio,** tako što je rekao: "To se zbilo u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s. Tada se raspolovio Mjesec na dva dijela, od kojih je jedan dio bio ispred brda, a drugi s druge strane brda, a onda se Poslanik, s.a.v.s., obrati Allahu, dž.š., riječima: **'Moj Allahu budi mi svjedok.'**"¹³³³

Navodi se od Abdullahe ibn Mes'uda, koji kaže: „Raspolovio se Mjesec u Mekki, od koga su nastale dvije polovice, a kfafiri mekkanskog plemena Kurejš rekoše: 'Ovo je čarolija kojom vas je opčinio Ibn Ebi Kabše.'¹³³⁴ Sačekajte ove koji su sada na putu, pa ako i oni budu vidjeli

¹³²⁹ Buhari, Muslim.

¹³³⁰ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹³³¹ Buhari.

¹³³² Buhari, Muslim, a ovo je Musimova verzija.

¹³³³ Muslim, Tirmizi.

¹³³⁴ Tako su zvali Muhammeda, s.a.v.s.

ono što ste i vi onda je Muhammed iskren. A ako ne budu vidjeli ono što i vi, znajte da vas je opčinio time.' Nakon što su pristigli ljudi sa puta, i to sa svake strane, rekoše da su i oni vidjeli kako se Mjesec rapolutio.”¹³³⁵

Prenosi se od Džubejra ibn Mut'ima, r.a., koji je rekao: „Raspuknuo se Mjesec u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je bila jedna polovina na jednom, a druga polovina na drugom brdu, te su neki ljudi rekli: 'Muhammed nas je opčarao!' Drugi rekoše: 'Ako je mogao opčarati nas, nije mogao opčarati sve ljude koji su to vidjeli.'”¹³³⁶

55. VRIJEDNOSTI SURE ER RAHMAN-MILOSTIVI

Prenosi se od Abullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaka stvar ima ukras, nakit, a ukras Kur'ana je sura Rahman.**”¹³³⁷

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sve ima svoje čvrste veze, a za Kur'an to je sura Er Rahman.**”¹³³⁸

Od Džabira ibn Abdullahe se prenosi da je rekao: „Izišao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pred svoje ashabe i proučio suru Er Rahman od početka do kraja, a oni su šutjeli, pa im reče: 'Proučio sam je džinnima one noći kad sam imao susret sa njima pa su bolje od vas reagovali. Kad god bih došao do riječi: فِيَّ آلَاءٌ رِّبْكُمَا تُكَذِّبَانِ 'Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?' Oni bi uzviknuli: 'Mi ni jednu Tvoju blagodat, Gospodaru naš, ne poričemo, neka Ti je hvala.'”¹³³⁹

Jedne prilike je ashab Kajs ibn Asim rekao Poslaniku, s.a.v.s.: „Prouči mi nešto od onoga što ti je objavljeno.“ Poslanik, s.a.v.s., je tada počeo učiti

¹³³⁵ Bejheki, Ibn Džerir.

¹³³⁶ Tirmizi, Ahmed, Ibn Hibban.

¹³³⁷ Bejheki.

¹³³⁸ Bejheki.

¹³³⁹ Tirmizi, Bezzar, Bejheki, Hakim ga u „Mustedreku“ smatra sahihom.

suru Er Rahman. Kada je završio učenje Asim je zamolio da to još jednom ponovi. Tada je Poslanik, s.a.v.s., tri puta proučio ovu suru, nakon čega je on primio islam i posvjedočio da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Božiji rob i Božiji Poslanik.¹³⁴⁰

Prenosi se da Ebu Derda nakon što je Poslanik, s.a.v.s., proučio ajet:

. وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ حَتَّانٍ

Gospodarom svojim bojao bit će dva dženneta. 'Čak i ako krade i blud čini Božiji Poslaniče?' 'A za onoga koji se stajanja pred Gospodarom svojim bojao bit će dva dženneta', reče Poslanik, s.a.v.s. 'Čak i ako krade i blud čini Božiji Poslaniče?', reče Ebu Derda. '**A za onoga koji se stajanja pred Gospodarom svojim bojao bit će dva dženneta.**' Reče Poslanik, s.a.v.s. 'Čak i ako krade i blud čini Božiji Poslaniče?', reče Ebu Derda. Tada Poslanik, s.a.v.s., reče: '**Pa makar se to i ne svidjelo Ebu Derda'u.**'¹³⁴¹

Prenosi se da je Ebu Derda poslije ovog dijaloga sa Poslanikom, s.a.v.s., rekao da onaj koji se boji stajanja pred svojim Gospodarom neće krasiti zinaluk činiti.

Jednom su se u Mekki sakupili ashabi, a tada ih je još uvijek bilo vrlo malo i bili su u teškom položaju, pa jedni rekoše: „Allaha mi, Kurejšije još uvijek nisu čule Kur'an da im je učen naglas, pa ko bi otisao da im nešto prouči pa da čuju? 'Ja ču im omogućiti da ga čuju!' Reče Abdullah ibn Mes'ud. Ostali mu rekoše: 'Bojimo se za tebe, voljeli bi da to uradi neko ko ima jaku rodbinsku zaleđinu, koji bi ga štitili i čuvali ako bi mu htjeli nanijeti zlo.' Abdullah reče: 'Pustite me, Allah će me štititi i čuvati.' Sutradan prijepodne Abdullah ode u harem i dođe do mjesta koje se zove Mekamu Ibrahim, stade i poče učiti naglas Kur'an, dok se u bilizini nalazila grupa Kurejšija koji su sjedili oko Ka'be. On zauči:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ. عَلِمَ الْقُرْآنَ. خَلَقَ الْإِنْسَانَ. عَلِمَ الْبَيَانَ...¹³⁴²

I nastavi učiti dalje, dok se začuđene Kurjšije jedva snađoše pa povikaše: 'Šta ono govori Ibn Ummi Abd?! Teško njemu, pa on govori nešto od

¹³⁴⁰ Kurtubi.

¹³⁴¹ Ibn Džerir.

¹³⁴² Suru Er Rahman.

onoga što govori Muhammed.' Onda skočiše pa počeše udarati Abdullaha po licu dok je on i dalje učio, dok nije proučio koliko je to Allah htio, onda se vrati svojim drugovima, dok mu je krv lila niz lice. Drugovi mu rekoše: 'To je ono čega smo se plašili za tebe!' On odgovori: 'Tako mi Allaha, Allahovi neprijatelji u mojim očima ništa nisu izgledali bezopasniji nego što su sada. Ako hoćete i sutra ču isto ovo učiniti.' Oni mu rekoše: 'Neka, ovo je dosta. Postigao si da čuju ono što im je mrsko.'"¹³⁴³

56. VRIJEDNOSTI SURE EL VAKI'A-DOGAĐAJ

Prenosi se od Ebu Bekra, koji je rekao: „Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: 'Šta te je obijelilo?' A on je rekao: '**Obijelila su me sura Hud, El Vaki'a, Amme jetesa'elun i Izeš Šemsu kuvviret**', a u drugoj verziji: '**Poglavlje Hud i njemu slična.**"¹³⁴⁴

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, koji je, dok je bolovao bolest od koje je umro, rekao: „Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kaže: '**Ko prouči suru El Vaki'a svake noći nikada neće osjetiti neimaštinu.**"¹³⁴⁵

Kada je Abdullah ibn Mes'ud obolio i bio na samrti, dođe mu halifa Osman u posjetu pa ga upita: „Šta te muči? 'Moji grijesi', odgovori. 'A šta bi želio?' 'Allahovu milost.' 'Hoćeš li da naredim da ti daju sve ono što si odbio da primiš zadnjih godina?' Upita halifa. 'Ništa mi to ne treba', odgovori. 'Ostat će tvojim kćerama iza tebe.' 'A bojiš li se siromaštva za moje kćeri?' Upita Abdullah. 'Ja sam im naredio da svaku noć uče suru El Vaki'a, a uistinu sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao: '**Ko prouči svake noći suru Vaki'a, nikad ga neće zadesiti siromaštvo i potreba!**"¹³⁴⁶

¹³⁴³ Dr. Abdurrahman Ra'fat el Baša „Iz života ashaba.“

¹³⁴⁴ Ebu Ja'la.

¹³⁴⁵ Tirmizi, Bejheki, Ibn Asakir.

¹³⁴⁶ Tirmizi.

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je rekao: „Podučavajte vašu žensku čeljad suru El Vaki'a, jer je ona, sura izobilja.“¹³⁴⁷

Prenosi se od Džabira ibn Semure, r.a., koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je namaz kao što vi klanjate svaki dan, s tim da je on olakšavao, namaz mu je bio lakši nego što vi klanjate, a na sabahu bi učio suru El Vaki'a i druge sure slične njoj.“¹³⁴⁸

Prenosi se od Džabira ibn Semure, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s. je na sabah učio suru El Vakia.“¹³⁴⁹

Poslanik, s.a.v.s., je kada su objavljene riječi Uzvišenog: فَسَيِّخْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ . „Zato hvali ime Gospdara svog Veličanstvenog!“¹³⁵⁰ Rekao: 'Izgovarajte ih na ruku'u', dok je, kada su objavljene riječi Uzvišenog: . سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى 'Hvali ime Gospodara svog Svevišnjeg!“¹³⁵¹ Rekao: 'Izgovarajte ih na sedždi!'“¹³⁵²

57. VRIJEDNOSTI SURE EL HADID-GVOŽĐE

Prenosi se od Ibnul Munkedira da je rekao: „Pričao nam je Rebia ibn Abdillah ibn El Hedir da je rekao: 'Omer učaše sure El Hadid i slične njoj.'“¹³⁵³

Prenosi se od Fatime, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učaču sure El Hadid, El Vaki'a i Er Rahman, stanovnici Nebesa i Zemlje mole za mjesto u Dženneti Firdevsu.“¹³⁵⁴

¹³⁴⁷ Dejlemi, Abdullah Siradžuddin u „Tilavetul Kur'anil medžid.“

¹³⁴⁸ Ahmed.

¹³⁴⁹ Abdurrezazak u „Musned.“

¹³⁵⁰ Vakia, 96.

¹³⁵¹ El Ea'la, 1.

¹³⁵² Ahmed, Ebu Davud.

¹³⁵³ Abdurrezzak Es Sana'ani u „Musannef.“

¹³⁵⁴ Bejheki, Dejlemi.

Prenosi se od Irbada ibn Sarije, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prije spavanja učio El Musebbihat¹³⁵⁵ i govorio je: **'U njima je jedan ajet koji je vrijedniji od hiljadu drugih ajeta.'**¹³⁵⁶

Ibn Kesir smatra da je to 3 ajet iz sure El Hadid:

هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ

„On je Prvi i Posljednji, i Vidljivi i Nevidljivi; i On zna sve!“¹³⁵⁷

Prenosi se od Halida ibn Ma'dana da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi zaspao dok ne bi proučio El Musebbihat i govoraše: **'U njima je ajet kao hiljadu ajeta.'**¹³⁵⁸

58. VRIJEDNOSTI SURE EL MUDŽADELE-RASPRAVA

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُحَاوِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ.

„Allah je čuo riječi one koja se s tobom o mužu svome raspravljala i Allahu se jadala, a Allah čuje razgovor vaš međusobni, jer Allah, uistinu, sve čuje i sve vidi.“¹³⁵⁹

Bilježi se hadis od Eameša, na više načina. Muž spomenute žene je Evs ibn Es Samit, a njeno ime je Havla bint Sa'lebe. On je imao umni poremećaj i kada bi mu se stanje pogoršalo, rekao bi joj da mu više nije dopuštena, kao što nije ni majka njegova.

¹³⁵⁵ To su one sure koje počinju sa riječima: „Subhane, sebbeha, jusebbihu i sebbih.“ El Musebbihat su sedam sura: El Isra, El Hadid, El Hašr, Es Saff, El Džumua, Et Tegabun i El Ea'la.

¹³⁵⁶ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi-hasen. Albani kaže da je sahih.

¹³⁵⁷ Hadid, 3.

¹³⁵⁸ Nesai u „Es Sunenul Kubra“, Darimi u „Sunen.“

¹³⁵⁹ Mudžadele, 1.

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Slavljen neka je Onaj Koji sve čuje. Slušala sam svoju tetku Havle bint Sa'lebe, kako se žali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na svoga muža, mada nisam uspjela sve čuti. Čula sam da je rekla: 'Uzeo je moju mladost i ja sam mu djecu rađala, a onda mi je, kad sam ostarjela i prestala rađati, okrenuo leđa. Allahu, tebi se žalim. 'Nije prešlo mnogo vremena kad se spusti Džibril, a.s., s ovim ajetom: ,Allah je čuo riječi one koja se s tobom o mužu svome raspravljala i Allahu se jadala...’”¹³⁶⁰

Prenosi se da je Havla bint Sa'lebe rekla: „Tako mi Allaha, ja i Evs ibn Samit smo bili povod objavljivanja početka sure El Mudžadela, pa dalje kaže: 'Bila sam kod njega a već je ostario i loše čudi postao. Ušao mi je jednog dana pa sam mu nešto odgovorila, a on se razljuti i reče: 'Ti si meni kao leđa moje majke.' Zatim je izišao i sjedio neko vrijeme na mjestu gdje se sastajalo njegovo društvo, a potom ponovo dođe želeći me protivno mojoj volji. Ja rekoh: 'Ni u kom slučaju. Tako mi Onog u Čijoj je ruci Havlina duša, ti mi se nećeš približiti! Ja rekoh što rekoh, a Allah i Njegov Poslanik doniješe propis o nama. On se baci na mene, a ja ga odbih i nadvladah ga, kako žena savladava starca i odgurnuh ga od sebe. Zatim iziđoh do jedne od svojih komšinica, pa pozajmih od nje odjeću i uputih se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i sjedoh pred njega. Ispričah mu šta sam doživjela od svog muža i počeh se tužiti na njegovu lošu čud, a Poslanik, s.a.v.s., poče opetovati: 'Havla, tvoj muž je starac, pa se boj Allaha u pogledu njega.' Tako mi Allaha, nisam ni završila, a u vezi sa mnom dođe objava, pa je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., tada snašlo ono što ga je inače snalazilo u takvim trenucima, a zatim se smiri i reče mi: 'Havla, Allah u vezi s tobom i twojim mužem spusti objavu', a potom mi prouči: 'Allah je čuo riječi one koja se s tobom o mužu svome raspravljala i Allahu se jadala - a Allah čuje razgovor vaš međusobni, jer Allah, uistinu, sve čuje i sve vidi. Oni od vas koji ženama svojim reknu da im nisu više dopuštene, kao što im nisu dopuštene majke njihove, - a one nisu majke njihove, majke njihove su samo one koje su ih rodile - , oni, zaista, govore ružne riječi i neistinu - a Allah sigurno briše grijeha i prašta. Oni koji ženama svojim reknu da im nisu dopuštene, kao što im nisu dopuštene majke njihove, a onda odluče da s njima nastave da žive, dužni su, prije nego što jedni drugo dodirnu, da jednog roba ropstva oslobole. To vam se naređuje, - a Allah dobro zna ono što vi radite. Onaj koji ne

---

¹³⁶⁰ Mudžadele, 1. Buhari, Nesai, Ibn Madže, Hakim.

nađe, dužan je da dva mjeseca posti uzastopce prije nego jedno drugo dodirne. A onaj ko ne može, dužan je da šezdeset siromaha nahrani, zato da biste potvrdili da u Allaha i Poslanika Njegova vjerujete - to su vam Allahovi propisi. A nevjernike čeka patnja nesnosna.¹³⁶¹ Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon ovoga me posavjetova: 'Naredi mu da oslobodi roba.' 'Allahov Poslaniče, on nema šta osloboditi.' 'Neka uzastopno posti dva mjeseca!' 'Tako mi Allaha, on je oronuo starac. On ne može postiti.' 'Neka nahrani šezdeset siromaha tovarom hurmi!' 'Allaha mi, Allahov Poslaniče, nema on toga.' 'Mi ćemo mu, sigurno, pomoći ferekom hurmi!' 'Allahov Poslaniče, i ja ću mu pomoći drugim ferekom.' 'Ispravno i lijepo si postupila, pa idi i podijeli to kao sadaku za njega, a zatim se korektno ponašaj prema svome mužu', i ona potom reče: 'To sam i učinila.'¹³⁶²

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مِنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا
آبَاءُهُمْ أَوْ أَبْنَاءُهُمْ أَوْ إِحْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ
وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَحْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَاضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

„Ne treba da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprostavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetлом Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašće kroz koje će rijeke teći, da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni će biti zadovoljni Njime. Oni su na Allahovo strani, a oni na Allahovo strani će sigurno uspjeti.“¹³⁶³

Prvo mišljenje povoda ovog ajeta se odnosi na Abdullaha ibn Abdullahe ibn Ubejja ibn Selula. Naime, on je zamolio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da mu da ostatak vode iz jedne posude iz koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pio jer bi želio da njome očisti srce svoga oca, velikog licemjera Abdullaha ibn Ubejja. Međutim, kada je došao kod oca i ponudio mu ostatak vode, otac je rekao: "Bolje bi bilo da si mi donio

¹³⁶¹ Mudžadele, 1-4.

¹³⁶² Ahmed, Ebu Davud.

¹³⁶³ Mudžadele, 22.

mokraću svoje majke. Ona je čistija od ovoga.' Na tu izjavu sin se naljutio, otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i zamolio ga da mu dozvoli da ga ubije. Na sve ovo Allahov Poslanik, s.a.v.s., je samo rekao: '**Budi milostiv i lijepo se ponašaj prema njemu.**'"¹³⁶⁴

Drugo mišljenje prenosi Se'id ibn Abdulaziz koji kaže da je ovaj ajet u cijelosti objavljen zbog Ebu Ubejda ibn Abdullahe ibn El Džerraha, kada je ubio svoga oca u Bici na Bedru. Zbog toga Omer kaže: „Da je Ebu Ubejde živ, postavio bih ga za halifu.”¹³⁶⁵

Treće mišljenje je kada je Ebu Bekr, r.a., ošamario Ebu Kuhafu zbog vrijedanja Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹³⁶⁶

Četvrto mišljenje je slučaj kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., savjetovao sa muslimanima o zarobljenicima Bedra. Ebu Bekr Es Siddik je predložio da se otkupe i tim novčanim sredstvima ojačaju muslimani, pošto su to njihovi amidžići i rođaci, a tako će ih, možda, i Allah uputiti. Omer, tada, reče: „Ja ne mislim što i on. Allahov Poslanič, omogući mi da ubijem tog i tog. A omogućio je Aliji da ubije Ukajla, kao i još nekom, da Allah zna da u našim srcima nema ljubavi prema idolopoklonicima...”¹³⁶⁷

59. VRIJEDNOSTI SURE EL HAŠR-PROGONSTVO

Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nekog čovjeka posavjetovao da prouči suru El Hašr kad legne i nakon toga mu rekao: „**Ako te noći umreš, umrijet ćeš kao šehid.**”¹³⁶⁸

Prenosi se od Ebu Umame, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko prouči zadnje ajete sure El Hašr u toku noći ili u tom danu, pa**

¹³⁶⁴ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

¹³⁶⁵ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹³⁶⁶ Dr. Jusuf Ramić u „Povodi objave Kur'ana.“

¹³⁶⁷ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹³⁶⁸ Ibnuš Sunni, Es Sujuti.

umre u toj noći ili danu, Allah će mu Džennet kao prebivalište odrediti.”¹³⁶⁹

Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao: „Pitao sam Abdullahe ibn Abbasa o čemu govori sura Et Tevbe? 'Et Tevbe!?', odgovori on: 'Ona otkriva njihove (munafičke) nedostatke! Kako je odmicalo njen objavlјivanje, uz spominjanje pojedinačnih nedostataka, ljudi su pomislili da niko od nas neće ostati a da u njoj neće biti spomenut.' Zatim sam ga upitao: 'A sura El Enfal?' 'To je sura koja govori o Bedru', kazao je. Onda sam, upitao: 'A sura El Hašr?' 'Ona govori o plemenu Benu Nadir', odgovorio je.”¹³⁷⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko kaže kada obavi sabah namaz**

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

'Euzu billahis semi'il alimi mineš šejtanir radžim.'¹³⁷¹ tri puta, a zatim prouči tri posljednja ajeta iz sure El Hašr za njega će se moliti sedamdeset meleka, a ako umre toga dana, umro je kao šehid.”¹³⁷²

Prenosi se od Ma'kila ibn Jesra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko, kad se ujutro probudi, tri puta rekne:**

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

'Euzu billahis semi'il alimi mineš šejtanir radžim.'¹³⁷³ A potom prouči tri posljednja ajeta iz sure El Hašr,¹³⁷⁴ Allah zaduži sedamdeset hiljada meleka da ga blagosiljaju do večeri. Ako bi umro toga dana, umro bi kao šehid. Isto važi i za onoga ko to prouči uvečer.”¹³⁷⁵

¹³⁶⁹ Bejheki. Hadis je hasen po mišljenju ibn Hadžera El Askalanija. Vidi „Hidajetur Ruvdat, 2/381.“

¹³⁷⁰ Muslim.

¹³⁷¹ „Utičem se Allahu koji sve čuje i sve zna od prokletog šejtana.“

¹³⁷² Ahmed.

¹³⁷³ „Utičem se Allahu koji sve čuje i sve zna od prokletog šejtana.“

¹³⁷⁴ Prenosi se da je El Fudajl rekao: „Ko prouči završetak sure Hašr-Progonstvo čim osvane, pa potom umre toga dana, bit će počašćen pečatom onih koji su poginuli na bojnom polju za čast i vjeru. A ko taj završetak prouči kad omrkne, pa potom umre te noći, bit će počašćen pečatom onih koji su poginuli na bojnom polju, šehidi.“

¹³⁷⁵ Darimi, Tirmizi-hasen, Slično bilježi i Bejheki u „Šuabul iman.“

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ هُوَ التَّحْمِنُ الرَّحِيمُ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَمِّيْمُ الْعَزِيزُ الْجَبَارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ. هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لِهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

„Utičem se Allahu koji sve čuje i sve zna od prokletog šejtana.“

„On je Allah - nema drugog boga osim Njega, On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Milostivi, Samilosni! On je Allah - nema drugog boga osim Njega, Vladar, Sveti, Onaj koji je bez nedostataka, Onaj koji svakoga osigurava, Onaj koji nad svi bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi. Hvaljen neka je Allah, On je vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim! On je Allah, Tvorac, Onaj koji iz ničega stvara, Onaj koji svemu daje oblik, On ima najljepša imena. Njega hvale oni na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri.“¹³⁷⁶

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

„Allaha slavi sve što je na nebesima i što je na Zemlji, On je Silni i Mudri.“¹³⁷⁷

Prenosi se od Abdurrahmana ibn Kirta da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što se vratio, u noći u kojoj je bio uzdignut, rekao: „Čuo sam veliko slavljenje Allaha na visokim nebesima. Tim velikim tesbihom i nebesa su slavila iz strahopoštovanja i osjećaja slabosti prema Velikoj Njegovoj Uzvišenosti: 'Slava neka je Najvećem, Velikom, slava neka je Njemu i neka je Uzvišen!'“¹³⁷⁸

Veliki učenjak Sufjan Es Sevri kaže: "Hrana Allaha slavi."¹³⁷⁹

¹³⁷⁶ Zadnja tri ajeta iz sure El Hašr, 22-24.

¹³⁷⁷ Hašr, 1.

¹³⁷⁸ Taberani.

¹³⁷⁹ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., koji je rekao: „Slušali smo hranu koju smo jeli kako slavi Allaha.“¹³⁸⁰

Od Ebu Zerra, r.a., navodi se da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzeo kamenčiće u svoju ruku pa se čulo njihovo slavljenje Allaha kao zujanje pčela.“¹³⁸¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Mnogo je jahaćih životinja koje su možda bolje ili, pak, više zikr čine Uzvišenom Allahu od onih koji ih jašu!**“¹³⁸²

Prenosi se od Abdullaха ibn Omera, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je ubijati žabe, rekavši: 'Njihovo kreketanje je tespih!'“¹³⁸³

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., hadis u kome se spominje oporuka Nuha, a.s., dvojici svojih sinova u kojoj on kaže: „I naređujem vama dvojici da učite: 'Subhanellahi ve bi hamdihi', jer je to dova za sve i s njom se sve opskrbljava.“¹³⁸⁴

---

¹³⁸⁰ Buhari.

¹³⁸¹ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹³⁸² Ahmed.

¹³⁸³ Nesai.

¹³⁸⁴ Ahmed.

60. VRIJEDNOSTI SURE EL MUMTEHINE-PROVJERENA

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَحْذِّرُوْا عَدُوّي وَعَدُوّكُمْ أُولَئِيَاءُ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ
 كَفَرُوا بِمَا جَاءُوكُم مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن
 كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ إِجْهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي شَرِّوْنَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ
 بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ.

"O vjernici, ako ste pošli da se na putu Mome borite i da naklonost Moju steknete, s Mojim i svojim neprijateljima ne prijeteljujte i ljubav im ne poklanjajte - oni poriču Istinu koja vam dolazi i izgone Poslanika i vas samo zato što u Allaha, Gospodara vašeg, vjerujete. Vi im krišom ljubav poklanjate, a Ja znam i ono što tajite i ono što javno činite. Onaj od vas koji to bude činio s pravog puta je skrenuo."¹³⁸⁵

Povod objave početka ove plemenite sure bio je slučaj Hatib ibn Ebi Belte'a. Ovaj Hatib je bio muhadžir i učestvovao je u Bici na Bedru. U Mekki je ostavio djecu i imetak, a sam nije pripadao plemenu Kurejš, nego je bio saveznik Osmanov. Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., odlučio na osvajanje Mekke, pošto su njeni stanovnici prekinuli ugovor, naredio je muslimanima da se pripremaju za taj pohod. Tom prilikom molio je Allaha, dž.š.: **"Allahu moj, ne dozvoli da čuju išta o nama."** Međutim, Hatib je upravo ovo nakanio. Napisao je pismo i poslao ga po ženi Kurejšjiki stanovnicima Mekke dajući im do znanja kakav je pohod odlučio poduzeti Poslanik, s.a.v.s., da bi time dobio zaštitu kod Kurejšija. Allah, dž.š., upoznao je s tim Svoga Poslanika, s.a.v.s., uslišavajući njegovu dovu. Pa je Poslanik, s.a.v.s., poslao za tom ženom svoje ashabe i uzeli su pismo od nje.¹³⁸⁶

U drugom predanju koje se bilježi od Alije, r.a., kaže se: „Poslao nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na put: mene, Ez Zubejra i El Mikdada, rekavši nam: **'Idite do bašče Hah, u njoj ćete naći ženu po imenu Za'ina, koja nosi pismo. Uzmite ga od nje.'** 'Pa smo pošli hitajući na našim konjima dok ne dođosmo do bašće. Tu nađosmo ženu i

¹³⁸⁵ Mumtehine, 1.

¹³⁸⁶ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana“, koji kaže da je hadis sahih.

zatražismo od nje da nam da pismo, a ona reče: 'Nemam nikakvo pismo.' 'Ili ćeš nam dati pismo, ili ćeš skinuti odjeću!' Pa je izvadila pismo iz svojih pletenica, mi ga uzesmo i donesosmo ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.; kad ono bijaše od Hatiba ibn Ebi Belte'a za idolopoklonike u Mekki, sa saopćenjem nekih namjera Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Resulullah, s.a.v.s., tada reče: '**Što je ovo, Hatibe?**' 'Ne požuruj sa mnom. Ja sam se nekad priključio Kurejšijama, a sam nisam Kurejšija. Neki muhadžiri, koji su sada s tobom, imali su rođake koji su štitili njihove porodice u Mekki. Ja sam želio, pošto me je mimošlo to, da budem vezan za njih, da time dobijem zaštitu za svoju porodicu. To nisam učinio kao vid nevjerovanja, ili otpadništva od svoje vjere, niti stoga što želim da uznevjerujem nakon što sam musliman postao.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada reče: '**Doista vam je istinu rekao.**' Omer, r.a., usprotivi se: 'Dozvoli mi da posiječem ovog licemjera.' Poslanik, s.a.v.s., reče: '**On je učestvovao na Bedru, a šta znaš, možda je Allah, dž.š., nadzirao učesnike Bedra i tada im rekao: 'Radite što hoćete, Ja sam vam oprostio.**'"¹³⁸⁷

---

¹³⁸⁷ Ahmed, Kutubus sitte.

61. VRIJEDNOSTI SURE ES SAFF-BOJNI RED

Prenosi se da je Abdullah ibn Selam rekao: „Sjedila je jedna skupina ashaba Allahova Poslanika, s.a.v.s., i razgovarali smo. Rekli smo. Da nam je znati koje je djelo Allahu najdraže, činili bismo ga.¹³⁸⁸ Allah je objavio:

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ أَعْزِيزُ الْحَكِيمُ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ.

‘Allaha hvali ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, On je Silni i Mudri! O vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite?’¹³⁸⁹

Prenosi se od Irbada ibn Sarije, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prije spavanja učio El Musebbihat¹³⁹⁰ i govorio je: ‘U njima je jedan ajet koji je vrjedniji od hiljadu drugih ajeta.’¹³⁹¹

صَفَّا كَأَنَّهُمْ بُنَيَانٌ مَرْصُوصٌ.

„U safovima kao da su bedem čvrsti.“¹³⁹²

Prenosi se od Abdullaха ibn Selama, r.a., da je rekao: „Raspravljasmo koji će od nas otići Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pitati ga koja su djela najdraža Allahu, dž.š., pa niko od nas ne ustade, ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., posla nama nekog čovjeka pa se okupismo, a on nam prouči ovu suru, tj. Es Saff, u cijelosti.“¹³⁹³

¹³⁸⁸ Abdullah ibn Abbas kaže: "Neki su vjernici sjedili, prije nego je naređena borba na Allahovu Putu, i razgovarali. Rekoše: 'Voljeli bismo da nas Allah hoće uputiti na djelo koje Mu je najdraže kako bismo ga činili.' Allah obavjesti Svoga Vjerovjesnika, s.a.v.s., da su mu najdraža djela vjerovanje u Njega u kome nema sumnje i borba na Njegovu Putu. Kad je naređena borba na Allahovu Putu neki od spomenutih vjernika su je prezirali i predstavljala im je poteškoću, pa im je tim povodom Allah objavio: 'O, vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite?'"

¹³⁸⁹ Es Saff, 1-2. Tirmizi.

¹³⁹⁰ To su one sure koje počinju sa riječju „Sebbeha“ i slično. El Musebbihat su sure: El Hadid, El Hašr, Es Saff, El Džumua i Et Tegabun.

¹³⁹¹ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi-hasen. Albani kaže da je sahih.

¹³⁹² Saff, 4.

¹³⁹³ Ahmed.

HADISI O SAFOVIMA

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah se trojici osmjejuje: čovjeku koji noću bdije; ljudima koji formiraju safove za obavljanje namaza; borcima koji se u redovima bore.**“¹³⁹⁴

Prenosi se od Huzejfe da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Odlikujemo se nad drugima u tri stvari: Naši safovi su kao safovi meleka; učinjena nam je sva Zemlja mesdžidom; učinjena nam je njena prašina čistom**“¹³⁹⁵, ukoliko ne nađemo vode.“¹³⁹⁶

Takođe se prenosi od Džabira ibn Semure, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zar se nećete ravnati kao što se ravnaju meleki, kod Njihova Gospodara?**“ Rekli smo: 'A kako se ravnaju meleki kod Njihova Gospodara?' Poslanik, s.a.v.s., odgovorio je: 'Upotpunjavaju prednje safove i zbijaju se međusobno u safovima.'“¹³⁹⁷

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada bi ljudi znali kakva je vrijednost u ezanu i prvom safu, i kada se ne bi mogli dogovoriti ko će u njega stati, nego bacanjem kocke, bacali bi kocku.**“¹³⁹⁸

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dva su trenutka kada se molitelju dova ne odbija: kada ustane da klanja i u safu na Allahovom putu.**“¹³⁹⁹

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Dva su časa u kojima se otvaraju nebeska vrata, i rijetko kada se u njima molitelju dova odbije, to su: prilikom prisustvovanja namazu i u safu na Allahovom putu.**“¹⁴⁰⁰

¹³⁹⁴ Ahmed.

¹³⁹⁵ Čistom za uzimanje tejemuma.

¹³⁹⁶ Muslim.

¹³⁹⁷ Muslim, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže.

¹³⁹⁸ Buhari, Muslim.

¹³⁹⁹ Ibn Hibban.

¹⁴⁰⁰ Taberani-sahih.

Ebu Se'id El Hudri, r.a., prenosi da je vidio ashabe da se povlače u namazu unazad, pa im reče: „Naprijed prođite, popunite red iza mene, a nek oni iza vas popune slijedeće safove. Dokle god se povlače neki ljudi, sve dotle ih Allah unazađuje.“¹⁴⁰¹

Prenosi se da je Enes, r.a., rekao: „Proučen je ikamet za namaz i Allahov Poslanik, s.a.v.s., se okrenuo licem prema nama i rekao: **'Ispravite safove i dobro se zbijte jedan uz drugog! Ja vas vidim iza svojih leđ.'** Kaže Enes, r.a.: 'Neki od nas, prilijepili su svoje rame uz rame svoga susjednog druga, u safu svoje stopalo uz njegovo stopalo.'“¹⁴⁰²

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., malo strožije upozorio ashabe kada je rekao: „Ili ćete izravnati svoje safove u namazu ili će vam Allah izmiješati vaša lica unatrag.“¹⁴⁰³

Jedan od ashaba je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., poravnjavao je naše safove kao da ispravlja luk od strijele dok ne bi video da smo shvatili. Jednog dana je izašao i stao gotovo da rekne Allahu ekber, pa opazi jednog čovjeka beduina da mu prsa strče iz safu, pa reče: 'O, Allahovi robovi, ili ćete vi poravnati safove, ili će vas Allah razjediniti.'“¹⁴⁰⁴

Od Beraa ibn Aziba, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prolazio kroz safove, s kraja na kraj, dodirujući naša prsa i ramena, govoreći: 'Nemojte se razilaziti, pa da vam se srca raziđu.' On je takođe govorio: 'Zaista, Allah i Njegovi meleki donose salavat na prve safove.'“¹⁴⁰⁵

Prenosi se od Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., koja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zaista Allah, dž.š., i Njegovi meleki donose salavat na one koji sastavljaju safove u namazu i ne prekidaju ih.“¹⁴⁰⁶

Prenosi se od Aiše, r.a., koja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah i Njegovi meleci donose salavat na one koji spajaju safove.“¹⁴⁰⁷

¹⁴⁰¹ Muslim.

¹⁴⁰² Buhari.

¹⁴⁰³ Buhari.

¹⁴⁰⁴ Muslim.

¹⁴⁰⁵ Ahmed, Ebu Davud.

¹⁴⁰⁶ Ebu Hanife „Musned.“

Prenosi se da je Irbad ibn Sarija rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tri puta tražio oprost za prvi saf, a jednom za drugi.“¹⁴⁰⁸

Upozorivši na opasnost od razdvajanja džema'ata od strane šejtana i zapuštanja pravilnog redanja prilikom stupanja na namaz, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „**Zbijte safove, pribiližite se jedan drugome i usporedite međusobno svoja ramena i vratove! Tako mi Allaha, ja vidim šejtana kao crno janjašće kako se kroz praznine redova uvlači među vas.**“¹⁴⁰⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Izravnajte safove i zatvorite pukotine između vas jer se šejtan uvlači među vas i popunjava te pukotine.**“¹⁴¹⁰

Od Ebu Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je doticao naša ramena pred početak namaza, govoreći: 'Poravnajte se, nemojte se razjedinjavati, pa da vam se i srca vaša razjedine! Neka iza mene stanu punoljetni i razumni, a zatim drugi iza njih pa ostali!' Tom prilikom je Ebu Mes'ud rekao: 'Vi ste danas veoma razjedinjeni.'“¹⁴¹¹

Potom se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Izjednačite se, poravnajte se i nemojte jedan mimo drugog prolaziti, nemojte se razdvajati da vam se srca ne razdvoje. Nek' se do mene primaknu punoljetni i učeni, a onda do njih bliži, pa opet njima bliski.**“¹⁴¹²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neka iza mene budu stariji i učeni, zatim iza njih oni koji su bliski njima, a onda oni koji su bliski njima. Ne budite razjedinjeni, kako se zbog toga ne bi razjedinila vaša srca. Vodite računa da se ne mještate onako kako se mještate u čaršiji.**“¹⁴¹³

¹⁴⁰⁷ Ahmed, Ibn Madže, Ibn Huzejme, Ibn Hibban, Hakim-sahih.

¹⁴⁰⁸ Nesai, Ibn Madže, Ibn Huzejme, Hakim, Ibn Hibban.

¹⁴⁰⁹ Ibn Hibban-sahih.

¹⁴¹⁰ Ahmed, Taberani.

¹⁴¹¹ Muslim.

¹⁴¹² Muslim.

¹⁴¹³ Tirmizi.

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najprije ispravite i popunite prvi saf, zatim sljedeći pa sljedeći. Posljednji saf ne mora biti popunjeno.**“¹⁴¹⁴

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolji je saff za muškarce prvi, a najgori posljednji, a najbolji je saff za žene posljednji, a najgori prvi.**“¹⁴¹⁵

Halil ibn Jasif je rekao: „Uzeo me je Zijad ibn Ebu Dža'd za ruku kada smo bili u mjestu Rikka i odveo me šejhu koji se zvao Vabise ibn Ma'bed iz plemena Benu Esed. Zijad reče: 'Ovaj šejh mi je ispričao: Da je neki čovjek klanjao sam iza safa, dok je to on govorio šejh ga je slušao, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da obnovi namaz.'“¹⁴¹⁶

Abdullah ibn Abbas, r.a., je rekao: „Jedne noći sam sam klanjajući sa Poslanikom, s.a.v.s., stao na njegovu lijevu stranu, pa me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo za potiljak i premjestio na svoju desnu stranu.“¹⁴¹⁷

Od Džabira ibn Abdullaха, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao je da klanja. Kada sam stigao, ja sam stao sa njegove lijeve strane, pa me on premjesti na desnu stranu. Potom je stigao Džabir ibn Sahr i stao sa njegove lijeve strane, pa nas je on oba vratio iza sebe.“¹⁴¹⁸

Od Esveda ibn Jezida se prenosi da je rekao: „Ja i moj amidžić Alkama smo došli u mjesto Hadžiru kod Abdullaха ibn Mes'uda, r.a. Ustali smo da klanjamo podne. Obojica smo stali iza njega a on nas premjesti: Jednog na svoju desnu stranu a drugog na lijevu stranu i reče: 'Ovako bi postupio Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi nas bilo samo trojica.'“¹⁴¹⁹

---

¹⁴¹⁴ Ebu Davud, Nesai, Bejheki.

¹⁴¹⁵ Tirmizi.

¹⁴¹⁶ Tirmizi.

¹⁴¹⁷ Tirmizi.

¹⁴¹⁸ Muslim.

¹⁴¹⁹ Ahmed.

Od Semure ibn Džunduba, r.a., se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je naredio, ukoliko se nađemo trojica da jedan od nas prođe naprijed.“¹⁴²⁰

Prenosi se da je Enes, r.a., rekao: „Ja sam kao siroče klanjao u našoj kući za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a moja majka Ummi Sulejma iza nas.“¹⁴²¹

Od Enesa, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., klanjao namaz sa njim i njegovom majkom ili je kazao njegovom tetkom. „Pa me je veli Enes, r.a., postavio na svoju desnu stranu, a ženu iza nas.“¹⁴²²

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi: „Da je njegova nena Mulejka pozvala Allahova Poslanika, s.a.v.s., na jelo koje je pripremila. Pošto je jeo reče: '**Ustanite da klanjamo!**' Enes je kazao: 'Ustao sam i našu hasuru, koja je bila pocrnila od česte upotrebe, poprskao vodom. Na nju je stao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a ja i neko siroče stajali smo u saff iza njega, a starica je stajala iza nas. Klanjao je sa nama dva rekata, a potom je otišao.'“¹⁴²³

---

¹⁴²⁰ Da nas predvodi kao imam. Tirmizi.

¹⁴²¹ Buhari.

¹⁴²² Muslim.

¹⁴²³ Tirmizi.

62. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽUMU'A-PETAK

Prenosi se od Irbada ibn Sarije, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prije spavanja učio El Musebbihat¹⁴²⁴ i govorio je: **‘U njima je jedan ajet koji je vrjedniji od hiljadu drugih ajeta.’**¹⁴²⁵

VRIJEDNOSTI DANA DŽUME I DŽUMANSKOG NAMAZA

Od Abdullaха ibn Abbasa i Ebu Hurejre, r.a., prenosi se slijedeće: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., na džuma namazu učio bi suru El Džumu'a i El Munafikun.”¹⁴²⁶

Prenosi se od Džabira ibni Semure, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio bi na akšam namazu uoči petka Kul ja ejjuhel kafirun i Kul huwallahu ehad, a na jaciji bi učio sure El Džumu'a i El Munafikun.”¹⁴²⁷

Prenosi se od Nu'mana, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je učio na bajramima i na džumi namazu Sebbihisme rabbikel ea'la i Hel etake hadisul gašijeh.”¹⁴²⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Ko god se petkom okupao, što je mogao ljepše, očistio se i oprao, što je mogao bolje, obukao naljepše odijelo, što ga je imao, dobro se namirisao miomirisom svojih ukućana, a potom, poranio, krenuo na džumu namaz, tako da prolazeći kroz džamiju nije rastavio ni dvojicu ljudi u safovima, bit će mu oprošteni njegovi grijesi učinjeni prema Allahu, u periodu između ove i druge, ranije minule džume namaza.”**¹⁴²⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Pet dnevnih namaza i džuma do džume brišu sve što je manje od velikih grijeha.”**¹⁴³⁰

¹⁴²⁴ To su one sure koje počinju sa riječju „Sebbeha” i slično. El Musebbihat su sure: El Hadid, El Hašr, Es Saff, El Džumua i Et Tegabun.

¹⁴²⁵ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi-hasen. Albani kaže da je sahih.

¹⁴²⁶ Muslim. Ebu Hanife „Musned.”

¹⁴²⁷ Bejheki.

¹⁴²⁸ Suru El Ea'la i suru El Gašije. Ebu Hanife „Musned.”

¹⁴²⁹ Buhari, Ibn Madže.

¹⁴³⁰ Muslim, Tirmizi, Ahmed.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najbolji dan u kome je granulo sunce je petak. U njemu je stvoren Adem, u njemu je uveden i izведен iz dženneta, a Sudnji dan neće nastupiti osim u petak.**“¹⁴³¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah je očuvao petak od ranijih naroda. Jevrejima je dao subotu, a kršćanima nedelju. Kada smo mi došli, Allah nas je uputio na petak. Tako je petak, subotu i nedelju odredio kao redoslijedne praznične dane ljudima, i tim će redoslijedom biti i na Sudnjem danu. Mi smo na ovaj svijet došli posljednji, a na Sudnjem danu prvi ćemo polagati obračun za svoja djela, prvi unići u džennet i prve najvrednije položaje kod Allaha imati.**“¹⁴³²

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Mi smo posljednji, a na Sudnjem danu prvi, mada je njima data objava prije nas. Zatim, ovo je dan koji im je bio određen kao praznik pa su se u pogledu njega razišli i Allah je nas na to uputio, a ostali svijet u tom nas slijedi: Jevreji svjetkuju sutrašnji dan, a kršćani prekosutrašnji.**“¹⁴³³

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**U njemu ima čas u kome musliman ako zamoli svoga Uzvišenog Gospodara za nešto dat će mu to.**“¹⁴³⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najodabraniji dan u sedmici je petak. Nastojte da u tom danu donešete što više salavata na mene, jer će ti salavati biti meni predočeni.** Prisutni mu prigovoriše: 'Kako će ti biti predočeni, kad će tvoje tijelo tada biti rastočeno i pretvoreno u prah? ' Na to reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Allah je zabranio zemlji da pojede tijela Allahovih poslanika.'

¹⁴³⁵

Ebu Se'id El Hudri je čuo Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: „**Ko uradi sljedećih pet stvari u jednom danu Allah će ga upisati među**

¹⁴³¹ Muslim, Ebu Davud, Tirmizi.

¹⁴³² Muslim.

¹⁴³³ Buhari.

¹⁴³⁴ Buhari, Muslim.

¹⁴³⁵ Ebu Davud, Nesai.

džennetlje: ko posjeti bolesnika, prisustvuje dženazi, posti, ode na džumu i ko oslobodi roba.¹⁴³⁶

Abdullah ibn Amr spominje da je čuo Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: „**Svaki musliman koji umre petkom ili uoči petka bit će sačuvan kaburskih iskušenja.**¹⁴³⁷

Abdullah ibn Mes'ud kaže da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ljudi će na Sudnjem danu biti u Allahovoj blizini shodno njihovom odlasku na džumu. Prvo koji porani, potom naredni, potom naredni.**¹⁴³⁸

DŽUM'A NAMAZ KAO OBAVEZA

Ebu Se'id El Hudri i Džabir kažu da im je Poslanik, s.a.v.s., održao govor i rekao: „**Znajte da vam je Allah klanjanje džuma namaza propisao kao obligatnu prvostpenu dužnost.**¹⁴³⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Koji musliman čuje ezan, dužan je klanjati džuma namaz.**¹⁴⁴⁰

Hafsa, r.a., navodi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ići na džuma namaz dužnost je svakog punodobnog muslimana.**¹⁴⁴¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ili će svijet prestati napustati džuma namaz ili će Allah njihova srca zapečatiti i nemarnim ih učiniti.**¹⁴⁴²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ostavi džuma namaz tri puta, bez opravdanog razloga, Allah će zapečetiti njegovo srce.**¹⁴⁴³

¹⁴³⁶ Ibn Hibban, Ebu Ja'la, El Hejsemi.

¹⁴³⁷ Tirmizi, Ahmed.

¹⁴³⁸ Ibn Madže, Taberani, Bejheki.

¹⁴³⁹ Buhari.

¹⁴⁴⁰ Ebu Davud.

¹⁴⁴¹ Ebu Davud, Nesai.

¹⁴⁴² Muslim, Nesai, Ibn Madže, Ahmed.

¹⁴⁴³ Nesai, Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Hakim, Ahmed.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ostavi tri džume bez opravdanog razloga on je licemjer.**“¹⁴⁴⁴

Abdullah ibn Mes'ud veli da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Htio sam naređiti nekome da predvodi džemat, a ja da odem popaliti kuće onih koji ne dolaze na džuma namaz.**“¹⁴⁴⁵

Abdullah ibn Abbas je rekao: „Ko ostavi tri džume uzastopno taj je napustio svoj islam.“¹⁴⁴⁶

KO NIJE OBAVEZAN DŽUMOM

Ebu Musa prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svakom muslimanu je stroga obaveza da klanja džuma namaz u džematu osim četvorice: roba, žene, malodobnika i bolesnika.**“¹⁴⁴⁷

VAŽNOST KUPANJA PETKOM

Abdullah ibn Omer veli da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada neko od vas bude htio ići na džuma namaz, Neka se predhodno okupa.**“¹⁴⁴⁸

Ebu Hurejre prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko se petkom okupa onako kao što se kupa poslije polnog akta, a potom krene u džamiju u prvom jutarnjem satu, računa mu se nagrada kao da je žrtvovao devu, ko krene u drugom satu kao da je žrtvovao kravu, ko krene u trećem satu kao da je žrtvovao rogatog ovna, ko krene u četvrtom satu kao da je žrtvovao kokoš, a ko krene u petom satu,**

---

¹⁴⁴⁴ Ibn Huzejme, Ibn Hibban.

¹⁴⁴⁵ Muslim, Hakim.

¹⁴⁴⁶ Ebu Ja'la, Abdurrezzak, Hejsemi.

¹⁴⁴⁷ Ebu Davud, Bejhiki, Darekutni, Hakim.

¹⁴⁴⁸ Buhari.

računa mu se kao da je žrtvovao jaje. Kada imam izađe¹⁴⁴⁹ i meleki pristupe i slušaju hutbu.”¹⁴⁵⁰

PONAŠANJE PRILIKOM SLUŠANJA HUTBE

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko se petkom okupa kao kad se okupa od džunupluka, zatim ode u džamiju u prvom sahatu¹⁴⁵¹, kao da je za kurban zaklao devu; ko ode u drugom sahatu, kao da je za kurban zaklao kravu; ko ode u trećem sahatu, kao da je za kurban zaklao rogatog ovna, u četvrtom sahatu, kao da je zaklao kokošku, a u petom sahatu, kao da je od sebe darovao jaje. Kada imam iziđe na minber, meleci dođu da bi saslušali hutbu.”¹⁴⁵²**

Navodi se da je Sa'd ibn Vekas, r.a., jednog petka nekom čovjeku rekao: „To ti nije nikakav namaz! Ovaj je to prenio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on je Sa'da pitao: 'Zašto si to rekao Sa'de?' 'Dok si ti učio hutbu, on je razgovarao', odgovorio je Sa'd. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Istinu je rekao Sa'd.'”¹⁴⁵³

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jednog petka citirao sa mimbera jednu suru, pa je Ebu Derda namignuo Ubejju ibn Ka'bu, upitivši ga: „Kada je ova sura objavljena, ja je do sada nisam čuo? Ubejj mu je sa migom pokazao da šuti, a kada su završili namaz, rekao mu je: 'Tvoje klanjanje je prazno trabunjanje i beskoristan posao.' Ebu Derda je o tome obavjestio Allahova Poslanika, s.a.v.s., a on mu je rekao: 'Istinu je rekao Ubejj.'”¹⁴⁵⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko razgovara petkom dok imam uči hutbu , on je sličan magarcu koji nosi tovar knjiga, a onaj ko mu kaže 'Šuti', neće imati džumanske nagrade.”¹⁴⁵⁵**

¹⁴⁴⁹ Na mimber.

¹⁴⁵⁰ Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, Ibn Madže, Ahmed.

¹⁴⁵¹ Tj. radi obavljanja džuma-namaza.

¹⁴⁵² Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, Ibn Madže, Ahmed.

¹⁴⁵³ Ibni Ebi Šejbe.

¹⁴⁵⁴ Taberani.

¹⁴⁵⁵ Ahmed, Taberani, Bezzar.

63. VRIJEDNOSTI SURE EL MUNAFIKUN-LICEMJERI

Prenosi se od Džabira ibni Semure, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio bi na akšam namazu uoči petka Kul ja ejjuhel kafirun i Kul huwallahu ehad, a na jaciji bi učio sure El Džumu'a i El Munafikun.“¹⁴⁵⁶

Prenosi se od Ubejdullahe ibn Ebu Rafi'a koji je kazao: „Mervan je za svoga zastupnika da upravlja Medinom imenovao Ebu Hurejru, r.a., a on je otišao u Mekku. Ebu Hurejre nam je u petak klanjao¹⁴⁵⁷ i na prvom rekatu učio suru El Džumu'a na drugom 'Kad ti licemjeri dolaze...'“¹⁴⁵⁸ Sustigao sam Ebu Hurejru, veli Ubejdullah, i rekao: 'Učiš iste dvije sure koje je Alija učio u Kufi', a Ebu Hurejre će na to: 'Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje ih uči.'“¹⁴⁵⁹

Od Abdullaha ibn Abbasa i Ebu Hurejre, r.a., prenosi se slijedeće: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., na džumi namazu učio bi suru El Džumu'a i El Munafikun.“¹⁴⁶⁰

إِذَا جَاءَكُمُ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهُدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَسْهُدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ.

„Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov poslanik!', i Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik, a Allah tvrdi i da su licemjeri pravi lašci.“¹⁴⁶¹

Prenosi se od Zejda ibn Erkama, r.a., da je rekao: „Čuo sam Abdullahe ibn Ubejja gdje kaže savjetujući svoje drugove: 'Nemojte davati opskrbu onima koji su uz Allahova Poslanika, sve dok se od njega ne raziđu. Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači iz nje istjerati slabijeg!' To sam saopćio svome stricu, a on Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao mene i Abdullaha, ja sam sve ispričao,

¹⁴⁵⁶ Bejheki.

¹⁴⁵⁷ Predvodio ih ja na Džumi namazu.

¹⁴⁵⁸ Suru Munafikun.

¹⁴⁵⁹ Htio je reći da je navedene sure Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio na Džumi namazu. Tirmizi.

¹⁴⁶⁰ Muslim.

¹⁴⁶¹ Munafikun, 1.

a Abdullah sve porekao. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je njemu povjerovao i tim povodom je objavljen gornji ajet. Poslije njegove objave Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi reče da je Allah, dž.š., povrdio istinitost moga iskaza.”¹⁴⁶²

HADISI O MUNAFICIMA

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Licemjeri imaju prepoznatljive osobine: kada pozdravljaju - proklinju, otimačinom se hrane, od plijena najviše vole ono što su utajili, džamije izbjegavaju, namaz obavljaju na isteku njegova vremena, oholeći se, nenaviknuti, niti se žele naviknuti na ispravno obavljanje, noću su poput crvotočnih stabala, a danju izuzetno bučni.**”¹⁴⁶³

Burejde, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ne govorite munafiku: gospodine!, jer ako on bude gospodin među vama, onda ste rasrdili vašeg Gospodara.**”¹⁴⁶⁴

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Znate li šta je ogovaranje?** Prisutni rekoše: 'Allah i Njegov Poslanik, s.a.v.s., najboje znaju!' 'Ogovaranje je da svog brata muslimana spominješ po onome što on ne voli', rekao je on. 'A šta ako pri njemu bude ono što spominjemo?', zapitaše. 'Ako bude pri njemu ono što spominješ, ogovorio si ga, a ako to ne bude pri njemu, potvorio si ga.'”¹⁴⁶⁵

Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Allahov Poslani,k s.a.v.s., rekao: „**Kada sam bio na mi'radžu, prošao sam pored ljudi koji su bakrenim noktima sami sebi grebali lica i prsa; zato uiptah: 'Ko su ovi ljudi, Džibrile?' 'To su oni koji su druge ljude ogovarali i kaljali im čast!', odgovori on.**”¹⁴⁶⁶

---

¹⁴⁶² Buhari, Muslim.

¹⁴⁶³ Ahmed.

¹⁴⁶⁴ Ebu Davud.

¹⁴⁶⁵ Muslim.

¹⁴⁶⁶ Ahmed.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najviše se plašim za svoje sljedbenike od svakog licemjera koji je dobar govornik.**“¹⁴⁶⁷

Huzejfe, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neće uči u Džennet onaj ko prenosi tuđe riječi.**“¹⁴⁶⁸

Abdullah ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao kada je prošao pored dva kabura: „**Ova dvojica se sada kažnjavaju, a ne kažnjavaju se zbog velikog grijeha, ali on je doista velik kod Allaha! Prvi je prenosio tuđe riječi, a drugi se nije sakrivaо kada je obavljaо malu nuždu.**“¹⁴⁶⁹

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., prenosi da je Allhov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ne prenosite mi ništa jedni o drugima, jer ja hoću izaći među vas mirne savjesti.**“¹⁴⁷⁰

Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Pri kome budu četiri svojsta, bit će čisti licemjer, a pri kome bude jedno od tih svojstava, pri njemu će biti svojstvo licemjera, sve dok ga ne ostavi: iznevjeri kada mu se nešto povjeri, laže kada govori, prevari kada obeća i prelazi granicu kada se prepire.**“¹⁴⁷¹

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ljudi su kao metali; najbolji u islamu su oni koji su bili najbolji u doba džahilijeta, ako shvate vjeru. najbolji ljudi za upravljanje su oni koji to naviše izbjegavaju, a najgori ljudi su licemjeri, koji jednima govore jedno, a drugima drugo.**“¹⁴⁷²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ostavi licemjerno svojstvo on je junak i bitće nagrađen palatom u džennetskom perivoju. Ko potpuno ostavi licemjerstvo on je postao istinski vjernik i za to će biti nagrađen dvorcem u srednjim džennetima. Ko usavrši svoj moral bit će nagrađen u najodbranijim djelovima dženneta.**“¹⁴⁷³

¹⁴⁶⁷ Ibn Adiyy-saihih.

¹⁴⁶⁸ Buhari, Muslim.

¹⁴⁶⁹ Buhari, Muslim.

¹⁴⁷⁰ Ebu Davud, Tirmizi.

¹⁴⁷¹ Buhari, Muslim.

¹⁴⁷² Buhari, Muslim.

¹⁴⁷³ Ebu Davud, Tirmizi, Bejheki.

„....a Allaha gotovo da i ne spomenu.“¹⁴⁷⁴ tj. na namazu nisu bogobojazni, niti su prisebni nego su rasijani, zabavljuju se i okreću. Prenosi se od Enesa da je kazao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: **‘To je namaz munafika, to je namaz munafika, to je namaz munafika!** Sjedi i posmatra sunce sve dok ne bude između rogova šejtana, ustane i nabrzinu obavi četiri rekata spominjući samo malo Allahovo ime.“¹⁴⁷⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Munafici klanjaju tako što besposliče sve dok se sunce ne približi zapadu, a onda ustanu i na brzinu klanjaju četiri rekata na kojima Allaha vrlo malo spominju.“**¹⁴⁷⁶

Uzvišeni Allah kaže: **„Neodlučni su kome će se privoljeti, da li ovima ili onima.“**¹⁴⁷⁷ Bilježi se od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: **„Primjer munafika je kao primjer smetene ovce između dva stada. Trči jednome, pa drugome, ne zna koje da slijedi.“**¹⁴⁷⁸

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Najteži namazi munaficima su sabah i jacija. Kad bi znali šta je u njima, došli bi makar puzeći.** Već sam bio naumio da naredim da se klanja namaz, zatim da zadužim nekog čovjeka pa da on klanja s ljudima, a zatim odem s nekim ljudima i zavežljajima drva do onih koji nisu prisustvovali namazu, te im kuće, zajedno s njima, zapalim vatrom.“¹⁴⁷⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Ko bez opradvanog razloga ostavi tri džume, bit će upisan među munafike.“**¹⁴⁸⁰

Prenosi se od Ammara ibn Jasira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Ko bude na ovom svijetu dvoličnjak, imat će na Sudnjem danu jezik od vatre.“**¹⁴⁸¹

¹⁴⁷⁴ Nisa, 142.

¹⁴⁷⁵ Muslim, Tirmizi, Nesai.

¹⁴⁷⁶ Muslim, Malik.

¹⁴⁷⁷ Nisa, 14.

¹⁴⁷⁸ Muslim.

¹⁴⁷⁹ Buhari, Muslim.

¹⁴⁸⁰ Taberani-sahih.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Dvoličnjaštvo je u Kur'anu nazvano nevjerstvom.”¹⁴⁸²

64. VRIJEDNOSTI SURE ET TEGABUN-SAMOOBMANA

Prenosi se od Irbada ibn Sarije, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prije spavanja učio El Musebbihat¹⁴⁸³ i govorio je: 'U njima je jedan ajet koji je vrijedniji od hiljadu drugih ajeta.'”¹⁴⁸⁴

Prenosi se od Abdullah ibn Omera, da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Nema nijednog novorođenčeta da se rodi a da mu nije napisano na borama njegove glave pet ajeta iz sure Et Tegabun.'”¹⁴⁸⁵

Prenosi se od Ebu Zerra, r.a., da je rekao: „Uistinu sperma ostane u materici četrdeset noći, pa joj dođe melek koji udahnjuje duše te se njome uzdiže ka Svemogućem u njegovom dlanu, i kaže: 'Gospodaru, Tvoj rob, da li muško ili žensko?' Pa Allah Uzvišeni odredi ono što On odredi, zatim kaže: 'Gospodaru, da li sretan ili nesretan?' Pa mu se zapiše ono što će ga naći među očima. Pa je Ebu Zerr proučio od početka sure Et Tegabun pet ajeta.”¹⁴⁸⁶

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ. هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ. خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ

¹⁴⁸¹ Buhari, Ebu Davud, Darimi, Ebu Ja'la.

¹⁴⁸² Ebu Davud, Ahmed, Ibn Hibban-sahih.

¹⁴⁸³ To su one sure koje počinju sa riječju „Sebbeha” i slično. El Musebbihat su sure: El Hadid, El Hašr, Es Saff, El Džumua i Et Tegabun.

¹⁴⁸⁴ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi-hasen. Albani kaže da je sahih.

¹⁴⁸⁵ Taberani u „Musneduš Šamijjin.”

¹⁴⁸⁶ El Firjabi u „Kitabul Kader”, Abdullah ibn Vehb u „Kitabul Kaderi ve ma ruvije fi zalike minel asari.”

الْمَصِيرُ. يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ. أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلٍ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ.

„Ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji hvali Allaha, Njemu - vlast i Njemu - pohvala; On sve može! On vas stvara, pa ste ili nevjernici ili vjernici. Sve što vi radite Allah dobro vidi. On je nebesa i Zemlju mudro stvorio, i On vam obliče daje, i likove vaše čini lijepim, i Njemu će se sve vratiti. On zna šta na nebesima i na Zemlji postoji i zna šta krijete i šta pokazujete; Allah zna svačije misli. Zar do vas nije doprla vijest o onima koji još davno nisu vjerovali, pa su kobnost postupka svoga iskusili - a još ih i patnja nesnosna čeka.“¹⁴⁸⁷

65. VRIJEDNOSTI SURE ET TALAK-RAZVOD BRAKA

Prenosi od Ebu Zerra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ja, zaista znam jedan Kur'anski ajet koji bi ljudima, kada bi ga se pridržavali, bio dovoljan:

...وَمَنْ يَتَقَى اللَّهَ يَجْعَلُ لَهُ مَحْرَجًا. وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ..

‘A onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći, i opskribit će ga odakle se i ne nada.’’¹⁴⁸⁸

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلَقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُمُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبِّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتَلْكَهُ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهُ يُحِدِّثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا.

¹⁴⁸⁷ Tegabun, 1-5.

¹⁴⁸⁸ Talak, 2-3. Dr. Fuad Sedić u "Ogranci imana."

“O Vjerovjesniče, kad htjednete žene pustiti, vi ih u vrijeme kad su čiste pustite, i brojte vrijeme, i Allaha Gospodara svoga, bojte se. Ne izgonite ih iz kuća njihovih, a ni one neka ne izlaze, osim ako očito sramno djelo učine. To su Allahovi propisi. Onaj koji Allahove propise krši, sam sebi nepravdu čini. Ti ne znaš, Allah može poslije toga priliku pružiti.”¹⁴⁸⁹

“O Vjerovjesniče, kad htjednete žene pustiti, vi ih u vrijeme kad su čiste pustite...”¹⁴⁹⁰ Prenosi se da je Enes, r.a., rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., pustio je Hafsu i ona je otišla svojima, kada Allah, dž.š., objavi: 'O Vjerovjesniče, kad htjednete žene da pustite, vi ih u vrijeme kad su čiste pustite', pa mu je rečeno da je vrati, jer ona mnogo posti i klanja i bit će jedna od njegovih žena u Džennetu.”¹⁴⁹¹

Navode se Salimove riječi: "Abdullah ibn Omer, r.a., obavijesto me je da je pustio ženu dok je imala mjesечно pranje, pa je to Omer, r.a., rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on se razljutio, pa potom reče: 'Neka je vrati i neka je zadrži dok joj ne prestane pranje; zatim, nakon ponovnog mjesecnog pranja i menopauze, ako mu naum padne da je pusti, neka to učini dok je čista, prije nego s njom spolno opći.'"¹⁴⁹²

66. VRIJEDNOSTI SURE ET TAHRIM-ZABRANA

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَمْ تُحِرِّمْ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَرْوَاحِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ.

“O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio - žećeći zadovoljstvo svojih žena? A Allah mnogo prašta i milostiv je.”¹⁴⁹³

Neki mufessiri kažu da je ovaj ajet objavljen zbog Marije, majke Ibrahimove, ropkinje Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je smatrao sebi

¹⁴⁸⁹ Talak, 1.

¹⁴⁹⁰ Talak, 1.

¹⁴⁹¹ Ibn Ebi Hatim.

¹⁴⁹² Buhari.

¹⁴⁹³ Tahrим, 1.

zabranjenom, te je objavljeno; "**O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio, želeći zadovoljstvo svojih žena?**" Prenosi se od Enesa da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., imao ropkinju s kojom je imao spolne odnose, pa ga se Aiša i Hafsa, r.a., nisu htjele okaniti dok je nije sebi zabranio, te Allah, dž.š., objavi: "**O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio.**"¹⁴⁹⁴

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa da je on pitao Omera ibn El Hattaba: "Ko su žene o kojima se govori u gornjem ajetu? On reče: 'Aiša i Hafsa.' Početni govor se odnosi na Mariju, majku Ibrahimovu, ropkinju s kojom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., spavao u Hafsinoj kući i u vremenu kada je bio red da on spava sa Hafsom. Hafsu je to pogodilo i tada reče: 'Allahov Poslaniče, učinio si mi što nisi nijednoj drugoj svojoj supruzi u mom danu, kada je na mene red i na mojoj postelji!' **'Hoćeš li biti zadovoljna ako je sada učinim za sebe zabranjenom i više joj se nikada ne približim?'** 'Naravno!', pa je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio i tada joj je još rekao: '**Ne spominji ovo nikome!**' Tj. nemoj nikome spominjati da je smatram sebi zabranjenom. Ona je to ipak ispričala Aiši, a Allah je, dž.š., Svoga Poslanika upoznao s tim, pa je tada objavio: '**O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio, želeći zadovoljstvo svojih žena.**'"¹⁴⁹⁵

El Hejsem ibn Ka'b prenosi od Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Hafsi: "**Nemoj nikome o ovome govoriti, majka Ibrahimova, Marija, meni je zabranjena.**"¹⁴⁹⁶

Abdullah ibn Abbas kaže: "Ajet: '**Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor...**'¹⁴⁹⁷ odnosi se na slučaj kada se Poslanik, s.a.v.s., ustegnuo od svoje ropkinje", pa je Allah, dž.š., objavio: '**O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio - želeći zadovoljstvo svojih žena? A Allah mnogo prašta i milostiv je.**'¹⁴⁹⁸ '**Allah vam je propisao kako da svoje zakletve iskupite.**'¹⁴⁹⁹ Te se tada Poslanik, s.a.v.s., iskupio za svoju zakletvu kojom je sebi zabranio ono što mu je dopušteno.¹⁵⁰⁰

¹⁴⁹⁴ Nesai.

¹⁴⁹⁵ Ibn Džerir.

¹⁴⁹⁶ Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹⁴⁹⁷ Ahzab, 21.

¹⁴⁹⁸ Tahrim, 1.

¹⁴⁹⁹ Tahrim, 2.

Prenosi se od Aiše, r.a.: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., jeo je med kod Zejnebe bint Džahš i ostao je kod nje, a ja i Hafsa smo se dogovorile da mu kaže ona od nas dvije kojoj prvo dođe Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Jesi li to jeo smolu; ja osjetim neugodan miris smole.' Kad je o ovome upitan, Allahov je Poslanik, s.a.v.s., rekao: '**Ne, nego sam uzeo meda kod Zejnebe bint Džahš i nikada ga više neću jesti!**' A ja sam te zakletvom obavezao da o ovome nikom ne govorиш."¹⁵⁰¹

„....želeći zadovoljstvo svojih žena?”¹⁵⁰² Aiša i Hafsa su te dvije Poslanikove supruge o kojima se u ajetima govori. Na to, između ostalog ukazuje sljedeće predanje koje se prenosi od Abdullaha ibn Abbasa, da je slično pitao Omera: „Zapovjedniče pravovjernih, ko su dvije žene između Poslanikovih supruga za koje Allah, dž.š., kaže: 'Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa vaša srca su se priklonila.' Omer mu reče: 'Kakvog li čuda, Ibn Abbasu!' On je rekao: 'To su bile Aiša i Hafsa.'”¹⁵⁰³

67. VRIJEDNOSTI SURE EL MULK-VLAST

Prenosi se od Džabira da je rekao da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi zaspao dok ne bi proučio: „Elif Lam Mim; Knjigu objavljuje¹⁵⁰⁴, i 'Uzvišen je Onaj u čijoj je ruci vlast – On sve može!'”¹⁵⁰⁵

Prenosi se da je Tavus rekao: "Ove dvije sure¹⁵⁰⁶ su vrjednije od svake druge sure u Kur'anu sa šezdeset sevapa."¹⁵⁰⁷

¹⁵⁰⁰ Buhari, Muslim, Nesai.

¹⁵⁰¹ Buhari.

¹⁵⁰² Tahrim, 1.

¹⁵⁰³ Ahmed.

¹⁵⁰⁴ Suru Sedžde.

¹⁵⁰⁵ Suru Mulk. Darimi, Buhari u „El Edebul Mufred“, Hakim u „Mustedrek“ koji kaže hadis je sahih prema uvjetu Muslima, Tirmizi, verifikator Tirmizijinog Sunena, Isam Es Sababiti kaže: „Hadis je sahih.“ Ahmed, Šu'ajb El Arnaut kaže: „Hadis je sahih.“ Bejheki u „Šuabul Iman.“ Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i u „El Mu'džemus Sagir.“

¹⁵⁰⁶ Sure Es Sedžde i Mulk.

¹⁵⁰⁷ Darimi.

Slično se prenosi od Tavusa da je rekao: "Ove dvije sure su vrjednije od svake druge sure iz Kur'ana sa sedamdeset sevapa."¹⁵⁰⁸

Navodi se od Ebu Hurejre, koji kaže: "Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'U Kur'anu postoji sura od trideset ajeta koja će biti zagovornik onome ko je uči dok mu se ne oprosti. To je: 'Uzvišeni je Onaj u Čijoj je ruci vlast.'"¹⁵⁰⁹

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko svake noći prouči 'Tebarekellezi bi jedihil mulku', Allah će ga njome zaštитiti od patnji u kaburu.**“¹⁵¹⁰

Prenosi se od Enesa, r.a., koji je rekao: „U Kur'anu postoji sura koja će se zauzimati za onog ko je uči, sve dok ga ne uvede u Džennet: '**Uzvišeni je Onaj u Čijoj je ruci vlast.**'“¹⁵¹¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: „Čim čovjek bude spušten u svoj kabur, njegova patnja dođe do njegovih nogu, a one reknu: Ne možeš mu doći s naše strane, on je na nas učio suru El Mulk! Onda mu ona krene od prsa ili trbuha, koji reknu: Ne prilazi mu s moje strane, on je na me učio suru El Mulk! Onda mu dođe do glave, a ona mu rekne: Ne prilazi mu s moje strane, on je na me učio suru El Mulk! Tako će ga ta sura zaštитiti od kaburskog azaba. U Tevratu je ova sura nazvana Sura koja govori o vlasti. Ko je bude učio noću, ona će mu donijeti mnoštvo nagrada.“¹⁵¹²

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Neki od ashaba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., je svoj čador razapeo nad mezarom ne znajući da je mezar, a to je bio mezar čovjeka koji je učio suru Mulk sve do njenog kraja. On je otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, razapeo sam čador na mjestu za koje nisam znao da je kabur. Pokazalo se da je to mezar čovjeka koji je učio suru Mulk do

¹⁵⁰⁸ Tirmizi.

¹⁵⁰⁹ Sura Mulk. Ahmed u „Musnedu-sahih“, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže, Tirmizi-hasen, Ibn Hibban u „Sahihu“, Hakim koji kaže da je sened ovog hadisa sahih.

¹⁵¹⁰ Nesai-sahih.

¹⁵¹¹ Sura Mulk. Taberani.

¹⁵¹² Hakim-sahih.

njenog kraja.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Ta sura je brana, ona je spasilac i spašava onoga koji je učio od kaburskog azaba. Volio bih kada bi bila u srcu svakog vjernika.'**¹⁵¹³

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Na Sudnjem danu će jedna Kur'anska sura koja ima trideset ajeta posredovati onima koji su je učili sve dok ne budu iz Džehennema premješteni u Džennet. Ta Kur'anska sura se zove 'Tebarekellezi bi jedihil mulku.'**¹⁵¹⁴

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Volio bih kada bi 'Tebarekellezi bi jedihil mulku' bila u srcu svakog vjernika.**¹⁵¹⁵

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., o suri Mulk rekao: „Ona je ta koja štiti i čuva, ona koja spasava od kaburskog azab.“¹⁵¹⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Desetoro sprečava desetoro:**

učenje sure Fatihe štiti od srdžbe Gospodarove;
učenje sure Ja sin štiti od žeđi Sudnjeg dana;
učenje sure Duhan štiti od iskušenja Sudnjeg dana;
učenje sure Vakia štiti od siromaštva i bijede;
učenje sure Mulk štiti od iskušenja u kaburu;
učenje sure Kevser štiti od svađa protivnika;
učenje sure Kafirun štiti od nevjerstva u smrtnim mukama;
učenje sure El Ihlas štiti od licemjerstva;
učenje sure Felek štiti od zavisti zavidnika;
učenje sure Nas štiti od zlih misli koje ubacije šejtan.¹⁵¹⁷

Prenosi se da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao: „...Onaj ko svake noći prouči 'Tebarekellezi bi jedihil Mulk', Allah ga, zbog nje, zabrani kaburskoj vatri. U vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s. zvali smo je 'El

¹⁵¹³ Hakim-sahih.

¹⁵¹⁴ Sura Mulk. Tirmizi-hasen.

¹⁵¹⁵ Tirmizi, Hakim. Hadis je sahih prema El Munziriju.

¹⁵¹⁶ Tirmizi.

¹⁵¹⁷ Miškatul Mesabih.

Mani'a¹⁵¹⁸, i ona je u Allahovoj knjizi sura koju kada je neko prouči svake noći to je dobro i mnogo sevaba...“¹⁵¹⁹

68. VRIJEDNOSTI SURE EL KALEM-PERO

ن. وَالْقَلْمَنْ وَمَا يَسْطُرُونَ.

„Nun, Tako Mi pera i onoga što oni pišu.“¹⁵²⁰

Neki mufessiri smatraju da se ن - nun, odnosi na tintarnicu; ovakav stav podržavaju Abdullah ibn Abbas, Katade i El Hasen.¹⁵²¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa da je rekao: „Allah, dž.š., stvorio je 'nun', koje predstavlja tintarnicu, a zatim je stvorio ploče na kojima je napisao sve što je vezano za ovaj svijet do njegova završetka, šta će sve od stvorenja stvoriti, koliko će podariti halal i haram opskrbe i šta će se sve od dobrih i loših djela požnjeti.“¹⁵²²

Kaže se da se pod riječju 'kalem' misli na pero koje je prvo stvorenje, pero sudbine tj. pero kojem se pisala sudbina, a to potvrđuju riječi Allahova Posanika, s.a.v.s.: „**Prvo što je Allah stvorio bilo je pero, pa mu je naredio: Piši!, pa je zapisano sve što će do Sudnjeg Dana biti.**“¹⁵²³

Prenosi se od Velida ibn Ubade da je rekao: „Ušao sam kod Velida, svoga oca, kad je bio na samrti i rekao mu: Oče, oporuči mi nešto i posavjetuj me. Rekao je: 'Pomozite mi da sjednem.' Nakon što su to učinili, rekao je: 'O sinčiću, ti nećeš okusiti slast imana, niti ćeš dostići istinsko znanje o Allahu sve dok ne budeš vjerovao u kader-šerrihi ve

¹⁵¹⁸ Ona koja zabranjuje azab kaburskoj vatri, spašava onoga ko je bude učio.

¹⁵¹⁹ Nesai.

¹⁵²⁰ Kalem, 1.

¹⁵²¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'an-a.“

¹⁵²² Ibn Ebi Hatim.

¹⁵²³ Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed.

hajrihi. Upitao sam ga: 'Kako da saznam šta je to?' Odgovorio je: 'Znaj, ono što te je zaobišlo nije te moglo zadesiti, a niti ono što te je zadesilo nije te moglo zaobići. O sinčiću, ja sam zaista čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: **'Prvo što je Allah stvorio je pero, a zatim mu rekao: Piši!, pa je u tom momentu zapisano sve što će biti do Sudnjeg dana.'** Sine moj, ako umreš a ne budeš vjerovao u to, ući ćeš u vatru.'"¹⁵²⁴

وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِفُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الدِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ
لَمَجْنُونٌ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ.

"Gotovo da te nevjernici pogledima svojim obore kad Kur'an slušaju, govoreći: 'On je, uistinu, luda!' A Kur'an je svijetu cijelom opomena!"¹⁵²⁵

Ibn Kesir o ovome veli: "Oni, mušrici, ti zavide zato što te mrze, ali ti se ne brini, Allah te od njih štiti i brani. Ovaj ajet dokazuje da je djelovanje i uticaj zlog pogleda realnost koja je u skladu s odredbom Allaha Uzvišenog. Isto potvrđuju brojna predanja i hadisi preneseni u različitim verzijama."¹⁵²⁶

HADISI O UROKU

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Urok je istina.“**¹⁵²⁷

Od Ummu Seleme, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u njenoj kući video djevojčicu čije je lice bilo prošarano crvenilom, pa reče: **„Proučite joj rukju jer je ona urečena.“**¹⁵²⁸

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: **„Urok je istina, i da je išta preteklo određenje, pretekao bi ga urok.“**¹⁵²⁹

¹⁵²⁴ Ahmed, Tirmizi, Ebu Davud.

¹⁵²⁵ Kalem, 51-52.

¹⁵²⁶ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁵²⁷ Buhari, Muslim.

¹⁵²⁸ Buhari, Muslim.

¹⁵²⁹ Buhari, Muslim.

Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Urok, Allahovom voljom, utječe na čovjeka sve do te mjere, da se čovjek popne na visoko mjesto i strovali se s njega.“¹⁵³⁰

Prenosi se od Džabira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Najveći uzrok smrti mog ummeta, poslije Allahove odredbe, je urok.“¹⁵³¹

LIJEČENJE UROKA

Od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Muhammed, s.a.v.s., učio dovu za svoje unuke Hasana u Husejna koja glasi:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ.

„E'UZU BI KELIMATILLAHI TAMMETI MIN KULLI ŠEJTANIN VE HAMMETIN, VE MIN KULLI AJNIN LAMMETIN. 'Tražim zaštitu savršenim Allahovim rijećima od svakog šejtana i svih zlih očiju.'“¹⁵³²

Prenosi se od Ebu Se'da, r.a., da je Džibril, a.s., jednom došao kod Poslanika, s.a.v.s., i upitao ga: „Tužiš li se na nešto, Muhammed? 'Tužim', kazao mu je pa mu je Džibril, a.s., rekao:

بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيلَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيَكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيْكَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيلَ.

‘BISMILLAH ERKIKE MIN KULLI ŠEJ'N JU'ZIKE, MIN ŠERRI KULLI NEFSIN EU 'AJNIN HASIDIN ALLAHU JEŠFIKE, BISMILLAH ERKIKE.’ ‘U ime Allaha ti rukju učim: od svega što ti pričinjava bol, od svake duše ili oka zavidnoga neka te Allah izliječi! U ime Allaha ti rukju učim.’“¹⁵³³

¹⁵³⁰ Ahmed, Ebu Ja'la-sahih.

¹⁵³¹ Buhari.

¹⁵³² Buhari.

¹⁵³³ Muslim.

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Kada bi se razbolio Allahov Poslanik, s.a.v.s., njemu bi učio rukju Džibril, a.s., ovako:

بِسْمِ اللَّهِ يُبْرِيكَ وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَشَرِّ كُلِّ
ذِي عَيْنٍ.

‘BISMILLAH JUBRIKE, VE MIN KULLI DA’IN JEŠFIKE, VE MIN ŠERRI HASIDIN IZA HASEDE VE ŠERRI KULLI ZI ‘AJNIN.’ ‘U ime Allaha, On će sa tebe skinuti ovo i izlječiti te od svake bolesti; i od zla svakog zavidljivca kada zavidi, i od svakog uroklijivog oka!’”¹⁵³⁴

Prenosi se od Ebu Se'ida, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., tražio je zaštitu od džinna i ljudskih uroka sve dok nisu objavljene sure Felek i Nas. Kada su one objavljene, učio je njih a sve ostalo ostavio.”¹⁵³⁵

69. VRIJEDNOSTI SURE EL HAKKA-ČAS NEIZBJEŽNI

Prenosi se od Sehla ibn Sa’da da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Objelješe me sure Hud, i njene sestre, El Vaki'a, El Hakkah i Izeš Šemsu Kuvviret.”¹⁵³⁶

Prenosi se od Šurejh ibn Ubejda da je rekao: „Rekao je Omer ibn El Hattab: ’Izišao sam da se suprotstavim Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., prije nego li sam islam primio, pa sam ga našao da me je već pretekao u džamiji, pa sam stao iza njega, te je započeo sa surom El Hakka pa sam se počeo čuditi djelu Kur'ana. Rekoh Allaha mi, ovaj je pjesnik kao što kažu Kurejšije. On kaže: Pa je učio: ’Kur'an je, doista, govor objavljen plemenitom Poslaniku, a nije govor nikakava pjesnika – kako vi nikako ne vjerujete!’”¹⁵³⁷ On dalje kaže: rekoh prorok. On nastavi: ’I nisu riječi nikakva proroka – kako vi malo razmišljate! Objava je on od Gospodara svjetova ! A da je on o Nama kojekakve riječi iznosio, Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili, a onda mu žilu kucavicu

¹⁵³⁴ Muslim.

¹⁵³⁵ Tirmizi, Nesai, Ibn Madže.

¹⁵³⁶ Taberani u „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁵³⁷ Hakka, 40-41.

presjekli, i niko ga između vas ne bi mogao od toga odbraniti.¹⁵³⁸ Do kraja sure. Omer je rekao: 'Pa je islam izazvao u mom srcu svaki utisak.'¹⁵³⁹

Prenosi se od Alkameta i El Esveda da su njih dvojica rekli: "Došao je Abdullah ibn Mes'udu neki čovjek, pa mu reče: 'Ja učim sure El Mufessal na jednom rekatu.' On mu reče: 'Je li brzo čitanje kao brzo čitanje poezije, ili kao brbljanje slabunjavog djeteta?' 'Nego je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio dvije slične sure na jednom rekatu, 'Er Rahman' i 'En Nedžm' na jednom rekatu, 'Ikterebe' i 'El Hakka' na jednom rekatu, 'Et Tur' i 'Ez Zariyat' na jednom rekatu, 'Iza vek'at' i 'Nun' na jednom rekatu, 'Seele sailun' i 'En Nazi'at' na jednom rekatu, 'Vejlun lil mutaffifin' i 'Abese' na jednom rekatu, 'El Muddessir' i 'El Muzzemmil' na jednom rekatu, 'Hel eta' i 'La uksimu bi jevmil kijame' na jednom rekatu, 'Amme jetesaelun' i 'El Murselat' na jednom rekatu, 'Ed Duhan' i 'Izeš Šemsu kuvviret' na jednom rekatu."¹⁵⁴⁰

70. VRIJEDNOSTI SURE EL MEARIDŽ-STEPENI

Prenosi se od Enesa da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., pojavio od nekih kuća njegovih žena, a Ebu Bekr, r.a., i Omer, r.a., su sjedili, pa se okrenuo tako da se uputio prema njima. Brada Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bila je sjeda nego li njegova glava. Pa je Ebu Bekr zaplakao, i rekao: "Allahov Poslaniče, ubrzala ti se sjedina. A on mu reče: **'Da, osijedila me Hud i njoj slične: El Vaki'a, i El Kari'a, i Izeš Šemsu kuvviret, i Seele sailun.'**¹⁵⁴¹

---

¹⁵³⁸ Hakka, 42-47.

¹⁵³⁹ Ahmed.

¹⁵⁴⁰ Buhari u „Sahih“, Muslim u „Sahih“, Ibn Huzejme u „Sahih“, Ibn Hibban u „Sahih“, Ebu Davud u „Sunen“, Tirmizi u „Sunen“, Nesai u „Es Sunenus Sugra“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, Tahavi u „Šerhu Me'anil Asar“, Bejheki u „Es Sunenul Kubra“ i u „Šuabul Iman“, Ahmed u „Musned“, Et Tajalisi u „Musned“, Ibnu Dža'd u „Musned“, Ibn Ebi Šejbe u „Musned“, El Bezzar u „Musned“, Ebu Ja'la u „Musned“, Eš Šaši u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁵⁴¹ Sura El Me'aridž. Muhammed ibn El Mervezi u „Kijamul Lejli“, Se'id ibn Mensur u „Tefsiru Sunen“, Ibn Sa'd u „Et Tabekatul Kubra.“

71. VRIJEDNOSTI SURE NUH-NUH

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنذِرْ فَوْمَكَ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ .
 قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ . أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ . يَعْفِرْ لَكُمْ
 مِّنْ دُنْوِبِكُمْ وَيُؤَخِّرُكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخِّرُ لَوْ كُثُمْ
 تَعْلَمُونَ . قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا .

„Mi smo poslali Nuha narodu njegovu: 'Opominji narod svoj prije nego što ga stigne patnja nesnosna!' 'O narode moj', - govorio je on - 'ja vas otvoreno opominjem: Allahu se klanjajte i Njega se bojte i meni poslušni budite. On će vam grijeha vaše oprostiti i u životu vas do određenog časa ostaviti, a kada Allahov određeni čas dođe zaista se neće, neka znate, odgoditi.' On reče: 'Gospodaru moj, ja sam narod svoj i noću i danju, doista, pozivao.”¹⁵⁴²

Nuh, a.s., je bio Poslanik narodu koji se prema Ibn Džeriru i drugima zvao Benu Rasib. Oni su bili poznati po otvorenom nevjerovanju i pretjeranoj tvrdoglavosti, a takvi će biti i na budućem svijetu, jer će i tada kako iznosi Ibn Kesir poricati da im je poslanik uopće došao.

UMMET MUHAMMEDA, S.A.V.S., ĆE SVJEDOČITI O NUHU, A.S.

Prenosi se od Ebu Se'ida, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nuh, a.s., i njegov narod će doći, pa će mu Allah reći: 'Jesi li im prenio?' 'Jesam, Gospodaru moj!', odgovorit će on. Zatim će Allah pitati njegov narod: 'Je li vam prenio?', oni će reći: 'Ne, nama nikakav vjerovjesnik nije dolazio!' Zatim će Allah pitati Nuha, a.s.: 'Koga imaš za svjedoka?', a on će odgovoriti: 'Muhammeda i njegove sljedbenike', pa čemo mi tada posvjedočiti da je on prenio.”¹⁵⁴³

¹⁵⁴² Nuh, 1-5.

¹⁵⁴³ Buhari u „Sahih“, Ahmed u „Musned.“

NUH, A.S., JE SVOJ NAROD UPOZORAVAO ČAK I NA OPASNOST OD DEDŽDŽALA

Štaviše, Nuh, a.s., je svoj narod obavijestio i upozorio o pojavi Dedždžala, iako nije bilo nagovještaja kako kaže Ibn Kesir da će se on pojaviti u njihovo vrijeme.

Prenosi se od Abdullaha ibn Omara, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jednom prilikom stao pred svijet, zahvalio se Allahu kao što treba, a zatim spomenuo Dedždžala i rekao: **‘Ja vas, doista, upozoravam na njega. A nema ni jednog vjerovjesnika da svoj narod nije upozorio na njega. Nuh je svoj narod upozorio na njega. Ali, ja ću vam reći nešto o njemu, što ni jedan vjerovjesnik nije rekao svome narodu: vi znate da je on čorav, a znate i da Allah nije čorav.’**¹⁵⁴⁴

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Hoćete li da vam kažem o Dedždžalu ono što ni jedan vjerovjesnik nije rekao svom narodu? Čorav je i sa sobom će imati primjer Dženneta i Džehennema. Ono za šta kaže da je Džennet, bit će u stvari Džehennem. Upozoravam vas na njega kao što je Nuh, a.s., upozoravao svoj narod.”¹⁵⁴⁵

OPIS NUHOVOG, A.S., POSTA

Prenosi se od Abdullaha ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nuh je postio cijelo vrijeme, osim na dane Ramazanskog i Kurbanskog Bajarama.”¹⁵⁴⁶

Prenosi se od Abdullaha ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nuh je postio cijelo vrijeme, osim na dane Ramazanskog i Kurbanskog Bajarama. Davud je dan postio a dan mrsio. Ibrahim je postio tri dana u svakom mjesecu, pored toga neko vrijeme bi postio a neko mrsio.”¹⁵⁴⁷

¹⁵⁴⁴ Buhari, Muslim, Tirmizi, Ebu Davud.

¹⁵⁴⁵ Buhari, Muslim.

¹⁵⁴⁶ Ibn Madže u „Sunenu.“

¹⁵⁴⁷ Taberani.

NUHOV, A.S., HADŽDŽ

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavljajući hadždž, kada je došao u dolinu Usfan, upitao: „**Ebu Bekre, koja je ovo dolina?**“ On mu je odgovorio: „Ovo je dolina Usfan, a Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao: „**Ovuda su prolazili Nuh, Hud i Ibrahim na mladim devama koje su imale ulare izrađene od vlakana, a na njima su i gornji i donji ogrtači bili od sukna. Tako su oni hodočastili Kabu.**“¹⁵⁴⁸

NUHOVA, A.S., OPORUKA SINU

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., da je rekao: „Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kada se pojavio neki beduin koji je na sebi imao putničko džube, zakopčano brokatom, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ovaj čovjek je ponizio ugledne ljude, ili je rekao: 'Želi poniziti ugledne ljude, a uzvisio neugledne.'**“ Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zatim prikupio uzase svoje džube i reko mu: „**Zar takvu odjeću ne nosi onaj ko ne razmišlja?!**“ Kada je Allahovom Poslaniku Nuhu, a.s., došao smrtni čas, rekao je svome sinu: „**Oporučujem ti slijedeće: Naređujem ti dvije stvari, a zabranjujem ti druge dvije. Naređujem ti La ilahe illallah, jer kada bi se sedam nebesa i sedam zemalja stavili na jednu stranu, a La ilahe illallah na drugu, druga strana sa La ilahe illallah bi prevagnula, i kad bi sedam nebesa i sedam zemalja bile karike raskinutog lanca riječi: La ilahe illallah Subhnallahi ve bi hamdihi bi ih povezale, jer one povezuju sve stvari i zahvaljujući njima sva stvorena dobijaju nafaku. A zabranjujem ti širk i oholost!**“ Abdullah zatim nastavlja: Ja ili je neko drugi upitao: „Allahov Poslaniče, širk nam je poznat, ali šta je to oholost? Je li to kada neko od nas ima lijepu obuću, sa lijepim remenovima?“ „**Nije**“, odgovrio je. „Je li to kada neko ima lijep ogrtač, pa ga nosi?“ „**Nije**“, odgovorio je. „Je li to kada neko ima jahalicu, pa je jaše?“ „**Nije**“, odgovorio je. „Je li to kada neko ima dosta prijatelja, pa se oni druže sa njim?“ „**Nije**“, odgovorio je.

---

¹⁵⁴⁸ Ebu Ja'la.

'Allahov Poslaniče, pa šta je oholost?', a on je odgovorio: '**Odbijati istinu i omalovažavati ljude.**'¹⁵⁴⁹

72. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽINN-DŽINNI

Prenosi Se'id ibn Džubejr od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „...Allahov Poslanik, s.a.v.s., je otiašao kod grupe njegovih ashaba koji su se uputili prema pijaci Ukaz. Bilo je onemogućeno između šejtana vijesti sa nebesa a na njih su poslana vatrena koplja. Šejtani se vratiše svom narodu i bijahu upitani: 'Šta vam je?' Odgovoriše: 'Onemogućeno nam je između nas i vijesti sa nebesa i na nas su poslana plamena koplja.' Odgovoriše: 'To je nešto sasvim novo.' Rekoše: 'Putujte po istoku i zapadu zemlje i vidite šta je to što nas je spriječilo između nas i vijesti sa nebesa?' I otidoše da proputuju istok i zapad zemlje pa su naišli na skupinu koja se bila uputila prema Tihami, to jest u Nahl, upućujući se prema pijaci Ukaz, a on¹⁵⁵⁰ je klanjao sabah namaz sa svojim ashabima, i kada su čuli Kur'an, poslušali su ga, pa rekoše: 'Ovo je ono što nas je onemogućilo među nama i vijesti sa nebesa. Vratili su se svome narodu i rekoše: 'Narode naš!' ...Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na pravi put upućuje - i mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati.'¹⁵⁵¹ Pa je Allah Uzvišeni objavio Njegovom Vjerovjesniku Muhammedu, s.a.v.s.: 'Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džinnova prisluškivalo i reklo: 'Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali.'¹⁵⁵²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao sljedeće: **„Zaista u Medini ima grupa džina koja je primila Islam...“**¹⁵⁵³

¹⁵⁴⁹ Ahmed u „Musnedu“-sahih, Bejheki u „El Esma“, Hejsemi u „Medžmeuz-zevaid.“

¹⁵⁵⁰ Allahov Poslanik, s.a.v.s.

¹⁵⁵¹ Džinn, 1-2.

¹⁵⁵² Džinn, 1. Buhari u „Sahih“, Muslim u „Sahih“, Ebu Avane u „Mustahredž“, Ibn Hibban u „Sahih“, Tirmizi u „Sunen“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, Nesai u „Es Sunenul Kubra“, Tahavi u „Muškilul Asar“, Bejheki u „Es Sunenul Kubra“, Ahmed u „Musned“, Abd ibn Humejd u „Musned“, Ebu Ja'la u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁵⁵³ Muslim.

Prenosi se od Omera, r.a., da je rekao: „Jednom dok smo sjedili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., neki starac sa štapom u ruci, nazva selam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on mu se odazva na selam. Zatim reče: **'Ti sa glasom džina, ko si?'** On odgovori: 'Ja sam Himeh.' Ovo je dio podužeg hadisa i u njemu stoji da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poučio nekim surama iz Kur'ana.”¹⁵⁵⁴

73. VRIJEDNOSTI SURE EL MUZZEMMIL-UMOTANI

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Uzvišeni Allah me je u Kur'anu nazvao sa sedam imena: Muhammed, Ahmed, Ta Ha, Ja sin, Muzzemmil, Muddessir i Abdullah.”**¹⁵⁵⁵

إِنَّ نَاسِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْءًا وَأَقْوَمُ قِيلًا. إِنَّ لَكَ فِي الْتَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلًا.

„Ta ustajanje noću, zaista, jače djeluju i izgovara se jasnije, a ti danju imaš, doista, mnogo posla.”¹⁵⁵⁶

Prenosi se od Se'ida ibn Hišama, koji je zatražio dozvolu od Aiše, r.a., da dođe kod nje. A sa njim je bio Hakim ibn Muflīh. Ona mu je rekla: „Ti si, o Hakime, prepoznavši ga. 'Da', rekao je. 'A ko je to s tobom', upitala je. 'Se'id ibn Hišam', rekao je. 'A ko je Se'id ibn Hišam?', upitala je. 'Ibn Amir', rekao je. Ona je za njega zatražila Allahovu milost i rekla: 'Divan li je čovjek Ibn Amir.' Ja sam kazao: 'Majko pravovjernih, kaži nam kakvog je čudoređa bio Vjerovjesnik, s.a.v.s.' Ona je pitala: 'Učiš li ti Kur'an, a.š.?' 'Svakako', odgovorio sam joj. 'Doista je moral Muhammeda, s.a.v.s., bio Kur'an, a.š.', odgovorila je. Htio sam oticiti, kada mi naumpade Poslanikov, s.a.v.s., noćni namaz. 'Majko pravovjernih', kazao sam. 'Kaži nam o Poslanikovom, s.a.v.s., noćnom namazu.' 'Zar ne učiš suru: 'O ti umotani?!'¹⁵⁵⁷, upitala je. 'Svakako', rekao sam joj. Ona je rekla: 'Allah, dž.š., propisao je noćni namaz kao

¹⁵⁵⁴ Bejheki.

¹⁵⁵⁵ Nesefi.

¹⁵⁵⁶ Muzzemmil, 6-7.

¹⁵⁵⁷ Suru Muzzemmil.

strogu obavezu na početku ove sure. Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi izvršavali su to jednu godinu tako da su im noge oticale od dugotrajnog stajanja, a Allah je, dž.š., je sa istekom dvanaest mjeseci stavio van snage tu obavezu i objavio olakšicu na samom kraju ove sure pa je noćni namaz postao dobrovoljni namaz nakon što je to bio strog obaveza.”¹⁵⁵⁸

Ali ibn Talha od Abdullaха ibn Abbasa bilježi u vezi sa ajetom: „**Probдij ноћ, осим малог dijela - polovину njezinu ili manje od nje,**¹⁵⁵⁹ da je to bilo naporno za muslimane. Zatim mu je Allah, dž.š., olakšao iz Svoje milosti i nakon toga objavio sljedeći ajet: ‘**On zna da ће међу vama biti bolesnih, i onih koji ће по svijetu putovati i Allahove blagodati tražiti, i onih koji ће se na Allahovom putu boriti - zato izgovarajte iz njega ono što vam je lahko.**¹⁵⁶⁰ Allahu, dž.š., pripada svaka hvala, Koji nije sputao vjernike već je ostavio određenu širinu i olakšao im vjeru.’¹⁵⁶¹

74. VRIEDNOSTI SURE EL MUDESSIR-POKRIVENI

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Uzvišeni Allah me je u Kur'anu nazvao sa sedam imena: Muhammed, Ahmed, Ta Ha, Ja sin, Muzzemmil, Muddessir i Abdullah.**¹⁵⁶²

يَا أَئِيْهَا الْمُدَّثِّرُ. قُمْ فَأَنذِرْ. وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ. وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ. وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ.

“O ti pokriveni. Ustani i opominji, i Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni!”¹⁵⁶³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Boravio sam u Hiri i kad sam zavrsio boravak, sišao sam s brda, pa me je neko zovnuo. Pogledao sam desno od sebe, ali nisam ništa vido. Pogledao sam**

¹⁵⁵⁸ Ahmed.

¹⁵⁵⁹ Muzzemmil, 2-3.

¹⁵⁶⁰ Muzzemmil, 20.

¹⁵⁶¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁵⁶² Nesefi.

¹⁵⁶³ Mudessir, 1-5.

lijevo, ali nisam ništa vido. Pogledao sam ispred sebe, ali nisam ništa vido. Podigao sam glavu gore i - nešto sam vido. Došao sam Hatidži i kazao: 'Pokrijte me, i polijte me hladnom vodom', i veli: 'Pokrili su me i polili hladnom vodom.' Zatim je kazao: 'Potom je objavljeno: 'O ti pokriveni! Ustani i opominji i Gospodara svoga veličaj.''"¹⁵⁶⁴

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, koji je čuo Poslanika, s.a.v.s., kako govori o periodu prestanka objave, pa mu je rekao: "Dok sam išao, čuo sam glas iz nebesa. Podigao sam svoj pogled prema nebu, kad tamo onaj isti melek koji mi je došao u pećinu Hira sjeo na prijestolju između nebesa i Zemlje. Ja sam se uplašio tako da sam pao na zemlju. Potom sam došao svojoj porodici i kazao: 'Pokrijte me, pokrijte me.' Oni su me pokrili, pa je objavljeno: 'O ti pokriveni! Ustani i opominji i Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni!'"¹⁵⁶⁵

Navodi se od Džabira ibn Abdullaha, koji je čuo Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Zatim je prestala silaziti objava jedan period. Jednom, dok sam išao, čuo sam glas koji je dolazio sa nebesa. Podigao sam pogled ka nebu, kad onaj isti melek koji mi je dolazio, sjedi na prijestolju između neba i Zemlje. Uplašio sam se od njega tako da sam pao na zemlju. Došao sam svojoj porodici i kazao im: 'Pokrijte me, pokrijte me...', i oni su me pokrili.' Potom je Allah, dž.š., objavio: 'O ti pokriveni! Ustani i opominji, i Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni!'"¹⁵⁶⁶

"O ti pokriveni! Ustani i opominji." Opominji ljude. Na taj je način započela poslanička misija. Kao što je sa prvom objavom ostvaren nubuvvet-poslanstvo: "**I Gospodara svoga veličaj!**" tj. uzdiži. "**I haljine svoje očisti!**" Neki kažu: 'Očisti od grijeha i neposlušnosti.' Drugi kažu da se tu podrazumijeva čistota srca. Neki smatraju da to znači: operi svoju odjeću vodom, jer idolopoklonici nisu pridavali pažnju higijeni, pa mu stoga Allah, dž.š., naređuje da očisti svoje tijelo i odjeću. Ovo je mišljenje odobravao i Ibn Džerir, a ajet obuhvaća sve spomenuto, kao i čistotu srca, jer Arapi pod pojmom odjeća označavaju i srce. "**I kumira se kloni!**" Ostavi grijeha. Ovo ne znači da on ima bilo kakav grijeh.¹⁵⁶⁷

¹⁵⁶⁴ Buhari, Muslim.

¹⁵⁶⁵ Mudessir, 1-5. Muslim.

¹⁵⁶⁶ Mudessir, 1-5. Buhari, Muslim, Ahmed.

¹⁵⁶⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

75. VRIJEDNOSTI SURE EL KIJAME-SMAK SVIJETA

Bilježi se hadis od Ebu Hurejre koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada neko od vas prouči Vet tini vez zejtuni¹⁵⁶⁸ i dođe do kraja, i prouči: 'Zar Allah nije sudija najpravedniji!'**¹⁵⁶⁹, neka kaže: Bela ve ene ala zalike mineš šahidin-Svakako, i ja sam jedan od onih koji to svjedoče. Ko prouči: 'La uksimu bi jevmil kijame'¹⁵⁷⁰ i dođe do ajeta: 'I zar On nije kadar mrtve oživiti'¹⁵⁷¹, neka kaže: Svakako. Ko prouči: 'Vel Murselati urfa'¹⁵⁷², i dođe do kraja ajeta: 'Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati'¹⁵⁷³, i neka kaže: Vjerujemo u Allaha, dž..”¹⁵⁷⁴

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ .

„**Kunem se Danom kada Smak svijeta nastupi.**”¹⁵⁷⁵

Prenosi se od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Doći će rob na Sudnji dan pa će ga Allah staviti pod Svoj plašt, a onda upitati: 'Moj robe, sjećaš li se tog i tog dana kada si to i to učinio? On će to neprestano ponavljati dok čovjek ne pomisli da je propao. Zatim će Uzvišeni Allah reći: 'Ja sam ti grijeha prekrio na dunjaluku a Danas ti ih oprštam!**”¹⁵⁷⁶

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ljudi će na Sudnjem danu imati tri provjere. Prve dvije su optužba i opravdanje. Tada će se razijeliti suhufi, nekome u desnu, a nekome u ljievu ruku.**”¹⁵⁷⁷

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sve knjige su ispod Arša, pa kad bude Dan stajanja, Allah će poslati vjetar**

¹⁵⁶⁸ Suru Et Tin.

¹⁵⁶⁹ Zadnji, tj. 8 ajet sure Et Tin.

¹⁵⁷⁰ Suru El Kijame, 1.

¹⁵⁷¹ Do poslijednjeg, 40 ajeta sure El Kijame.

¹⁵⁷² Suru El Murselat.

¹⁵⁷³ Do poslijednjeg, 50 ajeta sure El Murselat.

¹⁵⁷⁴ Ebu Davud, Ahmed, Tirmizi.

¹⁵⁷⁵ Kijame, 1.

¹⁵⁷⁶ Kurtubi „Tezkire“ -sahih.

¹⁵⁷⁷ Tirmizi.

koji će te knjige raznijeti lijevo i desno kako ko zasluži, a prvo što će moći pročitait na svakoj od njih, bit će: 'Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas što ćeš svoj račun polagati.'¹⁵⁷⁸

Prenosi se od Alije, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada bude Sudnji dan Allah će se osamiti sa Svojim robom vjernikom i izložiti mu sve njegove grijeha, jedan po jedan, a onda mu oprostiti. Te njegove grijeha neće vidjeti ni najbilži meleki niti ijedan od Poslanika. Ono što prezire prekrit će mu, a onda će reći njegovim ružnim postupcima: 'Budite dobra djela!'¹⁵⁷⁹

Prenosi se od Džabira, r.a., da je rekao: „Kada su se prekomorski muhadžiri vratili Poslaniku, s.a.v.s., on ih upita: 'Zar mi nećete pričati o čudesima Abesinije?' Jedan od njih reče: 'Svakako hoćemo, Allahov Poslaniče: 'Dok smo jednom sjedili, kraj nas je prolazila jedna starica noseći na glavi posudu s vodom. Prošao je neki momčić i gurnuo je rukom. Ona je pala na koljena, a posuda s vodom se razbila. Kada se podigla na noge, pogledala je za momkom i rekla: 'Nesretniče, kada Allah postavi Kjurs i okupi sve ljude i kada ruke i noge budu govorile šta su radile, tada će znati šta će biti i sa mnom i s tobom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tada rekao: 'Istinu je rekla, istinu je rekla. Kako da Allaha slavi narod ako se ne budu kažnjavali jaki zbog zla nanešenog slabim?'¹⁵⁸⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema nijedne životinje a da petkom ne osluškuje iščekujući Sudnji dan.“¹⁵⁸¹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: „Dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom sjedio, video sam ga da se zasmijao da su mu se ukazali zubi. Upitali su ga: 'Čemu se smiješ, Allahov Poslaniče?' 'Dvojica ljudi iz mog ummeta, će puzati pred Mojim Gospodarom, pa će jedan reći: 'Gospodaru, nadoknadi mi nepravdu koju mi je nanio moj brat.' Uzvišeni Allah će reći: 'Dadni svome bratu nadoknaku za nepravdu!' 'Gospodaru, od mojih dobrih djela nije ništa ostalo, reći će tuženi.' 'Gospodaru, neka uzme od mojih grijeha, reći će tužitelj.' Tada su

¹⁵⁷⁸ Kurtubi „Tezkire.“

¹⁵⁷⁹ Kurtubi „Tezkire.“

¹⁵⁸⁰ Ibn Madže-hasen.

¹⁵⁸¹ Ebu Davud, Nesai, Ahmed-sahih.

zasuzile oči Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i on je rekao: **'Tog dana će svaki čovjek htjeti da se oslobođi tereta svojih grijeha. Tada će Allah, dž.s., reći tužitelju: 'Podigni glavu i gledaj u džennetske vrtove. Čovjek će podići glavu i vidjeti mnoge ljepote i blagodati koje će ga oduševiti i onda će upitati: 'Kome je sve ovo pripremljeno, Gospodaru?'**

'Onome ko mi to plati.'

'A ko je u stanju to platiti? '

'Ti.'

'A na koji način i čime.'

'Tako što ćeš oprostiti svom bratu.'

'Gospodaru, već sam mu oprostio.'

'Uzmi svoga brata za ruku i uvedi ga u džennet.'

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **'Bojte se Allaha i mirite zavađene, jer će Uzvišeni Allah izmirivati vjernike na Sudnjem danu.'"**¹⁵⁸²

Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svi narodi će nam praviti prolaz. Naša lica će blistati od tragova abdesta, a ljudi će govoriti: 'Skoro da su svi iz ovog ummeta mogli biti Vjerovjesnici.'**”¹⁵⁸³ To će se desiti na Sudnjem danu, a Allah najbolje zna.

Prenosi se od Ebu Se'ida el Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah će pitati soga roba na Sudnjem danu, sve dok mu ne kaže: 'Šta te je sprečilo da osudiš loš i odvratan postupak koji si vidi?'**”¹⁵⁸⁴

Prenosi se do Ebu Se'ida el Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Neka niko od vas ne podcjenjuje sebe, pa kada vidi nešto što bi trebalo osuditi, neka ne dočeka Sudnji dan s pitanjem: 'Šta te je sprečilo kad si vidi to i to da reaguješ?'** Pa da odgovori: **'Gospodaru, bojao sam se reakcije ljudi.'** Pa da mu se kaže: **'Preče ti je bilo da se Mene bojis.'**”¹⁵⁸⁵

---

¹⁵⁸² Hakim, Ibn Ebi Dunja.

¹⁵⁸³ Ibn Madže.

¹⁵⁸⁴ Ibn Madže.

¹⁵⁸⁵ Ibn Madže, Ahmed-sahih.

Prenosi se do Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Doći će Vjerovjesnik, na Sudnji dan, a u njegovoj pratnji će biti jedan čovjek. Neki vjerovjesnik će doći u pratnji dva čovjeka, neki u pratnji tri čovjeka, neki s više a neki s manje ljudi u pratnji, pa će biti upitan:

‘Jesi li dostavio poslanicu svome narodu?’

‘Jesam’, odgovorit će.

Potom će se dozvati njegov narod i postavit će im se pitanje:

‘Da li vam je dostavio poslanicu?’

‘Nije’, odgovorit će.

Vjerovjesnik će biti upitan: ‘Ko može svjedočiti istinitost tvojih riječi?’

‘Muhammed s.a.v.s. i njegov ummet.’

Bit će pozvan ummet Muhammeda, s.a.v.s., i upitan: ‘Je li ovaj dostavio svoju poslanicu narodu?’

‘Jeste.’

‘A kako vi to možete znati?’

‘Rekao nam je naš Vjerovjesnik, s.a.v.s., da su poslanici prije njega dostavili poslanice, i mi smo mu povjerovali.’¹⁵⁸⁶

Prenosi se do Ebu Se'ida El Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Na Sudnjem danu će biti pozvan Nuh, a.s., pa će reći:

‘Odazivam Ti se i hrlim Gospodaru!’

‘Jesi li dostavio poslanicu?’

‘Jesam.’

‘Jeli li vam dostavio poslanicu?’, bit će upitan njegov narod.

‘Nikakav nam opomenjivač nije stigao’, odgovorit će oni.

‘Ko će svjedočiti u tvoju korist?’, bit će Nuh, a.s. upitan.

‘Muhammed s.a.v.s. i njegov ummet.’

‘Muhammed s.a.v.s. i njegov ummet će posvedočiti da je Nuh, a.s., dostavio poslanicu svome narodu, i o tome su riječi Uzvišenog Allaha:

‘I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok.’¹⁵⁸⁷

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Svako ko bude zapovijedao makr i desetorici ljudi doći će s tim na

---

¹⁵⁸⁶ Ibn Madže.

¹⁵⁸⁷ Buhari.

Sudnji dan pa će ga Allah dž.š., obradovati za njegovu pravdu ili kazniti za nepravdu.”¹⁵⁸⁸

لَا تُحِسْكْ بِهِ لِسَانَكَ لَتَعْجَلَ بِهِ . إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ . فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ فُرْآنَهُ .
ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ .

„Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamatio, Mi smo dužni da ga saberemo da bi ga ti učio. A kada ga čitamo, ti prati čitanje njegovo, a poslije, Mi smo dužni da ga objasnimo.”¹⁵⁸⁹

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., se mnogo trudio pri pamćenju Objave i radi toga je stalno pokretao svoje usne.”¹⁵⁹⁰ Poslije objave ovih ajeta, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi samo slušao, a poslije Džibrilovog, a.s., odlaska on bi tačno reproduktovao sve ono što mu je dostavljen.

Govori Allahov Poslanik, s.a.v.s., o susretu sa Džibrilom, a.s., pa je rekao: „Džibril mi je učio na jednom dijalektu, pa sam mu ponovio, tražio sam da poveća, pa je povećao, tako da je završio na sedam dijalekata.”¹⁵⁹¹

Ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., su rekli: „Zaista je Allah nastavljao i dodavao objavu svome Poslaniku tako da je na dan njegove smrti ona bila najobimnija.”¹⁵⁹²

76. VRIJEDNOSTI SURE ED DEHR-VRIJEME

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je petkom na sabahu učio dvije sure: 'Elif Lam Mim. Tenzilul...'”¹⁵⁹³ i 'Hel eta alel insani hinun mined dehr.'”¹⁵⁹⁴

¹⁵⁸⁸ Ahmed, Darimi, Hakim-sahih.

¹⁵⁸⁹ Kijame, 16-19.

¹⁵⁹⁰ Buhari.

¹⁵⁹¹ Buhari, Muslim.

¹⁵⁹² Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹⁵⁹³ Suru Sedžde.

¹⁵⁹⁴ Suru Insan ili kao što je još nazvana sura Ed Dehr. Buhari, Muslim.

Prenosi se od Ebul Ahvesa da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učaše na svakome sabah namazu petkom: 'Elif Lam Mim. Tenzilul...'”¹⁵⁹⁵ i 'Hel eta alel insani hinun mined dehr.'”¹⁵⁹⁶

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًاٍ . إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجَ تَبَتَّلَيْهِ فَجَعَلْنَاهُ سَيِّعًا بَصِيرًاٍ . إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًاٍ وَإِمَّا كَفُورًاٍ .

„Zar je to davno bilo kad čovjek nije bio spomena vrijedan? Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi; Mi mu na pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti.”¹⁵⁹⁷

Ebu Zerr El Gifari kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom prilikom, učeći Kur'an, proučio prvi ajet sure Ed Dehr: „Zar je to davno bilo kad čovjek nije bio spomena vrijedan?”¹⁵⁹⁸, a potom rekao: 'Ja vidim ono što vi ne vidite i čujem ono što vi ne čujete. Nebesa su zakukala zbog tereta kojeg nose. Na njima nema ni koliko se prst može staviti praznog prostora na kome nije melek na sedždi Allahu. Tako mi Allaha, da vi znate ono što ja znam, malo biste se smijali, a više bi plakali i ne biste imali vremena da se naslađujete sa svojim ženama, nego biste se kretali tragajući za poslovima za koje ćete biti nagrađeni.”¹⁵⁹⁹

“Mi mu na pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti.”¹⁶⁰⁰ U tom kontekstu je i predaja koju prenosi Džabir ibn Abdullah, r.a., od Muhammeda, s.a.v.s., da je rekao: “Svako dijete se rodi u islamu sve dok njegov jezik ne izrazi svoju zahvalnost ili neposlušnost Allahu, dž.š.”¹⁶⁰¹

¹⁵⁹⁵ Suru Sedžde.

¹⁵⁹⁶ Suru Ed Dehr. Muslim, Ibn Hibban u „Sahihu“, Ahmed, Hakim, Ebu Davud, Ibn Madže, Tirmizi, Nesai, Ibn Ebi Šejbe, Bejheki.

¹⁵⁹⁷ Dehr, 1-3.

¹⁵⁹⁸ Dehr, 1.

¹⁵⁹⁹ Ibn Madže, Bejheki.

¹⁶⁰⁰ Dehr, 3.

¹⁶⁰¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

77. VRIJEDNOSTI SURE EL MURSELAT-POSLANI

Od Abdullaха ibn Abbasa prenosi se da ga je njegova majka Ummu Fadl čula kako uči 'Vel murselati urfen'¹⁶⁰² pa je rekla: „Moj sinko, podsjetio si me svojim učenjem ove sure da je ona zadnje što sam čula da je Poslanik, a.s., proučio na akšam-namazu.“¹⁶⁰³

Navodi se da je Abdullaх ibn Abbas rekao: „Ebu Bekr, jednom prilikom, reče: „Allahov Poslanič, ti si osijedio! On reče: „Osijedile su me sure Hud, El Vaki'a, El Murselat, Amme jetesaelun i Izeš Šemsu kuvviret.“¹⁶⁰⁴

Bilježi se od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: "Dok smo sjedili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u pećini na Mini, došla mu je objava sure El Murselat. Ja sam je pamtio dok ju je učio, a usta samo što su prestala da je izgovaraju. Kada odjednom prema nama skoči zmija, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ubijte je!' Poslušali smo i pošli to učiniti, međutim, ona je pobegla. Muhammed, s.a.v.s., je kazao: 'Spasila se nevolje koja ju je mogla snaći od vas, kao što ste se i vi sačuvali njenog zla.'"¹⁶⁰⁵

78. VRIJEDNOSTI SURE EN NEBE-VIJEST

Prenosi Nafi od Abdullaха ibn Omera, r.a., da je učio na akšam namazu Ja sin i Amme jetesaelun.¹⁶⁰⁶

Prenosi se od Abdul Aziza, to jest, oca Es Sukejna da je rekao: „Otišao sam Enesu, r.a., i rekoh: Obavijesti me o namazu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.? Pa je imamio familiji te je klanjao sa nama podne i ikindiju, učio

¹⁶⁰² Suru Murselat.

¹⁶⁰³ Buhari, Muslim, Malik.

¹⁶⁰⁴ Tirmizi-hasen. Taberani, Hakim.

¹⁶⁰⁵ Buhari, Muslim.

¹⁶⁰⁶ Suru Nebe. Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, El Ukajli u „Ed Du'afa'ul Kebir.“

je šapatom, učio je El Murselat, i En Nazi'at, i Amme jetesaelune,¹⁶⁰⁷ i slične sure njima dvijema.”¹⁶⁰⁸

79. VRIJEDNOSTI SURE EN NAZI'AT-ONI KOJI ČUPAJU

Prenosi se od Abdul Aziza, to jest, oca Es Sukejna da je rekao: „Otišao sam Enesu, r.a., i rekoh: Obavijesti me o namazu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.? Pa je imamio familiji te je klanjao sa nama podne i ikindiju, učio je šapatom, učio je El Murselat, i En Nazi'at, i Amme jetesaelune, i slične sure njima dvijema.”¹⁶⁰⁹

80. VRIJEDNOSTI SURE ABESE-NAMRŠTIO SE

عَبَسَ وَتَوَلَّ. أَنْ جَاءُهُ الْأَعْمَى. وَمَا يُدْرِيكَ لَعْلَةُ يَزْكَى. أَوْ يَذَّكُرُ فَتَنَفَعُهُ الذُّكْرُى.

”On se namrštio i okrenuo, zato što je slijepac njemu prišao. A šta ti znaš, možda će se on očistiti, ili opomenuti, pa da mu Opomena koristi.”¹⁶¹⁰

Više komentatora Kur'ana navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednog dana razgovarao sa kurejšijskim prvacima, po verziji koju prenosi Enes, r.a., sa Ubejj ibn Halefom, a po drugoj, od Abdullaha ibn Abbasa, sa Utbetom ibn Rebiom, Ebu Džehlom ibn Hišamom i Abbas ibn Abdul Muttalibom. On im se često izlagao u želji da prime islam, pa mu je prišao slijepac po imenu Abdullah ibn Ummi Mektum i počeo moliti Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ga pouči nekom ajetu iz Kur'ana riječima: ”O Allahov Poslaniče, pouči me

¹⁶⁰⁷ Suru Nebe.

¹⁶⁰⁸ Hafiz Ibn Hadžer El Askalani u „El Metalibul Alije“, Ebu Ja'la u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat.“

¹⁶⁰⁹ Hafiz Ibn Hadžer El Askalani u „El Metalibul Alije“, Ebu Ja'la u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat.“

¹⁶¹⁰ Abese, 1-4.

nečemu čemu je tebe Allah poučio! Na to se Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njega okrenuo, namršto se i nije mu se svidio njegov govor te se primakao drugima. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., s njima završio razgovor i krenuo se vraćati kući, Allah ga je malo zasljepio pa ga je obuzeo drijemež. Zatim je Allah Uzvišeni objavio: **'On se namršto i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao. Ali šta ti znaš, možda će se on očistiti, ili opomenuti pa da mu opomena koristi.'**¹⁶¹¹

Međutim, Poslanik, s.a.v.s., htio je da Abdullah ibn Ummi Mektum samo malo sačeka dok on ne završi razgovor sa ovim ljudima, u želji da ih uputi. Poslanik, s.a.v.s. je, poslije objave ovih ajeta, prilikom svakog susreta sa Abdullahom ibn Ummi Mektumom običavao da kaže: **„Pozdravljam onoga zbog koga sam ukoren od strane Allaha.“**¹⁶¹² A poslije pozdrava upitao bi ga dali ima nekih potreba i može li mu u tome pomoći?

81. VRIJEDNOSTI SURE ET TEKVIR-PRESTANAK SJAJA

Od Abdullaha ibn Omera se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Ko želi vidjeti kako izgleda Sudnji dan, kao da ga očima gleda, neka prouči: 'Kada Sunce izgubi sjaj'**¹⁶¹³, **'Kada se nebo rascijepi'**¹⁶¹⁴ i **'Kada se nebo rascijepi'**¹⁶¹⁵“

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: **„Ko se raduje da me vidi na Sudnjem danu neka uči sure: Tekvir, Infitar i Inšikak.“**¹⁶¹⁶

Prenosi se da je Amr ibn Haris rekao: „Kao da sada slušam Alehisselama kako na sabah namazu uči sure Kuvviret.“¹⁶¹⁷

Navodi se od Ebu Hurejre, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., u kome stoji: **„Sunce i Mjesec na Sudnjem danu će izgubiti sjaj.“**¹⁶¹⁸

¹⁶¹¹ Abese, 1-4. Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶¹² Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶¹³ Sure Tekvir.

¹⁶¹⁴ Sure Infitar.

¹⁶¹⁵ Sure Inšikak. Ahmed, Tirmizi.

¹⁶¹⁶ Tirmizi.

¹⁶¹⁷ Suru Tekvir. Ebu Davud.

Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., proučio ajet: **"I Kada sunce sjaj izgubi!"¹⁶¹⁹** Tako tužnim glasom kao da nekoga oplakuje."¹⁶²⁰

82. VRIJEDNOSTI SURE EL INFITAR-RASCJEPLJENJE

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Ko se raduje da me vidi na Sudnjem danu neka uči sure: Tekvir, Infitar i Inšikak.**“¹⁶²¹

Poznati učač Kur'ana iz redova ashaba Ebu Musa, r.a., kada bi proučio ajet: „**O čovječe, zašto da te obmanjuje to što je Gospodar tvoj plemenit.**¹⁶²² Rekao bi: 'Neznanje!' Pa bi zaplakao, a kada bi proučio ajet: 'Pa zar ćete njega i porod njegov, pored Mene, kao prijatelje prihvatići, kad su vam oni neprijatelji?'¹⁶²³ onda bi takođe zaplaka."¹⁶²⁴

Navodi se od Džabira, r.a., da je rekao: „Muaz je stao i klanjajući jaciju oduljio s učenjem, pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s. rekao: 'Muaze, dovodiš li ti to ljude u iskušenje? Kamo ti: 'Hvali ime Gospodara svoga Svevišnjeg'¹⁶²⁵ 'Tako mi jutra'¹⁶²⁶ i 'Kad se nebo rascijepi?'"¹⁶²⁷

---

¹⁶¹⁸ Buhari.

¹⁶¹⁹ Sure Et Tekvir, 1.

¹⁶²⁰ Nevevi u „Et tibjanu fi adabi hameletil Kur'an.“

¹⁶²¹ Tirmizi.

¹⁶²² Infitar, 6.

¹⁶²³ Kehf, 50.

¹⁶²⁴ Bejheki u "Šuabul iman."

¹⁶²⁵ Suru El Ea'la.

¹⁶²⁶ Suru Duha.

¹⁶²⁷ Suru Infitar. Buhari, Muslim, Nesai.

83. VRIJEDNOSTI SURE EL MUTAFFIFUN-ONI KOJI ZAKIDAJU PRI MJERENJU

Prenosi se od Alkameta i El Esveda da su njih dvojica rekli: "Došao je Abdullah ibn Mes'udu neki čovjek, pa mu reče: 'Ja učim sure El Mufessal na jednom rekatu.' On mu reče: 'Je li brzo čitanje kao brzo čitanje poezije, ili kao brbljanje slabunjavog djeteta?' 'Nego je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio dvije slične sure na jednom rekatu, 'Er Rahman' i 'En Nedžm' na jednom rekatu, 'Ikterebe' i 'El Hakka' na jednom rekatu, 'Et Tur' i 'Ez Zarrijat' na jednom rekatu, 'Iza vek'at' i 'Nun' na jednom rekatu, 'Seele sailun' i 'En Nazi'at' na jednom rekatu, 'Vejlun lil mutaffifin' i 'Abese' na jednom rekatu, 'El Muddessir' i 'El Muzzemmil' na jednom rekatu, 'Hel eta' i 'La uksimu bi jevmil kijame' na jednom rekatu, 'Amme jetesaelun' i 'El Murselat' na jednom rekatu, 'Ed Duhan' i 'Izeš Šemsu kuvviret' na jednom rekatu."¹⁶²⁸

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ.

"Teško onima koji pri mjerenu zakidaju."¹⁶²⁹

Prenosi se od Abdullahe ibn Abbasa da je rekao: "Kad je Poslanik, s.a.v.s., stigao u Medinu, neke Medinelije zakidale su pri vaganju. Tim povodom je Allah, dž.š., objavio: **'Teško onima koji pri mjerenu zakidaju.'**¹⁶³⁰, nako čega su se popravili."¹⁶³¹

Kurtubi kaže: „U Medini su neki trgovci zakidali na vagi pa je trgovina s njima bila slična kockanju i puna rizika. Povodom toga Allah, dž.š., objavio je ovaj ajet, a Poslanik, s.a.v.s., izašao je na pijacu i obznanio ga.”¹⁶³²

¹⁶²⁸ Buhari u „Sahih“, Muslim u „Sahih“, Ibn Huzejme u „Sahih“, Ibn Hibban u „Sahih“, Ebu Davud u „Sunen“, Tirmizi u „Sunen“, Nesai u „Es Sunenus Sugra“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, Tahavi u „Šerhu Me'anil Asar“, Bejheki u „Es Sunenul Kubra“ i u „Šuabul Iman“, Ahmed u „Musned“, Et Tajalisi u „Musned“, Ibnul Dža'd u „Musned“, Ibn Ebi Šejbe u „Musned“, El Bezzar u „Musned“, Ebu Ja'la u „Musned“, Eš Šaši u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁶²⁹ Mutaffifin, 1.

¹⁶³⁰ Mutaffifin, 1.

¹⁶³¹ Hakim ga smatra vjerodostojnjim, a s njim se slaže i Zehebi.

¹⁶³² Esbabu nuzulil Kur'an.

Suddi bilježi: „Kada je Poslanik, s.a.v.s., stigao u Medinu, zatekao je čovjeka zvanog Ebu Džuhejna, koji je imao dvije mjere. Jednom je vagao kad je kupovao, a drugom kad je prodavao. U vezi s tim Allah, dž.š., objavio je: **‘Teško onima koji pri mjerenu zakidju, koji punu mjeru uzimaju kad od drugih kupuju, a kad drugima mjere na litar ili na kantar-zakidaju.’**“¹⁶³³

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ.

”Na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara svjetova dići!“¹⁶³⁴

Prenosi se od Nafia, a ovaj od Abdullaха ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Ljudi će na Sudnjem danu toliko nepomični stajati pred Gospodarom svjetova, da će neke znoj oblijevati do ušiju.”**¹⁶³⁵

Ovaj hadis se prenosi i od Ebu Hurejre, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., Bešir El Gaffariju rekao: **“Kako ćeš se držati na Dan u kome će ljudi, pred Gospodarem svjetova, nepomični stajati tri stotine godina, kako ih vi na Ovome svijetu računate, u kojima im neće dolaziti nikakva vijest s neba, niti će im šta biti naređivano? Bešir je odgovorio: ‘Od Allaha se pomoć traži!’ Na ovo je Poslanik rekao: ‘Kad legneš u postelju traži od Allaha da te sačuva nevolja Sudnjeg dana i lošeg polaganja računa.’”**¹⁶³⁶

---

¹⁶³³ Mutaffifin, 1-3. Esbabu nuzulil Kur'an.

¹⁶³⁴ Mutaffifin, 6.

¹⁶³⁵ Buhari, Muslim, Ahmed, Malik, Tirmizi.

¹⁶³⁶ Buhari, Muslim, Ibn Ebi Hatim.

84. VRIJEDNOSTI SURE EL INŠIKAK-CIJEPLANJE

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao: „**Ko se raduje da me vidi na Sudnjem danu neka uči sure: Tekvir, Infitar i Inšikak.**“¹⁶³⁷

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ. وَأَذِنْتُ لِرَبِّهَا وَحْقَّتْ. وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ. وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا
وَتَخَلَّتْ. وَأَذِنْتُ لِرَبِّهَا وَحْقَّتْ.

„Kada se nebo rascjepi, i posluša Gospodara svoga - a ono će to dužno biti, i kada se Zemlja rastegne, i izbaci ono što je u njoj, i potpuno se isprazni, i posluša Gospodara svoga - a ona će to dužna biti.“¹⁶³⁸

Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao: „Bili smo kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a on se nasmijao i upitao: 'Znate li što sam se nasmijao?' 'Allah i Njegov Poslanik, s.a.v.s., to najbolje znaju', odgovorismo. 'Zbog razgovora s njegovim Gospodarom.' Rob će reći: 'Gospodaru moj, zar me nisi sačuvao nepravde?' 'Jesam.' 'Ja ne mogu optužiti samog sebe, osim ako ima neki svjedok protiv mene.' 'Danas si dovoljan svjedok protiv sebe, tvoje tijelo i meleki Kiramen katibin.' 'Tada će mu usta biti zapečaćena, a njegovim udovima će biti naređeno da govore. Udovi će nabrajati njegova djela, a onda će mu biti omogućeno da govori, pa će on reći: 'Prokleti bili moji udovi i daleko od mene, zar se nisam zbog vas zauzimao i trudio?'"¹⁶³⁹

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah, dž.š., če u šaci zemlju stisnuti, a desnicom če svojom nebesa smotati pa će reći. Ja sam Vladar, pa gdje su zemaljski vladari?**“¹⁶⁴⁰

Prenosi se od Abdullaha ibn Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah, dž.š., če na Sudnjem danu smotati nebesa, zatim če ih uzeti u desnicu i reći: 'Ja sam Vladar, gdje su silnici? Gdje su oholi?'** Zatim če ljevicom Zemlju smotati i reći: 'Ja sam Vladar. Gdje su silni? Gdje su oholi?'"¹⁶⁴¹

¹⁶³⁷ Tirmizi.

¹⁶³⁸ Inšikak, 1-5.

¹⁶³⁹ Muslim.

¹⁶⁴⁰ Buhari, Muslim.

¹⁶⁴¹ Muslim.

Prenosi se od Ubejdullaha ibn Miksema da je vidio Abdullahe ibn Omera, r.a., kako opisuje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah će uzeti nebesa i Zemlju Svojom rukom i reći će: 'Ja sam Allah', pa će stisnuti šaku i otvoriti je, pa će reći: 'Ja sam Vladar.'** Pa je pogledao Omer, r.a., u mimber i video kako se njegovo podnožje kreće i pomislio: 'Hoće li mimber, zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pasti?'"¹⁶⁴²

85. VRIJEDNOSTI SURE EL BURUDŽ-SAZVIJEŽĐA

Bilježi se od Džabira ibn Semure, r.a., koji je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na podnevskom i ikindiskom namazu učio Ves semai zatil burudž¹⁶⁴³ i Ves semai vet tariki¹⁶⁴⁴ i slične njima.”¹⁶⁴⁵

Jedne prilike Alejhisselam odgodi klanjanje jacije do u kasno doba noći. Tu je jaciju sa njim klanjao i Muaz i povratio se nama, stupio pred nas kao imam i učio suru El Bekare. Tada se jedan od prisutnih povukao na stranu u ugao džamije i klanjao sam po sebi. Alejhisselamu je to preneseno i on je Muazu naredio da uči kraće sure, koje ja, eto nisam zapamtio. Kasnije smo rekli Amru kako je Zubejr kazao da je Alejhisselam rekao: „Uči sure: Et Tarik, El Burudž i Eš Šems.” Što je i Amr potvrdio.¹⁶⁴⁶

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na jaciji učio: „Tako mi neba zvjezdanog¹⁶⁴⁷ i Tako mi neba i zvijezde Danice.”¹⁶⁴⁸

¹⁶⁴² Muslim.

¹⁶⁴³ Suru Burudž.

¹⁶⁴⁴ Suru Tarik.

¹⁶⁴⁵ Tirmizi. Nesai-sahih.

¹⁶⁴⁶ Ibn Hibban u „Sahihu.“

¹⁶⁴⁷ Suru Burudž.

¹⁶⁴⁸ Suru Tarik. Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

86. VRIJEDNOSTI SURE ET TARIK-DANICA

Bilježi se od Džabira ibn Semure, r.a., koji je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na podnevskom i ikindiskom namazu učio Ves semai zatil burudž¹⁶⁴⁹ i Ves semai vet tariki¹⁶⁵⁰ i slične njima.“¹⁶⁵¹

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na jaciji učio: „Tako mi neba zvjezdanog¹⁶⁵² i Tako mi neba i zvijezde Danice.“¹⁶⁵³

Od Džabira se prenosi da je rekao: „Muaz je klanjao akšam pa je proučio poglavlja El Bekare i En Nisa, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Muaze, dovodiš li ti to ljude u iskušenje? Zašto nisi proučio poglavlja Noćni posjetilac¹⁶⁵⁴ i Sunce¹⁶⁵⁵ ili slično?'“¹⁶⁵⁶

87. VRIJEDNOSTI SURE EL EA'LA-SVEVIŠNJI

Od Ali ibn Ebi Taliba, r.a., navodi se da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., volio je ovo poglavlje: Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg."¹⁶⁵⁷

Prenosi se od Džabira da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Muazu: „Zašto nisi klanjao sa: Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg¹⁶⁵⁸, Tako mi Sunca i svjetla njegova¹⁶⁵⁹, Tako mi noći kada tmine razastre.“¹⁶⁶⁰

Od En Nu'mana ibn Bišra prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dva bajrama učio: "Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg¹⁶⁶¹ i Da li je doprla do

¹⁶⁴⁹ Suru Burudž.

¹⁶⁵⁰ Suru Tarik.

¹⁶⁵¹ Tirmizi. Nesai-sahih.

¹⁶⁵² Suru Burudž.

¹⁶⁵³ Suru Tarik. Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶⁵⁴ Suru Tarik.

¹⁶⁵⁵ Suru Šems.

¹⁶⁵⁶ Nesai.

¹⁶⁵⁷ Suru El Ea'la. Ahmed.

¹⁶⁵⁸ Suru El Ea'la.

¹⁶⁵⁹ Suru Šems.

¹⁶⁶⁰ Suru Lejl. Buhari, Muslim.

¹⁶⁶¹ Suru El Ea'la.

tebe vijest o teškoj nevolji?¹⁶⁶², i da je, ako bi Bajram bio u petak, ova poglavља учио i na džuma - namazu."¹⁶⁶³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dva bajrama i petak učio: "Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg¹⁶⁶⁴ i Da li je doprla do tebe vijest o teškoj nevolji¹⁶⁶⁵, a možda su bili u istom danu pa ih je učio i na Bajram i Džuma - namazu."¹⁶⁶⁶

Od Ka'ba, Abdullaha ibn Abbasa, Abfdurrahmana ibn Ubzija i Aiše, majke pravovjernih, se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na vitrima učio: "Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg"¹⁶⁶⁷, Reci: 'O vi, nevjernici'¹⁶⁶⁸, i Reci: 'On je Allah - Jedan.'¹⁶⁶⁹ Aiša dodaje: Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja'¹⁶⁷⁰, i Reci: 'Utječem se Gospodaru ljudi.'"¹⁶⁷¹

Prenosi se od Ubejja ibn Ka'ba, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na vitr namazu učio sure Ea'la, Kafirun i Ihlas...”¹⁶⁷²

Od Ukbe ibn Amira El Džuhenija se prenosi da je rekao: "Kada je objavljeno: 'Zato slavi ime Gospodara svoga Veličanstvenog!'¹⁶⁷³ Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je rekao: 'Učite ovaj ajet na rukuu', a kad je objavljeno: 'Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg'¹⁶⁷⁴, rekao je: 'Učite ovaj ajet na sedždi!'”¹⁶⁷⁵

Od Abdullaha ibn Abbasa se prenosi: "Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio: 'Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg.'¹⁶⁷⁶, izgovorio bi: 'Neka je slavljen moj Uzvišeni Gospodar Svevišnji!'"¹⁶⁷⁷

¹⁶⁶² Suru Gašija.

¹⁶⁶³ Ahmed.

¹⁶⁶⁴ Suru El Ea'la.

¹⁶⁶⁵ Suru Gašija.

¹⁶⁶⁶ Muslim.

¹⁶⁶⁷ Suru El Ea'la.

¹⁶⁶⁸ Suru Kafirun.

¹⁶⁶⁹ Suru Ihlas.

¹⁶⁷⁰ Suru Felek.

¹⁶⁷¹ Suru Nas. Ahmed.

¹⁶⁷² Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže, Darekutni sa sahih senedom.

¹⁶⁷³ Vaki'a, 96.

¹⁶⁷⁴ Suru El Ea'la, 1.

¹⁶⁷⁵ Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže.

¹⁶⁷⁶ Suru El Ea'la, 1.

Od Abdulhajra se prenosi da je rekao: „Čuo sam Aliju da je proučio: 'Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg'¹⁶⁷⁸, pa je rekao: 'Neka je slavljen moj Gospodar Svevišnji!'”¹⁶⁷⁹

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na podne namazu učio sure Ea'la i Gašije.”¹⁶⁸⁰

88. VRIJEDNOSTI SURE EL GAŠIJE-TEŠKA NEVOLJA

En Nu'man ibn Bešir prenosi: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio je: 'Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg'¹⁶⁸¹ i 'Da li je doprla vijest do tebe o teškoj nevoji?'”¹⁶⁸² na Bajram - namazima i Džumi.”¹⁶⁸³

Dahhak ibn Kajs je pitao En Nu'mana ibn Bešira: „Šta je uz poglavljje 'Džuma' na džuma - namazu učio Allahov Poslanik, s.a.v.s.? pa je rekao: 'Da li je do tebe doprla vijest o teškoj nevoji?'”¹⁶⁸⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne noći prošao pored kuće u kojoj je neka žena učila suru: „Da li je do tebe doprla vijest o teškoj nevoji?”¹⁶⁸⁵ Allahov Poslanik, s.a.v.s., zastao je pred vratima, dok je žena ne znajući da je on tu ponavljala ovaj ajet i plakala. I Allahov Poslanik, s.a.v.s., je takođe počeo plakati i govoriti: 'Da, ta je vijest doprla do mene, ta je vijest doprla do mene.'”¹⁶⁸⁶

¹⁶⁷⁷ Ebu Davud.

¹⁶⁷⁸ Suru El Ea'la, 1.

¹⁶⁷⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶⁸⁰ Ibn Huzejme, Ibn Hibban-sahih.

¹⁶⁸¹ Suru El Ea'la.

¹⁶⁸² Suru Gašija.

¹⁶⁸³ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶⁸⁴ Suru Gašija. Malik.

¹⁶⁸⁵ Suru Gašija.

¹⁶⁸⁶ Ibn Ebi Hatim, Slično predanje bilježi i Ibn Hibban od Ebu Hurejre.

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Vjerovjesnik, ,s.a.v.s., je na podne namazu učio sure A'la i Gašija.“¹⁶⁸⁷

Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi na podnevskom namazu na prvom rekatu učio: 'Sebbihisme rabbikel ea'la'¹⁶⁸⁸, a na drugom El Gašije.“¹⁶⁸⁹

Imam Nevevi kaže: „Katkada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., na bajramima učio Kaf i Ikterebetis sa'atu, katkada Sebbihisme i Gašije.“¹⁶⁹⁰

89. VRIJEDNOSTI SURE EL FEDŽR-ZORA

وَالْفَجْرِ . وَلَيَالٍ عَشْرٍ .

„Tako mi zore, i deset noći.“¹⁶⁹¹

Ibn Kesir u svom Tefsiru kaže: „Tako mi zore, tj. tako mi svitanja. Ovdje se naročito misli na zoru prvog dana Kurban bajrama. 'I deset noći', tj. prvih deset noći mjeseca Zul-hidžeta.“¹⁶⁹²

Od Abdullaha ibn Abbasa se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nema dana u kojima je učinjeno dobro djelo Allahu draže, od onih u Zul hidždžetu, tj. njegovih prvih deset dana. Upitali su: 'I od borbe na Allahovom putu?' rekao je: 'I od borbe na Allahovom putu. Jedino je bolji postupak čovjeka koji se uputi sa svojim životom i imetkom pa izgubi i jedno i drugo.'“¹⁶⁹³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allahu su najdraža urađena dobra djela u prvih deset dana Zul hidžedžeta, zato u njima

¹⁶⁸⁷ Ibn Huzejme, Ibn Hibban-sahih.

¹⁶⁸⁸ Suru El Ea'la.

¹⁶⁸⁹ Nesai.

¹⁶⁹⁰ Nevevi.

¹⁶⁹¹ El Fedžr, 1-2..

¹⁶⁹² Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁶⁹³ Buhari, Tirmizi, Ebu Davud, Ibn Madže.

što više činite tesbih, zahvalujte Allahu, izgovarajte 'La ilah illallah' i donosite tekbir."¹⁶⁹⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Što više izgovarajte šehadet i tekbir. Post jednog od tih dana vrijedi koliko godinu dana posta, a dobro djelo urađeno u njima nagrađuje se sedam stotina puta.**“¹⁶⁹⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nema nijednog plemenitijeg djela kod Allaha niti onog koji se više nagrađuje od djela koje se uradi u prvih deset dana Zul hidždždata.**“¹⁶⁹⁶

90. VRIJEDNOSTI SURE EL BELED-GRAD

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلْدَ. وَأَنْتَ حِلٌّ بِمَذَا الْبَلْدَ.

“**Kunem se gradom ovim a tebi će biti dopušteno sve u gradu ovome.**”¹⁶⁹⁷

Ibn Kesir o ovoj zakletvi veli: „**Kunem se gradom ovim**, tj. gradom Mekkom. ‘...a tebi će biti dopušteno sve u gradu ovom’, tj. pošto u njoj živiš neobučen u ihrame, tebi se u njoj dozvoljava borba. Allah je Svome Poslaniku, s.a.v.s., jedan dio dana učinio Mekku dopuštenom, o čemu govori hadis o čijoj su vjerodostojnosti svi saglasni i u kome stoji: ‘Ovaj grad Allah je učinio svetim od onoga dana otkako je stvorio nebesa i Zemlju i takav će ostati sve do Sudnjeg dana. U njemu je zabranjeno sjeći drveće, čupati travu osim što je meni učinjeno dozvoljenim jedan dio dana. Danas je povraćena njena svetost kao što je bila jučer. Neka prisutni ovo prenese odsutnom.’“¹⁶⁹⁸

¹⁶⁹⁴ Taberani.

¹⁶⁹⁵ Bejheki.

¹⁶⁹⁶ Bejheki.

¹⁶⁹⁷ El Beled, 1-2.

¹⁶⁹⁸ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'an'a.“

U drugoj verziji ovog hadisa stoji: „**Ako neko, u njemu, sebi dopusti borbu zato što je bila dopuštena Allahovom Poslaniku, recite: 'U njemu je Allah dozvolio borbu Svome Poslaniku, a vama nije.'**“¹⁶⁹⁹

91. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠEMS-SUNCE

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže: „Namaz najsličniji Poslanikovom jeste onaj koji sam klanjao za tim i tim imamom. Prva je dva rekata podne namaza oduljivao, a druga dva klanjao je nešto kraće, dok je ikindiju klanjao nešto brže. Na akšamu je učio kraća sura iz zadnje sedmine Kur'ana, a na jaciji je učio suru Veš šemsi ve duhaha¹⁷⁰⁰ i sure po dužini slične njoj. Na sabahu je učio dvije duže sure.“¹⁷⁰¹

Džabir, r.a., veli: „Muaz ibn Džebel, r.a., predvodio je ljude na jaciji, pa ju je oduljio, te neki čovjek prekide namaz i ode. Kad su to ispričali Muazu, on im reče: 'To je munafik!' Ta vijest doprla je do čovjeka, te se on uputi Poslaniku, s.a.v.s., da mu ispriča šta je Muaz rekao. Nakon toga Poslanik, s.a.v.s., reče Muazu: '**Muaze, zar smutnju širiš? Kad ljude predvodiš u namazu uči, Veš šemsi ve duhaha,**¹⁷⁰² **Sebbihisme rabbikel ea'la,**¹⁷⁰³ **Vel lejli iza jegša**¹⁷⁰⁴ **i Ikre' bismi rabbike.**'“¹⁷⁰⁵

Prenosi se od Abdullaха ibn Burejdea, a on od svoga oca koji je kazao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u jaciskom namazu, koji je posljednji, učio suru Eš Šems i njoj slične sure.“¹⁷⁰⁶

---

¹⁶⁹⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁷⁰⁰ Suru Eš Šems.

¹⁷⁰¹ Nesai-sahih.

¹⁷⁰² Suru Eš Šems.

¹⁷⁰³ Suru El Ea'la.

¹⁷⁰⁴ Suru El lejl.

¹⁷⁰⁵ Suru El Alek. Nesai-sahih.

¹⁷⁰⁶ Tirmzi, Nesai-sahih.

92. VRIJEDNOSTI SURE EL LEJL-NOĆ

Pričao je Muharib ibn Disar da je rekao: „Čuo sam Džabira da se neki čovjek od ensarija približavao sa dva njegova dromedara¹⁷⁰⁷, a noć se već spustila, pa je pristao uz Mu'aza da klanja, a ostavio je oba dromedara, te je ušao sa Mu'azom, te je otpočeo sa učenjem El Bekare i En Nisa, pa je čovjek klanjao, i otišao, te je dospjelo do čovjeka da ga je Mu'az vrijedao, otišao je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i požalio mu se. Pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Mu'azu: *'Jesi li ti iskušivač ili huškač? Tri puta. Da si klanjao sa 'Sebbihisme rabbikel a'la' i 'Veš šemsi ve duhaha' i 'Vel lejli'*¹⁷⁰⁸, jer iza tebe klanjaju, stariji, oni koji imaju neku potrebu i slabij."¹⁷⁰⁹ Muharib je rekao da je bio akšam namaz.

Prenosi se od Simaka ibn Harba da je rekao: „Čuo sam Džabira ibn Semureta gdje kaže: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., učaše na podne i ikindiji namazu sa 'Vel lejli iza jagša' i 'Veš šemsi ve duhaha' i slično njima, a na sabah namazu učaše duže od toga.'"¹⁷¹⁰

Prenosi se od Simaka da je čuo Džabira ibn Semureta da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi sunce klonulo zapadu klanjao bi podne namaz i učio bi „Vel lejli iza jagša“, takođe i na ikindiji namazu, kao i kod drugih namaza, osim sabah namaza, njega bi odužio.”¹⁷¹¹

Prenosi se od Džabira ibn Semure koji kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na podne učio „Vel lejli iza jagša“, a na ikindiji suru sličnu njoj, dok je na sabah namazu učio duže.”¹⁷¹²

¹⁷⁰⁷ Ljudi koji pomoći deva nose vodu za zaljevanje.

¹⁷⁰⁸ Da si klanjao sa surama: Ea'la, Šems i Lejl.

¹⁷⁰⁹ Buhari u „Sahih“, Muslim u „Sahih“, Ibn Huzejme u „Sahih“, Ebu Avane u „Mustahredž“, Ibn Hibban u „Sahih“, Ebu Davud u „Sunen“, Ibn Madže u „Sunen“, Nesai u „Es Sunenus Sugra“, Tahavi u „Šerhu Me'anil Asar“ i u „Muškilul Asar“, Bejheki u „Es Sunenul Kubra“, Ahmed u „Musned“, Ibnul Dža'd u „Musned“, Šafi u „Musned“, Et Tajalisi u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat.“

¹⁷¹⁰ To su sure: Lejl i Šems. Muslim u „Sahih“, Ebu Avane u „Mustahredž“, Nesai u „Es Sunenus Sugra“ i u „Es-Sunenul Kubra“, Bejheki u „Es Sunenul Kubra“, Ahmed u „Musned“, Ibn Huzejme u „Sahih“, Et Tajalisi u „Musned“, Taberani u „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁷¹¹ Ibn Madže u „Sunen“, Šejh Albani kaže: „Hadis je sahih.“ Taberani u „El Mu'džemul Kebir.“

¹⁷¹² Nesai-sahih.

Od Abdullaха se prenosi da je Ebu Bekr, r.a., otkupio Bilala od Umejja ibn Halefa za ogrtač i deset oka zlata i onda ga oslobođio. Povodom tog slučaja Allah, dž.š., je objavio:

وَاللَّيْلٌ إِذَا يَغْشَى . وَالنَّهَارُ إِذَا تَحَلَّى . وَمَا خَلَقَ الذَّكَرُ وَالْأُنثَى . إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَّرٌ .

„Tako mi noći kada tmine razastre, i dana kad svane, i Onoga koji muško i žensko stvara, vaš trud je, zaista, različit.“¹⁷¹³ Ovo se odnosi na razlikovanje između truda Ebu Bekra i Umejja ibn Halefa.

93. VRIJEDNOSTI SURE ED DUHA-JUTRO

Navodi se od Džabira, r.a., da je rekao: „Muaz je stao i klanjajući jaciju oduljio s učenjem, pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Muaze, dovodiš li ti to ljude u iskušenje? Kamo ti: 'Hvali ime Gospodara svoga Svevišnjeg', 'Tako mi jutra' i 'Kad se nebo rascijepi?'“¹⁷¹⁴

Navodi se predanje u kojem se kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom na akšamu i jaciji učio sure koje počinju sa 'Vel lejli iza jegša' i 'Ved duha', a u podne i ikindiji 'Sebbihisme Rabbikel ea'la' i 'Hel etake hadisul gašije.'“¹⁷¹⁵

Od El Esveda ibn Kajsa navodi se da je rekao: „Čuo sam Džunduba da je rekao: 'Vjerovjesnik, s.a.v.s., se jednom prilikom razbolio pa nije noćni ibadet provodio jednu ili dvije noći, pa mu je jedna žena došla i rekla: 'Muhammed, mora da te je tvoj šeđtan napustio.' Na to je Uzvišeni Allah objavio: 'Tako mi jutra i noći kad se utiša, Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!'“¹⁷¹⁶

¹⁷¹³ Lejl, 1-4. Ibn Ebi Hatim. Ibn Asakir.

¹⁷¹⁴ Sure: Ea'la, Duha i Infitar. Buhari, Muslim, Nesai.

¹⁷¹⁵ Sure: Lejl i Duha, a druge dvije su: Ea'la i Gašija. Bezzar u „Musned.“

¹⁷¹⁶ Sure Duha. Buhari, Muslim, Tirmizi, Ahmed.

وَالْمُضْحَىٰ . وَاللَّيْلٌ إِذَا سَجَىٰ . مَا وَدَعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ . وَلَلآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ
الْأُولَىٰ . وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرَضَىٰ .

„Tako mi jutra, i noći kada se utiša, - Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo! Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovoga svijeta, a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti!“¹⁷¹⁷

Prvo mišljenje je ono koje se prenosi od Džunduba ibn Abdullahe, r.a., da je rekao: „Džibril se jedno izvjesno vrijeme nije pojavljivao sa Objavom, pa je jedna žena iz plemena Kurejš rekla: 'Napustio ga njegov šejtan.'“¹⁷¹⁸ Tim povodom je objavljeno prvih pet ajeta ove sure.

Po drugom mišljenju ajeti su objavljeni kada je Ummi Džemil, supruga Ebu Džehla, rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.: „Muhammede, ne vidim više onog tvog šejtana. On je tebe, eto, napustio?“¹⁷¹⁹

Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas rekao: „Kada je Allahovom Poslaniku počela objava Kur'ana, Džibril mu je neko vrijeme prestao dolaziti pa se zbog toga zabrinuo. Idolopoklonici su tada rekli: 'Gospodar njegov ga je ostavio i omrznuo.' Na to je Allah, dž.š., objavio: 'Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!'“¹⁷²⁰

94. VRIJEDNOSTI SURE EL INŠIRAH-ŠIROKOGRUDNOST

Prenosi se od Tavusa da je rekao: „Moj otac spajaše 'Sebbihisme rabbikel a'la' i 'Vel lejli iza jagša' na jednom rekatu, i spajaše 'Ved duha' i 'Elem nešrah leke sadreke' na drugom rekatu kod obaveznih namaza.“¹⁷²¹

Obavijestio nas je Er Rebi da je rekao: "Pričao nam je Šafija da je rekao: 'Učio je na akšam namazu sa Fatihom suru 'Ed Duha' i 'Elem nešrah

¹⁷¹⁷ Duha, 1-5.

¹⁷¹⁸ Buhari, Muslim.

¹⁷¹⁹ Buhari.

¹⁷²⁰ Duha, 3. Ibn Kesir „Tefsir Kur'ana.“

¹⁷²¹ Sure: Ea'la i Lejl, a druge dvije su: Duha i Inširah. Abdurrezzak Es San'ani u „Musannef.“

leke sadrek', i njima dvojima sličnim, a nismo se ustezali da uči i više od toga.”¹⁷²²

95. VRIJEDNOSTI SURE ET TIN-SMOKVA

Prenosi se od El Berra ibni Aziba, r.a., koji kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u jacijskom namazu, koji je posljednji učio 'Vet tini vez zejtuni.'”¹⁷²³

Prenosi se od El Berra ibni Aziba, r.a., koji kaže: „Vjerovjesnik, s.a.v.s. je, dok je bio na putovanju, učio na jednom od rekata jacije namaza 'Vet tini vez zejtuni.'”¹⁷²⁴

Od El Berra ibn Aziba se prenosi da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao običaj ovo poglavlje 'Smokva' učiti na jednom od dva rekata namaza prilikom putovanja. Nisam nikoga čuo da ljepše uči i da ima ljepši glas od njega.”¹⁷²⁵

وَالْتَّيْنِ وَالرَّبِيعُونَ. وَطُورٌ سِينِينَ. وَهَذَا الْبَلْدِ الْأَمِينِ.

„Tako mi smokve i masline, i Sinajske gore, i grada ovog bezbjednog.”¹⁷²⁶
 Pod „Tako mi smokve i masline“ smokvom i maslinom misli se na kraj gdje one uspijevaju, tj. na Jerusalem i njegovu okolinu, gdje je Allah, kao poslanika, poslao Isaa, a.s. Pod „i Sinajske gore“ misli se na Sinajsku goru gdje je Allah govorio sa Musaom ibn Imranom, a.s. „i grada ovog bezbjednog“, tj. Mekke grada koji je za onog ko u njega uđe siguran i u kome je posлан Muhammed, s.a.v.s.¹⁷²⁷

Bilježi se od Ebu Hurejre, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kada neko od vas prouči 'Vet tini vez zejtuni' i dođe do kraja, i prouči: 'Zar Allah nije sudija najpravedniji!', neka kaže: 'Bela ve ene

¹⁷²² Sure: Duha i Inširah. Bejheki u „Ma'rifets suneni vel asari.“

¹⁷²³ Tirmizi.

¹⁷²⁴ Buhari.

¹⁷²⁵ Malik, Kutubus-sitte.

¹⁷²⁶ Tin, 1-3.

¹⁷²⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

ala zalike mineš šahidin.' 'Svakako, i ja sam jedan od onih koji to svjedoče.' Ko prouči: 'La uksimu bi jevmil kijame'¹⁷²⁸, i dođe do ajeta: 'I zar Taj nije kadar mrtve oživiti', neka kaže: 'Svakako.' Ko prouči: 'Vel Murselati urfa', i dođe do kraja ajeta: 'Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati', i neka kaže: 'Vjerujemo u Allaha, dž.š.'¹⁷²⁹

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Kad neko od vas prouči: 'Tako mi smokve i masline' i dođe do kraja, neka poslije rijeći: 'Zar Allah nije sudija najpravedniji?!" prouči: 'Jeste, i mi to potvrđujemo.'"¹⁷³⁰

96. VRIJEDNOSTI SURE EL ALEK-UGRUŠAK

Džabir, r.a., veli: „Muaz ibn Džebel, r.a., predvodio je ljude na jaciji, pa ju je oduljio, te neki čovjek prekide namaz i ode. Kad su to ispričali Muazu, on im reče: 'To je munafik!' Ta vijest doprla je do čovjeka, te se on uputi Poslaniku, s.a.v.s., da mu ispriča šta je Muaz rekao. Nakon toga Poslanik, s.a.v.s., reče Muazu: „Muaze, zar smutnju širiš? Kad ljude predvodiš u namazu uči, 'Veš šemsi ve duhaha', 'Sebbihisme rabbikel a'la', 'Vel lejli iza jegša' i 'Ikre' bismi rabbike.”¹⁷³¹

اَفْرُّ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ . خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ . اَفْرُّ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ . الَّذِي
عَلَمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ . عَلَمَ بِالْقَلْمَنِ .

„Čitaj, u ime Gospodara tvoga koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, koji poučava Peru, koji čovjeka poučava onome što ne zna.”¹⁷³²

Od Aiše se navodi da je rekla: „Prvo što je od Objave počeo dobijati Allahov Poslanik, s.a.v.s., bili su istiniti snovi. Što god bi sanjao, obistinilo bi se jasno

¹⁷²⁸ Kijame, 1.

¹⁷²⁹ Ebu Davud, Ahmed, Tirmizi.

¹⁷³⁰ Tirmizi.

¹⁷³¹ Sure: Šems, Ea'la, Lejl i Alek. Nesai-sahih.

¹⁷³² Alek, 1-5.

kao zora. Zatim mu se omilila samoća, pa je odlazio u pećinu Hira i tamo je po više noći provodio u razmišljanju i pobožnosti. Zatim bi se odatle skrhan i iscrpljen vraćao Hatidži, dok mu jednom, dok je bio u pećini Hira, nije došao melek i donio Objavu. Melek mu je u njoj rekao: 'Čitaj!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: 'Rekao sam: 'Ja ne znam čitati', pa me je uhvatio i stisnuo. Zatim me je pustio i ponovno rekao: 'Čitaj!' Ja sam, opet, rekao da ne znam čitati, pa me je po drugi put uhvatio, stisnuo, a zatim pustio i rekao: 'Čitaj!' Ja sam, opet, rekao da ne znam čitati, pa me je po treći put uhvatio, stisnuo, a zatim pustio i rekao: 'Čitaj, u ime Gospodara tvoga Koji sve stvara' - dok nije došao do - 'Koji Čovjeka poučava onome što ne zna.'"¹⁷³³

Dalje se navodi: „Odatle se uplašen vratio Hatidži i rekao: 'Umotajte me, umotajte me!', pa su ga umotali dok mu strah nije prošao, kad je rekao: 'Hatidža, šta je sa mnom?' Zatim joj je ispričao šta se desilo i rekao: 'Bio sam se prepao za sebe.' Ona mu je rekla: 'Naprotiv, budi sretan i veseo... Tako mi Allaha, Allah te nikada neće osramotiti. Ti paziš rodbinu, govorиш istinu, pomažeš iznemoglog, počašćavaš goste i pomažeš pravdu.' Hatidža ga je, zatim odvela kod svoga amidžića Vereka ibn Nevfela ibn Esed ibn Abdul Uzza ibn Kusaja, čovjeka koji je u predislamsko doba bio primio kršćanstvo, poznavao pismo i na arapskom napisao Evandželje. Bio je sijed, slijep starac. Hatidža mu je rekla: 'Amidžiću, čuj šta priča tvoj bratić!' Vereka je rekao: 'Pričaj, moj bratiću, šta ima!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao mu je šta mu se desilo i šta je vidio, pa mu je Vereka rekao: 'Ovo je zakon koji je već objavljen Musau. Kamo sreće da sam mlađi! Da mi je samo dočekati i vidjeti kako te tvoj narod progoni!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao je: 'Zar će me oni protjerati?!" 'Hoće', odgovorio je Vereka: 'Nikada niko nije došao sa ovim, kao ti, a da mu se nisu suprostavili. Ako dočekam taj dan, svesrdno ću ti pomoći.' Vereka je ubrzo umro."¹⁷³⁴

---

¹⁷³³ Alek, 1-5. Ahmed.

¹⁷³⁴ Buhari, Muslim, Ahmed.

HADISI O ZNANJU, NAUCI I UČENJACIMA

Muavija ibn Sufjan, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kome Allah želi dobro, podari mu razumjevanje vjere i nadahne ga da ide pravim putem.**“¹⁷³⁵

Prenosi se od Ummi Hane da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**O Aiša, neka glavno tvoje pokućanstvo bude nauka i Kur'an.**“¹⁷³⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dvojica su nezasitiva: onaj ko traži znanje i onaj ko traži dunjaluk.**“¹⁷³⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učenjaci mogu ummeta su kao poslanici Benu Isra'il.**“¹⁷³⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Učenjaci su nasljednici Allahovih poslanika.**“¹⁷³⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ukažite počast učenjacima jer su oni nasljednici Allahovih vjerovjesnika. Ko njih poštuje taj poštaje i Allaha i Njegova Poslanika.**“¹⁷⁴⁰

Prenosi se od Ebu Muse el Eš'arija, r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Primjer upute i znanja s kojim me je Allah poslao jeste primjer kiše koja padne na zemlju. Zemlja koja je plodna upije tu kišu, pa iz nje nikne mnogo bilje i pašnjaci. Zemlja koja je neplodna sačuva tu vodu, pa Allah dadne da se ljudi njome okoriste za piće, napajanje i navodnjavanje. A zemlja koja je pjeskovita ne čuva vodu niti iz nje niče bilje niti pašnjaci. Takav je slučaj s onim koji shvati vjeru, pa se okoristi onim s čime sam ja poslan i poduči sebe i druge.**

¹⁷³⁵ Buhari, Muslim.

¹⁷³⁶ Ebu Hanife „Musned.“

¹⁷³⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁷³⁸ Buhari, Ahmed.

¹⁷³⁹ Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Mažde, Ibn Hibban.

¹⁷⁴⁰ Buhari.

Na kraju je primjer onoga koji se ne osvrće niti prihvata Allahovu uputu s kojom sam poslan.“¹⁷⁴¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Onaj ko drgogoga nečemu poduči ima nagradu svih onih koji po tome budu radili, s tim što se neće umanjiti nagrada onih koji rade.“¹⁷⁴²

Prenosi Abdullah ibn Mes'uda, dae čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: „Nema zavidnosti, osim u dvije stvari: prema čovjeku kojem je Allah dao imetak, pa ga on potroši za Istinu, i čovjeku kojem je Allah dao mudrost, pa on po njoj sudi i poučava druge.“¹⁷⁴³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nikakva dobit nije vrijedna kao korisno znanje, kojim čovjek uputi na Pravi Put ili odvrti od lošeg puta. Nije ispravna vjera ako nije ispravna pamet.“¹⁷⁴⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Svako ko izađe iz svoje kuće s namjerom da traži znanje meleki će podmetnuti svoja krila, zadovoljni s tim što on radi.“¹⁷⁴⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Slijedite učenjake jer su oni svijetlo ovoga svijeta i svetiljke Ahireta.“¹⁷⁴⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Pravi vjernik koji se napaja znanjem koje sluša sigurno će završiti u Džennetu.“¹⁷⁴⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Mudrost je vjernikova izgubljena stvar, gdje god je nađe, ona mu pripada.“¹⁷⁴⁸

---

¹⁷⁴¹ Buhari, Muslim.

¹⁷⁴² Ibn Madže-sahih.

¹⁷⁴³ Buhari, Muslim, Ahmed, Nesai, Ibn Madže.

¹⁷⁴⁴ Taberani.

¹⁷⁴⁵ Ahmed, Ibn Madže, Ibn Hibban, Hakim-sahih.

¹⁷⁴⁶ Džamius-Sagir.

¹⁷⁴⁷ Tirmizi.

¹⁷⁴⁸ Tirmizi.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko slijedi put na kome se stiče znanje, Allah će mu olakšati put u Džennet.**“¹⁷⁴⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Za učenog čovjeka moli svako pa čak i riba u moru.**“¹⁷⁵⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Doista Allah, Njegovi meleci, stanovnici nebesa i zemlje, čak i mrav u mravnjaku i kit u utrobi mora blagosiljavu onoga ko ljude podučava dobru.**“¹⁷⁵¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Mesuda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah dž.š., će sakupiti učenjake na Sudnjem danu i reći im: „Ja nisam stavio Svoju mudrost u vaša srca osim što sam vam želio dobro. Idite u Džennet, Ja sam vam već oprostio sve što ste počinili.**“¹⁷⁵²

Prenosi se da je Safvan ibn Assal, r.a., rekao: „**Došao sam Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio u džamiji naslonjen na svom crvenom ogrtaču i rekoh mu: O Allahov Poslaniče, ja sam došao da tražim znanje. On reče: 'Dobro došao tragaoče za znanjem. Zaista meleki obavijaju svojim krilima onoga ko traži znanje. Potom se penju jedan na drugog sve dok ne dostignu zemaljsko nebo iz ljubavi prema onome što se traži.'**“¹⁷⁵³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ide putem nauke, Allah će mu olakšati put u džennet. Meleki pružaju svoja krila tragaocu za znanjem zadovoljni šta on radi. Za oprost grijeha, učenom čovjeku mole nebeski stanovnici i zemljani, čak i ribe u vodi. Učeni od pobožnog je bolji koliko je mjesec sjajniji od ostalih zvijezda. Učenjaci su nasljednici Allahovih poslanika, jer poslanici u svojoj zaostavštini nisu ostavljali imetak nego nauku. Ko odabere nauku, odabralo je ono najbolje.**“¹⁷⁵⁴

¹⁷⁴⁹ Muslim, Tirmizi, Ebu Davud.

¹⁷⁵⁰ Ebu Ja'la-sahih.

¹⁷⁵¹ Tirmizi.

¹⁷⁵² Ebu Hanife „Musned.“

¹⁷⁵³ Ahmed, Taberani.

¹⁷⁵⁴ Ebu Davud, Tirmizi.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Traženje znanja je dužnost svakog muslimana.**“¹⁷⁵⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Traženje znanja bolje je od nafile namaza.**“¹⁷⁵⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Jedan fakih je teži za šejtana od hiljadu pobožnjaka.**“¹⁷⁵⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sve ima svoj stup, a stup Islama je razumjevanje vjere. Jedan u razumjevanju vjere upućen alim teži je šejtanu od hiljadu pobožnjaka.**“¹⁷⁵⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Razlika između učenjaka i pobožnjaka je sedamdeset stepeni.**“¹⁷⁵⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Prednost učenjaka nad pobožnim je kao prednost punog mjeseca nad ostalim zvijezdama.**“¹⁷⁶⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Vrijednost učenjaka nad pobožnjakom je kao moja vrijednost nad ljudima moga ummeta.**“¹⁷⁶¹

Ebu Umame veli: „Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., spomenuta su dva čovjeka: pobožnjak i učenjak, pa je on rekao: 'Vrijednost učenjaka nad pobožnjakom je tolika kolika je razlika između mene i najslabijeg od vas. Zaista, Allah, Njegovi meleki, stanovnici nebesa i Zemlje, pa čak i mrav u svom skrovištu i riba u vodi čine dovu za onoga koji poučava ljude dobru.'“¹⁷⁶²

---

¹⁷⁵⁵ Ibn Abdul Berr-sahih. Ebu Hanife „Musned.“

¹⁷⁵⁶ Taberani.

¹⁷⁵⁷ Tirmizi.

¹⁷⁵⁸ Džamius-Sagir.

¹⁷⁵⁹ Džamius-Sagir.

¹⁷⁶⁰ Ebu Nuajm-sahih.

¹⁷⁶¹ Tirmizi.

¹⁷⁶² Tirmizi-sahih.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učenjak je od pobožnjaka bolji za sedamdeset stepeni. Između svakog stepena je koliko konj može trkom proći za sedamdeset godina. To stoga što šejtan izmišlja novotariju i servira je ljudima. Tu novotariju učenjak prepoznaće i zabranjuje je, a pobožnjak koji se samo ibadetom bavi neće je prepoznati.“¹⁷⁶³

Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Neka Allah nagradi čovjeka koji od nas čuje nešto pa to prenese onako kako je čuo, jer možda će onaj kojem se to prenese bolje shvatiti od onog koji je to čuo.“¹⁷⁶⁴

Ubade ibn Samit veli da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nije od mog ummeta onaj ko ne poštuje starije, ko nije milostiv prema mlađima i ko ne zna pravo naših učenjaka.“¹⁷⁶⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Učenjak i učitelj su učesnici u dobru. A nema dobra u ostalima.“¹⁷⁶⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Najgori među ljudima su pokvareni učenjaci, a među ljudima su najbolji pobožni učenjaci.“¹⁷⁶⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ako su među ljudima dva staleža dobra, dobri su i drugi ljudi, a ako su oni loši, loši su i svi ostali. To su učenjaci i vladari.“¹⁷⁶⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Tražite nauku a uz to naučite da ona u sebi sadrži blagost i dostojanstvo, i budite ponizni pred onima od kojih učite.“¹⁷⁶⁹

¹⁷⁶³ El Asbahani.

¹⁷⁶⁴ Ebu Davud, Tirmizi-sahih.

¹⁷⁶⁵ Ahmed, Taberani, Hakim.

¹⁷⁶⁶ Ibn Madže.

¹⁷⁶⁷ Darimi.

¹⁷⁶⁸ Džamius-Sagir.

¹⁷⁶⁹ Taberani.

Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kome dođe smrt dok traži nauku, srest će se s Allahom, a između njega i poslanika bit će razlika samo u stepenu poslanstva.**“¹⁷⁷⁰

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Dunjaluk je proklet, a u njemu je sve prokleto osim spominjanja Allaha, onoga što je vezano za zikr, učenjaka i učenika.**“¹⁷⁷¹

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko bude tražio nauku kojom se stiče Allahovo zadovoljstvo, a ne bude je tražio osim da bi zadobio neku dunjalučku korist, neće osjetiti miris dženneta.**“¹⁷⁷²

Prenosi se od Abdullaха ibn Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko bude tražio nauku da bi raspravljaо sa neznalicama, ili se nadmetao sa učenjacima, ili skretao pažnju na sebe, taj će u džehennem.**“¹⁷⁷³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaka nauka će biti teret za njenog vlasnika osim ono što se u praksu sprovede.**“¹⁷⁷⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Najtežu kaznu na Sudnjem danu imat će učenjak kojem njegovo znanje nije koristilo.**“¹⁷⁷⁵

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Primjer onoga koji stiče znanje, a zatim ga ne prenosi drugima je kao primjer onoga koji gomila blago, ali ništa od njega ne udjeljuje.**“¹⁷⁷⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Primjer učenjaka koji ljude poučava dobru a na sebe zaboravlja, je kao primjer svijeće koja ljudima svijetli, a sama sagorijeva.**“¹⁷⁷⁷

¹⁷⁷⁰ Taberani „El Evsat.“

¹⁷⁷¹ Ibn Madže, Tirmizi-hasen.

¹⁷⁷² Ebu Davud, Ibn Madže, Ibn Hibban.

¹⁷⁷³ Ibn Madže.

¹⁷⁷⁴ Ibn Hibban.

¹⁷⁷⁵ Bejheki, Taberani.

¹⁷⁷⁶ Taberani „El Evsat“-sahih.

¹⁷⁷⁷ Taberani-sahih.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko bude upitan o nekom znanju, pa ga sakrije na Sudnjem danu zauzdat će se vatrenom uzdom.**“¹⁷⁷⁸

U drugoj verziji ovog hadisa se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svaki čovjek koji nauči neko znanje, pa ga prikrije, na Sudnjem danu bit će zauzdan uzdom od vatre.**“¹⁷⁷⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Žestoku kaznu na Sudnjem danu će trpjeti učenjak od čijeg znanja nije bilo koristi.**“¹⁷⁸⁰

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Onaj ko ima znanje a skriva ga od drugih, bit će klet od svakoga, pa čak i od riba u moru i ptica u zraku.**“¹⁷⁸¹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko daje šerijatske odgovore bez znanja, prokleće ga i nebeski i zemaljski meleki.**“¹⁷⁸²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko daje fetve ljudima bez znanja, prokleće ga Allah i meleki.**“¹⁷⁸³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Allah vam neće silom dići znanje nakon što vam ga je Svojom dobrotom dao, nego će znanje od ljudi biti uzeto sa umiranjem učenjaka. Tako će među ljudima ostati neznalice koji će davati vjerske odgovore po vlastitom nahođenju i na taj način sami će zalutati i druge odvesti u zabludu.**“¹⁷⁸⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Sigurno će doći vrijeme u kome će ljudi dočekati da će od islama ostati samo ime, od Kur'ana samo pismo, džamije će se samo graditi ali se u njima neće**

¹⁷⁷⁸ Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Hibban, Hakim-sahih.

¹⁷⁷⁹ Ibn Madže, Ahmed-sahih.

¹⁷⁸⁰ Džamius-Sagir.

¹⁷⁸¹ Džamius-Sagir.

¹⁷⁸² Džamius-Sagir.

¹⁷⁸³ Menavi.

¹⁷⁸⁴ Buhari.

širiti vjera, njihova ulema će biti najgori ljudi pod nebeskim svodom jer će od njih poticati smutnja i na njih će se povratiti.”¹⁷⁸⁵

Prenosi se od Ebu Berze El Eslemija koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Stopala čovjeka na Sudnjem danu neće se pomaknuti sve dok ne bude upitan o životu, u što ga je potrošio, o znanju, šta je uradio s njim, o imetku, kako ga je stekao i u što ga je potrošio i o svom tijelu, u što ga je upotrijebio.**”¹⁷⁸⁶

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Stječite znanje, po vašem izboru. Allaha mi, nećete biti nagrađeni za ono znanje po kome ne budete radili.**”¹⁷⁸⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Doći će jedan čovjek na Sudnji dan pa će biti bačen u Džehennem. Iz njegovog stomaka bit će izvaljena crijeva od patnje u vatri pa će se sa njima okretati kao što se magarac okreće vukući mlinško kolo. Sakupit će se stanovnici Džehennema i pitat će ga: 'Čovječe, šta je to s tobom? Zar nam nisi naređivao dobro a zabranjivao zlo?' On će im odgovoriti: 'Da, naređivao sam vam dobro ali ga ja nisam činio, i zabranjivao sam vam zlo, a sam sam ga činio.'**”¹⁷⁸⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Molite Allaha da vam da korisno znanje, a utječite Mu se da vas sačuva od znanja od koga koristi nema.**”¹⁷⁸⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio ovu dovu: „**Allahu moj utječem Ti se od znanja koje nije plodonosno, i srca koje nije skrušeno, i od duše koja se ne može nasiliti, i od dove koja neće biti uslišana.**”¹⁷⁹⁰

---

¹⁷⁸⁵ Bejheki.

¹⁷⁸⁶ Tirmizi-sahih.

¹⁷⁸⁷ Džamius-Sagir.

¹⁷⁸⁸ Buhari.

¹⁷⁸⁹ Ibn Madže.

¹⁷⁹⁰ Muslim, Tirmizi, Nesai.

97. VRIJEDNOSTI SURE EL KADR-NOĆ KADR

Prenosi se od Zur'e ibn Halife da je rekao: „Čuli smo Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa smo došli, a on nam je ponudio islam, u koji smo prešli i dao nam je jedan udio. Tada smo čuli da se u namazu na prvom rekatu uči Et Tin a na drugom El Kadr.“¹⁷⁹¹

O povodu objave sure El Kadr Abdullah ibn Mes'ud, r.a., je rekao: „Poslanik, s.a.v.s., je pred ashabima spomenuo čovjeka iz Benu Israil koji se borio na Allahovom putu hiljadu mjeseci, ovome su se muslimani zadivili, i začudili pa je objavljena ova sura.“¹⁷⁹²

Od Mudžahida se prenosi da je rekao: „Poslanik, s.a.v.s., ispričao je o vojniku iz Benu Israila koji se borio na Allahovom, dž.š., putu hiljadu mjeseci. Muslimani su se tome začudili pa je Uzvišeni objavio: 'Mi smo ga počeli objavljavati u noći Kadr. A šta ti misliš šta je Noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci...'“¹⁷⁹³, to jest bolja od onih hiljadu mjeseciu kojima je onaj vojnik, boreći se na Allahovom putu, nosio oružje.”¹⁷⁹⁴

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ.

„Mi smo ga objavili u noći Kadr.“¹⁷⁹⁵

„Mi smo Kur'an objavili u blagoslovljenoj noći Kadr koja se nalazi u blagoslovljenom mjesecu ramazanu. Kur'an je odjednom iz Pomno čuvane ploče-Levhi mahfuza, u cijelini spušten na nama najbliže nebo, a odatle po potrebi, prema događajima u toku dvadeset i tri godine objavljujan Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., '...a šta ti misliš šta je noć Kadr?' Ovo je

¹⁷⁹¹ Ebu Ali ibn Seken u "Kitabus sahabe."

¹⁷⁹² Ibn Ebi Hatim. Kurtubi u svom tefsiru. Slično navodi i Ibn Kesir u „Tefsiru Kur'ana.“

¹⁷⁹³ Kadr, 1-3.

¹⁷⁹⁴ Sujuti u "Lubabun nukul."

¹⁷⁹⁵ Kadr, 1.

veličanje značaja ove noći u kojoj je Allah objavio Kur'an, a.š., naročito što je ona '**...bolja od hiljadu mjeseci**', tj. dobro djelo učinjeno u njoj je bolje od pobožnosti u trajanju od hiljadu mjeseci u kojima ne bi bilo noći Kadr.''¹⁷⁹⁶

Enes, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s rekao: „**Došao vam je ovaj mjesec. U njemu ima jedna noć koja je bolja od hiljadu mjeseci. Onaj ko bude lišen dobra ove noći taj je lišen svega dobra, a njenog dobra bit će lišen samo puki nesretnik.**”¹⁷⁹⁷

Ebu Hurejre, r.a., prenosi: „Kad je došao ramazan, Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: **'Došao vam je mjesec ramazan, blagoslovjeni mjesec u kome vam je Allah propisao post. U njemu se otvaraju dženetske, a zatvaraju džehenske kapije. U njemu su okovani šejtani. U njemu je jedna noć bolja od hiljadu mjeseci. Ko bude uskraćen njenog dobra, taj je, zaista, uskraćen, zato što je pobožnost provedena u njoj ravna pobožnosti u trajanju od hiljadu mjeseci.'**”¹⁷⁹⁸

Ebu Hurejre, r.a., navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Svakome ko provede noć Kadr u namazu, čvrsto vjerujući i nadajući se nagradi, bivaju oprošteni prethodni grijesi.**”¹⁷⁹⁹

„...meleki i Džibril, s dozvolom Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake”, tj. zbog bereketa ove noći u njoj se meleki spuštaju više nego uobičajeno. Meleki se u većem broju spuštaju kad se spušta bereket i milost. Tako se oni spuštaju kad se uči Kur'an i okupljaju oko ljudi koji obavljaju zikr. Oni na svojim krilima, iz poštovanja, nose onoga ko traži znanje. Pod riječi 'Er Ruh' ovdje se misli na Džibrila, a.s. **„...sigurnost je u njoj sve dok zora ne svane”**, tj. noć Kadr je sigurna. U njoj šejtan ne može činiti zlo ni navoditi na njega. U njoj se provode odluke i određuje koliko će se živjeti i kakva će biti nafaka. U tom smislu Uzvišeni na drugom mjestu veli: „U

---

¹⁷⁹⁶ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁷⁹⁷ Ibn Madže.

¹⁷⁹⁸ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁷⁹⁹ Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže.

kojoj se svaki mudri posao riješi.¹⁸⁰⁰ Neki kažu da se u toj noći spuštaju meleki, obilaze one koji klanjaju i blagosiljaju ih sve do zore.¹⁸⁰¹

U KOJOJ NOĆI JE NOĆ KADR?

Kada je upitan Allahov Poslanik, s.a.v.s., o noći Kadr rekao je: „**U ramazanu je tražite! Tražite je u zadnjih deset noći je je ona u neparnim noćima; dvadeset prva , ili dvadeset treća, ili dvadeset peta, ili dvadeset sedma, ili dvadeset deveta, ili u posljednjoj noći!**“¹⁸⁰²

Od Ubade ibn Samita se prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: ‘Noć Kadr je u posljednjih deset dana ramazana. Ko ih provede u ibadetu moleći da u njima bude nagrađen, Allah će mu oprostiti i predanje i docnije grijeha. To je neparna noć: dvadeset deveta, dvadeset sedma, dvadeset peta, dvadeset treća, ili dvadeset prva.’“¹⁸⁰³

Od Ubejj ibn Ka'ba se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “**To je dvadeset sedma noć.**”¹⁸⁰⁴

Od Muavije, Ibn Amera, Abdullaха ibn Abbasa i nekih drugih se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “**To je dvadeset sedma noć.**”¹⁸⁰⁵

Neki od ranijih generacija prenose da su pokušali da iz Kur'ana, iz riječi ﴿‘ona’¹⁸⁰⁶, iz ovog poglavlja kao njegove dvadeset sedme riječi, izvuku zaključak da se radi o dvadeset sedmoj noći. Allah, opet, najbolje zna.

¹⁸⁰⁰ Duhan, 4. Dakle, Ibn Kesir veli: "U noći Lejletul kadra izdvoji se iz Levhi mahfusa odredba za narednu godinu i dostavi pisarima; edželi koji će se u njoj okončati šta je od opskrbe određeno, i sve drugo što će se u narednoj godini desiti."

¹⁸⁰¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁰² Ahmed, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih.

¹⁸⁰³ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁰⁴ Muslim.

¹⁸⁰⁵ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

ZNACI NOĆI KADR

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „**Znaci noći Kadr su da je ona čista i svjetla kao da je u njoj pun mjesec. Ona je mirna i tiha. U njoj nema ni prevelike hladnoće ni vrućine. U njoj, dok ne svane, ni jednoj zvijezdi nije dozvoljeno da padne.**“¹⁸⁰⁶

Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je da u njene znake spada: „**Što sunce kad ona osvane izide zaokruženo, bez (uobičajenih) zraka, kao da je pun mjesec. Taj dan šeđtanu nije dopušteno da sa njime izide.**“¹⁸⁰⁷

98. VRIJEDNOSTI SURE EL BEJJINE-JASNI DOKAZ

Od Ammar ibn Ebi Ammara se prenosi da je rekao: „Čuo sam Ebu Habbeta El Bedrija, a pravo ime mu je Malik ibn Amr ibn Sabit El Ensarija da je rekao: 'Kada je objavljeno "...nisu se nevjernici između sljedbenika Knjige...', Džibril je rekao: 'Tvoj Gospodar ti, o Muhammedu, naređuje da je proučiš **Ubejju**', pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Ubejju: 'Džibril mi je naredio da ti proučim ovo poglavje.' Ubejj je rekao: 'Allahov Poslaniče, zar sam tamo spomenut? ' 'Jesi', odgovorio je Poslanik, s.a.v.s., pa je Ubejj zaplakao.“¹⁸⁰⁸

Prenosi se od Enesa ibn Malika da je rekao: „Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao Ubejju ibn Ka'bu: 'Allah mi je naredio da ti učim Kur'an!' 'Allah me je spomenuo tebi!', upitao je. 'Da', odgovorio je. 'Već sam spomenut kod Gospodara svjetova!', reče on. 'Da', odgovrio je. Pa su se njegove oči orosile suzama.“¹⁸⁰⁹

¹⁸⁰⁶ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁰⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁰⁸ Ahmed.

¹⁸⁰⁹ Buhari. Ubejj ibn Ka'b je zaplakao, jer se nije mogao suzdržati od radosti i ushićenja. Zar može biti veće časti za jednog običnog smrtnika od toga da njegovo ime spomene Allah koji je Gospodar svjetova?! Te da naredi Poslaniku, s.a.v.s., da Ubejju lično prouči suru El Bejjine.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ashabu Ubejj ibn Ka'bu rekao: „**Allah mi je naredio da ti proučim suru El Bejjine.**“ Ubejj, r.a., upita: ‘I Allah, dž.š., me je tebi po imenu spomenuo?’ ‘Jeste’, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu odgovori: ‘**Da, tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život.**’ Nakon ovih riječi oči Ubejja ibn Ka'ba, r.a., orosiše se suzama, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu prouči ovu suru.”¹⁸¹⁰

Jedne prilike je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Ubejju ibn Ka'bu: „**Zaista mi je Allah naredio da pred tobom proučim Kur'an.**”¹⁸¹¹

Prenosi se od Abdullaха ibn Amra, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Uzimajte Kur'an od četvorice: od Abdullaха ibn Mes'uda, Ubejja ibn Ka'ba, Salima i Muaza ibn Džebela.**”¹⁸¹²

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Za vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., četverica su sakupila čitav Kur'an¹⁸¹³ i svi su bili ensarije. To su: Muaz ibn Džebel, Ubejj ibn Ka'b, Zejd ibn Sabit i Ebu Zejd.”¹⁸¹⁴

99. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZILZAL-ZEMLJOTRES

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko klanja poslije akšama uoči petka dva rekata, učeći na svakom Fatihu, jedan put, i Iza zulzilet, petnaest puta, Allah će mu olakšati smrtne muke, sačuvat će ga kaburskog azaba i olakšat će mu prijelaz preko Sirat-ćuprije na Sudnjem danu.**”¹⁸¹⁵

Prenosi od S'ada ibn Džunadeta, r.a., koji kaže: „Ja sam bio prvi stanovnik Taifa koji se sreo sa Allahovim Poslanikom. Iz Taifa sam krenuo ranom zorom i stigao na Minu u ikindijsko vrijeme gdje sam se popeo na brijeđ, sišao a onda otisao kod Allahovog Poslanika. Primio

¹⁸¹⁰ Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai, Ahmed.

¹⁸¹¹ Buhari, Tirmizi.

¹⁸¹² Buhari, Muslim. Među ashabima je bilo poznato da je jedan od najboljih učaća Kur'ana bio Ubejj ibn Ka'b.

¹⁸¹³ Naučili Kur'an napamet.

¹⁸¹⁴ Muslim.

¹⁸¹⁵ El Asbahani.

sam islam, nakon čega me poučio surama: Kul huwallahu ehad i Iza zulzilet.”¹⁸¹⁶

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao jednom od ashaba: **'Jesi li se oženio?'** On mu odgovori: 'Nisam, Allahov Poslaniče. Nemam ništa čime bih mogao podnijeti troškove ženidbe. **'Zar ne znaš Kul huwallahu ehad?'** Upita Allahov Poslanik, s.a.v.s. 'Znam.' **'To je trećina Kur'ana. Znaš li Iza dža'e?'** 'Znam.' **'To je četvrtina Kur'ana. Znaš li Kul ja ejjuhel kafirun?'** 'Znam.' **'To je četvrtina Kur'ana. Znaš li Iza zulziletil erdu?'** 'Znam.' **'To je četvrtina Kur'ana. Ženi se, ženi se.'**¹⁸¹⁷

Takođe se od Enesa, r.a., prenosi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Ko prouči: Iza zulziletil, kao da je proučio polovinu Kur'ana; ko prouči: Kul ja ejjuhel kafirun, kao da je proučio četvrtinu Kur'ana, a ko prouči: Kulhuwallahu ehad, kao da je proučio trećinu Kur'ana.'**¹⁸¹⁸

Od Abdullaha ibn Amra ibn Asa, r.a., se prenosi da je neki čovjek zatražio od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da mu prouči univerzalnu suru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., prouči suru Zilzal, pa kad ga sasluša do kraja, taj čovjek reče: „Tako mi Onoga Koji te je poslao sa istinom, neću više ništa drugo učiti. Potom ode, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Spasi se mali čovjek, spasi se mali čovjek.'**¹⁸¹⁹

Jedne prilike je jedan Arap došao kod Poslanika, s.a.v.s., i zamolio ga da mu prouči nešto iz Kur'ana. On mu prouči nekoliko ajeta iz posljednjih sura, među kojima su bili i ajeti sure zilzal: **„Onaj ko bude uradio koliko trun dobra – vidjet će ga, a onaj ko bude uradio koliko trun zla – vidjet će ga.**¹⁸²⁰ Čovjek reče. 'Dovoljno mi je to što sam čuo, Božiji Poslaniče.' Ashabi se začudiše tom čovjeku zašto ne želi više slušati Kur'an, a Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Čovjek je otisao kao fakih.'**¹⁸²¹

¹⁸¹⁶ Taberani.

¹⁸¹⁷ Tirmizi-hasen, Muslim „Kitabut Temjiz.“

¹⁸¹⁸ Tirmizi, Bejheki, Ibn Merdevejh.

¹⁸¹⁹ Ebu Davud, Ahmed, Hakim.

¹⁸²⁰ Sure Zilzal, 7-8.

¹⁸²¹ Pod izrazom 'fakih' Allahov Poslanik, s.a.v.s., je htio reći da je čovjek otisao kao onaj ko je razumio poruke i pouke proučenih ajeta. . Jusuf El Karadavi u „Sifatu ibadur Rahman.“

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko noću prouči suru Ez Zilzal bit će mu upisano kao da je proučio pola Kur'ana. Ko prouči suru El Kafirun bit će mu upisano kao da je proučio četvrtinu Kur'ana. Ko prouči suru El Ihlas bit će mu upisano kao da je proučio trećinu Kur'ana.“¹⁸²²

Navodi se od Abdullahe ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Iza zulziletil erdu, je kao pola Kur'ana. Kulhuwallahu, je kao trećina Kur'ana, Kul ja ejjuhel kafirun, je kao četvrtina Kur'ana.“¹⁸²³

Prenosi Alija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči suru Zilzal četiri puta kao da je cijeli Kur'an proučio.“¹⁸²⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči suru Zilzal kao da je proučio pola Kur'ana.“¹⁸²⁵

Abdullah ibn Abbas kaže da riječi Uzvišenog: ﴿إِذَا زُلْزَلَتِ الْأَرْضُ زُلْزَلَهَا﴾. „Kada se Zemlja najžešćim potresom svojim zatrese.“¹⁸²⁶ znače: Kad ga odozdo pokrene, a ﴿وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا﴾ “...i kad Zemlja izbací terete svoje”, kad iz sebe mrtve izbací. Ovakvo mišljenje zastupa većina ranijih učenjaka.

U ovom značenju, Uzvišeni na drugom mjestu kaže:

﴿وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّثٌ. وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَحَلَّتْ.﴾

„I kada se Zemlja rastegne i izbací ono što je u njoj i potpuno se isprazni.“¹⁸²⁷

Od Ebu Hurejre navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zemlja će svoja blaga izbacivati u vidu zlatnih i srebrenih stupova. Ubica će doći i reći: 'Zbog ovoga sam ubijao.' Zatim će doći onaj koji

¹⁸²² Ibnu Sunnu.

¹⁸²³ Tirmizi, Bejheki, Hakim-sahih.

¹⁸²⁴ Tirmizi.

¹⁸²⁵ Tirmizi.

¹⁸²⁶ Zilzal, 1.

¹⁸²⁷ Inšikak, 3-4.

je prekidao rodbinske veze i reći: 'Zbog ovoga su prekinute moje rodbinske veze.' Zatim će doći kradljivac i reći: 'Zbog ovoga su mi odsječene ruke.' Zatim će biti pozvani, ali niko ništa neće uzimati.”¹⁸²⁸

Ebu Hurejre je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proučivši ajet: '..toga Dana će ona vijesti svoje kazivati', rekao: 'Znate li šta su njene vijesti?' Rekli su: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju', pa je rekao: 'Njene vijesti bit će da će svakom čovjeku i ženi svjedočiti šta su na njoj počinili i govoriti: Taj i taj je tada i tada uradio to i to. To će biti njene vijesti i kazivanje.'”¹⁸²⁹

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Na Sudnjem danu ljudi će biti sakupljeni na jednoj crvenkastobijeloj zemlji koja će biti poput čiste ploče na kojoj neće biti ničijeg znaka.”¹⁸³⁰

Prenosi se od Sehl ibn Sa'da, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ljudi će na Sudnjem danu biti sakupljeni na Zemlji, koja će biti potpuno bijela kao disk od najboljeg brašna i neće na njoj biti znamenja ni za koga.”¹⁸³¹

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah, dž.š. će u šaci zemlju stisnuti, a desnicom će svojom nebesa smotati pa će reći. 'Ja sam Vladar, pa gdje su zemaljski vladari?'”¹⁸³²

Prenosi se od Abdullaха ibn Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah dž.š. će na Sudnjem danu smotati nebesa, zatim će ih uzeti u desnicu i reći: 'Ja sam Vladar, gdje su silnici? Gdje su oholi?' Zatim će ljevicom Zemlju smotati i reći: 'Ja sam Vladar. Gdje su silni? Gdje su oholi?'”¹⁸³³

Prenosi se od Ubejdullaха ibn Miksema da je vidio Abdullaха ibn Omera, r.a., kako opisuje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah

¹⁸²⁸ Muslim.

¹⁸²⁹ Ahmed, Tirmizi.

¹⁸³⁰ Muslim.

¹⁸³¹ Muslim.

¹⁸³² Buhari, Muslim.

¹⁸³³ Muslim.

će uzeti nebesa i Zemlju Svojom rukom i reći će: 'Ja sam Allah', pa će stisnuti šaku i otvoriti je, pa će reći: 'Ja sam Vladar.' Pa je pogledao Omer, r.a., u mimber i vidio kako se njegovo podnožje kreće i pomislio: 'Hoće li mimber, zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pasti?'"¹⁸³⁴

100. VRIJEDNOSTI SURE EL ADIJAT-ONI KOJI JURE

Prenosi se od Mursela El Hasana da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Iza zulzilet, vrijedi kao pola Kur'ana, a i El Adijat vrijedi kao pola Kur'ana.**”¹⁸³⁵

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا. فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا. فَالْمُغَيْرَاتِ صُبْحًا.

„Tako mi onih koji dahćući jure, pa varnice vrcaju, i zorom napadaju.”¹⁸³⁶

Hafiz Ibn Kesir kaže: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad bi htio napasti, u zoru bi osluškivao čuje li se ezan, pa ako ga ne bi čuo, napao bi. '...i dižu tada prašinu'¹⁸³⁷, tj. prašinu iza konja na bojnom polju. '...pa u njoj u gomilu upadaju'¹⁸³⁸, tj. svi zajedno na mjesto gdje je neprijatelj navale.”¹⁸³⁹

101. VRIJEDNOSTI SURE EL KARI'A-SMAK SVIJETA

Prenosi se od Enesa da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., pojavio od nekih kuća njegovih žena, a Ebu Bekr, r.a., i Omer, r.a., su sjedili, pa se okrenuo tako da se uputio prema njima. Brada Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bila je sjeđa nego li njegova glava. Pa je Ebu Bekr, zaplakao, i rekao: "Allahov Poslaniče, ubrzala ti se sijedost. A on mu reče: 'Da,

¹⁸³⁴ Muslim.

¹⁸³⁵ Itkan, Ebu Ubejd, Dr. Abdullah Šehri u "Vrijednosti učenja Kur'anskih sura."

¹⁸³⁶ Adijat, 3.

¹⁸³⁷ Adijat, 4.

¹⁸³⁸ Adijat, 5.

¹⁸³⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

osijedila me Hud i njoj slične: El Vaki'a, i El Kari'a, i Izeš Šemsu kuvviret, i Seele sailun."¹⁸⁴⁰

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهُ. نَارٌ حَامِيَةٌ.

„A šta ti znaš šta će to biti? - Vatra užarena!”¹⁸⁴¹ tj. užarena, rasplamsala vatra, nepodnosive vrućine.

Od Ebu Hurejre se navodi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: „Žestina vatre koju ljudi na ovom svijetu potpaljuju samo je sedamdeseti dio džehenemske vatre.”¹⁸⁴²

Navodi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Vatra se požalila i rekla: 'Gospodaru, sama sebe jedem', pa joj je dozvolio da dvaput uzdiše; jednom zimi i jednom ljeti. Najveća hladnoća koju osjećate zimi je od nje, a najveća vrućina koju osjećate ljeti je od nje.”¹⁸⁴³

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Vatra je vaš neprijatelj, zato, čuvajte se!”¹⁸⁴⁴

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Sačuvajte se od Vatre, makar sa jednom polovicom hurme, ili lijepom riječi!”¹⁸⁴⁵

Prenosi se od Ebu Se'id El Hudrija, r.a., da je čuo Muhammeda, s.a.v.s., kako je rekao, kada je neko ispred njega spomenuo Ebu Taliba: „Možda će mu moje posredništvo koristiti na Sudnjem Danu, tako da će biti stavljen u mjesto gdje vatra dostiže do članaka, a od toga će mu ključati mozak.”¹⁸⁴⁶

Prenosi se od Enesa ibn Malikha, r.a., da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „Na Sudnjem Danu će stanovnik Džehennema postati čovjek koji je

¹⁸⁴⁰ Sure: Vaki'a, Kari'a, Šems, i Seele sailun tj. sura Me'aridž. Muhammed ibn El Mervezi u „Kijamul Lejli”, Se'id ibn Mensur u „Tefsiru Sunen”, Ibn Sa'd u „Et Tabekatul Kubra.”

¹⁸⁴¹ Kari'a, 10-11.

¹⁸⁴² Buhari, Muslim.

¹⁸⁴³ Buhari, Muslim.

¹⁸⁴⁴ Ahmed.

¹⁸⁴⁵ Buhari.

¹⁸⁴⁶ Buhari, Muslim.

bio najbogatiji na dunjaluku. Obuzet će ga vatra samo jednom i bit će pitan: 'O sine Ademov, jesи ли ikada video nekakvo dobro? Jesi li ikada imao blagodati?' Odgovorit će: 'Ne, tako mi Allaha, nikada!'¹⁸⁴⁷

Prenosi se od Sumre, r.a., da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „Neke će od njih vatra obuhvatiti do zgloba iza pete, neke će obuhvatiti do koljena, neke će obuhvatiti do polovine a neke će obuhvatiti do grla.“¹⁸⁴⁸

102. VRIJEDNOSTI SURE ET TEKASUR-NADMETANJE

Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zar ne može neko od vas svakog dana proučiti hiljadu ajeta?** Ashabi rekoše: 'Pa, ko bi to mogao?' Allahov Poslanik, s.a.v.s. reče: '**Pa, zar ne može neko od vas proučiti suru Elhakumut tekasur?!**'¹⁸⁴⁹

Prenosi se da su Imama Malika ibn Enesa jedne noći čuli kako plače i dugo ponavlja riječi uzvišenog:

ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ.

"Zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno!"¹⁸⁵⁰ Ali, i pored takve bogobojsnosti, znao je biti otvoren prema okolini i društvu i znao je suživjeti s ljudima.

Zehebi navodi da je Sufjan Es Sevri učio suru. „**Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete, sve dok grobove ne naselite...**“¹⁸⁵¹, od jacije do sabaha. Kad god bi legao spavati rekao bi sam sebi: 'Kako da spavam kad me očekuje spuštanje u kabur?'¹⁸⁵²

¹⁸⁴⁷ Muslim.

¹⁸⁴⁸ Muslim, Ahmed.

¹⁸⁴⁹ Bejheki, Hakim. Hadis je sahih prema El Munziriju. Vidi njegovo djelo „Et Tergib Vet Terhib, 1/283.“

¹⁸⁵⁰ Tekasur, 8. Amr Halid u "Da'vetun lit te'ajuš."

¹⁸⁵¹ Suru Tekasur.

¹⁸⁵² Aid El Karni u „Ihfezullahe jahfezuke.“

أَهْمَكُمُ الْتَّكَاثُرُ.

„**Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete**“¹⁸⁵³ tj. da što više imetka i djece steknete, pa vas ovaj svijet zaokuplja i odvraća pažnju od onoga svijeta. „**حَتَّىٰ زُرْمُ الْمَقَابِرِ .**“¹⁸⁵⁴ „**Sve dok grobove ne naselite**“¹⁸⁵⁴, tj. dok ne pomrete.

Abdullah ibn Šihhir, r.a., kaže: „Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on je učio suru: ‘**Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete...**’¹⁸⁵⁵, zatim je rekao: ‘Čovjek će govoriti: Moj imetak moj imetak!, pa će mu se reći: A imaš li išta od imetka, osim ono što si pojeo i tako ga uništio, ili ono što si obukao i tako ga poderao, ili ono što si kao sadaku podijelio i to si jedino trajno ostavio.’”¹⁸⁵⁶

Od Enesa se navodi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Čovjek stari i oronjava, ali dvije osobine uz njega ostaju: pohlepa i nada u dug život.**”¹⁸⁵⁷

Ebu Hurejre, r.a., prenosi: „Dok su Ebu Bekr i Omer sjedili, prišao im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i upitao: ‘**Šta vas je natjerala da ovdje sjedite?**’ Njih dvojica su odgovorili: ‘Tako nam Onoga Koji te je s istinom poslao, iz naših kuća nas nije istjerala ništa drugo do glad.’ On je rekao: ‘**Tako mi Onoga Koji me je s istinom poslao, ni mene nije ništa drugo istjerala.**’ Odatle su krenuli zajedno dok nisu došli do kuće jednog ensarije čija ih je žena dočekala, koju je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao: ‘**Gdje je taj i taj?**’¹⁸⁵⁸ Odgovorila je da je otišao da im potraži pitke vode. Čovjek je došao noseći mješinu sa vodom i rekao: ‘Dobro došli! Zar je Božijeg roba mogao posjetiti neko odabraniji nego što je Vjerovjesnik koji me je posjetio danas!’ Objesivši mješinu sa vodom za korijen grane jedne palme, otišao je i donio im grozd hurmi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao ga je: ‘**Zašto ih nisi pootkida?**’ ‘Htio sam da ih pred svojim očima proberete’, odgovorio je. Zatim je uzeo nož, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘**Nemoj da bi zaklao muzaru!**’ Toga dana zaklao im je bravče, pa im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada

¹⁸⁵³ Tekasur, 1.

¹⁸⁵⁴ Tekasur, 2.

¹⁸⁵⁵ Suru Tekasur.

¹⁸⁵⁶ Muslim, Tirmizi.

¹⁸⁵⁷ Buhari, Muslim.

¹⁸⁵⁸ Upitao je gdje je njen muž.

su jeli, rekao: **'За ово ћете, на Судњем дану, бити питани. Из ваших кућа вас је истјерала глад и нисте се у њих поновно вратили док ово нисте добили. Ово спада у благодати.'**¹⁸⁵⁹

Ali ibn Ebu Talha od Abdullaha ibn Abbasa prenosi da je u pogledu riječi Uzvišenog: ﷺ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ.

„Zatim ћете тога дана за сладак живот бити питани сигурно!“¹⁸⁶⁰, rekao: 'Sladak život jesu zdravo tijelo, uši i oči. Allah će Svoje robove pitati u što su ih koristili, iako to On bolje zna od njih samih.'¹⁸⁶¹

Navodi se da je Abdullah ibn Abbas rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Око двије благодати многи људи се зavaravaju: око зdravlja и слобodног времена.'"¹⁸⁶²

Ljudi nedovoljno zahvaljuju na ove dvije blagodati, niti ih koriste kako treba, a svako ko ih ne koristi kako treba i ne vodi o njima brigu, zavarava se i bit će pitan, ali će tada biti kasno što će možda pokajanja doći. Jer je stanje Sudnjeg dana upravo to vrijeme kada će za to biti pitan.

103. VRIJEDNOSTI SURE EL 'ASR-VRIJEME

.وَالْعَصْرِ.

„Tako mi vremena...“¹⁸⁶³ El 'Asr znači: zeman, vakat, vrijeme.

Imam Šafija je govorio: „U Kur'anu postoji jedna kratka sura. Kada bi ljudi po njoj postupali, dovoljna bi im bila. Ona glasi: **'Tako mi vremena, човјек, је на губитку, доиста, само не они који вјерују и добра djela чине, и који jedni drugima истину препоручују и који jedni drugima препоручују strpljenje.'**“¹⁸⁶⁴

¹⁸⁵⁹ Muslim, Ibn Džerir, Ebu Ja'la, četiri Sunena.

¹⁸⁶⁰ Tekasur, 8.

¹⁸⁶¹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁶² Buhari, Tirmizi, Nesai, Ibn Madže.

¹⁸⁶³ 'Asr, 1.

¹⁸⁶⁴ 'Asr, 1-3. Dr. Jusuf El Karadavi u „Sifatu ibadur Rahman.“

Amr ibn El 'As spominje da ga je Musejleme El Kezzab, kad mu je Amr, prije nego je primio islam došao, pitao: „Šta je u ovom periodu objavljeno vašem drugu.¹⁸⁶⁵ Amr je rekao: 'Objavljeni mu je jedna kratka, jezgrovita i rječita sura.' 'Koja?', upitao je, pa mu je rekao:

وَالْعَصْرِ. إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ. إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحُقْقِ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ.

'Tako mi vremena, čovjek, je na gubitku, doista, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.'¹⁸⁶⁶ Pa je Musejleme malo razmislio i rekao: 'I meni je objavljeno nešto slično.' Amr je upitao: 'Šta je to?', pa je rekao: 'O glodaru, o glodaru! Ti imaš dva uha i prsa, a ostatak ti je udubina, rupa.' Zatim je upitao: 'Amr, kako ti se sviđa?' Amr mu je odgovorio: 'Tako mi Allaha, ti dobro znaš da ja znam da lažeš.'¹⁸⁶⁷

Neka se Allah, dž.š., smiluje Amru koji je pred lažovom istinu rekao pokazujući mu na taj način da perfektno poznaje tu objavljenu suru i da je iz Musejlemovih ustiju tog dana izlašla samo laž a nikako Allahova, dž.š., objava.

104. VRIJEDNOSTI SURE EL HUMEZE-KLEVETNIK

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لِمَزَةٍ.

"Teško svakom klevetniku-podrugljivcu."¹⁸⁶⁸

Ebu Dževza kaže: "Upitao sam Ibn Abbasa, r.a.: 'Ko su ovi kojima je Allah obećao dolinu u Džehennemu?' On mi reče: 'To su oni koji prenose tuđe riječi s ciljem da posiju smutnju na Zemlji i koji na taj način zavađaju dvojicu koji se vole i koji sramote druge ljude.'"

¹⁸⁶⁵ Muhammedu, s.a.v.s.

¹⁸⁶⁶ 'Asr, 1-3.

¹⁸⁶⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁶⁸ Humeze, 1.

Mudžahid kaže: "El Humeze je onaj koji jede meso drugih ljudi, tj. ogovara ih, a 'Lumeze' je onaj ko potvara nevine osobe."

Ebu Alije veli: "El Humeze je onaj ko u lice napada druge i potvara ih a 'Lumeze' je onaj ko im to radi iza leđa."

Katade veli: "Humeze je onaj koji napada jezikom a 'Lumeze' je onaj ko namiguje podrugljivo, jede meso drugih ljudi, tj. ogovara ih i potvara ih za ono što nisu učinili."

Učenjaci se razilaze u tome na koga se odnose navedene riječi.

Jedni kažu da se to odnosi na jednog mnogobošca po imenu Džemil ibn Amir El Džemhi.

Drugi kažu da se ajet odnosi na Ahnesa El Šurejka. Ibn Abbas, r.a., o povodu ovog ajeta kaže: "To je jedan mnogobožac koji je ogovarao i sramotio druge ljude." Drugi kažu da se ovaj ajet odnosi na sve one koji posjeduju ova ružna svojstva.

Imam Taberi veli: "Smatram da je ispravno da kažemo da je Allah, dž.š., ovim ajetom obuhvatio sve one koji su se okitili ovim svojstvima bez obzira ko to bio."

Prenosi se od Džabira da je rekao: „Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da uči:

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ.

'I misli da će ga blago njegovo besmrtnim učiniti!'"¹⁸⁶⁹

---

¹⁸⁶⁹ Humeze, 3. Ebu Davud u „Sunen“, Ibn Hibban u „Sahih“, Šu'ajb El Arnaut kaže: „Sened mu je hasen.“; Hakim u „Mustedrek“ i kaže: „Hadis je sa sahih senedom“, Nesai u „Es Sunenul Kubra“, Taberani u „El Mudžemul Evsat.“

105. VRIJEDNOSTI SURE EL FIL-SLON

Prenosi se od Amra ibn Mejmuna da je rekao: „Klanjao nam je Omer ibn El Hattab, r.a., akšam namaz, pa je na prvome rekatu učio 'Vet tini vez zejtuni ve turi Sinin', a na sljedećem rekatu 'Elem tere' i 'Li ilafi' zajedno.“¹⁸⁷⁰

Prenosi se od El Ma'rur ibn Suvejda da je rekao: „Bio sam sa Omerom, r.a., između Mekke i Medine, pa nam je klanjao sabah namaz, te je učio: 'Elem tere kejfe fe'ale rabbuke' i 'Li ilafi Kurejš'¹⁸⁷¹, pa je video ljude kako dolaze i klanjaju u džamiju, pa je pitao za njih, te su mu rekli: Džamija, u kojoj je klanjao Vjerovjesnik, s.a.v.s. Na tome je rekao: 'Uistinu su propali oni koji su bili prije vas jer su uzimali tragove njihovih vjerovjesnika kao bogomolje. Ko prođe pored nečeg od džamija a nastupi vrijeme namaza, neka klanja, a u suprotnom neka produži.'“¹⁸⁷²

أَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ.

„Zar nisi čuo šta je sa vlasnicima slona Gospodar tvoj uradio!“¹⁸⁷³

Vlasnici slona su oni koji su sa Ebrehom, Abesincem iz Jemena došli da sruše Kabu, pa je Uzvišeni Allah od njih odbranio svoju nepovredivu kuću. Ovo je jedna od blagodati koje je Allah ukazao plemenu Kurejš, odvraćajući od njih vlasnike slona koji su bili naumili da Kabu sruše do temelja. Allah je vlasnike slona uništio, ponizio, omeo njihove nakane i razočarao. Vlasnici slona bili su kršćani i njihova vjera bila je ispravnija od idolopoklonstva u kome je bio ogrezao Kurejš. Ovaj događaj bio je priprema i nagovještaj dolaska Allahovog Poslanika, s.a.v.s., jer je on, po najvjerojatnijim predajama, rođen, upravo te godine. Allah nije pomogao Kurejše protiv Abesinaca zato što su oni bili bolji od njih, nego zato da bi zaštitio Drevni

¹⁸⁷⁰ Učio je na prvom rekatu suru Tin, a drugom rekatu sure Fil i Kurejš. Abdurrezzak Es San'ani u „Musannef“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, Tahavi u „Šerhu me'anil asari.“

¹⁸⁷¹ Sure Fil i Kurejš.

¹⁸⁷² Abdurrezzak u „Musannef“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef.“

¹⁸⁷³ Fil, 1.

hram koji će Allah učiniti još časnijim i slavnijim, slanjem posljednjeg vjerovjesnika Muhammeda, s.a.v.s.¹⁸⁷⁴

OPIS TOG DOGAĐAJA

Ebreha, Abesinac, sagradio je u Sani i do tada nezapamćeno ukrasio jednu ogromnu crkvu, čvrsto odlučivši da na taj način privuče Arape i odvratи ih od Kabe. Na to je otvoreno pozivao u svojoj zemlji. To se nije svidjelo adnanskim i kahtanskim Arapima, a kod plemena Kurejš izazvalo je svaku osudu i negodovanje, tako da je jedan od njih krišom, preko noći, ušao u crkvu, i u njoj izvršio nuždu i pobjegao. Čuvši za ovo, Ebreha se zakleo da će krenuti na Mekku i do temelja srušiti Kabu. Mukatil ibn Sulejman navodi da su neki mladići, Kurejševići, ušli u crkvu i u njoj podmetnuli požar. Pošto je taj dan puhaljak vjetar crkva je izgorjela do temelja i srušila se. Na to se Ebreha, na čelu velike vojske, uputio prema Mekki, vodeći sa sobom jednog ogromnog slona po imenu Mahmud. Kada su Arapi vidjeli šta se sprema, smatrali su da su dužni suprotstaviti se i braniti Kabu. Ebrehi se prvo suprotstavio Zu Nefer, jedan od jemenskih prvaka i vladara, sa svojim ljudima, ali ga je Ebreha porazio i zarobio. Ebrehi se suprotstavio i Nufejl ibn Habib El Hasami sa svojim ljudima. Ovaj otpor je trajao oko dva mjeseca, ali je Ebreha na kraju porazio i zarobio Nufejla. U prvi mah, Ebreha je namjeravao da pogubi Nufejla, ali mu je kasnije oprostio, s tim da mu ovaj bude vodič kroz Hidžaz. Kada je Ebreha naišao kroz Taif, njegovi stanovnici su ga laskavo primili i sa njim kao vodiča poslali Ebu Regala. Kada je Ebreha sa svojom vojskom došao do El Muhammesa, u blizini Mekke, ulogorio se i sa svojom vojskom napao na stado mekkanskih deva koje su sa drugom stokom bile na paši, i zarobio ih. Među njima je bilo i dvije stotine Abdul Muttalibovih deva. Ebreha je odatle poslao Hanata El Humejrija da mu dovede kurejševičke pravake da im kaže da on nije došao da se bori protiv njih, osim ako mu se budu suprotstavljeni u rušenju Kabe. Sa Hanatom se vratio Abdul Muttalib koga je Ebreha primio sa poštovanjem. Sišao je sa divana i sa Abdul Muttalibom sjeo na prostrti čilim na zemlji i preko prevodioca ga upitao šta od njega traži. Abdul Muttalib je rekao: "Vrati mi mojih dvije stotine deva koje ste otjerali! Na to je Ebreha odgovorio: 'Kada sam te ugledao, svidjela mi se tvoja odvažnost, a sad si tako skroman. Govoriš mi o dvije stotine deva koje sam ti otjerao, a ne spominješ mi Hram, simbol tvoje vjere i vjere tvojih očeva? Ja sam došao da ga srušim, a ti mi o njemu ništa ne govorиш?!' Na to je Abdul Muttalib rekao: 'Ja sam gospodar

¹⁸⁷⁴ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'an'a.“

deva, a ovaj Hram ima svoga Gospodara Koji će ga braniti.' Na to je Ebreha rekao: 'Od mene ga neće moći odbraniti.' Abdul Muttalib je rekao: 'Vidjet ćemo.' Zatim je Ebreha Abdul Muttalibu vratio njegove deve.

'Zar lukavstvo njihovo nije upropastio.'¹⁸⁷⁵ Vrativši se među Kurejševiće, Abdul Muttalib im je naredio da se povuku i utvrde u brdima oko Mekke, bojeći se da im vojska ne nanese kakvo zlo, a on je sa grupom prvaka molio Allaha da sačuva Kabu. Uzevši za halku na vratima Kabe, Abdul Muttalib je rekao: 'Nema razloga za bojazan. Čovjek brani svoju kuću, pa i Ti brani svoju. Njihov krst i lukavstvo nikada neće pobijediti Tvoju mudrost, kako ćeš ih odvratiti.' Kada je Ebreha pripremio slona da krenu za Mekku, Nufejl ibn Habib je prišao slonu, uzeo ga za uho i rekao mu: 'Mahmude, lezi i vrati se zdrav tamo odakle si i došao. Ti se nalaziš na svetoj Božjoj zemlji!' Zatim je pustio slona pa je slon legao. Nufejl je zatim otišao, popeo se na brdo i pridružio se Kurejševićima. Vlasnici slona su slona udarali i gonili da ustane, ali je on odbijao da posluša. Kad bi ga okrenuli prema nekoj drugoj strani, ustao bi i krenuo, ali kad bi ga okrenuli prema Hramu, opet bi legao.

'i protiv njih jata ptica poslao, koje su na njih grumenje od gline pečene bacale, pa ih je On kao lišće koje su crvi istočili učinio?'¹⁸⁷⁶ Ibn Ebi Hatim svojim lancem prenosilaca od Ubejd ibn Umejra prenosi da je rekao: 'Kada je Allah htio da uništi vlasnike slona, na njih je poslao ptice, poput zidarskih lasta, koje su dolazile iz mora, od kojih je svaka nosila po tri kamenčića, po dva u nogama i po jedan u kljunu. Kad bi iznad njih naletjele, graknule bi, a onda na njih izručile kamenčice iz kandži i kljuna. Koji god bi kamenčić pogodio nekog od njih u glavu, prošao bi kroz cijelo tijelo i izašao na čmar, a kad bi promašio glavu i pogodio drugi dio tijela, izašao bi na drugu stranu. Sve se ovo dešavalo dok je Abdul Muttalib, sa ostalim Kurejševićima, među kojima su bili i Nufejl El Hasami, Mut'im ibn 'Addi, 'Amr ibn 'Ai'z El Mahzumi i Mes'ud ibn 'Amr Es Sekafi, stajao na brdu Hira i posmatrao šta se dešava sa Abesincima i kako Allah spušta kaznu na vlasnike slona i sročuje svoju srdžbu. Dok je ovo gledao, Nufejl je u stihovima govorio: 'Kuda ćete sada pobjeći kad vas Bog progoni, Ešrem je poražen a ne pobjednik!' Mukatil ibn Sulejman navodi da su se Kurejševići tada domogli bogatog plijena od onih koji su ih namjeravali opljačkati. Za Abdul Muttaliba kaže da je dobio taj dan zlata da bi se rupa mogla napuniti. Ata ibn Jesar kaže: 'Od kazne koja ih je pogodila, svi vlasnici slona, nisu odmah pomrli. Neki su pomrli odmah, dok je od drugih otpadalo meso, komad po komad, dok su bježali. Kad je Uzvišeni Allah Muhammeda, s.a.v.s., poslao

¹⁸⁷⁵ Fil, 2.

¹⁸⁷⁶ Fil, 3-5.

kao poslanika, On je među blagodatima i dobrotu prema Kurešijama ubrojao i to kad je od njih odvratio Abesince i tako ih ostavio u životu. Ko god se od njih vratio živ u svoju zemlju, poput Ebrehe, vratio se izranjavan i bolestan, samo zato da bi ispričali šta im se desilo. Tijelo im se u komade raspadal, a Ebrehi je srce puklo kad se vratio u svoju zemlju i grad Sanu. Abdullah Ibn Abbas dalje kaže: 'Tako mi Allaha, nije umro prije nego što im je ispričao šta im se desilo. Kad im je ispričao, umro je.' Nakon njega vlast je preuzeo njegov sin Jeksum, a nakon njegove smrti Ebrehin drugi sin Mesruk, a onda ih je sviju iz Jemena protjerao kralj Sejf ibn Zi Jezen El Himjeri, uz Kisrinu pomoć.¹⁸⁷⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dan oslobođanja Mekke rekao: „**Allah je slona spriječio da ne uđe u Mekku i nad njom vlast dao Svome Poslaniku i pravovjernima. Njena nepovredivost ponovno se vratila danas kao što je bila jučer. Jeste li čuli? Neka prisutni prenese odsutnom!**¹⁸⁷⁸“

106. VRIJEDNOSTI SURE KUREJŠ-KUREJŠIJE

Prenosi se od Ez Zubejra da je rekao: „Rek'ao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Allah je odlikovao Kurejš sa šest osobina: odlikovao ih je jer su oni obožavali Allaha deset godina, Kojeg je obožavao samo Kurejš, odlikovao ih je jer ih je On pomogao na dan slona a bili su mnogobošci, odlikovao ih je jer je zbog njih objavljena sura iz Kur'ana u koju je samo njih ubrojao: 'Li ilafi Kurejš', odlikovao ih je jer je u njih vjerovjesništvo, i hilafet, i vratarska služba¹⁸⁷⁹ i napajanje.'¹⁸⁸⁰

Prenosi se od Amra ibn Mejmuna da je rekao: „Klanjao nam je Omer ibn El Hattab, r.a., akšam namaz, pa je na prvome rekatu učio 'Vet tini vez

¹⁸⁷⁷ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁷⁸ Buhari, Muslim.

¹⁸⁷⁹ Počast otvaranja i zatvaranja Ka'be.

¹⁸⁸⁰ Počasna dužnost opskrbe hadžija vodom. Hakim u „Mustedrek“ i kaže: „Ovaj hadis je sa sahīh senedom“, Taberani u „El Mu'džemul Evsat“ i u „El Mu'džemul Kebir.“

zejtuni ve turi Sinin', a na sljedećem rekatu 'Elem tere' i 'Li ilafi' zajedno."¹⁸⁸¹

Prenosi se od El Ma'rur ibn Suvejda da je rekao: „Bio sam sa Omerom, r.a., između Mekke i Medine, pa nam je klanjao sabah namaz, te je učio: 'Elem tere kejfe fe'ale rabbuke' i 'Li ilafi Kurejš'¹⁸⁸², pa je video ljude kako dolaze i klanjaju u džamiju, pa je pitao za njih, te su mu rekli: Džamija, u kojoj je klanjao Vjerovjesnik, s.a.v.s. Na tome je rekao: 'Uistinu su propali oni koji su bili prije vas jer su uzimali tragove njihovih vjerovjesnika kao bogomolje. Ko prođe pored nečeg od džamija a nastupi vrijeme namaza, neka klanja, a u suprotnom neka produži.'"¹⁸⁸³

107. VRIJEDNOSTI SURE EL MA'UN-DAVANJE U NARUČ

فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ. الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ.

„A teško onima koji, kada molitvu obavljaju, molitvu svoju kako treba ne izvršavaju.”¹⁸⁸⁴

Prenosi se da je Sad ibn Vekkas upitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji su ti ljudi koje Allah, dž.š., spominje u ova dva ajeta sure Ma'un, pa je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „To su oni koji obavljaju namaz kada istekne njegovo vrijeme.”¹⁸⁸⁵

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Namaz munafika je ovakav: sjedi i promatra Sunce i tek kada ono bude između dva šejtanska roga, tada ustaje i skljuca četiri rekata, pritom vrlo malo spominjući Allaha.”¹⁸⁸⁶

¹⁸⁸¹ Učio je na prvom rekatu suru Tin, a drugom rekatu sure Fil i Kurejš. Abdurrezzak Es San'ani u „Musannef“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef“, Tahavi u „Šerhu me'anil asari.“

¹⁸⁸² Sure Fil i Kurejš.

¹⁸⁸³ Abdurrezzak u „Musannef“, Ibn Ebi Šejbe u „Musannef.“

¹⁸⁸⁴ Ma'un, 4-5.

¹⁸⁸⁵ Taberani, Bejheki.

¹⁸⁸⁶ Muslim.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Munafici klanjaju tako što besposliče sve dok se sunce ne približi zapadu, a onda ustane i na brzinu klanjaju četiri rekata na kojima Allaha vrlo malo spominju.**“¹⁸⁸⁷

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „**Namaz munafika je takav da čeka do samog isteka ikindijskog vremena i kada sunce dođe između dva šejtanska roga, on ustane i nabrzinu klanja četiri rekata spominjući Allaha vrlo malo.**“¹⁸⁸⁸

Hasan El Basri kaže: „Ako klanja, pretvara se, a ako ga namaz prođe, ne brine se. On od svog imetka, zekat ne izdvaja.“¹⁸⁸⁹

„**Koji se samo pretvaraju.**“¹⁸⁹⁰ Od Abdullaha ibn Amra se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ko ljudima priča o svojim djelima, tj. hvali se, Allah ga u očima svojih stvorenja umanjuje i prezire.**“¹⁸⁹¹

108. VRIJEDNOSTI SURE EL KEVSER-MNOGO DOBRO

Prenosi se od Ebu Ubejde da je rekao: „Upitao sam Aišu, r.a., o riječima Uzvišenog: ‘**Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali!**’“¹⁸⁹², pa mi je odgovorila: ‘To je rijeka koja je data vašem Vjerovjesniku, s.a.v.s., na čijim je obe obale izdubljeni biser. Njenih posuda ima koliko i zvijezda. Posuda Kevsera je kao roj zvijezda.’“¹⁸⁹³

---

¹⁸⁸⁷ Muslim, Malik.

¹⁸⁸⁸ Nesai. Prenosi se od Enesa, r.a., da je pričao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: ‘**To je namaz munafika, to je namaz munafika, to je namaz munafika! Sjedi i posmatra sunce sve dok ne bude između rogova šejtana, ustane i nabrzinu obavi četiri rekata spominjući samo malo Allahovo ime.**’“ Malik.

¹⁸⁸⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁸⁹⁰ Ma'un, 6.

¹⁸⁹¹ Ahmed.

¹⁸⁹² Kevser, 1.

¹⁸⁹³ Buhari.

Od Enesa ibn Malika navodi se da je rekao: „Dok je sa nama bio u džamiji, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakratko je zadrijeao, a onda je podigao glavu smijući se. Rekli smo: 'Allahov Poslaniče, čemu si se nasmijao?' Rekao je: 'Upravo mi je objavljeno jedno poglavlje, pa je proučio:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ. فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحُرْ. إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ.

'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali, zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji, onaj koji tebe mrzi sigurno će on bez pomena ostati.'¹⁸⁹⁴ A zatim je rekao: 'Znate li šta je: Kevser?' Rekli smo: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: 'To je rijeka sa mnogo dobra koju mi je obećao moj Gospodar. To je bazen na koji će na Sudnjem danu, sa posudama brojnim kao nebeske zvijezde, dolaziti moji sljedbenici, pa će jednom robu između njih biti spriječeno da priđe. Ja ću reći: 'Gospodaru, i on je moj sljedbenik.' On će mi reći: 'Ti ne znaš kakve je sve novine on uveo poslije tebe.'"¹⁸⁹⁵

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „... A, dali znate šta je to Kevser? To je obećana rijeka od našeg Gospodara. U njoj je velika značajnost i korist višestruka. To je rijeka kojoj će moj ummet prići na Sudnjem danu. Njena ljepota i divljenje je kao sjaj mnogobrojnih krasnih zvijezda na plavetnilu neba.”¹⁸⁹⁶

Prenosi se od Ebu Zerra, r.a., da je rekao: „Upitao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., o posuđu oko Havda, pa mi je rekao: 'Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, posuđa oko havda ima više nego zvijezda na nebo i njihovih sazviježđa u vedroj noći. Džennetsko posuđe je takvo da ko se iz njega napije više ne žedni. Na kraju Havda su dva oluka iz Dženneta. Ko se iz njih napije neće više žednjeti. Vrelo Havd je široko koliko i dugo u mjeri razdaljine od Omana do Ejle, voda u njemu je bjelija od snijega a slada od meda.'"¹⁸⁹⁷

Od Abdullaha ibn Amra, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Razdaljina moga Havda je mjesec dana hoda, a isto toliko i

¹⁸⁹⁴ Kevser, 1-3.

¹⁸⁹⁵ Muslim, Hakim.

¹⁸⁹⁶ Muslim, Ebu Davud.

¹⁸⁹⁷ Muslim.

njegovih uglova. Njegova voda je bjelija od srebra, njegov miris je ugodniji od miska, a njegovih pehara je koliko i nebeskih zvijezda. Ko se iz njega napije, nikad poslije neće ožednjeti.¹⁸⁹⁸

Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Havd će ispred vas biti udaljen kao što je udaljenost između Džebra¹⁸⁹⁹ i Ezruha¹⁹⁰⁰. U njemu ima ibrika koliko nebeskih zvijezda. Ko se iz njega napije, nikad poslije neće ožednjeti.**¹⁹⁰¹

Prenosi se od Zejd ibn Erkama da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Vi ćete biti jedan dio od sto hiljada ili sedamdeset hiljada dijelova koji će doći na moj Havd. A tog dana ih je bilo osamsto ili devetsto.**¹⁹⁰²

Prenosi se od Sunabihii Ahmesija da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ja ću vas, prije ostalih, dovesti do Havda i ponositi ću se vašom brojnošću nad ostalim ummetima, stoga se nipošto nemojte ubijati poslije mene.**¹⁹⁰³

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Moj Havd je veći nego što je udaljenost Ejle¹⁹⁰⁴ od Adene¹⁹⁰⁵. Bjeliji je od snijega i sladi od meda pomiješanog sa mlijekom. Posude na njemu su brojnije od zvijezda na nebu. Ja ću odvraćati neke ljude od njega kao što čovjek odvraća tuđe deve od svoga vrela.** Ashabi upitaše: ‘Poslaniče, hoćeš li nas tada moći prepoznati?’ Poslanik, s.a.v.s., odgovori: ‘**Da. Imat ćete obilježje koje neće posjedovati nijedan drugi narod. Doći ćete mi lica bijelih i svjetlih od tragova abdesta.**¹⁹⁰⁶

Prenosi se od Sevbana, r.a., sluge Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je on rekao: „**Razdaljina mog Havda je kao razdaljina između Adena i Ejle. Bjeliji je od mlijeka a sladi je od meda. Njegovog posuđa ima kao zvijezda na nebu. Ko se iz njega napije nikad više neće ožednjeti. Prvi ljudi koji će doći do Havda su siromašni muhadžiri, uprljane odjeće i**

¹⁸⁹⁸ Muslim.

¹⁸⁹⁹ U Siriji.

¹⁹⁰⁰ U Jordanu.

¹⁹⁰¹ Buhari.

¹⁹⁰² Tajalisi-sahih.

¹⁹⁰³ Ibn Madže-sahih.

¹⁹⁰⁴ Grad u Jordanu.

¹⁹⁰⁵ Jug Arabije.

¹⁹⁰⁶ Muslim, Ibn Madže.

raščupanih kosa. Oni nisu imali udoban život niti su im se otvarala vrata časti i ugleda. Omer, r.a., prenosi Sevban, r.a., tada zaplaka, dok ne skvasi bradu i reče: 'Ali ja sam imao udoban život i vrata časti i ugleda su mi bila otvorena?! Sigurno neću oprati svoje odjelo sve dok se ne zaprlja, niti ću nauljiti kosu, neka se razbaruši.'¹⁹⁰⁷

Abdullah ibn Amr prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Moj Havd je vrelo veliko koliko mjesec putovanja i okruglo je. Njegova voda je bjelija od mlijeka, a miris ugodniji od miska, posude na njemu su poput zvijezda na nebnu. Ko se sa njega jednom napije, nikad više neće ožednjjeti.**“¹⁹⁰⁸

O ukusu Havda Allahov Poslanik, s.av.s., je rekao: „**Bjeliji je od snijega a sladi od meda. U njemu su slivena dva oluka iz Dženneta, jedan je od zlata, a drugi od srebra.**“¹⁹⁰⁹

Od Abdullaha ibn Omera se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kevser je rijeka u Džennetu čije su obale zlatne a korito od bisera i rubina. Njena prašina je mirisnija od miska, njena voda je slada od meda i bjelija od snijega.**“¹⁹¹⁰

Od Enesa se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Putujući po Džennetu, ukaza mi se rijeka na čijim obalama su bila uzvišenja od šupljeg bisera, pa sam upitao: Šta je ovo Džibrile? 'Ovo je Kevser koji ti je darovao tvoj Gospodar.' Tad melek udari rukom po njoj, a njeno blato zamirisa poput miska.**“¹⁹¹¹

Od Enesa se, takođe, prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ušao sam u Džennet i ugledao rijeku na čijim su stranama šatori od bisera.**“¹⁹¹²

Od Enesa ibn Malika se prenosi da je rekao: „Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio na miradžu i vratio se rekao je: 'Prošao sam pored jedne rijeke sa čije su

¹⁹⁰⁷ Tirmizi.

¹⁹⁰⁸ Buhari, Muslim.

¹⁹⁰⁹ Muslim, Ahmed, Abdurrezzak, Ibn Ebi Šejbe.

¹⁹¹⁰ Tirmizi-sahih.

¹⁹¹¹ Buhari.

¹⁹¹² Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

obe strane bile kupole od šupljeg bisera, pa sam upitao: Šta je ovo Džibrile? 'Ovo je mnogo dobro'¹⁹¹³, odgovorio je.'¹⁹¹⁴

Navodi se od Semure, r.a., da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zaista svaki Vjerovjesnik ima svoj Havd, i oni će se međusobno hvalisati koji ima najviše posjetilaca. Ja se uistinu nadam da će, od sviju njih, imati najviše.**“¹⁹¹⁵

Prenosi se od Ka'ba ibn Udžreta, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**O Ka'be, tražim zaštitu kod Allaha za tebe, od zapovjednika, upravljača koji će doći poslije mene. Pa ko im bude dolazio na vrata, podrži ih u njihovim lažima i pomogne u njihovom zulumu, takav nije moj niti sam ja njegov. Takav neće doći na moj Havd. A ko im dođe na vrata ali ih ne podrži u njihovim lažima, ne pomogne ih u zulumu, takav je moj i ja sam njegov. On će doći kod mog Havda. O Ka'be, namaz je dokaz, strpljivost je čvrst štit a sadaka ništi grijeha kao voda vatru. Ka'be, čovjek se neće udebljati na nezakonit način a da ta debljina ne bude najpreča vatri.**“¹⁹¹⁶

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kada budem stajao iznad havda, pojavit će se jedna skupina koju će prepoznati. Između mene i njih će izaći jedan čovjek koji će mi reći: 'Goni!' 'A gdje?' Upitat će u. 'Tako mi Allaha, u Džehennem.' Ja će onda pitati šta se s njima zabilo, a on će odgovoriti: 'Oni su se odmetnuli i svom nevjerstvu povratitli.' Potom će se pojaviti druga skupina i nju će prepoznati. Između mene i njih će se pojaviti čovjek koji će povikati da dođu. Upitat će ga gdje, a on će odgovoriti: 'Tako mi Allaha, u Džehennem.' Ja će onda pitati šta se s njima zabilo, a on će odgovoriti: 'I oni su se odmetnuli, a samo mali broj njih je spašen vatre.'**“¹⁹¹⁷

---

¹⁹¹³ Kevser.

¹⁹¹⁴ Buhari.

¹⁹¹⁵ Tirmizi-Hasen hadis na osnovu drugih predanja.

¹⁹¹⁶ Tirmizi-sahih.

¹⁹¹⁷ Buhari.

109. VRIJEDNOSTI SURE EL KAFIRUN-NEVJERNICI

Od Džabira se navodi da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., ovo je sure i ‘Reci: ’On, Allah je jedan!‘¹⁹¹⁸, učio na dva rekata namaza poslije obavljenog tavafa.”¹⁹¹⁹

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio poglavljia: „Reci: ’O vi nevjernici‘¹⁹²⁰, i ‘Reci: ’On je Allah Jedan‘¹⁹²¹, na dva rekata sabaha.”¹⁹²²

Prenosi se od Abdullahe ibn Omera, r.a.: ”Allahov Poslanik, s.a.v.s., ova dva poglavlja učio na dva rekata namaza prije sabaha i dva rekata namaza poslije akšama, proučio dvadeset i nekoliko puta, ili deset i nekoliko puta.”¹⁹²³

Abdullah ibn Omer, r.a., kaže: „Gledao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dvadeset puta dok je klanjao. Na akšamskom i sabahskom sunnetu učio je ‘Kul ja ejjuhel kafirun’ i ‘Kul huwallahu ehad.’“¹⁹²⁴

Prenosi se od Abdullahe ibn Omera, r.a., da je rekao: „Pratio sam da Allahov Poslanik, s.a.v.s., čitav mjesec dana uči na dva rekata prije sabahskog farza: ‘Kul ja ejjuhel kafirun’ i ‘Kul huwallahu ehad.’“¹⁹²⁵

Nevfel El Ešdžei, r.a., govori da je otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao mu: „Allahov Poslaniče pouči me nečemu što će učiti kada

¹⁹¹⁸ Sure Kafirun i Ihlas.

¹⁹¹⁹ Muslim.

¹⁹²⁰ Suru Kafirun.

¹⁹²¹ Suru Ihlas.

¹⁹²² Muslim.

¹⁹²³ Ahmed, Bejheki u „Šuabul iman.“

¹⁹²⁴ Nesai-sahih.

¹⁹²⁵ Tirmizi-hasen.

legnem u postelju. Rekao je: **'Uči Kul ja ejjuhel kafirun, ona je štit od širka.'**¹⁹²⁶

Prenosi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zar ne želite da vam ukažem na riječ koja će vas spasiti od širka Allahu? Učite: Kul ja ejjuhel kafirun kada želite spavati.**”¹⁹²⁷

Prenosi se od Abdullaха ibn Mes’uda, r.a., da je rekao: „Nebrojeno puta sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako na sunnetima poslije akšama i sunnetima prije sabaha uči: **'Kul ja ejjuhel kafirun'** i **'Kul huwallahu ehad.'**”¹⁹²⁸

Prenosi se da je Džebele ibn Haris, brat Zejda ibn Harisa, rekao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: „**Kad legneš u postelju prouči: 'Reci: 'O vi nevjernici...' do kraja, jer je ovo poglavljje odricanja od idolopoklonstva.**”¹⁹²⁹

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., o suri El Kafirun rekao: „**Naređujte vašoj djeci da je uče prije spavanja, pa im ništa neće moći naštetići. Ko izađe na put, neka uči ovih pet sura: Kafirun, Nasr, El Ihlas, Felek i Nas.**”¹⁹³⁰

Prenosi se od Ubejja ibn Ka’ba, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na vitr namazu učio sure Ea’la, Kafirun i Ihlas...”¹⁹³¹

Navodi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Iza zulziletil erdu, je kao pola Kur'ana. Kulhuwallahu, je kao trećina Kur'ana, Kul ja ejjuhel kafirun, je kao četvrtina Kur'ana.**”¹⁹³²

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Kako su samo divne dvije sure koje se uče na dva rekata prije sabahskog farza: Kafirun i Ihlas!**”¹⁹³³

¹⁹²⁶ Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed, Nesai u „Amelu jevmin ve lejletin.“ Albani kaže da je sahih.

¹⁹²⁷ Ebu Ja’la.

¹⁹²⁸ Tirmizi.

¹⁹²⁹ Taberani.

¹⁹³⁰ Ruhul Bejan.

¹⁹³¹ Ebu Davud, Nesai, Ibn Madže, Darekutni sa sahih senedom.

¹⁹³² Tirmizi, Hakim u "Mustedrek" i kaže da mu je sened sahih.

110. VRIJEDNOSTI SURE EN NASR-POMOĆ

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao jednom od ashaba: **‘Jesi li se oženio?’** On mu odgovori: ‘Nisam, Allahov Poslaniče. Nemam ništa čime bih mogao podnijeti troškove ženidbe.’ **‘Zar ne znaš Kul huvallahu ehad?’** Upita Allahov Poslanik, s.a.v.s. ‘Znam.’ **‘To je trećina Kur'ana. Znaš li Iza dža'e?’** ‘Znam.’ **‘To je četvrtina Kur'ana. Znaš li Kul ja ejjuhel kafirun?’** ‘Znam.’ **‘To je četvrtina Kur'ana. Znaš li Iza zulziletil erdu?’** ‘Znam.’ **‘To je četvrtina Kur'ana. Ženi se, ženi se.’**¹⁹³⁴

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Sura Kul ja ejjuhel kafirun vrijedi kao četvrtina Kur'ana, sura Iza zulzile kao četvrtina Kur'ana, sura Iza džae kao četvrtina Kur'ana.“**¹⁹³⁵

Od Ubejdullaha ibn 'Utbe, r.a., se prenosi da ga je Abdullah ibn Abbas, r.a., pitao: „Znaš li koja je cijela sura iz Kur'ana objavljena posljednja? ‘Da, znam’, rekao sam: **‘Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu...’**¹⁹³⁶ ‘Istinu si rekao!’, kazao je on.”¹⁹³⁷

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao: „Omer me uvodio u društvo istaknutih učesnika bitke na Bedru. Nekima od njih kao da se to nije sviđalo pa su rekli: ‘Zašto da ovaj sjedi s nama kad i mi imamo sinova poput njega?’ Omer je odgovorio: ‘Za njega znate ko je i od koga je...’ Jednog dana me je pozvao i poveo me kod njih sa sobom. Mislim da me je toga dana poveo samo da im pokaže... Pa je upitao: ‘Šta kažete o riječima Allaha, dž.š.: **‘Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu?’**¹⁹³⁸ Neki su rekli: ‘Naredjeno nam je da zahvalujemo Allahu kad nam pomogne i da nam pobjedu.’ Drugi su šutjeli i nisu ništa odgovorili. Mene je upitao:

¹⁹³³ Ibn Hibban.

¹⁹³⁴ Tirmizi, Mušlim „Kitabut Temjiz.“

¹⁹³⁵ Bejheki u „Šuabul iman.“

¹⁹³⁶ Sura Nasr.

¹⁹³⁷ Muslim.

¹⁹³⁸ Sura Nasr.

'Ibn Abbase, kažeš li i ti tako?' Rekao sam: 'Ne!', pa me je upitao: 'A šta ti kažeš?' Rekao sam: 'To je smrtni čas Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji mu je nagovijestio riječima: **'Kad Allahova pomoć i pobjeda dođe'**, to je znak tvoje bliske smrti. **'...ti slavi Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprosti, On pokajanje prima.'** Na to je Omer ibn Hattab rekao: 'Iz ovog poglavlja ne vidim ništa drugo, do što ti kažeš.'¹⁹³⁹

Od Abdullah ibn Abbasa se navodi da je rekao: "Kada je objavljeno: **'Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu.'**¹⁹⁴⁰ Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Nagoviještena mi je smrt.'**¹⁹⁴¹

Abdullah ibn Abbas je rekao: „Kada se Poslanik, s.a.v.s., vraćao iz Bitke na Hunjenu i kada je Uzvišeni objavio: **'Kada Allahova pobjeda i pomoć dođu...'**¹⁹⁴² Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Alija ibn Ebi Talib i Fatima, došla je Allahova pomoć i pobjeda i video si ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze. Neka je uzvišen moj Gospodar i Njemu pripada zahvala i od Njega oprost tražim, jer On mnogo prašta.'**¹⁹⁴³

Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na kraju svoga života mnogo učio: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ.

'Neka je veličanstven Allah i neka Mu je hvala, zahvalujem Mu i molim Ga za oprost.' Rekao je: 'Moj Gospodar me je obavijestio da će vidjeti jedan znak u mom ummetu i naredio mi da kad vidim taj znak, veličam Allaha, zahvalujem Mu i molim Ga da mi oprosti, jer On prima pokajanje! Ja sam taj znak video: 'Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu, i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze, ti veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprosti, On je uvijek pokajanje primao.'¹⁹⁴⁴

¹⁹³⁹ Buhari.

¹⁹⁴⁰ Sura Nasr.

¹⁹⁴¹ Posilje objave sure Nasr Poslanik, s.a.v.s., je živio još dvije godine. Ahmed.

¹⁹⁴² Suru Nasr.

¹⁹⁴³ Ibn Kesir.

¹⁹⁴⁴ Sura Nasr. Muslim.

111. VRIJEDNOSTI SURE EL LEHEB-PLAMEN

Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao i ispeo se na mjesto Saffa, a zatim je pozvao: „**Evo neprijateljskog upada!**, pa su se ljudi okupili oko njega. Neki su mu došli lično, a neki su poslali svoje zastupnike, pa Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: ‘**O sinovi Abdul Muttalibovi, o sinovi Fehra, o sinovi Lu'ja, šta mislite ako vas izvjestim da je konjica u podnožju ovog brda i želi da vas napadne, da li biste mi vjerovali?**’ Rekoše: ‘Da, povjerovali bismo ti’, a on reče: ‘**Ja vas opominjem na užasnu kaznu.**’ A Ebu Leheb reče: ‘Propao, dabogda, do kraja dana! Zar si nas samo zbog ovoga pozvao?’ A Allah, dž.š., je objavio: ‘**Neka propadne Ebu Leheb, i propao je!**’”¹⁹⁴⁵

Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., navodi se da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao jednog jutra u Bathu¹⁹⁴⁶, popeo se na brdo i počeo dozivati. Oko njega su se okupili Kurejševiči pa im je rekao: „**Šta mislite, kad bi vam rekao da će vas neprijatelj, jutros ili večeras napasti, bi li mi povjerovali?** ‘Bismo’, odgovorili su. ‘**Ja vas onda, samo, prije teške patnje opominjem**’, rekao je. Na to je Ebu Leheb rekao: ‘Propao dabogda, zar si nas zbog toga skupio?’ Na ovo je Allah objavio: ‘**Neka propadne Ebu Leheb, i propao je!**’”¹⁹⁴⁷, tj. propao i uzalud mu trud i nastojanje bili. Ebu Leheb je jedan od Poslanikovih, s.a.v.s., amidža.

Prenosi se od Rebi'a ibni Ubbade Dejlija, r.a., da je rekao: „Bio sam sa svojim ocem, tada sam bio mlađi čovjek, i gledao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako prati plemena, a iza njega je bio jedan škiljav čovjek, svijetla lica i bujne kose. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi stao pred pleme i rekao: ‘**O, sinovi toga i toga, ja sam Allahov Poslanik, vama poslan. Naređujem vam da obožavate Allaha i da Mu ništa ne pripisujete, da mi vjerujete i da me branite dok ne izvršim od Allaha ono s čime me je poslao!**’ Kad bi završio svoj govor, onaj drugi iza njega bi rekao: ‘O, sinovi toga i toga, ovaj hoće da se odvojite od Lata, Uzzaa i vaših saveznika džinna, iz Beru Malika ibni Ahmasa, a da bi prihvatali novotariju i zabluđu koju je donio. Ne slušajte ga i nemojte ga

¹⁹⁴⁵ Suru Leheb. Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai.

¹⁹⁴⁶ Jednu Mekansku dolinu.

¹⁹⁴⁷ Suru Leheb. Buhari.

sijediti!' Ja sam pitao oca: 'Ko je ovaj?' Odgovorio je da je: 'To njegov amidža Ebu Leheb.'"¹⁹⁴⁸

Ebu Leheb je mnogo vrijedao, mrzio i ismijavao Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ponižavao ga je i omalovažavao vjeru koju je Poslanik, s.a.v.s., saopćavao. Kad bi Božiji Poslanik, s.a.v.s., pozivao rekao bi: „**O ljudi, recite: Nema drugog boga osim Allaha, uspjet čete!**”¹⁹⁴⁹

Kad god bi se ljudi oko Poslanika, s.a.v.s., okupljali, Ebu Leheb bi ga pratio, stajao iza njega i govorio: „Laže, on je napustio svoju vjeru!” Pratio ga je i ne bi mu dao nikuda mirno ići.

112. VRIJEDNOSTI SURE EL IHLAS-ISKRENOST

Povod za njeno objavlјivanje navodi se od Ubbej ibn Ka'ba da su idolopoklonici rekli Muhammedu, s.a.v.s.: „Navedi nam rodoslovje svoga gospodara, pa je Allah objavio: 'Reci: 'On je Allah - Jedan! Allah je utočište svakom. Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!'”¹⁹⁵⁰

Prenosi se od Ebu Alije da je rekao: „Jednom prilikom Allahov Poslanik, s.a.v.s., spomenu njihova božanstva, a mušrici rekoše: 'Opiši nam svoga Gospodara!' Pa mu je, veli, Džibril došao sa ovom surom Kul huwallahu ehad.”¹⁹⁵¹

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., koji kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Ne dopusti sebi da ti prođe noć a da u njoj ne proučiš suru Ihlas, Felek i Nas.** 'Od tada sam ih učio svake noći.'”¹⁹⁵²

Ukbe ibn Amir je rekao: „Naredio mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., da poslije svakog namaza proučim sure Ihlas, Felek i sure Nas.”¹⁹⁵³

¹⁹⁴⁸ Ahmed, Taberani.

¹⁹⁴⁹ Ibn Kesir, „Tefsir Kur'ana.“

¹⁹⁵⁰ Ahmed, Buhari u „Tarihu“, Tirmizi, Bejheki, Ibn Munzir, Hakim koji ga smatra sahihom.

¹⁹⁵¹ Tirmizi.

¹⁹⁵² Ahmed-hasen.

¹⁹⁵³ Ebu Davud, Tirmizi, Nesai-sahih.

Prenosi se od Abdullaха Eslemija, r.a., da je rekao: „Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa kada smo došli do doline Vak, i kada se spustila magla, izgubili smo put. Kada je to Poslanik, s.a.v.s., video, skrenuo je do pješčane dine i tu natjerao devu da klekne. Tu je klanjao koliko je Allah htio. Klanjao je do sabaha. Poslanik, s.a.v.s., uzeo je za glavu, svoju devu i išao, a Abdullah Eslemi, r.a., je išao pored njega. Poslanik, s.a.v.s., mi je stavio ruku na prsa i rekao: 'Reci.' Pitao sam 'A šta da kažem?' 'Reci: Kul huwallahu ehad.' Zatim mi je rekao. 'Reci.' 'A šta?' upitao sam. 'Reci: Kul e'uzu bi Rabbil feleki.' Rekao sam: 'Kada sam je proučio onda mi je rekao: 'Reci.' 'A šta?' upitao sam. 'Reci: Kul e'uzu bi Rabbin nasi.' Proučio sam je do kraja, a onda mi Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ovim se traži zaštita. Ničim boljim se, nikad, čovjek nije zaštitio.'”¹⁹⁵⁴

Navodi se od Abdullaха ibn Abbasa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Iza zulziletil erdu, je kao pola Kur'ana. Kulhuwallahu, je kao trećina Kur'ana, Kul ja ejjuhel kafirun, je kao četvrtina Kur'ana.”¹⁹⁵⁵

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. rekao svojim ashabima: „Okupite se, proučit ću vam trećinu Kur'ana! Pošto se okupiše Allahov Poslanik, s.a.v.s., iziđe i prouči: 'Kul huwallahu ehad', a potom ponovo uđe. Tad neko od nas reče ostalima: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: Proučit ću vam trećinu Kur'ana, mislim da mu je ova vijest došla s neba.' Nakon toga Allahov Poslanik, s.a.v.s., iziđe i reče: 'Rekao sam da ću proučiti trećinu Kur'ana, eto ova sura ravna je trećini Kur'ana.'”¹⁹⁵⁶

Prenosi se od Aiše, r.a., koja je kazala: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je poslao nekog čovjeka kao zapovjednika nad četom. Taj čovjek je predvodio namaz onima koji su bili s njim i završavao je svaki namaz s Kulhuwallahu ehad. Kada su se vratili sa zadatka, ljudi su to ispričali Poslaniku, s.a.v.s. On im je rekao da pitaju za razlog takvog postupanja. Kada su ga oni pitali on im je rekao: 'Ta sura je opis Milostivog, i drago

¹⁹⁵⁴ Bezzar-sahih.

¹⁹⁵⁵ Tirmizi, Hakim-sahih.

¹⁹⁵⁶ Muslim, Tirmizi.

mi je da je učim.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Recite mu da ga Allah voli.'**¹⁹⁵⁷

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: „Hodao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa je čuo nekog čovjeka kako uči suru Ihlas. Poslanik, s.a.v.s., je rekao. **'Njemu je obavezno. Obavezno mu je.'** Upitao sam: 'A šta to Allahov Poslaniče?' On reče: **'Džennet.'** Ebu Hurejre priča: 'Pa sam htio otići i obradovati tom viješću čovjeka, ali bih time propustio da ručam s Poslanikom, s.a.v.s., a kada sam, kasnije, otišao, video sam da je čovjek otišao.'¹⁹⁵⁸

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **,Kako su samo divne dvije sure koje se uče na dva rekata prije sabahskog farza: Kafirun i Ihlas!'**¹⁹⁵⁹

Kada je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao jedan čovjek i upitao ga koja je sura najuzvišenija u Kur'anu? Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **„Suretul Ihlas. Ko je prouči zasluzio je Džennet.** A na upit koji je ajet najveći i najuzvišeniji u Kur'anu Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **'Ajetul Kursij.'**¹⁹⁶⁰

Prenosi se da je jedan od ensarija, kao imam, klanjao u džamiji Kuba, pa bi svaki put kad bi htio da prouči neko poglavljje, prvo proučio: **„Reci: 'On je Allah - Jedan! Allah je utočište svakom!'**¹⁹⁶¹, a onda tek to poglavljje. Tako je radio na svakom rekatu. Oni koji su za njim klanjali, rekli su mu: 'Stalno na početku učiš ovo poglavljje, a onda ti se učini da to nije dovoljno dok ne proučiš još jedno. Ili ćeš ga učiti i zadovoljiti se njime, ili ćeš ga izostaviti i učiti drugo?' On je odgovorio: 'Ja ga neću izostaviti. Ako vam se sviđa da vam tako imamim, nastaviti ću, a ako ne, onda ću se povući.' U isto vrijeme, držali su da je najbolji među njima i nije im se sviđalo da im imami iko drugi mimo njega. Kad je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i o ovome ga upoznali, upitao je pomenutog: **‘Šta te sprječava da ne postupiš onako kako od tebe traže tvoji drugovi i šta te navodi da ovo poglavlje obavezno učiš na**

¹⁹⁵⁷ Buhari, Muslim.

¹⁹⁵⁸ Malik, Nesai, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih, Hakim sa vjerodostojnim senedom. Albani kaže da je sahih.

¹⁹⁵⁹ Ibn Hibban.

¹⁹⁶⁰ Muslim.

¹⁹⁶¹ Suru Ihlas.

svakom rekatu? 'Ja ga volim', odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Tvoja ljubav prema njemu uvest čete u Džennet.'"¹⁹⁶²

Prenosi se da je Abdullahu ibn Habibu Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom prilikom rekao: „Reci Ja ga upitah, šta da kažem? On mi odgovori: 'Reci, On Allah je Jedan tj. uči suru Ihlas te se njome očisti i traži zaštitu kod Allaha, dž.š., kada budeš opsjednut šejtanom, ponavljači proces tri puta, bit će ti dovoljno da se zaštitiš od zla.'"¹⁹⁶³

Od Ebu Sei'da se navodi da je rekao: „Da je neki čovjek čuo od drugoga kako uči: 'Reci: 'On je Allah - Jedan!'¹⁹⁶⁴ i to ponavlja, pa je, kad je svanulo, otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i misleći da nije tako značajna, to pomenuo, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Tako mi Onog u Čijoj je ruci moj život, ono je ravno trećini Kur'ana.'"¹⁹⁶⁵

Od Ebu Derda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Zar nije svaki od vas u stanju da prouči trećinu Kur'ana u jednoj noći? Ashabi rekoše: 'A ko je to od nas u stanju o Allahov Poslaniče?' A on im odgovori: 'Kul huwallahu ehad je trećina Kur'ana.'"¹⁹⁶⁶

Od Mu'aza ibn Enesa El Džuhenijskog, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči 'Kul huwallahu ehad' deset puta, Allah će mu sagraditi dvorac u Džennetu. Omer, r.a., tada reče: 'Onda ćemo to češće raditi Allahov Poslaniče?' Poslanik, s.a.v.s., dodade: 'Allah, dž.š. će ti dati više i bolje.'"¹⁹⁶⁷

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko prouči Kul huwallahu ehad, svaki dan po pedeset puta bit će pozvan Kijametskog dana iz kabura: 'Ustani slavljeniče Allahov, pa uđi u Džennet!'"¹⁹⁶⁸

---

¹⁹⁶² Buhari, Tirmizi, Bejheki, Bezzar.

¹⁹⁶³ Tirmizi.

¹⁹⁶⁴ Suru Ihlas.

¹⁹⁶⁵ Buhari.

¹⁹⁶⁶ Buhari, Muslim.

¹⁹⁶⁷ Ahmed, Darimi.

¹⁹⁶⁸ Taberani.

Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: ‘Onaj ko uz iman dođe sa tri stvari ući će na koja god želi džennetska vrata i oženit će se hurijom kojom hoće: sa oprostom svome ubici, sa ispunjenim skrivenim dugom i sa time da je na kraju svakog propisanog namaza učio deset puta Kulhuwallahu ehad.’ Ebu Bekr je rekao: ‘Ili sa jednim od to troje!’ Poslanik, s.a.v.s., odgovori: ‘Ili sa jednim od to troje.’”¹⁹⁶⁹

Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko pred spavanje prouči suru Ihlas sto puta pa legne u postelju na desnu stranu, Allah, dž.š., će ga zaštитiti od vatre.”¹⁹⁷⁰

Prenosi se da je Aiša, r.a., o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., govorila: „Da je, kad bi lijegao naveče u postelju, skupljao dlanove, u njih puhnuo i proučio: ‘Reci: ‘On je Allah - Jedan’, ‘Reci: ‘Utičem se Gospodaru svitanja’ i ‘Reci: ‘Tražim zaštitu Gospodara ljudi’, a zatim njima potrao što bi mogao od tijela, počevši od glave i lica pa naniže niz tijelo i ponovivši to tri puta.’”¹⁹⁷¹

Prenosi se od Abdullaha ibn Omera, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ko petkom uđe u džamiju pa klanja četiri rekata učeći na svakom rekatu Fatihu i Kul huwallahu ehad pedeset puta, pa to je dvije stotine puta na četiri rekata, neće umrijeti dok ne vidi svoje mjesto u Džennetu, ili dok mu ne bude pokazano.”¹⁹⁷²

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Ljudi će se zapitivati dotle da će se reći: Allah je stvorio stvorenja, a ko je stvorio Allaha? Kada to kažu vi proučite: Ku huwallahu ehad. Allahus samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehu kufuven Ehad., zatim pljucnuti tri puta na lijevu stranu i zatražiti zaštitu od šejtana.”¹⁹⁷³

Prenosi se da je Ez Zuhri, r.a., rekao: „Ko se okupa uoči petka i klanja dva rekata učeći na svakom rekatu Kul huwallahu ehad, po hiljadu puta, vidjet će Vjerovjesnika, s.a.v.s., u snu.”¹⁹⁷⁴

¹⁹⁶⁹ Ebu Ja'la.

¹⁹⁷⁰ Tirmizi.

¹⁹⁷¹ Sure: Ihlas, Felek i Nas. Buhari.

¹⁹⁷² Darekutni u „El Garaibu”, El Hatib u "Ruvatu Malik."

¹⁹⁷³ Ebu Davud.

¹⁹⁷⁴ Ibn Asakir u „Tarihu.“

Prenosi se da je Esma kćerka Ebu Bekra, r.a., rekla: „Ko klanja džumu, a zatim prouči: 'Kul huwallahu ehad', 'Muavvizetejn'¹⁹⁷⁵ i 'El hamd'¹⁹⁷⁶ po sedam puta bit će sačuvan do slijedeće džume.“¹⁹⁷⁷

Prenosi se da je Mekhul rekao: „Ko prouči Fatihu, Muavvizetejn i Kul huwallahu ehad petkom¹⁹⁷⁸ po sedam puta, prije nego što progovori, bit će mu oprošteno ono što je počinio između dvije džume i bit će sačuvan.“¹⁹⁷⁹

Prenosi se da je Ibn Šihab Ez Zuhri rekao: „Ko prouči Kul huwallahu ehad i Muavvizetejn nakon džume namaza, pošto imam preda selam, a prije nego što progovori, sve po sedam puta, bit će sačuvan on, njegov imetak i njegova djeca, od džume do džume.“¹⁹⁸⁰

113. VRIJEDNOSTI SURE EL FELEK-SVITANJE

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „O, Ukbe ibn Amire, nećeš proučiti neku suru koja je milija Allahu i značajnija od 'Kul e'uzu bi Rabbil felek.' Ako možeš da ti ne prođe ni u jednom namazu, tako učini.“¹⁹⁸¹

Prenosi se od Ukbe ibn Amira da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „Zar ne vidiš da su noćas objavljeni ajeti kakve niko nije video: 'Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja' i 'Reci: 'Tražim zaštitu Gospodara ljudi.'“¹⁹⁸²

Prenosi se od Abdullaха ibn Hubejba, r.a., da je rekao: „Izašli smo jedne veoma tamne kišne noći tražiti Poslanika, s.a.v.s., da nam klanja. Našli smo

¹⁹⁷⁵ Naziv za sure Felek i Nas.

¹⁹⁷⁶ Suru Fatihu.

¹⁹⁷⁷ Ebu Ubejd i Ibnu Durejs u „Fedailul-Kur'an.“

¹⁹⁷⁸ Poslije Džume.

¹⁹⁷⁹ Se'id ibn Mensur u „Sunenu.“

¹⁹⁸⁰ Humejd ibn Zindževehj u „Fedailul-ea'mal.“

¹⁹⁸¹ Ibn Hibban u "Sahihu."

¹⁹⁸² Sure Felek i Nas. Muslim, Tirmizi, Ahmed, Nesai, Ebu Davud.

ga i on je rekao: **'Uči!'** Ja nisam ništa učio. Ponovo je rekao: **'Uči!'** Opet nisam ništa učio. Kada je treći put rekao: **'Uči!'** Upitao sam: 'A šta da učim Allahov Poslaniče?' Rekao je: **'Uči sure Ihlas, Felek i Nas kad god osvaneš i omrkneš čuvat će te svakog zla.'**¹⁹⁸³

Prenosi se od Aiše, r.a., koja o Vjerovjesniku, s.a.v.s., prenosi: „Da je, kad bi lijegao naveće u postelju, skupljao dlanove, u njih puhnuo i proučio: **'Reci: 'On je Allah - Jedan', 'Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja' i 'Reci: 'Tražim zaštitu Gospodara ljudi'**, a zatim njima potrao što bi mogao od tijela, počevši od glave i lica pa naniže niz tijelo i ponovivši to tri puta.”¹⁹⁸⁴

Zatim se od Aiše, r.a., prenosi: „Da je Poslanik, s.a.v.s., u bolesti sebi učio sure Felek i Nas potom bi pljucnuo u šake i potrao se po tijelu. Kada se bolest pogoršala Aiša, r.a., je učila sure i potirala ga po tijelu, sve u želji za berićetom tih sura.”¹⁹⁸⁵

Takođe se od Aiše, r.a., prenosi: „Da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi osjećao bolove učio sure Ihlas, Felek i Nas i puhao. Kada bi mu se bolovi povećali, ja sam mu učila i potirala ga njegovom rukom, nadajući se njihovom bereketu.”¹⁹⁸⁶

Prenosi se od Ukbe da mu je Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„O Ukbe, hoćeš li da te poučim dobru dvaju sureta.** 'Koje su to sure', upita Ukbe: **'Felek i Nas. Uči ih Ukbe kada budeš htio da legneš i kada se iz sna budиш, jer su to sure s kojima Allahovom voljom izbjegneš opsjednutost šejtana i njegovih spletki.'**¹⁹⁸⁷

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Učite Muavvizat iza svakog namaza.”**¹⁹⁸⁸

Ukbe ibn Amir je rekao: „Naredio mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., da poslije svakog namaza proučim sure Felek i sure Nas.”¹⁹⁸⁹

¹⁹⁸³ Ebu Davud, Nesai, Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih. Albani kaže da je hasen.

¹⁹⁸⁴ Učio je: Ihlas, Felek i Nas. Buhari, Tirmizi.

¹⁹⁸⁵ Buhari, Muslim, Malik.

¹⁹⁸⁶ Muslim.

¹⁹⁸⁷ Ahmed, Nesai.

¹⁹⁸⁸ Izrazi: 'Muavvizetejn-Dvije zaštitnice' ili 'Muavvizat-zaštitnice' su nazivi koji se odnose za sure Felek i Nas. Ibn Hibban u "Sahihu."

Od Ukbe ibn Amira se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Nemate potrebe u nijednom slučaju tražiti bolju zaštitu od učenja sure Felek i Nas.**“¹⁹⁹⁰

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je rekao: „Putovao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., između Džuhfe i Ebva'a. Bila je mrkla noć i puhalo je jak vjetar. Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo je da uči isti'azu¹⁹⁹¹ riječima: 'Kul e'uzu bi Rabbil felek' i 'Kul e'uzu bi Rabbin nas', a onda je rekao: 'Ukbe, traži utočište¹⁹⁹² učeći ove dvije sure, jer ništa ne može dati zaštitu kao ove dvije sure!' Kaže Ukbe: 'Čuo sam ga kako uči ove dvije sure dok je imamio u namazu.'“¹⁹⁹³

Prenosi se od Ebu Se'ida, r.a., da je rekao: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tražio zaštitu od džina i ljudskih očiju sve dok nisu objavljene sure Felek i Nas. Od tada je koristio te dvije sure, a sve drugo je napustio.“¹⁹⁹⁴

Iz predhodno navedena dva hadisa vidimo da je traženje zaštite ovim dvjema surama, preče nego svim drugim, ali ne u svim situacijama, nego samo kao zaštita od šejtana, džinna, njihovih i ljudskih uroka. Što će u daljem tekstu biti pojašnjeno kroz slijedeće hadise.

Prenosi se od Jezida ibn Abdullaха ibn Šehira da je rekao: „Neki čovjek je govorio: 'Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na putovanju, a ljudi su nas slijedili. Kada je došlo vrijeme podnevnog odmora, Poslanik, s.a.v.s., sjahao je, i ja sa njim. Pridružili su nam se i ostali ljudi. On me kucnuo po koljenu i rekao: 'Kul e'uzu bi Rabbil felek.' Poslanik, s.a.v.s., ju je proučio, a i ja sam proučio s njim. Onda mi je rekao: 'Kul e'uzu bi Rabbin nas.' Poslanik, s.a.v.s., ju je proučio, a i ja sam proučio s njim. Onda mi je rekao: 'Kada klanjaš uči ove dvije sure.'“¹⁹⁹⁵

Prenosi se od Abdullaха Eslemija, r.a., da je rekao: „Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa kada smo došli do doline Vak, i kada se spustila magla, izgubili smo put. Kada je to Poslanik, s.a.v.s., video,

¹⁹⁸⁹ Tirmizi, Ahmed, Ebu Davud, Bejhiki, Nesai-sahih.

¹⁹⁹⁰ Nesai.

¹⁹⁹¹ Da traži zaštitu od prokletog šejtana.

¹⁹⁹² Od prokletog šejtana.

¹⁹⁹³ Muslim.

¹⁹⁹⁴ Tirmizi-hasen, Nesai, Ibn Madže.

¹⁹⁹⁵ Ahmed-sahih.

skrenuo je do pješčane dine i tu natjerao devu da klekne. Tu je klanjao koliko je Allah htio. Klanjao je do sabaha. Poslanik, s.a.v.s., uzeo je za glavu, svoju devu i išao, a Abdullah Eslemi, r.a., je išao pored njega. Poslanik, s.a.v.s., mi je stavio ruku na prsa i rekao: **'Reci.'** Pitao sam 'A šta da kažem?' **'Reci: 'Kul huvallahu ehad.'** Zatim mi je rekao. **'Reci.'** 'A šta?' upitao sam. **'Reci: 'Kul e'uzu bi Rabbil feleki.'** Rekao sam. Kada sam je proučio onda mi je rekao: **'Reci.'** 'A šta?' upitao sam. **'Reci: 'Kul e'uzu bi Rabbin nasi.'** Proučio sam je do kraja, a onda mi Poslanik, s.a.v.s., reče: **'Ovim se traži zaštita. Ničim boljim se, nikad, čovjek nije zaštitio.'**¹⁹⁹⁶

Jedne prilike je Allahov Poslanik, s.a.v.s., Džabiru, r.a., rekao: **„Džabire uči 'A šta da učim, za tebe bih žrtvovao i oca i majku?'** On reče: **'Kul e'uzu bi Rabbil feleki, i Kul e'uzu bi Rabbin nasi.'** Ja sam proučio, a on reče: **'Nikad nećeš proučiti nešto bolje.'**¹⁹⁹⁷

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je rekao: „Sreo sam Poslanika, s.a.v.s., pa mi je rekao: **'Ukbe, sine Amirov, hoćeš li da ti kažem sure kojima nema ravnih ni u Tevratu, ni u Indžilu, ni u Zeburu ni u Furkanu?'**¹⁹⁹⁸ Nemoj da ti prođe ijedna noć a da ih ne proučiš; **Kul huvallahu ehad, Kul e'uzu bi Rabbil feleki, Kul e'uzu bi Rabbin nasi.'**¹⁹⁹⁹

Prenosi se do Ubejja ibn Ka'ba, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Ko prouči dva Muavvizeta, kao da je proučio sve što je objavljeno Muhammedu, s.a.v.s.“**²⁰⁰⁰

Prenosi se od Abdurrahma ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Objavljeni su mi ajeti kojima nema sličnih: Dva muavvizeta.“**²⁰⁰¹

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je rekao: „Vodio sam Poslanikovu, s.a.v.s., devu, za povodac, na jednom putovanju, pa mi je rekao: **'Ukbe, hoćeš li da te poučim dvijema najboljim surama koje su**

¹⁹⁹⁶ Bezzar-sahih.

¹⁹⁹⁷ Nesai, Ibn Hibban.

¹⁹⁹⁸ Kur'anu.

¹⁹⁹⁹ Ahmed.

²⁰⁰⁰ Ahmed ibn Muni „Musned.“

²⁰⁰¹ Taberani „Evsat.“

proučene?" Poučio me: '**Kul e'uzu bi Rabbil feleki'** i **'Kul e'uzu bi Rabbin nasi.'** Nije na meni vidio da sam naročito oduševljen time. Kada smo odmarali, ljudima je sabah klanjao sa te dvije sure, pa kada je završio s namazom, okrenuo mi se i rekao: '**Ukbe, šta misliš?**' U drugoj predaji stoji da mu je rekao: '**Ukbe, njima se zaštiti. Niko ko traži zaštitu se nije zaštitio boljim od njih.**'"²⁰⁰²

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je Ukbi ibn Amiru rekao: "**Nećeš proučiti ništa ljepše i rječitije kod Allaha od sure Felek i Nas.**"²⁰⁰³

114. VRIJEDNOSTI SURE EN NAS-LJUDI

Prenosi se da je Ibrahim En Nehai rekao: „One koji su tek primili islam podučavali su da prije nego što zaspnu prouče sure Felek i Nas.“²⁰⁰⁴

Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**Zar ne vidiš da su ove noći objavljeni ajeti koji nemaju sličnih sebi, Kul e'uzu bi Rabbil feleki i Kul e'uzu bi Rabbin nasi.**“²⁰⁰⁵

Od Ukbe ibn Amira se prenosi da je jedne prilike išao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na putu iz Mekke u Medinu gdje ih je zatekao snažan i zastrašujući vjetar kojom prilikom je Poslanik, s.a.v.s., započeo učenje ovih sura, tj. sure Felek i Nas govoreći i Ukbetu: „**Uči Ukbe Felek i Nas jer nećeš naći način koji otklanja зло kao što je slučaj sa surom Felek i Nas.** 'I slušao sam ga da nam klanja učeći ih.'“²⁰⁰⁶

Prenosi se od Ukbe da mu je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „**O Ukbe, hoćeš li da te poučim dobru dvaju sureta.** 'Koja su to sura?' Upita Ukbe: 'Felek i Nas. Uči ih Ukbe kada budeš htio da legneš i kada se iz sna budiš,

---

²⁰⁰² Ebu Davud, Nesai.

²⁰⁰³ Nesai-sahih.

²⁰⁰⁴ Nevevi u „El Ezkaru.“

²⁰⁰⁵ Muslim, Tirmizi, Ebu Davud.

²⁰⁰⁶ Ebu Davud, Bejheki.

jer su to sura s kojima Allahovom voljom izbjegneš opsjednutost šejtana i njegovih spletki.”²⁰⁰⁷

Od Abdullaха ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: „Stajali smo u namazu iza Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i kada smo otišli na sedždu, škorpion ga je ubio svojim bolnim ubodom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., se odmah pomakao u stranu i rekao: **'Allah prokleo škorpiona, jer on ne ostavlja na miru od svog zla niti Poslanika niti bilo koga drugog.'** Allahov Poslanik, s.a.v.s., je potom zatražio vrč vode i soli i nanio je vodu sa solju na ranu i puhaoo je iz svog blagoslovljenog daha u nju dok je učio: **'Reci: 'On je Allah Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!'**²⁰⁰⁸ **'Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kada razastre tmine, i od zla smutljivaca kad smutnju sije, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije!'**²⁰⁰⁹ **'Reci: 'Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi od zla šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi-od džinna i od ljudi!'**²⁰¹⁰ Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ponovio ovaj tretman dok se bol i posljedice otrova nisu povukli.”²⁰¹¹

Komentatori Kur'ana kažu: „Jedan mladi je vrej služio je Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ovom mladiću dođoše neki jevreji koji ostadoše kod njega sve dok on ne uze Poslanikove, s.a.v.s., dlake iz kose i nekoliko zubaca iz Poslanikova, s.a.v.s., češlja i dade ih tim jevrejima. Oni su to iskoristili da bi Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., podmetnuli sihir. Tu je smutnju na sebe preuzeo Lebid ibn El Esam El Jehudi, koji je napravljeni sihir sakrio u bunar Benu Zurejka, poznat po imenu Zervan. Poslanik, s.a.v.s., nakon toga se razbolio, kosa mu je prorijedila. Hodao je tako, ne znajući šta ga je snašlo sve dok jednog dana, dok je spavao, ne dođoše dva meleka. Jedan mu sjede kod glave, a drugi kod nogu, pa onaj što mu sjede kod glave reče: 'Šta mu je?' A onaj što mu je sjeo kod nogu reče: 'Podmetnut mu je sihir.' 'A šta je to sihir?', upita onaj kod glave. 'Sihir je čarolija', odgovori onaj drugi. 'A ko mu je podmetnuo sihir?' ponovo upita onaj kod glave. 'Sihir mu je podmetnuo', onaj će kod nogu, Lebid ibn El Esam El Jehudi.' 'A kako mu je podmetnuo sihir?', upita onaj kod glave. 'Pomoću češlja i dlaka s

²⁰⁰⁷ Ahmed, Nesai.

²⁰⁰⁸ Suru Ihlas.

²⁰⁰⁹ Suru Felek.

²⁰¹⁰ Suru Nas.

²⁰¹¹ Tirmizi, Ibn Ebi Šejbe „Musned.“

češlja', odgovori onaj kod nogu. 'A gdje ga je sakrio?', upita onaj kod glave. 'Sakrio ga je u koru palmina izdanka ispod kamena u bunaru Zervan', reče onaj kod nogu. Poslanik, s.a.v.s., dođe sebi i pozva Aišu, r.a., te je upita: **'Zar nisi osjetila da me Uzvišeni obavjestio o mojoj bolesti?'** Potom posla Aliju, Zubejra i Amara ibn Jasira, koji isparazniše bunar, zatim podigoše kamen i izvadiše list u kome nađoše dlake i zupce njegova češlja. Na tome još nađoše neparan broj čvorova probodenih iglom. Tada je uzvišeni Allah bjavio ove dvije sure.²⁰¹² Kad god bi bio pročitan jedan ajet, odvezao bi se jedan čvor, a Poslanik, s.a.v.s., osjećao bi olakšanje po svakom odvezanom čvoru, sve dok se nije odvezalo svih jedanaest. Na kraju skoči kao da je bio svezan, a Džibril mu stade učiti: **'U ime Allaha čistim te od svake stvari koja te muči i od zavidnika i oka urokljiva, Allah te izlijecio.'** Poslaniku, s.a.v.s., tada rekoše: 'Pa da ubijemo pokvarenjaka', Poslanik, s.a.v.s., reče im: **'Što se mene tiče, ja san se izlijecio i ne volim da ljudima nanositi zlo.'**²⁰¹³ To je samo jedan od brojnih primjera blagosti i humanosti Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Prenosi se od Ebu Zerra koji je rekao: „Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a bio je u džamiji, pa mi je rekao: **'O Ebu Zerre, jesи li klanjao?'** Rekoh: 'Nisam.' On reče: **'Ustani i klanjaj.'** Ebu Zerr dalje kazuje, pa kaže: 'Ustao sam pa klanjao, a zatim sam sjeo, a Poslanik, s.a.v.s., ponovo reče: **'O Ebu Zerre, traži od Allaha zaštitu od zla ljudi-šejtana, i zla džinna-šejtana.'** Ja sam ga upitao: 'O Allahov Poslaniče, zar i među ljudima ima šejtana?', a on reče: **'Da.'**²⁰¹⁴

Jedne prilike je Zejd ibn Erkam rekao: „Jedan je čovjek od jehudija opsihrio Allahova Poslanika, s.a.v.s. Poslije toga se Allahov Poslanik, s.a.v.s., žalio na bolove nekoliko dana, pa mu je došao Džibril, a.s., i rekao mu: **'Zaista te je jedan čovjek od jehudija opsihrio zavezavši nekoliko uzlova, a to se nalazi u tom i tom bunaru, pa pošalji nekoga ko će otići tamo.'** Pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nekoga poslao, te to izvadi iz bunara, donese i odveza uzlove, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao kao da je bio oslobođen okova. To je spomenuto tom jevreju, koji se smrtno preplašio.”²⁰¹⁵

²⁰¹² Sure Felek i Nas.

²⁰¹³ Esbabu nuzulil Kur'an.

²⁰¹⁴ Ahmed.

²⁰¹⁵ Ahmed, Nesai.

Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio tako opsihren da mu se pričinjavalo da prilazi ženama, a ne prilazi. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **‘O Aiša, hoćeš li da znaš da me je Allah obavjestio o onome što sam od Njega tražio da me obavijesti!** Došla su mi dva nepoznata čovjeka, jedan od njih sjeo mi je kod glave a drugi kod nogu. Zatim reče onaj pored moje glave onom drugom: **‘Šta je ovom čovjeku?’** Drugi reče: **‘Opsihren je.’** **‘Ko ga je opsihrio?’** **‘Lebid ibn Easam, nekakav čovjek od Beni Zurejka, prvaka jehudija, koji je bio od munafika.’** **‘Na čemu?’** **‘Na češlju i kosi koja otpada prilikom češljanja.’** **‘A gdje?’** **‘U Džufi Tal'a, poznato kao Rufa, u bunaru Zervan.’** Dalje Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao bunaru, izvadio to i rekao: **‘Voda bunara kojeg sam video bila je kao rastopljena kna, a hurme u njoj kao šejtanske glave.’** Pa je to izvadio. Rekla sam mu: **‘Zašto ne uzvratiš?’** A on mi reče: **‘Allah me je izlijječio od toga mrzim da ikoga uznemiravam - učinim mu bilo kakvo zlo.’”²⁰¹⁶**

Prenosi se od Muaza ibn Abdullahe ibn Hubejba, r.a., da je rekao: „Izašli smo u mrkloj noći da tražimo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da nas predvodi u namazu, i kada sam ga našao on mi reče: **‘Reci.’** A ja nisam ništa rekao, a on ponovi: **‘Reci.’** Pa nisam opet ništa rekao, a on opet reče: **‘Reci.’** Tada rekoh: **‘Šta da kažem’**, a on reče: **‘Kul huvallahu ehad i Kul e'uze kada omrkneš i kada osvaneš, zaštitić će te od svega.’”²⁰¹⁷**

---

²⁰¹⁶ Buhari.

²⁰¹⁷ Tirmizi-sahih.

ZAKLJUČAK

Na kraju hvala Uzvišenom Allahu koji vlada sa svakim stanjem svakog Njegovog stvorenja. Ovo skromno djelo je imalo za cilj da čitaoca ne ostavi ravnodušnog kada ga svede kraju, a da ne zavoli Kur'an i ne počne ozbiljnije raditi i usklađivati svoj prolazni dunjalučki život po njegovim istinama, putokazima i odredbama. Živjeti po smjernicama Kur'ana znači prihvati njegove istine svojski i protkati ih kroz svoje svakodnevne postupke uz čvrsto ubjedjenje da Uzvišeni Allah stalno motri na naše postupke. Sami sadržaj ove knjige je ustvari pokušaj koji hoće otkloniti ili umanjiti neka običajna shvatanja vezana za Kur'an, i da prikaže Allahovu, dž.š., objavu u pravom svjetlu. Što bi značilo, da rad po Kur'anu predstavlja specifičan kodeks ibadeta i dužnosti koje musliman ne smije propustiti u ovom kratkom i varljivom životu. Kur'an treba prihvati onako kako je objavljen i uskladiti svoje postupke po njemu, a ne tražiti i kopati po njegovim stranicama i uzimati samo ono što nam je lakše a ostavljati ono što nam se čini teže koje iziskuje više odgovornosti i truda. Nesebična upornost i trud na putu interpretacije Kur'ana jesu osobine istinskog imana. Vjerniku se preporučuje iskreno čitanje vrijednosti Kur'ana razmišljanje o njegovim mudrostima koje su opisane u samom tekstu knjige, te stalno svoju dušu pohranjivati tako što će nastojati da probudi bogobojaznost i svjesnost o Allahovoj, dž.š., nagradi i kazni. Kur'an kao Allahova, dž.š., riječ, Njegovo svojstvo koje je vječito jer je i Allah, dž.š., večit uvijek iznova pohranjuju i ojačavaju naše vjerovanje. Sa ponovnim čitanjem Kur'ana uvijek otkrivamo nove horizonte i uljepšavamo sliku našeg života. Što sve više čitamo Kur'an sve se više vezujemo za njeg, jer on se ne može istrošiti, on je vječiti Allahov, dž.š., govor. Sve je na ovoj planeti prolazno i troši se osim Kur'ana. Sa savkim ponovnim čitanjem njegovih poruka i pouka sve više i više nam je draži i jasniji. Za razliku od nekih ostalih djela koja je napisao čovjek, Kur'an je uvijek aktuelan, privlačan i zanimljiv, jer se njegove tajne iz dana u dan svakoj novoj generaciji ljudi čudesno otkrivaju. Zato je neophodno probuditi osjećaj povjećanja dobrih djela kroz praksu Kur'ana, gledajući na to kao jedan od najboljih načina sticanja Allahovog, dž.š., zadovoljstva. To je prioritet svakog ko

traži Džennet, a ima li ikog da Džennet ne prižeљkuje? Ovim se hvala Allahu, dž.š., završava skromno djelo o vrijednostima Kur'ana i njegovih sura, napisano od roba željnog Allahove, dž.š., milosti, oprosta i malo Njegove naklonosti. A naš uspjeh zavisi samo od Allaha Moćnog i Uzvišenog. Na kraju zahvaljujem se Uzvišenom Allahu koji mi je dao snage da ovo djelo privедем kraju. Od Njega ponizno tražim da me uvrsti među one robe koje je spomenuo u Kur'anskim riječima: „Allah obećava vjernicima i vjernicama džennetske bašće kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i divne dvorove u vrtovima edenskim. A i malo naklonosti Allahove veće je od svega toga; to će, doista, uspjeh veliki biti!“ Tevbe, 72.

LITERATURA

1. **Kur'an s prevodom**, Besim Korkut, Medina, 1996/1412h.,
2. **Kur'an sa prijevodom na Bosanski jezik**, Dr. Enes Karić, Bihać, 2008,
3. **Hafiz Ibn Kesir**, Tefsir Kur'ana, Sarajevo, 2002,
4. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 1 džuz-knjiga, Sarajevo, 1996,
5. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 8 džuz-knjiga, Sarajevo, 1998,
6. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 11 džuz-knjiga, Sarajevo, 1998,
7. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 12 džuz-knjiga, Sarajevo, 1998,
8. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 14 džuz-knjiga, Sarajevo, 1998,
9. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 19 džuz-knjiga, Sarajevo, 1999,
10. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 21 džuz-knjiga, Sarajevo, 1999,
11. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 24 džuz-knjiga, Sarajevo, 2000,
12. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 26 džuz-knjiga, Sarajevo, 2000,
13. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 27 džuz-knjiga, Sarajevo, 2000
14. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 29 džuz-knjiga, Sarajevo, 2000,
15. **Sayyid Qutb**, U okrilju Kur'ana 30 džuz-knjiga, Sarajevo, 2000,
16. **Ebul Hasen Ali En Nejsaburi**, Povodi objave Kur'ana, Sarajevo, 2011,
17. **Abdul Medžid Aziz Ez Zindani**, Jednoća stvoritelja, Sarajevo, 2000,
18. **Ahmed Deedat**, Kur'an najsavršenija mu'džiza, Sarajevo, 2002,
19. **Ebul A'la El Mevdudi**, Osnovne prepostavke za razumijevanje Kur'ana, Sarajevo, 1984,
20. **Mustafa Mahmud**, Kur'an pokušaj savremenog razumijevanja, Sarajevo, 1991,
21. **Kadrija Murić**, Neophodni koraci za pravilno shvatanje Kur'ana, Skoplje, 2009,
22. **Muhammed Mutevelli Eš Ša'ravi**, Savršenstvo Kur'ana, Novi Pazar, 2005,
23. **Muhammed Mutevelli Eš Ša'ravi**, Očigledni dokazi Božijeg postojanja, Zenica, 2008,
24. **Muhammed Mutevelli Eš Ša'ravi**, Kur'anske priče i poruke sure Kehf, Novi Pazar, 2007,
25. **Harun Yahya**, Kur'anske mudžize, Sarajevo, 2001,
26. **Dr. Adnan Šerif**, Kur'anska astronomija, Sarajevo, 1999,

27. **Dr. Caner Taslaman**, *Kur'an nenađmašni fenomen*, Sarajevo, 2006,
28. **Hišam Al Abdullah**, *Znanost i fenomen Kur'ana*, Sarajevo, 2002,
29. **Dr. Mustafa Muslim**, *Savršenstvo Kur'ana izazov nauči*, Ninberg, Bez godine izdanja,
30. **Dr. Abdullah Šehri**, *Vrijednost učenja Kur'anskih sura*, 2009,
31. **Muhammed ibn Abdulvahid El Makdisi**, *Vrijednost djela u islamu*, Bugojno, 2005,
32. **Muhammed Ali El Bar**, *Stvaranje i razvoj čovjeka u svjetlu medicine i Kur'ana*, Tešanj, 2001,
33. **Mehmed Handžić**, *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, Sarajevo, 1972,
34. **Dr. Muhammed Abdullah Draz**, *Vijest velika*, Sarajevo, 2000,
35. **Dr. Fadili Fazlić**, *Tedžvid pravila o učenju Kur'ana*, Sarajevo, 1997,
36. **Dr. Enes Karić**, *Kur'an u savremenom dobu, knjiga I*, Sarajevo, 1997,
37. **Dr. Enes Karić**, *Kur'an u savremenom dobu, knjiga II*, Sarajevo, 1997,
38. **Dr. Enes Karić**, *Uvod u tefsirske znanosti*, Sarajevo, 1997,
39. **Dr. Enes Karić**, *Kur'anski univerzum*, Sarajevo, 2009,
40. **Dr. Jusuf Ramić**, *Tefsir tumačenje i razumjevanje Kur'ana*, Tuzla, 1997,
41. **Dr. Jusuf Ramić**, *Povodi objave Kur'ana*, Sarajevo, 1984,
42. **Dr. Jusuf Ramić**, *Tefsir historija i metodologija*, Sarajevo, 2001,
43. **Dr. Jusuf Ramić**, *Izbor Poslanikovih hutbi*, Sarajevo, 2001,
44. **Dr. Džemaludin Latić**, *Metodologija Tefsira*, Sarajevo, 2005,
45. **Dr. Džemaludin Latić**, *Terminologija Tefsira*, Sarajevo, 2005,
46. **Dr. Džemaludin Latić**, *Klasične škole tefsira*, Sarajevo, 2008,
47. **Dr. hfz. Safvet Halilović**, *Metodologija tumačenja Kur'ana u hanefijskome mezhebu*, Sarajevo, 2004,
48. **Dr. hfz. Safvet Halilović**, *Uloga Kur'ana u životu muslimana*, Novi Pazar, 2006,
49. **Dr. hfz. Safvet Halilović**, *Hifz učenje Kur'ana napamet*, Novi Pazar, 2005,
50. **Dr. hfz. Safvet Halilović**, *Islamsko vjerovanje*, Zenica, 2005,
51. **Dr. Muharem Štulanović**, *Adabi (propisi) učača i učenja Kur'ana (Itkan-Sujuti) - Vrijednost učenja pojedinih sura i ajeta (Tergib ve Terhib-Munziri)*, Bihać, 2004,
52. **Dr. Jahja bin Abdurrezzak El Gavasni**, *Kako ćeš naučiti Kur'an i Kerim*, Taibah international-ured u Sarajevu, 2000,
53. **Dr. Fuad Sedić**, *Ogranci imana*, Novi Pazar, 2008,
54. **Dr. Fuad Sedić**, *Musned Ebu Hanife*, Bihać, 2007,
55. **Dr. Fuad Sedić**, *Veliki grijesi*, Bihać, 2004,

56. **Dr. Fuad Sedić**, *Posebnosti Muhammeda s.a.v.s. i njegovog ummeta*, Bihać, 2005,
57. **Mr. Fuad Sedić**, *Mali predznaci Sudnjeg dana*, Amman-Jordan, 1995,
58. **Dr. Zakir Naik**, *Odgovori na zablude o islamu I dio*, Novi Pazar, 2007,
59. **Dr. Zakir Naik**, *Odgovori na zablude o islamu II dio*, Novi Pazar, 2009,
60. **Dr. Nerkez Smailagić**, *Uvod u Kur'an*, Zagreb, 1975,
61. **Mr. Ahmed Adilović**, *Velikani tefsirske znanosti*, Travnik, 2003,
62. **Zijad Ljevaković**, *Tefsir 1*, Sarajevo, 2000,
63. **Zijad Ljevaković**, *Tefsir 2*, Sarajevo, 2000,
64. **Menna El Kattan**, *Sažeti prikaz nauke o Kur'anu*, Beč, 1998,
65. **Hfz. Kadri Jakupi**, *Vrline i adabi učenja Kur'ana sa mekamima*, Sarajevo, 1993,
66. **Mustafa Mlivo**, *Kur'an ispred nauke i civilizacije*, Bugojno, 2001,
67. **Mr. Muharem Štulanović**, *Liječenje Kur'anom*, Sarajevo, 2001,
68. **Rijad Muhammed Semaha**, *Liječenje Kur'anom*, Sarajevo, 1998,
69. **Ahmed ibn Hanbel**, *Zuhd*, Sarajevo, 2011,
70. **Dželaluddin Es Sujuti**, *100 odlika dana džume*, Sanski Most, 2005,
71. **Ebu Hamid El Gazali**, *Ihjau ulumid din-Knjiga 2*, Sarajevo, 2004,
72. **Ebu Hamid El Gazali**, *Ihjau ulumid din-Knjiga 4*, Sarajevo, 2005,
73. **Ebu Hamid El Gazali**, *Savjeti vlastima*, Sarajevo, 2001,
74. **Ebu Hamid El Gazali**, *Tajne učenja Kur'ana*, Travnik, 1997,
75. **Hafiz Ibn Kesir**, *Kazivanja o Vjerovjesnicima*, Zenica, 1999,
76. **Hafiz Ibn Kesir**, *Mudžize Muhammeda a.s.*, Bužim, 2007,
77. **Imam En Nevevi**, *El Ezkar-Zbirka Vjerovjesnikovih dova i zikrova*, Sarajevo, 2005,
78. **Imam En Nevevi**, *Izbor hadisa iz Rijadu-s-salihina*, Sarajevo, 1996,
79. **Imam En Nevevi**, *Adabi učenja Kur'ana*, Sarajevo, 1998,
80. **Dr. Hasan Škapur**, *Sahihul buhari-Knjiga 1*, Drugo izdanje, Sarajevo, 1995,
81. **Muhammed ibn Ismail El Buhari**, *Sahihul buhari-Knjiga 2*, Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2009,
82. **Muhammed ibn Ismail El Buhari**, *Sahihul buhari-Knjiga 3*, Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2009,
83. **Muhammed ibn Ismail El Buhari**, *Knjiga o edebu*, Islamski kulturni centar Mostar, Mostar, 2009,
84. **Abdullatif Ez Zubejdi**, *Buharijina zbarka hadisa-sažetak*, Sarajevo, 2004,
85. **Zekijuddin Abdulazim El Munziri**, *Muslimova zbarka hadisa-sažetak*, Sarajevo, 2004,

86. **Imam Tirmizi**, *Vrline Allahovog Poslanika*, El Kalem-Drugo izdanje, Sarajevo, 1991,
87. **Prof. Mahmut Karalić**, *Tirmizijin džami' sunen-Knjiga 1*, Zenica, 1999,
88. **Prof. Mahmut Karalić**, *Tirmizijin džami' sunen-Knjiga 2*, Travnik, 2000,
89. **Prof. Mahmut Karalić**, *Tirmizijin džami' sunen-Knjiga 5*, Travnik, 2005,
90. **Prof. Mahmut Karalić**, *Tirmizijin džami' sunen-Knjiga 6*, Travnik, 2007,
91. **Prof. Mahmut Karalić**, *Tirmizijin džami' sunen-Knjiga 7*, Travnik, 2009,
92. **Hamid Indžić**, *Muvetta-Knjiga 1*, Travnik, 2004,
93. **Ebu Abdurrahman En Nesai**, *Sunen En Nesai, knjiga I*, Sanski Most, 2005,
94. **Ebu Abdurrahman En Nesai**, *Sunen En Nesai, knjiga II*, Sanski Most, 2005,
95. **Mevlana Muhammed Jusuf Kandehlevi**, *Cvjetovi iz Muhammedove, s.a.v.s., bašče*, Novi Pazar, 2010,
96. **Muhammed Ševkani**, *Tuhfetuz-zakirin milodar onima koji Allaha spominju-Knjiga 2*, Sarajevo, 2004,
97. **Muhammed ibn Isma'il Es San'ani**, *Subulu's-Selam*, Fakultet Islamskih Nauka-Sarajevo, 2003,
98. **Šejh Bedrudin Ebu Abdullah Omer ibn Abdullah Šebli Hanefi**, *Svijet džina i šejtana*, Sarajevo, Bez godine izdanja,
99. **Abdul Azim ibn Abdul-Kavijj El Munziri**, *Et Tergibu vet-terhibu*, Sarajevo, 2004,
100. **Halil Ahmetspahić**, *Jedan dan u životu Muhammeda a.s.*, Zenica, 2006,
101. **Abdulhamid Mahmud Tuhmaz**, *Hanefijski fikh, knjiga 1*, Sarajevo, 2002,
102. **Mr. Mustafa Hasani**, *Ibadat*, Sarajevo, 2005,
103. **Abdulfettah Ebu Gudde**, *Poslanik kao učitelj*, Novi Pazar, 2003,
104. **Ibn Hidži**, *Priprema za dan povratka*, Skoplje, 2000,
105. **Suad Jusić**, *Muradijja*, Visoko, 2003,
106. **Elvedin Borozan i Balkan Ummu Isa**, *Namaz u Islamu*, Wien, 2005,
107. **Ahmed Mehmedović**, *Tako je govorio Muhammed resulullah*, Novi Pazar, 1998,
108. **Prof. Salih Indžić**, *Biseri Vjerovjesničke mudrosti*, Travnik, 2001,

109. **Jakub Memić**, *Izbor Poslanikovih hadisa*, Sarajevo, 1984,
110. **Ibn Dejbe Eš Šejbani**, *Tejsirul-vusul*, 1993,
111. **Dr. Jusuf El Karadavi**, *Propisi o postu*, Tuzla, 2001,
112. **Dr. Jusuf El Karadavi**, *Ibadet u Islamu*, Ilidža, 2001,
113. **Dr. Jusuf El Karadavi**, *Sabur-Tematski tefsir Kur'ana*, Sarajevo, 2000,
114. **Dr. Jusuf El Karadavi**, *Univerzalni model društvenog života*, Tuzla, 1999,
115. **Dr. Jusuf El Karadavi**, *Svijstva robova Milostivog*, Novi Pazar, 2006,
116. **Dr. Šefik Kurdić**, *Islamski bonton*, Zenica, 2005,
117. **Dr. Šefik Kurdić**, *Jezik mač sa dvije oštice*, Zenica, 2006,
118. **Dr. Šefik Kurdić**, *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*, Zenica, 2001,
119. **Dr. Šefik Kurdić**, *Apokrifni hadisi*, Novi Pazar, 2010,
120. **Mr. Šefik Kurdić**, *Putokazi islama*, Sarajevo, 1996,
121. **Ibn Tejmijje**, *Poslanica o džinnima*, Sarajevo, 2002,
122. **Ibn Tejmijje**, *Slijedeњe pravog puta, knjiga 1*, Rožaje, 2006,
123. **Ibn Tejmijje**, *Lijepa riječ*, Skoplje, 2000,
124. **Ibn Tejmijje**, *El Iman*, Rožaje, 2006,
125. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Poslanikove fetve*, Sarajevo, 2004,
126. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Poslanikova medicina*, Sarajevo, 2001,
127. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Deset povoda kako steći Allahovu ljubav?*, Sarajevo, 2004,
128. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Šejtanove zamke*, Sarajevo, 2004,
129. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Vodič ka Džennetu*, Sarajevo, 2006,
130. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Na putu ka Allahu I dio*, Sarajevo, 2005,
131. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Zadul me'ad*, Novi Pazar, 2006,
132. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Knjiga uputa*, Sarajevo, 2005,
133. **Ibn Kajjim El Dževzi**, *Riznica znanja*, Sarajevo, 2006,
134. **El Imam El Bejheki**, *Ljubav prema Allahu uzvišenom*, Sarajevo, 2007,
135. **Muhammed El Gazali**, *Karakter muslimana*, Sarajevo, 2003,
136. **Bediuzzaman Said Nursi**, *Mudžize Muhammedove s.a.v.s.*, Istanbul, 2001,
137. **Bediuzzaman Said Nursi**, *Poslanica o Kur'anskim nadnaravnostima*, Sarajevo, 2002,
138. **Bediuzzaman Said Nursi**, *Sirijsko predavanje*, Sarajevo, 2003,

139. **Ebu Kasim Hibbetullah El Lalikai**, *Allahove evlije i njihovi kerameti*, Visko, 2001,
140. **Fikret Arnaut**, *Ebu Hanife*, Zenica, 1998,
141. **Hfq. Mr. Halil Mehtić**, *Robovi Milostivog*, Zenica, 2003,
142. **Hfq. Dr. Halil Mehtić**, *Vrijednosti učenja Kur'ana*, Zenica, 2010,
143. **Ebu Bekr Džabir El Džezairi**, *Put pravog muslimana-Knjiga 1*, Zenica, 2000,
144. **Abdul Melik El Kulejjib**, *Strahote Sudnjeg dana*, Sarajevo, 2000,
145. **Ibn Redžeb El Hanbeli**, *Buđenje ambicija*, Sarajevo, 2004,
146. **Ibrahim Al Na'mah**, *Riznica mudrosti muslimanskih velikana*, Travnik, 2008,
147. **Mustafa ibn El Adevi**, *Odnos prema roditeljima u islamu*, Sarajevo, 2009,
148. **Abdusamed Nasuf Bušatlić**, *Biserje mudrosti*, Zenica, 2008,
149. **Ahmed Ferid**, *Bistro more pobožnosti i suptilnosti*, Zenica, 1999,
150. **Mustafa Spahić**, *Povijest islama*, Sarajevo, 1999,
151. **Abdulhalim Mahmud**, *Isra' i Mi'radž*, Sarajevo, 1995,
152. **Ibn Hišam**, *Poslanikov životopis*, Sarajevo, 1998,
153. **Sajfurrahman El Mubarekfuri**, *Zapečaćeni džennetski napitak*, Sarajevo, 2000,
154. **Muhammed Husejn Hejkel**, *Život Muhammeda, a.s.*, Sarajevo, 2004,
155. **Ebu Abdullah Mustafa ibn El-'Adevi**, *Kako i čime se zaštiti od šejtana?*, El-Kelimeh, 2001,
156. **M. Tahlawi**, *Dali ti je poznata ova knjiga?*, Amman, 1995,
157. **Hfq. Mr. Muhammed Porča**, *Islam i nauka*, Amman, 1995,
158. **Almin Omerašević**, *Kur'anska hamajlija*, Zavidovići, 2005,
159. **Zuhejr Mahmud Hamavi**, *Čovjek između sihra, uroka i džina*, Sarajevo, 2002,
160. **Aid El Karni**, *Ne Tuguj*, Sarajevo, 2007,
161. **Aid El Karni**, *Bedemi Allahove zaštite*, Sarajevo, 2008,
162. **Zehrudin Junuzović**, *Ramazan*, Minhen, 2006,
163. **Ferid Orahovac**, *Izlječeći se rukjom Kur'ana i sunneta*, 2002,
164. **Vehid Abduselam Bali**, *Zaštita od džina i šejtana*, Sarajevo, 2006,
165. **Vehid Abduselam Bali**, *Oštiri mač u borbi protiv zlih sihirbaza*, Novi Pazar, 1998,
166. **Mustafa Necati Bursali**, *Hazreti Omer*, Novi Pazar, 2006,
167. **Esmir M. Halilović**, *Poslanikove kćerke*, Visoko, 2001,
168. **Esmir M. Halilović**, *Pravedne halife*, Zenica, 2001,

169. **Esmir M. Halilović**, *Poslanikova, s.a.v.s., predskazanja*, Zenica, 2010,
170. **Nezir Halilović**, *Utjecaj mekteba na odgojnost djece*, Zenica, 2007,
171. **Zbirka dova**, *El Kelimeh*, Novi Pazar, 2000,
172. **Mr. Safet Kuduzović**, *Stav islama o brijanju brade, pušenju i muzici*, Sarajevo, 2000,
173. **Mr. Safet Kuduzović**, *Džuma namaz pravni propisi*, Zenica, 2002,
174. **Abdullah Nasih Ulvan**, *Odgoj djece u islamu*, Sarajevo, 2003,
175. **Salih Ibrišević**, *Pravi put i stranputice*, Sarajevo, 1990,
176. **Adem Zilkić**, *Islamski velikani*, Tutin, 1998,
177. **Dr. Abdurrahman Ra'fat El Baša**, *Iz života ashaba*, Zenica, 1997,
178. **Dr. Abdurrahman Ra'fat El Baša**, *Iz života tabi'ina*, Zenica, 1999,
179. **General Agha Ibrahim Ekrem**, *Halid ibn Velid*, Sarajevo, 2007,
180. **Dr. Muhammed Ali El Hašimi**, *Ličnost žene muslimanke*, Sarajevo, 2000,
181. **Muhammed Salih El Munedždžid**, *Skrušenost u namazu*, Tešanj, 2001,
182. **Muhammed Salih El Munedždžid**, *Pojava slabljenja imana*, Živinice, 2002,
183. **Abdurrahman ibn Hamid El 'Umer**, *Vjera istine*, Skoplje, Bez godine izdanja,
184. **Ebul Feredž 'Abdurrahman ibnul Dževzi**, *Čovječe ne zavaravaj se, Hasan el Basri: kazivanja o moralu, pisma i mudre izreke*, Sarajevo, 1997,
185. **Dr. Muhammed ibn Abdurrahman El Arifi**, *Uživaj u životu*, Bužim, 2009,
186. **Mirsad ef. Sedić**, *Ramazanski dersovi*, Sanski Most, 1998,
187. **Husein Džozo**, *Islam u vremenu*, Sarajevo, 1976,
188. **Sulejman El Eškar**, *Sudnji dan*, Sarajevo, 2003,
189. **Muhemed Ibni Ahmed El Kurtubi**, *Tezkira I dio -podsjetnik na stanja umrlih i ahiretska dešavanja*, Sarajevo, 2003,
190. **Muhemed Ibni Ahmed El Kurtubi**, *Tezkira II dio-podsjetnik na stanja umrlih i ahiretska dešavanja*, Sarajevo, 2005,
191. **Hafiz El Hakimi**, *200 pitanja i isto toliko odgovora*, Sarajevo, 1998,
192. **Mustafa Ašur**, *Svijet džinna i njegove tajne*, Mostar, 1997,
193. **Omer Ongut**, *Ključevi srca-Islamski ilmihal*, Istanbul, 2001,
194. **Dr. Izet Terzić**, *Svećenikov put u Islam*, Mostar, 2002,
195. **Amr Halid**, *Halife Allahovog Poslanika*, Novi Pazar, 2007,
196. **Amr Halid**, *Ibadeti vjernika*, Novi Pazar, 2007,

197. **Amr Halid**, *Spoznaj sebe i kosmos – spoznat češ Stvoritelja*, Novi Pazar, 2007,
198. **Amr Halid**, *Allah neće izmijeniti stanje jednog naroda dok on sam sebe ne izmjeni*, Novi Pazar, 2008,
199. **Amr Halid**, *Muslimani su jedni drugima braća*, Bužim, 2009,
200. **Ajni Sinani**, *Drugite za Islamot*, Skopje, 2006,
201. **Enis Makić**, *Sura Ja sin*, Sjenica, 2005,
202. **Džemo Redžematović**, *Plava arabeska*, Podgorica, 2006,
203. **Izbor radova studenata FIN-a br. 1**, Sarajevo, 2001,
204. **Glasnik**, 3 (Mart), Sarajevo, 1982,
205. **Glasnik**, 7-8 (Juli-August), Sarajevo, 2005,
206. **Glasnik**, 7-8 (Juli-August), Sarajevo, 2007,
207. **Takvim**, 1998/1418/1419 h., Novi Pazar,
208. **Takvim**, 2003/1423/1424 h., Sarajevo,
209. **Takvim**, 2011/1432/1433 h., Sarajevo,
210. **I. A. Ibrahim**, *Kratok ilustrativni prikaz na Islamot*, Skopje, 2007.
211. **Dr. Maurice Bucaille**, *Biblija Kur'an i nauka*, Zenica, 1995,
212. **Dr. Davor Rogić**, *Zlatna knjiga o spolnom životu*, Zagreb, 1965,
213. **Dr. Bratoljub Klaić**, *Rječnik stranih riječi*, , Zagreb, 1951,
214. **Walter Beltz**, *Mitologija Kur'ana*, Zagreb, 1982,
215. **Alfred Guillaume**, *Islam*, Skopje, 2001.

SADRŽAJ

UVOD	8
KUR'ANSKE VRIJEDNOSTI I BLAGODATI SU NAJVEĆI DAR ČOVJEČANSTVU	13
IMENA KUR'ANA	19
SVOJSTVA KUR'ANA	33
AUTENTIČNOST KUR'ANA	38
TI NISI BIO	54
ZAR NISI ČUO...	55
ISRA I MI'RADŽ	56
RASPUKNUĆE MJESECA	58
NAJAVA POBJEDE NA BEDRU	61
PROPAST VELIDA IBN MUGIRE.....	62
PROPAST EBU LEHEBA.....	63
OSVAJANJE MEKKE.....	65
ZAŠTIĆENI POSLANIK.....	67
POBJEDA BIZANTINACA	68
STVARANJE UNIVERZUMA	74
ŽIVOT POTIČE IZ VODE.....	76
ŠIRENJE KOSMOSA	78
SVE U SVEMIRU PLOVI	80
KRETANJE SUNCA	82
KRETANJE MJESECA	83
SPUŠTANJE GVOŽĐA	84
ZEMLJINA ATMOSFERA	86
OZONSKI OMOTAČ.....	87
NEBO KOJE VRAĆA	89
SPUŠTANJE KIŠE.....	91
MUDROST U OBLACIMA.....	93
VJETROVI KOJI OPLOĐUJU	95
SPERMA-SPERMATOZOIDI	97
TEKUĆINA IZMEĐU KIĆME I GRUDI	99
STVARANJE U FAZAMA	101
STVARANJE U TRI TMINE	106
STVARANJE ČULA	108
STVARANJE U PAROVIMA	110
OTISCI IDENTIFIKACIJE	113

ISTINITI IZAZOVI I DOKAZI KOJI SU POTVRDA KUR'ANSKIH LJEPOTA.....	115
RIJEČI MUHAMMEDA, S.A.V.S., O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA	128
RIJEČI ASHABA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA.....	170
RIJEČI TABITINA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA.....	191
RIJEČI ISLAMSKE ULEME O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA	197
RIJEČI NEISLAMSKIH NAUČNIKA O VRIJEDNOSTIMA I ISTINAMA KUR'ANA	208
NEKA SVJEDOČENJA DŽINA I ŠEJTANA O KUR'ANSKIM ISTINAMA I VRIJEDNOSTIMA.....	226
VRIJEDNOSTI ISTI'AZE.....	235
HADISI O ŠEJTANU L.A.....	236
VRIJEDNOSTI BISMILLE.....	240
ULOGA BISMILLE U ISLAMSKOM BONTONU	242
01. VRIJEDNOSTI SURE EL FATIHE-PRISTUP.....	245
02. VRIJEDNOSTI SURE EL BEKARE-KRAVA.....	252
VRIJEDNOSTI AJETUL KURSIJE-AJET PIJADESTALA.....	260
03. VRIJEDNOSTI SURE ALI IMRAN-IMRANOVA PORODICA.....	265
04. VRIJEDNOSTI SURE EN NISA-ŽENE	271
05. VRIJEDNOSTI SURE EL MAIDE-TRPEZA.....	276
06. VRIJEDNOSTI SURE EL EN'AM-STOKA	280
07. VRIJEDNOSTI SURE EL A'RAF-BEDEMI.....	280
08. VRIJEDNOSTI SURE EL ENFAL-PLIJEN	286
09. VRIJEDNOSTI SURE ET TEVBE-POKAJANJE	287
10. VRIJEDNOSTI SURE JUNUS-JUNUS	289
11. VRIJEDNOSTI SURE HUD-HUD.....	290
12. VRIJEDNOSTI SURE JUSUF-JUSUF	292
13. VRIJEDNOSTI SURE ER RA'D-GROM	293
14. VRIJEDNOSTI SURE IBRAHIM-IBRAHIM	296
15. VRIJEDNOSTI SURE EL HIDŽR-HIDŽR	297
16. VRIJEDNOSTI SURE EN NAHL-PČELE.....	298
17. VRIJEDNOSTI SURE EL ISRA-NOĆNO PUTOVANJE	300
ALLAHODO, DŽ.Š., OBRAĆANJE MUHAMMEDU, S.A.V.S., NA MI'RADŽU	308
18. VRIJEDNOSTI SURE EL KEHF-PEĆINA.....	308
19. VRIJEDNOSTI SURE MERJEM-MERJEMA.....	311

20. VRIJEDNOSTI SURE TA HA-TA HA	312
21. VRIJEDNOSTI SURE EL ENBIJA-VJEROVJESNICI	316
22. VRIJEDNOSTI SURE EL HADŽDŽ-HADŽDŽ	319
23. VRIJEDNOSTI SURE EL MU'MINUN-VJERNICI	320
24. VRIJEDNOSTI SURE EN NUR-SVJETLOST	324
25. VRIJEDNOSTI SURE EL FURKAN-FURKAN	326
26. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠU'ARA-PJESNICI	329
27. VRIJEDNOSTI SURE EN NEML-MRAVI	330
28. VRIJEDNOSTI SURE EL QASAS-KAZIVANJE	331
29. VRIJEDNOSTI SURE EL ANKEBUT-PAUK	331
30. VRIJEDNOSTI SURE ER RUM-BIZANTINCI	336
31. VRIJEDNOSTI SURE LUKMAN-LUKMAN	337
32. VRIJEDNOSTI SURE ES SEDŽDA-PADANJE NIĆICE	337
33. VRIJEDNOSTI SURE EL AHZAB-SAVJEZNICI	338
34. VRIJEDNOSTI SURE SEBE-SABA	339
35. VRIJEDNOSTI SURE FATIR-STVORITELJ	339
36. VRIJEDNOSTI SURE JA SIN- JA SIN	340
37. VRIJEDNOSTI SURE ES SAFFAT-REDOVI	342
38. VRIJEDNOSTI SURE SAD-SAD	346
39. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZUMER-SKUPOVI	347
40. VRIJEDNOSTI SURE EL MU'MIN-VJERNIK	352
41. VRIJEDNOSTI SURE FUSSILET-OBJAŠNJENJE	356
42. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠURA-DOGOVARANJE	358
43. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZUHRUF-UKRAS	360
44. VRIJEDNOSTI SURE ED DUHAN-DIM	360
45. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽASIJE-ONI KOJI KLEČE	363
46. VRIJEDNOSTI SURE EL AHKAF-AHKAF	364
47. VRIJEDNOSTI SURE MUHAMMED-MUHAMMED	365
48. VRIJEDNOSTI SURE EL FETH-POBJEDA	366
49. VRIJEDNOSTI SURE EL HUDŽURAT-SOBE	369
50. VRIJEDNOSTI SURE KAF-KAF	371
51. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZARIJAT-ONI KOJI PUŠU	372

52. VRIJEDNOSTI SURE ET TUR-GORA	372
53. VRIJEDNOSTI SURE EN NEDŽM-ZVIJEZDA	375
54. VRIJEDNOSTI SURE EL KAMER-MJESEC	376
55. VRIJEDNOSTI SURE ER RAHMAN-MILOSTIVI.....	378
56. VRIJEDNOSTI SURE EL VAKI'A-DOGAĐAJ.....	380
57. VRIJEDNOSTI SURE EL HADID-GVOŽĐE.....	381
58. VRIJEDNOSTI SURE EL MUDŽADELE-RASPRAVA.....	382
59. VRIJEDNOSTI SURE EL HAŠR-PROGONSTVO.....	385
60. VRIJEDNOSTI SURE EL MUMTEHINE-PROVJERENA	389
61. VRIJEDNOSTI SURE ES SAFF-BOJNI RED	391
HADISI O SAFOVIMA	392
62. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽUMU'A-PETAK.....	397
VRIJEDNOSTI DANA DŽUME I DŽUMANSKOG NAMAZA	397
DŽUM'A NAMAZ KAO OBAVEZA	399
KO NIJE OBAVEZAN DŽUMOM	400
VAŽNOST KUPANJA PETKOM	400
PONAŠANJE PRILIKOM SLUŠANJA HUTBE	401
63. VRIJEDNOSTI SURE EL MUNAFIKUN-LICEMJERI	402
HADISI O MUNAFICIMA	403
64. VRIJEDNOSTI SURE ET TEGABUN-SAMOOBMANA	406
65. VRIJEDNOSTI SURE ET TALAK-RAZVOD BRAKA	407
66. VRIJEDNOSTI SURE ET TAHRIM-ZABRANA	408
67. VRIJEDNOSTI SURE EL MULK-VLAST	410
68. VRIJEDNOSTI SURE EL KALEM-PERO	413
HADISI O UROKU	414
LIJEČENJE UROKA	415
69. VRIJEDNOSTI SURE EL HAKKA-ČAS NEIZBJEŽNI	416
70. VRIJEDNOSTI SURE EL MEARIDŽ-STEPENI	417
71. VRIJEDNOSTI SURE NUH-NUH.....	418
UMMET MUHAMMEDA, S.A.V.S., ĆE SVJEDOČITI O NUHU, A.S.....	418
NUH, A.S., JE SVOJ NAROD UPOZORAVAO ČAK I NA OPASNOST OD DEDŽDŽALA ..	419
OPIS NUHOVOG, A.S., POSTA	419
NUHOV, A.S., HADŽDŽ	420
NUHOVA, A.S., OPORUKA SINU	420
72. VRIJEDNOSTI SURE EL DŽINN-DŽINNI	421

73. VRIJEDNOSTI SURE EL MUZZEMMIL-UMOTANI.....	422
74. VRIJEDNOSTI SURE EL MUDESSIR-POKRIVENI	423
75. VRIJEDNOSTI SURE EL KIJAME-SMAK SVIJETA	425
76. VRIJEDNOSTI SURE ED DEHR-VRIJEME.....	429
77. VRIJEDNOSTI SURE EL MURSELAT-POSLANI.....	431
78. VRIJEDNOSTI SURE EN NEBE-VIJEST	431
79. VRIJEDNOSTI SURE EN NAZI'AT-ONI KOJI ČUPAJU	432
80. VRIJEDNOSTI SURE ABESE-NAMRŠTIO SE	432
81. VRIJEDNOSTI SURE ET TEKVIR-PRESTANAK SJAJA.....	433
82. VRIJEDNOSTI SURE EL INFITAR-RASCJEPLJENJE	434
83. VRIJEDNOSTI SURE EL MUTAFFIFUN-ONI KOJI ZAKIDAJU PRI MJERENJU	435
84. VRIJEDNOSTI SURE EL INŠIKAK-CIJEPANJE	437
85. VRIJEDNOSTI SURE EL BURUDŽ-SAŽVIJEŽĐA	438
86. VRIJEDNOSTI SURE ET TARIK-DANICA.....	439
87. VRIJEDNOSTI SURE EL EA'LA-SVEVIŠNJI	439
88. VRIJEDNOSTI SURE EL GAŠIJE-TEŠKA NEVOLJA	441
89. VRIJEDNOSTI SURE EL FEDŽR-ZORA	442
90. VRIJEDNOSTI SURE EL BELED-GRAD.....	443
91. VRIJEDNOSTI SURE EŠ ŠEMS-SUNCE	444
92. VRIJEDNOSTI SURE EL LEJL-NOĆ	445
93. VRIJEDNOSTI SURE ED DUHA-JUTRO	446
94. VRIJEDNOSTI SURE EL INŠIRAH-ŠIROKOGRUDNOST	447
95. VRIJEDNOSTI SURE ET TIN-SMOKVA.....	448
96. VRIJEDNOSTI SURE EL ALEK-UGRUŠAK	449
HADISI O ZNANJU, NAUCI I UČENJACIMA	451
97. VRIJEDNOSTI SURE EL KADR-NOĆ KADR	459
U KOJOJ NOĆI JE NOĆ KADR?	461
ZNACI NOĆI KADR	462
98. VRIJEDNOSTI SURE EL BEJJINE-JASNI DOKAZ.....	462
99. VRIJEDNOSTI SURE EZ ZILZAL-ZEMLJOTRES	463
100. VRIJEDNOSTI SURE EL ADIJAT-ONI KOJI JURE	467
101. VRIJEDNOSTI SURE EL KARI'A-SMAK SVIJETA.....	467
102. VRIJEDNOSTI SURE ET TEKASUR-NADMETANJE.....	469

103. VRIJEDNOSTI SURE EL 'ASR-VRIJEME	471
104. VRIJEDNOSTI SURE EL HUMEZE-KLEVETNIK.....	472
105. VRIJEDNOSTI SURE EL FIL-SLON.....	474
OPIS TOG DOGAĐAJA.....	475
106. VRIJEDNOSTI SURE KUREJŠ-KUREJŠIJE	477
107. VRIJEDNOSTI SURE EL MA'UN-DAVANJE U NARUČ.....	478
108. VRIJEDNOSTI SURE EL KEVSER-MNOGO DOBRO.....	479
109. VRIJEDNOSTI SURE EL KAFIRUN-NEVJERNICI	484
110. VRIJEDNOSTI SURE EN NASR-POMOĆ	486
111. VRIJEDNOSTI SURE EL LEHEB-PLAMEN	488
112. VRIJEDNOSTI SURE EL IHLAS-ISKRENOST	489
113. VRIJEDNOSTI SURE EL FELEK-SVITANJE.....	494
114. VRIJEDNOSTI SURE EN NAS-LJUDI.....	498
ZAKLJUČAK.....	502
LITERATURA	504
SADRŽAJ.....	512